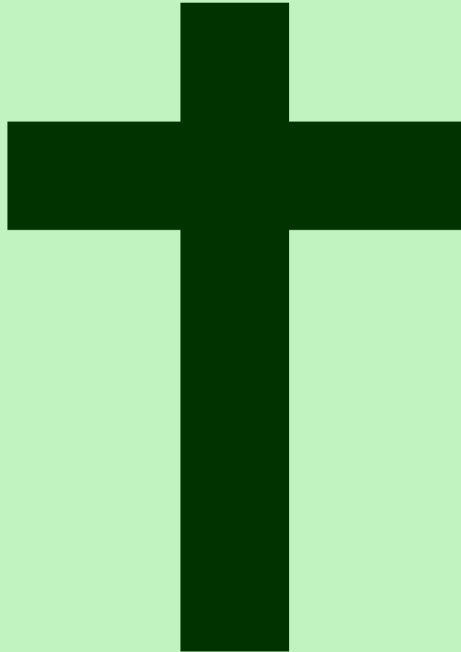

Manikáne O Ehwehne

God's New Talk: The New Testament in the Awa Language of
Papua New Guinea

Manikáne O Ehwehne
God's New Talk: The New Testament in the Awa Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Awa long Niugini

copyright © 1974, 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© Faith Comes by Hearing

Language: Awa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-12-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

9673cf68-887a-574e-9ac8-846469c86b12

Contents

FRT	1
Mátíyu	3
Máhka	65
Árúka	102
Sóni	166
Eqmaro Ke	208
Aroma	266
1 Kórína	294
2 Kórína	321
Kárétía	338
Épésa	348
Pírípái	358
Kórósía	365
1 Tésárónáika	371
2 Tésárónáika	377
1 Tímóti	380
2 Tímóti	388
Táitása	394
Pírémóna	397
Íbaru Ke	399
Sémísi	421
1 Píta	429
2 Píta	437
1 Sóni	442
2 Sóni	449
3 Sóni	450
Súta	452
Sokigi	455
Read the New Testament	484

Manikáne O Ehwehne **God's New Talk: The New Testament in the Awa Language of** **Papua New Guinea**

Nupela Testamen long tokples Awa long Niugini

Manikáne O Ehwehne

The New Testament in the Awa language of Papua New Guinea
 [awb]

Translation: © 1974, 1997, 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Print publication 2002 by The Bible League
 Print version ISBN 0 86893 364 3

Web version
 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share – to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice – For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri**. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating**. Na tu, **yu no ken senisim Tok**.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela**.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

**Púku Áwíqkakaq Ogahq Awíkákáq Náhmbahq Áwíqkakaq Kéh
Kánéhe**

Púku Áwíq[tab]Ogahq Awíq[tab]Náhmbahq

Mátíyu

Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Mátíyuwe téh táhkísi moné mewe arámbéhríúwana anehe Sísaga we kéro aní míankeheéna we omaq atowana wene táhkísi arámbéhrí suena Sísá kérowe. We mó awíqmé Áríwáie. Wega wenawahrah Asíú keyábé iwíáhéna mah pukú sehiranúwe. Asiu kegá mah pukú sáhnsahwe Sísane ehweh kawerue siahtebéra wensabé aiq pútare atageheéna Mátíyuga sehiranúwe. Asiu kegá iwíáhéra, Mókake Manikánka anotah aní omaq atahnana wega ite Asiu kené Wahnah míanieéna sinkehe uwe. Sísá Karáhéga ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka we omaq atena eqmarowe. Wenawahrah Asíú kéné sína Wahnáhmé íre mó aní míre. We Sísá wire éra Asiu kegá wensabé aiq pútare atageheéna Mátíyuga mah pukú sehiranúwe.

Mátíyuga mah kawéq éhwéh sehiranúwe.

Sísá Karáhéne aigaqnaréh síwíqmarí kéh éhwéhne.

(Árúka 3.23-38)

¹ Sísá Karáhéne aigaqnaréh síwíqmarí mahraue kéhre.

Sísawe Tébiti kahnáhne.

Tébitiwe Ébárahma kahnáhne.

² Ébárahmawe Áhísáhkine abowáe.

Áhísáhkiwe Sékópane abowáe.

Sékópawe Súrareh ábárahnahne sibowáe.

³ Súrawe Pérésareq Sérareqne sibowáe.

Mi aníténé sinowawé wenáwíq Támárie.

Pérésawe Ésarónine abowáe.

Ésaróniwe Áramine abowáe.

⁴ Árámiwe Ámínárápane abowáe.

Ámínárápawe Násónine abowáe.

Násóniwe Sámónine abowáe.

⁵ Sámóniwe Póásine abowáe.

Póásine anowawé wenáwíq Áráhpae.

Póásiwe Óbétine abowáe.

Óbétine anowa wenáwíq Árútie.

Óbétiwe Sésine abowáe.

⁶ Sésiwe Tébiti anotah wahnáhné abowáe.

Tébitiwe Sórómónine abowáe.

Sórómónine anowawé téhwe Úríane ahre míowe.

⁷ Sórómóniwe Áréóbóámene abowáe.

Áréóbóámawe Ábíyane abowáe.

Ábíyawé Ásane abowáe.

⁸ Ásawe Séhósápátine abowáe.

Séhósápátine Séórámene abowáe.

Séórámawe Úsíane abowáe.

⁹ Úsíawe Sótámene abowáe.

Sótámawe Áhásane abowáe.

Áhásawe Ésekíane abowáe.

¹⁰ Ésekíawe Mánásene abowáe.

Mánásewe Émónine abowáe.

Émóniwe Sósáiane abowáe.

¹¹ Sósáíawe Séhóíákínireh ábárahnahnehne sibowáe.

Mi tanáhráq Pábíróni marákóipéqté kégá Ísara ke táhtoqme meriqmera sene marakórapeq mórítówe.

¹² Pábíróni marákórápéq mórítówana

Séhóíákíniwe Séátíerane abowáe.

Séátíerawe Sérúbábérane abowáe.

¹³ Sérúbábérawe Ábíútiwe abowáe.

Ábíútiwe Éríákímane abowáe.

Éríákímawe Ásórane abowáe.

¹⁴ Ásórawe Sárókiwe abowáe.

Sárókiwe Ékímane abowáe.

Ékímawe Éríútiwe abowáe.

¹⁵ Éríútiwe Éréásane abowáe.

Éréásawe Mátánine abowáe.

Mátániwe Sékópawé abowáe.

¹⁶ Sékópawé Sósépane abowáe.

Sósépane Máhríane awehkawae.

Máhríaga Sísa maqmarowara mi animé Karáhée atowe. Karáhéwé áwahewé ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka we omaq atowe.

¹⁷ Ébárahma míotaqtenué Tébititaq seuwekue airápété itaréitaré ábáhnínáhnah míówe. Tébiti míotaqtenué Pábíróni marákórápéq mórítótaq seuwekue mó airápété itaréitaré ábáhnínáhnah míówe. Pábíróni marákórápéq mórítótaqtenué Karáhéga marakóipeq tutaq seuwekue mó 14 se ábáhnínáhnah míówe.

Máhríaga Sísa Karáhé maqmaro ehwéhne.

(Árúka 2.1-7)

¹⁸ Sísa Karáhé maqmaro ehwéh teiníboq íráhro. Wenano Máhría Sósépaaga ahreyabéútaq Sósépareq íre nogúyataq Manikáne Awanka iwíáh atowana kía míowe.

¹⁹ Sósépaaga ahriahri peh kaweq sansánúwe. Wega meyanáú ahrégá kía mío ehwéh irena wega iwíáhéna, Mó wehreq nogoye éna Máhría ayehitéhneho éna wehuke míótaq íre ehweh atasa peh auwaníe íwíáhúwe.

²⁰ Mira iwíáhúwana Maniká itene Wahnah míéhrabeq íópeqté ánínká áónáh atena wensabé, Sósépaog, Tébiti kahnáh ánino, írátíahno. Manikáne Awanka iwíáh atéhrana Máhría kía míéhre. Minayabe we meweyabe íre áhreúno.

²¹ We animai maqmiahnana wega wehukene ahbabáq kaweraritena merirankéhe. Minayabe wenáwíq Sísaé ato úwe.

²² Minayabe Manikánka iwíáh atowana wene ehweh irarú aninká mahraréna,

²³ Írátíáhro. Wehreq íre nogu ahrárigá kía ména animai maqmiahnara Émánúérae atagéhe úwe. *(Aisaia 7.14)*

Mi awíqmé Émánúérawé áwahewé Maniká itereq mía míai áwíre.

²⁴ Sósépaaga áónáhéna irigútaq itene Wahnah míéhrabeq íópeqté ánínká teawu ehwéh sehgiena Máhría meyowe.

²⁵ Wega mewena Máhríaga ani íre maqmiotaq Sósépaaga peh míowana animai maqmarowana Sísaé áwíratowe.

2

Ahtebia kégá Sísa kabaru ehwéhne.

¹ Anotah wahnáh aní wenáwíq Éróti Súría marákórápéqté kéné wahnah míotaq Máhríaga Pétáriéma suwahpeq Sísa maqmiowe. Maqmiowara ío kiembogirabeqte ké ahtebia kégá Sarúsarama suwahpeq suwe.

² Segá mibeqté káyábé, Inahunahní Asiu kené anotah Wahnáh úkina anímé eheq miéhro? Íó kiembogirabeq wehyoqka, Anotah Wahnáh maqmarehre sokigi aínsábé wensabé iwíáh iwíáh ataneheéq súné uwe.

³ Úwana Érótiga mi ehwéh irena wene arupipeq iwíáh kikirúwara moke Sarúsarama suwahpeqte kéné sirupipeq moq iwíáh kikiruwe.

⁴ Érótiga moke Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísiga sehgióro ú ehweh síwáhnoro kereq síáhrabéna sensabé, Wehuke merirankeheéna Manikánka omaq ato aní eheq maqmianabo úwe.

⁵ Úwara sega wensabé, Súría marákórápéq Pétáriéma suwahpeq maqmianae éra minayabe Manikáne ehweh irarú aninká sehiranue mahraréna,

⁶ Pétáriéma suwahpeqte kéó, Súría marákórápéq moke mó kehiná suwahpeq iteruwahpeq kiotaikiro? Írakaumo. Pétáriéma suwahpeq anotah aní maqmarahnana mi aninká néne animáí Ísara ke wahnahnéna kaweq ah sokigi arinkéhe úwe. (*Maika 5.2*)

⁷ Érótiga íó kiembogirabeqte ké kopéq síáhrabúwara sega weba suwana sensabé, Téhwe mi wehyóq aneq tanáhráq ábóraragurairo kasenúwara teawúwe.

⁸ Teawúwana mi keyábé mahraréna, Mi karíq ánínsábé kawerue kogabaroro. Mi aní koábóraq máréhataq íné moq koiwíáh iwíáh ataníboq sereniero éna Pétáriéma suwahpeq eqmaq suowe.

⁹ Eqmaq suowara pokue ahtaqqeq míówana pópoqnah kiembogirabeq wehyoqka ebeq kure mi karíq aní míó nah kotaq abobórahpeq kowara

¹⁰ tagéra sirupipeq anotahtaqqeq eyoyóuwe.

¹¹ Nahupéq kibekéra mi karíq ánínseq wenano Máhriareq tagéra sirehunseraráq méra mi karíq ánínsábé iwíáh iwíáh atówe. Iwíáh iwíáh atera sene unahpípeqté péwe kóraakáq kaweq weriákáq kaweq kunkúni pahuráhákáq áwúwe.

¹² Manikánka mi ke áónáh aritena sensabé, Érótiba íre seuwekoro aritowara sega mó ahtápéqtáq sensuwahpeq pokuwe.

Sósépareh karírónáninká Ísípi marákórápéq poku ehwéhne.

¹³ Ahtebia kégá mitaq suera pokuwana itene Wahnah Maniká miéhrebéq íópipeqté áninká Sósépa áónáh atena wensabé, Irigue mi karíq ánínseq wenanoreq Ísípi marákórápéq pehbeheráh meriqme mórito. Érótiga mi aní subiq suanieéna kabarinaire. Teawéna tanáhráq seuwekinkehboq mibeq kowíahno úwe.

¹⁴ Úwana Sósépa irigéna inokáhpeq mitaq suena mi karíq ánínseq wenanoreq meriqmena pokue Ísípi marákórápéq pokúwe. Éróti íre pukú tanahráq Sósépareh karírónání Ísípi marákórápéq kowíówe.

¹⁵ Minayabe itene Wahnahnka wene ehweh irarú ani iwíáh atowana sehiranue mahraréna,

Nénahni Ísípi marákórápéq miéhnsábé mitaq sue mahbeq súno atóge ire. (*Hosea 11.1*)

Mi ehwéh aiq pútaraginkeheéna Manikánka Sósépansabé Ísípi marákórápéq kowíahno atowe.

Káriq maigáú subiq súáhro arito ehwéhne.

¹⁶ Ahtebia kégá Érótime ehweh íre sehgiro mó ahtáqqéq pokue taqnobagunsabe Érótiga áyátó púana anotah abíáhnánúwe. Anotah abíáhnánéna Pétáriéma suwahpeqkakáq wahtote kehiná suwahpeqkakáq mó ke eqmaq suanaútaq sensabé, Moke náhtate karíq máigáú subiq súáhro aritowe. Ahtebia kégá wehyoq ehwéh teawú tanahráq Érótiga iwíáhéna, Mi anímé amahnága peh náh neh aníne éna moke náhtate karíq máigáú subiq súáhro aritowe.

17 Érótiga miraúnka Sérémáiane naho éhwéh aiq pútaragúwe. Manikánka wene ehweh irarú ani Sérémáia iwíáh atowana wega sehiranue mahraréna,

18 Áréma suwahpeqte kégá ibiséra áhnte ibítúnátúnánowara íráhwe. Áréséraga wene animárínsábé ibisehre. Moke subiq sutonsabé wenawahrahga wene arupipeq íre kaweratahráhowana peh ibisehre úwe.*
(Jeremaia 31.15)

Kehrari marákórápéq kowíó ehwehne.

19 Sósépareh karírónání Ísípi marákórápéq míówana Éróti pukúwana íopeqte ánínká Sósépa áónáh atowe.

20 Áónáh atena wensabé, Irigue mi anínseq wenanoreq meriqme iteruwahrah Ísara kené marakórapeq seuwekúno. Mi aní subiq suanehe iwíáhuro ke aiq pukuro puah meriqme kouwekúno úwe.

21 Kouwekúno úwana Sósépara mi anínseq wenanoreq meriqmena Ísípi marákórápéq suena Ísara kené marakórapeq kouwekuwe.

22 Érótime ahninkáwá wenáwíq Ákéráúsae. Wega wenabone arambehri Súría marákórápéq Ísara keráq wahnah arámbéhrí awaq miowana Sósépara minayabe irena mi marákórápéq pokéyabe áhreúwe. Manikánka Sósépa áónáh atena wensabé, Súría marákórápéq íre pokúno éna Kehrari marákórápéq kowíahno úwana meriqmena pokue Kehrari marákórápéq kowíowe.

23 Kehrari marákórápéq kowéna Néhsara suwahpeq pokéna mitaq kaegaeúwe. Minayabe Manikánka wene ehweh iraru ke iwíáh aritowara Sísansabé sehiranue mahraréna,

We Néhsara suwahpeqte áníne ataneherawoe éra sehiranuwe.

3

Sóni wání meri merinú anínká teriu ehwehne.

(Máhka 1.2-8; Árúka 3.1-18; Sóni 1.19-28)

1 Mi tanáhráq wání meri merini aní Sóniga Súría marákórápéq séna mibeqté úwórápéq ména weba su ke ehweh teri terinúwe.

2 Wega mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnirabeq aiq wahtotaq kéh púaq itene ahbabáq sansa sueq kaweqtaq míáhro úwe.

3 Manikánka wene ehweh irarú ani wenáwíq Áísáia iwíáh atowana Sóni éhweh sehiranue mahraréna,

We uworapeqté sawai sawaiéna mahraréna, Itene Wahnah sína ahmé aborisahro. Wene ah kaweraráhro ire úwe.
(Aisaia 40.3)

4 Sóniga kéhma áyórate kogahnia aneraneratiowe. Áú aretí wene ayahbataq konahnatowe. Tábahnkákáq sehenáhrabahnkákáq nówe.*

5 Sarúsarama suwahpeqte kéreq moke Súría marákórápéqte kéhíná suwahpeqte kéreq Sorana aroipéq wahtotaq kehíná suwahpeqte kéreqka Sóniba suwe.

6 Webá séra sene ahbabáqsabe Manikápa pahsúówana Sóniga Sorana aroipéq wání meriuwe.

Sóniga Péhrasi keyábé ehweh arito ehwehne.

* **2:18:** Árésérawe Sékópane ahre míowe. Áréséra akéqmé Súrarah ábárahnahnahne sinoiboe. Súrarah ábárahnahnah airápété téhtaré káhnáh méra moke Ísara kené sigaqnaréhe. Mi tanáhráq Áréséra wewega íre ibisówe. Wene aigaqnaréh ininsónká ibisowe. * **3:4:** Sóniwe Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Éráisa tahnsa aníne. 2 King 1.8, Malakai 4.5, Mátíyu 11.13-14, 17.10-13 tagáhno.

⁷ Péhrasi kereq Sáyúsi kereqka† wání meaneheéra Sóniba suwana wega sensabé, Itewe wehene animárí móe. Insega teínsábé áhreue ínéba seo? Manikánka kamah inehoéq ínéba se mino.

⁸ Aiq pútaq kaweqtaq míaneheqmúne íwíáhirataq itene ahbabáq sansa sueq kaweq sansánoro. Mirairataq Manikánka tagéna, Ite amahnága kaweq sansánowe aitankéhe.

⁹ Ébárahma itene igaqna míéh púaq itewe Manikáne animárí méq kaweq ke míone éq iteitensabé iwíáh íwíáhiyeho. Manikánka mah ebáhmáritáté Ébárahmane anahwaréh mirarahráhire.

¹⁰ Wehukeníká awanká áwaheraq tehsúme maréhrana kaweq será íre íyéh áwánká moke apiwe ira parianawire úwe.‡

¹¹ Sóniga mó mahraréna, Itene ahbabáq sansa aiq súáhsábé wání mei meinuge. Íné peh wání mei meinugana íné kiotaiki aní inehe sinawire. Inehe si anímé anotah aní púana ínégá wene súu meweyabe íre awehrari aní múge. Wegá Wenawa eqmarahnana wehukeníká ira kekínserah Wenawanka iteba tuínkéhe.

¹² Wehukega ayu siqmíáhtáq sega kaweq ayú sene nahtapeq sáharera atutu ira paríáhwe. Mira onserah Manikánka kaweqtaq míáh keyábé, Néne mátaburapeq kiwíáhro aritena ahbabáq keyabé, Íre puinkorahi iraipéq pokoro aritanawire úwe.

Sóniga Sísá wání meawu ehwéhne.

(Máhka 1.9-11; Árúka 3.21-22)

¹³ Sóniga mi ehwéh pahsuqme teriuwana Sísaga Kehrari marákórápéqté sure Sorana aroipéq Sóniga wání meawinkeheéna weba súwe.

¹⁴ Sísaga wání meanieéna weba súwana Sóniga ahqáho atena wensabé, Aneqsabé ínégá wání meninkeheé seno? Arega íné wání menínaraqmé aiq kawerinae úwana

¹⁵ Sísaga wensabé, Amahnága arega wání meninkéhe. Minawé Maniká awahbeh arámbéhríe úwana Sóniga wene ehwehnsabé kowe atowe.

¹⁶ Kowe atena Sísá wání meawuwana Sísaga wánípipeqté kiutaq sabona sawekúwana Manikáne Awanka tunse kiboki tahnsanéna Sísaba márunsurahúwana tagówe.

¹⁷ Tagówana íopeqté éhwéhniká mahraréna, Are niruní nénáhní móne. Arensabé nirutaboiruge úwe.

4

Owainawanka Sísá áhwárawe tagó ehwehne.

(Máhka 1.12-13; Árúka 4.1-13)

¹ Manikáne Awanka Sísá abatapi móatowana owainawanka weba séna Sísaga ahbabárinkeheéna áhwárawe tagéna áwíoqnówe.

² Sísaga áhnte wehekáh, 40wehekáh tópah awehriúnsabe anotah arúpíbíúwe.

³ Anotah arúpíbíúwana owainawanka wensabé, Are Manikáne ahninkáwá míahna puah mah ebáhmárínsábé, Tópah úkúno ato úwe.

⁴ Úwana Sísaga wensabé, Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Tópahnka wehuke íre oganúq sitahráhi nanere. Írakaumo. Peh morá Manikánka irari ehwéhniká oganúq sitahráhire ire úwe. *(Lo 8.3)*

⁵ Úwana owainawanka Sísá meqmena kaweq mapéq Sarúsarama suwahpeq Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náh nahnsorapéq móatena

⁶ wensabé, Are Manikáne ahninkáwá míahna puah maraipéq ahkuagúno. Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

† **3:7:** Péhrasi kereq Sáyúsi kereqsabé éhwéhmé púku anehepeqte séhíramé Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne ue kéhrabeq tagáhno. ‡ **3:10:** Mah pabéqmé éhwéhmé ira paríéhnserah Manikánka íre kaweqtaq míáh ké kamah arinawire.

Manikánka wene íopeqté keyábé are wahnahnatíáhro aritankéhe. Ebahtaq arene aigará peraq miéhneho éra sene siyahnkaratáté are pankeragéhe ire úwe. *(Buk Song 91.11-12)*

⁷ Úwana Sísaga ahqáho atena wensabé, Manikáne ehwehnka mó mahraréna, Maniká arene anotah Wahnáh áhwárawe tagé áwioqnéhneho ire úwe. *(Lo 6.16)*

⁸ Owainawanka Sísá mó meqmena anotah sawéhrápéq kiena moke mah kawéq marákóákákq moke kéh náneqmarínkákákq sokigi awuwe.

⁹ Sokigi awena wensabé, Káuqmunue ínénsabe iwíáh iwíáh aintéhnaraqmé moke tagahna naneqmarí awiníe

¹⁰ úwana Sísaga wensabé, Owainawano, íné nuwe pokúno. Manikáne ehwehnka mahraréna, Maniká itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh ateq webataq we awahbeh arámbéhrí miraoro ire úwe. *(Lo 6.13, 10.20)*

¹¹ Úwana owainawanka Sísá auwena pokúwara íopeqté kégá Sísaba séra séhréh atówe.

Sísaga Kehrari marákórápéq wene arambehri áhwáro ehwehne.
(Máhka 1.14-15; Árúka 4.14-15)

¹² Sóni karábúsiipéq atárówe u ehwéh irena Sísaga Kehrari marákórápéq pokúwe.

¹³ Pokéna Néhsara suwahpeq suena Kehrari kawéhú ayehráq Kápénéáma suwahpeq kowíowe. Mi marákówé Sébúrúna kahnáhnseq Nápátári kahnáhnseqka téhwe aborisowe.

¹⁴ Sísaga mitaq pokúnka Manikáne ehwehme aiq pútaragúwe. Manikánka wene ehweh irarú ani Áísáia iwíáh atowana sehiranue mahraréna,

¹⁵ Sorana aroipéq seberaebéq Kehrari kawéhú kéhrabeq Sébúrúna kahnáhnseq Nápátári kahnáhnseqne marakó kéhre.

¹⁶ Mitaqté kéwé sunkíkírirabeq mía mía ke gá téhreh tagagehe. Puké marakó sunkíkírirabeq téhrankehe úwe. *(Aisaia 9.1-2)*

Sísaga itaréitaré wéhyábé, Íné séniráhro ú ehwehne.
(Máhka 1.16-20; Árúka 5.1-11)

¹⁷ Mi tanáhráq Sísaga kawéq ehwéh síwáhnoré sansa áhwárówe. Wega mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnime aiq wahtoni puaq itene ahbabáq sansa sueq kaweqtaq míáhro úwe.

¹⁸ Sísaga Kehrari kawéhú ayehrápéq nogena se ábárahre Ehntarureq Sáimónireq tagówe. Sáimóniwe mó awíq Pítae. Se pah meyóya anité míóyansabé kahweraté wánípipeq uwe taga tagauyana tagówe.

¹⁹ Tagéna sensabé, Íné séniráhtao. Amahnága itega kahweraté uwe taga tagaéta pah meyehe. Mina óyanserah wehuke ínéba meriqmeta sighe. Minayabe íwáhnoriniboq séniráhtao úwe.

²⁰ Séniráhtao úwara sene kahwe apubúue mitaq marera Sísá kéroye.

²¹ Kéroyana Sísaga kure mó abárahre, Sébérine ahninkáwáraré Sémísireq Sónireq tagówe. Tagówara sereq sibowá Sébérireqka sípiipéq méra sene kahwewarí kawerarówe. Kawer-arówana Sísaga mi abárahreyábé, Máhotao úwara

²² sega apubúue sípiakákq sibowánkákákq suera Sísá kéroye.

Sísaga síwáhnoréna áhnte awáhré ké kawerarito ehwéhne.
(Árúka 6.17-19)

²³ Sísaga moke Kehrari marákórápéq ah nogéna Asiu kené momiwí nahmáritápéq síwáhnoréna Maniká wahnah wahnahnirabeqte éhwéh teri terinéna moke náonkakákq kéreq awahre kéreq kaweraritowe.

²⁴ Sísá éhweh mitaq teri mahtaq terinuwara moke Síría marákórápéqté kégá írówe. Minayabe mi ke gá moke awahre kéreq owainawanka subiqmaq subiqmarú kéreq

iransá aruqaruru kereq aigará soriqnah kereq meriqmera Sísaba mórítówana wega moke mi ke kaweraritowe.

²⁵ Kehrari marákórápéqté kéreq Tékápórísa marákórápéqté kéreq Sarúsarama suwahpeqte kéreq Súría marákórápéqté kéreq Sorana aroipéq seberaebéqté kéreq, peh íregáritaq kegá Sísá kérowe.

5

Sísaga sáwéhrapeq síwáhnorú ehwehne.

¹ Sísaga mi ke tagéna sáwéhrapeq kiwéna tútuue míowaq ite we kérahwana kegá weba sewane.

Sísaga iwíáh iwíáhoró ú ehwehne.

(Árúka 6.20-23)

² Sísaga íwáhnoréna mahraréna,

³ Tabonah keo, itega Manikánsabe, Iteriahriáh íre miraorahúne éq séhréh aito iwíáhéra íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeq awaq miahráhonsabé iwíáh iwíáhoró.

⁴ Amahnága irupipeq umehiraq ibisah keo, Manikánka séhréh aitena itene iru ukiq itankéhe. Minayabe iwíáh iwíáhoró.

⁵ Íre píribahria peh uwaresa kéó, mah marákó marákó awaq miahráho puaq iwíáh iwíáhoró.

⁶ Kaweqtaq mé sansa sehgieyabe suwahbeh keo, ite arupibii aní tahnsa móe. Wání tahbobói aní tahnsa móe. Manikánka ite tabonaho naneq náinkéhe. Minayabe iwíáh iwíáhoró.

⁷ Mó keyábé irutaboirariteq séhréh arítáh kéó, Manikánka itensabé moq arutaboiraitena séhréh aitahna puaq iwíáh iwíáhoró.

⁸ Irupipeq kaweq iwíáh aruqaruro keo, Maniká tagahraho puaq iwíáh iwíáhoró.

⁹ Morá ké tahnsanue tobeh ehweho sansá sueq pehwehribeq miáthro iwíáho keo, Manikánka itensabé, néne animarí móe aitahna puaq iwíáh iwíáhoró.

¹⁰ Manikáne kaweq sansá sehgiónsabé mó kegá íwíoqnah keo, Manikánka wahnah wahnahnirabeq awaq miahráho puaq iwíáh iwíáhoró.

¹¹ Néne animaríno, néne animarí miáh púara mó kegá íre kaweq ehwéh aitera íwíoqnéra péhepehe ehwehnue íehruruirataq iwíáh iwíáhoró.

¹² Segá miraonka íópeq itene ápeq anotah úki puaq iru eyoyóeq iwíáh iwíáhoró. Segá ite íwíoqnanserah Manikáne ehweh iraru ke naho síwíoqnowe úwe.

Ite sóreq tahnsá ké wóe ú ehwehne.

(Máhka 9.50; Árúka 14.34-35)

¹³ Sísaga pabeqme ehwéh mó mahraréna, Itewe mah kehiná kéhínáné sóreq tahnsá móe. Sóreq auqmah naneq úkínaraqmé kaweraranéhnkono? Írakaumo. Auqmah soréq íre tei puara wehukega sigáratáté abasawe seraweh keragéhe úwe.

Ite téhreh tahnsá ké wóe ú ehwehne.

(Árúka 8.16-18)

¹⁴ Sísaga mó pabéqmé éhwéh síwáhnoréna, Mah kehiná kéhínánká tagageheeq ite téhreh tahnsá ké wóe. Sáwéhrapeqté náhmári kopipéq íre kahrahire.

¹⁵ Mina inserah wehukega áráhmu keqmaráhtáq páhkétiraté íre akariaráhwe. Írakaumo. Peh tahberaq máráhwana téhráhnara moke nahupeq miáh kegá kawerue tagahrahowe.

¹⁶ Wehukenínká áráhmu tahberaq márénserah wehukega tagehrataq kaweq sansánoro. Mó kegá itene kaweq sansá tagéra Maniká Iteribo íópeq míéh ánínsabé iwíáh iwíáh atagéhboq kaweq sansánoro úwe.

Mósísiga sehgióro ú ehwehne.

17 Sísaga mó mahraréna, Ínénsabewé Mósísiga sehgióro ú ehwehnikákáq Manikáne ehweh iraru kené ehwehnikákáq sabiruanieéna sire íwíáhoo? Írakaumo. Íre sabiruanieéna suge. Peh mi ehwéh áwahe sokigi ainieéna suge.

18 Teí éhwéh ahtebagehboq íráhro. Íópeqkákáq mah marákó márakóákáq peh kahnaraq Mósísiga sehgióro ú ehweh íre parabagia peh kagainae. Mi ehwéh mé pehgáriq íre parabagia peh moke kagainawire. Mi ehwéh nká moke aiq pútaragínana anehe íópeqkákáq mah marákó márakóákáq parabaginawire.

19 Minayabe wehukenínká mi ehwéh pehgáriq anteruena mó keyábé, Ínéga unserah-noro éna pagu pagunínaraq mi anímé Manikánka wahnah wahnahnirabeq pehgáriq aní míankehe. Mó anínká mi ehwéh sehgiena mó keyábé, Kawerue sehgióro síwáhnorínaraq mi anímé Manikánka wahnah wahnahnirabeq anotah aní míankehe.

20 Teiníboq írátíáhro. Itega Manikáne sansá sehgiro Péhrahi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqne arambehri íre kiotaikínaraqmé Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhoo? Írakaumo. Íre kioráhowe úwe.

Apubúue insahwé ato ú ehwehne.

(Árúka 12.57-59)

21 Sísaga mó mahraréna, Naho naho síwáhnoruro kegá itene igaqnaréhyabe teríú ehweh itega aiq íráhwe. Sega síwáhnoréra, Wehukení subiq sueho. Subiq suahna anímé kotiorabeq móatagéhe uwe. *(Kisim Bek 20.13, 21.12)*

22 Sega miraue iraruwana amahnága ínégá teiníboq írátíáhro. Wene iyahnabo anínsábé abiahnsa atahna anímé kotiorabeq móatagéhe. Wene iyahnabo anínsábé íre kaweq ehwéh atahna anímé kaunsíri kebá móatagéhe. Wene iyahnabo anínsábé múguwahgu uwoyansa aní móne atahna anímé iraipéq pokinae.

23 Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhúpéqté táhbérápéq irigé, Mahna Maniká náwinie íwíáhóne. Are mitaq irigé arene iyahnabo anínká arensabé abiahnsa atéhnsabé ahrreraq matiahnawe

24 arega awinieina naneq tahbe áwaheraq maro. Áwaheraq mare apubúue arene iyahnabo anípá pokue insahwé ato. Insahwé ate kouwekue mitaq marahna naneq mewe Maniká náwo úwe.

25 Sísaga mó mahraréna, Mó anínká are ehweh atanieéna anotah sahsí móatanaínaraq ahtapeq kirataq apubúue insahwé ato. Kotiorabeq kirataq wega anotah sahsí are móatahnana wega párisiba móatahnana karábúsiipéq móatehnehboq apubúue insahwé ato.

26 Teiníboq írátíáhro. Karábúsiipéq móatahnara pehipi íre soraq auwagéhe. Ebeqme anotah apéq paiqmaréhnaraqmé anehe soraq auwagéhe úwe.

Sísaga mó aniné ahre weh abariiyeho ú ehwehne.

27 Sísaga mó mahraréna, Itega írátó ehwéh nká mahraréna, Mó aniné weh ahre abariiyeho ire.

(Kisim Bek 20.14)

28 Mi ehwéh írátówana amahnága ínégá teiníboq írátíáhro. Arene auranka mó aniné ahre tagé, Íné mi iní abariyéyabe níre íwíáhónawe arene arupipeq abarié ahababáq aiq miraóne.

29 Minayabe arene auranka are ahababáratana ínaraq mi aurá piruo. Peh morá áúránkákáq míéhnaq pehgáriq íre kawerinae. Téhtaré áúránkákáq míéhnaq kagai iraipéq pokinaraq anotah íre kawerinae.

30 Arene púpeqte áyáhnkáránká are ahababáratana ínaraq mi ayáhnkárá kiraqsuo. Peh morá áyáhnkáránkákáq míéhnaq pehgáriq íre kawerinae. Téhtaré áyáhnkáránkákáq míéhnaq kagai iraipéq pokinaraq anotah íre kawerinae úwe.

Sísaga, Ahre kaqsúého ú ehwehne.

(Mátíyu 19.9; Máhka 10.11-12; Árúka 16.18)

³¹ Sísaga mó mahraréna, Itega írátó ehwéhnká mahraréna, Arene ahre kaqsuaníe inaraqmé minayabe tíkéti pepáhq kowewe móawo úwe.

³² Minayabe amahnága ínégá teiníboq írátíáhro. Arene ahrega mó wehreq ahbabárirataq mi tanáhráq kaqsuankéhe. Pehipi kaqsúéhnaaraq wega mó wehkínaraq mi tanáhráq ahbabárinae. Mi iní meyahna anínká moq mi tanáhráq ahbabárinae. Minayabe arene ahre pehipi kaqsúéhneho uge úwe.

Sísaga peh koweakáq ahqáhoakáq irarero ú ehwehne.

³³ Sísaga mó mahraréna, Itega mó ehwéh írátó ehwéhmé itene igaqnaréhyabe teríú éhwéhnká mahraréna,

Arega iraré, Manikánka tagaríéhtáq ínégá teawú éhwéh mirainauge énowe péhenineho.

Arene ehweh kawerue sehgio ire. *(Namba 30.2)*

³⁴ Segá miraue iraruwana amahnága ínégá teiníboq írátíáhro. Arega mirainauge inaraq Manikánka tagaríéhtáq mirainauge íre úno. Íópeqmé Manikánka wahnah wahnahni puah, Íónka tagaríéhtáq mirainauge íre úno.

³⁵ Mah marákówé Manikáne tahbe tahnsá púah, Marakóga tagaríéhtáq mirainauge íre úno. Sarúsarama suwahpeqme itene anotah Wahnáhné mátabu púah, Sarúsaramaga tagaríéhtaq mirainauge íre úno.

³⁶ Arega irarénaga peh morá arene tontonah ayáhránká pabusa ayáhrá íre úkorahi puah, Niyahqnonka tagaríéhtáq mirainauge íre úno.

³⁷ Arega, Ahqáho. Íre mirainauge íwíáhónawe peh, Ahqáho úno. Arega, Kowe. Mirainauge íwíáhónawe peh, Kowe úno. Owainawanka ahbabáq ehweh atannah áhnte irarinehboq peh morá ahqáhoakáq koweakáq irarúno úwe.

Sísaga, Ahbabáq íre ayahqmaro ú ehwehne.

(Árúka 6.29-30)

³⁸ Sísaga mó mahraréna, Itega írátó ehwéhnká mahraréna, Mó anínká arene aura piauwnah arega moq wene aura piruo. Mó anínká arene áwéh sehqauwnah arega moq wene áwéh sehqauwo ire. *(Lo 19.21)*

³⁹ Mi ehwéh írátówana amahnága ínégá teiníboq írátíáhro. Are áwíoqneh anímé íre ayahqmaro. Mó anínká are ahsuehinahwe éberiopeq pabeq suehnana ahsuehino.

⁴⁰ Mó anínká are ehweh atena síóti meaníe inaraqmé arene síótiakáq arene sáhkétiakáq náwo.

⁴¹ Wahnah anínká wene ménsámehnsá abaqme ákáhtaq wahtotaq morá kírómítá kúno atannahwe ákáhtaq íre wahto téhtaré kírómítá mewe móato.

⁴² Mó anínká arensabé aneqpopoq nánio ínahwe náwo. Mó naneq átárianiboq nánio ínahwe náwo úwe.

Arene naruoyabé irutaboirono ú ehwehne.

(Árúka 6.27-28,32-36)

⁴³ Sísaga mó mahraréna, Itega írátó ehwéhnká mahraréna,

Arene iyahnaboyabé arutaboire arene naruoyabé íre arutaboirono ire.

⁴⁴ Mi ehwéh írátówana amahnága ínégá teiníboq írátíáhro. Íre peh morá itene iyahnaboyabé irutaboirono. Itene naruoyabé moq irutaboirono. Íwíoqnah keyábé púrerarítáho.

⁴⁵ Íópeqté Ítéribóné animarí méq ite íwíoqnah ke púrerarítáho. Manikánka ahbabáq kereq kaweq kereqne marakóraq monseráhnue, Patahúno atéhre. Wegá kaweqtaq miáh kéreq ahbabáq kereqne marakóraq monseráhnue, Ibonsúno atéhre.

⁴⁶ Peh morá itensabé sirutaboirono keyábé irutaboirono ápeq awinkéhbo? Írakaumo. Ahbabáq kereqka moq sensabé sirutaboirono keyábé sirutaboirono.

⁴⁷ Peh morá itene iyahnaboyabé mehweh arítéhrame anotah kawéq sánsápo? Írakaumo. Maniká íre tagaríáh kégá mi sansá mirao mino.

48 Íópeqté Ítéribógá kaweqtaq mía míainserah ite moq kaweqtaq mía míaoro úwe.

6

Sísaga mó ke séhréh arite sansansábé tei éhwéhne.

1 Sísaga mó mahraréna, Peh mó kegá itene kaweq arámbéhrí tagéra, Kaweq kee íwíáhigeheéq mi arámbéhrí ábóraq miraonsabé íre kawerowe. Mirairataq mókake íópeqté Ítéribógá mi arámbéhríyábé ápeq íre náinawire.

2 Minayabe arega tabonah ke nárínaaraq mó kegá tagagehboq ebeq pembíáh póbíéh ání íre eqmaro. Mó kegá momiwí nahtápéqkákákáq wahba ahtápéqkákákáq pembíáh póbíéh ání eqmarera anehe mitaq séra tabonah ke náríéwe. Tabonah keyabé íre sirutaboirue náríera péhepehe sansánowara mó kegá tagéra kaweq ke wóe íwíáh aitageheéra ábóraq náríéwe. Teiníboq írátíáhro. Mi sansáno kegá ábóraq náríe púara tagah kegá sensabé iwíáh iwíáh arítáhnsabé mókake mó apéq íre meyagéhe. Segá mira onserahníyeho.

3 Arega tabonah ke nárínaaraqmé mó kegá tagehboq peh kopípéq nário.

4 Kopípéq nárínaaraqmé Iteriboga tagéna ápeq náríwinkéhe úwe.

Sísaga púreré sansansábé teriu ehwéhne.

(Árúka 11.2-4)

5 Sísaga mó mahraréna, Táhmaro kegá ábóraq kaweq sansánéra peh kopípéqmé íre kaweq sansánéra kopéráhpéro ke wóe. Itega púrerirataqmé mi kegá púrero serahníyeho. Segá momiwí nahtápéqkákákáq wahba áhtápéqkákákáq mó kegá tagehrataq, Kaweq ke wóe íwíáh aritageheéra ábóraq iriwe méra púrerowe. Teiníboq írátíáhro. Mi sansáno kegá ábóraq púrerotaq tagah kegá sensabé iwíáh iwíáhonsabé mókake mó apéq íre meyagéhe.

6 Arega púrerinaaraq arene paqnahipeq kibekue onsa paiqmare kopípéq mé púrerúno. Iteribo íre ábóraq míéh ánínéna moke kopípéq arámbéhrí tagehre. Minayabe kopípéq mé púrerinaaraq mina tagéna arene púreq ehwéh irena náríwinkéhe.

7 Maniká íre tagaríáh kégá iwíáhéra, Manikánka itene ehweh kawerue irankehéera mónkakákáq mónkakárue íre wahto ehwéh teawenéhe íwíáhowe.

8 Segá mira onserahnue púreriyeho. Itega íre teawétáq Maniká Iteriboga ite tabonaho naneq tagaríéhre.

9 Minayabe púrerirataq mahraréq,

Íópeqté Ítéribóo, arenáwíq pankerone.

10 Arega mah kehíná kéhíná wahnah wahnahnaritahna tanáhráq apubúue ábóraragúno ato.

Moke íópeqté ké are awahbeh sansánonserah mah marákóipéqté ké moq are awahbeh sansá miraoro aito.

11 Ibora itene táhutahuq awehraaq kirabo aito.

12 Mó kegá ahabáraitáhtáq itega mina íre iahreraaq masa peh suone. Itega miraúnanserah itene ahabábáq moq íre ahrreraaq matiahno.

13 Ahabábáqka ite saiqnariahrahirabeq íre móito. Owainawanka saiqnariahrahirabeqte meiqme móbeq móito.

[Arega ahriahri wahnah wahnahnaite págege kiotaikóna aní míahnaaq arensabé iwíáh iwíáh atone. Aiq míre.] Miraue púreroro úwe.

Mó kené ahabábáq íre ahrreraaq matíáhro ú ehwehne.

14 Sísaga mó mahraréna, Mó kegá ahabáraitéhraq íre iahreraaq matíéhrataqmé íópeqté Ítéribógá itega onserahninkehe. Wegá itene ahabábáq íre ahrreraaq matiankehe.

15 Mó kegá ahabáraitéhraq iahreraaq matíáhnaraqmé íópeqté Ítéribógá moq itene ahabábáq ahrreraaq matiankehe úwe.

Sísaga táhutahuqsabé awehrié sansa teriu ehwehne.

¹⁶ Sísaga mó mahraréna, Itega táhutahuq awehriirataq péhepehe sansáno kegá abiah marera mirao serahniyeho. Mó kegá se tagéra, Kaweq ke wóe íwíáhigeheéra mi kegá awehriotaq abiah máráhwe. Teiníboq írátíáhro. Mi sansáno kegá awehriotaq tagah kegá sensabé íwíáh íwíáhonsabé mókake mó apéq íre meyangéhe.

¹⁷ Arega táhutahuq awehriinaraq arene auranabiah pabeq paberé arene ayahra kaweq komúúno.

¹⁸ Mirainaraq are tagehra kegá táhutahuq awehriionayabé íre ahtebahrahowe. Iteribo íre ábóraq míéh ánínéna moke kopípéq árámbéhrí tagehnsabé ápeq nágwinkéhe úwe.

Sísaga kaweq naneq morábí sáhonsabé teriu ehwehne.

(Árúka 12.33-34)

¹⁹ Sísaga mó mahraréna, Mah marákóípéq kaweq naneqmarínsabé irutaboiréq morábí sáhíyeho. Mah marákóípéq sáharáh náneq sósahbahrankírana abehq náneq ka sóirara aebó kégá aebóowe.

²⁰ Peh morá íopeq kaweq naneqsabé irutaboiréq mitaq morábí sáharáhro. Mitaq íre sósahbahrankinae. Íre abehq náneq ka sóinae. Aebó kégá mitaq íre aebóorahowe.

²¹ Itene kaweq naneq morábí sáharáhrabeqsabé irutaboironeheqmóe úwe.

Itene iurame inonkataq kéh áráhmú tahnsane ú ehwehne.

(Árúka 11.34-36)

²² Sísaga mó mahraréna, Arene aurame arene anonkataq kéh áráhmú tahnsáne. Arene auranka kaweq naneq tagehnaraq arene arupipeq téhranae. Arene auranka ahbabárorahi naneq tagehnaraq arene arupipeq sunkíkírinae.

²³ Arene arupipeqté téhrehme sunkíkíragínaraq kaweq sansá íre miraorahé peh ahbabáq sansanorahóne úwe.

Téhtaré wáhnáhné arambehri moráráq íre sehgióráhi ehwéhne.

(Árúka 16.13)

²⁴ Sísaga mó mahraréna, Arambehri anínká téhtaré wáhnáhné arambehri íre moráráq sehgióráhire. Wegá mó wahnáhnésabé awahbéna mó wahnáhnésabé íre awahbanae. Wegá mó wahnáhné arambehri kawerue sehgiena mó wahnáhné arambehri áhwára áhwárainae. Mina inserah itega Manikánsabe irutaboiro sansánkákáq móneyabé irutaboiro sansánkákáq íre moráráq sehgióráhowe úwe.

Iwíáh kikiriyeho ú ehwehne.

(Árúka 12.22-31)

²⁵ Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Ite mah marákóípéq mé tanahráq itene táhutahuqkákáq itene inonkataq inerineré naneqkákáqsabé iwíáh kikiriyeho. Oga méwé íre peh morá tópah nahnagae. Itene inonkame íre peh morá inerineré naneq mire.

²⁶ Kabarane sánsá iwíáhue tagahro. Mi kanká ménsúmehnsú uqmarena nera kéhtáq koawaqmena nahupeq sahiro? Írakaumo. Íopeqté Ítéribógá mi kansabé iwíáhéna pehipi kiraboire. Itewe wehuke puana Maniká Iteriboga itensabé anotahtaq iwíáhéna kawerue kirabo aitéh mino.

²⁷ Arega arene oga mé tanahráqsabé iwíáh kikirinaraqmé ábátáq mérearahráhiro? Ahqáho. Írakaumo úwe.

Íre mationa naneq náinkéhe ú éhwéhne.

²⁸ Sísaga mó mahraréna, Aneraneré naneqsabé aneqsabé iwíáh kikiroo? Uworapeqté ára íyéh náneqsabé iwíáhue tagahro. Uworapeqté náneqka íre arambehrire. Korósi íre kogahnire.

²⁹ Anotah wahnáh ání Sórómóni naho ména we áhnte mensáméhnsá matawéna áhnte kawéq awahriq korósí matiowe. Uworapeqté kawéq árá íyéh náneqka moke Sórómónine kawéq awahriq naneq kiotaikire.

³⁰ Uworapeqté náneq íre kagai naneq mire. Ibora íyéhrana ahbiah tahnsá kekírataq tagire. Manikánsabe pehgárita q aiq pútare atáh kéó, Manikánka mi kawéq árá suki-wíéhnsábé wega ite moq sukita hráhi mino.

³¹ Aneq nanehnkono? Né waní eheqte tuiro? Aneqtaté aneranerue míanehnkono éq iwíáh kikiriye ho. Ahqáho.

³² Maniká íre tagariáh kégá minayabe iwíáh iwíáhéra sene sirupipeq iwíáh kikirowe. Iteriboga ite íre mationa naneq aiq tagariéhre.

³³ Ahriahri Manikánka wahnah wahnahnirabeqte sánsánsábé irutaboireq sehgióro. Sehgieq we kaweqtaq míéhnserah ite moq kaweqtaq míaneheqmúne éq iwíáho. Mirairataq Manikánka ite íre mationa naneq náinkéhe.

³⁴ Ahbiah sína naneqsabé iwíáh kikiriye ho. Ahbiah sína naneqsabé mi tanáhráqsabé iwíáhigehe. Irupipeq umehorahi naneqsabé ibora aiq awehra q kéhranawe ahbiah sína naneqsabé iwíáh kikiriye ho úwe.

7

Mó kené sánsá íre saraq sitáho ú ehwehne.

(Árúka 6.37-38,41-42)

¹ Sísaga mó mahraréna, Mó kené sánsá saraq siteq ahbabáq ke woe íre oro. Mirairataq Manikánka itene sánsá moq saraq itena ahbabáq ke woe aitankéhe.

² Itega mó kené sánsá saraq sitáhnserah Manikánka itene sánsá moq saraq itankéhe. Itega mó kené sánsá saraqme náriénserah Manikánka moq mina tahnsanue saraqme náinkéhe.

³ Arenawahrah aniné aurapi pehgáriq átútú tagé arerene aurapi anotah sehikára kéhnsábé aneqsabé arerene auransabé íre iwíáhono?

⁴ Arene aurapi anotah sehikára kéhrahwe aneqsabé arenawahrah anínsábé, Arene aurapite átútú meuwanínkono eno?

⁵ Are ahbabáq kopéráhpéróna aní móne. Té hwe arerene aurapite séhikára merue anehemé arenawahrah aniné aurapite átútú kawerue tagé meuwahráho ne.

⁶ Manikánsabe suwahrieh kewé Manikáne epéqté éhwéh íre teriéro. Mirairataq ianká wehukení pehnserah sega ite íwíoqnagehe. Póeráhqka kaweq naneq segarúpípéq abasawe maisarúéhnserah sega mi ehwéh íre irasa peh awiréh aitaneherawoe úwe.

Págageue púreroro ú ehwehne.

(Árúka 11.9-13)

⁷ Sísaga mó mahraréna, Itega púrerirataqmé náio ira naneq náinkéhe. Págegeue kabari-rataq ábórarínaq taganeheqmóe. Onsaraq pako pakoirataq sitankéhe.

⁸ Nánio i anínká meyan kéhe. Kabari anínká ábóra q marankéhe. Onsaraq pakobakoi anímé Manikánka siatahnana nahupeq kibekinkehe úwe.

⁹ Sísaga mó mahraréna, Arenahninká arensabé, Tópah nánio ínaraqmé arega ebah náwiníbo? Írakaumo.

¹⁰ Wega, Paseh nánio ínaraqmé wehe náwiníbo? Írakaumo.

¹¹ Ite sibowáreh ahbabároraho keéq itene animá ri peh kaweq naneq nári nárino mino. Ío peqté Ítéribógá wensabé, Nánio e kewé peh kaweq naneq nárinkéhe.

¹² Mó kégá ite iuwahbeh sansánue ite kaweraitáhnserah itega moq mina tahnsanue se kawerarítáho. Mi sansámé Mósísine ehwehnikaká q Manikáne ehweh iraru kené ehwehnikaká q áwahe wíre úwe.

Sobuya méhpéhpéq kibekoro ú ehwehne.

(Árúka 13.24)

¹³ Sísaga mó mahraréna, Sobuya méhpéhpéq kibekoro. Iraipéqté méhpéh anotah abáé méhpéh míre. Iraipéqté áh moq abae ah marapeq tunsíá áh kéhrara áhnte kegá mi ahtápéq poku pokuowe.

¹⁴ Oga mérapeqté méhpéhmé sobuya méhpéh míre. Oga mérapeqté áhmé moq sobuya ah senahpeq kiríéh áh kéhrara mibeq kieyabe umehi puara íre áhnte kegá mi ahtápéq kiegieowe úwe.

Péhe éhwéh irare keyábé aiq pútare arítého ú ehwehne.

(Árúka 6.43-44, 13.25-27)

¹⁵ Sísaga mó mahraréna, Íre Manikáne ehweh peh seyene péhe éhwéh irare keyábé aiq pútare arítéhboq mi kené arambehri tagaríáho. Ábóraq se sipisípiq tahnsá méra peh sirupipeqmé úrinsi iá tahnsa míáhwe.

¹⁶ Sene arambehri kawerue tagarawéq sene sánsá ahtebahrahowe. Ógaranká inunara íre íyéhre. Káránkáránsáhnka pópo íre íyéhre.

¹⁷ Kaweq awánkánká kaweq será íyéhranawe abehq áwánkánká íre kaweq será íyéhre.

¹⁸ Kaweq awánkánká abehq será íre iyahráhire. Abehq áwánkánká kaweq será íre iyahráhire.

¹⁹ Kaweq será íre íyéh áwánkámé apiwe ira paríéhre.

²⁰ Minayabe péhe éhwéh irare kené arambehri tagarawéq sene sánsánsábé iwíáhorahowe úwe.

²¹ Sísaga mó mahraréna, Áhnte kegá ínénsabe, Néne Wahnah mone aintáhwe. Íre mi ehweh irarenka Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhowe. Írakaumo. Íópeqté Náníb awahbeh arámbéhrí mirao kegá sebataq mitaq kioráhowe.

²² Sainsuahna tanáhráq áhnte kegá ínénsabe, Néne Wahnah mone aintera, Arenáwírue Manikáne ehweh iraruraage. Arenáwírue owainawamarí kaqsuq kaqsururaage. Arenáwírue ótaq sansámárrí miraurage irarigehe.

²³ Irarirataq ínégá sensabé, Itewe íre tagaríóge. Ite ahababáq ke puaq íné nueq pokoro aritaníe úwe.

Nah piehya anitéyábé pabeqme ehwéhne.

(Árúka 6.47-49)

²⁴ Sísaga mó mahraréna, Néne ehweh irena sehgi ánimé ahtebia áni wene nah págege marákóráq pearéh áni tahnsane.

²⁵ Págege marákóráq pearéh púana anotah ibónsirana wání períéhra sóirirana wene nah íre kúrugúruue sokogia peh págegeue kéhre.

²⁶ Néne ehweh irena íre sehgi ánimé múguwahgu aní wene nah mareqmareq marákóráq pearéh áni tahnsane.

²⁷ Anotah ibónsirana wání períéhra sóirirana wene nah kúrugúruue sokogire. Soko-girana moke íre kaweragire úwe.

²⁸ Sísaga mi ehweh síwáhnorue parabaruwara író kega wene ehwehnsabé áhtenuwe.

²⁹ Mósísine ehweh síwáhnoro kegá síwáhnorunserah Sísaga íre úwe. Wegá ahtebia ánínká tahnsa síwáhnorú púara wene ehweh író kega áhtenuwe.

8

Sísaga anotah naonkákáq áni kawerato ehwéhne.

(Máhka 1.40-44; Árúka 5.12-14)

¹ Sísaga sáwéhrapeqté tuwara peh íregárita q kega we kérowe.

² Kérówana anotah naonkákáq ánínká weba séna áhtenú púana arehunserarácq ména wensabé, Anotah aníno, are awahbáhnaraqmé kaweraintahráhone úwe.

³ Úwana Sísaga ayahnkahkahrue wenaneq táhtorena wensabé, Aiq mirauge. Are awaho ani míahno atowana mina irarútaq wene náonaba apubúue wagúwana kaweragúwe.

⁴ Kaweragúwana Sísaga wensabé, Írátíahno. Mó ke teríneho. Írakaumo. Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánípá pokue arene anonka móreawo. Are awaho ani úkire igehboq Mósísiga irarúnserahnue Manikánsabe titirúno úwe.

Kíápéténine arambehri aní kawerato ehwéhne.

(Árúka 7.1-10)

⁵ Sísaga Kápénéama suwahpeq sútaq 100 Aroma sontiá kéné kíápéténiga weba séna, Séhréh ainto éna,

⁶ Anotah aníno, néne arambehri aní néne nahtapeq ména anotah erirana íre nogoráhire úwe.

⁷ Úwana Sísaga wensabé, Ínéga arene nahtapeq kogawerataníe

⁸ úwana kíápéténiga wensabé, Íné pehgáriq aní múge. Are anotah aní míahna puah néne nahtapeq íre súno. Peh mahta q mé ehweh irarinana néne arambehri aní kaweragíno.

⁹ Íné moq wahnah sansá tagaríoge. Néne wahnah aiq míéhra náne moq wahnah anínéna sóntiá ke wahnahnuge. Ínéga mó sontiá ánínsábé, Pokúno atótáq wega apubúue pokire. Mó sontiá ánínsábé, Mahbeq súno atótáq wega apubúue ínéba sire. Néne arambehri ánínsábé, Miraúno atótáq wega apubúue miraire úwe.

¹⁰ Úwana Sísaga mi ehwéh irotaq áhtenéna we anehe su keyábé, Teiníboq írátíáhro. Mah anínká ínénsabe anotahta q aiq pútare aintena ínéga mirainawire íwíáhíre. Nánuwahrah Asíú kégá ínénsabe mina tahnsanue íre aiq pútare aintáhwe.

¹¹ Teiníboq írátíáhro. Íó kiembogirabeqte kéreq íó tupekirabeqte kéreqka séra Manikánka wahnah wahnahnirabeq kibekéra tútuue méra Ébárahmareh Áhísáhkireh Sékópáreh morárácq táhutahurigehe.

¹² Manikánka nánuwahrah Asíú keyábé, Ínéga wahnah wahnahnurabeq máhoro irara sega ahqáho atonsabe máhpeq sunkíkírabeq kaqsuankéhe. Kaqsuahnaraq sega mitaq uwo uwo éra íbisagehe.

¹³ Minayabe, Íráhro éna kíápéténinsabé, Arene nahtapeq pokúno. Arega aiq pútare aintahnanserah inkehe úwana mi tanáhrácq wene arambehri aní kaweragúwe.

Sísaga Pítane ahrahnawa kawerato ehwehne.

(Máhka 1.29-31; Árúka 4.38-39)

¹⁴ Sísaga Pítane nahupeq kibekúwana Pítane ahrahnawa osoro awáhréna máhriqtaq míowana tagówe.

¹⁵ Sísaga mi iníné ayahnkara táhtorowana wene awahre kaweragúwana irigéna táhutahuq tíwe náwuwe.

Sísaga áhnte awahré ké kawerarito ehwéhne.

(Máhka 1.32-34; Árúka 4.40-41)

¹⁶ Íó tupekútaq wehukega owainawanka subiqmaq subiqmarú ke meriqmera Sísaba mórítówe. Mórítówana Sísaga peh ehweh irarúnka owainawamarí kaqsuena moke awahre ke kawerarítowe.

¹⁷ Kawerarítónsabe Manikáne ehweh aiq pútaragúwe. Wene ehwéh irarú ani Áísáiaga Manikáne púkuipéq naho sehiranue mahraréna, Wegá moke itene awahre meyéhre úwe.

(Aisaia 53.4)

Sísaga we kéreyabe irarú ehwehne.

(Árúka 9.57-60)

18 Sísaga peh íregáritaḡ weba sáhurió ke tagéna ite we kérahwána keyábé, Mah kawéhu seberaebéḡ pokonehe

19 úwana Mósísine ehweh síwáhnorú anínká weba séna wensabé, Íwáhnoraníno, are poku pokuónarabeḡ kéraníe úwe.

20 Úwana Sísaga wensabé, Úrinsi iá wene nahme ebahnarahpipeḡ kéhre. Kabarane nahme sehwerapeḡ kéhre. Íné wehukení úku aníné nahme íre kéhre

21 úwana mó aní we kéro anínká wensabé, Ebeḡme nánibo pukinana komaisarena anehe are kéraníe

22 úwana Sísaga wensabé, Pusa kéḡá pukira ke maisaragéhboḡ íné séniro úwe.*

Sísaga irarúnka sóiriḡ táqnáigú ehwehne.

(Máhka 4.36-41; Árúka 8.22-25)

23 Sísareḡ ite we kérahwána kereḡka sípiipéḡ kibekue kure kure

24 káwehu ákáhtaḡ kowana Sísaga sípiipéḡ sugowana apubúue anotah soirírúnka anotah nonaburóróúwana wánínka kiegambéhḡue sípi wánípipeḡ tupekinaúwe.

25 Tupekinaútaḡ ite we kérahwána keḡa Sísaga iriateḡ wensabé, Wánípipeḡ tupekue pukonehboḡ kaweraiḡto ewanana

26 weḡa itensabé, Aneḡsabé áhreoḡ? Iteḡa ínénsabe pehgáriḡtaḡ aiḡ pútare aintáhwe éna irigéna sóiriḡsabé, Táqnáigúno éna wánínsabe, Túbáh agúno úwana sóiriḡka táqnáigúwana wánínka moḡ túbáh agúwe.

27 Túbáh agúwaḡ iteḡa áhtenéḡ itete náhenéḡ, We aneḡ anípo? Sóiriḡkakáḡ wánínkakaḡká wene ehweh íréhre ewanae.

Sísaga owainawamarí kaqsuo ehwéhne.

(Máhka 5.1-17; Árúka 8.26-37)

28 Sísaga sípi kéwewena kure Kehrari kawéhu seberaebéḡ Kárára kené marakórapeḡ kúwe. Mitaḡ wehuke maisia ónápípeḡ kaegaeuya anítéḡ piehgíúwe. Sirupipeḡ míó owáínawámárínká mi anité subiqmaḡ subiqmaru puara anotah uwóyánsá aruḡaruru-yara mó keḡa sensabé áhreéra mi ahtápéḡ íre nogoráhúwe.

29 Sega Sísaga tagéra apubúue kareéra wensabé, Manikáne ahninkáwá wóne. Aneraitaníbo? Kamah aina tanáhráḡ íre sinsabé ite kamah ainie seno uye.

30 Se míórabéḡ ákáhtaḡ wahtotaḡ íregáritaḡ poeráhqmárínká uworapeḡ náwe sahtaḡme nowe.

31 Nonsabe owainawamarínká Sísansabé, Ite eqmaḡ íúwéhnaḡqmé mi poeráhqmáríné sirupipeḡ eqmaḡ iuwo éra pagu pagunuwe.

32 Pagu pagunuwana Sísaga sensabé, Pokurero aritowara sega mi anité suera póeráhqmariné sirupipeḡ kowíowara mi kamárínká sáwéhrapeḡté pehbeheráh tunse mentúpipeḡ tunse wánínkue pukuwe.

33 Póeráhqtaḡ wahnahnu keḡa tagéra sensuwahpeḡ pehbeheráh pokéra owainawanka subiqmaḡ subiqmarú anité éhweh teriera moke tago naneḡsabé éhwéh sensuwahrah teríúwe.

34 Teríúwara moke mibeḡté keḡa Sísaba kure wensabé, Itene marakó sue pokúno éra pagu pagunuwe.

9

Sísaga aiayah pukia ání kawerato ehwehne.

(Máhka 2.1-12; Árúka 5.17-26)

1 Sísaga sípiipéḡ kibekéna káwehu seberaebéḡ wenawahpeḡ pokúwe.

2 Mó keḡa íre ah nogoráhú aní aiayah pukia ání wene máhriḡkakáḡ sehitaḡmaḡme sehgiwera Sísaba móátówe. Sega iwíáhéra, Sísaga kaweratanawire iwíáhuwana Sísaga sene

* 8:22: Sísaga pusa kéyábé irarúmé áwahewé sene sirupipeḡté síwá pusa ké tahnsa míáh kéyábé irarúwe.

iwiáh tagéna aiayah pukia ánínsábé, Náníbáq móne. Arene ahababáq aiq kawerató púah arene arupipeq eyoyóue míahno úwe.

³ Úwara Mósísine ehweh síwáhnoru kegá seye náhenéra, Mah anímé, Íné Maniká míóge iwiáhéna anotah ahabábárire uwe.

⁴ Uwana Sísaga sene iwiáh tagéna sensabé, Irupipeqmé aneqsabé ahababáq iwiáho?

⁵ Aiayah pukia ánínsábé aneq ehwéh teawinínkono? Arene ahababáqsabe kaweratóge teawinínkono? Are irigue arene máhriq mewe ah nogo teawinínkono? Íre págege ehwéhme ahnabo?

⁶ Íné wehukení úku anínká mah marákó marákó wehukene ahababáq kawerari-tahráhuge. Sokigi ainíboq tagaríáhro éna aiayah pukia ánínsábé, Irigue arene máhriq mewe arene nahtapeq pokúno úwana

⁷ mi anínká irigue wene nahtapeq pokúwe.

⁸ Pokúwara tago kegá áhtenuwe. Manikánka wehukení págege atowana ótaq sansá miraúnsabe sega áhtenéra Manikánsabe iwiáh iwiáh atówe.

Sísaga Mátíyunsabé, Íné séniro ú ehwehne.

(Máhka 2.13-17; Áruká 5.27-32)

⁹ Sísaga mitaq suena ahtaqqeq nogutaq táhkísi moné méyáhwa aní néníwíq Mátíyu íné tagówe. Tagówana íné táhkísi moné méyáwharabeq néne ópísirapéq tútuue míáhwana tagéna ínénsabe, Íné séniro úwana irigue kэрáhwae.

¹⁰ Sísaga nahtapeq táhutahurútaq áhnte táhkísi moné meyó kereq mó ahababáq kéreqka mitaq séra Sísareq ite we kэрáhwána kereq moráráq táhutahurowane.

¹¹ Táhutahurowanara Péhrasi kegá mina tagéra ite Sísá kэрáhwána keyábé kasenéra, Ite iwáhnori anínká aneqsabé táhkísi moné aebóo kereq mó ahababáq kéreq moráráq táhutahuriro uwe.

¹² Uwana Sísaga mi ehwéh irena sensabé, Sótegha awaho ke mэрáhsíni íre náriasa peh morá awahre ke nárire.

¹³ Mina inserah ínéwé kaweqtaq míáh ké siahrabéna séhréh aritanieéna íre suge. Peh ahababáq ke siahrabéna kaweraritanieéna suge. Minayabe Manikáne ehwehnta mahraréna,

Titiré sansansábé íre nuwahbena peh arutaboíré séhréh arite sansansábé nuwahbehre íre.

(Hosea 6.6)

Mi ehwéhme iwiáhue tagéq ahtebahro úwe.

Sísaga táhutahuq awehriio sansánsábé síwáhnorú ehwehne.

(Máhka 2.18-22; Áruká 5.33-39)

¹⁴ Sóni kэрó kega Sísaba séra wensabé, Itereq Péhrasi kereqka mó tanáhráq mó tanáhrárué táhutahuq awehriúnara árahinsabé are kэрáh kegá táhutahuq íre awehrioo uwe.

¹⁵ Uwana Sísaga sensabé pabeqme ehwéh teriena, Pahuwirotaqmé o menáhwénká wene iyahnaboba míéhtáqmé sega íre ibisia peh iwiáh iwiáhowe. Mókake o menáhwé seba íre míahnaraqmé mi tanáhráq wene iyahnaboga wensabé sirutaboírera táhutahuq awehrigehe úwe.*

¹⁶ Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Wehukenínká nahonáh sáhkétí kawerinieéna o ambántaráté íre párúwe kawerire. Miraitaq tahirímé nahonáh sáhkétí mó subanki irino.

¹⁷ Wehukenínká o nahníaq sera ano naho naho mémene áuyahwa antéhyápípeq íre ahkíre. Miraitaq tahirímé sera anonka muinaraq nahonáh antéhyá tapoagirana sera ano marakóraq antigi irino. Wehukenínká o será ano o antéhyápípeq ahkíre. Wehukega

* **9:15:** Mi ehwéh áwahewé Sísá o menáhwé tahnsa aní míre. O menáhwéné iyahnabowe Sísá tagaríáh ké tahnsane.

ahkírataq mi tehtaré náneqme kawerue kanae. O será anome kawerue kanae. Antehyamé moq kawerue kanae úwe.†

Sísaga awahre iní kaweratená ahrari oganúq ato ehwehne.

(Máhka 5.22-43; Árúka 8.41-56)

¹⁸ Sísaga mi ehwéh síwáhnorútaq Asiu kené wahnah anínká Sísaba séna áhtónsabe arehunseraráq ména wensabé, Nániyahu peh amahnága putiéhre. Arene ayahnkaratáté koráhtoréhnaq we oga úkinae

¹⁹ úwana Sísaga irigue mi aní kérowaq ite we kérahwána kegá moq kérahwáne.

²⁰ Ahtapeq kowanana awahre iní, airápété téhtaré ópéq wene korahq íre taraqnagú inínká Sísá anehepeq kúwe.

²¹ Anehepeq kure wewe náhenéna, Íné peh wene korósi koráhtoráhnaraqmé kawerain-tankéhe éna wene korósi ayehrápéq koráhtorowe.

²² Táhtorowana Sísaga pabeqme we tagéna wensabé, Arega ínénsabe aiq pútare aintahna puana aru ukiq atóge úwana mi tanáhráq mi iní awaho iní úkúwe.

²³ Sísaga pokue wahnah aniné nahtapeq kibekúwara pembíáhnu kereq ibitunátúnánu kereq míówana tagówe.

²⁴ Tagéna sensabé, Mi ahrárwé íre airaiq pukia peh sugéhre. Máhpeq túmíáhro úwara wensabé awiréh atówe.

²⁵ Awiréh atówana wega moke míó ke kaqsuena mi ahrárwé máhriqtapéq kowéna wene ayahnkara táhtorowana irigúwe.

²⁶ Irigú ehweh mitaq teri mahtaq terinuwara moke mi marákórápéqté kegá írówe.

Aura pira ánitéreq ahkambu anínseq kawerarito ehwéhne.

²⁷ Sísaga mitaq suena ahtapeq kútaq aura pira ánitégá we kéréra wensabé, Tébitine anahwao, arutaboairaito uye.

²⁸ Sísaga nahupeq kibekúwara mi anitégá weba suyana Sísaga sensabé, Itene iura kaweritahrahunsabé aiq pútare aintehyo úwara sega wensabé kowe atera, Are aiq miraorahóne uye.

²⁹ Uyana Sísaga siura táhtoqme sensabé, Itega ínénsabe aiq pútare aintehyanserah mirainauge úwara

³⁰ mi tanáhráq siura tagahrahuye. Tagahrahuyana wega sensabé págegeue iraréna, Miraunsabé mó ke teríyeho aritowara

³¹ sega wene ehweh íre sehgira Sísaga miráú ehweh teríúyana mi ehwéh moke mi kehiná suwahpeq abae agúwe.

³² Mi anitégá pokuyataq mó kegá owainawanka subiqmaq subiqmarú ani, ehweh íre orahú ani meqmera Sísaba móátówe.

³³ Sísaga owainawa kaqauwowana mi anínká ehwehnúwara moke tago kegá áhtenéra, Ísara marákórápéq morá ibora mahna tahnsa tagóne uwe.

³⁴ Úwara Péhrasi kegá mahraréra, Owainawamariné wahnahnka Sísá págege atéhnsabé owainawamarí kaqsuahráhire uwe.

Sísaga tagó ke arutaboairarito ehwéhne.

³⁵ Sísaga moke mi ke suwahpeqkakáq áhnte kehiná suwahpeqkakáq nogena Asiu kené momiwí nahmáritápéq Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh síwáhnoréna moke awahre kereq kaweraritowe.

³⁶ Sísaga sáhurió ke tagéna sensabé arutaboairaritowe. Se íre wahnahnkakáq sípísípíq tahnsa méra kaweqtaq íre míahrahéra sirupipeq iwíáh kikiru puana sensabé arutaboairaritowe.

† **9:17:** Ahwa inínká tátúbi awera íre tíríre. Tírítáq tahirímé osoréh áwérá anonka muwe tátú tapoue awera téhpipeq sáhagi irino. Mina inserah Sísane o ehwéhmé wehukene naho sánsánká íre awehraq kéhre.

³⁷ Minayabe ite we kérahwána keyábé mahraréna, Nera kéh táhútáhúq áhnte kéhnserah Maniká íre tagariáh ké áhnte míáhwe. Táhutahuq koawaqmiáh ké peh táhmaro míáhnserah Manikáne ehweh korerié ké peh táhmaro míáhwe.

³⁸ Minayabe, Maniká Iteribonsabé, Arene sotápéq koawaqmiahráho ke eqmaq suo ue púreroro.

10

Eqmaro ke airápété téhtaré kéné síwíq kéh éhwéhne.

(Máhka 3.13-19; Árúka 6.12-16)

¹ Sísaga airápété téhtaré ké we kérahwána keyábé íáhrabéna owainawamarí kaqsuera moke awahre ke kaweraritageheéna págege aitowe.

² Ite eqmaq iuwo kewe iteíwíqmari mahraue Sáimóniwe mó awíq Pítae. Pítane ábáqkawawé Ehntarue. Se ábárahre Sébérine ahninkáwáraré Sémísireq Sónirere.

³ Mó anímáí iteíwíqmari mahraue Pírípi, Pátórómíyu, Tómáhsi, íné Mátíyue. Sísá íre kérena íné Mátíyuwe táhkísi moné meyháwa aní míáhwe. Mó eqmaq suo anité sensíwíqmé Ápíásane ahninkáwá Sémísireq Táriásarere.

⁴ Mó eqmaq suo aní Kénáni marákórápéqté aní wenáwíq Sáimónie. Mó aní Sísane naruo koweriranaú aní wenáwíqtare Súrása Ísíkáríótie. Iteíwíqmé mirauee.

Sísaga we kéro ke arambehriraq eqmaq suo ehwehne.

(Máhka 6.7-13; Árúka 9.1-5)

⁵ Sísaga ite airápété téhraníte eqmaq iuwanaútaq itensabé mahraréna, Wáhnaupéqté kéné marákórapeqkakákq Sámária ke suwahpeqkakákq íre pokoro.*

⁶ Peh morá Ísara kebá pokoro. Se tanahraipéq tabanagi sipísípíq tahnsa kée.

⁷ Seba pokue mahraréq, Manikánka wahnah wahnahime aiq wahtonagire teriéro.

⁸ Awahre ke kawerariteq pusa ké iririteq náonkakákq ké kawerariteq owainawamarí kaqsúáhro. Págege aitónsábé ápeq íre méyháro. Pehipi séhréh ariteq kaweraritáhró.

⁹ Pokonehe irataq ebah monéákákq sehenáh monéákákq kahnaraq mitaq mareq pokoro.

¹⁰ Unah íre mewe pokoro. Téhtaré síótí súu pegiqnáhnkarankákákq íre mewe pokoro. Séhréh aritéh kégá arambehri aní awehraq apéq náwigéhe. Minayabe ite íre matiéhra naneq náigéhe úwe.

¹¹ Sísaga ite we kérahwána keyábé mó mahraréna, Mó ke suwahpeq kirataq Manikáne ehwehnsabé awahbeh aní kogabaroro. Ábóraq maréhrataq wega itensabé, Néne nah-tapeq segáéro ínaraqmé wene nahtapeq kogáéro. Moke mi ke suwahpeq míéhra tanáhráq peh morá mitaq kaegaeoro.

¹² Wehukene nahtapeq kirataq mi karírónánínsábé, Manikánka iru ukiq itankéhe teriéro.

¹³ Terírataq sega ite mehweh aitéhrataq seba míáhro. Segá íre mehweh aitéhrataqmé mah éhwéhmé mewe mó kené nahtaqpeq pokoro.

¹⁴ Mó anínká ite íre mehweh aitena itene ehwehnsabé iuwahriehre ínaraqmé wene nah sueq itene igárátáq kahna tanáhúq poruarueq pokoro.

¹⁵ Teiníboq írátíáhro. Sóróma suwahpeqte kéreq Kómóra suwahpeqte kéreqka naho ahbabáruwe. Manikánka ehweh aitahna tanáhráq mi kegá miraunka ákáhtaq kamah arinkéhe. Ite íre mehweh aitera itene ehwehnsabé iuwahriehre ira kegá mirairanka Manikánka anotahtaq kamah arinkéhe úwe.

Íwíloqnagehe ú ehwehne.

(Máhka 13.9-13; Árúka 21.12-17)

* **10:5:** Sámária keyabé éhwéhmé púku anehepeqte séhírámé Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne ue kéhrabeq tagáhno.

¹⁶ Sísaga itensabé mó mahraréna, Írátíáhro. Sipisípiqka úrinsi iápá míéhnserah íwíoqnehra keba eqmaq iuwaníe. Wehe ahtebia ká míéhkana kiboki uwaresa ká míéhre. Mi kataré míehya serahnoro. Ahtebia ánimárí méq uwaresa ánimárí míáhro.

¹⁷ Wehukega ite íre kaweraitéhboq kawerue auráq matíáhro. Segá ite kaunsíri ke kotiorabeq móitera sene momiwí nahtápéq áréti sahtaté iubigéhe.

¹⁸ Néne sánsá sehgiónsabé ákáhtaq wahnáh kéreq anotah wahnáh kéreqka ehweh aitagehéera seba móitagéhe. Mi tanáhráq sereq mó nahnsó kéreq néne ehweh terigéhe.

¹⁹ Segá ehweh aitéhrarabeq móitéhrataq aneq ehwéh irarehnikono éq árahue terienéhnkono éq iwíáh kikiriyehe. Írakaumo. Mi tanáhráq Manikáne Awanka iwíáh aitaahnaq ehwéh irarero.

²⁰ Mi tanáhráq íre iteitene ehweh irarigehe. Manikáne Awanka iwíáh aitaahna ehwéh irarigehe úwe.

²¹ Sísaga mó mahraréna, Mó anínká wenawah wenábáq kotiorabeq móritena sáhsi keyábé, Subiq suahro aritankéhe. Sibowárehga moq sene animáínsabé mina tahn-sanigehe. Sene animárinká sinoibone naruo úkera mó keyábé subiq suahro aritagéhe.

²² Néne sánsá sehgió púara ómi kegá itensabé iuwahriehre aitagéhe. Itega néne sánsá íre susa anehe tanahráqkákáq kawerue sehgirataq Manikánka meirena airaiq kaweraitankéhe.

²³ Mó ke suwahpeq íwíoqnehrataqmé mitaq sueq pehbeheráhnue pokue mó ke suwahpeq kowíáhro. Teiníboq írátíáhro. Ísara kené táhúnipéq itene arambehri íre parabarúehrataq íné wehukení úku anínká kouwekinauge.

²⁴ Sigaru anínká wene tísá íre kiotaikire. Arambehri anínká wene wahnah íre kiotaikire.

²⁵ Sigaru anínká wene tísaba mía míairana arambehri aní wene wahnahpa mía míainserah itega ínéba mía míaowe. Mó kegá íné iteruwahnsabé owainawane wahnah wenáwíq Pésébúrie aintáronsabé sega ite ínéba mía mía ke moq íre kaweq ehwéh aitagéhe úwe.

Peh Manikánsabe áhreoro ú ehwehne.

(Árúka 12.2-7)

²⁶ Sísaga mó mahraréna, Íwíoqnah keyábé áhreiyehe. Amahnága moke kopípéq kéh náneq mókake ábóraraginae. Moke epéqté éhwéh ábóraraginae.

²⁷ Ite sunkíkírirabeq teiú éhwéh téhrehabeq teriéro. Epéq íráh éhwéh nahnsorapéqté sawai sawaiue teriéro úwe.

²⁸ Sísaga mó mahraréna, Peh morá itene inonka subiq suahráho keyábé íre áhreoro. Mi kegá iteyuwa íre subiq suahráhowe. Írakaumo. Minayabe sensabé íre áhreoro. Peh morá Manikánsabe áhreoro. Wegá ebeq itene inonka subiqmarena anehe iteyuwa iraipéq suahráhire.

²⁹ Peh morá pabusa mónératé téhtaré káriq kabará máhkétirapéq paiqmaráhwe. Iteriboga moke kabaramarínsabé iwíáhue tagéna íre kowe atahnaaq mi káriq kabará marakóraq pehipi íre márunsurahorahire.

³⁰ Mina inserah Maniká Iteriboga ahriahri itensabé iwíáhue tagehre. Itene iyahqnopeqte íyáhrámé sáhnsahwe tagaríehre.

³¹ Wegá ite aiq moke tagaríéh púaq íre áhreoro. Itega kabaramarí kiotaiko puana Manikánka ite íre abitaruanae.

Íné Sísane ani múge iraréyabe ayehitéhneho i ehwéhne.

(Árúka 12.8-9)

³² Sísaga mó mahraréna, Wehukenínká mó keyábé, Sísane ani múge terinaraq mókake Nánibonsabé, Mi anímé néne ani míre teawiníe.

³³ Mó ke míáhtáq ínénsabe ahqáho aintéh anímé ínégá mókake Nánibo míéhrebeq wensabé ahqáho ataníe úwe.

Sísansabé anotahtaq arutaboirono i ehwéhne.

(Árúka 12.51-53, 14.26-27)

³⁴ Ínéwé sainkue míáh ké insahwé aitanieéna marakóipeq tutaire íwíáhoo? Írakaumo. Peh sainsuanieéna tutaage.

³⁵ Íné tutau puana ahninkáwágá abowánsábé abiahnsa atankéhe. Ayahunkawagá anowansabé abiahnsa atankéhe. Anahbukawagá ahrahnawansábé abiahnsa atankéhe.

³⁶ Wenawahrah anímárinká wene naruo úkigehe. *(Maika 7.6)*

³⁷ Wenanoibonsabé anotahtaq arutaboirona ínénsabe peh ákáhtaq arutaboirahtéh anímé íre néne ani míahrahire. Wene ahninkáwáreq ayahunkawareqsabé anotahtaq arutaboirona ínénsabe peh ákáhtaq arútábóirahtéh anímé íre néne iyahnabo ani míahrahire.

³⁸ Nánibone arambehri miraunsabé íné awankátaq táhpawe nubiq suagéhe. Ínéga miraunserah miraue séniráhro. Minayabe néne arambehriraq túbáh agéna peh we awahbeh arámbéhrí sehgi anímé íre néne ani míahrahire.

³⁹ Wewensabé arutaboirona peh wewe awahbeh iwíáh mira aruqaruri anímé oga mérapeq íre awaq miahráhire. Néne sánsá sehginieéna wewe awahbeh iwíáh susuri anímé oga mérapeq awaq miankéhe úwe.

Sísa tagaríáh ké séhréh arítéh aníné ápeqsabé éhwéhne.

(Máhka 9.41)

⁴⁰ Sísaga mó mahraréna, Ite mehweh aítáh kégá íné moq mehweh aintáhwe. Ínénsabe mehweh aintáh kégá íné eqmaq núwéh aní moq mehweh atáhwe.

⁴¹ Manikáne ehweh irari anínká sitaq mó anínká iwíáhéna, We Manikáne ehweh irari aní púana séhréh ataníe íre. Séhréh ataníe éna mi anínsábé mehweh atena kiraboime kaweq sansánire. Manikánka wene ehweh irari aní ápeq awinanserah we mehweh atéh aní moq ápeq awinkéhe. Kaweqtaq mía míai anínká sitaq mó anínká iwíáhéna, We kaweqtaq mía míai aní púana séhréh ataníe íre. Séhréh ataníe éna mi anínsábé mehweh atena kiraboime kaweq sansánire. Manikánka kaweqtaq mía míai aní ápeq awinanserah we mehweh atéh aní moq ápeq awinkéhe.

⁴² Teiníboq irátíáhro. Pehgáriq aní íné séniréh aní míéh púana mó anínká né waní náwinana Manikánka mi aníné ápeqme íre tabanagia peh ahrreraq kanawire úwe.

11

Sóniga we kéroya anité Sísaba eqmaq suo ehwéhne.

(Árúka 7.18-35)

¹ Sísaga moke mi ehwéh ite we kerahwána ke teiuwe. Wegá ite airápété téhraníte we kerahwána keyábé itene arambehriyabé iwáhnoréna mitaq suena wahtotaq kehiná suwahpeq mó ke síwáhnorinieéna pokúwe.

² Sóni wání meri merini aní karábúsiipéq ména Sísa Karáhéga miraú ehweh irena we kéroya anitégá Sísa kasenigeheéna weba eqmaq suowe.

³ Eqmaq suowara Sísaba kéra wensabé, Sóniga, Arewe Manikánka eqmaraníe ú anípo? Ite mó anínsábé áwénunonehknono íre uye.

⁴ Uyana Sísaga sensabé, Irehya ehwéhnikákáq tagéhya naneqkakákáq Sóni koreawétao.

⁵ Ínéga miraunka aura pira kégá tagahwara aigará soriqnah kega ah nogówara náonkakákáq kéné náo wagirara ahre parosa kégá ehweh irahwe. Pusa ké iriwe oganúq sitena tabonah ke Manikáne kaweq ehwéh síwáhnoruge.

⁶ Ínénsabe árahinabomo iwíáh íre iwíáhia peh ínénsabe kawerue aiq pútare aintéh anímé aru ukiqme aní míéhre. Mah ehwéh Sóni koreawétao úwe.

⁷ Úwara Sóni kéroya anitégá mitaq suera pokuyataq Sísaga weba sáhurió ke Sóni éhweh teriuwe. Wegá mahraréna, Sóniga uworapeq iwáhnoruraitaq koraganehe urotaqmé we

inse wíre íwíáhuroo? Sóiririrana onega míu míu inserah Sóni mó iwíáh mó iwíáhi aní míre íwíáhéq koragaroo? Írakaumo. Sóniwe íre mina tahnsa aní míre.

⁸ Sóni koraganehe urotaqmé we inse wíre íwíáhéq koragaroo? Kaweq korósí aneraneria aní koragaroo? Írakaumo. We íre mina tahnsa aní mívarara kaweq korósí aneraneria kéwé uworapeq íre mía peh wahnah kené nahtapeq mía míaowe.

⁹ We inse wíre íwíáhéq koragaroo? We Manikáne ehweh irari aníne íwíáhuroo? Aiq pútaq iwíáhowe. Írátíáhro. We Manikáne ehweh irari anínéna moke mó ke áwáhu ke kiotaikuraire.

¹⁰ Sóni éhwehme Manikáne ehwehnka mahraréna, Néne ehweh korerina anímé ebeq eqmarahnana are sina ah kawerrankéhe ire úwe.

(Malakai 3.1)

¹¹ Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Sóni wání meri merini aní anotah anínirara moke mó kegá we íre kiotaikowe. Íre kiotaikowana Manikánka wahnah wahnahnirabeq íópipeq kibeki aní pehgáriq anínká Sóni kiotaikire.

¹² Sóniga ehweh iraruraitaqkakákq amahnágaákákq págege sansáno kegá íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeq kibekoneheqmúne éra sene págege sansánowe.

¹³ Manikáne ehweh iraru kereq Mósísireqka Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh teiúwana Sóniga suraire.

¹⁴ Sene ehweh aiq pútare arítáhmé kawerowe. Sega pabeqme ehwéh irarume Éráisa mónkakákq sinae ewe. Sóniga menah surainsabé sene ehweh aiq pútaraguraire.

¹⁵ Íre parosa áhréákákq kéó, írátíáhro úwe.

¹⁶ Sísaga mó mahraréna, Amahnága oga miáh kéwé ite aneq tahnsá kée teinínkono? Itewe káriq anímárínká máhkétirapéq ogi ogionserah tahnsá ké wóe. Mó anímárínká mó anímárínsabé abiahnsa aritera sensabé,

¹⁷ Igonkónúnaraq itega íre ábáhrowe. Ibitunántúnánúnaraq itega íre ibisahwe ewe.

¹⁸ Sóniga suraitaq wega táhutahuq awehriéna náhníáq sera ano íre narainsabé sega abiahnsa atera, Owainawanka iwíáh atéh aní míre atárówe.

¹⁹ Íné wehukení úku anínká surautaq táhutahuqkakákq náhníáq sera anonkakaq pehipi nogara sega ínénsabe abiahnsa aintera mahraréra, We kobuq kahburi uwoyansa aní míre aintera táhkísi moné meyáh kéreq mó ahbábáq kéreqne iyahnabo aní míre aintáhwe. Sega ínénsabe mi ehwéh irarewara Maniká tagariáh kégá ahtebé sansánirataq mó kegá tagéra, Se aiq pútaq sansánowe ewe úwe.

Sísaga, Kamah ainehboq kawerurero ú ehwehne.

(Árúka 10.13-15)

²⁰ Sísaga mó kehiná suwahpeq áhnte otáq sánsánúwara tago kegá sene ahbabáq sansa íre súónsabe Sísaga mi keyábé ehweh aritowe.

²¹ Wega mahraréna, Kórásini suwahpeqte kéreq Pétásáira suwahpeqte kéréro, kamah ainehboq kawerurero. Iteruwahpeq áhnte otáq sánsá miraurage. Táíya suwahpeqte kéreq Sáiróna suwahpeqte kéreqka mina tagotaq tahirímé sene ahbabáq naho suera kaweqtaq míó irino. Sega mina tagotaq tahirímé sene ahbabáq aiq súónsabe Manikánka tagankeheéra nahonáh kórósí aneranerue tanah abaq marera sene ahbabáqsabe tútuue ibiso irino.

²² Teiníboq írátíáhro. Manikánka ehweh aitahna tanáhráq mi keyábé peh ákáhtaq kamáh arínkéhe. Mi tanáhráq ite Kórásini suwahpeqte kéreq Pétásáira suwahpeqte kéreq anotahtaq kamah ainawire.

²³ Kápénéáma suwahpeqte kéó, ite kaweq ke míone éq minayabe íópeqté mátábúrápéq kioneheqmúne íwíáhoo? Írakaumo. Mibeq íre kioneheqmóe. Peh iraipéq kowíáhro aitanawire. Ínéga págege otáq sánsá iteruwahpeq mirauraugaq tagarowe. Mirauranserah Sóróma suwahpeq miraowataq tahirímé mi kegá sene ahbabáq sansa suera

kaweqtaq mío irino. Sene ahbabáq súótaq tahirímé Manikánka sensuwahpeq íre kekira peh kéh irino.

²⁴ Amahnága teiníboq írátíáhro. Manikánka ehweh aithana tanáhráq wega Sóróma suwahpeqte keyábé arutaboíréna peh ákáhtaq kamáh arinkéhe. Mi tanáhráq íte anotah-taq kamah ainawire úwe.

Sísaga, Ínéba sero éna ahrenahro aitaníe ú ehwehne.

(Árúka 10.21-22)

²⁵ Sísaga púrerue mahraréna, Nániboo, arega moke íópeqkákákq mah marákó marákóákq wahnahnóne. Wehukene sánsá ahtebah kewé arene sánsá íre sokigi ariasa peh morá káriq aní tahnsa ké arene sánsá aiq sokigi aiene. Minayabe arensabé iwíáh iwíáh atóge.

²⁶ Nániboo, arerega iwíáhue aiq miraóne úwe.

²⁷ Sísaga mitaq mío keyabé mó mahraréna, Nániboga moke náníre. Mó kegá íné Manikáne ahninkáwá íre tábúsoqme tagaríáhwana Nániboga webataq íné wenahni tagaríéhre. Mó kegá Nánibo íre tagaríáhwana ínébataq wenahninká we tagaríóge. Íné wenahninká sokigi aiéna kegá moq Maniká Iteribo tagariagehe úwe.

²⁸ Sísaga mó mahraréna, Págege arámbéhríeq irupipeq umehi keo, ínéba sero. Ínéba sirataq ahrenahro aitená iru ukiq itaníe.

²⁹ Néne arambehri sehgieq néne sánsá ahtebahro. Íné uwaresa ánínéna pehwehrue mía míau aní púaq ínéba sirataq irupipeq ukiq itahnaq ahrenagehe.

³⁰ Néne arambehriwe irupipeq íre págegeorahi arámbéhrí wíre. Mi arámbéhrí sehgirataq irupipeq eyoyó aitaníe úwe.

12

Sísaga ahrena ahrena wehekáh arambehriéyabe irarú ehwehne.

(Máhka 2.23-28; Árúka 6.1-5)

¹ Mi tanáhráq ahrena ahrena wehekáh Sísareq íte we kérahwána kereqka páréti mirao naneq será sotápéq kótaikowanaraq irupibiúwaq itega mi será késabaríqme késabaríqme ue kure nahwane.

² Nahwanara Péhrasi kegá tagéra Sísansabé, Tagáhno. Are kэрáh kegá ahrena ahrena wehekáh íre mirao naneq sansánowe. Minayabe sega ahbabárowe uwe.

³ Uwana Sísaga sensabé, Itewe Manikáne púkuipéqté séhíramé Tébitireq we kэрó kereqka sirupibiútaq mirau sansámé íre sáhnsahwe ahtebaho?

⁴ Tébitiga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq kibekéna Manikánka tagankeheéra máró paréti mewe nówara we kэрó kega moq nowe. Nonsabe íre mirao naneq miraowe. Mósísine ehweh irarunka mi parétiwé pehipéqté kegá íre nah nanere. Peh morá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kegá nahrahowe ire. *(1 Samuel 21.1-6)*

⁵ Mósísine ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné ehweh aiq sáhnsahona wino. Mi ehwéhnká teimé ahrena ahrena wehekáh sega Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq arambehriuwana Manikánka íre abiahnsa aritowe ire.

⁶ Teiníboq írátíáhro. Íné mahtaq ména Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq kio-taikuge.

⁷ Manikáne ehwehnka mahraréna, Titiré sansansabé íre nuwahbehrena peh arutaboíré sansa séhréh arite sansansabé nuwahbehre ire. *(Hosea 6.6)*

Itega mi ehwéh ahtebahtaq tahirímé íné séniráh ké kaweqtaq míáh keyábé, Ahbabárowe íre aritewáh irino.

⁸ Íné wehukení úku anínká ahrena ahrena wehekáh wahnah wahnahnuge úwe.

Sísaga ahrena ahrena wehekáh sawenkahnia áyáhnkákákq aní kawerato ehwehne.

(Máhka 3.1-6; Árúka 6.6-11)

⁹ Sísaga mitaq suena Asiu kené momiwí nahtápéq kibekúwana

¹⁰ sawenkahnia áyáhnkákáq ání míowe. Péhrasi kegá Sísaga ehweh ataneheéra we kasenéra, Ahrena ahrena wehekáh wehuke kaweratewé Mósísine ehwehnka ahqáho atehro uwe.

¹¹ Uwana Sísaga sensabé, Ahrena ahrena wehekáh itene ka íre wahto matáípéq tupekitaq mi ka tumeyáh mino.

¹² Wehukenínká ménkámehnká aiq kiotaiki mino. Minayabe ahrena ahrena wehekáh Mósísine ehwehnka kaweq sansánsábé íre ahqáho atéhre.

¹³ Íre ahqáho atéhre éna sawenkahnia áyáhnkákáq ánínsábé, Arene ayahnkara obariro úwana wene ayah obarirowana kaweragúwana ébeq ayáhnkárá tahnsa úkúwe.

¹⁴ Péhrasi kegá tueague sío síoéra, Sísawe árahue subiq suanéhnkono uwe.

Sísawe Manikáne arambehri anínsábé éhwéhne.

¹⁵ Árahue subiq suanéhnkono u ehwéh Sísaga irena mitaq suena pokúwara áhnte kegá we kérowe. Áhnte kegá we kérowana moke awahre ke kaweraritena

¹⁶ sensabé, Íné ehweh mó ke teriyeho aritowe.

¹⁷ Sísaga áhnte awáhré ké kaweraritonsabe Manikáne ehweh irarú ani Áísáiaga sehiranú ehwehnká aiq pútaragúwe. Mi ehwéhmé Manikánka irarú ehweh wega sehiranue mahraréna,

¹⁸ Néne arambehri mirai aní ínégaga omaq ató aní aiq míéhre. Wensabé nirutaboírénaga wene arambehriyabé nuwahbehre. Ínéniwanka weba mía míainana wega nahnsa ke kaweq sansá terinkéhe.

¹⁹ Wega íre ehwehinae. Wega íre anotahtaq ehwehninae. Ahtapeqté íre sawai sawai inae.

²⁰ Wega mareqmaraq sah íre airaiq piteruanae. Áráhmu pehgáriq téhráhnaraq íre puinsuanae. Ahqáho. Mirainaga kaweq sansánká ahbabáq sansa kiotaikinae.

²¹ Nahnsa kegá wene ehweh irera, Ite kaweraitankéhe íwíáhigehe úwe. (*Aisaia 42.1-4*)

Owainawanka Sísaga séhréh atéhre éra péhe éhwéh iraru ehwéhne.

(Máhka 3.20-30; Áruká 11.14-23, 12.10)

²² Mó kegá aura pira aní, íre ehwehnorahú aní meqmera Sísaba móátówe. Wene arupipeq owainawa mío púana we íre ehwehnorahú aní, aura pira aní míowe.

²³ Sísaga mi aní kaweratowana ehwehnéna aura tagówe. Mina tago kegá áhtenéra seye náhenéra, Kaweratéh ánímé Tébitine anahwabómo uwe.

²⁴ Péhrasi kegá kawerato ehweh irera, Pésébúri owainawane wahnahnka Sísaga págege atena séhréh atéh púana Sísaga owainawamarí kaqsuahráhire éra seye náhenéra ehmuníq éhmúníruwe.

²⁵ Ehmuniq éhmúníruwana Sísaga sene iwíáh tagéna sensabé, Wahba mánakórápéqté kégá seye ebehirataq sainkoneherawoe. Minayabe se págegeue morá ké íre míahrahowe. Sensuwahraheq seye ebehirataq sainkoneherawoe. Minayabe se págegeue morá ké íre míahrahowe.

²⁶ Owainawanseq wenawahraheq ebehotaq tahirímé se sainkéra págegeue morá ké íre míahraho irino.

²⁷ Ínégaga owainawa kaqsúótáq owainawane wahnahnka séhréh aintéhtáq tahirímé ite kéiráh kégá owainawa kaqsúáhtáq insega séhréh arítéh iripo? Ite kéiráh kégá itene ehwehnsabé íre tábúsoréhre aítáhwe.

²⁸ Manikáne Awanka págege aintena séhréh aintéh púana owainawa kaqsuq kaqsu-ruge. Mina tagéq Manikánka wahnah wahnahni sansá iteba aiq sire éq tagaríáhwe úwe.

²⁹ Sísaga mó mahraréna, Wehukenínká ayahnsa kira wéhné ménsámehnsá meyanieéna wene nahupeq árahue kibekorahiro? Ebeqme ayahnsa kira wéh táhtoqme táhru táhruarena anehe wene nahtapeqté ménsámehnsá pehipi meyahráhire úwe.

³⁰ Sísaga mó mahraréna, Wehukenínká íre néne iyahnabo aní miéhmé néne naruo aní míre. Wehukenínká ínéreq íre soruparitéhrataqmé wega wehuke karegaráh aruqarurire.

³¹ Peh morá Manikáne Awansabe abehq éhwéh atáh kéwé Manikánka mi ke íre insahwé aritankéhe. Mi ahbabáq peh ahrreraq matiankehe úwe.

³² Íné wehukení úku anínsábé níhruru aintéh ánimé Manikánka insahwé atahráhire. Manikáne Awansabe éhruru atéh ánimé Manikánka amahnágaákáq mókakeakáq mi aní íre insahwé atena wene ahbabáq peh ahriahri ahrreraq matiankehe úwe.

Íre kaweq awánkánká abehq sérá iyanae i ehwéhne.

(Árúka 6.43-45)

³³ Sísaga Péhrasi keyábé mó mahraréna, Peh morá kaweq awánkánká kaweq sérá iyéhre. Íre kaweq awánkánká abehq sérá iyéhre. Wehukenínká awanká sera tagéna mi awánká ahtebehre.

³⁴ Itewe wehene animárí móe. Itene irupipeq kéh náneq itene íwéhga irarerahire. Itene irupipeq íre kaweq iwíáh kéh púaq kaweq ehwéh íre irarerahowe.

³⁵ Kaweq ánimé wene arupipeq kaweq iwíáh kéh púana kaweq sansánire. Ahbabáq ánimé wene arupipeq ahbabáq iwíáh kéh púana ahbabáq sansanire.

³⁶ Teiníboq írátíáhro. Ehweh aitahna tanáhráq Manikánka wehukene ehweh iwíáhue tagéna moke sene abehq éhwéhnsábé saraqmarankéhe.

³⁷ Kaweq ehwéh irare irareóna aníno, Kaweq aní móne atankéhe. Ahbabáq ehweh irare irareóna aníno, Ahbabáq ani móne atankéhe úwe.

Sísansabé, Ótaq sansánúno u ehwéhne.

(Máhka 8.11-12; Árúka 11.29-32)

³⁸ Táhmaro Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kereqka Sísansabé, Íwáhnoraníno, itega Manikáne arambehri miraóna aní taganehboq arega ótaq sansánúno uwe.

³⁹ Uwana Sísaga sensabé, Amahnága oga miáh kégá Manikánsabe íre iuwahbehraq ahbabáq ke miáhwe. Ótaq sansánúno ewo? Írakaumo. Wehukení wenáwíq Sónaga sóreq wanípípéq tupekútaq Manikánka ótaq sansá miraúwe. Peh morá mi sansá teienaq iwíáhue tagagehe.

⁴⁰ Sóna apahtáró wéhékáh anotah pahné arupipeq mionserah íné wehukení úku aní apahtárórácq marakóipeq míanie.

⁴¹ Níníbe suwahpeqte kégá ahbabáruwana Sónaga ehweh koreriutaq wene ehweh irera sene ahbabáq sansa suera kaweqtaq míówe. Minayabe Manikánka ehweh aitahna tanáhráq Níníbe suwahpeqte kégá iriwe méra ite amahnága oga miáh keyábé, Íre kawerowe éra ehweh aitagéhe. Amahnága iteba míó ánimé Sóna kiotaiku aní múge. Níníbe suwahpeqte kégá Sónane ehweh írónserah árahinsabé néne ehwehme íre iraho?

⁴² Sórómóniga Ísara ke wahnahnútaq wáhnaupeqte kéné wahnah inínká wene ahtebia éhwéh iraníeéna íre wahtopeqte weba súwe. Teiníboq írátíáhro. Amahnága iteba míó ánimé Sórómóni kiotaiku aní múge. Mi inínká Sórómónine ahtebia éhwéh ironserahme árahinsabé néne ehweh íre iraho? Minayabe Manikánka ehweh aitahna tanáhráq mi inínká iriwe ména itensabé ehweh aitankéhe úwe.

Owainawanka kouwekinsabé éhwéhne.

(Árúka 11.24-26)

⁴³ Sísaga Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kereqsabé mó mahraréna, Owainawanka wehukení auwena pokitaq wání íre kéhrabeq nogena ahrenahrahirabeq kabarire. Kabarirana írakauninsabé iwíáhéna,

⁴⁴ Ínéga súo náhtápéq seuwekinauge éna áúwátái wéhúkénípá kouwekire. Kouwekéna wene nah tagehrana aiq kabantáhwe kaweraréhre.

⁴⁵ Kawerarena mó abapete téhraníte áhnte ahabábáq ówáínáwámáří koweriréhre. Moke mi ówáínáwámáří mi anípá kowíáhwe. Téhwe peh morá ówáínáwánká mi anípá míéhtáq íre kawerire. Anehemé áhnte ówáínáwámárinká weba míáhnsábé anotahtaq íre kawerire. Mi aní íre kaweraginserah amahnága ite oga míáh áhbábáro ke íre kaweqtaq míaneheqmqóe úwe.

Sísane anowaréh ábákawaréhwe inseréhbo i ehwéhne.
(Máhka 3.31-35; Áruká 8.19-21)

⁴⁶ Sísaga nahupeq ména ehweh teriutaq wenanoreq wenábáqmarinseq máhpeq iriwe méra Sísareq ehwehnéyabe suwahbówe.

⁴⁷ [Suwahbówana mó anínká Sísansabé, Arenanoreq arenábáqmarinseq máhpeq iriwe méra arensabé áhrabowe úwe.]

⁴⁸ Úwana Sísaga míó keyabé mahraréna, Náinowé insebo? Náníbáqsome inseréhbo éna

⁴⁹ ite we kérahwána ke ayahnáwíqme mahraréna, Mah kewé náinoreq náníbáqmarinseq móe.

⁵⁰ Íopeqté Náníbó awahbeh arámbéhrí sehgió kéwé náníbáqmari móe. Náinahnoreh wóe. Náinoréh wóe úwe.

13

Ayu suitabéyabe pabeqme ehwéhne.
(Máhka 4.1-9; Áruká 8.4-8)

¹ Mi wehekáh Sísaga nahtapeqte tueyokéna káwehu ayehráq tunse mitaq tútuue míowe.

² Tútuue míowara íregárita q weba sáhatió púana Sísaga wánípipeq ko sipíipéq kibekue tútuue míowara moke míó kega arahwéraq iriwe míowe.

³ Míówana Sísaga áhnte pabeqme ehwéh síwáhnorúwe. Wega mahraréna, Ayu suitabeh anínká wene sotápéq ayu suitabanieéna pokire.

⁴ Suitabehta q mó ayú ahta q megirana kabaranka sésiq nehre.

⁵ Mó ayú kirura q megirana pehgáriq marákó kéhnsábé mi ayú apubúue kiapoue kíréhre.

⁶ Anotah patáhita q tamurupague íre ánúq piéh púana ehyatagire.

⁷ Mó ayú náwerarúitá q megirana náwe kirena kárígariirana sera íre íyéhre.

⁸ Mó ayú kaweq marákórá q megirana kiapoue kirena áhnte será iratanire. Mó ayú 100 será íyéhrana mó ayú 60 será íyéhrana mó ayú 30 será íyéhre.

⁹ Íre parosa áhréáká q kéó, kawerue íráhro úwe.

Sísaga moke pabeqme ehwéh teriunsabe irarú ehwehne.
(Máhka 4.10-12; Áruká 8.9-10)

¹⁰ Síwáhnorúwa q ite we kérahwána kegá Sísaba séq wensabé, Mó ke síwáhnorónara q aneqsabé pabeqme ehwéh terieno ewane.

¹¹ Ewanana Sísaga itensabé, Manikánka íopeq wahnah wahnahnirabeqte éhwéhmé menah wehukega íre írátíahrahurawe. Amahnága Manikánka mi ehwéh ite sokigi aíre. Peh mó ke íre sokigi aríre.

¹² Manikánka wene ehweh kawerue íréh aní mó sokigi awinana áhnte ahtebanae. Wene ehwehnsabé anetaníbo i aní mó íre sokigi awinana we pehgáriq ahtebah naneg abitaginae.

¹³ Minayabe wehuke pabeqme ehwéh teríúge. Sene siuranka tagéra íre tagaríáhwe. Sene siahrega irera íre írátíáh púana pabeqme ehwéh teríúge. (Lo 29.4)

¹⁴ Minayabe Manikánka iwíáh atowana Ásáiága sehiranú ehwehncá aiq pútaragire. Mi ehwéhmé Manikánka irarú ehweh wega sehiranue mahraréna, Itega ehweh ireq itene irupipeq íre írátíáhwe. Itega tagéq itene irupipeq íre tagaríáhwe.

15 Mi kené sirupipeq íre ahtebahrahowe. Seyene siahre aiq parokire. Seyene siura aiq mûtúgíre. Sega íre miraotaq tahirímé sene siuranka tagéra sene siahrega írera sene sirupipeq ahtebéra sene ahbabáq suera íné níáhrabo irino. Sene ahbabáq suera íné níáhrabotaq tahirímé kawerarító irino úwe. *(Aisaia 6.9-10)*

16 Sísaga ite we kérahwána keyábé mó mahraréna, Itene iuranka áhntetaq tagahnsabe itene iahrega áhntetaq íráhnsábé iwíáh iwíáhoró.

17 Teiníboq írátíáhro. Áhnte Manikáne ehweh iraru kereq kaweqtaq mía míau kereqka itega tagah naneq tagéyabe suwahbówara íre tagowe. Itega íráh éhwéhnsábé sega ireyabe suwahbówara íre írówe úwe.

Sísaga ayunsabe éhwéh áwahe pahsuo ehwéhne.

(Máhka 4.13-20; Árúka 8.11-15)

18 Sísaga itensabé, Ayu suitabé pabeqme ehwéh áwahe ahtebagehboq írátíáhro.

19 Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh siahrega írera íre ahtebah kewé ahtapeq megí ayú tahnsane. Owainawanka sirupipeqté mi ehwéh apubúue seaebóire.

20 Kiruraq megí ayúmé kiapoinserah wehukeníká Manikáne ehweh irena arupipeq eyoyóéna apubúue kowe atéhre.

21 Manikáne ehwehnka arupipeq íre ánú piéhnsábé pehgáriq tanáhráq sehگیرé. Mi ehwéh sehگیرnsábé mó kegá áwíoqnahwana íre kaweq sunúq sire. Mi tanáhráq wega túbáh agéna Maniká áúwéhre.

22 Náwe tarúítáq megí ayúmé wehukeníká Manikáne ehweh irena sehگیرnie iwíáhéna mah marákó marákóipéqté náneqsabé iwíáh iwíáhéna ménsámehnsánkakaq móneakáqsábé arutaboirire. Náwe soaginserah minawarinká saiqnaríéh púana wega Manikáne arambehri íre miraire.

23 Kaweq marákóráq megí ayúmé wehukeníká Manikáne ehweh irena arupipeq tábúsoqme iwíáhire. Kaweq marákóráq kaweq será iyéhnserah wega mi ehwéh sehگیرna Manikáne arambehri kawerue miraire. Kawerue miraéna mó anínká 100 tahnsá áhnte kaweq arámbéhríirana mó anínká 60 tahnsá kaweq arámbéhríirana mó anínká 30 tahnsá arámbéhríire úwe.

Náweyabé pabeqme ehwéhne.

24 Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Manikánka íópeqté wahnah wahnahnime wehukeníká wene sotápéq kaweq ayú uqmatainserahne.

25 Inokáhpeq wehuke sugé tanáhráq wene naruo anínká sure kaweq ayú uqmataitaq náwe uqmarena pokuraire.

26 Kaweq ayú kirena iyanauraitaq náweakáq kítáire.

27 So abone arambehri anímárinká sure wensabé, Arene sotápéq peh kaweq ayú uqmatonawe mah nawé eheqte kirehro urowe.

28 Urowana sene wahnahnka sensabé, itene naruo anínká mi nawé uqmataire urairara sega wensabé, Náwe soranéhnkono urowana,

29 Ahqáho. Náwe soréhrataq kaweq naneqkakáq pagorúéhboq moráráq kirankéhe.

30 Moráráq kirahnana nera kahnaraq ínéga arambehri keyábé, Téhwe mi nawé saue airíwe ira paríáhro. Anehe kaweq será isíwe néne ménsámehnsá kéh náhúpéq sáharáhro aritanie uraire úwe.

Pehgáriq ayúnsábé pabeqme ehwéhne.

(Máhka 4.30-32; Árúka 13.18-19)

31 Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnime pehgáriq ayú tahnsane. Mi ayúmé íre mó sotápéqté ayú tahnsane. Írakaumo. Mi ayúmé pehgáriq ayúne.

³² Wehukenínká mi pehgárlq áyú wene sotápéq uqmatairana kirena anotah awánká úkéna moke mó mensáméhnsá kiotaikire. Anotah awánkánirana kabaramarínká séra ayahnaweraq sene nah piáhwe úwe.

Muoráhi naneqsabé pabeqme ehwéhne.

(Árúka 13.20-21)

³³ Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Tírí ínínká muoráhi naneq páráwahipéq maqme ayahnirana moke múire. Manikánka íópeq wahnah wahnahnime mina páréti muoráhi naneq tahnsáne úwe.

Sísaga peh pabeqme ehwéh teriu ehwéhne.

(Máhka 4.33-34)

³⁴ Sísaga weba sáhurió ke ehweh teriena sensabé íre pahsuqme teriasa peh pabeqme ehwéhmarí teriuwe.

³⁵ Manikáne ehweh irarú aniné ehweh aiq pútaraginkeheéna Sísaga peh pabeqme ehwéh teriuwe. Mi pukúipéqté éhwéhncá mahraréna, Ehweh teriénaraq peh pabeqme ehwéh teriníe. Mah marákó marákó miraútaqkakáq menahnkákáq epéqté éhwéh káráirana amahnága teriníe ire. *(Buk Song 78.2)*

Sísaga náweyabé áwahe pahsuo ehwehne.

³⁶ Sísaga weba sáhurió ke suena nahupeq kibekúwaq ite we kérahwána kegá weba séq wensabé, Mi pabéqmé éhwéh náwe uqmatai ehwéhme pahsuqme teio ewane.

³⁷ Ewanana Sísaga itensabé pahsuqme teiena, Kaweq ayú uqmatai anímé íné wehukení úku aníne.

³⁸ Somé mah marákó marákóe. Kaweq ayúme Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráho ke wóe. Náwewe owainawane animarí móe.

³⁹ Náwe uqmatai anímé owainawa mire. Nera kahna tanáhráqmé mah tanáhráq parabagínana Manikánka sainsuahna tanáhráq míre. Sera ísira kewé íópeqté ké wóe.

⁴⁰ Náwe sauwe ira paríáhnserah mah tanáhráq parabagínana Manikánka sainsuahna tanáhráq sinawire.

⁴¹ Mi tanáhráq íné wehukení úku anínká íópeqté ké eqmaq suahnara Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhira ke míéhrataq moke ínéhgíó kéreq mó ahabábáq kéreq sorupagehe.

⁴² Sorupéra anotah iráipéq kaqsuehrara mitaq ibiséra uwo uwo oneherawoe.

⁴³ Mi tanáhráq Manikáne animarí Sensiboga wahnah wahnahnirabeq kaweqtaq méra patahi serahnigehe. Íre parosa áhréakáq kéó, kawerue íráhro úwe.

Móne antéhyá sotápéq kopéq suo ehwéhne.

⁴⁴ Sísaga mó mahraréna, Manikánka íópeq wahnah wahnahnime wehukenínká móne antéhyá wene sotápéq ubuqme kopéq suonserahne. Mó anínká mi antéhyá ábóraq marena áhnte moné mipipéq kéhnsábé mitaq mó akariaréhre. Wene arupipeq eyoyóirana móne paiqmianieéna moke wene ménsáméhnsá paiqmarena mi moné mewena móne antéhyá kéh só kobaiqmárehre úwe.

Pásésuqsabé pabeqme ehwéhne.

⁴⁵ Sísaga mó mahraréna, Manikánka íópeq wahnah wahnahnime ménsáméhnsá paiqmaq paiqmari anínká kaweq pásésúq paiqmaranieéna kabari serahnire.

⁴⁶ Wega peh morá pásésúq áhnte kaweq pásésúq tagéna moke wene ménsáméhnsá paiqmarena mi moné mewena mi pásésúq kobaiqmárehre úwe.

Pah siqmíáhnsábé pabeqme ehwéhne.

⁴⁷ Sísaga mó mahraréna, Manikánka íópeq wahnah wahnahnime kahweraté uwe taga tagao serahnire. Wehukega káwehupípéq anotah kahwératé uwe taga tagaéra áhnte mó naneq ka mó naneq kanue maqmíáhwe.

⁴⁸ Maqmiáhtáq kahweipéq áhnte kéhrara arahwéraq tútuue méra pah siqmíáhwe. Siq-marera kaweq ka pah antéhyápípéq sáharera íre kaweq ka súáhwe.

⁴⁹ Mina onserah mah tanáhráq parabagínaraq íópeqté kégá sure kaweq ke míéhrarabeqte áhbábáq ké aiqme meriqmera

⁵⁰ anotah iráipéq tuparuehrara mitaq íbiséra uwo uwo oneherawoe úwe.

⁵¹ Sísaga ite we kérahwána keyábé, Teiú éhwéh moke aiq iraho úwaq itega wensabé, Aiq irone ewane.

⁵² Ewanana Mósísiga sehgióro ú ehweh iráh kégá íné wahnah wahnahnu ehweh aiq ahtebahwe. Mi kégá anotah nah matíéh ánínká mira inserahnowe. Anotah nah matíéh ánínká peh morá páqnáhípeq áhnte mensáméhnsá matíéhre. Wega mi paqnáhípeqté o mensáméhnsánkákáq nahonáh ménsáméhnsánkákáq mewe máhpeq tueyokire úwe.*

Néhsara suwahpeqte kégá Sísansabé suwahrío ehwehne.

(Máhka 6.1-6; Árúka 4.16-30)

⁵³ Sísaga mi pabéqmé éhwéh teiena mitaq suena

⁵⁴ wenawahperurá pokúwe. Mitaq momiwí nahtápéq kibekéna síwáhnorúwara író kega, We árahue ahtebia ání úkurairo éra, Wega ótaq sansá árahue mirairo éra áhtenuwe.

⁵⁵ Áhtená, We peh nah piéh áníné ahninkáwá wíre. Wenanowé Máhría wire. Sémísiwe, Sósépawe, Sáímóniwe, Súrásawe, wenábáqmari móe.

⁵⁶ Wenanahnoreh mahtaqté ánímárimóe. Minayabe we árahue ahtebia ání úkurairo éra

⁵⁷ wensabé abiahnsa atówe. Abiahnsa atówana Sísaga sensabé, Manikáne ehweh irari anínsabé mó ke suwahpeqte kégá iwíáh iwíáh atáhwe. Peh morá wenawahpeqte kéreq wenawahraheqka wensabé íre iwíáh iwíáh atáhwe úwe.

⁵⁸ Úwana sega wensabé íre aiq pútare ató púana mitaq áhnte otáq sánsá íre miraúwe.

14

Sóni wání meri merinú aní pukú ehwehne.

(Máhka 6.14-29; Árúka 3.19-20, 9.7-9)

¹ Sísaga éhwéh mitaq teri mahtaqté terinuwana mi tanáhráq anotah wahnáh ání Érótiga irowe.

² Irena wene arambehri keyábé mahraréna, Mah anímé Sóni wání meri merini aní míre. We pukéna mó oga úkurai puana amahnága págege otáq sánsánire úwe.

³⁻⁴ Sóni oga míotaq wega Érótingsabé ehweh atena mahraréna, Arenábáqne ahre meronawe Mósísiga sehgióro ú ehweh aiq anterutone úwe. Wenábáq Pírípine ahre Éróría meyonsabe Sóniga ehweh atowana meyo inínká mi ehwehnsabé ayehitónsabe Sóni abiahnsa atowe. Abiahnsa atowana Érótiga, Sóni táhtoqme karábúsiipéq móátáhro úwara táhtoqme karábúsiipéq móátówe.

⁵ Móátówana Érótiga, Sóni subiq suaní iwíáhéna túbáh agúwe. Wehukega, Sóniwe Manikáne ehweh irari aní míre iwíáhunsabé sensabé áhreéna túbáh agúwe.

⁶ Érótime anowagá we maqmio ahreraq ko tanáhráq sutaq wereq máhoro ú kereqka táhutahuruwana Éróriásane ayahunkawagá mitaq ména ábáhrúwe. Ábáhrúwana Érótiga iwíáh iwíáhéna wensabé,

⁷ Arega nánio ina nanéq náwinie éna, Pópoqnahga tagaríéhtáq awinauge úwe.

⁸ Mi ahráriné anowagá Sóninsabé abiahnsa atena weniyahu pagu pagunúwana wega Érótingsabé, Íné Sóni wání meri merini aniné ayahqno kiraqsuq maqme kunubaipéq maqme ménio úwe.

* **13:52:** Anotah nah matíéh ání éhwehme áwahe mahraue kéhre. Mósísiga sehgióro ú ehweh ahtebéra Sísane ehweh ahtebah kégá Mósísine naho éhwéhnkákáq Sísane o ehwéhnkákáq síwáhnororahowe. Manikánka íópeqté wahnah wahnahnirabeqte sánsá ahtebéra síwáhnororahowe.

⁹ Úwana Érótiga mi ehwéh irotaq wene arupipeq umeh agúwe. Pópoqnahga tagaríéhtáq awinauge ú púana wene arupipeq iwíáh kikiruwe. Ínéreq táhutahuro kegá néne ehweh íráh púana niyehitéhneho éna, We awahbeh naneq náwéro úwe.

¹⁰ We awahbeh naneq náwéro úwana Érótiga eqmaq auwo aninká karábúsiipéq tunse Sónine ayahqno kiraqsuena kunubaipéq maqme mewe séna

¹¹ mi ahrárí awuwana wenano móawuwe.

¹² Sóni kéro kega we subiq súo ehweh irera sure wene anonka sesehiwera mómaisarera Sísá koreawúwe.

Sísaga 5 táhúséni (5,000) weh kiraboú ehwehne.

(Máhka 6.31-44; Áruká 9.10-17; Sóni 6.1-13)

¹³ Sóni subiq sutowana Sísaga irena mitaq suena sípi kéwewena kure abatapi poki-naúwe. Áhnte kegá, We seberaebéq pokire u irera sensuwahpeq suera peh marakóipeq pehbeheráh kure Sísá kinaúrabeq kuwe.

¹⁴ Sísaga mitaq kure sípiipéqté arahwéraq tuegútaq áhnte wehekéq tagéna sensabé arutaboíraritena awahre ke kaweraritowe.

¹⁵ Íó tupekinaútaq ite we kérahwána kegá Sísaba séq wensabé, Amahnága penkinaire. Mahtaq peh abatapi púah mah kegá mó ke suwahpeq sene táhutahuq kobaiqmaragéhboq eqmaq suo ewane.

¹⁶ Ewanana Sísaga itensabé, Se aneqsabé pokigehbo? Itega táhutahuq kirabooro úwe.

¹⁷ Úwaq, Ite íre áhnte tahutáhúq peh moberíáh páretíákákq téhtaré páhnikákq matione ewanana

¹⁸ Sísaga itensabé, Mina mewe sero úwe.

¹⁹ Mewe sero éna míó keyabé, Náweraq tútuue míáhro éna mi paretíákákq pahnikákq mewena íópeq tagéna Manikánsabe, Kaweróne atowe. Kaweróne atena páréti keqme ite we kérahwána ke náiuwaq itega míó ke náriewáne.

²⁰ Náriewánara ómiga nowana siyahbankirowe. Siyahbankirowara arahqmé airápété téhtaré páhsikéti úsawe obenkíq márówe.

²¹ Mi tahutáhúq no wehwé íregáritaq 5 táhúséni (5,000) weh wóe. Ani ahre áhnte míó púara íre sáhsáhúwe.

Sísaga wání káwehu abobóráhtaba nogu ehwéhne.

(Máhka 6.45-52; Sóni 6.16-21)

²² Sísaga ite we kérahwána keyabé, Sípiipéq kiasagoro seberaebéq ite nonótáh pokoro éna eqmaq iuwowe. Ite we kérahwána ke eqmaq iuwena anehe mó ke sensuwahpeq eqmaq suowe.

²³ Eqmaq suena púrerinieéna sáwéhrapeq kiuwe. Penkútaq Sísá webataq ména

²⁴ púrerúwaq ite we kérahwána ke sípiipéq káwehu ákáhpi míahwane. Anotah soírírúwana wáninka nonaburóróúwana mi sipí íre peheráh korahúwe.

²⁵ Ahyahbinkerotaq Sísaga wání abobóráhtaba iteba súwaq

²⁶ we tagéq anotah ahreéq, Wahnsa wíre íwíáhéq áhreéq kareowanane.

²⁷ Kareowanana Sísaga apubúue mahraréna, Pehitaq míáhro. Íné úge. Íre áhreoro úwe.

²⁸ Úwana Pítaga wensabé, Néne Wahnahno, aiq pútaq are inaraqmé ínénsabe, Wání abobóráhtaba noge ínéba súno ainto úwe.

²⁹ Ínéba súno ainto úwana Sísaga wensabé, Máho úwana Pítaga sípiipéqté tuegue wánítaba Sísaba áhníbórá kúwe.

³⁰ Áhníbórá kéna sóiriq tagéna áhreéna wánípipeq tupekinaútaq Sísansabé, Néne Wahnahno, íné séhréh ainto éna áwíahraq súwe.

³¹ Áwíahraq súwana Sísaga apubúue tubanantáwena wensabé, Arega ínénsabe íre kawerue aiq pútare aintahne. Aneqsabé árahinabomo íwíáhono úwe.

³² Segá sípiipéq kiasaguyana sóiriq táqnáigúwe.

³³ Ite sípiipéq míahwana kegá Sísansabé iwíáh íwíáh ateq, Are aiq pútaq Manikáne ahninkáwá wóne atahwáne.

Sísaga áhnte awáhré ké kawerarito ehwéhne.

(Máhka 6.53-56)

³⁴ Itega sípiipéq seberaebéq kure Kénésaréti marákórápéq kowanara

³⁵ mitaq míó kega Sísá tagéra, we Sísae uwe. Sísae éra, Awahre ke mitaq meriq mahtaq merirue sero uwara moke awahre ke meriqmera Sísaba mórítówe.

³⁶ Awahre kegá Sísansabé, Arene ambanta ayehrápéq táhtoranéhnkono éra wene ambanta táhtoró ke ómi kaweragúwe.

15

Manikáne ehwehnka iteinahbúréhne sansá kiotaikire i ehwéhne.

(Máhka 7.1-13)

¹ Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka Sarúsarama suwahpeqte Sísaba sure wensabé,

² Are kéréh kégá iteinahbúréhne sansámé aneqsabé anteruaho? Sene siyahnkara íre pabeq paberia peh náwíqkakaq síyáhnkárátáté táhutahuq nahwe uwe.

³ Uwana Sísaga sensabé, Itewe aneqsabé peh iteitene sánsá sehgióneheéq Manikánka sehgióro ú ehweh anetaníbo éq anteruaho?

⁴ Manikáne ehwehnka mahraréna,

Iteinoibone ehweh ireq se séhréh arítáhro ire.

Mi ehwéhnká mó mahraréna,

Wenanoibonsabé íre kaweq ehwéh arítéh ání subiq súáhro ire. *(Kisim Bek 20.12, 21.17)*

⁵ Manikáne púkuga miraue irariraq itega síwáhnoréq, Wehukenínká wenanoibo séhréh aritahráhi monébópoq mó nanegpopoq matawéna wenanoibonsabé mahraréna, Mahnawé Maniká íre áwátáutaq tahirímé náíú irino ire.

⁶ Wehukenínká miraue irariraq itega, Mi anínká wenanoibonsabé anetaníbo ime aiq kawerire ewe. Wegá se íre séhréh arítéhmé aiq kawerire ewe. Minayabe iteitene ehweh sehgiónsábé Manikánka sehgióro ú ehweh anterúáhwe.

⁷ Itewe peh kopéráhpéro ahbabáq ke woe. Itega miraonsabé Manikáne ehweh irarú ani Áísáíaga naho sehiranú ehwehnká aiq pútaragire. Mi ehwéhmé Manikánka irarú ehweh Áísáíaga sehiranue mahraréna,

⁸ Mah kegá ínénsabe síwéhrate iwíáh íwíáhéra peh sirupipeq ínénsabe íre suwahbehre.

⁹ Segá peh wehukene sánsá síwáhnoréra, Mahnawé Manikáne sansá míre ewe. Minayabe sega ínénsabe péhepehe iwíáh íwíáh aintáhwe úwe. *(Aisaia 29.13)*

Sísaga, Wehukeníné arupipeqté íwíáhgá ahbabáratáhré ú ehwehne.

(Máhka 7.14-23)

¹⁰ Sísaga míó keyabé, Ínéba sewíáhro. Néne ehweh ireq iwíáhue tagahro.

¹¹ Wehukenínká táhutahurínka íre ahbabáratéhre. Írakaumo. Peh morá wehukeníné áwéhipeqté éhwéhnká ahbabáratéhre úwe.

¹² Ite Sísá kéréh wána kegá weba séq wensabé, Arega iraréna ehwéhnká Péhrasi ke siyehitehme aiq tagahno ewanana

¹³ Sísaga itensabé, Íópeqté Náníbógá íre uqmaréh náneqme pagoruankéhe.

¹⁴ Péhrasi kewé pehagarítáhro. Segá iwíáhéra, Ite siyahnkahrúna ke úne ewe. Írakaumo. Se peh aura pira ké míáhwe. Aura pira ánínká mó aurá pira ání ahnkahrínaraq mataipéq moraráq inahnsuoyeherawoye úwe.

¹⁵ Úwana Pítaga Sísansabé, Mah pabéqmé éhwéh pahsuqme teio úwana

¹⁶ wegá sensabé, Wehukenínká táhutahurínka íre ahbabáratanae uge. Mi ehwéhnume ite moq íre írátíaho?

17 Táhutahuqka wehukeníne iwíáhipeq íre túire. Peh ahmbiupipeq tunse tueagire. Minawé íre iraho?

18 Wehukeníne áwéhipeqte éhwéhmé wene arupipeqte áhwárehre. Wene arupipeqte iwíáhga ahbabáratanae.

19 Wehukeníne arupipeqte ahbabáq iwíáh áhwárehre. Mó aní subiq suewé, mó aníne ahre weh abariéwé, aebówé, péhe éhwéhmé éhruruéwé,

20 mahnawarinká wehukení ahbabáratéhre. Peh náwíqkakaq áyáhtaté nehnka wehukení íre ahbabáratéhre úwe.

Nahnso inínká Sísansabé kawerue aiq pútare ato ehwéhne.

(Máhka 7.24-30)

21 Sísaga mitaq suena Táíya suwahpeqte kéreq Sáíróna suwahpeqte kéreqne marakórapeq pokúwe.

22 Mibeqte Kénáni marakórápéqte ínime íre Asiu anínká Sísaba séna wensabé, Tébitine anahwao, anotah aní móne. Owainawanka nányahu subiqmaq subiqmarinsabé arutaboirainto úwe.

23 Arutaboirainto úwana Sísaga peh ehiya míowaq ite we kérahwána kegá Sísansabé, Mi inínká inehe séna áhnte ehwéhninsabé kaqsuo éq pagu pagunowane.

24 Pagu pagunowanana Sísaga mahraréna, Manikánka peh morá Ísara kebá eqmaq núwátáire. Ísara kewé tabanagi sipísipíq tahnsa kee úwana

25 mi inínká Sísaba séna áhtónsabe wene aigárapí arehunseraráq ména, Anotah aníno, séhréh ainto úwe.

26 Séhréh ainto úwana Sísaga wensabé, Animáriné táhutahuq mewe iamáripá tuparuewé íre kaweq sansáne úwe.*

27 Úwana wega Sísansabé, Anotah aníno, arega irarénawe aiq pútaróne. Iamáriné sibowáne tahbe tehnopéqte megí apípí mewe nahtaq sibowágá íre kaqsúéhre. Mina inserah séhréh ainto úwana

28 Sísaga wensabé, Arega ínénsabe anotahtaq aiq pútare aintahna iní móne. Are awahbeh naneq mirainauge úwana mi tanáhráq wene ayahunkawa apubúue kaweragúwe.

Sísaga áhnte awáhré ké kawerarito ehwéhne.

29 Sísaga mitaq suena Kehrari kawéhu ayehráq kure sawéhrapeq kiena mitaq tútuue míowe.

30 Tútuue míowara áhnte kegá aigará soriqnah kereq aura pira kéreq sawenkahnia áiyáyáhnkákáq kéreq íre ehwehnorahu kereq áhnte mó awahre kereq meriqmera Sísaba suwana wega moke mi awáhré ké kaweraritowe.

31 Ehweh íre irarerahu kegá ehweh iraruwara sawenkahnia áiyáyáhnkákáq kegá awaho ke úkuwara soriqnah kega ah nogúwara aura pira kegá siura ebiúwara tago kegá áhtenuwe. Áhtenéra ite Ísara kené Manikánsabe iwíáh iwíáh atówe.

Sísaga 4 táhúséni (4,000) weh kirabou ehwehne.

(Máhka 8.1-10)

32 Sísaga ite we kérahwána ke íáhrabéna itensabé, Mahtaq míáh kegá ínéba apahtáro wéhékáh méra amahnága se táhutahuq íre kéhnsabé sensabé nirutaboiruge. Íre kirabo aritasa pehipi eqmaq súáhnaraq ahtapeq siunúnkaq surahiyeho. Pehipi íre eqmaq suaníe úwe.

33 Úwaq ite we kérahwána kegá wensabé, Mahtaq peh abatapinirara míáh ké peh íregáritaq míáhwe. Se awehraq tahutáhúq nagehboq árahue áhnte tahutáhúq meyhárhuno ewane.

* 15:26: Sísaga mi inínsabé íre ehweh atena peh pabeqme ehwéh teawuwe. Nahnso kewé mi iamári tahnsanowara Asiu kewé mi animári tahnsa móe. Minayabe wene ehwehme áwahewé mahraréna, Nahnso ke séhréh aitanieéna Asiu ke suotaq tahirimé íre kaweru irino úwe. We tagaríomé mi inínká wensabé aiq pútare atowana we séhréh atowe.

³⁴ Ewanana Sísaga itensabé, Árahue paréti kehro úwaq itega wensabé, Abapete téhtaré párétiákáq táhmaro pehgáriq pahnkákáq kéhre ewane.

³⁵ Sísaga weba sáhurió keyabé, Marakóraq tútuoro éna

³⁶ mi abápété téhtaré párétiákáq pahnkákáq mewena Manikánsabe, Kaweróne atena ite we kérahwána ke keqme iuwaq itega moke mó ke náriewáne.

³⁷ Náriewánara ómiga nowana siyahbankirowe. Siyahbankirowara arahqmé abapete téhtaré páhsikéti úsawe obenkiq márówe.

³⁸ Mi tahutáhúq no wehwé 4 táhúséni (4,000) weh wóe. Ani ahrewe peh áhnte míó púara íre sáhsáhúwe.

³⁹ Siyahbankirowana Sísaga mi ke eqmaq suena sípiipéq kiasague Mágára marákórápéq pokúwe.

16

Sísansabé, Ótaq sansánúno u ehwéhne.

(Máhka 8.11-13; Áruká 12.54-56)

¹ Péhrasi kereq Sáyúsi kereqka Sísaba séra wega ahabárinkeheéra wensabé, Manikánka are séhréh atahna taganehboq íópeqté ótaq sansánúno uwe. Ótaq sansánúno éra áhwárawe tagowe.

² [Áhwárawe tagowana wega sensabé, Íó tupekitaq penehriraq tagéq íre ibonsinawire ewe.

³ Ahbiahipeq ibo muqmuriraq tagéq iboramé ibonsinawire ewe. Íópeq tagéq ibone sánsá ahtebahwe. Mina aiq ahtebéq peh ínégá amahnága mirau arámbéhrí tagéq íre ahtebahwe.]

⁴ Amahnága oga míáh kégá Manikánsabe íre iuwahbehraq ahabábáq ke míáhwe. Ótaq sansá sokigi aio ewo? Írakaumo. Sóna sóreq wanípípéq míotaq Manikánka ótaq sansá miraúwe.* Peh morá mi sansá iahreraq itahnaq iwiáhue tagagehe. Mó otáq sánsá íre sokigi ainíe éna se suena pokúwe.

Páréti muoráhi naneqsabé pabeqme ehwéhne.

(Máhka 8.14-21)

⁵ Ite Sísá kérahwána kegá káwehu seberaebéq pokowanaraq páréti ibitagúwaq íre meyahwáne.

⁶ Sísaga itensabé, Tagariáhro. Péhrasi kereq Sáyúsi kereqne páréti muoráhi naneq pehrahro úwe.

⁷ Úwaq itega iteite náhenéq, Itega páréti ibitaginsabé mi ehwéh teíre ewane.

⁸ Ewanana Sísaga itene ehweh ahtebéna itensabé, Ite páréti íre kék éhwéhmé aneqsabé sío síoo? Itega ínénsabe pehgárita q aiq pútare aintáhwe.

⁹ Amahnága teiú éhwéh íre iraho? Ínéga 5 táhúséni (5,000) weh moberíáh páréti keqme kirabourautaq arahqmé áhnte matome íre iahreraq kehro?

¹⁰ Abapete téhtaré páréti keqme 4 táhúséni (4,000) weh kirabourautaq arahq áhnte matome íre iahreraq kehro?

¹¹ Íné íre párétiyabé iraruge. Minayabe árahinsabé íre iahtebaho? Péhrasi kereq Sáyúsi kereqne páréti muoráhi naneq pehrahro úwe.

¹² Úwaq ite we kérahwána kegá iwiáhéq, Íre páréti muoráhi naneqsabé peh Péhrasi kereq Sáyúsi kereqka síwáhnoro ehwehnsabé irarire éq iahtebahwane.

Pítaqa Sísansabé, Are Manikáne ahninkáwá wóne ú ehwehne.

(Máhka 8.27-30; Áruká 9.18-21)

* **16:4:** Wehukeni wenáwiq Sónansabé éhwéhmé púku anehepeqte séhírámé Manikáne Púkuipéq Kék Áwahe Éhwéhne ue kéhrabeq tagáhno.

13 Sísaga Sésaría Pírípái suwahpeq wahtotaq kútaq ite we kérahwána keyábé kasenéna, Mó kegá íné wehukení úku anínsábé inse aintaho úwe.

14 Inse aintaho úwaq, Arensabé mó kegá, Sóni wání meri merini aní míre ewe. Mó kegá, Are Éráísa wire ewara mó kegá, Are Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Sérémáía wire ewe. Mó kegá, Are peh Manikáne ehweh irari aní míre ewe ewane.

15 Ewanana Sísaga itensabé, Itega ínénsabe inse aintaho úwana

16 Sáímóni Pítaga wensabé, Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna omaq ato aní móne. Maniká mía míai anínirah are wenahni móne úwe.

17 Úwana Sísaga Pítansabé, Sónine ahninkáwá Sáímónio, arega irarénayabé iwíáh iwíáhuño. Arega irarénawe peh wehukega íre iwíáh atáhwah iraréne. Peh morá íópeqté Nánibógá iwíáh atéhre.

18 Teiníboq írátíáhro. Arenáwíq Pítæ.† Wehukega ebahtaq pearáh náh íre míu míuia peh págegeue kagainserah íné tagaríáh kéwé séhréh aitahnaq págegeue mía míaiagehe. Íné tagaríáh kéwé pukirataq iraipéq íre pokigehe.

19 Íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeqte ónsáráté kí áwúge. Arega mah marákóipéq ahqáho atehna naneq Manikánka mi naneqsabé moq íópeq ahqáho atanae. Arega mah marákóipéq kowe atehna naneq Manikánka mi naneqsabé moq íópeq kowe atanae.

20 Kowe atanae éna ite we kérahwána keyábé, Ínéwé Manikánka omaq ato aní míre mó ke teríyeho úwe

Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge ú ehwehne.

(Máhka 8.31-9.1; Árúka 9.22-27)

21 Mi tanáhráq Sísaga ite we kérahwána keyábé Sarúsarama suwahpeq pukinaú ehweh pahsuowe. Wega itensabé, Sarúsarama suwahpeq pokinauge. Mítaq mibeqté Asiu kené abowah wehreq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka níwíoqnéra nubiq suaneherawoe. Nubiq suehrana íné pukéna apahtáro wéhékáhtáq iriwe oga úkinauge úwe.

22 Úwana Pítaga Sísaga meqména móbeq móatena wensabé ehweh atena, Néne Wahnahno, arega iraréna ehwéhmé aiq pútaragínehboq Manikánsabe ahqáho ato inauge úwe.

23 Úwana Sísaga pabeqme Pítansabé, Owainawano, móbeq míahno atena, Arega iraréna ehwéhmé Manikánka íre iwíáh atéhre. Minawé peh wehukeníné iwíáh púah íné pokona ah parosúéhneho úwe.

24 Sísaga ite we kérahwána keyábé mahraréna, Íné sénireyabe awahbeh aníno, arerene awahbeh iwíáh suo. Manikáne arambehri mira aruqarurunsabé sega íné awankátaq táhparagéhe. Ínéga miraunserah miraue séniro.

25 Wewensabé arutaboíréna peh wewene awahbeh iwíáh mira aruqaruri anímé oga mérapeq íre awaq miahráhire. Néne sánsá sehginieéna wewe awahbeh iwíáh susuri anímé oga mérapeq awaq miankéhe.

26 Wehukenínká moke mah marákóipéqté ménsáméhnsá matiéhtáq tahirímé oga mérapeq íre awaq miahnaraqmé mi ménsáméhnsánká árahue séhréh atéh iripo? Oga mérapeq awaq meyabe aneqtaté paiqmarankéhbo? Ahqáho. Íre paiqmarahráhire.

27 Nánibone patahga tahnsa téhreh naneqkakák íné wehukení úku anínseq íópeqté kéreqka túónagake moke mah kehiná kéhínané arambehri iwíáhue tagéna sainsuanauge.

28 Teiníboq írátíáhro. Táhmáro iriwe míona ke pehipi íre pukigehe. Ebeqme íné wehukení úku aní Wahnah aní míahnaq tagéq anehe pukigehe úwe.

† 16:18: Káríki kené ehweh Pítæ úmé ebahne.

17

Sísane auranabiah mó kugú agú ehwehne.

(Máhka 9.2-13; Árúka 9.28-36)

¹ Sísaga síwáhnorúwana abapete morá wéhékáh parabagúwana wega Sémísireq Sónireq mi abárahre mó aní Pítarerue meriqmena anotah sawéhrápéq kiuwe.

² Kiuwara sega tagotaq Sísane auranabiah mó kugú kaweq kugú agúwe. Wene auranabiah patahga tahnsa agúwana wene korósi anotah tabérábé téhreh tahnsá úkúwe.

³ Téhreh tahnsá úkúwara Mósísireq Éráisareqka íópeqté tunse ábóraragéra Sísareq ehwehnuwe.

⁴ Ehwehnuwana Pítaga Sísansabé, Itene Wahnahno, ite mahtaq mionayabé aiq kawerire. Are awahbáhnaraqmé ínega apahtáro úqná pearaníe. Arene morá Mósísine morá Éráísane moráue pearaníe úwe.

⁵ Pearaníe útaq anotah tabérábé írábúyánká seubítíowana mipéqté éhwéhnká mahraréna,

Mah anímé niruní nénáhní míre. Íné wensabé anotah nuwahbehre. Wene ehweh íráhro úwe.

⁶ Úwara Sísaga kéro anítógá anotah ahréera sirehunseraraq méra siuranabiah marakóiperatíowana

⁷ Sísaga seba séna se táhtotawéna sensabé, Íre áhreoro. Irigoro úwara

⁸ sega awahnkanéra mó ke íre tagéra peh morá Sísaga webataq tagowe.

⁹ Sávéhrapeqté tuegutaq Sísaga sensabé, Iteiyuwanka tageh naneq amahnága mó ke teríyeho. Íné wehukení úku aní pukéna iriwe oga úkonaraq terigéhe úwe.

¹⁰ Úwara we kéro anítógá Sísansabé kasenéra, Mósísine ehweh síwáhnoro kegá, Éráísaga ebeq sínaraq anehe Manikánka omaq ato aní anehe sinae eme aneqsabé irareo uwe.

¹¹ Uwana Sísaga sensabé, Éráísaga moke náneq kaweratanieéna suraire.

¹² Ínéga teiníboq írátíáhro. Éráísawe aiq suraire. Wega suraitaq we tagaro kegá, We Éráísaga wire íre iwíáhia peh seye suwahbarai sansánurowe. Seye suwahbarai sansánéra we íre kaweratárowe. Sega we áwíoqnaronserah íné wehukení úku aní moq níwíoqnagehe

¹³ úwara we kéro anítógá ahtebéra, Sísaga irarime Sóni wání meri merini anínsábé irarire uwe.

Sísaga owainawa kaqauwena animai kawerato ehwehne.

(Máhka 9.14-29; Árúka 9.37-42)

¹⁴ Sega áhnte ke míópi tueguwana mó anínká Sísaga séna we áhtónsabe arehunseraraq ména wensabé,

¹⁵ Anotah aníno, nénahninsábé arutaboirate séhréh ato. We uwoyansanéna iraipéq tabiqme tabiqména anotah erirana wánípipeq aguaguire.

¹⁶ Meqmena are kéréh kébá móátóge. Móátógarawe sega íre kaweratahráhowe úwe.

¹⁷ Íre kaweratahráhowe úwana Sísaga míó keyabé, Ite íre aiq pútare ainteq saiyo ke wóe. Iteba mía míahme ahkake awehraq kanabo? Itega miraonsabé nirupipeq umehime ahkake parabaginabo? Ahkake parabaginabo éna abowansabé, Arenahní ínéba meqme súno úwana meqmena súwana

¹⁸ Sísaga owainawansabé, We auwe pokúno atowana auwena pokútaq mi aní kaweragúwe.

¹⁹ Ite we kéréhwána kegá itebataq Sísaga séq wensabé, Itewe árahinsabé owainawa íre kaqsuahráhuo kasenowane.

²⁰ Kasenowanana itensabé, Itega pehgáritaq aiq pútare aintáh púaq íre kaqsuahráhowe. Teiníboq írátíáhro. Manikánka séhréh aitaahnaga miraorahúne iwíáhirataq wega séhréh aitéhnká miraorahowe. Téhwe mi iwíáh pehgáritaq awánká ayu tahnsá kahnaq itega

sáwéhyabe, Móberagúno atéhrataq mirainawire. Mira íwíáhirataq áhnte pagégé sánsá miraorahowe.

²¹ [Ínéga kaqauwó ówáínáwá wehukega pehipi íre kaqsuahráhowe. Táhutahuq awehriéq púrereq mina tahnsa owáínáwámáí kaqsuahráhowe úwe.]

Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge mónkakáq irarú ehwehne.

(Máhka 9.30-32; Áríka 9.43-45)

²² Sísareq ite we kérahwána kereqka Kehrari marákórápéq nowánaraq wega itensabé, Sega íné wehukení úku aní móintehrara nubiq suaneherawoe.

²³ Nubiq suehrana íné pukéna apahtáro wéhékáhtáq iriwe oga úkinauge úwaq ite we kérahwána kené irupipeq umehagúwe.

Sísaga, Táhkísi moné awo ú ehwehne.

²⁴ Sísareq itereqka kure Kápénéáma suwahpeq kowanaraq Asiu kené momiwí nahtápéqté wáhnáhnká Pítaba séna wensabé, Ite íwáhnori anínká momiwí nahtápéq táhkísi moné awinkéhbo úwana

²⁵ kowe úwe. Kowe éna nahupeq kibekúwana Sísaga wensabé ebeq kasenéna, Sáímónio, mah marákóipéqté wáhnáh kéga inseréhne táhkísi moné meyaho? Sensuwahrahne mone meyaho? Mó kahnáhné mone meyaho? Inseréhne meyháwe íwíáhono úwana

²⁶ Pítaga wensabé, Mó kahnáhné mone meyháwe úwana Sísaga wensabé, Minayabe ite Maniká kahnah míoya puata wene momiwí nahtápéq kawerinkeheéta táhkísi moné íre náwáyataq tahirí aiq kaweri irino.

²⁷ Sega itensabé abiahnsa aitéhboq pehipi aweyéhe. Mi tahkísi moné meyankéhboq arega wání káwehutapeq pokue úku wánípipeq tuparuqme tagehnana téh pariahna pahné áwéhipeq tagé mipéq ebah moné tagankehe. Minawé arereq ínereqne táhkísi moné awehraq kanae. Mina mewe táhkísi moné meyhé aní móawo úwe.

18

Manikánka wahnah wahnahnirabeqte anotah anímé insebo i ehwéhne.

(Máhka 9.33-37; Áríka 9.46-48)

¹ Mi tanáhráq ite we kérahwána kéga Sísaba séq wensabé, Íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeq kiotaiki anímé insebo ewane.

² Ewanana Sísaga káriq aní áhrabéna ite ákáhpi atena

³ itensabé, Teiníboq írátíáhro. Itene píribahri sansá sueq káriq aní tahnsa úkirataq Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhowe.

⁴ Wewensabé íre iwíáh íwíáhi aní peh mah káriq aní tahnsa ména íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeq mó ke kiotaikire.

⁵ Ínénsabe arutaboiraintena mahna tahnsa káriq aní séhréh atéh anínká íné moq séhréh aintéhre.

Ahbabáq sansanká aiq pútare atona sansá saiqnaruahrahi ehwéhne.

(Máhka 9.42-48; Áríka 17.1-2)

⁶ Sísaga mó mahraréna, Wehukenínká ínénsabe aiq pútare aintéh aní ahbabáq sansa áúgi ínaraqmé anotahtaq íre kawerire. Áúgii anínká káriq aní áúgi ínaraqmé wene anuopi anotah ebáh táhru táhruue púrúrúia káwéhúpípéq tuparuahnana wánípipeq tupekitaq tahirímé aiq kaweri irino úwe.

⁷ Síúgio kewé anotah ahbábárowe. Mah marákó marákóipéq ahbabárorahi sansá peh kagaire. Áúgi anímé ahbabáq áhwáreh puana Manikánka anotahtaq kamah awinawire.

⁸ Arene aiayahnkaka are ahbabáratana ínaraq mina kiraqsuo. Íre aiayahnkakaq oga mérapeq pokinaraq aiq kawerinae. Moke aiayahnkakaq ahriahri teh iráipéq kaqauwáhnaraqmé anotah íre kawerinawire.

⁹ Arene auranka are ahabáratana ínaraq mina piruqme suo. Peh morá áúránkákáq oga mérapeq pokinaraq aiq kawerinae. Téhtaré áúránkákáq ahriahri teh iráipéq kaqauwáhnaraqmé anotah íre kawerinawire úwe.

¹⁰⁻¹¹ Sísaga mó mahraréna, Káriq animárínsábé abehq náneq mire íwíáhiyehboq kawerurero. Teiníboq írátíáhro. Se wahnahno íópeqté kégá íópeq Nánibo miéhrabeq ahriahri mía míaowe. [Íné wehukení úku anínká tabanago ke kaweraritanieéna suge úwe.]

Sipisípiq tabanaginsabé pabeqme ehwéhne.

(Árúka 15.3-7)

¹² Sísaga mó mahraréna, Sipisípiq wahnahni anínká áhnte sipisípiq 100 sipisípiq matiéhtáq peh morá ká tabanagínaraq wega anerinkehbo? Aneq iwíáhoo? Wegá íre tabanago kamári 99 sipisípiqmári uwaruntú sahtaqme nahrabeq sitena tabanagi ka kogabarinkehe.

¹³ Mi ka ábóraq marahnaraq iwíáh iwíáhinawire. Íre tabanagi kamárínsábé ákáhtaq iwíáh iwíáhéna ábóraq maréh kánsábé anotahtaq iwíáh iwíáhinawire.

¹⁴ Sipisípiq wahnáhnká wene tabanagi kansábé arutaboirinserah íópeqté Ítéribógá wene animári tabanague iraipéq pokiyeho éna arutaboirire úwe.

Are ahabáratéh áni kawerate sansa ehwéhne.

¹⁵ Sísaga mó mahraréna, Íné tagariéh anínká are ahabáratahnaraq mó ke íre miéhrataq wene ahabáqsabe koreawo. Wegá arene ehweh irahnah aiq insahwé atankéhe.

¹⁶ Arene ehweh íre irahnaraqmé peh morá ánípópoq téhranítébópoq meriqme weba kúno. Itene ehweh irankéhboq se meriqme kúno.

¹⁷ Wegá arereq sereqne ehweh íre irahnaraqmé momiwíorabeq Maniká tagariáh ké korerio. Wegá moke sene ehweh íre irahnaraqmé we auwe nahnso aní, ahabábq ani tahnsa peh áwé tagahro úwe.

¹⁸ Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Itega mah marákóipéq ahqáho atéhra naneq íópeq Manikánka mi naneq moq ahqáho atanae. Itega mah marákóipéq kowe atéhra naneq íópeq Manikánka mi naneq kowe atanae.

¹⁹ Mó teiníboq írátíáhro. Ite téhranítégá mah marákóipéq mó naneqsabé moráénue púrerrirataq íópeq Maniká Iteriboga irena mirainawire.

²⁰ Ite téhranítégábópoq apahránítógábópoq ínénsabe iwíáhoneheéq momiwíirataq íné itereq míanauge úwe.

Mó kené ahabábq íre ahrreraq matiahno ú ehwehne.

²¹ Pítaga Sísaba séna wensabé, Néne Wahnahno, are tagariéh anínká íné mótaq mótarue ahabáraitahnaraq árahue tanáhráq wene ahabábq íre niahrreraq matianinkono? Abapete téhtaréráq wene ahabábq íre niahrreraq matianinkono úwana,

²² Ahqáho. Abapete téhtaréráq íre awehraq kéhre. Arega íre sáhnshoráhóna tanáhráq wene ahabáqsabe iwíáhineho. Wene ahabábqmari íre ahrreraq matiahno úwe.

²³ Wene ahabábqmari íre ahrreraq matiahno éna, Teiníboq írátíáhro. Manikánka wahnah wahnahnirabeqte sánsámé mah marákóipéqté wáhnáhnká wene arambehrio ke miraurainserah sansáne.

²⁴ Mi wahnáhnká wene arambehrio kené sítáriarai moné kaweraritankehéna síahraburaire. Anotah moné 10,000,000 Kína tahnsá átáriarai aní weba móátáráirana

²⁵ mi aniné átáriarai moné áhnte taqnobaguraire. Minayabe wene wahnahnka átáriarai moné meanieéna mahraréna, Moke we matiéh ménsáméhnsá paiqmareq mi moné náníéro. Mi anínseq wene ahrreraq wene animárínseq paiqmareq mi moné náníéro urairana

²⁶ mi anínká weba séna áhreéna arehunseraráq ména, Ínénsabe arutaboirainte pehwehrue ainto. Arega íntáriahna moné moke awinauge urairana

²⁷ wene wahnahnka arutaboiratena mahraréna, Mi monéyábé anetaníbo éna, Pehipi soraq súáhro uraire.

²⁸ Urairana mi anínká pokue áwáhu arámbéhrí ání wene móne táhmaro Kiná 10 Kína tahnsá átárirai aní tagéna wene anuopi táhtotawéna wensabé, Ínéga átárirau moné nánio uraire.

²⁹ Nánio urairana wega arehunseraráq ména, Ínénsabe arutaboirainte pehwehrue ainto. Arega íntáriahna moné mókake awinauge urairana

³⁰ mi ehwéh íre irasa karábúsiipéq móátáráire. Móatena, Moke nánínagake pugeq auwaníe uraire.

³¹ Urairara mó arámbéhrí kéga mina tagéra sirupipeq págege agurairara sega sene wahnah moke koreawátówe.

³² Koreawátówana sene wahnahnka wene arambehri anínsábé áhraburairana surairana wensabé, Arewe íre kaweq arámbéhrí ání móne. Arega ínénsabe arutaboirainto énana néne móneyabé anetaníbo éna íre ahrreraq matíóge.

³³ Ínéga arensabé nirutaboiratónserah arewé árahinsabé áwáhu arámbéhrí anínsábé íre arutaboiratahno éna anotah abíáhnsánuraire.

³⁴ Abiahnsanéna mi aní meqmena karábúsiipéq móátáráire. Néne móne moke nánínagake pugeq auwaníe uraire úwe.

³⁵ Sísaga mah pabéqmé éhwéh parabaruenta anehe Pítarehyabe, Íné tagariéh anínká ite ahbabáraitahnaraq itene irupipeq wene ahbabáq íre ahrreraq matíáhro. Ahrreraq matíéhraq teawú wáhnáhnká míraurainserah íópeqté Náníbógá mina tahnsaninkehe úwe.

19

Sísaga wehga wene ahre kaqsueyabe irarú ehwehne.

(Máhka 10.1-12; Áruká 16.18)

¹ Sísaga mi ehwéh parabaruenta Kehrari marákórápéq suena Sorana aroipéq seber- aebéq Súría marákórápéq pokúwe.

² Pokúwara áhnte kegá we kérowara mitaqté áwáhré ké kaweraritowe.

³ Péhrasi kegá Sísaba séra wega ahbabáq ehweh irarinkeheéra áhwárawe tagéra kasenéra, Weh wewega iwíáhue wene ahre suewé mirao naneq sansápo uwe.

⁴ Uwana Sísaga sensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna, Manikánka mah marákó marákó mirarotaq wega wehakaq ahreakáq mirarowe ire.

⁵ Wene ehwehnka mó mahraréna, Minayabe o menáhwéncá wenanoibone nahtapeq suena wene ahrrereq moráráq mía míaiagehe. Peh morá aníné áú tahnsa úkigehe íre. *(Stat 1.27, 2.24; Malakai 2.15)*

⁶ Itega mi sehirámé íre sáhnshwe tagaroo? Se peh morá aní tahnsa úkóyansabé se íre mó aní mó aní tahnsa méra peh morá aní tahnsa míagehe. Manikánka, Wehakaq ahreakáq moráráq mía míaotao aritonsabe wehga wene ahre súéhneho úwe.

⁷ Wene ahre súéhneho úwara Péhrasi kegá wensabé, Mósísine ehwehnka mahraréna, Wehga wene ahre kaqsuaníe ínaraqmé pépahqtaq sehiranue móawena kaqsuankéhe ire. *(Lo 24.1-4)*

Mósísiga mah ehwéh aneqsabé irarúwo uwe.

⁸ Uwana Sísaga sensabé, Itereq itene igaqnaréhreq saiyo ke míona puana Mósísiga mah ehwéh irarúwe. Manikánka téh wehuke mirarotaq mira íwíáh íre úwe.

⁹ Teiníboq írátíáhro. Wene ahre íre ahbabáq ini míahnaraq awehkawagá pehipi kaq- suena mó ahre meyéhmé wega aiq ahbabárire úwe.

¹⁰ Ite we kérahwana kegá Sísansabé, Wehreq wene ahrrereqsabé teienawe mahbiga ahre íre mera ahriahri peh míahnaraq aiq kawerire ewane.

11 Ewanana Sísaga itensabé, Itega irare ehwéh moke mahbigaunká íre sehgoráhowe. Peh morá Manikánka omaq sitahna kegá sehgoráhowe.

12 Mó mahbigáúnká ahre meyahráhowara mó mahbigáúnká ahre íre meyahráhowe. Móme sinowaréhga maqmíótaq sene sinonka íre kaweraguraire. Minayabe mi mahbigáúnká ahre íre meyahráhowe. Móme wehukega síwáhnta pirúáhwará ahre íre meyahráhowe. Mó mahbigáúnká iwíáhéra, Manikánka wahnah wahnahnirabeqte árámbéhrí kawerue sehgiunayabé amahnága ahre íre meyaneheqmúne ewe. Mah ehwéh sehgoráhi anínká irankéhe úwe.

Sísaga, Káriq anímárinká ínéba sewíagehboq ahqáho arítého ú ehwehne.

(Máhka 10.13-16; Áruká 18.15-17)

13 Wene ayahnkaratáté táhtoqme púreraritankeheéra mó kegá káriq anímári meriqmera Sísaba mórítówe. Mórítówaq ite we kérahwána kegá mórító keyabé suwehgu ariteq ahqáho aritahwánana

14 mi káriq anímári ínéba sewíagehboq ahqáho arítého. Káriq anímárinká ínénsabe aiq pútare aintáh serahno kegá Manikánka wahnah wahnahnirabeq awaq miagéhe úwe.

15 Awaq miagéhe éna Sísaga wene ayahnkaratáté mi káriq anímári táhtotawéna mitaq suena pokúwe.

Áhnte mensáméhnsánkákáq anínsábé arahue oga mérapeq awaq mianabo i ehwéhne.

(Máhka 10.17-31; Áruká 18.18-30)

16 Peh morá wéhgá Sísaba séna wensabé, Íwáhnoraníno, oga mérapeq awaq mianíboq aneq kawéq árámbéhrí ininkono kasenúwe.

17 Kasenúwana Sísaga wensabé, Aneqsabé ínénsabe kaweq sansánsábé kasenono? Peh morá anínká webataq kaweqtaq mía míaire. Oga mía míainkehboq Manikánka sehgióro ú ehweh sehgio úwe.

18 Úwana wega Sísansabé, Aneq sehgióro ú ehweh sehginínkono úwana Sísaga wensabé, Mó aní subiq súéhneho. Mó aniné ahre abariineho. Mó anínsábé péhe éhwéh atéhneho.

19 Iteinoibone ehweh ireq se séhréh arítáhro. Arerensabé arutaboirónanserah arene iyahnabo anínsábé moq arutaboirúno úwe. *(Kisim Bek 20.12-16)*

20 Úwana mi anínká Sísansabé, Moke mi ehwéh kawerue sehgiúge. Móme aneq arámbéhrí ininkono úwana

21 Sísaga wensabé, Are kaweqtaq míankehboq pokue moke matiahna mensáméhnsá paiqmaqme móne mewe tabonah ke nário. Mirainaraqmé íópeq kaweq naneqmarí matiankehe. Tabonah ke moke nárie íné séniro úwana

22 mi anínká irena áhnte mensáméhnsá ko púana wene arupipeq umeh agúwana pokúwe.

23 Sísaga ite we kérahwána keyabé mahraréna, Áhnte mensáméhnsá matíah kegá íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeq kieyabe anotah pagégéue mirao naneq mire.

24 Teiníboq írátíáhro. Kéhma anotah kane. Mi kanká wai abahrabahpipéq kéagínayabé págegeue mirai naneq mire. Mina inserah áhnte mensáméhnsá matiéh anínká íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeq kinayabé anotah pagégéue mirai naneq mire úwe.

25 Úwaq itega mi ehwéhnsábé anotah ahténéq Sísansabé, Minayabe insega oga mérapeq awaq miáhráhiro ue kasenowane.

26 Kasenowanana Sísaga ite ebitáwéna itensabé, Wehukega íre miraorahowe. Peh morá Manikánka moke miraorahire úwe.

27 Úwana Pítaga wensabé, Itega moke mationa naneq sueq are kérone. Minayabe itega aneq awaq mianéhnkono úwana

28 Sísaga itensabé, Teiníboq írátíáhro. Mókake moke kéh náneq o naneq úkínaraq íné wehukení úku anínká págegeue anotah wahnáhnonarabeq tútuue ména wahnahninie.

Mi tanáhráq itega wahnahnirarabeq tútuue méq airápété téhtaré Ísara ke káhnánsábé ehweh ariteq sainsuagéhe.

²⁹ Ínénsabe sirutaboirá néne arambehri miraoneheéra sene nahme sene marakówé súáhmé amahnága áhnte mó nahmé marakówé awaq miagéhe. Mókake oga mérapeqkákáq awaq miagéhe. Néne arambehri miraoneheéra sinahnowarehwé siwahwarehwé sensibáqmarimé sensinoibowe sene animárimé súáhmé amahnága áhnte mó kegá sensuwahrah úkigehe. Mókake oga mérapeq moq awaq miagéhe.

³⁰ Amahnága áhnte ebeq se kegá mi tanáhráq sinehe kigehe. Sinehe se kegá ebeq kigehe úwe.

20

Arambehrio ke monseráh ápéq náriu pabéqmé éhwéhne.

¹ Sísaga mó mahraréna, So wahnahnurair aní éhweh teiníe. Wega wahnahnurainserah Manikánka íópeq wahnah wahnahnire. So wahnahnurair anínká wene sotáq arambehria ke ahbiahipeq kogabaréna

² ábóraq marena sensabé, Néne sotápéq koarambehriirataq penahnaraq morá Kíná morá Kíná tahnsanue* náiníe urairara kowe urowana wene sotápéq eqmaq súátáire.

³ Pópoqnah ákáhtaq kiraitaq paiqnanátapeq kurairara táhmaro mó kegá mitaq peh míarowe.

⁴ Peh míarowana wega sensabé, Néne sotápéq koarambehriirataq penahnaraq awehraq apéq náiníe urairara

⁵ kowe éra koarambehriurowe.

⁶ Wéhékáhnabubunkákáq tunsoreráitaqkákáq wega mó ke ábóraq marena wene sotápéq eqmaq súátáire.

⁷ Íó tupekinauraitaq wega paiqnanátapeq kouwekurairara táhmaro ke mitaq peh míarowe. Peh míarowana wega sensabé, Aneqsabé moke wéhékáh peh míaho urairara, Mó anínká arambehri íre ínsábé peh míone urowana, Aiq míre. Néne sotápéq koarambehrioro arítaráire úwe.

⁸ Koarambehrioro aritena petairabeq so aboga sotáq arambehrio kené wahnah anínsábé áhrabéna wensabé, Moke arambehrio ke síáhrabue ápeq nário. Arambehrirapéq sinehe se ke ebeq nárie ebeq se ke anehe nário uraire.

⁹ Sinehe suro ke morá Kíná morá Kínáue síátáire.

¹⁰ Síátáirara ebeq suro kegá iwíáhéra, Wega métáq se ke morá Kíná morá Kínáue sínsábé ite anotah apéq meyanehemúne iwíáhurowe. Anotah apéq meyanehemúne iwíáhurowana se moq morá Kíná morá Kínáue síátáirara mewera

¹¹ so abonsabé abiahnsa atárówe.

¹² Abiahnsa atera wensabé, Amahnága se kewé pehgáriq arámbéhríowe. Itewe moke wéhékáh arambehriúnana anotah patáhgá kamah aíre. Minayabe aneqsabé monseráh monseráhnue ápeq nário urowe.

¹³ Úrowana so aboga sene ehweh irena peh morá anínsábé, Néne iyahnabo aníno, arensabé íre ahbabáratóge. Ahbiahipeq, Néne sotápéq arambehri éwahnaq morá Kíná awiníe uguh kowe aintahna wino.

¹⁴ Minayabe arene móne mewe pokúno. Are áwúnserahnue inehe se ke moq náríúge.

¹⁵ Nénéne móne nárie sansá néne arambehri wire. Anehepeqte ké áhnte nariúnsábé ínénsabe abiahnsa aintahna mino uraire úwe.

¹⁶ Sísaga mó mahraréna, Pabeqme ehwéh teiúnserah sinehe se kegá ebeq kirarawe ebeq se kegá sinehe kigehe úwe.

* **20:2:** Asiu kené móne áwíq íre Kínae. Írakaumo. Sene móne mó awíq kowe.

Náhmbáh 3 tanáhráq Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge ú ehwehne.

(Máhka 10.32-34; Áríuka 18.31-33)

¹⁷ Sísaga Sarúsarama suwahpeqte áhtápéq kútaq ite we airápété téhtaré kérahwána ke itebataqsabé mahraréna,

¹⁸ Teiníboq írátíáhro. Ite pokue Sarúsarama suwahpeq míáhnaraq peh morá ánínká íné wehukení úku aní Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqpa mónuankéhe. Mónuahnara sega íné, Subiq súáhro aritehrara

¹⁹ nubiq suageheéra nahnso kebá mónuagéhe. Nahnso kegá niwiréh aintera sehikarankákáq áréti sahtáté nubiqmarera awankátaq táhparagéhe. Awankátaq táhparéh rataqmé íné pukonana apahtáro wéhékáhtáq iriwe oganúq intankéhe úwe.

Sémísireq Sónireqka anotah anité úkéyabe suwahbó ehwehne.

(Máhka 10.35-45)

²⁰ Sébérine ahrega sene ahninkáwáraré meriqmena Sísaba séna arehunseraráq ména wensabé, Ínéga teawéna ehwéh miraúno úwe.

²¹ Úwana Sísaga wensabé, Aneq ehwéh kehro úwana wega wensabé, Arega wahnah wahnahnónarabeq míéhnaraq nénahnité mó anímé arene ayah púpeq mó anímé arene ayahnaperue tútuue míagehe arito úwe.

²² Úwana Sísaga mi abáráhréyábé, Itega mah ehwéh mé íre iwiáhóye. Íre iwiáhóye éna pabeqme ehwéh mahraréna, Ínéga no kahpúipéqté náneq itega moq nahrahoyo úwara sega, Aiq nahahúye uye.

²³ Uyana Sísaga sensabé, Ínéga no kahpúipéqté náneq itega moq nayehetawoye. Peh néne niyah púpeqkakáq niyahnapeqkakáq tútuue míéhra ke omaq sitewé íre néne arambehri wire. Nániboga omaq sitéh anitégá mitaq tútuue míayeherawoye úwe.

²⁴ Úwaq ite we kérahwána inayahnkú kegá mah ehwéh ireq mi abáráhréyábé suwehgu aritahwáne.

²⁵ Suwehgu aritahwánana Sísaga moke ite we kérahwána keyábé, Ínéba sewíáhro éna itensabé, Mah marákóipéqté sánsámé mó kegá sene ehweh sehigigeheéra wahnah kegá wahnahnarítáhwe. Sene anotah wehwárínká, Itene ehweh ireq séhgíóro éra págegeue wahnahnarítáhwe. Mi sansá aiq tagaríáhwe.

²⁶ Itewe mi sansá íre oro. Ahqáho. Íné anotah aní míanie íwiáhi anínká wereq míáh ké séhréh aritankéhe.

²⁷ Néne iyahnabone wahnah míanie íwiáhi anínká sene arambehriraq séhréh aritankéhe.

²⁸ Íné wehukení úku anímé mó kegá íné séhréh aintageheéna tutaugo? Írakaumo. Ínéga mó ke séhréh aritanieéna tutauga. Áhnte ke oga míagehboq se merirena kaweraritanieéna pukinie úwe.

Sísaga aura pira anité kawerarito ehwéhne.

(Máhka 10.46-52; Áríuka 18.35-43)

²⁹ Itega Séríko suwahpeq suahwánara áhnte kegá Sísá kéroúwe.

³⁰ Kéroúwara aura pira anitégá ahnayehráq tútuue méra Sísá kótaikire u irera anotah ehwéh nue mahraréra, Tébitine anahwao, arutaboiraíto uye.

³¹ Uyara míó kega suwehgu aritera ehiya míáhtaó arítówara sega íre túbáh agia peh mónkakáq anotahtaó iraréra, Tébitine anahwao, arutaboiraíto uye.

³² Uyana Sísaga iriwe ména sensabé síáhrabéna, Aneraitanínkono úwara

³³ sega wensabé, Anotah aníno, iura kawerairito uyana

³⁴ Sísaga sensabé arutaboiraíritena sene siura táhtorowara sega apubúue tagéra Sísá kéroúye.

21

Sísaga Sarúsarama suwahpeq kú ehwehne.

(Máhka 11.1-11; Áruká 19.28-40; Sóni 12.12-19)

¹ Itega Sarúsarama suwahpeq wahtotaq konehe owanaraq itega Óríwi sawéhrápéq kiowáne. Mi sawéhwé Páitápási suwahpeq wahtotaq kéhre. Mitaq kiowánaraq Sísaga we kéroya anité eqmaq suanaútaq

² sensabé, Isebeq wahtotaq ke suwahpeq pokotao. Mitaq kirataq iyaráh kátaré, tónkiakáq wene áráhqkakaq tagéta pugeqme meqme setao.

³ Pugeréhrataq mó anínká itensabé, Aneqsabé pugerehyo ínaraqmé, Itene Wahnah áhkókóue kinkeheéta meroye teawétao. Teawírataq wega apubúue, Meqme pokotao inkéhe éna eqmaq suowe.

⁴ Manikáne ehweh aiq pútaraginkeheéna Sísaga tónki kowerahtao éna eqmaq suowe. Manikáne ehweh irarú aninká naho sehiranue mahraréna,

⁵ Moke Sáióna* suwahpeqte ké korerieq mahrarero. Amahnága itene Wahnahnka iteba sire. We uwaresa ání miéhra na tónkiga áhkókóuena sire. We tónki áráhqne abobiahtaq tútuue miéhra meqme sire koreriéro úwe. *(Sekaraia 9.9)*

⁶ Mi anité eqmaq suowara pokue Sísaga teriunserah

⁷ mi kátaré meriqme séra sene korósi mi kané abobiahtaq uwiq máróyana Sísaga mi tonkíné abobiahtaq kierútu agúwe.

⁸ Áhnte kegá Sísansabé iwíáh iwíáh ató púara sene korósi ahtapeq uwiqme abaeue móarówara mó kegá awanká ayahnawe apiwe ahtapeq awahrirarówe.

⁹ Awahrirarówara Sísareq moráráq ebeq ku kereq anehe ku kereqka anotah ehwéhnue mahraréra, Tébitine anahwansabé iwíáh iwíáh atone. Itene Wahnah áwirue si anínsabé iwíáh iwíáh atone. Maniká íópeq miéhraq wensabé iwíáh iwíáh atone uwe.

¹⁰ Sísaga Sarúsarama suwahpeq kútaq ómi mibeqté kegá kurináhnéra áhnte ehwéhnéra, Mi anímé insebo uwara

¹¹ Sísareq su kegá, Mah anímé Manikáne ehweh irari aní wenáwíq Sísae. We Néhsara suwahpeqte Kehrari marákórápéqté áníne uwe.

Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté paiqnanánu ke máhpeq kaqsuo ehwéhne.

(Máhka 11.15-19; Áruká 19.45-48; Sóni 2.13-22)

¹² Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wíráipéq kibekéna mitaq paiqnanánu ke máhpeq kaqsuowe. Kaqsuena móne paiqnanánu kené wéhuwehu tahbéwári pioruena kiboki paiqnanánu kené síahwarí paentárara aruowe.

¹³ Paentáruena sensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna,

Néne nahme púreré nahne ue áwiratagéhe ire.

(Aisaia 56.7)

Itega miraonka mah nahmé aebó kegá mehwatíahnserah nah úkire úwe.

¹⁴ Aura pira kéreq soriqnah kereqka Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq kibekéra Sísaba suwana kaweraritowe.

¹⁵ Kaweraritowara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka Sísaga kawerarito arámbéhrí tagowe. Tagowara mibeqté káriq anímárinká mahraréra, Tébitine anahwansabé iwíáh iwíáh atone uwara irera mi kegá Sísansabé abiahnsa atówe.

¹⁶ Abiahnsa atera wensabé, Sega irare ehwéhmé aiq irahno uwara Sísaga sensabé, Aiq íróge. Manikáne ehwehnka mahraréna,

Káriq anímárinseq inahunahnímárinseqka arensabé iwíáh iwíáh atáhwe ire. *(Buk Song*

8.2)

Itega mi ehwéhmé íre sáhnshoo éna

¹⁷ se suena Sarúsarama suwahpeq suena Pétáni suwahpeq kogauwe.

* **21:5:** Sáiónawe Sarúsarama suwahpeqsabé mó awíre.

Sísaga irarúnka awanká apubúue ehyatagú ehwehne.
(Máhka 11.12-14,20-24)

¹⁸ Ahbiahepeq Sísaga Sarúsarama suwahpeq kouwekinaútaq ahtapeq ména arupibiúwana

¹⁹ awanká tagówana awankánara sabátáhq koragówana íre serankakáq peh ánáh kowe. Awankánara írakaunúnsabe Sísaga mi awánkánsábé, Mókake sera íre iyaniewóne úwana mi awánká apubúue ehyatagúwe.

²⁰ Apubúue ehyatagúwaq ite we kérahwána kegá tagéq kurináhnéq wensabé, Árahue apubúue ehyatagirowa kasenowana

²¹ Sísaga itensabé, Teiníboq írátíáhro. Itega árahinabomo íwíáh íre iwíáhia peh Manikánka mirainawire íwíáhirataq ínéga unserahnoneheqmóe. Íre peh morá mahna tahnsanigehe. Itega mi sawéhyábé teaweq, Saweho, arega mitaq sue anotah kawéhúpípeq kogahno teawíratamé mirainawire.

²² Itega, Manikánka mirainawire íwíáhéq púrerirataq itega teawíra ehwéh irena mirainawire úwe.

Sísansabé, Insega miraúno atáráiro u ehwéhne.
(Máhka 11.27-33; Áríka 20.1-8)

²³ Sísaga Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté wíráípeq kibekéna síwáhnorúwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreqka weba séra kasenéra, Arega miraóna naneq árahinie miraono? Insega miraúno atáráiro? Teio uwe. Teio uwana Sísaga sensabé, Ínéga itensabé moq kaseninie.

²⁴ Ínéga kasenona ehwéh teníratamé ínénsabe miraúno aintarái aní teinie úwe.

²⁵ Teinie éna kasenéna, Sóniga wání meri merininkeheéna insega eqmaq áuwátáiro? Manikánka eqmaq áuwátáiro? Peh wehukega eqmaq áuwátóo? Teniéro úwe.

Teniéro éna, Teníratamé ínénsabe miraúno aintarái aní teinie úwara sega epéq sío síoéra, Anere teawenéhkonono? Manikánka Sóni eqmaq áuwátáire ue teawénaramé wega itensabé, Aneqsabé wene ehwehnsabé íre aiq pútare ataróo inae éra,

²⁶ Itega wensabé, Wehukega Sóni eqmaq áuwátówe ue teawénaramé mahtaq sáhuriáh kegá, Sóniwe Manikáne ehweh irarurai aní míre íwíáho puara iubíyeho éra sío síouwe.

²⁷ Sío síoéra Sísansabé, Sóniwe insega eqmaq áuwátáiramo. Itega íre tagarione uwana Sísaga sensabé, Itega íné íre teniéwe. Minayabe ínéga moq ínénsabe miraúno aintarái aní íre teinie úwe.

Se ábárahreyábé pabeqme ehwéhne.

²⁸ Sísaga sensabé mó mahraréna, Ínéga teiéna ehwéh iwíáhue tagahro. Se ábárahreyábé teinie. Sibowágá awahwánsabé, Iboramé néne sotápéq koarambehriúno atáráirana,

²⁹ Ahqáho. Nuwahriehre éna anehe mó iwíáhéna wenabone sotápéq koarambehriuraire.

³⁰ Sibowágá ábáqkawansabé monseráh éhwéh teawátáirana, Koarambehriuraire éna anehe íre koarambehriuraire.

³¹ Mi abárahregá sibowá awahbarai iwíáh insega sehgirairo úwara sega wensabé, Awahwágáe uwe.

Uwana Sísaga sensabé, Teiníboq írátíáhro. Aebó kéreq ahbabáq ininsónseqka Maniká awahbeh sansá sehgiara wega wahnah wahnahnirabeq ebeq kiraq ite sinehe kigehe.

³² Sóni wání meri merini anínká iteba séna kaweqtaq mía míaorahi sansá sokigi aiátáiraq wensabé íre aiq pútare atarówe. Aebó kéreq ahbabáq ininsónseqka wene ehweh irera wensabé aiq pútare atera sene ahbabáq sansa sutowe. Sutowaq tagéq iteitene ahbabáq sansa íre susa mó iwíáh íre owe. Wensabé íre aiq pútare atarówe úwe.

Sotáq wahnahnuro ahabábáq keyábé pabeqme ehwéhne.

(Máhka 12.1-12; Áríuka 20.9-19)

³³ Sísaga sensabé mó mahraréna, Mó pabeqme ehwéh teiníboq írátíáhro éna, Anotah wehgá sonsoqme náhniáq sera ayu uqmarena wira arena wahnahnína uqná peataire. Pearena náhniáq sera ano kunubaipéq sarerankeheéna mata ubuqmarena mó keyábé, Néne sotáq wahnahnue náwe soqintewáhro aritena mitaq suena íre wahto wáhnaupéqté ké suwahqpeq pokuraire.

³⁴ Náhniáq sera irái tanáhráq wene arambehri keyábé, Ákáhtaq koweyáhro éna se sotáq wahnahnuro kebá eqmaq súátáire.

³⁵ Eqmaq súátáirara sotáq wahnahnuro kegá se táhtoqme mó aní subiqmarera mó aní subiq suera mó aní ebahnsa subiqme kaqsutowe.

³⁶ Kaqsutowana so aboga áhnte mó ke eqmaq sutairara sotáq wahnahnuro kegá téh eqmaq sutai ke íre kawerarítaró serahnurowe.

³⁷ Anehe so aboga wenahni eqmataire. Eqmarena iwíáhéna, Nénahni púara sotáq wahnahnuro kegá wensabé áhtenéra wene ehweh iragéhe éna eqmataire.

³⁸ Eqmatairana wahto kuraitaq sotáq wahnahnuro kegá we tagéra seye náhenéra, So abone ahninkáwá aiq sire. Mah so awaq mianéhboq we subiq suanéhe iwíáhéra

³⁹ we táhtoqme máhpeq móatera subiq sutowe.

⁴⁰ Subiq sutonsabé so aboga sínaraq wene sotáq wahnahnuro ke anere aritankéhbo kasenúwe.

⁴¹ Kasenúwara sega Sísansabé, So aboga kouwekínaraq mi ahabábáq ké kamah ariena subiq suanawire. Sera putáhnaraq wega kawerue nánwira ke wene sotáq wahnahnigeheéna eqsitankéhe uwe.

⁴² Uwana Sísaga sensabé, Manikáne ehwehnka ínénsabe mahraréna, Nah piáh kéga suto wahqká moke nahwiahnsanse kiotaikire. Itene Wahnahnka mirainsabé itega, Kaweq sansáne iwíáhúne ire.† *(Buk Song 118.22-23; Aisaia 28.16)*

Ite Asiu kewé mi sehirá íre sáhnsahoo?

⁴³ Teiníboq írátíáhro. Manikánka wahnah wahnahnirabeq itewe íre awaq mianeheq móe. Wehukega so kawerue wahnahnéra kaweq tahutáhúq ísíwe sene wahnah áwíranserahnira kegá awaq miagéhe.

⁴⁴ [Mi wahqtáq inahnsabíra kené siyahnsamé piteginae. Mi wahqká megue wehukení subinaraq wene ayahnsamé abiro abiro aginawire úwe.] *(Aisaia 8.14-15)*

⁴⁵ Sísaga mah pabéqmé éhwéh irarúwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Péhrasi kereqka irera, Wega itensabé irarire uwe.

⁴⁶ Uwara mitaq míó kega, Sísawe Manikáne ehweh irari aní míre iwíáhunsabé Péhrasi kereqka Sísá táhtoqme karábúsiipéq móataneheqmúne iwíáhéra míó keyabé áhreu puara túbáh aguwe.

22

Táhutahuronehboq mahbeq sero únsabe pabeqme ehwéhne.

(Áríuka 14.16-24)

¹ Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna,

² Íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeq pokira sansámé anotah wahnáhnká miraurainserahne. Mi wahnáhné ahninkáwágá ahre meanauraitaq wenaboga wehekeq kiraboiniéna áhnte tahutáhúq kawerataire.

³ Táhutahuq kawerarena wene arambehri keyábé, Ínéga máhoro urau keyábé, Táhutahuq aiq téhre. Mahbeq sero koreriéro urairara koreriátówara sega íre surowe.

† **21:42:** Asiu kegá sene nahmarí ebahtaté pearówe. Minayabe Káríki ehwéhmé wahq éhwehme íre kéhre. Peh ebahne kéhre.

⁴ Íre suro puana wahnah anínká mó arámbéhrí kényábé, Mi ke mónkakáq koreriéro. Sensabé mahrarue korerieq, Káhoakáq áráhqqakaaq subiqmarena tirúgana aiq téhre. Moke táhutahuq amahnága aiq kawerunsabé peheráh sero ue koreriéro éna eqmaq sutaire.

⁵ Eqmaq sutairara koreriátówara sega mi ehwéhnsábé anetaníbo éra seyene ahwiminurowe. Mó anínká wene sotápéq pokurairana mó anínká wene paiqnaná nahtápéq pokurairara

⁶ mó kegá wahnahne arambehrio ke táhtoqme íre kaweraritera subiq sutowe.

⁷ Subiq sutowana wahnah anínká anotah abíáhnsánéna wene sóntía ke eqmataire. Eqmatairara sóntía kegá subiq suto ke subiq suera sene nahmari kekirutowe.

⁸ Kekirutowana wahnah anínká mó arámbéhrí ke síáhrabéna sensabé, Nénahni ahre meyéhnsábé táhutahuq kawerarena síáhrabu kegá abehq sánsánonsabé ahqáho arítóge.

⁹ Minayabe wahba áhtápéq pokue moke tagehra keyábé, Táhutahuq kowe nagehboq máhoro arítáho urairara

¹⁰ wahba áhtápéq pokue moke tagaro ke meriqmera surowe. Kaweq kereq ahababáq kereq meriqmera surowana wahnahne nah kígíuraire.

¹¹ Kígíurairana wahnah anínká meriro ke koragéna pahouwiuro awahriq ambántá íre awahriria surai aní tagówe.

¹² Tagéna wensabé, Árahinsabé awahriq ambántá íre aneranerue suria pehipi seno uraire. Urairana mi anínká íre ehwehnorahurairana

¹³ wahnah anínká wene arambehri keyábé, Mah aniné aiayah táhru táhruue máhpeq sunkíkírabeq tuparúáhro. Mitaq sunkíkírabeq moke míáh kégá anotah ibiséra uwo uwo urowe úwe.

¹⁴ Sísaga mó mahraréna, Mah pabéqmé éhwéh áwahe íráhro. Manikánka íregáritaq keyábé, Máhoro irara áhnte kegá, Íuwahriehre e puana wega peh táhmaro omaq sitéhre úwe.

Sega Sísansabé, Táhkísi moné awenéhnkono u ehwéhne.

(Máhka 12.13-17; Áruká 20.20-26)

¹⁵ Úwara Péhrasi kegá móbeq pokue sío síoéra, Sísaga ahababáq ehweh irarinkehboq áhwárawe tagéq aneq pagégé éhwéh kasenonehnkono éra iwíáhuwe.

¹⁶ Iwíáhéra táhmaro se kéro kereq Éróti kahnáh kéreq Sísaba eqmaq suowara kure Sísansabé, Anotah aníno, ite tagarionawe arewe aiq pútaq ehwéh iraréna aní móne. Arega anotah kereq pehgáriq kereqsabé peh monseráh íwíáhóne. Arega wehuke íre ehnenia peh Manikáne sansá ahriahri tábúsoqme pahsuqme íwáhnoróne.

¹⁷ Minayabe ite iahtebanehboq teio. Aneq iwíáhono? Itega Aroma kené wahnah aní Sísáhri táhkísi moné awenéhnkono? Árahonehnkono? Arega iwíáhóna ehwéh teio uwe.

¹⁸ Teio uwana Sísaga sene sirupipeqté áhbábáq íwíáh tagéna sensabé, Itewe kopéráhpéro ke wóe. Aneqsabé áhwárawe tagéq níwíoqnaho?

¹⁹ Táhkísi ira moné teniéro úwara sega peh morá ébáh móné ábóraq márówe.

²⁰ Ábóraq márówana Sísaga sensabé, Mah monéráq pikísahakáq áwíqkakaq insene kehro úwara sega wensabé,

²¹ Aroma kené wahnah aní Sísáhrinee uwe. Uwana Sísaga sensabé, Aroma kené wahnahne náneq wewe náwéro. Manikáne naneq wewe Maniká náwéro úwe.

²² Péhrasi kega wene ehweh írótaq áhtenéra we auwera pokuwe.

Sísaga, Pusa ké oganúq sitankéhe ú ehwehne.

(Máhka 12.18-27; Áruká 20.27-40)

²³ Sáyúsi kewé pusa ké íre iriwe oganúq sitankéhe íwíáhu kee. Mi wehekáh táhmaro mi kegá Sísaba séra wensabé,

²⁴ Íwáhnoraníno, Mósísine sehiranka maharéna,

Íre aninkákáq wéh pukínaraq wenábáqka kéweiní meyan kéhe. Mi inínká maqmarahna animárí wenawahne animárí míageheéna meyan kéhe ire. *(Lo 25.5)*

²⁵ Minayabe abapete téhraníte se ábárahnah nah iteba míarowe. Sensuwahga ahre mewena íre aninkákáq uraitaq pukuraire.

²⁶ Pukurairana náhmbáh 2 abaqkávága awahwáné kéweiní mewena íre aninkákáq uraitaq pukurairana náhmbáh 3 abaqkávága moq monseráhnuraire. Moke mi abárahnáhnahnka mi iní mótaq mótarue mewera íre aninkákáq urotaq orah animárí pukurowana

²⁷ sinehemé mi iní moq pukuraire.

²⁸ Moke mi abárahnáhnahnka mi iní meronsabé iriwe oganúq sitahnaraq insene ahre míanabo kasenuwe.

²⁹ Kasenuwana Sísaga sensabé, Itewe Manikáne púkuipéqté séhíránkákáq wega págegeue miraorahi sansánkákáq íre ahtebah puaq áhwára áhwára ahbabáq iwiáhowe.

³⁰ Manikánka pusa ké iriwe oganúq sitahnaraq se peh íópeqté ké tahnsa mía míagehe. Mi tanáhráq wehga ahre íre meyagéhe. Ahrega íre wehkigehe.

³¹ Pusa ké iriwe oganúq sitahnayabé Manikáne púkuipéqté séhírámé íre sáhnsahoo?

³² Wene ehwehnka ite teiena,

Íné Ébárahmane Maniká múge. Íné Áhísáhkine Maniká múge. Íné Sékópane Maniká múge ire. *(Kisim Bek 3.6)*

Manikámé íre pusa kéné Manikáne. Írakaumo. We peh oga miáh kéné Maniká míre* úwara ³³ mitaq sáhurío kega mi ehwéh irera áhtenuwe.

Sísaga Manikáne kiotaiki ehwehnsabé irarú ehwehne.

(Máhka 12.28-31; Árúka 10.25-28)

³⁴ Sísaga irarúnka Sáyúsi kegá ehiansá aguwara Péhrasi kegá irera momiwíera Sísaba suwe.

³⁵ Suwana peh morá Péhrasi aní, Mósísine ehweh síwáhnoru anínká Sísaga ahbabáq ehweh irarinkeheéna áhwárawe tagéna kasenuwe.

³⁶ Kasenéna, Íwáhnoraníno, sehgióro ú ehwehmé aneq ehwéhnká mó ehwéh kiotaikiro úwana

³⁷ Sísaga wensabé, Kiotaiki ehwéh teaweníboq iro.

Maniká itene Wahnahnsabé arutaboírúno. Moke arene arupipeqkákáq moke arenawankakákáq moke arene iwiáhónaipéqkákáq Maniká itene Wahnahnsabé arutaboírúno.

³⁸ Mah ehwéhnká moke mó sehgióro ú ehweh aiq kiotaikire.

³⁹ Mó kiotaiki ehwéh iro. Arerensabé arutaboírónanserah mó anínsabé moq arutaboírúno ire.

⁴⁰ Mah ehwéhtaré áwahe wíre. Moke Mósísine ehwehnikákáq Manikáne ehweh iraru kené ehwehnikákáqmé ábogehrapeqté éhwéh míre úwe. *(Lo 6.5; Wok Pris 19.18)*

Manikánka omaq ato aní ehweh Péhrasi keyábé Sísaga kasenu ehwehne.

(Máhka 12.35-37; Árúka 20.41-44)

⁴¹ Péhrasi kegá momiwíuwana Sísaga sensabé,

⁴² Ite meirena kaweraintankeheéna Manikánka omaq ato anínsabé aneq iwiáhoo? We insene anahwa míanabo úwara, We Tébitine anahwa míanae uwe.

⁴³ Uwana Sísaga sensabé kasenéna, Manikáne Awanka iwiáh atowana Tébitiga mi anínsabé, Néne Wahnahne atowe. Wegá aneqsabé irarúwo? Manikáne Awanka Tébiti iwiáh atowana igonkó pukúipéq sehiranúwana mi ehwéhnká mahraréna,

* **22:32:** Ébárahmareh naho pukuwara maisarówana áhnte opéq parabagútaq Manikánka mah ehwéh irarúwe. Wegá, Íné mi kené Maniká múge irarú ehweh áwahewé se íre airaiq pukia peh amahnága oga miáhwe úwe.

44 Maniká itene Wahnahnka néne Wahnahnsabé, Niyah púpeq tútuue míéhnaq arene naruo saiqnariankehe atóge úwe ire. *(Buk Song 110.1)*

45 Írátíáhro. Tébitiga mi anínsabé, Néne Wahnahne ato puana we árahue wene anahwa míanabo kasenuwe.

46 Kasenuwara Péhrasi kegá Sísansabé mó ehwéh íre kasenuwe. Wensabé áhtenéra mó tanáhráq mó tanáhráruwe mó ehwéh íre kasenuwe.

23

Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka ahbabárowe ú ehwehne.

(Máhka 12.38-39; Áruká 11.43,46, 20.45-46)

¹ Sísaga ite we kerahwána kereq weba sáhurió kereqsabé mahraréna,

² Mósísiga naho síwáhnorúnserah wene ehweh ahtebah kereq Péhrasi kereqka wene ehweh íwáhnorowe.

³ Íwáhnorue teié éhwéh moke kawerue sehgióro. Íwáhnoro ehwéh seyega íre sehgiro puaq sega mirao sansániyeho. Áhnte ehwéh iraréra seyega mi ehwéh íre sehgiro puaq mirao serahniyeho.

⁴ Wehukeníká mó aní anotahtaq piahbiahratéhnserah Péhrasi kegá seyene íre sehgioráho ehwéh tei teinowe. Piahbiahratéh ánínká umehi naneq matiéh aní íre náwioréhnserah Péhrasi kegá teri terino ke íre séhréh aritasa peh áwé tagahwe.

⁵ Kaweq sansá pehipi íre miraowe. Peh mó kegá tagageheéra miraowe. Manikáne ehweh pépahqtaq sehiranarera káriq pokísíépéq maqme mó kegá tagageheéra sene siyahnkaratáq sene siyehitaq táhpawe nogówe. Mó kegá tagéra sensabé iwíáh iwíáh aritageheéra íre wahto nahgáq sene korósiraq táhrarera aneranerue míáhwe.

⁶ Sega táhutahururabeq aboawah wehwári tútuue míáhrabeq méyabe suwahbehre. Momiwí nahtápéq peh kaweqtapéq tútuue méyabe suwahbehre.

⁷ Sega máhkétirapéq nogótáq mó kegá se mehweh ariteyabe suwahbehre. Mó kegá sensabé, Íwáhnoraníno ateyabe suwahbehre.

⁸ Mó kegá itensabé, Íwáhnoro ke wóe aitého. Ite ábárahnahnah tahnsá míáhwana ite íwáhnori anímé peh morá áníne.

⁹ Marakóipeqté kényábé, Nánibo wone aritého. Iteribo peh morá anínéna íópeq míéhre.

¹⁰ Mó kegá itensabé, Itene Wahnah mone aitého. Manikánka omaq into aní ínébataq itene Wahnah míóge.

¹¹ Ite míáhrabeqte kiotaiki anímé arene arambehri séhréh aitéh aní míankehe.

¹² Wenáwíq pankerena, Íné anotah aní múge i anímé pehgáriq aní míankehe. Wenáwíq íre pankerena peh uwaresa aní míáhnaraqmé anotah aní míankehe.

Kopéráhpéro ke kamah arina ehwéhne.

(Máhka 12.40; Áruká 11.39-52, 20.47)

¹³ Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke míáh púana kamah ainawire. Mó kegá íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeqte áhtápéq kíyehoéq parosúáhwe. Ite mibeq kiyabe íre iuwahbehre. Peh mibeq kiyabe suwahbeh ke saiqnarítáhwe.

¹⁴ [Kopéráhpéro ke míáh púana kamah ainawire. Itega kéweinínsónsábé péhe éhwéh terieq sene ménsámehnsánkakaq sene nahnkakaq mewe meweowe. Mó kegá ite kaweqtaq míáh ké wóe igeheéq wehuke míáhtáq íre wahtotaq púreq aruqarurowe. Mirao puana Manikánka ehweh aritahna tanáhráq ite anotahtaq kamah ainawire úwe.]

¹⁵ Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke míáh púana kamah ainawire. Peh morá aní ite kéíréh aní míankeheéq itega íre wahto ahtápéq pokue mó ke suwahpeq mó ke suwahperue pokue síwáhnoréq sóreq waní seberaebéq pokue síwáhnorurowe. Ite kéíréh aní úkitaq itega miraonka mi aníné ahbabáq

itene ahabábáq kiotaikirana áhnte ahabábáq aruqarurire. Wereq itereq moráráq iraipéq pokoneheqmóe úwe.

¹⁶ Sísaga mó mahraréna, Itega mó ke ah sokigi aritaneheéq aura pira ké tahnsa miáhwe. Minayabe Manikánka kamah ainawire. Itega síwáhnoréq, Wehukenínká iraréna, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhnká tagariéhtáq aiq pútaq mirainauge ínaraq anehe mi ehwéh íre sehginaraqmé anetaníbo ewe. Mi anínká iraréna, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq kéh mónégá tagariéhtáq aiq pútaq mirainauge ínaraq anehe mi ehwéh íre sehginaraqmé we anotah ahabábárire ewe.

¹⁷ Ite múguwahguo ke méq íre ireq peh aura pira ké tahnsa móe. Mi monéwé kaweq-tapéq kéhnsábé kaweq naneq úkire. Minayabe Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhnká mi moné aiq kiotaiki mino.

¹⁸ Itega mó síwáhnoréq, Wehukenínká iraréna, Titiré tahbéqá tagariéhtáq aiq pútaq mirainauge ínaraq anehe mi ehwéh íre sehginaraqmé anetaníbo ewe. Mi anínká iraréna, Titiré tahbéqáq Maniká awe naneqka tagariéhtáq aiq pútaq mirainauge ínaraq anehe mi ehwéh íre sehginaraqmé we anotah ahabábárire ewe.

¹⁹ Ite íre ireq peh aura pira ké tahnsa móe. Titiré naneq kaweqtapéq kéhnsábé kaweq naneq úkire. Minayabe titiré tahbéqáq mitaq kéh náneq aiq kiotaiki mino.

²⁰ Minayabe wehukenínká iraréna, Titiré tahbéqá tagariéhtáq aiq pútaq mirainauge ime wega íre peh morá mi tahbéqábé irarire. Wega moke tahberapeq kéh náneqsabéákáq irarire.

²¹ Wehukenínká iraréna, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhnká tagariéhtáq aiq pútaq mirainauge ime wega íre peh morá mi nahnsábé irarire. Manikánka mi nahtápéq mía míai puana wega irarime Manikánsabeákáq irarire.

²² Wehukenínká iraréna, Íonka tagariéhtáq aiq pútaq mirainauge ime íre peh morá íonsabe irarire. Manikánka mitaq íópeq tútuue ména wahnahni puana wega irarime wahnahni anínsábéákáq irarire úwe.

²³ Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke miáh púaq ite kamah ainawire. Moke itene sotápéqté ménsáméhsá saraqme abapete itaréitaré tahnsa matawéq peh morá Manikáne arambehri mirao ke mewe síéwe. Kawerowe. Pehgáriq naneqmarí táwíomé, kímé, náwahbiame, moq saraqme síéwe. Kawerowe. Mi sansámé sehgieq íre súáhro. Peh kaweq sansámé mó keyábé irutaboírome Manikánsabe aiq pútare atáhmé mi sansámáí ite íre sehgiówe. Íre sehgiónsábé Manikánka kamah ainehboq mi sansámáínkákáq moq sehgióro.

²⁴ Itega, Mó ke ah sokigi aritaneheéq aura pira ké tahnsa miáhwe. Itega múguwahgui aní tahnsa miáhwe. Abehq náneq ka múguwahgui aníné né wanípípeq kéhrana wega anotahta q éhnehéna mi pehgáriq ká súéhre. Mi pehgáriq ká suena anotah ka wenáwíq kéhma wene né wanípípeq kéhrana mi anotah kiotaiki ka íre tagéna pehipi nehre. Itega mi aní tahnsa miáhwe úwe.*

²⁵ Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke miáh púana kamah ainawire. Itega káhpukáq párétahakáq pabeq paberotaq peh ábórapeq pabeq paberéq arupipeq íre pabeq paberowana peh náwíqkakaq mitaq kéhre. Mina onserah itene inonka pabeq paberowana itene irupipeqmé aebó iwíáhwé iteite iuwehbeh iwíáhwé peh mitaq kéhre.

²⁶ Péhrasi keo, ite peh aura pira ké tahnsa móe. Káhpú arupipeq kawerue pabeq paberirataq mókake ábórapeqkákáq náwíq íre kanae úwe.

²⁷ Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke miáh púana kamah ainawire. Wehuke maisaráhtáq mó kegá kaweraráhwana kaweq

* **23:24:** Mi pabéqmé éhwéh áwahewé mahraue kéhre. Mi aní tahnsanéq múguwahguéq pehgáriq sansá sehgieq kiotaiki sansámáí íre sehgiówe úwe.

matábú kéhrana peh maisia máipípeq wehukene ayahnsankakaq kambaresa náneqkakáq kéhre. Ite mina tahnsa ké míáhwe.

²⁸ Mó kegá ite tagéra, Kaweqtaq míáh ké wóe íwíáhowana peh itene irupipeq kopéráhpéq íwíáhákáq ahabábáq íwíáhákáq kéhre úwe.

²⁹ Sísaga mó mahraréna, Mósisine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke míáh púana kamah ainawire. Itene igaqnaréhga Manikáne ehweh iraru ke subiq súówe. Subiq suera maisarówaq itega se maisarórabeq ebah mitaq pentabaráhwe. Kaweqtaq mía míauro ke maisarórabeq itega awahriraráhwe.

³⁰ Itega mahraréq, Itene igaqnaréhga míótaq ite moq míahwanaraq tahirímé sega Manikáne ehweh iraru ke subiq súótaq se íre subiq suahwána irino ewe.

³¹ Itega mi ehwéh irareme Manikáne ehweh iraru ke subiq súó kene animárí múné ewe.

³² Sene animárí méq itene igaqnaréhga áhwáro ahabábáq itega soruparowana anotah úkire.

³³ Wehene animáríno, ite moq wehemarí móe. Manikánka ehweh aitená sainsuahna tanáhráq, Iraipéqsábé iuwahriehre éq, Tabanagoneheqmúne íwíáhoo? Írakaumo. Mi tanáhráq ite íre tabanagorahowe.

³⁴ Minayabe teiníboq írátíáhro. Manikáne ehweh irare kereq ahtebia kéreq íwáhnoro kereq iteba eqmaq suaníe. Eqmaq suahnara iteba sirataq itega táhmaro subiq sueq mó tahmáro awankátaq táhpereq mó tahmáro itene momiwí nahtápéq sahtáté subiqmareq kaqsueq mó ke suwahpeqte mó ke suwahpeqtenué kaqsuagéhe.

³⁵ Mirairataq kaweqtaq mía míaira ke subiq súéhra puana Manikánka kamah ainawire. Naho mío wehukéní Ábéri kaweqtaq mía míáuwana subiq suowana pukúwe. Pérékiane ahninkáwá Sékáráíae. Manikánsabe íwíáh íwíáh atáh náhúpéq titiré tahbé wahtotaq korabeq Sékáráía subiq súówana pukúwe. Téhwe Ábéri subiq suowara anehe áhnte mó ke subiq súówara sinehe Sékáráía subiq súówe. Moke mi ahabábáqmé iteba kagaire.

³⁶ Teiníboq írátíáhro. Moke mi ahabábáq amahnága oga míáh kébá kagai puana minayabe kamah ainawire úwe.

Sísaga Sarúsarama suwahpeqte keyábé arutaboirú ehwehne.

(Árúka 13.34-35, 19.41-44)

³⁷ Sísaga mó mahraréna, Sarúsarama suwahpeqte kéó, itensabé nirutaboiraitóge. Itega Manikáne ehweh iraru ke subiq sueq Manikánka iteba eqmaro ke ebahnsatate subiq súówe. Kokórega wene áráhqmari arutaboiréna ahwirinserah áhnte tanáhráq ite wahnahnue séhréh aiteyabe nuwahbehraqme itega ahqáho aintáhwe.

³⁸ Írátíáhro. Itega ahqáho aintáhsábé Manikánka ite iuwena pokire. Iuwena poki puana iteruwahpeqme susa náh tahnsa kanae.

³⁹ Teiníboq írátíáhro. Mókake itega íné pehipi íre tagagehe. Ebeqme mahraréq, Itene Wahnahne áwírué si anínsábé íwíáh íwíáh atone éq anehe íné tagagehe úwe. *(Buk Song 118.26)*

24

Sísaga, Manikánsabe íwíáh íwíáh atáh náh íre kaweraginawire ú ehwehne.

(Máhka 13.1-2; Árúka 21.5-6)

¹ Sísaga Manikánsabe íwíáh íwíáh atáh náhtáqté wíráipéqté tueyokúwaq ite we kérahwána kegá weba séq wensabé, Mah kawéq náhmárí tagáhno ewane.

² Ewanana wega itensabé, Amahnága itega moke mah kawéq náhmárimé aiq tahgahoo? Teiníboq írátíáhro. Mi peréhnéhnia ébáhmárí miraue moráráq íre kagainae. Peh moke paentárara aruaneherawoe úwe.

Sísaga, Anehe tanahráq íre kaweq sunúq sínawire ú ehwehne.

(Máhka 13.3-13; Áruká 21.7-19)

³ Óríwi sawéhrápéq Sísá tútuue míowaq ite we kérahwána kegá itebataq weba séq wensabé, Arega metaq irarénawe ahkake miraoneherabo? Mi tanáhráq itega ahtebanehboq mah marákó marákó parabagina ínaraq arega kiwekinie inaraqmé aneq ábóraraginabo kasenowane.

⁴ Kasenowanana Sísaga itensabé, Mi tanáhráqsábé mó kené péhe éhwéhnsábé aiq pútare arítéhboq auráq matawéq tagaríáho.

⁵ Mi tanáhráq áhnte kegá mótaq mótarue néníwírué séra mahraréra, Manikánka wehuke merirena kaweraritankeheéna peh morá ání omaq atena eqmaq auwankéhe. Ínéwé mi aní múge irarirataq áhnte kegá sene péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritagéhe.

⁶ Mi tanáhráq ebeho ehwéh ireq mó ebéhowe sóiriq ehwéh iragéhe. Íréhrataq íre áhreoro. Téhwe teiú náneq uméh ebeq sínana anehe tanahráqmé íre apubúue sinae.

⁷ Mó kehinánseq mó kehinánseqka ebehoneherawoe. Mó wahnáhné awahrahreq mó wahnáhné awahrahreue ebehoneherawoe. Mitaq mahtaq ehwehranae. Máríinae.

⁸ Moke minawarinká uwo uwoira tanáhráq áhwáranáe úwe.

⁹ Sísaga mó mahraréna, Mi tanáhráq mó kegá ite táhtoqme mó kegá subiq suageheéra meiqmera móitagéhe. Itega néne sánsá sehgió púara mah kehiná kéhínánká itensabé íre suwahbanae.

¹⁰ Mi tanáhráq áhnte kegá néne sánsá sinehepeq suera wensabé wensabé íre suwahbáhnaraq sene naruoba móruagéhe.

¹¹ Mi tanáhráq áhnte kegá, Íné Manikáne ehweh iraru aní múge éra péhenigehe. Péhe éhwéh irarirara áhnte kegá sene péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritagéhe.

¹² Miraue ahbabáq sansanká anotah ukína puara áhnte kegá sirutaboire sansa suagéhe.

¹³ Ite néne sánsá íre susa anehe tanahráqkákákq kawerue sehgirataq Manikánka ite meirena oga mérapeq móitankéhe.

¹⁴ Ebeqme Manikánka wahnah wahnahnirabeqte kaweq ehwéh mah kehiná kéhínánká irageheéra síwáhnorirana anehemé anehe tanahráq sinkehe úwe.

Íre kaweq sunúq sínaraqsábé éhwéhne.

(Máhka 13.14-23; Áruká 21.20-24)

¹⁵ Sísaga mó mahraréna, Naho Manikáne ehweh irarú ani Táníériga anotah íre kaweq naneq ábóraraginae teiuwe. *(Daniel 11.31)*

Anehe tanahráq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáhrabeq mi naneq ábóraragínaq tagagehe. Mah sehirá sáhnsahwe tagah keo, iwíáhue tagahro.

¹⁶ Mi tanáhráq Súría marákórápéq míéhrataq sáwéhrapeq pehbeheráh pokoro.

¹⁷ Mi tanáhráq máhpeq míéhrataq itene ménsámehnsá kiweyaneheéq nahupeq kibekiyehboq pehbeheráh pokoro.

¹⁸ Sotápéq míéhrataq itene korósi koweyaneheéq itene nahtapeq kowekiyehboq pehbeheráh pokoro.

¹⁹ Mi tanáhráq kía míéhra inínsónseq inahunah inínsónseqka íre pehbeheráh pokorahi puaq sensabé irutaboioro.

²⁰ Ahrena ahrena wehekáhtáqkákákq ah kariehínagakeakákq mi iré káwéq sunúq sínehboq púreroro.

²¹ Mi tanáhráq anotah íre kaweq sunúq sínawire. Manikánka mah marákó marákó mirarotaqkákákq amahnágaákákq mína tahnsa sunúq íre kéhre. Mócake mó mína tahnsa sunúq íre sinae.

²² Íre sinae éna, Manikánka aiq iwíáhéna, Íné túbáh agonaraq mi sunúqká ómi mah kehiná kéhíná subiq suahráhire. Ómi subipáhraruehneho éna mi tanáhráq wahtonaranie

íwíáhúwe. Mira íwíáhúnsabe wega omaq sitéh keyábé arutaboiri puana mi tanáhráq wahtonaruankéhe úwe.

²³ Sísaga mó mahraréna, Mi tanáhráq mó kegá itensabé, Tagahro. Ite meirena kaweraintankeheéna Manikánka omaq ato anímé mahta q míéhre irara mó kegá itensabé, Isebeq míéhre igehe. Sene péhe éhwéhnsábé aiq pútare arítého.

²⁴ Péhe éhwéh irare kegá séra mahraréna, Íné Manikánka omaq intárái aní múge ue seneherawoe. Mó péhe éhwéh irare kegá, Íné Manikáne ehweh iraru aní múge ue seneherawoe. Sirataq ótaq sansánkákáq anotah pagégé sánsánkákáq miraoneherawoe. Áhnte kegá sene ótaq sansá tagéra sensabé aiq pútare aritageheéra mi sansá miraigehe. Manikánka omaq sitéh kegá moq sene péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritageheéra miraigehe.

²⁵ Moke teiú náneq mókake ábóraragínawire.

²⁶ Ábóraragína puara mó kegá itensabé íné éhwéh teiera, Abatapi míéhre irataq mitaq íre koragahro. Sega itensabé, Nahupeq míéhre irataq mi éhwéhnsábé íre aiq pútare arítáho.

²⁷ Sokaesúhtáq apubúue mibeqté téhragu mahbeqté téhraguinserah íné wehukení úku anínká apubúue tuinauge.

²⁸ Pusa káné anonka kéhrabeq kúqnumarinká ínsínsíowe úwe.

Anehe íné wehukení úku anínká tuinauge ú ehwehne.

(Máhka 13.24-27; Árúka 21.25-28)

²⁹ Sísaga mó mahraréna, Íre kaweq sunúq sótaikínaraq pópoqnah íre patahinae. Inokáhpeq íre íónitanae. Wehyoqmarí íópeqté meginae. Íópeqté págege naneqmarí moke kúrugúruinae. *(Aisaia 13.10, 34.4)*

³⁰ Mi tanáhráq íné wehukení úku anínká tuinie onaraq íópeqté náneq ábóraragínara mah kehiná kéhínánká tagéra uwo uwo oneherawoe. Íné íópeqté piribirioyahnkakáq téhreh naneqkákáq págegeue írábúyápipeqté tuonara tagagehe.

³¹ Túónagake pembíahnka anotah ehwehnínaraq Manikánka wene íópeqté ké eqmaq suankéhe. Eqmaq suahnaraq wega omaq sitéh ké moke mah marákó marákóipéqté mitaqté kéweriqme mahtaqté kéweriqme ue ue sighe úwe.

Sísane ehweh íre parabagia peh ahriahri kagainawire i éhwéhne.

(Máhka 13.28-31; Árúka 21.29-33)

³² Sísaga mó mahraréna, Awankánsabe iwíáhue tagéq ahtebahro. Awanká ayahnawe anonkakaq kahnana ánáh aunínaraq itega iwíáhéq, Ópeq áhníbórá sire aiq ahtebóne ewe.

³³ Mina onserah moke teiú náneq ábóraragínaq tagéq íné túóna tanáhráq aiq wahtotarire. Íné onsaraq míéhre igehe.

³⁴ Teiníboq írátíáhro. Amahnága oga míáh kegá ómi pehipi íre pukigehe. Ebeqme moke teiú náneq ábóraragínaraq anehe pukigehe.

³⁵ Íópeqkákáq mah marákó marákóákáq parabagínana néne ehwehmé íre parabagia peh ahriahri kagainawire úwe.

Sísa tuina tanáhráqmé ómiga íre iahtebóna éhwéhne.

(Máhka 13.32-37; Árúka 17.26-30,34-36)

³⁶ Sísaga mó mahraréna, Íné túóna wehekáhnkákáq áhwahakáq ómiga íre ahtebahwe. Íópeqté kegá íre ahtebahwe. Íné Manikáne ahninkáwágá moq íre ahteboge. Peh morá Maniká Iteriboga webataq tagaríéhre.

³⁷ Naho naho Nóah míó tanáhráq wehukega ahbabáréra miraunserah íné wehukení úku anínká tuinie onaraq mi tanáhráq oga míéhra kegá miraigehe.

³⁸ Anotah waní pianaú tanahráq wehukega ahbabáréra ahriahri miraunserahnéna táhutahuréra ábáhréna pahuiruwana Nóahga wene sípiipéq kibekúwana anotah ibónsúwana wání piowe.

³⁹ Sega mi tanáhráqsábé íre ahtebowana wání pewe subipáhraruowara pukuwe. Sega mi tanáhráq íre ahtebonserah íné wehukení úku anínká túónagake miéhra kegá monseráhnigehe.

⁴⁰ Mi tanáhráq téhraníté sotápéq arambehirataq mó aní tumerena mó aní auwankéhe.

⁴¹ Téh inítégá tópah karo karoirataq mó iní tumerena mó iní auwankéhe.

⁴² Íné itene Wahnah túóna tanáhráq íre tagariáh púaq níwénunéq kawerue auráq matiáhro.

⁴³ Anotah wehgá aebó anínká sína tanáhráq ahtebehtaq tahirímé wega áwénunue wahnahnurawéna aebó anínká kibekina ínaraq tagéna kaqsúéh irino.

⁴⁴ Minayabe iwíáhue tagahro. Íné wehukení úku anínká ite íre iwíáhira tanáhráq kouwekinauge. Minayabe íwéh panantágínaq níwénunoro úwe.

Kaweq arámbéhrí ánínseq íre kaweq arámbéhrí ánínseqsábé pabeqme ehwéhne.

(Árúka 12.42-46)

⁴⁵ Sísaga mó mahraréna, Ahtebia ání tábúsoqme arámbéhríi anímé insebo? Wene wahnahnka mi anínsábé, Mó arámbéhrío ke wahnahnarito atena táhutahuq tanáhráq tópah nário atéhre.

⁴⁶ Wene wahnahnka kouwekéna teawátái arámbéhrí tábúsoqme mirainsabé tagéna wene arambehri anínsábé, Kaweróne atankéhe. Kaweróne atéhnsábé arambehri aniné aru eyoyóinkehe.

⁴⁷ Teiníboq íratiáhro. Wene arambehri anínká tábúsoqme arámbéhríi puana wene wahnahnka, Moke néne ménsámehnsátaq wahnahnúno atanae.

⁴⁸ Ahbabáq arámbéhrí anínká iwíáhéna, Néne wahnahnka íre apubúue kouwekinae iwíáhíre.

⁴⁹ Mira iwíáhinsabé áwáhu arámbéhrío ke subiqmarena múguwahgu kereq táhutahuq néna píah naruq narurire.

⁵⁰ Wega íre iwíáhue áwénunína tanáhráq wene wahnahnka séna mina tagéna

⁵¹ anotahtaq kamah awena ahbabáq kopéráhpéro keba móatanae. Mitaqte kégá ibiséra uwo uwo oneherawoe úwe.

25

Inayáhnkú áhráryábé pabeqme ehwéhne.

¹ Sísaga mó mahraréna, Mi tanáhráq íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeqme teiú áhrárigáú tahnsane. Inayáhnkú áhrárigáúnká o menáhwé taganeheéra sene áráhmuwarí mewera pokurowe.

² Moberiáh áhrárigáúmé múguwahgu urowara mó moberiáh áhrárigáúmé peh ahtebia áhrári miarowe.

³ Múguwahgu áhrárigáúnká peh sene áráhmu mewera káráhsíniakáq íre merowe.

⁴ Ahtebia áhrárigáúnká obenkisa káráhsíní ántéhiyánkákáq áráhmuakáq mewera pokurowe.

⁵ Pokurowana o menáhwé íre apubúue surainsabé mi áhrárigáú múkúqmahkuréra sugarowe.

⁶ Inokáhnabubu mó anínká sawai sawaiéna, O menáhwénká áhníbórá sire. Seragahro uraire.

⁷ Seragahro urairara moke mi áhrárigáúnká irigéra sene áráhmu keqmarówe.

⁸ Múguwahgu áhrárigáúnká ahtebia áhrárigáúnsábé, Itene áráhmu puinkinaire.

⁹ Káráhsíní náíéro urowara, Ahqáho. Itene káráhsíní íre awehraq kéhre. Káráhsíní paiqmaráh kébá kobaiqmáráhro urowe.

¹⁰ Kobaiqmáráhro urowara múguwahgu ahrárigáúnká káráhsíni kobaiqmaraneheéra pokurowana o menáhwé aiq suraire. Wereq ahtebia áhrárigáúnseq táhutahuroneheéra nahupeq kibekéra onsa paiqmatowe.

¹¹ Onsa paiqmatowara anehe mó ahrárigáúnká sure o menáhwénsábé, Onsa siito urowana

¹² o menáhwénká sensabé, Ahqáho éna, Ite íre tagaríoge uraire.

¹³ Mina uronserahniyehboq íné túóna wehekáhnkákáq áhwahakáq itega íre tagaríáh púaq kawerue níwénunoro úwe.

Móne átárirainsabé pabeqme ehwéhne.

(Árúka 19.11-27)

¹⁴ Sísaga mó mahraréna, Íné túónawe teiú wéhgá miraurainserahne. We anotah wahnáh ánínéna mó ke suwahpeq pokina uraitaq wene arambehri ke síáhrabéna móne átáriageheéna síátáire.

¹⁵ Sene sánsánsabé iwíáhue tagéna síátáire. Mó aní 5 táhúséni (5,000) Kína awena mó aní 2 táhúséni (2,000) Kína awena mó aní 1 táhúséni (1,000) Kína awena se suena pokuraire.

¹⁶ Pokurairana 5 táhúséni Kína átárirai anínká apubúue mi monératé paiqmaq paiqmarurainsabé mó 5 táhúséni Kína meraire.

¹⁷ Mira urainserah 2 táhúséni Kína átárirai anínká mi monératé paiqmaq paiqmarurainsabé mó 2 táhúséni Kína meraire.

¹⁸ Merairana 1 táhúséni Kína átárirai anínká wene wahnahne móne mewena marakó ubuqme mi moné maisawe kopéq sutaire.

¹⁹ Íre wahto tanahráq parabagurairana sene wahnahnka kouwekéna sega átáriraro moné kaweraranieéna síáhraburaire.

²⁰ Síáhraburairana 5 táhúséni Kína merai anínká átárirai monéákáq mó 5 táhúséni Kínaakáq mewena sure wene wahnahnsabé, Arene 5 táhúséni Kína átárióme mi monératé paiqmaq paiqmaruraunsabé mó 5 táhúséni Kína matíoge urairana

²¹ wene wahnahnka wensabé, Kaweróne. Arewe kawerue tábúsoqme arámbéhríóna aní móne. Arega pehgáriq naneq tábúsoq marahnayabé, Áhntetaq wahnahnúno ataníe. Arereq ínéreq moráráq iwíáh iwíáhoyehe uraire.

²² Urairana 2 táhúséni Kína merai anínká átárirai monéákáq mó 2 táhúséni Kínaakáq mewena sure wene wahnahnsabé, Arene 2 táhúséni Kína átárióme mi monératé paiqmaq paiqmaruraunsabé mó 2 táhúséni Kína matíoge urairana

²³ wene wahnahnka wensabé, Kaweróne. Arewe kawerue tábúsoqme arambehríóna aní móne. Arega pehgáriq naneq tábúsoq marahnayabé áhntetaq wahnahnúno ataníe. Arereq ínéreq moráráq iwíáh iwíáhoyehe uraire.

²⁴ Urairana 1 táhúséni (1,000) Kína merai anínká sinehe sure wene wahnahnsabé, Arewe págege wahnáh aní móne. Íre arega uqmarahna naneq mewe meweóne. Íre arega suitabarahna naneq mewe meweóne.

²⁵ Arene sánsá tagaríó púana arene mónewe marakó ubuqme maisawe kopéq sutaige. Umah. Arega níátóna moné meyo uraire.

²⁶ Meyo urairana wene wahnahnka wensabé, Íre kaweróne. Arewe taoraho íre kaweq arámbéhríóna aní móne. Arega ínensabe, Íre arega uqmarahna naneq mewe meweóne. Íre arega suitabarahna naneq mewe meweóne eno?

²⁷ Néne sánsá tagariahna puah aneqsabé néne íntárirarona moné pénkiipéq íre matono? Mirauronaraq tahirimé kouwekutaq mi monéákáq pénkirq wahnahno kegá áwíra monéákáq náiena irino uraire.

²⁸ Mi wahnáhnká wene arambehri keyábé, 1 táhúséni (1,000) Kína matíéh áníné móne moke mewe 10 táhúséni (10,000) Kína matíéh aní náwéro.

²⁹ Áhnte matíéh ání mónkakáq awenana íregárita q matiankehe. Tabonah aniné matíéh náneq meyaníe.

³⁰ Mah taoráhó árámbehri ánimé táhtoqme máhpeq sunkíkírabeq átá hro. Mitaq moke míáh kégá íbiséra uwo uwo oneherawoe úwe.

Wehukení úku anínká mókake wehuke sainsue ehwehne.

³¹ Sísaga mó mahraréna, Ínéga wehukení úku anínká téhreh naneqkakáq íópeqté kéreq túónaraq wahnahnérapeq tútuue págegeue wahnahninie.

³² Tútuue wahnahnónaraq moke mah kehiná kéhíná niuranabiahtapeq seiriwe míagehe. Iriwe míéhrataq sainsuqme téhtaré túíná araníe. Ménkámehnkáne abowágá wene ka saraqme sipisípiq mó tuiná arena mémewe mó tuiná áréhnserah mah kehiná kéhíná mina tahnsanue saraqmaraníe.

³³ Sipisípiq wene ayah púpeq mó tuiná arena mémewe ayahnapeq mó tuiná áréhnserah mah kehiná kéhíná mina tahnsanue saraqmaraníe.

³⁴ Saraqmarena íné anotah Wahnáh anínká niyah púpeq míéhra keyábé, Nániboga kawerowe aitéh kéó, wega wahnah wahnahnirabeq kaweq matábúrápéq sewíáhro. Mah marákó marákó íre mirarotaq ite míageheéna mah matábú kawerarowe.

³⁵ Íné nirupibiuraitaq itega kirabo aintá rówe. Íné tahbobóuraitaq itega wání náníátówe. Íné wáhnaupéqté ání míarautaq itene nahtapeq mehweh aintá rówe.

³⁶ Íné ninerineré naneq íre káráitaq itega náníátówe. Íné nuwahreurautaq itega soberurowe. Íné karábúsiipéq míarautaq itega íné seragarowe teiníe.

³⁷ Mina kaweqtaq míéhra kegá ínénsabe, Itene Wahnahno, are arupibiuraitaq árahtaq kirabourauno? Are tahbobóuraitaq árahtaq wání nává táuno?

³⁸ Are wáhnaupéqté ání míaronaraq itene nahtapeq árahtaq mehweh atárauno? Are aneraneré naneq íre káráitaq árahtaq nává táuno?

³⁹ Are awahreuronaraq itega árahtaq soberurauno? Are karábúsiipéq míaronaraq itega árahtaq koragarauno éq kasenigehe.

⁴⁰ Kasenirakake íné anotah Wahnáh anínká mahrarinie. Teiníboq írátíáhro. Itega nánuwahrah aní pehgáriq aní mina tahnsa atá rótaq itega íné moq mina tahnsa aintá rówe ínie úwe.

⁴¹ Sísaga mó mahraréna, Anehe tanahráq ínéga niyahnapeq míéhra keyábé, Nániboga íre kawerowe aitéh kéó, íné nueq ahriahri teh irá ípéq kowíáhro. Owainawanseq we kéráh íópeqté kéreq mitaq míageheéna Manikánka mi irá parearowe. Mitaq kowíáhro.

⁴² Íné nirupibiuraitaq itega íre kirabo aintá rówe. Íné tahbobóuraitaq itega wání íre náníátówe.

⁴³ Íné wáhnaupéqté ání míarautaq itene nahtapeq íre mehweh aintá rówe. Íné inerineré náneq íre káráitaq itega íre náníátówe. Íné nuwahreurautaq itega íre soberurowe. Íné karábúsiipéq míarautaq itega íné íre seragarowe ínie.

⁴⁴ Sega ínénsabe, Itene Wahnahno, are arupibiuraitaqmé tahbobóuraitaqmé wáhnaupéqté ání míaronaraqmé aneraneré naneq tabonahuronaraqmé awahreuronaraqmé karábúsiipéq míaronaraqmé itega are tagéq árahtaq íre séhréh atárauno éra kasenigehe.

⁴⁵ Kasenirakake íné Wahnah anínká mahrarinie. Teiníboq írátíáhro. Itega nánuwahrah aní pehgáriq anínsábé ahqáho atá rótaq itega íné moq ahqáho aintá rówe teriníe.

⁴⁶ Terienara mi kegá ahriahri teh irá ípéq pokirara kaweqtaq míáh kégá oga mérapeq awaq miagéhe úwe.

26

Wahnah kegá Sísá subiq suaneheéra moráénu ehwéhne.

(Máhka 14.1-2; Árúka 22.1-2; Sóni 11.45-53)

¹ Sísaga moke mah ehwéh síwáhnoraruena ite we kérahwána keyábé,

² Téhtaré wéhékáh sótaikúwana apahtáróráq sótaikú iahreraq ko tánáhráq* sinae. Minayabe ahtebahwe. Mi tanáhráq íné wehukení úku aní awankátaq táhparageheéra móintagéhe úwe.

³ Mi tanáhráq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreqka wahnah aní wenáwíq Káiyápásane nahtapeq momiwíuwe. Káiyápásawe Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahne.

⁴ Mi kegá sío síoéra, Sísawe árahue epéq táhtoqme mósubiq suanéhnkono íwíáhuwe.

⁵ Mira íwíáhéra, Áhnte wehekéqká táhutahurirataq ehwehéra tobehiehboq Sísá pehreganehe uwe.

Peh morá ínínká Sísane ayahqnopeq wéri abaq ato ehwéhne.

(Máhka 14.3-9; Sóni 12.1-8)

⁶ Pétáni suwahpeqte ání Sáimóniwe anotah nao wagú anine. Minayabe mó kegá, Náonkakaq Sáimónie ue wéhuwehu áwíratówe. Sísaga Pétáni suwahpeq ména mi aniné nahtapeq

⁷ táhutahurúwana peh morá ínínká áhnte moné tahnsa wéri ano antéhyá mewe sure Sísane ayahqnotaq antiatowe.

⁸ Antiatowara ite Sísá kérahwána kegá mina tagéq abiahnsanéq iteite náhenéq, Aneqsabé pehipi antiatehro?

⁹ Íre pehipi antiatéhtáq tahirímé mi werí paiqme áhnte moné mewena tabonah ke nárí irino ewane.

¹⁰ Ewanana Sísaga itene ehweh irena itensabé, Aneqsabé mi inínsabé awehgu ataho? Wegá mira aintéh sánsámé kaweq sansáne.

¹¹ Tabonah kewe ahriahri iteba mía míowe. Ínéwé ahriahri iteba íre mía míainie.

¹² Íné maisarageheéna mi ínínká ninonkataq wéri anti aintena kaweraintéhre.

¹³ Teiníboq írátíáhro. Kaweq ehwéh mah marákó marákó teri terinirataq wega amahnága mirai naneq ehwehnikákáq terigéhe. Terírataq íréhra kegá wéri abaq intéh inínsabé íwíáhigehe úwe.

Súrásaga wahnah keyábé, Ite meiqmena Sísaba móitaníe ú ehwehne.

(Máhka 14.10-11; Árúka 22.3-6)

¹⁴ Ite Sísá kérahwána ke airápété téhraníte míahwane. Itebaté ání wenáwíqtare Súrása Ísikáriótie. Wegá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kébá pokue

¹⁵ sensabé, Sísá iteba méáúwáhnaraqmé aneq nánianéhbo úwara wega mirainkeheéra sega 30 ebáh móné we náuúwe.†

¹⁶ Náwúwana wega se Sísaba mórite tanahráqsabé iwíáhue kabarúwe.

Sísareq we kéro kereqka moráráq táhutahuru ehwéhne.

(Máhka 14.12-21; Árúka 22.7-14,21-23; Sóni 13.21-30)

¹⁷ Íre múí párétí né tanahráq súwe. Mi tanáhráq ebeqte wéhékáh ite we kérahwána kegá Sísaba séq wensabé, Sótaikú tanahráq iahreraq kéh táhútáhúq nankehboq ehq kogaweratanéhnkono ue kasenowane.

¹⁸ Kasenowanana wega peh morá ánínsabé iwíáhéna itensabé, Sarúsarama suwahpeq teiátáu anípá pokue wensabé, Íwáhnori anínká mahraréna, Íné tanahráq aiq sire. Ínéreq íné séníráh kéreqka arene nahtapeq sótaikú tanahráq iahreraq kéh táhútáhúq nanehe ire koreawéro úwe.

* **26:2:** Sótaikú siahreraq ko tanáhráqsabé éhwéhmé púku anehepeqte séhírámé “Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne” ue kéhrabeq tagáhno. † **26:15:** Mi 30 ebáh mónéwé árahue monébómo. Itega íre tagarione. Wehukega iwíáhéra ákáhtaq áhnte monéé iwíáhówe.

¹⁹ Koreawéro úwaq itega mi ehwéh sehgieq mitaq sótaikú tanahráq iahrraq ko tahutáhúq kawerarahwáne.

²⁰ Íó tupekútaq Sísareq ite airápété téhraníté we kérahwána kereqka tútuue táhutahurowane.

²¹ Táhutahurowanaraq Sísaga itensabé, Teiníboq írátíáhro. Ite miáhrabeqte ánínká néne naruo kowerirankéhe úwaq

²² ite we kérahwána kegá ireq irupipeq umeh agúwe. Umeh agúwaq ite morání moránínkáue Sísansabé, Néne Wahnahno, arega ínénsabe irareno ue kasenowane.

²³ Kasenowanana Sísaga itensabé, Ínéreq moraráq páréti wahba parétáhípeq pámbáhúya anínká néne naruo kowerirankéhe.

²⁴ Kowerirahnararaq Manikáne ehwehnka aiq irarinserah íné wehukení úku aní pukinie. Néne naruo kowerirahna aní anotahtaq kamah awinawire. Wenanoga we íre maqmiotaq tahirímé aiq kaweri irino úwana

²⁵ Súrása Sísane naruo koweriranaú anínká wensabé, Íwáhnoraníno, arega ínénsabe irareno úwana Sísaga wensabé, Arerega aiq iraréne úwe.

Sísaga párétiakáq sera ano ko kahpúákáq náriu ehwéhne.

(Máhka 14.22-26; Árúka 22.15-20; 1 Kórína 11.23-25)

²⁶ Itega táhutahurowanaraq Sísaga páréti mewena Manikánsabe kaweróne atena keqme ite we kérahwána ke náiena itensabé, Mahnawé niwaq mire. Nahro úwaq nahwane.

²⁷ Nahwanana náhníaq sera ano ko kahpú mewena Manikánsabe kaweróne atena náiena itensabé, Itega ómiga moke nahro.

²⁸ Néne korahq mire. Néne korahq tuinaga itereq áhnte mó kereq Manikánka insahwé aitena itene ahbabáq kaweraitankéhe.

²⁹ Teiníboq írátíáhro. Náhníaq sera ano mahta q mó íre nanie. Mókake Nániboga wahnah wahnahnirabeq itereq o será ano nanehe úwe.

³⁰ Itega Manikánsabe iwíáh íwíáh igonkónéq máhpeq tueyokéq Óríwi sawéhrápéq pokowane.

Sísaga Pítansabé, Íné nuwaniewóne ú ehwehne.

(Máhka 14.27-31; Árúka 22.31-34; Sóni 13.36-38)

³¹ Sísaga itensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna, Ínéga sipisípiq Wahnáh subiq súáhnaraqmé moke sipisípiqmarínká kobeq séberigehe ire.

(Sekaraia 13.7)

Mi ehwéhnká irarinserah ibora ínókáhpéq ite ómiga íné nueq kobeq séberigehe.

³² Manikánka íné oganúq intahnaraq Kehrari marákórápéq ebeq konaq inehe sighehe úwe.

³³ Úwana Pítaga Sísansabé, Ómiga are áúwéhrrataqmé ínéga íre auwanauge úwana

³⁴ Sísaga wensabé, Teawiníboq írátíáhno. Iborá ínókáhpéq kokórega ehwehnina ínaraq arega íné íre tagaríoge apahtáróraraq irariniewóne úwe.

³⁵ Úwana Pítaga wensabé, Mó kegá arereq ínéreq iubiq íúwéhrrataqmé ínéga, Are aiq tagaríoge atanauge úwaq moke ite Sísá kérahwána kegá Pítaga irarú serahnowane.

Sísaga Késémáni matábúráq kobúrerú ehwehne.

(Máhka 14.32-42; Árúka 22.39-46)

³⁶ Sísareq ite we kérahwána kereqka mitaq sueq Késémáni matábúráq pokowane. Sísaga itensabé, Ite mahta q tútuue míehrana íné móbeq kobúrerono éna

³⁷ Pítareq Sébérine ahninkáwáráre q móbeq móritowe. Móritena wene arupipeq anotah uméhue págege agúwana

³⁸ wega sensabé, Nirupipeq anotah uméhinka pukorahuge. Mahta q tótuqméq tagaríáhro éna

39 se suena wahtotaq móbeq pokéna marakóraq káuqmunue ména púrerúwe. Púrerue mahraréna, Nániboo, are awahbáhnaaqmé nirupipeq umehi naneq menuwahráhóne. Íre íné nuwahbeh sansá peh are awahbeh sansánúno ue púrerúwe.

40 Púreraruena we kéro anitóbá kouwekúwara sugówana tagówe. Wega Pítarehyabe, Pehgáriq tanáhráq árahinsabé íre tótuqméq tagariaho?

41 Iteiyuwanka kaweq sansánsabé suwahbehre. Peh itene inonka mareqmareréq íre miraorahowe. Owainawanka ahbabáq aitehnehboq tótuqméq púreroro úwe.

42 Púreroro éna mónkakáq se suena kobúrerúwe. Púreréna mahraréna, Nániboo, nirupipeq umehi naneq íre menuwahnayabé are awahbeh sansá sehginie úwe.

43 We kéro anitóbá mó kouwekúwara anotah mukúqmáhkúru puara se peh sugówe. Sugówana tagéna

44 Sísaga mónkakáq suena pokue apahtáróráq monseráhnue púrerúwe.

45 Púreraruena seba kouwekúwara sensabé, Ite peh ahrenaneheéq sugaho? Írátíáhro. Íné wehukení úku anípá ahbabáq ke kowerire tanáhráq aiq sire.

46 Pokonehboq irigoro. Tagahro. Néne naruo koweriréh ánínká aiq sire úwe.

Súrásaga Sísane naruo koweriro ehwéhne.

(Máhka 14.43-50; Áruká 22.47-53; Sóni 18.3-12)

47 Sísaga ehwehnútaq Súrása we kéro anínká súwe. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreqka áhnte mó ke eqmaq súówara sega poka-marinkákáq sahmárinkákáq Súrásareq moráráq suwe.

48 Seneherautaq koweriro anínká su ke teriena, Ínéga nánkóqnahna anímé Sísá wire. We táhtoráhro úwe.

49 Minayabe Súrásaga Sísaba apubúue séna wensabé, Íwáhnoraníno, aiq míahno éna nánkóqnoúwe.

50 Nánkóqnoúwana Sísaga wensabé, Néne iyahnabo aníno, arega mirainie íwíáhóna naneq apubúue miraúno úwara wereq su kegá Sísá ambubue táhtotíówe.

51 Táhtotíówana Sísareq míno anínká wene poka mewena Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh áníné arambehri aní apiwe wene ahre kiraq auwowe.

52 Kiraq auwowana Sísaga wensabé, Arene poka sabiruo. Itega ebeho naneq mewe ebehirataq mó kegá mi naneqtaté iubiú suagéhe.

53 Nánibonsabé, Séhréh ainto teawútáq tahirímé séhréh aintanieéna áhnte íópeqté ké ínéba eqmaq súéh irino. Minayabe íre ahtebaho?

54 Ínéga mina tahnsanutaq tahirímé íné pukonayabé Manikáne ehwehnka árahue aiq pútaragi iripo úwe.

55 Sísaga weba su keyábé mahraréna, Aneqsabé aebó aní táhtoráhnserah pokankakaq sahnkákáq íné meniraneheéq seo? Mó wehekáh mó wehekáhnue Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq tútuue íwáhnorurautaq mi tanáhráq itega íné íre táhtotiarowe.

56 Manikáne ehweh iraru kegá sehiranu ehwéh aiq pútaraginkeheéq miraowe úwaq ite we kérahwána kegá Sísá auweq pehbeheráh pokowane.

Wahnah kegá Sísá ehweh ató ehwehne.

(Máhka 14.53-65; Áruká 22.54-55,63-71; Sóni 18.13-14,19-24)

57 Mi tanáhráq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahme wenáwíq Káiyápásae. Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Asiu kené aboawah wehreqka Káiyápásane nahtapeq momiwíue míówe. Momiwíue míówara Sísá táhtoró kega we meqmera Káiyápásane nahtapeq móátówe.

58 Se mótaq we mótarue Pítaga sinehe kaqme kure nahnoerápéqté mátábúrúq párísiwarí máhpeq tútuue míórabéq kéna sega Sísá aneronehrabomo éna taganieéna tútuue míówe.

⁵⁹ Sísa subiq suaneheéra Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq moke mó kaunsírí kéreqka Sísansabé péhe éhwéh atéhra keyábé kabaruwe.

⁶⁰ Kabaruwara áhnte kegá iriwe méra péhe éhwéh teríúwe. Segá teríú ahabábáq Sísa íre subiq suahráhu ahabábáre. Sinehe mó anítégá iriwe méra mahraréra,

⁶¹ Mah anímé aiq mahraréna, Ínéga Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náh sokoruqme apahtáro wéhékáh mó pearahráhuge uraire uye.

⁶² Uyana Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka iriwe ména Sísansabé, Mi anítégá iraréya ehwéhmé arega íre terieráhono? Sene ehweh aiq pútaq ehwéhpo úwana

⁶³ Sísaga íre iraria peh ehiya míowe. Peh ehiya míowana wega Sísansabé, Maniká oga mía míai anínká tagariéhtáq pahsuqme teio. Manikánka ite Asiu ke meirena kawerai-tankeheéna peh morá ání omaq atowe. Arewe mi anípo? Arewe Manikáne ahninkáwábo? Pahsuqme teio úwana

⁶⁴ Sísaga wensabé, Arega aiq iraréne. Teiníboq írátíáhro. Íné wehukení úku aní Manikáne ayah púpeq tútuue ména íopeq írabúyápipeqté tuonaq tagagehe úwe.

⁶⁵ Úwana Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka mi ehwéh irotaq abiahnsanú púana wene korósi subansuena mahraréna, Manikánsabe íre kaweq ehwéh atéhre. Minayabe mó keyábé móme íre kasenoro. Ahqáho. Wega Manikánsabe íre kaweq ehwéh atéhraq íráhwe.

⁶⁶ Minayabe aneratanéhnkono úwara sega wensabé, Wega ahabábáq ehweh aiq irari puaq subiq suo atanéhe uwe.

⁶⁷ Táhmaro kegá Sísane auranabiah tehqni atera siyahtate subiqmárowe. Táhmaro míó kega we siyahpóra subera wensabé,

⁶⁸ Are Manikánka omaq ato aníninaraqmé are subiqmaréh ání insebo? Teio uwe.

Pítaga, Sísa íre tagaríoge ú ehwehne.

(Máhka 14.66-72; Árúka 22.56-62; Sóni 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Pítawe máhpeq mátaburapeq tútuue míowana arambehri ahrárigá weba séna wensabé, Are Kehrari marákórápéqté ání Sísareq míarone úwe.

⁷⁰ Sísareq míarone úwana ómiga írátíótaq Pítaga ahqáho atena mi ahráriyábé, Arega iraréna ehwéhmé íre ahteboqe éna

⁷¹ mitaq suena ogesáh ogesáhraq kowíowe.

Kowíowana mó arámbéhrí áhrárigá we tagéna wereq míó keyabé, Mah anímé Sísa Néhsara suwahpeqte ánínseq míaraire úwe.

⁷² Úwana Pítaga mó ahqáho atena, Pópoqnahga tagariéhtáq aiq pútariahnsanuge éna, Arega iraréna anímé íre tagaríoge úwe.

⁷³ Mótaq tahnsa mitaq míó kega Pítaba séra wensabé, Arereq wereqne ehweh peh morá éhwéh púah are wenawahrah aní móne uwana

⁷⁴ Pítaga ehbonéna mahraréna, Pópoqnahga tagariéhtáq itega irare anímé íné íre tagaríoge. Ínéga péhe éhwéh teawénaraqmé Manikánka íné nubiq suankéhe úwana kokórega ehwehnúwe.

⁷⁵ Kokórega ehwehnúwana Sísaga teawu ehwéh Píta ahrreraq konsabe iwíáhúwe. Mi ehwéhnúmé, Kokórega ehwehnina ínaraq arega íné íre tagaríoge apahtároráq irariniewóne úwe. Kokórega ehwehnútaq Pítaga mi ehwéh iwíáhéna máhpeq tueagéna anotahtaq ibisówe.

27

Sísa meqmera Páhrátiba móató ehwehne.

(Máhka 15.1; Árúka 23.1-2; Sóni 18.28-32)

¹ Ahbiahipeq moke Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreqka Sísá subiq súéhra ehwéh sío síoéra

² wene ayahnkaratáq nágáqtate táhru táhrue meqmera anotah wahnáh ání Páhírátiba móátówe.

*Súrása párikirio ehwéhne.
(Eqmaro 1.18-19)*

³ Súrása Sísane naruo koweriro anínká mina tagéna, Íre kawerurauge íwíáhéna wega meyo moné, 30 ebáh móné mewena Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq aboawah wehreqpa sure sensabé,

⁴ Kaweqtaq mía míai aní ahabáratewóge úwe. Úwara sega wensabé, Íre itereq wehgaq míre. Arerene wíre uwana

⁵ Súrásaga mi moné Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpeq móruparuena tueyokue wewe móbárikiriowe.

⁶ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéga mi moné mewera mahraréra, Mah monéwé wehukení subiq sueyabe móné púaq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté mónéákáq moraráq íre maranéhe uwe.

⁷ Segá sío síoéra wáhnaupéqté ké maisaraneheéra téh marakóráté párétah mirao marákó mi monéráté paiqmarówe.

⁸ Segá paiqmárónsabe wehukega mi marákóyábé Korahq Marákóe ue áwírarówe. Amahnágaákáq mi awíq peh kéhre.

⁹ Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Sérémáíaga naho mahraréna, Ísara kegá wehukení paiqmaraneheéra 30 ebáh móné omaq matowe.

¹⁰ Maniká néne Wahnahnka tenínserah sega mi monéráté téh marakóráté párétah mirao marákó paiqmárahwe úwe *(Jeremaia 11.12-13)*

Páhírátiga Sísansabé kasenú ehwehne.

(Máhka 15.2-5; Áruká 23.3-5; Sóni 18.33-38)

¹¹ Segá Sísá anotah wahnáh ání Páhírátiba móátówana wega wensabé kasenéna, Arewe Asiu kené Wahnahpo úwe. Úwana Sísaga wensabé, Arega aiq iraréne úwe.

¹² Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreqka Sísá ehweh atówana sene ehweh íre ayahqmarena peh ehiya míowe.

¹³ Peh ehiya míowana Páhírátiga wensabé, Segá ehweh atáh éhwéhmé íre irahno úwana

¹⁴ Sísaga Páhírátine ehweh moq íre ayahqme teawuwe. Íre ayahqme teawunsabe Páhírátiga áhtenéna iwíáh kikirúwe.

Páhírátiga, Sísá awankátaq táhparáhro ú ehwehne.

(Máhka 15.6-15; Áruká 23.13-25; Sóni 18.38-19.16)

¹⁵ Anotah tahutáhúro tanáhráq mó opéq mó opérué karábúsiipéqté ání Asiu kegá pugeqio teawú ani Páhírátiga pugesuaq pugesarúwe.

¹⁶ Mi tanáhráq ahabáq ani wenáwíq Párehba karábúsiipéq míowe.

¹⁷ Áhnte Asiu kegá Páhírátiba suwana wega sensabé, Párehba pugeq auwanínkono? Sísá Manikánka omaq atena eqmaréhre e aní pugeq auwanínkono? Inse pugeq auwanínkono kasenúwe.

¹⁸ Kasenéna iwíáhéna, Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéga, Sísaga ite kio-taikíneho éra abiahnsa atáh púara ínéba meqme sewe iwíáhúwe. Mira iwíáhú púana wega sensabé, Inse pugeq auwanínkono úwe.

¹⁹ Páhírátiga kotiorabeq wahnahnúwana wene ahrega ehweh eqmarena mahraréna, Asiu kegá ehweh atáh ánínsabé inokáhpeq áónáhéna nirupipeq áhnte uméhirana tagoge. Minayabe mina kaweqtaq mía míai aní pehragato úwe.

²⁰ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreqka mío keyabé pagu pagunéra, Mah ehwéh Páhiráti koreawéro. Wensabé teaweq, Párehba pugeq auwe Sísá subiq suo ue koreawéro éra pagu pagunuwara mío kega, Párehba pugeq auwo uwe.

²¹ Uwana Páhirátiga mónkakáq sensabé, Mah anité inse pugeq auwanínkono úwara ómiga, Párehba pugeqio uwana

²² Páhirátiga sensabé, Sísá Manikánka eqmaréhre e anímé aneratanínkono úwe. Aneratanínkono úwara sega wensabé, Awankátaq táhpawe subiq suo uwana

²³ Páhirátiga sensabé, Aneqsabébo? We aneq ahbabáriro úwara sega ehweh kikiréra, Awankátaq táhpawe subiq suo uwe.

²⁴ Uwana Páhirátiga iwíáhéna, Mahtaq míáh kégá néne ehweh íre irah púana anotah tobéhiyehboq túbáh aginie. Túbáh aginie éna wehukega tagaríótaq wání antehya mewe wene ayahnkara pabeq paberúwe. Pabeq paberaruena sensabé, Tagaríáhro. Mah aní subiq sue iwíáh íre néne peh iteitene iwíáh wíre úwe.

²⁵ Úwara moke mío kega mahraréra, We subiq súéhranka itereq itene animárínseq kamah ainawire uwe.

²⁶ Minayabe Páhirátiga Párehba pugeq auwena Sísá áréti sahtáté subóro aritena sóntía kegá awankátaq táhpawe subiq suagehéna siuwe.

Sóntía kegá Sísansabé awiréh ató ehwehne.

(Máhka 15.16-20; Sóni 19.2-3)

²⁷ Páhirátine sóntía kegá Sísá meqmera wahnah anínká ehwehúrabeq kibekue móatera ómi mó sóntiá ké síáhrabuwara Sísaba momiwíuríówe.

²⁸ Momiwíéra moke wene korósi ugurú auwera peh morá tautáúq korósi abaq atera

²⁹ ógaratáté keborarera wene ayahqnotaq suki atówe. Suki atera wiahnókara wene ayah púpeq atera wene auranabiahapeq sirehunseraráq méra wensabé péhepehe iwíáh iwíáh atera awiréh atówe. Awiréh atera wensabé, Aiq míahno? Arewe Asiu kené Wahnah mone* éra

³⁰ tehqni atera wiahnó sahtáté ayahqnotaq subiqmarera

³¹ awiréh atówe. Awiréh atera abaq ató korósi akai auwera wewene korósi suki atera awankátaq táhparanehéra meqmera pokuwe.

Sísá awankátaq níriraté táhparó ehwehne.

(Máhka 15.21-32; Áruká 23.26-43; Sóni 19.17-27)

³² Sóntía kegá Sísá meqmera awankátaq táhparanehera urabeq pokue Sáiríni marákórápéqté ání wenáwíq Sáimóni piehgíútaq saiqnatera, Sísá táhparéhra awánkámé abaqme kúno atónsabe abaq mena kúwe.

³³ Sega pokue Kógóta sawéhrápéq kíúwe. Mi sawéh áwíqmé áwahewé wehukeni ayahqno tánúnsutapére.

³⁴ Mitaq sega íre érorahi kítahé maráhsíní mewera náhníáq sera anopipéq sombirahue Sísá náuúwana nawe tagéna ahqáho éna íre nówe.

³⁵ Íre nówara sega we meqmera awankátaq níriraté wene ayahnkaratáq subiqmaq aigarátáq subiqmarue táhparera awanká pankeqme marakóipeq pearówe. Pearera, Wene korósi insega meyanabomo éra saraq mianeheéra káhsie saraqme meyówe.

³⁶ Saraqme mewera tútuue méra Sísá awahnkanuwe.

³⁷ Ehweh ató ehweh kanehraq sehiranúwara wene ayahqno abobóráhpeq awankátaq táhparówe. Mi sehiránká mahraréna, Mah anímé Sísá Asiu kené Wahnahne úwe.

* **27:29:** Anotah wahnáh anínká aneranerinserah Sísá aneraneratówe. Mi tanáhráq anotah wahnáh kégá tautáúq korósi sukiera wahnah ayáhúq sukiera sene síahraq tútuue méra wiahnó kara tahnsa náneq siyah púpeq táhtotawéra wahnahnowe.

³⁸ Sísá awankátaq táhparóabeq aebó ánité moq awankátareraq níri pewe táhparéra pankeqme ayehré ayehré pearówe.

³⁹ Pearówara mitaq sótaiku kegá Sísá tagéra awiréh atera sinuo kóbiq kóbiréra wensabé íre kaweq ehwéh atówe.

⁴⁰ Íre kaweq ehwéh atera mahraréra, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh sokoruqme apahtárórácq mó pearahráhóna aníno, arere séhréhúno. Oga míankehboq marakóipeq tueagúno. Arewe aiq pútaq Manikáne ahninkáwá inaraqmé maraipéq tueagúno éra awiréh atówe.

⁴¹ Awiréh atówara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Asiu kené aboawah wehreqka Sísansabé moq awiréh atówe.

⁴² Awiréh atera mahraréra, Wegá mó ke kaweraritena peh wewe íre kawerorahire. Wegá, Íné Asiu kené Wahnah muge iwíáhire. Wegá marakóipeq tueagínaq tagéq wensabé aiq pútare atanéhe.

⁴³ Wegá, Íné Manikáne ahninkáwá úge éna Manikánka séhréh aintankéhe iwíáhire. Manikánka wensabé arutaboírínaraq seséhréh atanae éra awiréh atówe.

⁴⁴ Aebó ánité awankátaq táhparó anitégá moq íre kaweq ehwéhnéra Sísansabé awiréh atóye.

Sísá pukú ehwehne.

(Máhka 15.33-41; Áruká 23.44-49; Sóni 19.28-30)

⁴⁵ Wéhékáhnabubu moke mah marákó marákó sunkíkíragúwana ío tunsorerutaqkakácq peh sunkíkíratíowe.†

⁴⁶ Tunsorerutaq Sísaga wewene ehwehtaq Wenabonsabé anotahtaq mahraréna, Írói, Írói, tahmah sabáhtahnie úwe. Mi ehwéhnúmé, Nániboo, Nániboo, aneqsabé íné nuwahno úwe.

⁴⁷ Úwara táhmaro iriwe míó kega irera mahraréra, Éráísansabé áhrabire uwe.

⁴⁸ Mibeqté ánínká pehbeheráh sehenáh tahnsa náneq mewena kítাবেh nah naneqqipéq pámbáhue sehikaratácq maqme pankeqme Sísaga píbíra nankeheéna awuwe.

⁴⁹ Awutaq mó kegá, Peh áwé tagahro éra, Éráísaga segaweratanabiramo. Taganeheqmúne uwana wenawa kieyokúwana

⁵⁰ Sísaga mónkakácq anotahtaq ehwehnéna wenawa Maniká awena putíowe.

⁵¹ Putíotaq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté páráhnkéq tahnsa ónsá senahpeqté subame tunse téhtaré úkúwe. Téhtaré úkúwana máríúwana ebahmarí parebare agúwe.

⁵² Parebare agúwana maisaró oná sigúwe. Sigúwana Manikánsabe aiq pútare atera puku weh áhréné sinonka Manikánka iriritena oganúq sitowe.

⁵³ Maisiapípeqté kie irigéra anehe Sísá oganúkútaq mi kegá Sarúsarama suwahpeq pokuwara áhnte mó kegá tagowe.

⁵⁴ Máríúwara sóntía kereq sene kíápéténireqka minaakaq moke mó naneqmarínkákácq tagéra anotah ahréera mahraréra, Mah anímé aiq pútaq Manikáne ahninkáwá wíre uwe.

⁵⁵ Sísá íre putíotaq Kehrari marákórápéq suena pokútaq áhnte mó inínsónká we séhréh ataneheéra kérowe. Sísá putíotaq mi ahrérónká móbeq iriwe méra awahnkanuwe.

⁵⁶ Mágára suwahpeqte íní wenáwíq Máhríae. Wenaogo Máhríawé Sémísireq Sósépareqne sinowae. Mi inítéreq Sébérine ahninkawárárené sinowareqka moq iriwe méra awahnkanuwe.

Sísane anonka maisé onápípeq maisaro ehwehne.

(Máhka 15.42-47; Áruká 23.50-55; Sóni 19.38-42)

⁵⁷ Árimátéa suwahpeqte ání wenáwíq Sósépa. We áhnte monéákácq ánínéna Sísansabé aiq pútare atowe.

† 27:45: Wéhékáhnabubume Písini ehwéh 12 kíróku kéhre. Tunsorerutaq 3 kíróku kéhre.

⁵⁸ Sísá pukú wehekáh ío tupekútaq Sósépaqa Páhírátiba pokéna wensabé, Sísane anonka mewena mómaisaranínkono úwana kowe atena sóntía keyábé, Sísane anonka mah aní áwéro úwe.

⁵⁹ Áwéro úwara sega wene anonka áwúwana Sóséparehga Sísane anonka mewera íre wahto taberábe ambántáipéq úbíqme

⁶⁰ Sósépane o ubusa ónápípeq mómaisarówe. Maisarera anotah ebáh paentáwe kure maisaró mehpéh paiqmarera pokuwe.

⁶¹ Mágára suwahpeqte íní Máhriareq mó wenaogo Máhriareqka mitaq tútuue méra awahnkanuye.

Sóntía kegá maisarórabeq wahnahnu ehwéhne.

⁶² Sísá maisaró wehekáhmé Asiu kene ahrena ahrena wehekáhné ménsámehnsá kawerare wehekáhne. Mi wehekáh parabagúwana mó wehekáh Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Péhrasi kereqka Páhírátiba kosoruparawéra

⁶³ wensabé, Anotah aníno, péhepehenurai anínká oga míaraitaq mahraréna, Íné pukéna apahtáróráq mó oganúkinauge uraire. Itega mi ehwéhnúme aiq iahreráq kéhre.

⁶⁴ We kété kegá we maisatorabeqte wene anonka segiroqmera mó kopéq suera mó keyábé, We oganúkire teríyehboq arega sóntía keyábé mi maitáq apahtáróráq kowahnahoro arito. Arega íre mirainaraq anehete péhe éhwéhnká ebeq piah péhe éhwéh kiotaikinae uwe.

⁶⁵ Úwana Páhírátiga sensabé, Sóntía ke meriqmeq we maisatorabeq pokue mitaq óna paiqme págege atawéq kawerue wahnahnarito úwe.

⁶⁶ Kawerue wahnahnarito úwara sega sóntía ke meriqmera pokue méhpeh paiqmáro ebáh ónsá perahsarera mó kegá sirúého éra sóntía keyábé kawerue wahnahoro arítówe.

28

Sísá oganúkú ehwehne.

(Máhka 16.1-10; Árúka 24.1-10; Sóni 20.1-18)

¹ Ahrena ahrena wehekáh parabagúwana o wikí kowara ebeqte wéhékáh ahbiahipaq ío kiembogútaq Mágára suwahpeqte íní Máhriareq mó wenaogo Máhriareqka maisarorabeq tagayeheéra pokuye.

² Tagayeheéra pokuyana anotah mariúwana Manikáne íopeqté anínká tunse méhpeh paiqmáro ebáh paentáwe móbeq marena mi ebáhtáq tútuue míowe.

³ Wene auranabiah sokeqsúéh tahnsa kúgú agúwana wene korósi anotah taberábé píribiríoyáh tahnsane.*

⁴ Mitaq wahnahnuríó sontiá kegá we tagéra anotah ahréera iransánéra pusa ké tahnsa úkuwe.

⁵ Íopeqté anínká mi inítéyábé, Íre áhreatao. Íné tagaríomé itega Sísá awankátaq táhpato aní seragéhye.

⁶ We mahtaq íre míehre. Wegá irarurainserah oganúkire. Wene anonka matotaq seragahtao.

⁷ Tagéta peheráh pokue we kété ke koreriétao. We iriwe oganúkéna Kehrari marákórápéq ebeq kínaq we anehe kirataq Sísá mitaq tagagehe. Ai q teiúge. Koreriétao úwe.

⁸ Úwara mi inítégá áhreéra peh sene sirupipeq iwíáh íwíáhéra apubúue mitaq suera pehbeheráhnue ite Sísá kérahwána ke teieyeheéra pokuye.

⁹ Pokue ahtapeq kuyataq Sísareq sereq piehgiúwe. Sísaga sensabé, Pehwehrue míáhtao úwara mi inítégá weba kure wene aigará táhtoqme iwíáh íwíáh atóye.

* **28:3:** Tók Písini ehwéhmé píribiríoyah tahnsane áwíqmé íre kéhre. “Olsem ais” kéhre.

¹⁰ Iwíáh íwíáh atóyana Sísaga sensabé, Íre áhreotao. Nánuwahrahyabé korerieq, Kehrari marákórápéq pokoro. Mitaq íné tagagehe. Koreriétao éna eqmarowe.

Maisarórabeq sóntía ke teríu ehwehne.

¹¹ Eqmarowara mi inítégá pokuyara maisarórabeqte sóntía kéga Sarúsarama suwahpeq pokue Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké moke tago naneq teríúwe.

¹² Teríúwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreqka momiwíue sío síoéra moráénéra sóntía kéga sene ehweh sehigigeheéra áhnte moné síúwe.

¹³ Móne siera mahraréra, Mó keyábé mahraue terieq, Inokáhpeq ite sugéwonayabé we kétó kéga sure wene anonka mewera eheqpopoq morúáhwe teriéro uwe.

¹⁴ Teriéro éra, Anotah wahnáh ánínká ite sugéwaro ehwéh irahnaraq itega mi ehwéh tábúsoqme teawenéhe. Teawénaraq wega ite íre kamahinae uwe.

¹⁵ Uwara sóntía kéga móne mewera mi pehe éhwéh sehgiúwe. Asiu kéga mi ehwéh Súría marákórápéq mitaq teri mahtaq terinuwara abae agúwe. Miraunsabé mi tanáhráqkákáq amahnágaákáq Asiu kéga mi ehwéhnsábé, Aiq pútaq ehwéhne atáhwe.

Sísaga we kéro keyabé, Néne ehweh koreriéro ú ehwehne.

(Máhka 16.14-18; Árúka 24.36-49; Sóni 20.19-23)

¹⁶ Ite airápété morá ké Sísá kérahwána kéga pokue Kehrari marákórápéq Sísaga teiu sawéhrápéq kiowáne.

¹⁷ Mitaq Sísá tagéq wensabé iwíáh íwíáh atahwáne. Peh táhmaroga sirupipeq téhtaré íwíáhuwe.

¹⁸ Sísaga iteba wahtotaq séna itensabé, Maniká Nániboga íopeqkákáq mah marákó marákóákáq moke wahnahnúno aintena págege aintéhre.

¹⁹ Minayabe pokue mah kehiná kéhiná íné séniráh ké úkigehboq kosíwáhnororo. Nániboreq íné wenahninseq Manikáne Awanseq íwírue wání meriéro.

²⁰ Moke teiátáu ehwéh tábúsoqme sehigigéhbo kawerue síwáhnororo. Kawerue írátíáhro. Amahnágaákáq mókakeakáq mah marákó marákó parabagína tanáhráqkákáq peh itereq mía míainauge úwe.

Máhka Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Máhkawe Sarúsarama suwahpeqte áninéna téhtaré áwíq kéhre. We mó awíqmé Sóni Máhkae. Sísaga marakóipeq ména síwáhnorútaq Máhkawe peh mahbi míowe. We Páhnábása awahrah aní ména Píta séhréh atena anehe Páhnábásareq Porareq séhréh aritowe. Aroma kegá págege sansánsábé suwahbó púana Sísaga págegeue miraú arámpéhríyábé Máhkaga sehiranúwe. Aroma kegá mah pukú sáhnsahwe Sísane ehweh kawerue siahtebéra Sísansabé aiq pútare atageheéna Máhkaga sehiranúwe.

Máhkaga mah kawéq éhwéh sehiranúwe.

*Sóni wání meri merini anínká irarú ehwehne.
(Mátíyu 3.1-12; Árúka 3.1-9,15-17; Sóni 1.19-28)*

¹ Sísá Karáhéwé Manikáne ahninkáwá wíre. Kaweq éhwéh áwahewé

² Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Áísáíaga púkuipéq sehiranue mahraréna, Írátíáhro. Néne ehweh korerie anímé ah kawerinkeheéna ebeq eqmaróge.

³ We abatapi ména sawai sawaiéna mahraréna, Itene Wahnah sína ahmé aborisahro. Wene ah kaweraráhro inkehe úwe. *(Aisaia 40.3)*

⁴ Mah sehiránká irarinserah wání meri merini aní wenáwíq Sóni uworapeq ména ehweh teri terinéna, Manikánka itene ahbabáqsabe kaweraitankéhboq ahbabáq sansa sueq kaweqtaq míáhro. Itene ahbabáq sansa sueq kaweqtaq míéhrataqmé wání meiníe úwe.

⁵ Súría marákórápéqté kéreq Sarúsarama suwahpeqte kéreqka ómiga weba suwe. Su kegá sene ahbabáqsabe Maniká teawúwana Sóniga Sorana aroipéq wání meriuwe.

⁶ Sóniga kéhmane áyórate kogahnia aneraneratiowe. Áú aretí wene ayahbataq konah-natiowe. Tábahnkákákq sehnáhrabahnkákq nówe.

⁷ Sóniga mahraréna, Inehe si anímé anotah aní ména íné kiotaiqme aní míre. We anotah aní púana ínéga nirehunseraráq ména wene súu nahníáq pugereyabe íre awehrari aní múge.*

⁸ Ínéga peh wání mei meinonana wega Manikáne Awa náinkéhe úwe.

*Sóniga Sísá wání meawu ehwehne.
(Mátíyu 3.13-17; Árúka 3.21-22)*

⁹ Mitaqkake Sísaga Néhsara suwahpeq Kehrari marakórápéqté súwana Sóniga Sorana aroipéq Sísá wání meawuwe.

¹⁰ Meawuwana Sísaga wánípipeqté kiutaq tagówana sabonah sawekúwana Manikáne Awanka tunse kiboki tahnsanéna Sísaba márunsurahúwe.

¹¹ Márunsurahúwana íópeqté éhwéhnká mahraréna, Are niruní nénáhní móne. Arensabé nirutaboiruge úwe.

*Owainawanka Sísá áhwárawe tagó ehwehne.
(Mátíyu 4.1-11; Árúka 4.1-13)*

¹² Manikáne Awanka Sísá meqmena abatapi móatowe.

¹³ Áhnte wehekáh 40 wehekáh Sísá mitaq míowana owainawanka weba séna Sísaga ahbabárinkeheéna áhwárawe tagéna áwíoqnówe. Sísá ménkámehnká míórabeq míowara íópeqté kegá weba séra séhréh atówe.

* **1:7:** Naho púkúwé “Manikáne O Ehwehne” ue púkuipéq mahraue karaire. Sóniga mahraréna, Inehe si anímé anotah aní ména íné kiotaiqme aní púana wega ehweh irarínaraq íné ehiya míanie úwe.

Sísaga Kehrari marákórápéq wene arambehri áhwáro ehwehne.

(Mátíyu 4.12-17; Áruká 4.14-15)

¹⁴ Mó kegá Sóni karábúsiipéq átówana Sísaga Kehrari marákórápéq pokéna Manikáne kaweq ehwéh teri terinúwe.

¹⁵ Teriena, Ibora awehraq tanáhráq míre. Manikánka wahnah wahnahnime aiq wahtoni puag itene ahbabáq sueq kaweqtaq méq mah kawéq éhwéhnsábé aiq pútare aintáhro úwe.

Sísaga itaréitaré wéhyábé, Íné séniráhro ú ehwehne.

(Mátíyu 4.18-22; Áruká 5.1-11)

¹⁶ Sísaga Kehrari kawéhú ayehrápéq noguwara se ábárahre Ehntarureq Sáimónireq tagówe. Sáimóniwe mó awíq Pítae. Se pah meyóya anité míóyansabé kahweraté wánípipeq uwe taga tagauyana tagówe.

¹⁷ Tagéna sensabé, Íné séniráhtao. Amahnága itega kahweraté uwe taga tagaéta pah meyhye. Mina óyanserah wehuke ínéba meriqmeta sighe. Minayabe íwáhnoriniboq séniráhtao úwe.

¹⁸ Séniráhtao úwara sene kahwe apubúue mitaq marera Sísá kéroye.

¹⁹ Kéroyana Sísaga kure mó abárahre Sébérine ahninkáwáraré síwíqmé Sémísireq Sónireq sene sípiipéq méra kahwewarí kaweq kaweruyana tagówe.

²⁰ Tagéna Sísaga máhotao úwara mi abárahregá sibowáreq wereq arambehriu kereq sípiipéq suera Sísá kéroye.

Sísaga owainawa kaqauwo ehwéhne.

(Áruká 4.31-37)

²¹ Segá Kápénéáma suwahpeq tunse ahrena ahrena wehekáh Sísaga momiwí nahtápéq kibekéna síwáhnorúwe.

²² Síwáhnoréna Mósísiga sehgióro ú ehweh síwáhnoro kegá síwáhnorunserah Sísaga íre miraúwe. Ahqáho. Wega págegeue síwáhnorú púara wene ehweh író kega áhtenuwe.

²³ Áhtenuwana owainawanka subiqmaq subiqmarú aní momiwí nahtápéq míowana owainawanka iwíáh atowana anotahta q mahraréna

²⁴ Sísao, are Néhsara suwahpeqte aní móne. Arega itewe aneraitaníbo? Iubiq iuanie seno? Are Maniká míéhrabeq kaweqtaq mía míaóna aní móne. Arewe aiq tagaríoge úwe.

²⁵ Úwana Sísaga owainawansabé awehgu atena wensabé, Ehiya mé we auwe pokúno atowe.

²⁶ Auwe pokúno atowana owainawanka mi aní kúrugúru atena kareéna we auwena pokúwe.

²⁷ Pokúwara ómi míó kega anotah ahténéra ehmuníq éhmúníréra, Aneqpomo? O ehweh míre. Anotah wahnáh ánínká síwáhnori serahnéna Sísaga págege ehwéhne owainawankákáqsábé, Miraoro i puara sega wene ehweh apubúue írahwe uwe.

²⁸ Moke Kehrari marákórápéq Sísá éhweh apubúue mitaq teri mahta q terinuwara írówe.

Sísaga Pítane ahrahnawa kawerato ehwéhne.

(Mátíyu 8.14-15; Áruká 4.38-39)

²⁹ Sísareh Sémísireh Sónirehga Asiu kené momiwí nahtápéq suera kure Sáimónireq Ehntarureqne nahupeq kibekuwe.

³⁰ Sáimónine ahrahnawa osoro awahréna máhriqtaq míowara míó kega Sísá apubúue teawúwe.

³¹ Teawúwana Sísaga weba séna ayahnkara táhtoqme iriatowana kaweragúwana táhutahuq tíwe náriuwe.

Sísaga áhnte awáhré ké kawerarito ehwéhne.

(Mátíyu 8.16-17; Áruká 4.40-41)

³² Mi wehekáh íó tupekútaq wehekeqká ómi awahre kereq owainawanka subiqmaq subiqmarú kereq meriqmera Sísaba mórítówe.

³³ Mi kehiná suwahpeqte kégá ómi méhpeh sahuríówe.

³⁴ Sísaga áhnte awahreu ke kaweraritena áhnte owáínáwámáří kaqsuowe. Owainawamarínká Sísá tagaríó púana wega se ehiyansá aritowe.

Sísaga Kehrari marákórápéq kure kaweq ehwéh teriu ehwehne.

(Árúka 4.42-44)

³⁵ Ahyahbinkerotaq Sísaga iriwe ména mitaq suena abatapi kowéna Manikánsabe púrérúwe.

³⁶ Sáímónireq wene iyahnaboreqka koanebahréra

³⁷ Sísá tagéra wensabé, Ómi kegá arensabé anebahrowe teawúwe.

³⁸ Teawúwana Sísaga sensabé, Mó ke suwahpeqkákáq ehweh teriníboq pokonehe. Terinieéna tumióge úwe.

³⁹ Sísaga moke Kehrari marákórápéq noginieéna pokéna Asiu kené momiwí nahmáritápéq ehweh teriena owainawamarí kaqsuowe.

Sísaga anotah naonkákáq ání kawerato ehwéhne.

(Mátíyu 8.1-4; Árúka 5.12-16)

⁴⁰ Anotah naonkákáq ánínká Sísaba séna áhtenú púana arehunseraráq ména Sísansabé pagu pagunéna, Are awahbáhnaraqmé kaweraintahráhone úwe.

⁴¹ Úwana Sísaga wensabé arutaboiratena ayahnkahkahrue wenaneq táhtorena wensabé, Aiq mirainauge. Are awaho ani míahno atowana

⁴² mína irarútaq wene náonaba apubúue wagúwana kaweragúwana

⁴³ Sísaga eqmaranaútaq wensabé, Írátíahno.

⁴⁴ Mó ke teríneho. Írakaumo. Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánípá pokue arene anonka móreawo. Are awaho ani úkire ighboq Mósísiga irarúnserahnue Manikánsabe titirúno éna apubúue eqmaq auwowe.

⁴⁵ Eqmaq auwowana kaweragú anínká pokéna kawerato ehweh mitaq teri mahtaq terinúwara áhnte kegá írówe. Áhnte kegá író púana Sísaga mó ke suwahpeq íre korahúwe. Írakaumo. Peh abatapi kowíowara mó marákórápéqté kéreq mó marákórápéqté kéreq áhnte kegá mitaq weba suwe.

2

Sísaga aiayah pukia ání kawerato ehwehne.

(Mátíyu 9.1-8; Árúka 5.17-26)

¹ Sísaga táhmaro wehekáh ména mitaq suena Kápénéáma suwahpeq kouwekúwara wene nahtapeq míehre mitaq teri mahtaq terinuwara írówe.

² Irera áhnte kegá weba sáhatíowara kígiúnsabe mó kegá méhpeh íre míahrahuwana Sísaga kaweq ehwéh teriuwe.

³ Itaréitaré ánítóga aiayah pukia ání sehgiwera weba suwe.

⁴ Séra ahtapeq kutaq áhnte wehekéqká nahupeq kígiúnsabe sega Sísaba íre kioráhéra nahnsorapéq kire Sísane ayahqnsoraq abogéh piruqmarera abahrabahrútaq aiayah pukia ání wene máhriqkákáq sehitaqmaqme meqmera Sísá míorabeq márúnátówe.

⁵ Segá iwíáhéra, Sísaga kaweratanawire iwíáhuwana wega sene iwíáh tagéna aiayah pukia ánínsabé, Náníbáq móne. Arene ahbabáq aiq kaweratóge úwe.

⁶ Úwara Mósísiga sehgióro ú ehweh síwáhnoro kegá tútuue méra sirupipeq iwíáhéra,

⁷ Mi ehwéhmé aneqsabé irariro? Manikánsabe íre kaweq ehwéh atéhre. Ahbabáqsabe insega kaweraritahráhiro? Manikánka webataq wehukene ahbabáqsabe kawerari-tahráhire íwíáhuwe.

⁸ Sísaga sene sirupipeqté íwíáh wene arupipeq tagéna sensabé, Itewe aneqsabé mira íwíáho?

⁹ Aiayah pukia ánínsábé aneq ehwéh teawinínkono? Arene ahbabáqsabe kaweratóge teawinínkono? Are irigue arene máhriq mewe ah nogo teawinínkono? Íre págege ehwéhmé ahnabo?

¹⁰ Íné wehukení úku anínká mah marákó marákó wehukene ahbabáq kawerari-tahráhuge. Sokigi ainíboq tagaríáhro éna aiayah pukia ánínsábé,

¹¹ Teawiníboq iro. Irigue arene máhriq mewe arene nahtapeq pokúno úwe.

¹² Pokúno úwana irigue wene máhriq apubúue mewena pokúwara ómi míó kega tagéra áhtenue Manikánsabe íwíáh íwíáh atera, Mahna tahnsa morá ibora tagóne uwe.

Sísaga Áríwáinsabé, Íné séniro ú ehwehne.

(Mátíyu 9.9-13; Áríuka 5.27-32)

¹³ Sísaga Kehrari kawéhú ayehráq mó kúwara ómi míó kega weba sáhatiówana Manikáne ehweh síwáhnorúwe.

¹⁴ Sísaga mitaq suena ahtapeq nogutaq táhkísi moné meyo aní wenáwíq Áríwái tagówe.* Áríwáiwe Ápíásane ahninkáwá táhkísi moné meyo nahtápéq tútuue míowana Sísaga wensabé, Íné séniro úwana Áríwáiga irigue kérowe.

¹⁵ Áhnte táhkísi moné meyo kereq mó ahbabáq kereqka Sísá kérónsabe Sísaga Áríwáine nahtapeq táhutahurútaq mi kegá Sísareq we kéro kereq táhutahuruwe.

¹⁶ Táhutahuruwara Mósísine ehweh síwáhnoru Péhrasi kegá minayabe tagéra Sísá kéro keyabé kasenéra, Sísawe aneqsabé táhkísi moné meyhá kereq ahbabáq kereq moráráq táhutahuriro uwe.

¹⁷ Uwana Sísaga mi ehwéh irena sensabé, Sótegha awaho wehuké máráhsíni íre náriasa peh morá awahre ke náríre. Mina inserah ínéwé kaweqtaq miáh ké séhréh aritanieéna íre suge. Peh ahbabáq ke kaweraritanieéna suge úwe.

Sísaga táhutahuq awehriro sansánsábé síwáhnorú ehwehne.

(Mátíyu 9.14-17; Áríuka 5.33-39)

¹⁸ Sóni kéro kereq Péhrasi kereqka táhutahuq awehriutaq wehukega Sísaba séra kasenéra, Sóni kéráh kereq Péhrasi kériráh kereqka táhutahuq awehriowara aneqsabé are kéráh kegá íre awehrioo uwe.

¹⁹ Uwana Sísaga sensabé pabeqme ehwéh teriena, Pahuwirotaqmé o menáhwé wene iyahnabo ba míéhtáqmé táhutahuq awehrioo? Írakaumo.

²⁰ Mókake o menáhwé seba íre míahnaraqmé mi tanáhráq wene iyahnaboga sirutaboirá táhutahuq awehrigehe úwe.†

²¹ Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Wehukenínká nahonáh sáhkétí kawerinieéna o ambántaráté íre párúwe kawerire. Miraitaq tahirímé nahonáh sáhkétí subanki irino.

²² Wehukenínká o nahniáq sera ano naho naho méméné áúyahwa antehyápíépéq íre ahkíre. Miraitaq tahirímé sera anonka muinaraq nahonáh antéhyá tapoagirana sera ano marakóraq antigi irino. Wehukenínká o será ano o antéhyápíépéq ahkíre. Wehukega ahkírataq mi tehtaré náneqme kawerue kanae. O será anome kawerue kanae. Antehyamé moq kawerue kanae úwe.‡

Sísaga ahrena ahrena wehekáhsábé arambehriéyabe irarú ehwehne.

(Mátíyu 12.1-8; Áríuka 6.1-5)

* **2:14:** Mátíyuwe mó awíq Áríwáie. Mátíyu 9.9 tagáhno. † **2:20:** Mi ehwéh áwahewé aigárápéqté éhwéh Mátíyu 9.15 tagáhno. ‡ **2:22:** Mi ehwéh áwahewé aigárápéqté éhwéh Mátíyu 9.17 tagáhno.

²³ Ahrena ahrena wehekáh Sísareq we kéro kereqka páréti mirao naneq será sotápéq kótaikutaq we kéro kega mi será késabariqme késabariqmeue kuwe.

²⁴ Kuwara Péhrasi kegá Sísansabé, Are kéréh ké tagáhno. Ahrena ahrena wehekáh íre mirao sansámé sewe aneqsabé miraoo uwe.

²⁵ Uwana Sísaga sensabé, Itewe Manikáne púkuipéqté séhíramé Tébitireq we kéro kereqka tabonahéra sirupibiútaq mirau sansámé íre sáhnsahwe ahtebaho?

²⁶ Wehukení wenáwíq Ábíátawe Manikáne ehweh mibeq mahbeq arito aní míotaq Tébitiga Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhúpéq kibekéna Manikánka tagankeheéra máró paréti mewe néna we kéro ke náriuwara sega moq nowe. Mósísine ehweh irarunka mi parétiwé pehipéqté kegá íre nah nanere. Peh morá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kegá nahrahowe ire. (1 Samuel 21.1-6)

tega mi sehirá íre sáhnsahwe ahtebaho úwe.

²⁷ Sísaga Péhrasi keyábé mó mahraréna, Ahrena ahrena wehekáh ko púana Manikánka wehuke miraroo? Írakaumo. Wehuke míó púana ahrena ahrena wehekáh mirarowe.

²⁸ Íné wehukení úku anínká ahrena ahrena wehekáhnkákáq wahnah wahnahnuge úwe.

3

Sísaga ahrena ahrena wehekáh sawenkahnia áyáhnkákáq aní kawerato ehwehne.

(Mátíyu 12.9-14; Áruká 6.6-11)

¹ Sísaga Asiu kené momiwí nahtápéq mó kibekúwana sawenkahnia áyáhnkákáq aní míowe.

² Míowara Péhrasi kegá Sísaga ehweh ataneheéra ahrena ahrena wehekáh Sísaga mi aní kaweratanabiramo éra ebitíówe.

³ Ebitíówana Sísaga sawenkahnia áyáhnkákáq ánínsábé, Ínéba sewíahno éna ebitíó keyabé,

⁴ Mósísiga sehgióro ú ehwehnikáwé ahrena ahrena wehekáhnnsábé anere teiro? Wehuke kaweraritanéhnkono? Íre kaweraritanéhnkono? Wehuke séhréh aritanéhnkono? Subiq suanéhnkono úwara se ehiya míówe.

⁵ Se sawenkahnia áyáhnkákáq ánínsábé íre sirutaboiria sirupipeq págegeunsabe Sísane arupipeq umeh agúwe. Umeh agúwana wega se ebitáwéna abiahnsa aritena sawenkahnia áyáhnkákáq ánínsábé, Arene ayahnkara obariro úwana wene ayah obarirowana kaweragúwe.

⁶ Kaweragúwara Péhrasi kegá tueague Érótime iyahnaboreqka momiwíue sío síóera, Sísawe árahue subiq suanéhnkono uwe.

Káwehu ayehráq áhnte kegá momiwíu ehwéhne.

(Áruká 6.17-19)

⁷ Sísareq we kéro kereqka mitaq suera káwehu ayehráq pokuwara áhnte Kehrari marákórápéqté kegá we kérowe.

⁸ Kehrari marákórápéqté kéreq Súría marákórápéqté kéreq Sarúsarama suwahpeqte kéreq Írúméa marákórápéqté kéreq Táíya suwahpeqte kéreq Sáíróna suwahpeqte kéreq Sorana aroipéq seberaebéqté kéreqka áhnte kehinánká Sísaga miraúnsabe írera weba suwe.

⁹ Áhnte kegá sunsabe Sísaga we kéro keyabé, Áhnte kegá pagunúéhboq sípi wahtotaq mewe sero úwe.

¹⁰ Áhnte awahre ke kaweraritionsabe moke mó awáhré kegá Sísaga táhtoraneheéra pehentáwe sunsabe Sísaga we kéro keyabé mi ehwéh teriuwe.

¹¹ Owainawamarínká Sísaga tagéra wensabé áhreu puara arehunseraráq méra anotahtaq mahraréna, Are Manikáne ahninkáwá wóne uwana

12 Sísaga sensabé abiah matawéna, Íné éhweh irariyehboq ehiya míáhro úwe.

Sísaga we kéro ke omaq sito ehwehne.

(Mátíyu 10.1-4; Áruká 6.12-16)

13 Sísaga sáwéhrapeq pokéna wega omaq siteyabe awahbó ke síáhrabúwara weba kíúwe.

14 Kíúwana airápété téhraníté weba míageheéna omaq sitowe. Sensabé eqmaro kee síwíraritena mi kegá ehweh koreri terinigeheéna omaq sitowe.

15 Sega owainawamarí kaqsuageheéna págege atena omaq sitowe.

16 Wega omaq sito kewe Sáimóniwe mó awíq Pítáe ue áwíratena

17 se ábárahre Sébérine ahninkáwáraré Sémísireq Sónireqsabé Póánégie ue síwíraritowe. Mi awíq áwahewé puruburu aníté tahnsane ue síwíraritowe.

18 Ehntaru, Pírípi, Pátórómíyu, Mátíyu, Tómáhsi omaq sitena Sémísi Ápíasane ahninkáwá omaq atowe. Sáimóniwe we Kénáni marákórápéqté ánínseq Táriásareq omaq sitowe.

19 Súrása we mó awíq Ísikárióti Sísane naruo koweriranaú anínseq omaq sitowe.

Owainawanka Sísá séhréh atéhre éra péhe éhwéh iraru ehwéhne.

(Mátíyu 12.24-32; Áruká 11.14-23, 12.10)

20 Sísaga nahupeq kibekúwara áhnte wehekéqká weba mó kiranéhnatiówe. Mitaq kígiúnsabe Sísareq we kéro kereqka íre táhutahurorahuwe.

21 Sísá awahrahga minayabe írótaq, We uwoyansa aní úkire éra we koweraneheéra suwe.

22 Sarúsarama suwahpeqte Mósísine ehweh síwáhnoro kegá seye náhenéra, Pésébúri, owainawane wahnahnka Sísá págege atena séhréh atéh púana Sísaga owainawa kaq-suahráhire éra ehmuníq éhmúníruwe.

23 Ehmuniq éhmúníruwana Sísaga sensabé, Ínéba sewíáhro éna pabeqme ehwéh mahraréna, Owainawanka wewe árahue kaqsuankéhbo?

24 Wahba marákórápéqté kegá seye ebehirataq sainkoneherawoe. Minayabe se págegeue morá ké íre míahrahowe.

25 Sensuwahrahreq seye ebehirataq sainkoneherawoe. Minayabe se págegeue morá ké íre míahrahowe.

26 Owainawanseq wenawahrahreq ebehotaq tahirímé se sainkéra págegeue morá ké íre míahraho irino.

27 Wehukenínká ayahnsa kira wéhné ménsámehnsá meyanieéna wene nahupeq pehipi íre kibekorahire. Írakaumo. Ebeqme wega ayahnsa kira wéh táhtoqme táhru táhruarena anehe wene nahtapeqté ménsáméhnsá pehipi meyahráhire úwe.

28 Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Ahbabárára Manikánsabe abehq éhwéh atáh kéwé Manikánka mi ke kaweraritahráhéna mi ahbábáq íre ahreraq matiankehe.

29 Peh morá Manikáne Awansabe abehq éhwéh atéh ánímé Manikánka mi aní íre insahwé atankéhe. Mi ahbábáq peh ahreraq matiankehe úwe.

30 Sega, Owainawanka Sísá séhréh atéhre unsabe Sísaga mi ehwéh irarúwe.

Sísane anowaréh ábákawaréhwe inseréhbo i ehwéhne.

(Mátíyu 12.46-50; Áruká 8.19-21)

31 Sísane anowareq ábákawaréhreqka séra máhpeq iriwe méra mó keyábé, Sísansabé, Mahbeq tuo teawéro uwe.

32 Uwara áhnte wehekéq weba sáhatawéra wensabé, Arenanoreq arenábáqmarinseq máhpeq méra arensabé áhrabowe uwe.

33 Uwana Sísaga sensabé, Náinoreq náníbáqmarinseq inseréhbo éna

34 weba sáhatió ke tagéna, Itewe náinoreq náníbáqmarinseq móe.

35 Maniká awahbeh arámbéhrí mirao kewé náníbáqmari móe. Náinahnoreh wóe. Náinoréh wóe úwe.

4

Ayu suitabéyabe pabeqme ehwéhne.

(Mátíyu 13.1-9; Áruká 8.4-8)

¹ Sísaga káwehu ayehráq tunse mó síwáhnorúwe. Síwáhnorúwara íregárita q weba sáhatío púana wega wánípipeq ko sipíipéq kibekue tútuue míowe. Tútuue míowara moke mío kega arahwéraq míowana

² wega áhnte pabeqme ehwéh síwáhnorúwe.

³ Síwáhnoréna, Teiníboq írátíáhro. Ayu suitabé aninká ayu suitabanieéna pokire.

⁴ Suitabehta q mó ayú ahta q megirana kabaranka sésiq nehre.

⁵ Mó ayú kiruraq megirana pehgáriq marákó kéh púana mi ayú apubúue kiapoue kíréhre.

⁶ Anotah patáhitaq tamurupague ánúq piéh púana ehyatagire.

⁷ Mó ayú náwe tarúitáq megirana náwe kirena kárígariirana íre kawerue kíréhre. Minayabe sera íre íyéhre.

⁸ Mó ayú kaweq marákóráq megirana kiapoue kirena áhnte será íyéhre. Mó ayú 30 íyéhrana mó ayú 60 íyéhrana mó ayú 100 íyéhre.

⁹ Íre parosa áhréákáq kéó, kawerue íráhro úwe.

Sísaga ayu pabeqme ehwéh áwahe pahsuo ehwéhne.

(Mátíyu 13.10-17; Áruká 8.9-10)

¹⁰ Áhnte kegá íre míótaq airápété téhranité Sísá kéro kereq mitaq mío kereqka pabeqme ehwéhnsábé áwahe kasenuwe.

¹¹ Kasenuwana Sísaga sensabé, Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéhmé áwahe ite sokigi aiena mó ke peh pabeqme ehwéh teri terinuge.

¹² Minayabe mó kegá siuranka tagéra sirupipeq íre tagariahrahowe. Sene siahrega irera sirupipeq íre írátíahrahowe. Minayabe sene ahbabáq sansa peh kéhrana Manikánka sene ahbabáq íre kaweraritena peh ahrreraq matiankehe úwe. *(Aisaia 6.9-10)*

Sísaga moke pabeqme ehwéh teriunsabe irarú ehwehne.

(Mátíyu 13.18-23; Áruká 8.11-15)

¹³ Sísaga sensabé mó mahraréna, Ite mah pabéqmé éhwéh íre iraho? Mó pabeqme ehwéhmé árahue iranéhbo?

¹⁴ Ayume Manikáne kaweq ehwéhne. Ayu suitabé aninká mi kawéq éhwéh teri terinire.

¹⁵ Ahtapeq megí ayúmé wehukega Manikáne ehweh íráhwana owainawanka sirupipeqté mi ehwéh apubúue seaebóire.

¹⁶ Kiruraq megí ayúmé apubúue kiapoinserah wehukega Manikáne ehweh irera sirupipeq eyoyóera apubúue kowe atáhwe.

¹⁷ Manikáne ehwehnka sirupipeq íre ánú piéhnsábé pehgáriq tanáhráq sehgiówe. Manikáne ehweh sehgiónsábé mó kegá síwíoqnahwana íre kaweq sunúq sire. Mi tanáhráq sega apubúue túbáh agéra Maniká áuwáhwe.

¹⁸ Náwe tarúitáq megí ayúmé wehukega Manikáne kaweq ehwéh irera sehgionehe íwíáhéra

¹⁹ mah marákó marákóipéqté náneqsabé iwíáh kikiréra sene áhnte matíáh ménsáméhnsánsábé sirutaboirowana mó mensáméhnsánsábé aigará pabekire. Náwe soagirana sera íre íyéhmé mi kegá Maniká awahbeh sansa íre sehgiowe.

²⁰ Kaweq marákóráq megí ayúmé wehukega Manikáne ehweh irera sirupipeq tábúsoqme iwíáhowe. Kaweq marákóráq kaweq será íyéhnserah sega mi ehwéh sehgiera Manikáne arambehri kawerue miraowe. Kawerue miraéra mó kegá 30 tahnsá arámbéhríowara mó kegá áhnte 60 tahnsá kaweq arámbéhríowara mó kegá peh íregárita q 100 tahnsá áhnte kaweq arámbéhríowe úwe.

Sísaga téhreh naneq íre akariaráhnsábé pabeqme irarú ehwehne.

(Árúka 8.16-18)

²¹ Sísaga sensabé mó mahraréna, Áráhmu mewe setaq eheq maraho? Antehyatáté áráhmu íre akariaráhwe. Máhriq tahbé tehnopeq íre maráhwe. Írakaumo. Kaweruwe téhrankeheéq peh tahberapeq maráhwe.

²² Amahnága moke kopípéq kéh náneqme mókake ábóraq kanae. Moke akariuríéh náneq moq ábóraq kanae.

²³ Íre parosa íáhréákáq kéó, kawerue íráhro úwe.

²⁴ Sísaga sensabé mó mahraréna, Itega íréhra ehwéh iwíáhue íráhro. Itega mó ke náríranserah Manikánka mina tahnsanue náinkéhe.

²⁵ Matíéh ání Manikánka mó nánwinkéhe. Íre matíéh ánímé Manikánka wene pehgáriq naneq meyankehe úwe.

Ayu kíréhnsábé pabeqme ehwéhne.

²⁶ Sísaga mó mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnime wehukenínká ayu marakóipeq suitabehnserahne.

²⁷ Inokáhpeq sugayugaéna ahbiahipeq irigéna wene arambehirana ayume kiapoue kíréhre. Kiapoue kíréh sánsámé suitabeh anínká íre ahtebehre.

²⁸ Marakóga mirainka ménsámehnsá kirena íyéhre. Ebeq ánáh kiapoue kirena anehe sera iyena nera kéhre.

²⁹ Ménsámehnsá nera kéhtáq pokatate serame apiwe meyháwe. Nera kéh púara apiwe meyháwe úwe.

Pehgáriq ayúnsábé pabeqme ehwéhne.

(Mátíyu 13.31-32; Árúka 13.18-19)

³⁰ Sísaga mó mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnime aneq tahnsáne teinínkono? Minayabe aneq pabeqme ehwéh teinínkono?

³¹ Manikánka wahnah wahnahnime sotápéq uqmaréh ayu tahnsane. Mi ayúme íre mó sotápéqté áyú tahnsane. Írakaumo. Mi ayúme pehgáriq ayúne.

³² Wehukenínká mi pehgáriq áyú wene sotápéq uqmatairana kirena anotah awánká úkéna moke mó mensámehnsá kiotaikire. Awankánirana anotah ayáhnáwé kéhrara kabaramarínká ayahnaweraq surahéra sene nah mitaq áhpeq piáhwe úwe.

Sísaga peh pabeqme ehwéh teriu ehwehne.

(Mátíyu 13.34-35)

³³ Sísaga áhnte mina tahnsa pabeqme ehwéhne Manikáne ehweh teriuwe. Sirupipeq mi ehwéh iwíáhue irahráhunserahnue teriuwe.

³⁴ We kéro keyabé epéq moke pahsuqme síwáhnoréna peh mó keyabé pabeqme ehwéh teriuwe.

Sísaga irarúnka sóiríq táqnáigú ehwehne.

(Mátíyu 8.23-27; Árúka 8.22-25)

³⁵ Mi wehekáh tupekinaútaq Sísaga we kéro keyabé, Káwehu seberaebéq pokonehe úwara

³⁶ we kéro kega mibeq sáhurió ke suera Sísá míó sipí kéwewera Sísá meqmera kuwe. Mó sipíwárinakákáq moraráq kuwe.

³⁷ Anotah sóiríruwana wánínka sípiipéq kiegambenh agu aguúwana sípiipéq wání obenkíkinaútaq

³⁸ Sísawe sípi ambarupéq ayahqno kunubaraq sugowe. Sugowara sega Sísá iriatera wensabé, Íwáhnoraníno, ite wánípipeq pukonehe únayabé anetaníbo íwíáhono uwe.

³⁹ Uwana Sísaga irigéna sóiriqsabé, Táqnáigúno éna wánínsabe, Pehwehrue mé túbáh agúno úwana sóiriqka táqnáigúwana wánínka moq túbáh agúwe.

⁴⁰ Túbáh agúwana wega sensabé, Aneqsabé áhreo? Aneqsabé ínénsabe íre aiq pútare aintaho úwara

⁴¹ sega anotahtaq áhreéra seye náhenéra, Mah anímé insebo? Sóiriqkakáq wánínkakaq wene ehweh íréhre uwe.

5

Sísaga owainawamarí kaqsuo ehwéhne.

(Mátíyu 8.28-34; Árúka 8.26-39)

¹ Sísareq we kéro kereqka sípi kéwewera kure Kehrari kawéhu seberaebéq Kérása kené marakórápéq kuwe.*

² Sísaga sípiipéqté tueagúwana mibeqté anímé owainawanka subiqmaq subiqmarú aninká wehuke maisia ónámárípípeqté séna weba súwe.

³ Mi anínká maisia ónámárípípeq kaegaeuwara wehukega wene aigárátáq ayahnkaratáq séniraté táhru táhru aruqaruruwana suraqsu suraqsurú púara íre saiqnariahrahawe.

⁴ Wene ayahpíte séní sabirue surasuq surasuréna wene aigárápíte séní piteruq piterurúwe. Segá táhtorótaq íre ambubu atiahrahawe.

⁵ Inokáhpeqkakáq wéhékáhnkakaq ahriahri we maisia ónámárípípeqté sáwéhrapeqté kare kareéna kenkawéhrate wene anonka amurúruqme kirasuq kirasurúwe.

⁶ Sísaga sípiipéqté kiuwana mi anínká móbeqte we tagéna pehbeheráh weba sure wensabé áhtó púana arehunseraráq sewíowe.

⁷ Sewéna kareéna, Sísao, are íópeqté Manikáne ahninkáwá wóne. Aneraintaníbo? Íópeqté Manikánka tagaríéhtáq níeraníneho úwe.

⁸ Sísaga wensabé, Owainawano, we auwe pokúno atonsabe mi ehwéhnsábé kareúwe.

⁹ Kareúwana Sísaga wensabé, Arenáwíq tenio úwana mi anínká, Ite áhnte míonayabé néníwíq Íregáritare éna

¹⁰ Sísansabé, Ite mahtaqté kaqme íre wahto eqmaq iuwehneho úwe.

¹¹ Wahtotaq sáwéhrapeq íregáritaq poeráhqká náwe sahtaqme nowara

¹² owainawamarínká Sísansabé, Mi poeráhqmáripá eqmaq iuwo éra, Póeráhqne sirupipeq míanehboq ite pokoro aito éra pagu pagunuwe.

¹³ Pagu pagunuwana Sísaga kowe aritowara owainawamarínká wehukení auwera póeráhqmariné sirupipeq kowíówara 2táhúséni (2,000) póeráhqmáripá sáwéhrapeqté pehbeheráh tunse mentúpipeq wánínkuwe pukuwe.

¹⁴ Póeráhqtaq wahnahnu kegá tagéra pehbeheráh pokue sotápéq míó kereq sene nahtapeq míó kereq koreríúwara seraganeheéra suwe.

¹⁵ Sísaba suwana owainawamarí kaqauwo aninká kaweq iwíáhorahéna aneranerue tútuue míowara su kegá tagéra áhreuwe.

¹⁶ Áhreuwara tago kegá kawerato ehweh su ke teriera póeráhqmari puku ehwéh teríúwara

¹⁷ sega Sísansabé, Itene marakó sue pokúno éra pagu pagunuwe.

¹⁸ Sísaga sípiipéq kiasague pokinaútaq owainawamarí kaqauwo anínká wensabé, Íné are kéranie úwe.

¹⁹ Kéranie úwana Sísaga ahqáho atena wensabé, Arenawahpeq pokue íné arene Wah-nahnka arensabé nirutaboírue kawerató éhwéh arenawahrah korerio úwe.

²⁰ Úwana wega pokue Tékápórísa marakórápéq mó ke suwahpeq mó ke suwahperue Sísaga we kawerato ehweh koreri terinuwara moke író kega áhtenuwe.

* **5:1:** Kérása marakó mó awíq kéhre. Mátíyuga sehiranú pukúipéq marakó awíq Káráae kéhre. Mátíyu 8.28 tagáhno.

Sísaga awahre iní kaweratená ahrari oganúq ato ehwehne.

(Mátíyu 9.18-26; Áruká 8.40-56)

²¹ Sísaga sípi kéwewena kure Kehrari kawéhú seberaebéq seuwekúwara áhnte wehekéq weba sáhuriówe. Káwehu ayehráq miówana

²² Asiu kené momiwí nahtápéqté wáhnáh aní Sáirusaga mitaq séna Sísá tagéna áhtó púana wene aigárápí káuqmunue arehunseraráq ména wensabé,

²³ Nániyahu pukinaire. Wenaneq koráhtoréhna kaweraginkehboq máho. Oga míankehboq máho éna pagu pagunúwana

²⁴ Sísaga we kérowe.

We kérowara áhnte kegá moraráq kure Sísá kú ahtápéq we pehentáruq we pehentárurue kuwe.

²⁵ Awahre iní kure airápété téhtaré ópéq áhnte opéq wene korahq íre taraqnágia peh tuerueúwe.

²⁶ Peh tuerueúwana wega áhnte sotéh kébá poku pokuúwara sega we áhnte érawúwana wene móne sinsinue parabaruwana íre kaweragúwe. Írakaumo. Anotah íroke awáhréúwe.

²⁷ Mi inínká Sísá ehweh irena áhnte kegá moraráq kutaq

²⁸ wewe náhenéna, Íné peh wene korósi koráhtoráhnraqmé kaweraintankéhe úwe.

²⁹ Áhnte wehekéqká kígiuwana awahre inínká Sísá anehepeq sure wene korósi koráhtorowe. Koráhtorowana wene korahq apubúue taraqnágúwana wene arupipeq iwíáhéna, Íné aiq kaweraintéhre úwe.

³⁰ Úwana Sísaga iwíáhéna, Ínéga inse kawerauwogo éna pabeqme, Néne korósi insega táhtorehro kasenúwe.

³¹ Kasenúwara we kéro kega Sísansabé, Áhnte kegá are paguno púah aneqsabé, Néne korósi insega táhtorehro eno uwe.

³² Uwana Sísaga táhtoro aní taganieéna aurankaúwe.

³³ Kawerato inínká, Íné aiq kaweraintéhre éna áhre iransánéna Sísaba sure arehunseraráq sewéna moke teawuwe.

³⁴ Teawuwana Sísaga wensabé, Náinahnoo, arega aiq pútare aintahnaga kaweratóge. Are awaho ani míaniewóne. Pehwehrue pokéwahno úwe.

³⁵ Pehwehrue pokéwahno úwara wahnah aniné nahtapeqté táhmaro kegá sure abowansabé mahraréra, Areniyahu aiq pukire. Aiq puki puah síwáhnori anínká sinsabé ahqáho ato uwana

³⁶ Sísaga sene ehwehnsabé íre iwíáhia abowansabé, Íre áhreúno. Peh aiq pútare ainto éna

³⁷ áhnte we kéro keyabé, Mahtaq míáhro aritena peh morá téhq abaráhré Sémísireq Sónireq mó aní Pítareq meriqmena pokúwe.

³⁸ Pokue mi wahnáhné nahtapeq sutaq irobibiu ke tagówara áhnte ibiséra anotah ibítúnátúnánuwe.

³⁹ Ibitunátúnánuwana Sísaga nahupeq kibekéna irobibiu keyabé, Aneqsabé áhnte ehwehnéq ibitunátúnánoo? Mah ahráí íre airaiq pukia peh sugéhre úwara

⁴⁰ sega awiréh atówe. Awiréh atówana Sísaga ómi míó ke máhpeq kaqsuena mi ahráíne anoiboreq we kéro kereq meriqmena ahrarine máhriqtapéq pokúwe.

⁴¹ Pokéna wene ayahnkara táhtotawéna wewene ehwehtaq mahraréna, Tarita kumie úwe. Tarita kumie úmé, Ahrario, ínéga teawúge. Irigúno úwe.

⁴² Irigúno úwana wega apubúue irigéna ah noguwe. Mi ahráíne ópeqme airápété téhtaré ópéq míotaq pukuwana Sísaga iriatowe. Iriatowara tago kegá áhtenuwana

⁴³ Sísaga sensabé, Mó kegá íréhboq íre teriéro éna wenanoibonsabé, Iteriyahu táhutahuq nówétao úwe.

6

Néhsara suwahpeqte kégá Sísansabé suwahrió ehwehne.

(Mátíyu 13.53-58; Áruká 4.16-30)

¹ Sísaga mitaq suena wenawahpeq pokúwara we kéro kega kérowe.

² Ahrena ahrena wehekáh Sísaga Asiu kené momiwí nahtápéq síwáhnorúwara áhnte író kega áhtenuwe. Áhtenéra mahraréra, Wega irari ehwéhmé eheqte ehwéhpo? We árahue ahtebia ání úkurairo? Wega ótaq sansámáří árahue mirairo?

³ We peh nah pe tagariéh ání míre. We Máhriane ahninkáwá wíre. We Sémísireh Sósépareh Súrásareh Sáímónirehne siwahwá wíre. Wenanahnoreh mahtaqté ánimáří móe éra wensabé abiahnsa atówe.

⁴ Abiahnsa atówana Sísaga sensabé, Manikáne ehweh irari anínsabé mó ke suwahpeqte kégá iwíáh iwíáh atáhwe. Peh morá wenawahpeqte kéreq wenawahraheq wene nah-tapeq kaegaeo kereqka wensabé íre iwíáh iwíáh atáhwe úwe.

⁵ Mibeqté kégá wensabé íre aiq pútare ató púana wega mitaq ótaq sansá íre áhnte miraorahúwe. Peh táhmaro awahré ké táhtorena kaweraritowe.

⁶ Wensabé íre aiq pútare atónsabe Sísaga áhtenúwe.

Sísaga we kéro ke arambehriraq eqmaq suo ehwehne.

(Mátíyu 10.5-15; Áruká 9.1-6)

Sísaga mó kehiná suwahpeq mó kehiná suwahperue kosíwáhnorúwe.

⁷ Wega we kéro ke airápété téhranítéyábé síáhrabéna mó mi anité mó mi anitéue eqmaq suowe. Eqmaq suanaútaq owainawamarí kaqsuageheéna wega págege aritena

⁸ sensabé, Ite ahtapeqsabé tópahme unahmé mónewe íre meyháho. Peh morá pegiqnáhnkara meweq

⁹ súu sukiwe pokoro. Téhtaré síótí íre sukióro.

¹⁰ Ite mó ke suwahpeq kirataq peh morá ániné nahupeq kaegaeoro.

¹¹ Wehukega ite íre mehweh aitera itene ehwehnsabé iuwahriehre irataq sene nah sueq itene igárátáq kahna tanáhúq poruarueq pokoro úwe.

¹² Úwara eqmaq suo kega pokue mó kehinánsabé mahraréra, Kaweraitankéhboq itene ahbabáq sansa sueq kaweqtaq míáho teri terinuwe.

¹³ Segá áhnte owáínáwámáří kaqsuera awahre ke óríwi awánká sérá ano abaq sitera kawerarítówe.

Sóni wání meri merinú aní pukú ehwehne.

(Mátíyu 14.1-12; Áruká 3.19-20, 9.7-9)

¹⁴ Sísá éhweh mitaq teri mahtaq terinuwana anotah wahnáh ání Érótiga irowe. Táhmaro kégá iraréra, Sóni wání meri merini aní pukéna mó oga úkurai puana amahnága págege otáq sánsánire uwe.

¹⁵ Uwara mó kégá, We Éráisa wire uwara mó kégá, We Manikáne ehweh irari anímé naho Manikáne ehweh iraru ke tahnsa aní míre uwe.

¹⁶ Uwana Érótiga Sísá éhweh irena mahraréna, Ínéga ayahqno kiraq áúwátáu anímé Sóni we mó oga úkuraire úwe.

¹⁷⁻¹⁸ Sóni oga míotaq wega Érótingsabé ehweh atena mahraréna, Arenábáqne ahre meronawe Mósísiga sehgióro ú ehweh aiq anterutone úwe. Érótiga wenábáq Pírípine ahre Éróríasa meyonsabe Sóniga wensabé ehweh atowana meyo inínká mi ehwéhnsabé ayehitónsabe Sóni abiahnsa atowe. Abiahnsa atowana Érótiga sóntía keyabé, Sóni táhtoqme karábúsiipéq móátáho úwara táhtoqme karábúsiipéq móátówe.

¹⁹ Móátówana mi iní Éróríásaga Sóninsabé abiahnsa atataú púana Sóni subiq suaníe iwíáhúmé íre miraorahúwe.

20 Érótiga Sóninsabé áhtenéna iwíáhéna, We íre ahababáq ani peh kaweqtaq mía míai aní míre éna, Pehragahro únsabe mó kegá Sóni íre subiq suahráhuwe. Érótiga Sónine ehweh irotaq iwíáh kikiréna peh Sónine ehweh ireyabe awahbówe.

21 Érótime anowagá we maqmio ahreraq ko tanáhráq sútaq wega anotah tahutáhúq kawerarena wahnah wehwárínseq sóntía wahnáh wéhwárínseq Kehrari marákórápéqté áhnte moné ko wehwárínseq kirabo aritowe.

22 Éróriásane ayahunkawagá seba séna ábáhrúwara Érótireq weba táhutahuru kereqka ábáhrúnsabe áhnte iwíáh íwíáhuwe. Minayabe Érótiga mi ahráryábé, Arega nánio ina naneq náwiníe.

23 Pópoqnahga tagariéhtáq aiq pútariahnsanuge. Arega nánio ina naneq náwiníe. Wahnahnu naneqsabé ákáhtaq nánio inaraqmé náwiníe úwe.

24 Úwana ayahunkawagá tueyokue wenanonsabe, Aneq nánio ininkono úwana wenanoga, Sóni wání meri merini aniné ayahqno nánio úno úwe.

25 Úwana wega pehbeheráh kibekéna Érótingsabé, Iné Sóni wání meri merini aniné ayahqnononsabe níre. Amahnága kunubaipeq maqme nánio úwe.

26 Nánio úwana Érótiga mi ehwéh irotaq wene arupipeq áhnte umeh agúwe. Pópoqnahga tagariéhtáq awinauge ú púana wene arupipeq iwíáh kikiruwe. Inéreq táhutahuro kegá néne ehweh íráh púana niyehitéhneho éna, Mi ahráryábé íre ahqáho atahráhuwe.

27 Minayabe wega sóntía anínsabé, Sónine ayahqno kogiraqme mewe súno éna apubúue eqmaq suowana tunse karábúsiipeq Sónine ayahqno kiraq suowe.

28 Kiraqme kunubaipeq maqme mewe séna mi ahrári awuwana wenano móawuwe.

29 Sóni kéro kega we subiq súo ehweh irera sure wene anonka sesehgiwera maisia ónápípeq móarówe.

Sísaga 5 táhúséni (5,000) weh kiraboú ehwehne.

(Mátíyu 14.13-21; Áruká 9.10-17; Sóni 6.1-13)

30 Sísaga eqmaq suo kega weba kouwekéra sega mirau ehwéhnkákáq síwáhnoru ehwéhnkákáq moke teawúwe.

31 Íregárita q kéra séra unsabe Sísareq we kéro kereqka íre táhutahurorahu puana Sísaga sensabé, Máhoro. Ahrenagehboq itebataq abatapi pokonehe úwe.

32 Minayabe sípi kéwewera kure seбатаq abatapi pokuwe.

33 Pokuwara áhnte kegá sípi tagéra, Sísareq we kéro kereq aiq tagóne éra sensuwahpeq suera peh marakóipeq pehbeheráh kure Sísá kinaúrabeq kuwe.

34 Sísaga koráwégútaq áhnte wehekéq tagéna sensabé arutaboiraritowe. Íre wahnahnkákáq sípísípíq tahnsa mío púana sensabé arutaboiraritena áhntetaq síwáhnorúwe.

35 Ío tupekinaútaq we kéro kega Sísaba séra wensabé, Mótaq penkinae. Mahtaq peh abatapi púah

36 mah kegá so kéh marákóráq wahtotaq kehiná suwahpeq táhutahuq kobaiq-maragéhboq eqmaq suo uwe.

37 Uwana Sísaga sensabé, Itega mah ke táhutahuq kirabooro úwara sega wensabé, Ite áhnte moné 200 Kína mewe q páréti kobaiqmaqme kiraboonehknono uwe.

38 Uwana wega sensabé, Páréti árahue kehro? Koragahro úwara sega kosáhnsahera Sísansabé, Párétiwe moberíah kéhre. Pahme téhtaré kéhre uwe.

39 Uwana Sísaga mío keyabé, Narunarunitaq isepí kiria mahpi kiriaue tútuue míáhro úwara sega miraue tútuue míówe.

40 Áhnte ke 100 wehekéq morabí isepí tútuue mía 50 wehekéq morabí mahpi tútuue míauwe. Miraue kiranéhnuwe tútuue míówe.

41 Sísaga mi moberíah párétiákáq téhtaré páhnikákáq mewena íópeq tagéna Manikánsabe, Kaweróne atena páréti keqme we kéro kega kiraboigeheéna náriuwe.

⁴² Náriuwara ómiga nowana siyahbankirowe.

⁴³ Siyahbankirowara páréti arahqkakaq pah arahqkakaq airápété téhtaré páhsíketí úsawe obenkiq márówe.

⁴⁴ Mi tahutáhúq no wehwé íregáritaq 5táhúséni (5,000) weh wóe.

Sísaga káwehu wání abobóráhtaba nogu ehwéhne.

(Mátíyu 14.22-33; Sóni 6.16-21)

⁴⁵ Míówana Sísaga we kéro keyabé, Sípiipéq kiasagoro. Seberaebéq ite nonótáh Pétásáira suwahpeq pokoro éna apubúue eqmaq suena míó keyabé, Iteruwahpeq pokoro éna

⁴⁶ mitaq suena púrerinieéna sáwéhrapeq kiuwe.

⁴⁷ Penkútaq we kéro kega sípiipéq káwehu ákáhpi míówana Sísaga webataq marakóipeq míowe.

⁴⁸ Míowara siuratapeqté anotah soirírúnsabe awankátate wání subame kéra ahyanahyanuwana sóiriqka saiqnówana tagówe. Ahyahbinkerotaq Sísaga wání abobóráhtaba seba kure kótaikinaútaq

⁴⁹ sega we tagéra, We wahnsa wíre íwíáhéra kareuwe.

⁵⁰ Ómiga we tagéra anotah ahréera kareuwana Sísaga sensabé, Pehitaq míáhro. Íné úge. Íre áhreoro úwe.

⁵¹ Sísaga sípiipéq kiasagéna sereq kiwíowana sóiriq táqnáigúwara sega anotah ahténuwe.

⁵² Áhtenéra páréti keqme kirabóúnsabe sirupipeq íre iwíáhia peh íre irasa míowe.

Sísaga áhnte awáhré ké kawerarito ehwéhne.

(Mátíyu 14.34-36)

⁵³ Sega sípiipéq kure seberaebéq kéráwégue Kénésáréti marákórápéq kure mitaq sípi arahwéraq móarówe.

⁵⁴ Móarówara míó kega tagéra, Sísa wire éra

⁵⁵ pehbeheráh sensuwahrahba pokue, Sísa míéhre mitaq teri mahtaq terinuwara awahre ke sene máhriqkakák meriqmera weba mórítówe.

⁵⁶ Sísaga moke mi ke suwahpeqkakák moke táhúnipéqkakák úpeqkakák nogutaq sega awahre ke máhkétirapéq mórítówe. Móritera Sísansabé pagunera, Awahre ke arene korósi aiq táhtoragéhe uwara wene korósi táhtoró ke moke kaweragúwe.

7

Manikáne ehwehnka iteinahbúréhne sansá kiotaikire i ehwéhne.

(Mátíyu 15.1-9)

¹ Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka Sarúsarama suwahpeqte sure Sísaba sáhatíowara

² we kéro kega siyahnkara íre pabeq paberia pehipi nowara tagowe.

³ Péhrasi kereq moke mó Asiu kereqka sinahbúwárehne sansá sehgiro puara ahriahri ebeq siyahnkara pabeq paberaruera anehe táhutahuq aruqaruruwe.

⁴ Máhkétirapéqté séyéutaq sega ebeq mósosuera anehe táhutahuruwe. Segá sinahbúwárehne sansá áhnte mó sansá miraéra káhpuwe antehyamé tíniwe pabeq pabeq aruqaruruwe.

⁵ Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka Sísansabé kasenéra, Iteinahbúréhne sansámé are kéráh kégá aneqsabé anteruera peh náwíqkakaq síyáhnkárátáté táhutahuq naho uwe.

⁶ Uwana Sísaga sensabé, Itewe peh kopéráhpéro ke wóe. Manikáne ehweh irarú ani Áísáiaga naho Manikáne ehwehnka mahraréna, Mah kegá néníwíq síwéhrate pankerera peh sirupipeq ínénsabe íre suwahbehre.

⁷ Segá wehukega sehgióro e ehwéh síwáhnoréra, Mahnawé Manikáne sansáne ewe. Minayabe sega ínénsabe péhepehe iwíáh iwíáh aintáhwe úwe. *(Aisaia 29.13)*

Itega miraonsabé púkuipéqté éhwéhnká aiq irarire.

⁸ Itega Manikánka sehgióro ú ehweh sueq peh wehukene sánsá ambubu atawéq se-hgirowe úwe.

⁹ Sísaga mó mahraréna, Iteitene sánsá sehgióneheéq Manikánka sehgióro ú ehwehnsábé anetaníbo éq anterúáhwe.

¹⁰ Mósísiga naho mahraréna,
Iteinoibone ehweh ireq se séhréh arítáthro úwe.
Wega mó mahraréna,

Wenanoibonsabé íre kaweq ehwéh arítéh ání subiq súáthro úwe. (*Kisim Bek 20.12, 21.17*)

¹¹ Manikáne púkuga miraué irariraq itega síwáhnoréq, Wehukenínká wenanoibo séhréh aritahráhi monébópoq mó nanegpopoq matawéna wenanoibonsabé mahraréna, Mah-nawé Maniká íre áwátáutaq tahirímé náiyú irino ire.

¹² Wehukenínká miraué irariraq itega, Mi anínká wenanoibonsabé anetaníbo ime aiq kawerire. Wega se íre séhréh arítéhmé aiq kawerire ewe.

¹³ Minayabe iteitene ehweh sehgiónsábé Manikánka sehgióro ú ehweh anterúáhwe. Mahna tahnsa sánsá áhntetaq mira aruqaruréq mó keyábé, Itene sánsá sehgióro arítáthro úwe.

*Sísaga, Wehukeníné arupipeqté íwíáhgá ahabáratáthire ú ehwehne.
(Mátíyu 15.10-20)*

¹⁴ Sísaga mónkakáq mitaq míó keyábé, Ínéba sewíáthro. Ite ómiga néne ehweh ireq iwíáhue tagahro.

¹⁵ Wehukenínká táhutahurinka íre ahabáratéhre. Írakaumo. Peh morá wene arupipeqté íwíáhgá ahabáratáthire.

¹⁶ [Ahreakaq kéó, mah ehwéh írátíáthro úwe.]

¹⁷ Sísaga weba sáhatió ke suena nahupeq kibekúwara we kéro kega mi pabéqmé éhwéhnsábé kasenuwe.

¹⁸ Kasenuwana wega sensabé, Ite moq íre írátíaho? Wehukenínká táhutahurinka íre ahabáratéhre. Minayabe íre iraho?

¹⁹ Táhutahuqka wehukeníné iwíáhipeq íre túíre. Peh ahmbiupipéq tunse tueagire úwe. Sísaga mah ehwéh irarúmé, Moke táhutahuq nah naneg mire úwe.

²⁰ Sísaga mó mahraréna, Wehukeníné arupipeqté íwíáhgá ahabáratéhre.

²¹ Wehukeníné arupipeqté, wene iwíáhipeqté, ahabáq iwíáh áhwárehre. Íre kaweq iwíáhwé, mahbi ahrari abariéwé, aebówé, wehuke subiq suewé,

²² mó aniné ahre weh abariéwé, mó aniné ménsámehnsánsabe aigará pabekime, íre kaweq sansámé, péhepehenéwé, íre mirao naneg miraime, mó anínsábé íre kaweq iwíáh atewé, éhruruéwé, píribahriéwé, saiyoéwé,

²³ moke mah ahabáqmé, wehukeníné arupipeqté áhwárehre. Mahnawarinká wehukeni ahabáratéhre úwe.

*Nahnso inínká Sísansabé kawerue aiq pútare ato ehwéhne.
(Mátíyu 15.21-28)*

²⁴ Sísaga mitaq suena Táíya suwahpeqte kéné marakórapeq pokúwe. Pokéna nahupeq kiena, Íné mahtaq míónsábé mó ke teríyeho úwanawe we kopípeq íre míahrahúwe. Írakaumo.

²⁵ Owainawanka wene ayahunkawa subiqmaq subiqmarú inínká Sísá míéhre u irena apubúue sure Sísansabé áhtó púana wene aigarátáq arehunseraráq sewíowe.

²⁶ We mitaqté náhnsó inínéna Káríki ehwéh iro iní míre. Wega Sísansabé, Nániyahu subiqmaq subiqmari owáínáwá segasuo teawuwe.

²⁷ Teawuwana Sísaga wensabé, Ebeqme animárinká táhutahurigehe. Sene táhutahuq mewe iamáripá tuparuewé íre kaweq sansáne.

²⁸ Úwana wega Sísansabé, Anotah aníno, arega irarénawe aiq pútaróne. Iamarínká animaríné siyahpíte megí apípí tahbe tehnopeqte mewe nahtaq sibowágá íre kaqsúéhre úwe.

²⁹ Úwana Sísaga wensabé, Arega irarénayabé seuwekúno. Owainawanka areniyahu aiq auwena pokire.

³⁰ Aiq auwena pokire úwana wene nahtapeq pokue tagówana owainawa kaqauwo aní aiq auwowana wene máhriqtaq awahoraq míowana tagówe.

Sísaga ahre parosa íre ehwehnorahi aní kawerato ehwehne.

³¹ Sísaga Táíya suwahpeq suena Sáíróna suwahpeq kótaikéna Tékápórísa marákórápéq tuena Kehrari kawéhútáq kúwe.

³² Mó kegá ahre parosa aní íre kaweq ehwéhnú ani Sísaba meqmera suwe. Segá Sísansabé, Kaweraginkehboq arene ayahnkaratáté táhtoro uwe.

³³ Úwana Sísaga mi aní meqmena mipi sáhuríó ke suena móbeq pokue wene ayahnobeqtaté mi aniné ahreipeq paroqmatawéna anehe wene ayahnobeqtaq tehqniarena mi aniné anehbíraq marena

³⁴ Íópeq tagéna ahyanahyanéna ahre parosa ánínsabé mahraréna, Épátae úwe. Mi ehwéhnúmé, Ahre sio úwana

³⁵ wene ahre siatowana wene anehbí kaweragúwana wega kaweq ehwéhnúwe.

³⁶ Sísaga sensabé, Mó ke teríyeho úwara sega mó ke teriúnsabe wega teríyeho uge úwara sega áhnte mó ke teri terinuwe.

³⁷ Mi ehwéh író kega anotah ahténéra mahraréra, Wega moke kawerue miraire éra ahre parosa aní iro atéhre. Íre ehwehnorahi aní ehwehnúno atéhre uwe.

8

Sísaga 4 táhúséni (4,000) weh kiraboú ehwehne.

(Mátíyu 15.32-39)

¹ Mitaqkake áhnte kegá Sísaba sáhatiówana se táhutahuq íre konsabe Sísaga we kéro keyabé síáhrabéna sensabé,

² Mahtaq míáh kégá ínéba apahtáro wéhékáh míáhnabé amahnága se táhutahuq íre kéh púana sensabé nirutaboíruge. Íre kirabo aritasa pehipi eqmaq súáhnaraq ahtapeq siunúnkaq surahiyeho. Pehipi íre eqmaq suaníe.

³ Sene nahtapeq eqmaq súáhnaraqmé sirupibiyabé ahtapeq siunúnkaq márunsurahoneherawoe. Táhmáro míáh kégá íre wahtopeqte surowe úwe.

⁴ Úwara we kéro kega wensabé, Mahtaq peh abatapi míre. Mah ke awehraq tahutáhúq nagehboq árahue áhnte tahutáhúq meyahráhuno uwe.

⁵ Úwana Sísaga sensabé, Árahue paretí kehro úwara abapete téhtaré kéhre uwe.

⁶ Sísaga weba sáhuríó keyabé, Marakóraq tútuoro éna mi abápété téhtaré paretí mewena Manikánsabe, Kaweróne atena paréti keqme we kéro kega míó ke kiraboigeheéna siuwara sega moke míó ke náriúwe.

⁷ Segá táhmáro káriq pah kowana Sísaga Manikánsabe kaweróne atena we kéro keyabé, Minaakaq kirabooro úwe.

⁸ Kirabooro úwara míó kega nowana siyahbankirowe. Siyahbankirowara arahqmé abapete téhtaré páhsikéti úsawe obenkíq márówe.

⁹ Peh íregáritaq wehuké 4 táhúséni (4,000) ke míówe.

Sísaga mi ke eqmaq suena

¹⁰ sípiipéq apubúue kiasagéna wereq we kéro kereq kure Tárámánúta marákórápéq pokuwe.

*Sísansabé, Ótaq sansánúno u ehwéhne.
(Mátíyu 16.1-4)*

¹¹ Péhrasi kegá Sísaba séra wensabé ehweh atera, Manikánka are séhréh atahna tagane-hboq íopeqté ótaq sansánúno uwe. Ótaq sansánúno éra we áhwárawe tagowe.

¹² Áhwárawe tagowana Sísane arupipeq págege agúwana wega mahraréna, Amahnága oga miáh kégá aneqsabé ótaq sansá tagéyabe suwahbehro? Teiníboq írátíáhro. Segá ótaq sansá íre tagagehe. Ahqáho. Írakaumo úwe.

¹³ Írakaumo éna Péhrasi ke suena sípi kéwewena kéráwégue seberaebéq pokúwe.

*Páréti muoráhi naneqsabé pabeqme ehwéhne.
(Mátíyu 16.5-12)*

¹⁴ We kéro kega páréti meweyabe sibitagúwara peh morá páréti sípiipéq kowe.

¹⁵ Sísaga sensabé págegeue mahraréna, Tagariáhro. Péhrasi kereq Érótiqne páréti muoráhi naneq pehrahro úwe.

¹⁶ Úwara sega seye náhenéra, Ite páréti íre kéhnsabé Sísaga mi ehwéh teíre uwe.

¹⁷ Uwana Sísaga sene ehweh ahtebéna sensabé kasenéna, Ite páréti íre kéh éhwéhmé aneqsabé sío síoo? Amahnága teiú éhwéh íre iraho? Itene irupipeq íre ahtebaho?

¹⁸ Itene iurame kéhraq íre tagariaho? Itene iahrewé kéhraq íre írátíaho? Ínéga mirauraume ite íre iahrreraq kehro?

¹⁹ Ínéga 5 táhúséni (5,000) weh moberíáh páréti keqme kirabourataq arahqmé árahue unáh úsawe obenkíq matoo úwara sega wensabé, Airápété téhtarée uwe.

²⁰ Uwana Sísaga sensabé, Mó ke 4 táhúséni (4,000) weh abapete téhtaré páréti keqme kirabourataq arahqmé árahue unáh úsawe obenkíq matoo úwara sega wensabé, Abapete téhtarée uwe.

²¹ Uwana wega sensabé, Minayabe ite amahnágaákák íre iraho úwe.

Sísaga aura pira áni kawerato ehwehne.

²² Segá Pétásáira suwahpeq suwara mó kegá aura pira áni Sísaba meqme séra wensabé, Mah aní kaweraginkehboq arene ayahnkaratáté táhtoro uwe.

²³ Uwana Sísaga aura pira áni ayahta q ahmboqmena ahnansahrapeq pokéna wene aura tehqni atena ayahnkaratáté táhtorena wensabé, Aiq tagahno úwe.

²⁴ Úwara wega tagéna, Ínéga nogó ké tagogana se awanká tahnsa nogówana tagoge úwe.

²⁵ Úwara Sísaga ayahnkaratáté wene aurapi mó táhtorowana wega ebitáwéna wene aura kaweragúnsabe kawerue tagówe.

²⁶ Kawerue tagówana Sísaga wensabé, Mah kehiná suwahpeq amahnága kouwekineho éna wene nahtapeq eqmaq auwowe.

*Pítaqa Sísansabé, Are Karáhé wóne ú ehwehne.
(Mátíyu 16.13-20; Áríka 9.18-21)*

²⁷ Sísaga we kéro kereq meriqmena Sésaría Pírípái suwahpeq mitaq wahtotaq mó kehiná suwahpeqtaq pokinaúwe. Ahtapeq kutaq wega sensabé kasenéna, Mó kegá ínénsabe inse aintaho úwe.

²⁸ Úwara, Arensabé mó kegá, Sóni wání meri merini aní míre ewara mó kegá arensabé, Éráisa wire ewara mó kegá arensabé, Manikáne ehweh irari aní míre ewe uwe.

²⁹ Uwara Sísaga sensabé kasenéna, Itega ínénsabe inse aintaho úwana Pítaqa wensabé, Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna omaq ato aní móne úwana

³⁰ Sísaga sensabé minayabe mó ke teríyeho úwe.

*Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge ú ehwehne.
(Mátíyu 16.21-28; Áríka 9.22-27)*

³¹ Sísaga we kéro ke síwáhnoréna, Íné wehukení úku aní níwíoqnanerawoe. Asiu kené abowah wehreq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka ínénsabe, Iuwahriehre éra nubiq suaneherawoe. Nubiq suehrana íné pukéna apahtáro wéhékáhtáq iriwe oga úkinauge úwe.

³² Sísaga mah ehwéh pahsuqme irarúwana Pítaga we meqmena móbeq móatena wensabé awehgu atena, Arega iraréna ehwéhmé aiq pútaragineho úwe.

³³ Úwana Sísaga pabeqme we kéro ke tagéna Pítansabé awehgu atena wensabé, Owainawano, móbeq míahno atena, Arega iraréna ehwéhmé Manikánka íre iwíáh atéhre. Minawé peh wehukene iwíáh wíre úwe.

³⁴ Sísaga we kéro kereq moke míó kereqsabé, Ínéba sewíáhro éna, Íné sénireyabe awahbeh aníno, arerene awahbeh iwíáh suo. Manikáne arambehri mira aruqarurunsabé sega íné awankátaq táhparagéhe. Ínéga miraunserah miraue séniro.

³⁵ Wewensabé arutaboírénna peh wewene awahbeh iwíáh mira aruqaruri anímé oga mérapeq íre awaq miahráhire. Néne kaweq ehwéh koreriena néne sánsá sehginieéna wewe awahbeh iwíáh susuri anímé oga mérapeq awaq miankéhe.

³⁶ Wehukenínká moke mah marákóipéqté ménsáméhnásá matíéhtáq tahirímé oga mérapeq íre awaq miahnaraqmé mi mensáméhnásánká árahue séhréh atéh iripo?

³⁷ Oga mérapeq awaq meyabe aneqtaté paiqmarankéhbo? Ahqáho. Írakaumo. Íre paiqmarahráhire.

³⁸ Amahnága oga míáh kéga Manikánsabe íre suwahbehrara peh ahababáq aruqarurowe. Mah tanáhráq ínénsabeákáq néne ehwehnsabéákáq ayehiteh anímé íné wehukení úku anínká túónagake mi anínsábé moq niyehitanawire. Nánibone patahga tahnsa téhreh naneqkakáq íné wehukení úku anínseq Manikáne íópeqté kéreqka túónagake mi anínsábé niyehitáhnana ahqáho ataníe úwe.

9

¹ Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Táhmaro iriwe míona ke pehipi íre pukigehe. Ebeqme Manikánka págegeue wahnah wahnahnínaq tagéq anehe pukigehe úwe.

Sísane auranabiah mó kugú agú ehwehne.

(Mátíyu 17.1-13; Áruká 9.28-36)

² Sísaga síwáhnorúwana abapete morá wéhékáh parabagútaq wega Pítareh Sémísireh Sónireh sebatáq meriqmena anotah sawéhrápéq kiuwe. Kiuwara mó kegá íre míowara sega tagotaq Sísane auranabiah mó kugú kaweq kugú agúwe.

³ Wene korósi patahga tahnsanue anotah tabérábé agúwe. Mina tahnsa tabérábéwé mah marákóipéqté ambanta pabeq paberi anínká íre miraorahire.

⁴ Éráísareq Mósísireqka íópeqté tunse ábóraragéra Sísareq ehwehnuwe.

⁵ Ehwehnuwana Pítaga Sísansabé, Íwáhnoraníno, ite mahta q míonayabé aiq kawerire. Apahtáro úqná pearanéhe. Arene morá, Mósísine morá, Éráísane moráue pearanéhe úwe.

⁶ Se anotah ahréu puana Pítaga íre iwíáhia pehipi irarúwe.

⁷ Irarútaq írábúyánka seubítíowana mipéqté éhwéhnká mahraréna, Mah anímé niruní nénáhní míre. Wene ehweh íráhro úwe.

⁸ Úwara Sísaga kéro kega apubúue aurankahnkaue tagowara mi aníté íre míoyana peh morá Sísaga webatáq sereq míowara tagowe.

⁹ Sávéhrapeqté tuegutaq Sísaga sensabé, Itega tagéq irewáh éhwéh amahnága mó ke teríyeho. Íné wehukení úku anínká pukéna oga úkonaraq terigéhe úwe.

¹⁰ Únsabe sega mó ke íre teriasa peh oga úkona ehwéhnásabé seyega iwíáhue kasenuwe.

¹¹ Kasenéra, Mósísine ehweh síwáhnoro kegá, Éráísa ebeq sinaraq anehe Manikánka omaq ato aní anehe sinae eme aneqsabé irareo uwe.

12 Uwana Sísaga sensabé, Éráísaga moke kawerinieéna ebeq suraire. Mó kegá íné wehukení úku aní níwíoqnéra niwiréh aintagéhe. Minayabe Manikáne púkuipéqté séhíránká aiq teí mino?

13 Ínéga teiníboq írátíáhro. Éráísa aiq suraire. Púkuipéqté séhíránká aiq irarinserah mó kegá seye suwahbarai sansánéra we íre kaweratárówe úwe.*

Sísaga owainawa kaqauwena animai kawerato ehwehne.

(Mátíyu 17.14-21; Áríka 9.37-43)

14 Sísareq apahránító we kéro kereqka mó Sísaga tagariáh kéba túwara áhnte mó kegá seba sáhuríówara Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka se ehwehuwe.

15 Ómi mitaq sáhurío kega Sísaga tagotaq áhtenéra pehbeheráh weba séra mehwehuwe.

16 Mehwehuwana Sísaga sensabé kasenéna, Iteq sereq aneq ehwéhnoo úwe.

17 Se míórabeqte wéhga Sísansabé, Íwáhnoraníno, nénahni areba meqme suge. Owainawanka we subiqmaq subiqmarinsabé wega ehweh íre irahráhire.

18 Owainawanka we subiqmaq subiqmaritaq marakóraq tontehriparéhrana arehya kiobinue áwéhraq nankiq nánkírirana wene anonka tawiróbana atia atiaire. Are kéréh keyábé, Owainawa kaqauwáhro ugarawe sega íre miraorahowe úwe.

19 Íre miraorahowana Sísaga mío keyabé, Ite íre aiq pútare ainteq saiyo ke wóe. Iteba mía míaume ahkake awehraq kanabo? Itega miraonsabé nirupipeq umehime ahkake parabaginabo? Mi anímái ínéba meqme sero úwara

20 meqmera móátówe. Meqmera móátówana owainawanka Sísaga tagótaq mi anímái kúrugúru atowana we marakóraq márunsurahéna tabenoráhbénoue arehya kiobinúwe.

21 Sísaga mi aniné abowánsabé kasenéna, Arenahnimé téhwe ahkake mirauroiro úwe. Úwana abowágá, Pehgáriq aní míaraitaq mirauraire.

22 Owainawanka we subiq suanieéna iraipéq áhntetaq susuréna wánípipeq áhntetaq susurire. Arega miraorahónawe arutaboiraite miraúno úwana

23 Sísaga wensabé, Arega miraorahónawe ono? Manikánsabe aiq pútare atéh ánínká moke miraorahire úwe.

24 Úwana abowágá apubúue mahraréna, Aiq pútare atóge. Arensabé aiq pútare atómé íre awehraq kéhnsabé séhréh ainto úwe.

25 Úwana áhnte mó ke weba peheráh sure mipi sewíówana Sísaga se tagéna owainawansabé awehgu atena wensabé, Íre ehwehnia ahre parosa owáínáwáno, mah aní auwe pokúno. Weba mó íre súno úwana

26 owainawanka ehwehnabaéna kúrugúru atena auwena pokúwe. Pokúwana mi anímái pusa aní tahnsa míonsabe áhnte mío kega, We aiq putíéhre uwana

27 Sísaga wene ayahnkara táhtoqme iriatowana irigúwe.

28 Irigúwana Sísaga nahupeq kibekúwara we kéro kega wensabé, Itewe árahinsabé owainawa íre kaqsuahráhuo kasenuwe.

29 Kasenuwana Sísaga sensabé, Mina tahnsa pehipi íre kaqsuahráhowe. Peh púrerirataq kaqsuahráhowe úwe.

Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge mónkakáq irarú ehwehne.

(Mátíyu 17.22-23; Áríka 9.43-45)

30 Sísareq we kéro kereqka mitaq suera Kehrari marakórápéq akáhpi kíúwe. Kíúwana we kéro ke síwáhnorinieéna mó kegá íné míónsabé írého úwe.

31 We kéro ke síwáhnorú púana áhnte ke míórabeq íre pokúwe. We puké tanahráqsabé síwáhnoréna, Íné wehukení úku aní móintehrara nubi q suaneherawoe. Nubi q suehrana íné pukéna apahtáro wéhékáhtáq oga úkinauge úwe.

* 9:13: Éráísa suraime pabeqme ehwéhne. Mátíyu 17.12-13 tagáhno.

32 Úwara sene sirupipeq wene ehweh íre irera kasenýabe áhreuwe.

*Anotah anímé insebo i ehwéhne.
(Mátíyu 18.1-5; Árúka 9.46-48)*

33 Segá Kápénéáma suwahpeq kure nahupeq kibekuwe. Sísaga sensabé kasenána, Ahtapeqmé aneq ehwéh sío síoéwaho úwara

34 sega ehiya míówe. Ahtapeq nogútaq mó anínká mó anínkáue, Íné anotah aní ite kiotaigme aní múge iraréra ehwehu puara ehiya míówe.

35 Sísaga tútuue ména airápété téhraníté we kéro keyabé, Ínéba sewíáhiro éna anotah aní míanie íwíáhi anínká pehgáriq aní tahnsa míankehe. Wegá moke mó ke séhréh aritankéhe úwe.

36 Séhréh aritankéhe éna káriq aní meqme se ákáhpi iriatena sawiwena sensabé,

37 Ínénsabe arutaboiraintena mahna tahnsa káriq ání séhréh atéh ánínká íné moq séhréh aintéhre. Íné séhréh aintéh ánínká íre peh morá ínébataq séhréhre. Íné eqmaq núwéh aní moq séhréh atéhre úwe.

*Íre itene naruo aní miéh anímé itene iyahnabo aní míre ú ehwehne.
(Árúka 9.49-50)*

38 Sóniga Sísansabé, Íwáhnoraníno, mó anínká arenáwírue owainawamarí kaqsúéhraq tagéq ahqáho atone. Wegá ite íre séiréhnsabé ahqáho atone úwe.

39 Úwana Sísaga wensabé, Íre ahqáho atáhiro. Neníwírue irarinsabé ótaq sansá mirai anínká abehq éhwéh íre apubúue irare intahráhire.

40 Íre itene naruo aní miéh anímé itene iyahnabo aní míre.

41 Teiníboq írátíáhiro. Ite Manikánka eqmaq núwéh ániné animarí míáhnsabé mó anínká ite né waní náinaraqmé mi aniné ápeqme íre tabanagia peh ahrreraq kanawire úwe. Manikánka mi aniné náwéna apéqmé ahrreraq kanawire úwe.

*Ahbabáq sansanká aiq pútare atona sansá saiqnaruhráhi ehwéhne.
(Mátíyu 18.6-9; Árúka 17.1-2)*

42 Sísaga mó mahraréna, Wehukenínká ínénsabe aiq pútare aintéh aní ahbabáq sansa áugi ínaraqmé anotahtaq íre kawerire. Áugi anínká káriq aní áugi ínaraqmé wene anuopi anotah ebáh táhru táhruue púrúrúia káwéhúpípeq tuparuahnana wánípipeq tupekitaq tahirímé aiq kaweri irino.

43 Arene ayahnkaranká are ahbabáratana ínaraq mina kirasuo. Are peh morá áyáhnkáránkákák oga mérapeq pokinaraq aiq kawerinae. Are téhtaré áyáhnkáránkákák ahriahri iraipéq kaqauwáhnaraqmé anotah íre kawerinawire.

44 [Mitaq sene sinonka ahriahri ábe soinae. Mitaq íre puinkorahi iráipére.]

45 Arene aigáránkák are ahbabáratana ínaraq mina kirasuo. Are peh morá áigáránkákák oga mérapeq pokinaraq aiq kawerinae. Are téhtaré áigáránkákák ahriahri iraipéq kaqauwáhnaraqmé anotah íre kawerinawire.

46 [Mitaq sene sinonka ahriahri ábe soinae. Mitaq íre puinkorahi iráipére.]

47 Arene auranka are ahbabáratana ínaraq mina piruo. Peh morá áúránkákák Manikánka wahnah wahnahnirabeq pokinaraq aiq kawerinae. Téhtaré áúránkákák ahriahri iraipéq kaqauwáhnaraqmé anotah íre kawerinawire.

48 Mitaq sene sinonka ahriahri ábe soinae. Mitaq íre puinkorahi iráipére úwe. (*Aisaia 66.24*)

49 Sísaga mó mahraréna, Wehukenínká táhutahuqtaq sóreq ahbiorahnanserah Manikánka ómi irobinataté ahbioqmarankéhe.

⁵⁰ Sóreq kaweq nanere. Sóreq auqmah naneq úkínaraqmé itega árahue kaweraranéhbo? Írakaumo. Sóreqka táhutahuq teorahi nanere. Mina inserah itene iyahnabo anímárí míáhrabeq pehwehrue méq kaweq soréq tahnsanue míáthro úwe.

10

Sísaga wehga wene ahre kaqsueyabe irari ehwéhne.

(Mátíyu 19.1-12; Áruká 16.18)

¹ Sísaga mitaq suena Sorana aroipéq seberaebéq Súría marákórápéq pokúwara áhnte wehekéqká weba sáhatíówana wega ahriahri miraúnserahnue síwáhnorúwe.

² Péhrasi kegá Sísaba séra wega ahababáq ehweh irarinkeheéra áhwárawe tagéra kasenéra, Wehga wene ahre suewé mirao sansápo uwana

³ Sísaga sensabé, Mósísine ehwehnka anereiro úwara

⁴ sega wensabé, Mósísine ehwehnka mahraréna,

Wehga wene ahre kaqsuanie ínaraqmé pépahqtaq sehiranue móawena kaqsuankéhe ire uwe.

⁵ Uwana Sísaga sensabé, Ite saiyoéq itene irupipeq págege onsabé, Mósísiga mi ehwéh sehiranúwe.

⁶ Wene ehweh íráhro. Wene ehwehnka mahraréna, Manikánka téh mah marákó marákó mirarotaq wega wehakaq ahreakáq mirarowe.

⁷ Minayabe wehga wenanoibone nah suena wene ahrereq moráráq mía míaiagehe ire. *(Stat 1.27, 2.24)*

⁸ Se peh morá ániné áú tahnsa úkigehe. Minayabe se íre mó aní mó aní tahnsa méra peh morá ání tahnsa míagehe.

⁹ Manikánka wehakaq wene ahreakáq moráráq mía míao tao aritonsabe wehga wene ahre súéhneho úwe.

¹⁰ Sísareq we kéro kereqka nahupeq kibekutaq sega mónkakáq ahre sue sansansabé kasenuwe.

¹¹ Kasenuwana wega sensabé, Wehga wene ahre suena mó ahre meyahnaraqmé wega ebeq piah ahre ahabáratena we íre kaweratéhre.

¹² Ahrega wenawehq auwena mó anítáq wehkínaraq wega ebeq piah weh ahabáratena we íre kaweratéhre.

Sísaga, Káriq anímárinká ínéba sewíagehboq ahqáho aritého ú ehwehne.

(Mátíyu 19.13-15; Áruká 18.15-17)

¹³ Sísaga káriq anímárí táhtorankeheéra mó kegá meriqmera mórítówara we kéro kega mórító keyabé suwehgu aritera ahqáho arítówe.

¹⁴ Ahqáho arítówana Sísaga mina tagéna abiahnsa aritena sensabé, Mi káriq anímárí ínéba sewíagehboq ahqáho aritého. Káriq anímárinká ínénsabe aiq pútare aintáh serahno kegá Manikánka wahnah wahnahnirabeq awaq miagéhe.

¹⁵ Teiníboq írátiáhro. Káriq anímárinká Manikánka wahnah wahnahnirabeqsabé sirutaborowe. Peh morá sega onserahno kegá mibeq kioráhowe úwe.

¹⁶ Sísaga mi káriq anímárí sawiwena wene ayahnkaratáté táhtoqme Manikánsabe, Kawerarite séhréh arito ue púrerúwe.

Áhnte mensáméhnsánkákákáq ánínsabé árahue oga mérapeq awaq mianabo i ehwéhne.

(Mátíyu 19.16-30; Áruká 18.18-30)

¹⁷ Sísaga ahtapeq pokinaútaq wehga peheráh séna arehunseraráq ména wensabé kasenéra, Íwáhnoraníno, arewe kaweq aní míahne. Oga mérapeq awaq mianíboq anerinkono úwe.

¹⁸ Uwana Sísaga wensabé, Aneqsabé kaweq aníne aintahno? Manikánka webataq kaweqtaq mía míaire.

¹⁹ Sehgióro ú ehwehmé aiq ahtebáhne. Mi ehwéhmé mahraue kéhre. Mó aní subiq súého. Mó aniné ahre weh abariiyeho. Aebóiyeho. Mó keyábé péhe éhwéh arítého. Péhe éhwéhnue mó kené ménsámehnsá meyého. Iteinoibone ehweh ireq se séhréh arítáhro úwe.

²⁰ Uwana wega Sísansabé, Íwáhnoraníno, íné pehgáriq mahbi míarau tanáhráqkákáq amahnágaákáq moke mina kawerue sehgiúge úwe.

²¹ Úwana Sísaga we tagéna arutaboiratena wensabé, Peh morá náneq íre miraóne. Are pokue moke matiahna mensáméhnsá paiqmaqme móne mewe tabonah ke nário. Mirainaraqmé íopeq kaweq naneqmarí matiankehe.

²² Tabonah ke nárie íné séniro úwana mi anínká irena áhnte mensáméhnsá ko púana wene arupipeq umeh agúwana pokúwe.

²³ Sísaga pabeqme we kéro ke tagéna sensabé, Áhnte mensáméhnsá matíáh kégá Manikánka wahnah wahnahnirabeq kieyabe anotah pagégéue mirao naneq mire úwe.

²⁴ Úwara we kéro kega mi ehwéhnsábé áhtenuwana Sísaga mó mahraréna, Náníbáqmarino, ménsámehnsánsabe iwíáh iwíáho kégá Manikánka wahnah wahnahnirabeq kíransabé anotah pagégéue mirao naneq mire.

²⁵ Kéhma anotah kane. Mi kanká wai abahrabahpipéq kéagínayabé págegeue mirai naneq mire. Mina inserah áhnte mensáméhnsá matíéh ánínká Manikánka wahnah wahnahnirabeq kinayabé anotah pagégéue mirai naneq mire úwe.

²⁶ Úwara sega mi ehwéhnsábé anotah ahténéra Sísansabé, Minayabe insega oga mérapeq awaq miahráhiro uwe.

²⁷ Uwana Sísaga se ebitáwéna sensabé, Wehukega íre miraorahowana Manikánka miraorahire. Peh morá Maniká wewega moke miraorahire úwe.

²⁸ Úwana Pítaga wensabé, Itega moke mationa naneq sueq are kérone úwana

²⁹ Sísaga mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Ínénsabe sirutaboirára kaweq ehwéh teriera néne arambehri miraoneheéra sene nahme, sene marakówé súáhmé amahnága Manikánka áhnte mó 100 mó nárinkéhe. Nárinara sega áhnte nahmé, marakówé matiagehe. Néne arambehri miraoneheéra sinahnowarehwé siwahwarehwé sensibáqmarimé sensinoibowe sene animárimé súáhmé

³⁰ amahnága áhnte mó kega sensuwahrah úkigehe. Síbákawaréhwe, sinahnowaréhwe, sinowaréhwe, animárimé áhnte úkigehe. Mah tanáhráq kaweq ehwéhnsábé suwahriáhna kega se síwioqnagehe. Mókake oga mérapeq awaq miagehe.

³¹ Amahnága áhnte ebeq se kega mi tanáhráq sinehe kigehe. Sinehe se kega ebeq kigehe úwe.

Náhmábáh 3 tanáhráq Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge ú ehwehne.

(Mátíyu 20.17-19; Áríka 18.31-34)

³² Sísareq we kéro kereqka ahtapeq méra Sarúsarama suwahpeq kure Sísaga ebeq kúwara sega áhtenuwe. Anehe ku kega áhreuwe. Sísaga airápété téhranité we kéro keyabé síáhrabéna sensabé mó kega we miraoneherau ehwéh mónkakáq teriuwe.

³³ Teriena, Írátíáhro. Ite Sarúsarama suwahpeq pokonaraq sega íné wehukení úku animé Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqpa mónuankéhe. Mónuwehrara sega íné, Subiq súáhro aritera nahnso keba mónuwehrara

³⁴ sega niwiréh aintera tehqni aintera sehikarankákáq áretí sáhtaté nubiq marera nubiq suagéhe. Nubiq súéhra íné pukéna apahtáro wéhékáhtáq oga úkinauge úwe.

Sémísireq Sónireq anotah anité úkéyabe suwahbó ehwehne.

(Mátíyu 20.20-28)

³⁵ Sémísireq Sónireq Sébérine ahninkáwárarégá Sísaba séra wensabé, Íwáhnoraníno, ite iuwahbeh naneq, itega teawéya naneq, miraúno uye.

³⁶ Uyana wega sensabé, Aneq miraitanínkono úwe.

³⁷ Úwara sega wensabé, Arega wahnah wahnahnónarabeq íópeq míéhnagake ite mó anímé arene ayah púpeq mó anímé arene ayahnaperue tútuue míagehe aito uye.

³⁸ Uyana Sísaga mi abáráhréyábé, Itega tenieya ehwéhnsábé íre iwíáhóye. Íre iwíáhóye éna pabeqme ehwéh mahraréna, Ínéga no kahpúípéqté náneq itega moq nahrahoyo? Mó kegá íné núwéhrarabeq sénirahráhojo úwara sega wensabé,

³⁹ Itega miraorahúye uye.

Uyana Sísaga sensabé, Ínéga no kahpúípéqté náneq itega moq nayehetawoye. Mó kegá íné núwéhranserah ite moq iuwanerawoe.

⁴⁰ Peh néne niyah púpeqkakákq niyahnapeqkakákq tútuue míéhra ke omaq sitewé íre néne arambehri wire. Manikánka omaq sitéh ánitégá mitaq tútuue míayeherawoye úwe.

⁴¹ Úwara inayáhnkú we kéro kega mah ehwéh irera Sémísireq Sónireqsabé suwehgu arítówe.

⁴² Suwehgu arítówara Sísaga moke we kéro keyabé, Ínéba sewíáhro éna sensabé, Mah marákóipéqté sánsámé mó kegá sene ehweh sehgeheéra wahnah kegá wahnah-narítáhwe. Sene anotah wehwárínká, Itene ehweh ireq sehgióro éra págegeue wahnah arítáhwe. Mi sansá aiq tagaríáhwe.

⁴³ Itewe mi sansá íre oro. Ahqáho. Íné anotah aní míanie íwíáhi anínká wereq míáh ké séhréh aritankéhe.

⁴⁴ Néne iyahnabone wahnah míanie íwíáhi anínká sene arambehriraq séhréh aritankéhe.

⁴⁵ Íné wehukení úku anímé mó kegá íné séhréh aintageheéna tutaugo? Írakaumo. Ínéga mó ke séhréh aritanieéna tutaugo. Áhnte ke oga míagehboq se merirena kaweraritanieéna pukinie úwe.

Sísaga aura pira áni kawerato ehwehne.

(Mátíyu 20.29-34; Áríka 18.35-43)

⁴⁶ Sísareq we kéro kereqka Séríko suwahpeq kuwe. Segá Séríko suwahpeq suaneherautaq áhnte mó kegá kérowe. Aura pira áni wenáwíq Pátíméúsi ahnayehráq tútuue ména ineh inehuwe. We Tíméúsine ahninkáwáe.

⁴⁷ Wega tútuue ména, Sísá Néhsara suwahpeqte anínká kouwekire u irena anotahtaq mahraréna, Sísao, Tébitine anahwao, ínénsabe arutaboira into úwe.

⁴⁸ Úwara áhnte kegá wensabé awehgu atera, Ehiya míáhno uwana wega íre túbáh agia peh anotahtaq mó mahraréna, Tébitine anahwao, ínénsabe arutaboira into úwe.

⁴⁹ Úwana Sísaga mitaq kowéna, Mahbeq súno teawéro úwara sega aura pira ánínsabé áhrabéra, Iwíáh íwíáhé irigúno. Arensabé áhrabire uwana

⁵⁰ wene káhq ambántá akairuena apubúue kie irigue Sísaba súwana

⁵¹ wega wensabé, Aneq mira atanínkono úwana aura pira anínká wensabé, Íwáhnoraníno, íné taganiboq néne niura kawerainto úwana

⁵² Sísaga wensabé, Pehwehrué pokéwahnó. Ínénsabe aiq pútare aintahnaga aiq kaweratoégo úwana wene aura apubúue kaweragúwana ahtapeq Sísá kérowe.

11

Sísaga Sarúsarama suwahpeq kú ehwehne.

(Mátíyu 21.1-11; Áríka 19.28-40; Sóni 12.12-19)

¹ Sísareq we kéro kereqka Sarúsarama suwahpeq wahtotaq kíútaq sega Óríwi sawéhrápéq kíúwe. Mi sawéhwé Páitápási suwahpeq Pétáni suwahpeq wahtotaq kéhre. Mi sawéhráq kíútaq Sísaga we kéroya anité eqmaq suanaútaq

² sensabé, Isebeq wahtotaq ke suwahpeq pokotao. Mitaq kirataq iyaráh ká tónki áráhq wehuke íre áhkokóue nogí ká tagéta pugeqme meqme setao.

³ Pugeréhataq mó anínká itensabé, Aneqsabé pugerehyo ínaraq wensabé, Itene Wahnah áhkokóue kinkeheéta meroye. Wega mótaq tónki eqmarahnana kéna sinkehe teawétao éna eqmaq suowe.

⁴ Eqmaq suowara pokue anotah ahtápéq onsa kéhrabeq iyaro tonkí áráhq tagéra pugeroýe.

⁵ Pugeroýataq mitaq iriwe mió kega sensabé, Aneroyo? Tónkiwe aneqsabé pugerehyo uwara

⁶ sega Sísaga teriu ehweh teríuyara sega sensabé, Meyáhta uwe.

⁷ Meyáhta uwara tónki áráhq Sísaba seweqmera sene korósi mi kané abobiahtaq uwiq máróyana Sísaga mi tonkíné abobiahtaq kierútu agúwe.

⁸ Áhnte kegá Sísansabé iwíáh iwíáh ató púara sene korósi ahtapeq uwiqme abaeue móarówara mó kegá uworapeqte áwánká ánáhakaq áyáhnáwé apiwe ahtaqqeq awahri-rarówe.

⁹ Sísareq moraráq ebeq ku kereq anehe ku kereqka anotahtaq mahraréra, Itene Wahnah áwírue si anínsábé iwíáh iwíáh atone.

¹⁰ Tébiti iteriboga naho wahnah wahnahnúnserah kawerue wahnah wahnahnína anínsábé iwíáh iwíáh atone. Maniká íópeq miéhraq wensabé iwíáh iwíáh atone uwe.

¹¹ Sísaga Sarúsarama suwahpeq kiena Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq kibekéna mitaq moke ko naneq aurankaue tagówe. Penkinaúnsabe wereq we kéro kereq airápété téhranítégá mitaq suera Pétáni suwahpeq pokuwe.

*Sísaga awankánsabe sera íre iyankéhe ú ehwehne.
(Mátíyu 21.18-19)*

¹² Ahbiah tahnsá sega Pétáni suwahpeq suera ahtapeq sutaq Sísá arupibiúwe.

¹³ Arupibiúwana ánáhakaq áwánká móbeq tagéna awankánara sabátáhq koragówana íre serankakákq peh ánáh kowe. Sera íre iyo tanahráq púana sera írakaunúwe.

¹⁴ Írakaunúwana Sísaga mi awánkánsabé ehweh teawena, Mókake sera íre íyéhna puara mó kegá arene sera íre íséwe naneherawoe úwara we kéro kega wene ehweh írówe.

Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wíráipéq paiqnanánu ke máhpeq kaqsuo ehwéhne.

(Mátíyu 21.12-17; Áruká 19.45-48; Sóni 2.13-22)

¹⁵ Sísareq we kéro kereqka Sarúsarama suwahpeq kíútaq Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wíráipéq kibekéna mitaq paiqnanánu ke máhpeq kaqsuowe. Kaqsuena móne paiqnanánu kené wéhuwehu tahbéwári pioruena kiboki paiqnanánu kené síahwarí pioruena paetarara aruowe.

¹⁶ Paetarúena sensabé, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wíráipéqmé itene ménsámehnsá íre mewe nógóro aritowe.

¹⁷ Íre mewe nógóro aritena síwáhnoréna, Manikáne ehwehnka mahraréna, Néne nahme mah kehiná kéhínánká púreré nahne áwíratagéhe íre. *(Aisaia 56.7)*
Itega miraonka mah nahmé aebó kegá mehwatíahnserah nah úkire úwe.

¹⁸ Úwara ómi mitaq sáhuríó kega Sísane ehwehnsabé áhtenu puara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka tagéra Sísansabé áhreéra, We árahue subiq suanéhnkono éra sío síouwe.

¹⁹ Íó tupekútaq Sísareq we kéro kereqka Sarúsarama suwahpeq suera pokuwe.

*Púrerínaraq aiq pútaq náninawire iwíáhi anínká meyankehe ú ehwehne.
(Mátíyu 21.20-22)*

²⁰ Ahbiahipeq sega Sarúsarama suwahpeq kouwekoneherautaq ehyatagú awanká tagowana aiq moke ehyatagúwe.

²¹ Ehyatagúwana Sísaga mi awánká teawu ehwéhmé Pítaga ahrreraq matawéna Sísansabé, Íwáhnoraníno, tagáhno. Inokáh arega ehweh teawátóna awánká aiq ehyatagire úwana

²² Sísaga sensabé, Manikánsabe aiq pútare atáhro.

²³ Teiníboq írátíáhro. Wehukéníká sáwéhyabe teawena, Sáwého, arega mitaq sue anotah kawéhúpípéq kogahno teawinaraqmé mirainawire. Wega teawina ehwéhsabé árahinabomo íwíáh íre ínaraq peh ínégá iraru ehwéh aiq pútaraginawire íwíáh ínaraqmé mirainawire.

²⁴ Teiníboq írátíáhro. Ite púrerirataq aiq pútaq náinawire íwíáhirataq náinawire úwe.

²⁵ Sísaga mó mahraréna, Are iriwe púrerina tanáhráq mó anínsabé abiahnsa atéhnaraq wene ahbabáqsabe íre iwíáhue ahrreraq matiahno.

²⁶ [Íópipeq míéh Ítéribógá arene ahbabáqsabe íre iwíáhinkeheé abiahnsa atéh áníné ahbabáqsabe íre iwíáhue ahrreraq matiahno úwe.]

Sísansabé, Insega miraúno atáráiro u ehwéhne.

(Mátíyu 21.23-27; Áruká 20.1-8)

²⁷ Segá Sarúsarama suwahpeq mó sure Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wíráipéq nogutaq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Asiu kené aboawah wehreqka weba séra

²⁸ kasenéra, Arega miraóna naneqme árahinie miraono? Insega miraúno atéhnsabé miraono? Teio uwe.

²⁹ Teio uwana Sísaga sensabé, Ínéga itensabé moq kaseninie. Kasenona ehweh tenírataqmé ínénsabe miraúno aintárái aní teiníe.

³⁰ Teiníe éna Sóniga wání meri merininkeheéna insega eqmaq áúwátáiro? Manikánka eqmaq áúwátáiro? Peh wehukega eqmaq áúwátóo? Teniéro úwe.

³¹ Teniéro éna, Tenírataqmé ínénsabe miraúno aintárái aní teiníe úwara sega epéq sío síoéra, Anere teawenéhknono? Manikánka eqmaq áúwátáire teawénaraqmé wega itensabé, Aneqsabé wene ehwehnsabé íre aiq pútare atáro inae.

³² Ite wehukega Sóni eqmaq áúwátówe moq íre teaweráhúne uwe. Ómi mó kegá, Sóni aiq pútaq Manikáne ehweh irari aní míre íwíáhunsabé sega mi keyábé áhreu puara

³³ Sísansabé, Sóniwe insega eqmaq áúwátáiramo. Ite íre tagarione uwana Sísaga sensabé, Itega íné íre teníewe. Minayabe ínégá moq ínénsabe miraúno aintárái aní íre teiníe úwe.

12

Sotáq wahnahnuro ahbabáq keyábé pabeqme ehwéhne.

(Mátíyu 21.33-46; Áruká 20.9-19)

¹ Sísaga Asiu keyábé pabeqme ehwéh mahraréna, Wehga sonsoqme náhniáq sera ayu uqmarena wirarena wahnahnína uqná peataire. Pearena náhniáq sera ano kunubaipéq sarerankeheéna mata ubuqmarena mó keyábé, Néne sotáq wahnahnue náwe soqin-tewáhro aritena mitaq suena íre wahto wáhnaupeqté ké suwahpeq pokuraire.

² Náhniáq sera irai tanáhráq ákáhtaq koweankeheéna wene arambehri aní sotáq wahnahnuro kebá eqmataire.

³ Eqmatairara sotáq wahnahnuro kegá we táhtoqme sera íre náwasa subiqmarera kaqsúówe.

⁴ Kaqsúówana so aboga mó arámbéhrí aní seba eqmatairara sega wene ayahqnotaq subiq marera íre kaweq sansá atárówe.

⁵ Íre kaweq sansá atárówana so aboga mó aní eqmatairara sega we subiq sutowana mó wene arambehri ke eqmaq sutairara sega mó tahmáro subiqme kaqsuera mó tahmáro subiq sutowe.

⁶ Subiq sutowana peh morá mó aní míaraire. Mi wehné arunáwí áhnínkáwá míarairana wega iwíáhéna, Nénahni púara sega wensabé áhtenéra wene ehweh iragéhe éna anehe wenahni eqmataire.

⁷ Eqmatairara wahto kuraitaq sotáq wahnahnuro kegá we tagéra seye náhenéra, So abone ahninkáwá aiq sire. Mah so awaq mianéhboq we subiq suanéhe íwíáhéra

⁸ we táhtoqme sopípéq subiq suera wene anonka máhpeq tuparutowe.

⁹ Wenahni subiq sutonsabé so aboga mi ke anere aritankéhbo? Teiníboq írátíáhro. So aboga wene sotápéq séna wahnahnuro ke subiq suanawire. Subiq suena wene so mó ke kawerue wahnahnigeheéna eqsitankéhe.

¹⁰ Eqsitankéhe éna, Minayabe Manikáne ehwehnka íné éhweh mahraréna, Nah piáh kegá suto wahqká moke nahwiahnsanse kiotaikire.*

¹¹ Itene Wahnahnka mirainsabé itega, Kaweq sansáne íwíáhúne ire. (Buk Song 118.22-23)

Itewe mi sehirá íre ahtebaho úwe.

¹² Úwara wene ehweh irera seye náhenéra, Sísaga mah pabéqmé éhwéhnue itepi parobehre íwíáhuwe. Mira íwíáhu puara sío síoéra, We táhtoqme karábúsiipéq móatanéhe éra peh mitaq sáhurió keyabé áhreunsabe mó iwíáhéra Sísaga auwera pokuwe.

Sega Sísansabé, Táhkísi moné awenéhnkono kasenu ehwéhne.

(Mátíyu 22.15-22; Áruká 20.20-26)

¹³ Asiu wahnah kegá táhmaro Péhrasi kereq táhmaro Érótime iyahnaboreqsabé, Sísaga áhwára áhwára ehweh irarinkehboq áhwárawe tagéq pokue págegeue kogasenoro éra eqmaq súówe.

¹⁴ Eqmaq súówara kure Sísansabé, Íwáhnoraníno, ite tagarionawe arewe aiq pútaq ehweh iraréna aní móne. Arega anotah kereq pehgáriq kereqsabé peh monseráh íwíáhóne. Arega wehuke íre ehnenia peh Manikáne sansá tábúsoqme pahsuqme íwáhnoróne. Minayabe teio. Aneq iwíáhono? Itega Aroma kené wahnahme Sísáhri táhkísi moné awenéhnkono? Árahonehnkono uwe.

¹⁵ Árahonehnkono uwana Sísaga sene epéráhpéru iwíáh tagéna sensabé, Aneqsabé íné áhwárawe tagéq níwíoqnaho? Ebah moné taganiboq mewe sero úwara

¹⁶ sega peh morá ébáh móné ábóraq márówe. Ábóraq márówana wega sensabé, Mah monéráq insene pikísahakáq áwíqkakaq kehro úwara sega wensabé, Aroma kené wahnah aní Sísáhrine uwe.

¹⁷ Uwana wega sensabé, Aroma kené wahnahne náneq wewe náwéro. Manikáne naneg wewe Maniká náwéro úwara sega wene ehwehnsabé áhtenuwe.

Manikánka pukia ké iriwe oganúq sitankéhe ú ehwehne.

(Mátíyu 22.23-33; Áruká 20.27-40)

¹⁸ Sáyúsi kewé pusa ké íre iriwe oganúq sitankéhe íwíáhu kee. Táhmaro mi kegá Sísaba séra wensabé,

¹⁹ Íwáhnoraníno, Mósísine sehiranka maharéna, Íre aninkákáq wéh pukínaraq wenábáqka kéweiní meyankéhe. Mi inínká maqmarahna animári wenawahne animári míageheéna meyankéhe ire. (Lo 25.5)

²⁰ Minayabe abapete téhraníté se ábárahnahnah míarowe. Siwahwágá ahre mewena íre aninkákáq uraitaq pukuraire.

²¹ Pukurairana náhmbáh 2 abaqkávága awahwáné kéweiní mewena íre aninkákáq uraitaq pukurairana náhmbáh 3 abaqkávága moq monseráhnuraire. Moke mi abárahnáhnahnka mi iní mótaq mótarue mewera íre aninkákáq urotaq orah animári pukurowe.

* **12:10:** Aigárápéqté éhwéh Mátíyu 21.42 tagáhno.

22 Moke mi abápéqté téhraníté se ábárahnah nah mótaq mótarue mi kewéení mewera íre aninkákáq urotaq orah animárínká pukurowana sinehemé mi iní moq pukuraire.

23 Moke mi abáráhnáhnahnka mi iní meronsabé iriwe oganúq sitahnaraq insene ahre míanabo kasenuwe.

24 Kasenuwana Sísaga sensabé, Itewe Manikáne púkuipéqté séhíránkákáq wega págegeue miraorahi sansánkákáq íre ahtebah puag áhwára áhwára ahbabáq iwiáhowe.

25 Manikánka pusa ké iriwe oganúq sitahnaraq se peh íópeqté ké tahnsa mía míaiagehe. Mi tanáhráq wehga ahre íre meyangéhe. Ahrega íre wehkigehe.

26 Pusa ké oganúq sitahnayabé Mósísiga sehgióro ú sehira íre sáhnsahoo? Uworapeqté káriq awanká irarehnsabé sehíramé Manikánka Mósísinsabé mahraréna,

Íné Ébárahmane Maniká múge. Íné Áhísáhkine Maniká múge. Íné Sékópane Maniká múge
(Kisim Bek 3.2,6)

27 Manikámé íre pusa kéné Manikáne. Írakaumo. We peh oga míáh kéné Maniká míre. Minayabe itega íre tábúsoqme iwiáhowe úwe.

Manikáne kiotaiki sansánsabé éhwéhne.

(Mátíyu 22.34-40; Áríka 10.25-28)

28 Mósísiga sehgióro ú ehweh síwáhnori aní mitaq súwara Péhrasi kegá ehwehuwana irowe. Sísaga Sáyúsi kené kase ehwehnsabé tábúsoqme teriu púana wega Sísansabé kasenéna, Sehgióro ú ehwehmé aneq ehwéhkná mó ehwéh kiotaikiro úwe.

29 Úwana Sísaga wensabé, Kiotaiki ehwéh teaweníboq iro.

Ísara keo, írátíáhiro.

Maniká itene Wahnah peh morá aní míéhre.

30 Maniká itene Wahnahnsabé irutaboiroro.

Moke itene irupipeqkákáq

moke iteiwankakákáq

moke itene iwiáhopipéqkákáq

moke itene págege inónkánkákáq

Manikánsabe irutaboiroro.

Mah ehwéh mé moke mó sehgióro ú ehweh aiq kiotaikire.

31 Mó kiotaiki ehwéh iro.

Arerensabé arutaboirónanserah

mó anínsabé moq arutaboirúno.

(Lo 6.4-5; Wok Pris 19.18)

Mó sehgióro ú ehwehkná mah ehwéhtaré íre kiotaikire úwe.

32 Úwana síwáhnori anínká Sísansabé, Íwáhnoraníno, arega aiq tábúsoqme iraréne. Manikámé peh morá aníne. Peh morá webatare. Arega aiq pútaróne.

33 Itega Manikánsabe moke itene irupipeqmé, moke itene iwiáhipeqmé, moke itene págege inónkámé irutaboirúnawe, anotah kawéq sánsáne. Iteitensabé irutaboirúnanserah mó anínsabé moq irutaboirúnawe anotah kawéq sánsáne. Wehukega ménkámehnká subiqme agewe Manikánsabe titiraruqaruowe. Arutaboiré sansanká moke titiré sansa kiotaikire úwe.

34 Úwana Sísaga we ahtebah ehwéh irena wensabé, Manikánka wahnah wahnah-nirabeq arewe wahtotaq míahne úwara míó ke síáhtónsabe mó ehwéh íre kasenuwe.

Manikánka omaq ato aní éhweh Sísaga kasenú ehwehne.

(Mátíyu 22.41-46; Áríka 20.41-44)

35 Sísaga Manikánsabe iwiáh íwiáh atáh náhtápéqté wíráipéq síwáhnoréna míó keyabé, Mósísine ehweh síwáhnoro kegá, Manikánka omaq ato aní koweriréh ánimé we peh Tébitine anahwa wíre ewe. Mi ehwéh mé aneqsabé irareo kasenéna

36 Manikáne Awanka Tébiti iwiáh atowana igonkó pukúipéq sehíranúwana mi ehwéhkná mahraréna,

Maniká itene Wahnahnka néne Wahnahnsabé,
Niyah púpeq tútuue míéhnaq
arene naruo saiqnariankehe atóge úwe ire.

(Buk Song 110.1)

³⁷ Tébitiga mi anínsabé, Néne Wahnahne ato puana we árahue wene anahwa míanabo kasenuwe.

Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka ahbabárowe ú ehwehne.

(Mátíyu 23.1-36; Áruká 11.37-54, 20.45-47)

Kasenuwara áhnte wehukégá wene ehweh irera anotahtaq iwíáh iwíáhowe.

³⁸ Sísaga síwáhnorútaq mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kegá mira onserah-niyeho. Mó kegá se tagéra sensíwíq pankerageheéra íre wahto korósí úbíqmera nogówe. Sega máhkétirapéq nogótáq mó kegá se mehweh ariteyabe suwahbehre.

³⁹ Momiwí nahtápéq pokotaq peh kaweqtapéq tútuue méyabe suwahbehre. Táhutahurorabeq aboawah wehwári tútuue míáhrabeq méyabe suwahbehre.

⁴⁰ Sega kéweinínsónsábé péhe éhwéh teriera sene ménsámehnsánkakaq sene nahnkakaq mewe meweowe. Mó kegá ite kaweqtaq miáh ké wóe igeheéq wehuke miáhtaq íre wahtotaq púreq aruqarurowe. Mirao puana Manikánka ehweh aritahna tanáhráq se anotahtaq kamah arinkéhe úwe.

Tabonah inínká Maniká náwu monéyábé éhwéhne.

(Áruká 21.1-4)

⁴¹ Wehukega Maniká móne náuwrabeq Sísaga wahtotaq tútuue míowara áhnte kegá séra sene móne mitaq náuwana tagówe. Tagówara áhnte monéákák kegá áhnte moné náuwe.

⁴² Náuwana tabonah kewéinínká séna káriq monéraré náuwe. Mi monéraré peh morá ákáhtaq pabusa móné tahsane.

⁴³ Sísaga we kéro keyabé, Ínéba sewíáhro éna teiníboq írátíáhro. Mah tabónáh kewéinínká náuwi mónégá moke mó kegá náuwe móné kiotaikire.

⁴⁴ Sega sene pehipi matiáh móné náuwana mah tabónáh kewéinínká moke wene matiéh mónéwé aiq náuwe. Aiq náuwi púana amahnága táhutahuq paiqmarahna moné íre kéhre. Minayabe wega náuwi mónégá moke mó kegá náuwe móné kiotaikire úwe.

13

Sísaga, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh íre kaweraginawire ú ehwehne.

(Mátíyu 24.1-2; Áruká 21.5-6)

¹ Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtáqté wíráípéqté tueyokútaq we kéro anínká wensabé, Íwáhnoraníno, tagáhno. Nah kéh ébáhmé áhnte kaweq ebáhne. Áhnte kaweq ebáh náhmári tagáhno úwe.

² Úwana Sísaga wensabé, Amahnága mi anótáh náhmári aiq tagahno? Mi peréhnéhnia ébáhmári mirae íre moráráq kagainae. Peh moke paentárara aruaneherawoe úwe.

Sísaga anehe tanahráq íre kaweq sunúq sínawire ú ehwehne.

(Mátíyu 24.3-14; Áruká 21.7-19)

³ Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh korabeq seberiopéq Óríwi sawéhrápéq Sísaga tútuue míowara Pítareh Sémísireh Sónireh Ehntarurehga weba séra kasenuwe.

⁴ Kasená, Arega métáq irarénawe ahkake miraoneherabo? Miraonehera irataq aneq ábóraraginabo uwe.

⁵ Uwana Sísaga sensabé, Mi tanáhráqsábé mó kené péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritéhboq auráq matawéq tagaríáhro.

⁶ Áhnte kegá mótaq mótarue néníwírué séra, Ínéwé Manikánka eqmaq núwéh áni múge irarirataq áhnte kegá sene péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritagéhe.

⁷ Mi tanáhráq ebehowe ira ehwéh ireq mó ebehowe sóiriq ehwéh íréhrataqmé íre áhreoro. Téhwe teiú náneq ebeq sínana anehe tanáhráq íre apubúue sinae.

⁸ Mó kehinánseq mó kehinánseqka ebehoneherawoe. Mó wahnáhné awahrahreq mó wahnáhné awahrahreue ebehoneherawoe. Mitaq mahtaq máríinae. Ehwehranae. Minawarinká uwo uwoira tanáhráq áhwáranae úwe.

⁹ Sísaga mó mahraréna, Kawerue auráq matiáhro. Segá ite kaunsíri ke kotiorarabeq móitera sene momiwí nahtápéq áréti sahtáté iubigéhe. Néne sánsá sehgiónsábé ákáhtaq wahnáh kéreq anotah wahnáh kéreqka ehweh aitageheéra seba móitagéhe. Mi tanáhráq néne ehweh terigéhe.

¹⁰ Téhwe kaweq ehwéh moke mah kehíná kéhíná teri terinigehe.

¹¹ Segá ehweh aitageheéra táhtoqme meiqmera móíúwéhataq itega irarira ehwéhnsábé iwíáh kikiriyehe. Írakaumo. Mi tanáhráq Manikáne Awanka iwíáh aitahna ehwéh irarero. Mi tanáhráq íre iteitene ehweh irarigehe. Manikáne Awanka iwíáh aitahna ehwéh irarigehe.

¹² Subiq suageheéra siwahwárehga síbákawaréh móruehrara síbákawaréhga siwahwáreh móruagéhe. Subiq súáhro aritagéhe. Sibowárehga monseráhnue sene animári móruagéhe. Animárinká sinoibonsabé abiahnsa aritera subiq súáhro aritagéhe.

¹³ Néne sánsá sehgió púara ómi kegá itensabé íre suwahbanae. Néne sánsá íre susa anehe tanáhráqkákáq peh kawerue sehgirataq Manikánka ite meirena oga mérapeq móitankéhe úwe.

Sísaga íre kaweq sunúq sínaraqsábé teriu ehwéhne.

(Mátíyu 24.15-28; Áruká 21.20-24)

¹⁴ Sísaga mó mahraréna, Íre kaweq ahabárorahi naneq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáhrabeq maragéhe. Mitaq órira kahnara tagagehe. Mah sehirá tagah keo, iwíáhue tagahro. Mi tanáhráq Súría marakórápéq miéhrataq sáwéhrapeq pehbeheráh pokoro.

¹⁵ Mi tanáhráq máhpeq miéhrataq itene ménsámehnsá kiweyaneheéq nahupeq kibekiyehboq pehbeheráh pokoro.

¹⁶ Sotápéq miéhrataq itene korósi koweyaneheéq itene nahtapeq kouwekiyehboq pehbeheráh pokoro.

¹⁷ Mi tanáhráq kía miéhra inínsónseq inahunah inínsónseqka íre pehbeheráh pokorahi puaq sensabé irutaboiroro.

¹⁸ Ah áhnite kariéhínagake mi iré káwéq sunúq sínehboq púreroro.

¹⁹ Mitaqkake anotah íre kaweq sunúq sinawire. Manikánka mah marákó marákó mirarotaqkákáq amahnágaákáq mina tahnsa sunúq íre kéhre. Mókake mó mina tahnsa sunúq íre sinae.

²⁰ Íre sinae éna, Manikánka aiq iwíáhéna, Íné túbáh agonaraq mi sunúqká ómi mah kehíná kéhíná subiq suahráhire. Ómi subipáhraruehneho éna mi tanáhráq wahtonaraníe iwíáhúwe. Mira iwíáhúnsabe wega omaq sitéh keyábé arutaboiri puana mi tanáhráq wahtonaruankéhe úwe.

²¹ Sísaga mó mahraréna, Mi tanáhráq mó kegá itensabé, Tagahro. Ite meirena kaweraintankeheéna Manikánka omaq ato animé mahtaq miéhre irara mó kegá itensabé, We isebeq miéhre igehe. Sene péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritého.

²² Íné Manikánka omaq intárái aní múge irarira kereq íné Manikáne ehweh iraru aní múge irarira kereq péhepehe ehwéhne seneherawoe. Segá sirataq ótaq sansánkákáq anotah pagégé sánsánkákáq miraigehe. Áhnite kegá sene ótaq sansá tagéra sensabé aiq pútare aritageheéra mi sansá miraigehe. Manikánka omaq sitéh kégá moq sene péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritageheéra miraigehe.

²³ Moke teiú náneq mókake ábóraragína puaq auráq matawéq tagaríáhro úwe.

Anehe íné wehukení úku anínká tuinauge ú ehwehne.

(Mátíyu 24.29-31; Áruká 21.25-28)

²⁴ Sísaga mó mahraréna, Mitaqkake íre kaweq sunúq sótaikínaraq pópoqnah íre patahi-nae. Inokáhpeq íre íónitanae.

²⁵ Wehyoqmarí íópeqté meginae. Íópeqté págege naneqmarí moke kúrugúruinae. *(Aisaia 13.10, 34.4)*

²⁶ Mi tanáhráq íné wehukení úku anínká piribirioyahnkakaq téhreh naneqkákáq págegeue tuonara tagagehe.

²⁷ Túónagake pemiáhnka anotah ehwehnínaraq Manikánka wene íópeqté ké eqmaq suankéhe. Eqmaq suena wega omaq sitéh keyábé, Moke mah marákó marákórápéqté mitaqté kéweriqme mahtaqté kéweriqme ue ue meriqme sero inkehe úwe.

Sísane ehweh íre parabagia peh ahriahri kagainawire i ehwéhne.

(Mátíyu 24.32-35; Áruká 21.29-33)

²⁸ Sísaga mó mahraréna, Awankánsabe iwíáhue tagéq iahtebahro. Awanká ayahnawe anonkakaq kahnana ánáh aunínaraq itega iwíáhéq, Ópeq áhníbórá sire aiq ahtebóne ewe.

²⁹ Mina onserah moke teiú náneq ábóraragínaq tagéq íné túóna tanáhráq aiq wahtotarire igehe.

³⁰ Teiníboq írátíáhro. Amahnága oga míáh kégá ómi pehipi íre pukigehe. Ebeqme moke teiú náneq ábóraragínaq tagéq anehe pukigehe.

³¹ Íópeqkákáq mah marákó marákóákáq parabagínana ínega teiú éhwéhmé íre parabagia peh ahriahri kagainawire.

Sísa tuina tanáhráqmé ómiga íre iahtebóna ehwéhne.

(Mátíyu 24.36-44)

³² Sísaga mó mahraréna, Íné túóna wehekáhnkákáq áhwahakáq ómiga íre ahtebahwe. Íópeqté kégá íre ahtebahwe. Íné Manikáne ahninkáwágá moq íre ahteboge. Peh morá Maniká Iteriboga webataq mi wehekáh tagaríehre.

³³ Túóna tanáhráq íte íre tagaríáh púaq níwénunéq kawerue auráq matíáhro.

³⁴ Íné túónaraqmé wehga íre wahto ah nóginserahne. Wegá wene nahtapeq suena pokinaitaq wene arambehri ke wahnah arámbéhrírác sitéhre. Mó aní mó arámbéhrírác mó aní mó arámbéhrírác sitéhre. Ahnansahraq wahnah atéh ánínsábé, Kawerue auráq matiahno éna pokire.

³⁵ Mina inserah íné anotah Wahnáh túóna tanáhráq íre tagaríáh púaq kawerue auráq matíáhro. Íó tupekínaraqpópoq inokáhnabubupopoq kokórega téh ehwehnínaraqpópoq ahbiahipeqpópoq tuinauge.

³⁶ Apubúue túónaraq íte sugéhboq peh kawerue auráq matíáhro.

³⁷ Itensabé teiú éhwéh ómi mah kehiná kéhíná teríúge. Níwénunéq kawerue auráq matíáhro úwe.

14

Wahnah kégá Sísa subiq suaneheéra moraénu ehwéhne.

(Mátíyu 26.1-5; Áruká 22.1-2; Sóni 11.45-53)

¹ Ahrina tahnsá sótaikú iahreraraq ko tanahráq íre múi párétí né tanahráq wahtonútaq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka sío síoéra, Sísawe árahue epéq táhtoqme mósubiq suanéhnkono íwíáhuwe.

² Mira íwíáhéra, Áhnte wehekéqká táhutahurirataq ehwehéra tobehiehboq Sísa peh-raganehe uwe.

*Peh morá íninká Sísane ayahnopeq wéri abaq ato ehwehne.
(Mátíyu 26.6-13; Sóni 12.1-8)*

³ Pétáni suwahpeqte ání Sáimóniwe anotah nao wagú anine. Minayabe mó kegá, Náonkakaq Sáimónie ue wéhuwehu áwíratówe. Sísaga Pétáni suwahpeq ména mi aniné nahtapeq táhutahurúwana peh morá íninká áhnte moné tahnsa wéri ántéhyá mewe súwe. Mewe séna mi antéhyá piteruqme Sísane ayahqnopeq wéri antiatowe.

⁴ Antiatowara táhmaro míó kega abiahsanéra seye náhenéra, Mi weríwé aneqsabé pehipi antiatehro?

⁵ Íre pehipi antiatéhtáq tahirímé mi werí paigmarena 300 moné mewena mi moné tabonah ke nári irino éra mi inínsábé awehgu atówe.

⁶ Awehgu atówana Sísaga sensabé, Mi iní pehragatáhro. Aneqsabé awehgu ataho? Wegá mira aintéh sánsámé kaweq sansáne.

⁷ Tabonah kewe ahriahri iteba mía míaowaq ite iuwahbáhnagake séhréh aritahráhowe. Ínéwé ahriahri iteba íre mía míainie.

⁸ Mi íninká aiq miraorahi sansá aiq miraire. Íné maisarageheéna mi íninká ninonka abaq intéhre.

⁹ Teiníboq írátíáhro. Mah marákó marákó kaweq ehwéh teri terinirataq wega amahnága mirai naneq ehwehnikákákáq terigéhe. Terírataq íréhra kegá wéri abaq intéh inínsábé iwíáhigehe úwe.

*Súrásaga wahnah keyábé, Ite meiqmena Sísaba móitaníe ú ehwehne.
(Mátíyu 26.14-16; Áruká 22.3-6)*

¹⁰ Sísá kéro ke airápété téhranité míówe. Sebaté ání wenáwíqtare Súrása Ísíkáriótie. Wegá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kébá pokue sensabé, Sísá iteba méauwaníe úwe.

¹¹ Méauwaníe teriuwara iwíáh iwíáhéra móne awenéhboq miraúno uwana Súrásaga kowe aritena se Sísaba mórite tanáhráqsábé iwíáhue kabarúwe.

*Sísareq we kéro kereqka moraráq táhutahuru ehwéhne.
(Mátíyu 26.17-25; Áruká 22.7-14,21-23; Sóni 13.21-30)*

¹² Íre múi páretí né tanahráq ebeqte wéhékáh sótaikú iahreraq ko tanahráq sútaq Asiu kegá sipisípiq áráhq subiqme titiru tanahráq súwe. Mi tanáhráq we kéro kega Sísaba séra wensabé, Sótaikú tanahráq iahreraq kéh táhútáhúq nankehboq eheq kogaweratanéhnkono ue kasenuwe.

¹³ Kasenuwana Sísaga we kéroya anité eqmaq suanaútaq sensabé, Wahtotaq kehiná suwahpeq pokotao. Obenkisa wání ántéhiyánkákákáq ánínseq piehgírataq kérahta.

¹⁴ We kibekína nahtápéqté ábówánsábé mahraréta, Íwáhnori anínká mahraréna, Ínéreq íné séniráh kéreqka sótaikú tanahráq iahreraq kéh táhútáhúq nanehboq mi paqnáhípeq teio íre teawetao.

¹⁵ Teawírataqmé wega ménsámehnsá aiq kaweria páqnáhípeq teinkéhe. Mitaq itene táhutahuq kaweraráhta éna eqmaq suowe.

¹⁶ Eqmaq suowara mi anitégá mi ke suwahpeq pokue Sísaga teriunserah tagéra mitaq sótaikú tanahráq iahreraq ko tahutáhúq kaweraróye.

¹⁷ Íó tupekútaq Sísareq airápété téhranité we kéro kereqka mitaq séra

¹⁸ tútuue táhutahurutaq Sísaga sensabé, Teiníboq írátíáhro. Ite míáhrabeqte ání ínéreq moraráq nóya anínká néne naruo kowerirankéhe úwe.

¹⁹ Úwara sene sirupipeq umeh agúwara morá ání morá anínkáue Sísansabé, Arega ínénsabe irareno ue kasenuwe.

²⁰ Kasenuwana Sísaga sensabé, Airápété téhranité omaq sitórabeqte anínká ínéreq morá párétáhípeq páréti pámbáhúya animé we wire.

²¹ Manikáne ehwehnka aiq irarinserah íné wehukení úku aní pukinie. Néne naruo kowerirahna aní anotahtaq kamah awinawire. Wenanoga we íre maqmiotaq tahirímé aiq kaweri irino úwe.

Sísaga párétiakák sera ano ko kahpúákák náriu ehwéhne.

(Mátíyu 26.26-30; Áruká 22.15-20; 1 Kórína 11.23-25)

²² Sega táhutahurutaq Sísaga páréti mewena Manikánsabe kaweróne atena keqme náriena sensabé, Mahnawé niwaq mire. Náhro úwara nowe.

²³ Nowana wega náhniák sera ano kahpú mewena Manikánsabe kaweróne atena náriuwara ómiga nowe.

²⁴ Sísaga sensabé, Mahnawé néne korahq mire. Néne korahq tuinaga itereq áhnte mó kereq Manikánka insahwé aitená itene ahbabák kaweraitankéhe.

²⁵ Teiníboq írátíáhro. Náhniák sera ano mahta q mó íre nanie. Mókake Manikánka wahnah wahnahnínarabeq míáhnaraq o sera ano nanie úwe.

²⁶ Sega Manikánsabe iwíáh íwíáh igonkónéra máhpeq tueyokéra Óríwi sawéhrápéq pokuwe.

Sísaga Pítansabé, Íné nuwaniewóne ú ehwehne.

(Mátíyu 26.31-35; Áruká 22.31-34; Sóni 13.36-38)

²⁷ Sísaga sensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna, Ínéga sipisípiq Wahnáh subiq súáhnaraqmé moke sipisípiqmarínká kobeq séberigehe ire. *(Sekaraia 13.7)*

Mi ehwéhnká irarinserah ite ómiga íné nuweq kobeq séberigehe.

²⁸ Manikánka íné oganúq intahnaraq Kehrari marákórápéq ebeq konaq inehe sigéhe úwe.

²⁹ Úwana Pítaga Sísansabé, Ómiga are áúwéh rataqmé ínéga íre auwanauge úwana

³⁰ Sísaga wensabé, Teawiníboq írátíáhno. Ibora inókáhpéq kokórega téhtaréráq ehwehnina ínaraq arega íné íre tagaríóge apahtáróráq irariniewóne úwe.

³¹ Úwana Pítaga mi ehwéhnsabé anotahta q ahqáho éna Sísansabé, Mó kegá arereq ínéreq iu-biq súéh rataqmé ínéga are aiq tagaríóge atanauge úwara sega moke wega irarúnserahnue.

Sísaga Késémáni matábúráq kobúrerú ehwehne.

(Mátíyu 26.36-46; Áruká 22.39-46)

³² Sísareq we kéro kereqka mitaq suera mátabu áwíq Késémáni pokuwe. Sísaga sensabé, Ite mahta q tútuue míehrana íné kobúrerono éna

³³ Pítareh Sémísireh Sónireh móbeq móritowe. Móritena wene arupipeq anotah uméhue págege agúwana

³⁴ wega sensabé, Nirupipeq anotah uméhinka pukorahuge. Mahta q tótuqméq tagaríáhro éna

³⁵ se suena wahtotaq móbeq pokéna marakóra q káuqmunue ména púrerúwe. Púreréna íre kaweq sunúq weba sínehoéna púrerúwe.

³⁶ Púrerue mahraréna, Nániboo, arega moke miraorahóne. Mah íré káwéq súnúq móruo. Íre íné nuwahbeh sansá peh are awahbáhna sansánúno ue púrerúwe.

³⁷ Púreraruena wega Pítarehba kouwekéna tagówara sugówe. Sugówana wega Pítansabé, Sáimónio, aneqsabé sugahno? Pehgáriq tanahráq árahinsabé íre tótuqmé níwénunorahoo?

³⁸ Iteiyuwanka kaweq sansánéyabe iuwahbehre. Peh itene inonka mareqmarero puaq íre miraorahowe. Minayabe owainawanka ahbabák aitehnehboq tótuqméq púreroro éna

³⁹ mónkakák kobúrerúwe. Métáq púrerúnserahnue mó púreréna

⁴⁰ Pítarehba mó kouwekéna tagówara se anotah mukúq máhkúru puara se peh sugówe. Sugówana Sísaga iriritowara siyehitónsabe ehiya míówe.

41 Sísaga apahtárórác kéna séna ú púana sensabé, Ite peh ahrenaneheéq sugaho? Aiq míre. Íné wehukení úku aní ahbabáq ke kowerire tanahráq aiq sire.

42 Pokonehboq irigoro. Tagahro. Néne naruo koweriréh anínká aiq sire úwe.

Súrásaga Sísane naruo koweriro ehwéhne.

(Mátíyu 26.47-56; Árúka 22.47-53; Sóni 18.3-12)

43 Sísaga mi ehwéh irarútaq Súrása we kéro anínká apubúue súwe. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísiga miraoro ú ehweh síwáhnoro kereq Asiu kené aboawah wehreqka áhnte mó ke eqmaq súowara sega pokamarinkákáq sahmárinákákáq Súrásareq morárác suwe.

44 Seneherautaq koweriro anínká su ke teriena, Ínéga nánkóqnahna anímé Sísá wire. Táhtoqme kawerue meqme móáúwáhro úwe.

45 Minayabe Súrásaga sútaq Sísaba apubúue séna wensabé, Íwáhnoraníno éna nánkóqnowe.

46 Nánkóqnowara sega Sísá táhtoqme ambubuue táhtotíowe.

47 Táhtotíowana mó anínká wene poka mewena Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh aníné arambehri aní apiwe wene ahre kiraq auwowe.

48 Kiraq auwowana Sísaga sensabé, Aneqsabé aebó aní táhtoráhnserah pokankákáq sahnkákáq íné meniraneheéq seo?

49 Mó wehekáh mó wehekáhnue Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq áhnte wehekáh itereq ména iwáhnorurautaq mi tanáhrác itega íné íre táhtotiarowe. Manikáne ehwehnka irarinserah aiq pútaraginkeheéq miraowe úwara

50 we kéro kega Sísá auwera pehbeheráh pokuwe.

51 Pokuwana káriq mahbígá peh taberábe ambántá úbíqmena Sísá anehe kaqmena kérowe. Kérowara míó kega we táhtorówana

52 wene ambanta kesuena pehrákora pehbeheráh pokuwe.

Wahnah kegá aboawah weh míórabeq Sísá ehweh ató ehwehne.

(Mátíyu 26.57-68; Árúka 22.54-55,63-71; Sóni 18.13-14,19-24)

53 Segá Sísá meqmera Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahpa pokuwara moke Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Asiu kené aboawah wehreqka mitaq momiwíuwe.

54 Se mótaq we mótarue Pítaga sinehe kaqme kure Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahne nahnoerápéqté mátábúrác kúwe. Kure mitaqté párisíréhreq tútuue méra iraraq totoruwe.

55 Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq moke mó kaunsírí kéreqka Sísá subiq suanéhboq wega ahbabáruraimé insega tagarairo éra kabaruwara íre pahsúowe.

56 Sísaga miraúnsabe áhnte kegá péhe éhwéhnéra íre morá éhwéh iraruwe.

57 Táhmaro kegá irigue péhe éhwéh atera mahraréra,

58 Itega wene ehweh írátáúne. Wegá iraréna, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh wehukega pearó nah sokoruqme apahtáro wéhékáh mó nah pearaníe. Íre niyahnkaratáté pearaníe uraire éra

59 sene ehwehme peh úbíráhbíq ehwehnéra íre morá éhwéh iraruwe.

60 Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka irigue ákáhpi kowéna Sísansabé kasenána, Mah kegá arensabé irare ehwéhmé arega íre terieráhono? Sene ehweh aiq pútaq ehwéhpo úwana

61 Sísaga íre iraria peh ehiya míowe.

Peh ehiya míowana wega Sísansabé, Manikánka ite Asiu ke meirena kaweraitankeheéna peh morá aní omaq atowe. Arewe mi anípo? Arewe Manikáne ahninkáwábo kasenúwana

⁶² Sísaga wensabé, Íné we uge. Íné wehukení úku anínká Manikáne ayah púpeq tútuue ména íópeq írábúyápipeqté tuonaq tagagehe úwe.

⁶³ Úwana Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka mi ehwéh irotaq abiahnsanú púana wene korósi subansuena mahraréna, Wega aiq irarinsabé mó keyabé móme íre kasenoro. Ahqáho.

⁶⁴ Wega Manikánsabe íre kaweq ehwéh atéhraq íráhwe. Minayabe aneratanéhnkono úwara sega moke mahraréra, Wega ahababáq ehweh aiq irari puag subiq suo atanéhe uwe.

⁶⁵ Táhmaro kegá Sísá tehqni atera wene auranabiah ambantaraté akariatawéra subiq-marera, Insega are subiqmarehro? Teio uwara párisirehga Sísá meqmera mósubúwe.

Pítaga, Sísá íre tagaríoge ú ehwehne.

(Mátíyu 26.69-75; Áruká 22.56-62; Sóni 18.15-18,25-27)

⁶⁶ Pítaga nahnoerápéqté mátábúráq tumíowana Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh ániné arambehri ahrárigá súwe.

⁶⁷ Súwana Pítaga iraraq totorúwana mi ahrárigá we tagéna ebitáwéna wensabé, Are Sísá Néhsara suwahpeqte ánínseq míarone úwe.

⁶⁸ Úwana Pítaga ahqáho atena, Arega iraréna ehwéhmé íre ahteboge. Aneq ehwéhnono éna mitaq suena méhpehpeq pokúwana kokórega téh ehwehnúwe.

⁶⁹ Mi ahrárigá méhpehpeq Píta mó tagéna míó keyabé, Mah anímé Sísá awahrahní míre úwe.

⁷⁰ Úwana Pítaga mó ahqáho atowe.

Pehgáriq motáq tahnsa mitaq míó kega Pítansabé, Are Kehrari marákórápéqté áni púah are wenawahrahní móne uwe.

⁷¹ Uwana Pítaga ehbonéna mahraréna, Manikánka tagaríéhtáq aiq pútariahnsanuge. Itega irare anímé íné íre tagaríoge. Ínéga péhe éhwéh teawénaraqmé Manikánka íné nubiq suankéhe úwana

⁷² kokórega mó ehwéhnúwe. Mó ehwéhnútaq Sísaga teawu ehwéh Píta ahrreraq kowe. Mina teawu ehwéhmé, Kokórega téhtaréráq ehwehnina ínaraq arega apahtáróráq íné íre tagaríoge irariniewóne úwe. Pítaga mi ehwéh ahrreraq kowana wene arupipeq umehúwana anotahtaq ibisówe.

15

Sísá meqmera Páhírátiba móátó ehwehne.

(Mátíyu 27.1-2,11-14; Áruká 23.1-5; Sóni 18.28-38)

¹ Ahbiahipeq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereq moke mó kaunsírí kéreqka momiwíue Sísá subiq súéhra ehwéh sío síoéra wene ayahnkaratáq nágáqtate táhru táhrue meqmera anotah wahnáh áni Páhírátiba móátówe.

² Móátówana Páhírátiga wensabé, Arewe Asiu kené wahnahpo kasenúwana wega wensabé, Arega aiq iraréne úwe.

³ Úwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kegá Sísá áhnte ehwéh atówe.

⁴ Ehweh atówana Páhírátiga Sísansabé, Sega arensabé áhnte ehwéh atáhwe. Minayabe arega ehweh íre terieráhono kasenúwana wega peh ehiya míowe.

⁵ Peh ehiya mío púana Páhírátiga iwíáhue tagéna áhtenúwe.

Páhírátiga, Sísá awankátaq táhparáthro ú ehwehne.

(Mátíyu 27.15-26; Áruká 23.13-25; Sóni 18.38-19.16)

⁶ Anotah tahutáhúro tanáhráq mó opéq mó opérué karábúsiipeqté áni Asiu kegá pugeqio teawú ani Páhírátiga pugesuaq pugesuarúwe.

⁷ Wehukení wenáwíq Páréhae. Wereq mó kereq ebehutaq Páréhbagá wehukení subiq suonsabe karábúsiipéq míowe.

⁸ Karábúsiipéq míowara áhnte kegá kire Páhirátinsabé, Are ahriahri mira aruqarurona serahnúno uwe.

⁹ Uwana Páhirátiga sensabé, Asiu kené anotah Wahnáh pugeq inínkono kasenúwe.

¹⁰ Kasenéna iwíáhéna, Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kegá, Sísaga ite kio-taikíneho éra abiahnsa atáh púara ínéba meqme sewe iwíáhúwe. Mira iwíáhú púana wega sensabé, Asiu kené anotah Wahnáh pugeq inínkono kasenúwe.

¹¹ Kasenúwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kegá míó keyabé pagu pagunéra, Mah ehwéh Páhiráti koreawéro. Wensabé teaweq, Páréhba pugeqauwe Sísá subiq súáhro arito koreawéro éra pagu pagunuwara míó kega, Páréhba pugeqio uwe.

¹² Uwana Páhirátiga sensabé mó kasenéna, Itega ite Asiu kené Wahnahne ue áwirátáh ánime aneratanínkono úwe.

¹³ Aneratanínkono úwara sega ehweh kikiréra, Awankátaq táhpawe subiq suo uwana

¹⁴ Páhirátiga sensabé, Aneqsabébo? We aneq ahabáriro kasenúwara sega mó anotah ehwéhnaéera, Awankátaq táhpawe subiq suo uwe.

¹⁵ Uwana Páhirátiga míó kene sirupipeq eyoyóigeheéna Páréhba pugeq auwena Sísá áréti sahtaté subóro aritena sóntía kegá awankátaq táhpawe subiq suageheéna siuwe.

Sóntía kegá Sísansabé awiréh ató ehwehne.

(Mátíyu 27.27-31; Sóni 19.2-3)

¹⁶ Sóntía kegá Sísá meqmera wahnah anínká ehwehúrabeq kibekue móatera ómi mó sóntía ké síáhrabuwara momiwíuríówe.

¹⁷ Momiwíéra peh morá tautáúq korósí abaq atera ógaratáté keborarera wene ayahqnotaq suki atówe.

¹⁸ Suki atera wensabé, Aiq míahno? Arewé Asiu kené Wahnah mone éra

¹⁹ wiahno sahtaté ayahqnotaq subiqmarera tehqni atera sirehunseraráq méra Sísansabé péhepehe iwíáh iwíáh atera

²⁰ awiréh atówe. Awiréh atera abaq ató korósí akai auwera wewene korósí suki atera awankátaq táhparanehéera meqmera pokuwe.

Sísá awankátaq níriraté táhparó ehwehne.

(Mátíyu 27.32-44; Áruká 23.26-43; Sóni 19.17-27)

²¹ Sóntía kegá Sísá meqmera pokuwana Sáiríni marákórápéqté áni wenáwíq Sáimóni ah-tapeq sure Sarúsarama suwahpeq pokinieéna sótaikinaúwe. We Árékásántareq Árupareqne sibowá míowe. Sóntía kegá we saiqnatera, Sísá táhparéhra awánkámé abaqme kúno atónsabe abaqmena kúwe.

²² Sísá meqmera Kógóta sawéhrápéq kíúwe. Mi sawéh áwíqmé áwahewé wehukení ayahqno tánúnsutapére.

²³ Mitaq sega íre érorahi kítahé maráhsíní mewera náhniáq sera anopipéq sombirahue Sísá náuwana ahqáho éna íre nowe.

²⁴ Íre nowara sega we meqmera awankátaq níriraté wene ayahnkaratáq subiqmaq aigarátaq subiqmarue táhparera awanká pankeqme marakóipeq pearówe. Pearera, Wene korósí insega meyanabomo éra saraqmianeheéra káhsíue saraqme meyówe.

²⁵ Wéhékáh ío ákáhtaq kiutaq awankátaq táhparówe.

²⁶ Ehweh ató ehweh kanehraq sehíranúwara wene ayahqno abobórahpeq awankátaq táhparówe. Mi sehíránká mahraréna, Asiu kené Wahnahne úwe.

²⁷⁻²⁸ Sísá awankátaq táhparórabeq aebó ánité moq awankátareráq níri pewe táhparéra pankeqme ayehré ayehré pearówe.

29 Pearówara mitaq sótaiku kegá Sísá tagéra awiréh atera sinuo kóbiq kóbiréra wensabé íre kaweq ehwéh atówe. Íre kaweq ehwéh atera mahraréra, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh nah sokoruqme apahtáróráq mó pearahráhóna aníno,

30 arere séhréhúno. Oga míankehboq marakóipeq tueagúno éra awiréh atówe.

31 Awiréh atówara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka moq awiréh atera mahraréra, Wega mó ke kaweraritena peh wewe íre kawerorahire éra

32 wega, Íné áhnte wehuké merirena kaweraritankeheéna Manikánka omaq intowe iwíáhire. Íné Ísara kené Wahnah aní múge iwíáhire. Wega maraipéq tueagínaq tagéq wensabé aiq pútare atanéhe éra awiréh atówe. Awankátaq táhparó anitégá moq íre kaweq ehwéhnéra Sísansabé awiréh atóye.

Sísá pukú ehwehne.

(Mátíyu 27.45-56; Áruká 23.44-49; Sóni 19.28-30)

33 Wéhékáhnabubu moke mah marákó marákó sunkíkíragúwana ío tunsorerutaqkakákáq peh sunkíkíratíowe.

34 Tunsorerutaq Sísaga wewene ehwehta q Wenabonsabé anotahta q mahraréna, Írói, Írói, tahmah sabáhtahnie úwe. Mi ehwéhnúme, Nániboo, Nániboo, aneqsabé íné nuwahno úwe.

35 Úwara táhmaro iriwe mío kega irera mahraréra, Íráhro. Éráísansabé áhrabire uwe.

36 Mibeqté ánínká pehbeheráh sehenáh tahnsa náneq mewena kítahéh nah nanepipéq pámbáhue sehikaratáq maqme pankeqme Sísaga píbíra nankeheéna awuwe. Awena mahraréna, Éráísaga marakóipeq atanabiramo. Taganeheqmúne úwe.

37 Úwana Sísaga anotahta q ehwehnéna putiowe.

38 Putiotaq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté páráhnikéq tahnsa ónsá senahpeqté subame tunse téhtaré úkúwe.

39 Sóntía kené kíápéténiga Sísane auranabiah tapeq ména we putionsabe tagarawéna mahraréna, Mah anímé aiq púta q Manikáne ahninkáwá wíre úwe.

40 Sísá putiotaq ahreronká mobeq iriwe méra awahnkanuwe. Mágára suwahpeqte íní wenáwíq Máhríae. Sémísi anehe piah anínseq wenawah Sósépareqne sinowa wenáwíq moq Máhríae. Mó íní wenáwíq Sárómie.

41 Sísaga Kehrari marakórápéq síwáhnorúta q mi inítógá we kéréra wene táhutahuq tíátówe. Mi inítároréq mó Sarúsarama suwahpeqte su ahrérónseqka mobeq iriwe méra awahnkanuwe.

Sísane anonka maisé onápípeq maisaró ehwehne.

(Mátíyu 27.57-61; Áruká 23.50-55; Sóni 19.38-42)

42 Ahbiah tahnsá ahrena ahrena wehekáh ibora táhnsá táhutahuq kaweq kaweré wehekáh ío tupekúta q Sósépaga Páhirátiba pokúwe.

43 Sósépawe Árimátéa suwahpeqte ánínúwara mó kegá, We kaweq abóawáh wéh wíre iwíáhuwe. We Manikánka wahnah wahnahni tanáhráq áwénunue taga tagaú aní míre. We íre áhrea Páhirátiba pokéna wensabé, Sísane anonka mewena mómaisaranínkono úwe.

44 Úwana Páhirátiga, We putiehramo iwíáhéna kíápéténine wahnah áhrabéna, Aiq putiehro éna kasenúwe.

45 Kasenúwana, Aiq putíéhre úwana Páhirátiga Sósépansabé, Wene anonka meyo úwe.

46 Úwara Sóséparehga íre wahto taberábe ambántá paiqmarera Sísane anonka kiwewe marakóraq márumarera ambantaipéq úbíqme mewera ubusa onápípeq mómaisarówe. Maisarera ebah ubusa onápípeq marera anotah ebáh paentáwe kure maisiaró mehpeh paiqmarera pokuwe.

⁴⁷ Mágára suwahpeqte ínínseq mó wenaogo Máhria Sósépane anowareqka Sísa mais-arórabeq tagoye.

16

Sísa oganúkú ehwehne.

(Mátíyu 28.1-8; Áruká 24.1-12; Sóni 20.1-10)

¹ Ahrena ahrena wehekáh parabagúwara Mágára suwahpeqte íní Máhriareq Sárómireq Sémísine anowa mó Mahriáreqka Sísane anonka abaq ataneheéra kaweq kunkúni werí paiqmárówe.

² Paiqmárówana o wikí kowara ebeqte wéhékáh ahbiahipeq íó kiembogútaq mi inínsónká maisiaró onápípéq pokéra ahtapeq kure

³ seye náhenéra, Méhpeh paiqmáráh ébáhmé insega paentáwe méreitanabomo uwe.

⁴ Úwana anotah ebáhnaba kowara sega tagowana méhpehtaq íre paisa peh móbeq kowara tagowe.

⁵ Tagéra maisiaró onápípéq kibekuwana íre wahto taberábe korósíákák máhbí éberiopeq tútuue míowara tagéra áhtenuwe.

⁶ Áhtenuwana wega sensabé, Íre áhtenoro. Ite Sísa Néhsara suwahpeqte ání awankátaq táhpato aní seragahwe. We oganúkéna mahtaq íre míéhre. We maisatotaq tagahro.

⁷ We kéro kereq Pítareq korerieq, Wega Kehrari marákórápéq ebeq kínaq itega mitaq kirataq tagagehe. Wega teiátáinserah itega mitaq we tagagehe koreriéro úwe.

⁸ Úwana mi inínsónká tueyokéra iransánue áhtenunsabe pehbeheráh kure áhreu puara ahtapeq sótaiku ke íre teriasa peh ehiya méra pehbeheráh kótaikuwe.

Mágára suwahpeqte íní Máhriaga Sísa tagó ehwehne.

(Mátíyu 28.9-10; Sóni 20.11-18)

⁹ [Ebeqte wehekáh o wikí ahbiahipeq Sísa oganúkéna wega Mágára suwahpeqte íní Máhriaba ebeq súwe. Wega mó tanáhráq abapete téhtaré ówáináwánsabé, Máhria auweq pokoro arito íní míre.

¹⁰ Sísa mi iníbá ebeq súwana mi inínká pokue Sísa kéro keba pokúwara Sísa pukúnsabe wensabé sirutaboirára íbisowana Máhriaga koreriena,

¹¹ Sísa oga míehrana tagoge úwe. Úwara wene ehwehnsabé íre aiq pútare atówe.

Sísa kéroya ánitégá ahtapeq Sísa tagoya ehwéhne.

(Áruká 24.13-35)

¹² Anehe téhranitégá uworapeqté áhtápéq nogúyataq Sísa mó aní tahnsa úkue seba súwe.

¹³ Súwara sega kouwekéra moke Sísa kéro ke koreriúyara sene ehwehnsabé moq íre aiq pútare arítówe.

Sísaga we kéro keyabé, Néne ehweh koreriéro ú ehwehne.

(Mátíyu 28.16-20; Áruká 24.36-49; Sóni 20.19-23)

¹⁴ Anehe we kéro ke peh abapete morá ké méra táhutahurutaq Sísaga seba súwe. Sirupipeq págege éra we oganúkú ehwehnsabé íre aiq pútare arítónsabe sensabé siwehguúwe.

¹⁵ Sensabé, Moke mah marákó marákó pokue mah kehiná kéhíná kaweq ehwéh koreriéro.

¹⁶ Ínénsabe aiq pútare aintera wání meyéhra kewé Manikánka oganúq sitankéhe. Ínénsabe íre aiq pútare aintéhra kewé ehweh aritankéhe.

¹⁷ Ínénsabe aiq pútare aintéhra kegá teiéna otáq sánsá miraigehe. Néníwírue owainawamarí kaqsuagéhe. Kambare ehwéhnegehe.

¹⁸ Ayahtate wehe táhtoragéhe. Pukorahi naneq nehrataq íre pukigehe. Siyahnkaratáté awahre ke táhtoréhataq kaweraginkehe úwe.

Manikánka Sísa íópeq tumero ehwehne.

(Árúka 24.50-53; Eqmaro 1.9-11)

¹⁹ Sísa itene Wahnahnka aiq teriuwana Manikánka we íópeq tumerowana wene ayah púpeq tútuue míowe.

²⁰ We kéro kega pokue mah marákó marákó áhnte kehiná kaweq ehwéh teri terinuwe. Itene Wahnahnka se séhréh aritonsabe sega ótaq sansá mirauwara író kega tagéra, Mah ehwéhmé aiq pútaq Manikáne ehwéhne uwe.]

Árúka Ebeq sáhnshawe ahtebé ehwehne.

Árúkawe íre Asiu anínéna we nahnso aní míowe. Wega téh sóteh arámbéhríéna anehe Pora kérena séhréh atowe. Árúkaga Sísane arambehri wene auranka íre tagéna peh Sísá tago keyábé kasenéna kawerue ahtebéna mah pukú sehiranúwe. Nahnso kegá mah pukú sáhnshawe Sísane ehweh kawerue siahtebéra wensabé aiq pútare atagehéna sehiranúwe. Anehe Árúkaga Eqmaro Kene ehweh pukú sehiranúwe.

Árúkaga mah kawéq éhwéh sehiranúwe.

Árúkaga Tíópírása ebeq sehiranú ehwehne.

¹ Tíópírása anotah wahnáh aníno, ite míaraunarabeq áhnte kegá Manikánka miraurai naneqsabé iwíáhéra sehiranurowe.

² Sehiranuro kegá Manikáne ehweh teri terinera wega miraurai naneq tagaro kené ehweh irera teniátówe.

³ Téhwe tago kereq sehiranuro kereqsabé kasenéna sene ehweh iwíáhue taga-rauge. Anehe inéga moq mi éhwéhnsábé tábúsoqme sehiranéna areba eqmarahnah sáhnshahinkéhe. Tíópírása kaweq aníno,

⁴ arega aiq pútaq éhwéh irankehéna sehiranue teawúge.

Íópeqté ánínká Sóni éhweh pahsuo éhwéhne.

⁵ Súría marákórápéq wahnahnú aní Érótiga wahnahnútaq Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritéh aní wenáwíq Sékáráía ména we Ábíya kahnáh mibeq mahbeq arito aní míowe. Wene ahre Áróni kahnáh íní ména wenáwíqmé Érisábétie.

⁶ Mi akéqká kaweqtaq méra Manikánka sehgióro ú ehwehnikákáq wene sánsánkákáq moke tábúsoqme sehgiúye.

⁷ Se orení akéq méra Érisábéti orahini puara se íre aninkákáq míóye.

⁸ We kahnáhnká arambehriutaq Sékáráíaga Manikáne ehweh mibeq mahbeq arito aní ména arambehriúwe.

⁹ We kahnáhnká sene sánsánéra Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq kaweq kunkúni naneq pariankeheéra Sékáráía eqmarówe.

¹⁰ Pare tanahráq áhnte kegá máhpeq méra púreruwana Sékáráíaga webataq nahupeq kibekéna mi kawéq kunkúni naneq tahberapeq pariowe.

¹¹ Pariowana Maniká míéhrabeq íópeqté ánínká ábóraragéna tahbe ayehrápéq iriwe míowana

¹² Sékáráíaga we tagéna kurináhnéna iwíáh kikiréna áhreúwe.

¹³ Áhreúwana íópeqté ánínká wensabé, Sékáráíao, íre áhreúno. Manikánka arega púreróna éhwéhmé aiq íréhnsábé arene ahre Érisábétiga animai maqmiankéhe. Maqmianharaq arenahninsábé Sónie ue áwírato.

¹⁴ Maqmianharaqmé arene arupipeq eyoyóue iwíáh iwíáhinkehe. Áhnte mó kegá moq iwíáh iwíáhigehe úwe.

¹⁵ Iwíáh iwíáhigehe éna, Maniká itene Wahnahnka wensabé, Are anotah aní míahno atanawire. Ahriahri we náhníaq sera anonkakaq píahakáq awehriinkehe. Wenanone arupipeq míahnaraq ahriahri Manikáne Awanka werek mía míainkehe.

¹⁶ Werek mía míairana wega Manikáne ehweh teri teriníaraq áhnte Ísara kegá Maniká itene Wahnahne sánsá kawerue sehgiéhe.

17 Éráísa Manikáne ehweh irarú ani marakóipeq míotaq anotah aní ména págegeue síwáhnorúnserah itene Wahnahnka sinaitaq arenahninká ebeq séna síwáhnorinkehe. Minayabe sibowárehreq sene animárínseq insahwé aritankéhe. Itene Wahnah sína tanáhráq áwénunigehboq ahabábq kega arenahniné ehweh irera sene ahabábq suera kaweqtaq míagehe teawuwe.

Íópeqté áníné ehwehnsabé íre aiq pútare ató ehwehne.

18 Íópeqté ánínká mi ehwéh Sékáráia teawuwana Sékáráia wensabé, Íné ore úkugana néne ahre moq orení míéhre. Minayabe arega iraréna ehwéhmé árahue aiq pútaraginabo úwe.

19 Úwana íópeqté ánínká wensabé, Néníwíq Kébárie. Íné Manikáne auranabiahtapeq iriwe mía míau aní múge. Mah kawéq éhwéh teawinkeheéna wega, Koreawo éna eqmaq núwéhre éna,

20 Írátiahno. Arewe néne ehweh íre aiq pútare aintahne. Minayabe mókake are ehweh íre irarerahóne. Ínéga teawú éhwéh aiq pútaragínaraq arega ehweh irarerahóne úwe.

21 Máhpeq míó kega Sékáráia áwénunéna iwíáhéra, We aneqsabé íre wahto tanáhráq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq peh míéhro uwe.

22 Uwana wega tueyokútaq we ehweh íre irarerahúwe. Ehweh íre irarerahéna wene ayahnkarataté áwíqme teriena ehwehnurá íre irarerahúwe. Máhpeq míó kega miráú tagéra, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq míéhtáq wenawanka tagehre iwíáhuwe.

23 Iwíáhuwana we ehweh íre irarerahéna wene arambehri tanáhráq parabagútaq wene nahtapeq pokúwe.

24 Mi tanáhráq parabagúwana wene ahre Érisábéti kía ména moberíáh íó wene nah-tapeq peh míowe.

25 Mitaq ména mahraréna, Íné orahini míarautaq áhnte niyehitairaire. Manikánka ínensabe arutaboiraentina séhréh aintárái puana amahnága íné íre niyehitehre úwe.

Íópeqté ánínká Máhríansabé, Sísa maqmarankéhe ú ehwehne.

26 Érisábéti abapete morá íó kía míowana Manikánka íópeqté aní wenáwíq Kébári Kehrari marákórápéq Néhsara suwahpeq eqmarowe.

27 Eqmarowana wega Máhría Néhsara suwahpeqte áhráríbá tuwe. Máhríawe mó weh mahbíreq íre nogu ahrárái wíre. Tébiti kahnáh máhbí wenáwíq Sósépa míowana Máhríaga we kéranaútaq Kébáriga weba tuwe.

28 Webu tuena wensabé, Aiq míahno éna Maniká itene Wahnahnka arensabé anotah-taq arutaboiratena arereq míéhre úwe.

29 Úwana Máhríaga mi ehwéh iwíáhuwe tagéna wewe náhenéna, Aneq ehwéhpómo. Íre niahteboge éna iwíáh kikirúwe.

30 Iwíáh kikirúwana íópeqté ánínká wensabé, Máhríao, íre áhreúno. Manikánka arensabé anotah arútábóiratéhre.

31 Minayabe are kía míaniewóne. Are kía mé animai maqmíéhnaq Sísa ue áwírato.

32 We anotah aní míahnara áhnte kegá wensabé, Maniká Iteribone ahninkáwá wíre ataneherawoe. Maniká itene Wahnahnka wensabé, Tébiti arene aigaqnaq Ísara ke wahnahnúnserah arega moq se wahnahniniewóne atankéhe.

33 We Sékópa kahnáh ánímárái ahriahri wahnahnaritena wene wahnahné tanáhráq íre parabaginawire úwe.

34 Íópeqté ánínká teawuwana Máhríaga wensabé, Íné íre wehreq nogú aní púana árahue kía míaninkono úwe.

35 Úwana íópeqté ánínká wensabé, Manikáne Awanka areba tuena nonahwega marakó akariuríéhnsarah areba moq akariuriankehe. Manikánka págege atena kawerue auráq

matiankehe. Minayabe mó kegá arega maqmíéhna anínsábé, Kaweqtaq mía míai aní míre éra we Manikáne ahninkáwá wíre ataneherawoe úwe.

³⁶ Íopeqté ánínká mó mahraréna, Mó kegá arenawahrah iní wenáwíq Érisábétinsabé, Orahinine atárówana we orenínéna amahnága kía míéhre. We abapete morá íó kía ména animai maqmiankéhe.

³⁷ Manikánka moke miraorahi mino úwe.

³⁸ Úwana Máhríaga wensabé, Íné Manikáne arambehriu ahráríúge. Arega aiq irarénanserah Manikánka mirainkehe úwana íopeqté ánínká we auwena pokúwe.

Máhríaga Érisábéti koragó ehwehne.

³⁹ Mi tanáhráq Máhríaga Érisábéti koraganeéna apubúue sokahuena pokue Súría marákórápéq áhnte sawéh korabeq kiuwe.

⁴⁰ Kiena Sékaráiane nahupeq kibekéna Érisábéti mehweh atowe.

⁴¹ Mehweh atowana irotaq wene arupipeq míó anínká anotah kabau kabauúwe. Kabau kabauúwana Manikáne Awanka Érisábétiba séna iwíáh atowe.

⁴² Iwíáh atowana Érisábétiga anotahtaq mahraréna, Máhríao, Manikánka mó inínsónsábé arutaboíréná peh arerensabé anotahtaq arutaboíratéhre. Manikánka arega maqmíéhna anínsábé anotahtaq arutaboíratéhre.

⁴³ Íné pehgáriq iní múge. Néne Wahnahne anowagá aneqsabé ínéba seno?

⁴⁴ Írátíahno. Amahnága arene ehweh írótaq ínéga maqmíáhna aníné arupipeq eyoyói puana nirupipeq kabau kabauire.

⁴⁵ Arega Manikánka eqmatai aníné ehwehnsabé aiq pútaraginawire íwíáhurónayabé Manikánka arensabé, Kaweróne atéhre úwe.

Máhríaga igonkónú ehwehne.

⁴⁶ Máhríaga mahraréna,

Néniwanka itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh atéhre.

⁴⁷ Manikánka íné kaweraintéh anínsábé iwíáh iwíáh atóge.

⁴⁸ Ínéwé pehgáriq inínéna Manikáne arambehriu iní míóganawe wega íné tagéna ínénsabe arutaboíraitéhre. Mókake ómi kehinánká ínénsabe iraréra, Manikánka ínénsabe anotahtaqaq arutaboíratéhre igehe.

⁴⁹ Maniká peh anotah pagégé anínéna íné áhnte séhréh aintáráirara sega mirarue irarigehe. Manikámé anotah kawéq áwíqkakaq aní míéhre.

⁵⁰ Manikánka mó tanáhráq mó tanáhrárué ahriahri wensabé áhteno keyábé arutaboírarítéhre.

⁵¹ Wewene ayahtate págege sansánue sokigi aíre. Mó kegá, Itewe anotah anímári múne iwíáhéra píribahriowana Manikánka mi ke kaqsúéhrara kobeq séberagowe.

⁵² Wega anotah wahnáh anímári wahnahnorabeqte kaqsuena pehrápeqte anímárinísabé wahnahnoro arítéhre.

⁵³ Wega sirupibii ke kaweq naneqmarí náriena áhnte kéh ké íre náriasa pehipi kaqsúéhre.

⁵⁴⁻⁵⁵ Manikánka Ébárahmareq wene anahwareq itene igaqnaréhreqsabé, Ahriahri nirutaboíraitanauge ire. Wega mi ehwéh ahreraq matawéna wene arambehri anímári Ísara keyábé arutaboíraritena séhréh arítéhre úwe.

⁵⁶ Máhríaga mi ehwéh iraréna apahtáro íótáq kaegaeéna Érisábétine nah suena wene nahtapeq pokúwe.

Sóni maqmaro ehwéhne.

⁵⁷ Wene maqmare tanáhráq sutaq Érisábétiga animai maqmarowe.

⁵⁸ Manikánka wensabé anotahtaq arutaboíratéhre éhwéhnuwara wene iyahnaboreq wenawahrahreqqa irera wereq moráráq iwíáh iwíáhuwe.

59 Iwiáh íwiáhéra mi aní abapete apahtáro wéhékáh míotaq sega wene áu amurúruaneheéra séra mahraréra, Wenabo áwíq Sékáráia wire. Mah kariq ánínsábé moq abowá áwíq Sékáráiae atanéhe uwana

60 wenanoga, Ahqáho aritena, Sónie ue áwíratayehetauye úwe.

61 Úwara sega wensabé, Mi awíqmé íre arenawahrah síwíq míre éra

62 wenabonsabé siyahnkaratáté áwíqme kasenéra, Arenahninsábé arega inse ataníbo uwe.

63 Uwana Sékáráiaaga ayahnkaratáté awirena, Pépahq menio úwara pépahq áwúwana wega sehiranéna, Wenáwíq Sónie ue sehiranúwara áhtenuwe.

64 Áhtenuwana Sékáráiane áwéh kaweragúwana wega apubúue irarerahéna Manikánsabe pahsuqme iwiáh íwiáh atowe.

65 Mibeqté kégá mi otáq sánsá tagéra áhre aguwara Súría marákórápéqté kégá sáwéhrapeqté mitaq teri mahtaq terinuwara moke írówe.

66 Mi ehwéh író kega sirupipeq iwiáhue tagéra, Mah aní mókake aneq mirainkehbo éra Manikánka we págegeue séhréh atanawire íwiáhuwe.

Sékáráiaaga irarú ehwehne.

67 Manikáne Awanka mi aniné abowá Sékáráiba sure iwiáh atowana wega kahna naneqsabé mahraréna,

68 Maniká itene Wahnahnka Ísara ke meirena kaweraitanieéna si puaq iwiáh íwiáh atone.

69 Wega anotah aní ite kaweraitahna aní omaq atéhre. Mi anímé Tébiti kahnáh áníne.

70 Minayabe Manikánka wene ehweh iraru ke naho íwiáh aritowara teiúwe.

71 Itensabé iuwahrieh ke itene naruoga ite saiqnariáhnsábé sega iubíyehoéna wega meirena kaweraitankéhe.

72 Manikánka omasa éhwéh aiq ahreraq matawéna itene igaqnaréhyabe arutaboairaritena séhréh aritowe.

73 Wega itene igaqna Ébárahma mirainauge ú ehweh teawena,

74 Itene naruoga saiqnariáhtáq koweiraníe úwe. Minayabe íre áhreia peh wene arambehri miraonehqmúne.

75 Moke itene ogamé tanahráq Maniká awahbeh sansánéq kaweqtaq méq wene arambehri tábúsoqme miraoneheqmúne úwe.

76 Manikáne Awanka mó iwiáhatowana Sékáráiaaga wenahni Sóninsabé mahraréna, Nénahnino, mó kegá arensabé, Maniká itene kiotaigme Wahnáhné ehweh iraréna aní móne ataneherawoe. Itene Wahnahne ah kawerarankéhboq arega ebeq pokinkehe.

77 Manikánsabe áwíahraqso ke oganúq sitankéhboq se merirena sene ahbabáqsabe kaweraritankéhe ue terinkéhe.

78 Manikámé áhnte arútábóiraitéh aní mía míaire. Pópoqnahga áhníbórá kiembogina inserah Manikánka ite áhníbórá kaweraitanaire.

79 Sunkíkírirabeq pukoraho ke tagagehboq Manikánka ahtapeq téhraitankéhe. Minayabe wega iahnkahrínaq ite iru ukiq ítéh áhtápéq nogoráhúne úwe.

80 Manikáne Awanka iwiáh atowana Sékáráiaaga mi ehwéh wenahni Sóni teawuwe. Mi aní anonurena Maniká awahbeh sansánsábé arutaboiréna sehgiuwe. Wega Ísara ke ehweh terie tanáhráq íre suriotaq peh abatapi úpeq kaegaeúwe.

2

Máhríaga Sísá maqmaro ehwéhne.

(Mátíyu 1.18-25)

1 Mi tanáhráq anotah wahnáh aní wenáwíqtare Sísáhri Ógáhsátu moke Aroma keráq wahnahnatiowe. Wega moke wehuke síwíqmari púkuipéq sehiranoro aritowe.

² Mi tanáhráqmé Aroma kegá ebeq síwíq sehiranu tanáhráre. Wehukení wenáwíq Kúwíríníáhsi Síría marákórápéqté kéné wahnah míotaq sehiranue meyowe.

³ Aroma wahnáh kegá moke síwíqmari meyanehéera ómiga sensuwahpeq pokuwe.

⁴ Sósépawe Tébíti kahnáh ání ména Néhsara suwahpeq Kehrari marákórápéq suena Súría marákórápéq Pétáriéma suwahpeq Tébíti kahnáh suwahpeq kíuwe.

⁵ Sensíwíq terieyehéera Sósépareq wene ahre ararí Máhriareq Néhsara suwahpeq kíúye. Máhriawe anotah kia míowe.

⁶ Segá Néhsara suwahpeq kíúyataq we ani maqme tanahráq wahtonúwe.

⁷ Páhsintía nahmáí máhriq íre ko púara sega káhone nahtapeq káúye. Mitaq Máhriaga wene ebeq piah anímái maqmarena ambanta ánáhnkiwe mi kané táhutahuq kunúbáípeq suge atowe.

Íópeqté ánínká sipisípiq wahnahnu ke teriu ehwéhne.

⁸ Mi ke suwahpeqte áhnánsáhrápéq sipisípiq wahnáh ánímáí uworapeq méra sene kamarítáq wahnahnuwe.

⁹ Wahnahnuwana íópeqté ánínká ábóraragúwana Maniká itene Wahnahne téhreh naneqka anotahtaq téhrówara sega anotah ahré aguwe.

¹⁰ Íópeqté ánínká sensabé, Íre áhreoro. Írátíáhro. Mah kawéq éhwéh teinieéna suge. Teiú éhwéhnká ómi kehináné sirupipeq anotahtaq eyoyó aritankéhe.

¹¹ Tébíti kahnáh suwahpeq ite meirena kaweritahna aní inokáhpeq maqmíehre. Manikánka we omaq atowana we anotah Wahnáh ání ména ite meirena kaweritahna aní míre.

¹² Aniné ambanta ánáhnkiwe káhone táhutahuq kunúbáípeq míehre tagéq we wire ue ahtebagehe úwe.

¹³ Úwara peh íregáritaq íópeqté kegá ábóraragéra Manikánsabe iwíáh iwíáh atera mahraréra,

¹⁴ Maniká kiotaqme aníniraq wensabé iwíáh iwíáh atone. Mah marákó marákóípeq Maniká awahbeh sansá sehgíra ke siru ukiqsitankéhe uwe.

Sipisípiqtaq wahnahnu kegá Sísá korago ehwéhne.

¹⁵ Íópeqté kegá se suera íópipeq tuekutaq sipisípiqtaq wahnahnu kegá seye náhenéra, Manikánka teí ánínsabé Pétáriéma suwahpeq koraganehboq pokonehe uwe.

¹⁶ Pokonehe éra pehbeheráh pokue anebahruwana mi aní káhone táhutahuq kunúbáípeq sugowara Máhriareq Sósépareq míóya tagowe.

¹⁷ Tagéra pokue íópeqté aniné ehweh mitaq teri mahtaq terinuwe.

¹⁸ Terinuwara író kegá sipisípiq wahnáhmáriné ehwehnsabé iwíáhue tagéra, Aneq ehwéhpómo iwíáhéra áhtenuwe.

¹⁹ Máhriaga moke mi ehwéh ahreraq matawéna wene arupipeq iwíáh atawéna tagówe.

²⁰ Sipisípiq wahnáh kegá kouwekéra sega író ehwéhnkákáq tago naneqsabéákáq Manikánsabe iwíáh iwíáh atówe. Iwíáh iwíáh atera, Íópeqté ánínká teínserah aiq pútaragire uwe.

Sega Sísae ue áwírató ehwehne.

²¹ Máhria íre kía míotaq íópeqté ánínká wensabé, Are ani maqmíéhnaq Sísae ue áwírató úwe. Minayabe mi aní maqmarowara abapete apahtáro wéhékáh míotaq sega wene áú amurúruera Sísae ue áwíratówe.

Símióniga Sísá tagéna pahsuo ehwéhne.

²² Mósísiga sehgióro ú ehwehnká irarinserah sene wánítapeq mósosue tanahráq parabagútaq Sósépareq Máhriareqka Sísá Sarúsarama suwahpeq meqmera Manikánsabe, Arene ani míankehe uye.

²³ Minayabe itene Wahnahne ehwehnka mahraréna, Itene ebeq piah anímáigáú ómi meriqme Maniká ménáwéro ire.

(Wok Pris 12.1-8)

24 Itene Wahnahne ehwehnka mó mahraréna, Téhtaré kibókíráré nówétao. Kiboki Írakaunínaraq téhtaré píná áráhqtáré nówétao ire. (*Wok Pris 12.8*)

Sega mi ehwéh sehgiroyeheéra Sísá meqmera kíúye.

25 Sarúsarama suwahpeqte kóré wenáwíq Símiónie. Wega Maniká awahbeh sansánsábé arutaboirána kaweqtaq mía míaéna Ísara ke kawerarite tanáhráqsábé áwénunúwe. Áwénunúwana Manikáne Awanka wereq mía míaéna

26 ehweh teawena, Arewe pehipi íre pukiniewóne. Írakaumo. Ebeqme ite meirena kaweraitankeheéna itene Wahnahnka omaq ato aní tagé anehe pukinkehe úwe.

27 Manikáne Awanka mi koré iwíáh atowana wega Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq kibekúwara Sísane anoibo akéqká Mósísiga sehgióro ú ehweh sehgiroyeheéra Sísá meqmera mitaq kíúye.

28 Kíúyana Símióniga tagéna Sísá sawiwena Manikánsabe iwíáh iwíáh atena mahraréna, 29-30 Néne Wahnahno, arene arambehri aní míóge. Arega eqmarahna anímé ite meirena kawaraitahna anímé néne niuranka amahnága aiq tagoge. Minayabe arega aiq teniátóna ehwéh aiq pútaraginkehboq niru ukiq intehnana pukono.

31 Ómi kehiná miáhrabeq arega kaweraitahna aní eqmarahne.

32 Wega téhrehnka inserahnínaraq nahnsonka kaweq ah tagagehe. We miéhnsábé Ísara ke arenawahrahga iwíáh iwíáhigehe úwe.

33 Símióniga Sísá éhweh mahrarúwara Sísane anoibo akéqká mi ehwéhnsábé áhtenéra áhnte iwíáhuye.

34 Iwíáhuyana Símióniga sensabé, Pehwehrue miáhtaó éna wenano Máhríansabé mahraréna, Mah anínká áhnte Isará ké séhréh aitankeheéna Manikánka we omaq atéhre. Séhréh aitanharaq mó kegá we sinehepeq suehrara mó kegá wensabé aiq pútare atagéhe. Wega Manikáne sansá sokigi ínaraq áhnte tagehra kegá wensabé éhruru atehrana

35 sirupipeqté áhbábáq ábóraq aginawire. Minayabe sogiqka agaréq áwítáq anotah erinserah arene arupipeq anotah eragínah pukorahuge iwíáhiniewóne úwe.

Áhna korenínká miraúnsabe ehwéhne.

36 Manikáne ehweh irarú iní wenáwíq Áhna mitaq míowe. We Pánúérine ayahunkawa ména Áséra kahnáh iní ména naho kóréní míowe. We wehkútaq abapete téhtaré ópéq wenawehqseq míowana

37 wenawehq pukúwana íregáritaó opéq peh kéweiní ména we 84 opéq míowe. Wega Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq íre suena peh mitaq mía míaéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atotaq wega táhutahuq awehriéna púreq aruqarurúwe. Wega mitaq wéhékáhnkakaq inokáhpeqkakáq Manikánsabe iwíáh iwíáh atowe.

38 Mi tanáhráq wega Sísá tagéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atena Sarúsarama suwahpeqte ké merirena kaweraritahna anínsábé áwénunu ke Sísá éhweh teriuwe.

Sósépa akéqká Sísá meqmera Néhsara suwahpeq kouwekuya ehwéhne.

39 Wenanoibo akéqká moke Mósísine ehweh sehgiara mitaq suera sensuwahpeq Kehrari marákórápéq Néhsara suwahpeq kouwekuye.

40 Kouwekuyana mitaq Sísá anonurena págege ahtébiá aní úkúwana Manikánka wensabé arutaboirána séhréh ata ataúwe.

Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq kibekú ehwehne.

41 Sísane anoibo akéqká mó opéq mó opérué sótaikú siahrraraq ko tánáhráq Sarúsarama suwahpeq táhutahuroyeheéra poku pokuye.

42 Sísá anotah anímái úkútaq airápété téhtaré ópéq míotaq wereq wenanoibo akéqseqka Sarúsarama suwahpeq pokuwe. Sega Asiu kené sánsá sehgiroyeheéra pokuwe.

⁴³ Táhutahuq tanahráq parabagúwara mi akéqká mitaq suera sensuwahpeq kouwekuyana Sísaga Sarúsarama suwahpeq kowíowara wenanoibo akéqká minayabe íre íróye. Sega íre irera, We itene iyahnabo anímárinseq nogíre íwíáhéra peh morá wéhékáh nogúye.

⁴⁴ Wega seba íre súwara wensabé anebahréra sensuwahraheq sene iyahnabo anímárinseqsabé, Sísá tagaho ue kasenuye.

⁴⁵ Anebahrüyana we íre ábóraq míonsabe sega Sarúsarama suwahpeq anebahroyeheéra kiwekuye.

⁴⁶ Sega anebahréra téhtaré wéhékáh íre ábóraqmarera apahtáróráq Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhúpéq anebahréra Sísá mitaq tagoye. Tagoyana Sísaga íwáhnoru kené ehweh iraníeéna sereq tútuue ména wega iwíáhú ehweh kasenúwe.

⁴⁷ Kasenúwana moke wene ehweh író kega iwíáhéra, Mah anímé áhnte ahtébiá áníne. Wega peh ahtebia éhwéh pahsúéhre íwíáhuwara

⁴⁸ wenanoibo akéqká mina tagéra áhtenuye. Wenanoga wensabé, Nénahnino, arena-boreq ínéreqka are áhnte anébáhréta irupipeq anotahtaq págegeúye. Aneqsabé itensabé íre iwíáhía miraono úwe.

⁴⁹ Úwana Sísaga sensabé, Aneqsabé ninebahroyo? Nánibone nahtapeq míahrahume íre tagariehyo úwe.

⁵⁰ Úwara sega mi ehwéh áwahewé íre ahteboye.

⁵¹ Sísaga Néhsara suwahpeq se kérérena sene ehweh kawerue sehgiuwana wenanoga minayabe moke ahrreraq matawéna iwíáhúwe.

⁵² Sísá mó anonurena anotah aní ahtebia aní míowara Manikánka wensabé arutaboírúwara wehukega wensabé iwíáh íwíáhuwe.

3

*Sóni wání meri merinú anínká teriu ehwehne.
(Máttyu 3.1-12; Máhka 1.2-8; Sóni 1.19-28)*

¹ Anotah wahnáh aní wenáwíqtare Sísáhri Táíbériúsa míowe. Wega 15 opéq wahnahnúwana mó wahnáh aní wenáwíqtare Póntíasa Páhírati ména Súría marákórápéq wahnahnúwe. Mi tanáhráq Érótiga Kehrari marákórápéq wahnahnúwana wenábáq wenáwíq Pírípi ména Ítúria marákóákáq Tárakóníti marákóákáq wahnahnúwe. Wahnahnúwana mó wahnáh aní wenáwíq Árísánía ména Ábíréní marákórápéq wahnahnúwe.

² Wahnahnúwara Anásareq Káiyápásareqka Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéréq wahnahnúwe. Mi tanáhráq Sékáráíane ahninkáwá wenáwíq Sóni abatapi míowana Manikánka terie arámbéhrí atowe.

³ Terie arámbéhrí atowana Sóniga moke Sorana aroipéq wahtotaq ko marákórápéq kure ehweh teriuwe. Teriena, Manikánka itene ahbabáqsabe kaweraitankéhboq ahbabáq sansa sueq kaweqtaq míáhro. Itene ahbabáq sansa sueq kaweqtaq míéhraqmé wání meiníe úwe.

⁴ Minayabe Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Áísáíaga naho púkuipéq sehiranue mahraréna, We uworapeqté sawai sawaiéna mahraréna, Itene Wahnah sína ahmé aborisahro. Wene ah kaweraráhro.

⁵ Mi ah obarirankeheéq nonsuwewarí akariaruqme anotah sawéhwárínkákáq káriq sawéhwárínkákáq apansuqme mi ah tábúsoq maráhro. Aesa ah obaríqme sabahro. Ebah masahpawe kaweroro.

⁶ Manikánka kaweraitahna arámbéhrí mah kehiná kéhínánká tagagehe ire úwe. (*Aisaia 40.3-5*)

⁷ Áhnte wehekéqká wání meyanehééra Sóniba suwana wega sensabé, Itewe wehene animarí móe. Manikánka anotahtaq kamah ainehboq pehbeheráh pokoro insega teiro?

8 Itene ahabábq̄mari sueq kaweq sansánoro. Mirairataq Manikánka tagéna ite amahnága mó sansánowe íwíáhinkehe. Ébáráhma itene igaqna míéh púaq itewe kaweq ke míone éq iteitsabé irariyeho. Manikánka mah ebáhmáritáté Ébáráhmane anahwaréh mirarahráhire.

9 Wehukeníká awanká áwaheraq tehsúme maréhrana kaweq será íre íyéh áwánká moke apiwe ira pariankéhe úwe.*

10 Sóniba su kegá wene ehweh irera wensabé, Aneronehnkono uwe.

11 Aneronehnkono uwana wega sensabé, Téhtaré síótí matiéh áninká íre síótiakákáq ání peh morá síótí náwo. Áhnte topáh matiéh áninká tabonah ke wehwehúno úwe.

12 Táhkísi moné meyháh kégá wání meyaneheéra Sóniba séra wensabé, Íwáhnoraníno, ite aneronehnkono uwe.

13 Aneronehnkono uwana sensabé, Wehukene móne pehipi meyhéboq peh morá táhkísi móné meyháho úwe.

14 Sónítia kegá wensabé, Itewe aneronehnkono kasenuwana wega sensabé, Mó kené ménsámehnsá meyaneheéq wehuke subiqmareq pehipi meyého. Sensabé péhe éhwéh ariteq sene ménsámehnsá pehipi meyého. Itene arambéhriyabé meyhána apéq awehraq kéhre íwíáho úwe.

15 Manikánka Asiu ke merirena kaweraritankeheéna peh morá ání omaq atowara Asiu kegá we áwénunuwe. Asiu kegá Sónine ehweh irera éhnehéra iwíáhéra, Sóniwe itega áwénunúna anípómo uwe.

16 Uwana Sóniga sensabé ayahq̄me teriena, Inehe si anímé anotah aní ména íné kiotaq̄me aní míre. We anotah aní púana ínégá wene súu nahníaq̄ pugereyabe íre awehrari aní múge. Wegá Manikáne Awa iteba eqmarankéhe. Wehukeníká uworapeq kekiaréhmana anotah irárehnserah Manikáne Awanka iteba tuinkéhe.

17 Wehukega ayu siqmíáhtáq̄ sega kaweq ayú sene nahtapeq sáharera íre kaweq ayú iraipéq súáhwe. Mira onserah Manikánka eqmaréh áninká kaweqtaq̄ míáh keyábé, Néne mátaburapeq kiwíáhro aritena ahabábq̄ keyabé, Íre puinkorahi iráipéq míá míaoaro aritankéhe úwe.

18 Sónine ehweh író kega iwíáhigeheéna wega áhnte mó mina tahnsa éhwéh pahsuena oga mé ehweh teri terinúwe.

Érótiga Sóni karabúsiipéq móato éhwéhne.

(Mátíyu 14.3-4; Máhka 6.17-18)

19 Érótiga wenábáq̄ne ahre Éróriása meyowana Sóniga minaakaq̄ wene mó ahabábq̄kákáqsábé abiahnsa atena íre kaweróne atowe.

20 Íre kaweróne atowana Érótiga sóntia keyábé, Sóni táhtoq̄me karabúsiipéq̄ móátáho úwara táhtoq̄me karabúsiipéq̄ móátówe. Minayabe Érótime ahabábq̄ áhnte agúwe.

Érótiga Sóni karabúsiipéq̄ íre móatotaq̄ Sóniga Sísá wání meawu éhwéhne.

(Mátíyu 3.13-17; Máhka 1.9-11)

21 Sóniga áhnte ke wání meriena Sísá moq̄ wání meyawuwana púrerútaq̄ sabona sawekúwana

22 Manikáne Awanka tunse kiboki tahnsanéna Sísaba márunsurahúwe. Marunsurahúwana íopeqté éhwéhnká mahraréna, Are niruní nénáhní móne. Arensabé nirutaboiruge úwe.

Sísane aigaq̄naréh síwíq̄mari kéh éhwéhne.

(Mátíyu 1.1-17)

23 Sísaga wene arambéhri áhwárótaq̄ we 30 opéq̄ marakóipeq̄ míowe. Wehukega iwíáhéra, Sísawe Sósépane ahninkáwáe uwe.

* 3:9: Mi éhwéh áwahewé aigarápéqté éhwéh Mátíyu 3.10 tagáhno.

Sósépawe Érine ahninkáwáe.

- ²⁴ Ériwe Mátátine ahninkáwáe.
 Mátátiwe Áríwáine ahninkáwáe.
 Áríwáiwé Mékine ahninkáwáe.
 Mékiwe Sánáine ahninkáwáe.
 Sánáiwé mó Sosépáne ahninkáwáe.
²⁵ Sósépawe Mátátíásane ahninkáwáe.
 Mátátíásawe Émósine ahninkáwáe.
 Émósiwe Náhúmane ahninkáwáe.
 Náhúmawe Ésárine ahninkáwáe.
 Ésáriwe Nágáine ahninkáwáe.
²⁶ Nágáiwé Matane ahninkáwáe.
 Matawe Mátátíásane ahninkáwáe.
 Mátátíásawe Séménane ahninkáwáe.
 Séménawe Sósékane ahninkáwáe.
 Sósékawe Sórane ahninkáwáe.
²⁷ Sórawe Sóánánane ahninkáwáe.
 Sóánánawe Árésane ahninkáwáe.
 Árésawe Sérúbábérane ahninkáwáe.
 Sérúbábérawe Séátíérane ahninkáwáe.
 Séátíérawe Néríne ahninkáwáe.
²⁸ Néríwé Mékine ahninkáwáe.
 Mékiwe Éráine ahninkáwáe.
 Éráiwé Kósámáne ahninkáwáe.
 Kósámawe Émárámane ahninkáwáe.
 Émárámawe Éane ahninkáwáe.
²⁹ Éawe Sósúane ahninkáwáe.
 Sósúawe Ériésárane ahninkáwáe.
 Ériésárawe Sórímáne ahninkáwáe.
 Sórímawe Mátátine ahninkáwáe.
 Mátátiwe Áríwáine ahninkáwáe.
³⁰ Áríwáiwé Símíónine ahninkáwáe.
 Símíóniwé Súrane ahninkáwáe.
 Súrawe Sósépane ahninkáwáe.
 Sósépawe Sónámune ahninkáwáe.
 Sónámuwe Ériákímáne ahninkáwáe.
³¹ Ériákímawe Mériáne ahninkáwáe.
 Mériawe Ménáne ahninkáwáe.
 Ménawe Mátátane ahninkáwáe.
 Mátátawe Nétánine ahninkáwáe.
 Nétániwe Tébitine ahninkáwáe.
³² Tébitiwé Sésine ahninkáwáe.
 Sésiwe Óbétine ahninkáwáe.
 Óbétiwé Póásine ahninkáwáe.
 Póásiwe Sámónine ahninkáwáe.
 Sámóniwé Násónine ahninkáwáe.
³³ Násóniwé Ámínarápane ahninkáwáe.
 Ámínarápawe Átínine ahninkáwáe.
 Átíniwe Áránine ahninkáwáe.
 Árániwe Ésáronine ahninkáwáe.
 Ésároniwé Pérésane ahninkáwáe.
 Pérésawe Súrane ahninkáwáe.
³⁴ Súrawe Sékópane ahninkáwáe.
 Sékópawe Áhísáhkine ahninkáwáe.

Áhísáhkiwe Ébárahmane ahninkáwáe.
 Ébárahmawe Térane ahninkáwáe.
 Térawe Náhórane ahninkáwáe.
³⁵ Náhórawe Sérúkane ahninkáwáe.
 Sérúkawe Árúne ahninkáwáe.
 Árúwe Pérékane ahninkáwáe.
 Pérékawe Ébérene ahninkáwáe.
 Ébérawe Sérane ahninkáwáe.
³⁶ Sérawe Káínane ahninkáwáe.
 Káínawe Ápásátine ahninkáwáe.
 Ápásátiwe Síémane ahninkáwáe.
 Síémawe Nóahne ahninkáwáe.
 Nóahwe Áramékane ahninkáwáe.
³⁷ Áramékawe Métúsárane ahninkáwáe.
 Métúsárawe Ínókune ahninkáwáe.
 Ínókuwe Sárétane ahninkáwáe.
 Sárétawe Máhrárarine ahninkáwáe.
 Máhráráriwe Káínánane ahninkáwáe.
³⁸ Káínánawe Énósane ahninkáwáe.
 Énósawe Sétine ahninkáwáe.
 Sétiwé Éhrámane ahninkáwáe.
 Éhrámawe Manikáne ahninkáwáe.

4

Owainawanka Sísa áhwárawe tagó ehwehne.
(Mátíyu 4.1-11; Máhka 1.12-13)

¹ Manikáne Awanka Sísa req mía míauwana Sísa Sorana aroipéq suena pokúwana Manikáne Awanka abatapi móatowe.

² Móatowana abatapi ména áhnte wehekáh 40 wehekáh mitaq míowana owainawanka weba séna Sísa ahabárinkeheéna áhwárawe tagéna áwíoqnówe.

Mi tanáhráq Sísa táhutahuq awehriéna 40 wehekáh parabagútaq anotah arúpíbiúwe.

³ Anotah arúpíbiúwana owainawanka wensabé, Are Manikáne ahninkáwá míahna puah mah ebáhmáránsábé tópah úkúno ato úwe.

⁴ Úwana Sísa wensabé, Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,
 Tópahnka wehuke íre oganúq sitahráhi nanere ire úwe. *(Lo 8.3)*

⁵ Úwana owainawanka Sísa meqmena moke mah marákó marákóipéqté wáhnáhné arambehri apubúue sokigi atena

⁶ wensabé, Ínéwé iwíáhue omaq atáhna anínká moke tagáhna ke wahnahninkehe. Mina omaq ate arámbéhrí peh ínénéne arambehri wire.

⁷ Arega ínénsabe arehunserarácq mé iwíáh iwíáh aintehnana arega moke tagáhna ke wahnahnúno ataníe úwana

⁸ Sísa wensabé, Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,
 Maniká itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh ateq webataq we awahbeh arámbéhrí miraoro
 ire úwe. *(Lo 6.13, 10.20)*

⁹ Úwana owainawanka Sísa meqmena Sarúsarama suwahpeq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh nahnsorapéq móatena wensabé, Are Manikáne ahninkáwá míahna puah maraipéq ahkuagúno úwe.

¹⁰ Ahkuagúno éna wega minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,
 Manikánka wene íopeqte kényábé are wahnahnatíáhro aritankéhe.

¹¹ Ebahtaq arene aigará peraq míéhneho éra sene siyahnkaratáté are pankeragéhe ire
 úwe. *(Buk Song 91.11-12)*

12 Úwana Sísaga ahqáho atena wensabé, Manikáne ehwehnka mó mahraréna, Maniká arene anotah Wahnáh áhwárawe tagé áwíoqnéhneho ire úwe. *(Lo 6.16)*

13 Úwana owainawanka mi tanáhráq mó íre áhwárawe tagéna peh túbáh agúwe. Sísaga anotahta q ahqáho atonsabe owainawanka iwíáhéna, Mó tanáhráq kouwekinie éna we auwena pokúwe.

Sísaga Kehrari marákórápéq wene arambehri áhwáró ehwehne.
(Mátíyu 4.12-17; Máhka 1.14-15)

14 Manikáne Awanka Sísaga págege atowana wega Kehrari marákórápéq kouwekúwara we éhweh mitaq teri mahta q terinuwe.

15 Mirauwana we Asiu kené momiwí nahmáritápéq síwáhnorúwara ómiga wensabé iwíáh iwíáh atówe.

Néhsara suwahpeqte kéga Sísansabé anotah abíáhnsá ató ehwehne.
(Mátíyu 13.53-58; Máhka 6.1-6)

16 Sísaga wenawahpeq Néhsara pokéna ahrena ahrena wehekáh wene sánsánéna Asiu kené momiwí nahtápéq kibekúwe. Kibekéna Manikáne ehweh sáhnsahinieéna iriwe míowe. Iriwe míowara

17 mitaqté kéga Áísáíaga sehiranú pukú Sísaga áwúwana mi pukúípéq kabarue mah ehwéh kota q sáhnsahuwe.

18 Wegá sáhnsahwe mahraréna, Manikáne Awanka ínéba ména págege aintena, Tabonah ke néne kaweq ehwéh korerio éna eqmaq núwéhre. Saiqnariéh keyábé sabirue ehweh korerio. Aura pira keyábé siura ebioráho ehwéh korerio. Síwíoqnahwara sirupipeq umehi keyábé sabirue ehwéh korerio.

19 Manikánka kaweraritahna tanáhráqsábé korerio éna eqmaq núwéhre úwe. *(Aisaia 61.1-2)*

20 Sísaga aiq sáhnsahwe parabarúena mi pukú wahnah aní awena tútuue míowara moke mitaq míó kega we ebitíówe.

21 Ebitíówana wega sensabé, Ínéga sáhnsáhú éhwéh íráhtáq ibora mi ehwéh aiq pútaragire úwe.

22 Úwara moke míó kega wene ehwehnsabé iwíáh iwíáhéra seye náhenéra, Kaweq ehwéhne éra áhtenuwe. Áhtenéra árahue mi kawéq éhwéh irarerahiro éra mah anímé peh Sósépane ahninkáwá míéh mino uwe.

23 Uwana Sísaga sensabé, Iteriborehga mah pabéqmé éhwéh iraréra, Are sóteh aní míahna puah arerene awahre kawerúno ewe. Itega ínénsabe, Arega Kápénéáma marákórápéq óta q sansá miraóna q irone iwíáhéq arega mitaq miraunanserah mahta q arenawahpeqkakáq moq miraúno iwíáhoo?

24 Teiníboq írátíáhro éna, Wenawahrahga Manikáne ehweh irari anínsabé, Are íre Manikáne ehweh iraréna aní móne ata ataowe.

25 Aiq púta q ehwéh teiníe. Naho Manikáne ehweh irarú ani Éráisa marakóipeq míowana apahtáro ópéq mó opéq ákáhta q íre ibonsúnsabe moke mi marákóráq anotah ehwéhrówe. Mi tanáhráq áhnte kewéinínsó Ísara kené marakórapeq míowana

26 Manikánka Éráisa seba eqmaroo? Írakaumo. Manikánka we nahnsó kewéiní Sárépáta suwahpeq Sáíróna marákórápéqté ínípá eqmarowe.

27 Manikáne ehweh irarú ani Érisa oga míota q áhnte Ísara ke anotah naonkákáq ké míówe. Manikánka Érisa séhréh atehrana wega áhnte kaweraríto? Írakaumo. Peh morá Síria marákórápéqté náhnsó wéh aní wenáwíq Néáma anotah naonkákáq míowana kaweratowe úwe.

28 Úwara moke mitaq momiwíu kéga irera anotah abíáhnsá atówe.

²⁹ Abiahnsa atónsabe iriwe méra Sísá táhtoqme sensuwahpeqte áhnánsáhrápéq abariwe móátówe. Mitaq mentú kowara sega Sísá mentúpipeq pagunsuaneheéra móátówana

³⁰ wega mi wehekéq ákáhpi kure pokúwe.

Sísaga owainawa kaqauwo ehwéhne.

(Máhka 1.21-28)

³¹ Sísaga pokéna Kehrari marákórápéq Kápénéáma suwahpeq tunse ahrena ahrena wehekáh Asiu kené momiwí nahtápéq síwáhnorúwe.

³² Págegeue síwáhnorú púara sega áhtenuwe.

³³ Áhtenuwana owainawanka subiqmaq subiqmarú aní Asiu kené momiwí nahtápéq míowana owainawanka iwíáh atowana anotahtaq mahraréna,

³⁴ Sísao, are Néhsara suwahpeqte aní móne. Arega itewe aneraitaníbo? Iubiq iuanie seno? Arewe Maniká míéhrabeq kaweqtaq mía míaóna aní móne. Arewe aiq tagaríóge úwe.

³⁵ Úwana Sísaga owainawansabé awehgu atena, Ehiya mé we auwe pokúno atowana owainawanka wehekeq ákáhpi mi aní aunúnkaq márunsurahúwana íre subisa pehipi auwena pokúwe.

³⁶ Pokúwara ómi míó kega anotah ahténéra seye náhenéra, Aneq pagégé éhwéhpo? Anotah wahnáh ánínká síwáhnorinserahnéna Sísaga pokúno éhwéh págegeue teriuwara owainawamarínká mi aní auwera pokowe uwe.

³⁷ Sísá éhweh mitaq teri mahtaq terinuwara ómi mi marákórápéqte kégá írówe.

Sísaga Pítane ahrahnawa kawerato ehwéhne.

(Mátíyu 8.14-15; Máhka 1.29-31)

³⁸ Sísaga Asiu kené momiwí nahtápéq suena Sáímónine nahtapeq pokúwana Sáímónine ahrahnawa osoro awáhréúwara míó kega Sísansabé, Kawerato uwe.

³⁹ Uwana Sísaga awahre inípá kure wene máhriqtaq iriwe ména iraró awáhréyábé, Túbáh agúno atowana kaweragúwana mi inínká apubúue irigéna táhutahuq tíwe náriuwe.

Sísaga áhnte awáhré ké kawerarito ehwéhne.

(Mátíyu 8.16-17; Máhka 1.32-34)

⁴⁰ Ío tupekútaq awahre kené iyahnabo anímárínká se sehgiwera Sísaba mórítówe. Mórítówana Sísaga wene ayahnkaratáté moke awahre ke moraní moranínue táhtorowana sene awahre kaweragúwe.

⁴¹ Kaweragúwara owainawamarínká mó ke suanaútaq ehwehnabaéra Sísansabé, Are Manikáne ahninkáwá wóne éra mi ke suera pokuwe. Pokutaq Sísaga sensabé, Ehiya míahro aritowe. Owainawamarínká, Sísawe Manikánka wehuke kaweraritankeheéna omaq ato aní míre éra sirupipeq we tagaríónsabe Sísaga ehiansá aritowe.

Sísaga mó ke suwahpeq kure kaweq ehwéh teriu ehwéhne.

(Máhka 1.35-39)

⁴² Ahyahbinkerotaq Sísaga mitaq suena abatapi pokúwe. Mibeqté kégá we anebahrue kure tagéra wensabé, Pokinehboq iteba sewíahno atówe.

⁴³ Atówana Sísaga sensabé, Inéwé mó kehiná suwahpeqkakáq Manikánka wahnahnirabeqte éhwéh wene kaweq ehwéh koreriníe. Manikánka, Korerio éna eqmaq núwátáire úwe.

⁴⁴ Sísaga Súría marákórápéq Asiu kené momiwí nahmáritápéq mi ehwéh koreri terinúwe.

5

Sísaga sípiipéq tútuue síwáhnorú ehwehne.

¹ Sísaga Kénésáréti kawéhú* áhnopeq iriwe ména síwáhnorútaq su kegá Manikáne ehweh iraneheéra weba kowíórabeq áhnte ke soruparió puana mitaq kígíúwe.

² Pahnsábátáhrú kegá sene sípiraré áhnopeq marera arahwéraq sene kahwewarí pabeq paberuwana Sísaga mi sipíraré tagówe.

³ Su kegá pagu pagununsabé Sísaga Sáimónine sípiipéq kie irigue wensabé, Mahtaq sue móbeq móatiahno úwe. Úwara sípiipéqté kegá wene ehweh sehgiúwana wega mi sipíipéq tútuue ména áhnopeq míó keyabé síwáhnorúwe.

Pítarehga sene sípiakákq suera Sísá kéro ehwehne.

(Mátíyu 4.18-22; Máhka 1.16-20)

⁴ Síwáhnorú ehweh parabagútaq wega Sáimónirehyabe, Pah meyagéhboq púrúruía káwéhútápéq pokue kahwe tuparuqme uwe tagahro úwe.

⁵ Úwana Sáimóniga Sísansabé, Anotah aní móne. Itega inokáhpeq uwe taga tagaéwonana írakaunire. Peh arega tenienayabé mó uwe taganie úwe.

⁶ Sega sene kahwewarí tuparuqme uwera áhnte pah maqmíówe. Peh íregáritaq pah maqmíówana sene kahwewarí surakinaúnsabe

⁷ sega mó sipíipéq míó iyáhnábó ánimáínsábé siyah sahnupéra seséhréh aitáhro uwara sure mi sipíraráipéq pah márówana umehúnsabe sípiraré wánínkorahúwe.

⁸ Sáimóniwe we mó awíq Pítáe. Wegá mina tagéna Sísane auranabiahtapeq arehunseraráq ména wensabé, Néne Wahnahno, ínégé áhnte ahbábáq aní míó púah arega nue pokúno úwe.

⁹ Se áhnte pah maqmíónsabe Pítareq wereq míó kereqka anotah ahténuwe.

¹⁰ Pítane iyahnabo anité sensíwíq Sémísireq Sónireqme Sébérine ahninkáwáraré míóye. Pítarehga iwíáhunserah sega moq mira iwíáhuye. Sísaga Pítansabé, Íre áhreúno. Ibora arega kahweipéq pah maqmiahnanserah mókake wehuke ínéba meriqme sinkehe úwe.

¹¹ Úwara sega sene sípi áhnopeq arahwéraq abariue marera moke suera Sísá kérowe.

Sísaga anotah naonkákákq aní kawerato ehwéhne.

(Mátíyu 8.1-4; Máhka 1.40-45)

¹² Sísaga mó ke suwahpeq míotaq anotah naonkákákq ánínká we tagéna áhtenú púana arehunserarárue wene ayahqno káuqmunurawéna Sísansabé pagu pagunéna, Anotah aní móne. Are awahbáhnaraqmé kaweraintahráhone úwe.

¹³ Úwana Sísaga ayahnkahkahrue wenaneq táhtorena wensabé, Aiq mirauge. Are awaho ani míahno atowana mina irarútaq wene náonaba apubúue wagúwana kaweragúwe.

¹⁴ Kaweragúwana Sísaga wensabé, Are kaweratónsábé mó ke teríneho. Írakaumo. Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánípá pokue arene anonka móreawo. Are awaho ani úkire ígehboq Mósísiga irarúnserahnue Manikánsabe titirúno úwe.

¹⁵ Úwara Sísaga miráú ehweh mitaq teri mahtaq terinuwará áhnte kegá wene ehweh iraneheéra suwe. Awahre kegá, Sísaga kaweraitankéhe iwíáhéra weba suwe. Áhnte kegá weba suwana

¹⁶ wega ahriahri miráúnserahnéna púrerinieéna abatapi pokúwe.

Sísaga aiayah pukia aní kawerato ehwehne.

(Mátíyu 9.1-8; Máhka 2.1-12)

¹⁷ Sísaga síwáhnorútaq Péhrasi† kereq Mósísine ehweh síwáhnoru kereqka mitaq tútuue méra írówe. Sega sensuwahpeqme Sarúsarama suwahpeqkákákq moke Kehrari

* 5:1: Kehrari kawéhúmé mó awíq Kénésáréti kawéhúne. † 5:17: Aigárapéqté éhwéh Mátíyu 3.7 tagáhno.

marákórápéqté ké suwahpeqkakák Súría marákórápéqté ké suwahpeqkakák sensuwahpeq suera Sísane ehweh iraneheéra suwe. Manikánka Sísá págege atena séhréh atowana wega awahre ke kaweraritowe.

18 Mó kegá aiayah pukia ání wene sehitaq Sísaba móataneheéra sehgiwera suwe. Sísá miéh náhtápéq móatanehe íwiáhéra

19 áhnte wehekéq nahupeq kígíunsabe sega íre kioráhuwe. Íre kioráhéra nahnsorapéq kire abogéh piruqmarera abahrabahrútaq aiayah pukia ání wene máhriqkakák sehitaqmaqme wehuke míópi Sísane auranabiahtapeq márúnátówe.

20 Segá iwíáhéra, Sísaga kaweratanawire íwiáhuwana Sísaga sene iwíáh tagéna aiayah pukia ánínsábé, Náníbáq móne. Arene ahbabáq aiq kaweratóge úwe.

21 Úwara Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoru kereqka seye náhenéra, Mah anímé Manikánsabe íre kaweq ehwéh atéhre. Ahbabáqsabe insega kaweraritahráhiro? Manikánka webataq wehukene ahbabáq kaweraritahráhire uwe.

22 Uwana Sísaga sene iwíáh irena sensabé, Itene irupipeqmé aneqsabé mira íwiáho?

23 Aiayah pukia ánínsábé aneq ehwéh teawinínkono? Arene ahbabáqsabe kaweratóge teawinínkono? Are irigue ah nogo teawinínkono? Íre págege ehwéhmé ahnabo?

24 Íné wehukení úku anínká mah marákó marákó wehukene ahbabáq kaweraritahráhuge. Sokigi ainíboq tagaríáhro éna aiayah pukia ánínsábé, Teawiníboq iro. Irigue arene máhriq mewe arene nahtapeq pokúno úwe.

25 Úwana ómi ke míótaq mi anínká apubúue irigéna wene máhriq mewena Manikánsabe anotahtaq iwíáh íwiáh atena wene nahtapeq pokúwe.

26 Pokúwara tago kegá anotahtaq áhtenéra Manikánsabe iwíáh íwiáh atera seye náhenéra, Iboramé ótaq sansá tagóne uwe.

*Sísaga Mátíyunsabé, Íné séniro ú ehwehne.
(Mátíyu 9.9-13; Máhka 2.13-17)*

27 Sísaga tuekúwana táhkísi moné meyo ani wenáwíq Áríwái‡ tagówana wega táhkísi moné meyorabeq tútuue míowana tagéna Sísaga wensabé, Íné séniro úwana

28 wega irigue moke mitaq ko naneq suena Sísá kérowe.

29 Áríwáiga wene nahtapeq Sísá kiraboúwara áhnte táhkísi moné meyo kereq mó kereqka Sísarehreq táhutahuruwe.

30 Táhutahuruwara Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoru kereqka mina tagéra Sísá kéro keyabé kasenéra, Táhkísi moné meyáh kéreq mó ahbabáq kéreqme itewe aneqsabé moraráq naho éra abiahnsa arítówe.

31 Sísaga sene ehweh irena sensabé, Sóteha awaho ke máráhsíni íre náriasa peh morá awahre ke nárire.

32 Mina inserah ínéwé kaweqtaq miáh ké séhréh aritanieéna íre suge. Peh ahbabáq ke kaweraritanieéna suge úwe.

*Sísaga táhutahuq awehriro sansánsábé síwáhnorú ehwehne.
(Mátíyu 9.14-17; Máhka 2.18-22)*

33 Wehukega Sísansabé, Sóni kéréh kéga mó wehekáh mó wehekáhnue kawerue púroneheéra táhutahuq awehriowe. Awehriowara Péhrasi ke kéréh kéga moq mira aruqaruowe. Peh are kéréh kéga íre awehriéra pehipi nahwe uwana

34 Sísaga pabeqme ehwéh teriena, Pahuwirotaqmé o menáhwé míéhtáqmé itega wene iyahnaboyabé, Táhutahuq awehrioro terieráho? Írakaumo.

35 Mókake o menáhwé seba íre míahnaraqmé mi tanáhráq wene iyahnaboga táhutahuq awehrigehe úwe. §

‡ 5:27: Mátíyuwe mó awíq Áríwáie. Mátíyu 9.9 tagáhno. § 5:35: Mi ehwéh áwahewé aigárapéqté éhwéh Mátíyu 9.15 tagáhno.

³⁶ Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Wehukeníká nahonáh sáhkétí kawerinieéna o sahketí subansuqmaqme mi subánsátáté párúwe nahonáh sáhkétí kawerinabo? Írakaumo. Miraitaq tahirímé nahonáh sáhkétí mó subanki irino.

³⁷ Wehukeníká o nahniáq sera ano naho naho méméné áúyahwa antéhyápípéq íre ahkíre. Miraitaq tahirímé sera anonka muinaraq nahonáh antéhyá tapoagirana sera ano marakóraq antigi irino.

³⁸ Wehukeníká o será ano o antéhyápípéq ahkíre. Wehukega ahkírataq mi tehtaré náneqme kawerue kanae. O será anome kawerue kanae. Antehyamé moq kawerue kanae úwe.**

³⁹ Naho sérá ano neh anínká iwíáhime, Naho sérá ano áhnte tei puana mi anónká o será ano kiotaikire iwíáhime úwe.

6

Sísaga ahrena ahrena wehekáh arambehriéyabe irarú ehwehne.

(Mátíyu 12.1-8; Máhka 2.23-28)

¹ Ahrena ahrena wehekáh Sísareq we kéro kereqka páréti mirao naneq será sotápéq kótaikutaq we kéro kega mi será késabariqme késabariqmeue kure ayahnue ái poruwe nowe.

² Nowara Péhrasi kegá sensabé, Ahrena ahrena wehekáh íre mirao naneq sansá míre. Aneqsabé mirao uwe.

³ Úwana Sísaga sensabé, Itewe Manikáne púkuipéqté séhíramé Tébitireq we kéro kereqka sirupibiútaq mirau sansámé íre sáhnsahwe ahtebaho?

⁴ Wega Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq kibekue Manikánka tagankeheéra máró parétí mewe néna we kéro ke náriuware sega moq nowe. Mósísine ehweh irarunka mi paretíwé pehipéqté kegá íre nah nanere. Peh morá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kegá nahrahowe ire. *(1 Samuel 21.1-6)*

⁵ Sísaga sensabé, Íné wehukení úku anínká ahrena ahrena wehekáh wahnah wahnah-nuge úwe.

Sísaga ahrena ahrena wehekáh sawenkahnia áyáhnkákáq ání kawerato ehwehne.

(Mátíyu 12.9-14; Máhka 3.1-6)

⁶ Mó ahrena ahrena wehekáh Sísaga Asiu kené momiwí nahtápéq kibekue síwáhnorúwana mitaq sawenkahnia áyáhnkákáq ání míowe.

⁷ Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kereqka mitaq méra Sísaga ehweh ataneheéra ahrena ahrena wehekáh wehukení kaweratanabiramo éra ebitíowe.

⁸ Ebitíowana Sísaga sene sirupipeqté iwíáh aiq tagéna ómi kegá tagotaq sawenkahnia áyáhnkákáq ánínsábé, Iriwe míahno úwana we irigue míowe.

⁹ Irigue míowana Sísaga míó keyabé, Itensabé kaseninie. Mósísine ehwehnikawé ahrena ahrena wehekáhsábé anere teiro? Kaweq sansá miraonéhnkono? Íre kaweq sansá miraonehnkono? Wehuke kaweraritanehéq séhréh aritanéhnkono? Íre kaweratanéhnkono éna

¹⁰ míó ke aurankaue tagéna sawenkahnia áyáhnkákáq ánínsábé, Arene ayahnkara obariro úwana wene ayah obarirowana kaweragúwe.

¹¹ Kaweragúwara mi kegá tagéra anotah abíáhnshánéra sío síoéra, Sísawe aneronehnkono uwe.

Sísaga we kéro ke omaq sito ehwehne.

(Mátíyu 10.1-4; Máhka 3.13-19)

¹² Mitaqkake Sísaga púrerinieéna sáwéhrapeq kiwéna moke mi inókáhpéq mitaq púrerúwe.

** 5:38: Mi ehwéh áwahewé aigárapéqté éhwéh Mátíyu 9.17 tagáhno.

13 Púreréna ahbiahipeq we kéro ke síáhrabéna airápété téhranité omaq sitowe. Sensabé eqmaro kee ue síwíraritowe.

14 Omaq sito ke síwíqmarimé mahraue Sáimóninsabé Pítæ atowe. Pítæne ábákawawé Ehntarue. Mó anímáí síwíqmarimé mahraue Sémísi, Sóni, Pírípi, Pátórómíyu,

15 Mátíyu, Tó máhsi, Ápíásane ahninkáwá Sémísi, Sáimóni Séróti kahnáh aní,

16 mó Sémísine ani Súrása, mó aní téhtaré áwíqkákáq aní Súrása Ísíkáríóti miraue omaq sitowe. Súrása Ísíkáríótiwe anehe Sísane naruo koweriro aníne.

Sísaga áhnte awáhré ké kawerarito ehwehne.

(Mátíyu 4.24-25; Máhka 3.7-12)

17 Sega sáwéhrapeqté tútaq ukisatáq míówara áhnte we kéro kereq mó kereq míówe. Súría marákórápéqté kéreq Sarúsarama suwahpeqte kéreq nahmbísi marákórápéq Táíya suwahpeq Sáiróna suwahpeq mibeqté kéreq suwe.

18 Mi kegá Sísane ehweh iraneheéra séra sene awahre kaweraitankeheéra weba suwe. Owainawanka subiqmaq subiqmarú kega moq weba suwana Sísaga kaweraritowe.

19 Sísane anepeqte págege aritéh náneqka wereq wahtotaq míó ke kaweraritionsabe ómiga we táhtoqnaneheéra suwe.

Sísaga iwíáh iwíáhoru ú ehwehne.

(Mátíyu 5.1-12)

20 Sísaga we kéro ke tagéna síwáhnoréna, Tabonah keo, Manikánka wahnah wahnah-nirabeq awaq miahráhonsabé iwíáh iwíáhoru.

21 Amahnága irupibii keo, mókake iyahbankiranae. Minayabe iwíáh iwíáhoru.

Amahnága umehiraq ibisah keo, mókake wíréh wíréhigehe. Minayabe iwíáh iwíáhoru.

22 Íné wehukení úku aní séniráhnsábé mó kegá itensabé suwahrianae. Ite kaqi-uwaneherawoe. Ite íéhruruoneherawoe. Ite íre kaweq anímáí móe aitaneherawoe. Íné séniráhnsábé mina tahnsa sánsámáí mirairataq iwíáh iwíáhoru.

23 Sega mirairanka íópeq itene ápeq anotah úkinae. Minayabe sega mirairataq ábáhrue iru eyoyóeq iwíáh iwíáhoru. Sega íte íwíoqnehranserah sene sigaqnaréhga Manikáne ehweh iraru ke moq naho síwíoqnowe.

24 Amahnága áhnte mensáméhnsá matiáh kéó, kamah ainawire. Itega iuwahbeh naneq aiq merowe.

25 Amahnága iyahbankiréh kéó, mókake irupi kamah ainawire. Amahnága wíréh wírého keo, mókake ibitunátúnánue ibisagehe.

26 Ómi kegá íte kaweq ke wóe irataq iwíáhue kawerurero. Irare kené sigaqnaréhga mina unserahnéra péhe éhwéh teríú keyabé kaweq ke wóe arítówe úwe.

Itene naruoyabé irutaboirono ú ehwehne.

(Mátíyu 5.38-48)

27 Sísaga mó mahraréna, Néne ehweh íráh kéó, teiníboq írátíáthro. Itene naruoyabé irutaboirono. Itensabé suwahrieh ke kawerarítáthro.

28 Íéhruruo keyabé Manikánsabe teaweq, Mi ke kawerarito ue teawéro. Íwíoqnah keyabé púrerarítáthro.

29 Mó anínká are ahsuehinahwe éberiopeq pabeq suehnana ahsuehino. Arene sáhkéti meyahnaraq síóti meyaníe ínaraq íre ahqáho ato.

30 Mó anínká arensabé aneqpopoq nánio ínahwe náwo. Mó anínká arene мэnsáméhnsá meyehta q wensabé, Néne meyahna naneq apubúue menio íre irarúno.

31 Mó kegá íte iuwahbeh sansánue íte kaweraitáhnserah itega moq mina tahnsanue se kawerarítáthro úwe.

³² Sísaga mó mahraréna, Itega peh morá itensabé sirutaboiro keyábé irutaboiri-rataqmé inseréhga, Ite kaweq ke wóe íwíáhigehbo? Írakaumo. Ahbabáq kega moq sensabé sirutaboiro keyábé sirutaboiro mino.

³³ Itega peh morá ite kaweraitáh ké kawerarítáh sánsánirataq inseréhga, Ite kaweq ke wóe íwíáhigehbo? Írakaumo. Ahbabáq kega moq mina tahnsa mirao mino.

³⁴ Itega peh morá ite náieráho ke nárírataq inseréhga, Ite kaweq ke wóe íwíáhigehbo? Írakaumo. Ahbabáq kega iwíáhéra, Meyáh kégá mókake ite moq náigéhe éra sene ahbabáq iyahnabo náríeráho mino?

³⁵ Itene naruoyabé irutaboírue kawerarítáhro. Nárírataqmé mókake náigéhe íwíáhiyehboq pehipi náriéro. Mirairataqmé Maniká Iteriboga anotah apéq inkéhe. Itega wene animári míagehe. Maniká Iteribo anotah aní mía míáéna íre peh morá we kaweratáh keyábé arutaboírarítéhre. Wensabé íre iwíáh íwíáhia peh ahbabáq keyabé moq arutaboírue.

³⁶ Maniká Iteriboga ómi keyábé arutaboírinserah itega moq irutaboírarítáhro úwe.

Mó kené sánsá íre saraq sitáhro ú ehwehne.

(Mátíyu 7.1-5)

³⁷ Sísaga mó mahraréna, Mó kené sánsá saraq siteq ahbabáq ke woe aritého. Mirairataq Manikánka moq itene sánsá saraq itena ahbabáq ke woe aitanawire. Mó kegá ahbabáraitó íwíáh íre iahrerag mareq súáhro. Súéhrrataqmé Manikánka moq itene ahbabáq íre ahrreraq marena suankéhe.

³⁸ Nárírataq Maniká Iteriboga moq náinawire. Wegá tasu tasue obenkíqme náinkéhe. Itega saraqme náríranserah wega moq mina tahnsanue náinkéhe úwe.

³⁹ Sísaga mah pabéqmé éhwéh mahraréna, Aura pira ánínká mó aurá pírá aní ahm-boqme ah sokigi atahráhiro? Írakaumo. Miraóyataq tahirímé mi anitégá mataipéq inahnsuoyá irino.

⁴⁰ Áwáhnorirana írén ánínká we áwáhnori aní íre kiotaikorahire. Moke ahtebawiah-naraq we áwáhnori aní tahnsa míankehe úwe.

⁴¹ Sísaga mó pabéqmé éhwéh mahraréna, Arenawahrah aniné aurapi pehgáriq atútú tagé arerene aurapi anotah sehikára kéhnsabé aneqsabé arerene auransabé íre iwíáhono?

⁴² Arene aurapi anotah sehikára kéhrahwe arega íre tagahne. Minayabe aneqsabé arenawahrah anínsabé, Arene aurapite átútú meauwanínkono eno? Are ahbabáq kopéráhpéróna aní móne. Téhwe arerene aurapite séhikára merue anehemé arenawahrah aniné aurapite átútú kawerue tagé meauwahráhone úwe.

Íre kaweq awánkánká abehq sérá iyanae i ehwéhne.

(Mátíyu 7.16-20, 12.33-35)

⁴³ Sísaga mó mahraréna, Kaweq awánkánká abehq sérá íre íyéhre. Abehq awánkánká kaweq sérá íre íyéhre.

⁴⁴ Wehukenínká awanká sera tagéna mi awánká ahtebahre. Wehukenínká wisuraqte pópo íre isioráhéna káránkáránsáhtaqte kombahtóq íre isioráhire.

⁴⁵ Kaweq anínká wene arupipeq kaweq iwíáh kéh púana kaweq sansánire. Ahbabáq anínká wene arupipeq ahbabáq iwíáh kéh púana ahbabáq sansánire. Wehukenínké arupipeq iwíáh obenkítíéh púana wene áwéhga mi iwíáh irarerahire úwe.

Nah piehya anitéyábé pabeqme ehwéhne.

(Mátíyu 7.24-27)

⁴⁶ Sísaga mó mahraréna, Néne ehweh íre sehgiro nsabé aneqsabé néne Wahnah mone aintaho?

⁴⁷ Ínéba séna néne ehweh irena sehgi anímé aneq tahnsa anípo? Teiníe.

⁴⁸ Néne ehweh irena sehgi ánimé nah piéh áninká marakó ire wahto ubuqme nah-wiahnsanse págege marákóráq pearéh aní tahnsane. Págege marákóráq kawerue pearéh púana anotah ibónsirana wání piéhtáq wene nah ire kúrugúruue sokogia peh págegeue kéhre.

⁴⁹ Néne ehweh irena ire sehgi ánimé aneq tahnsá ánipo? Teiníe. Néne ehweh irena ire sehgi ánimé págege marákó ire ubuqme pehipi wene nah pearéh aní tahnsane. Anotah ibónsirana wání piéhtáq mi nah kúrugúruue sokogire. Sokogirana moke ire kaweragire úwe.

7

Kiápéténine arambehri aní kawerato ehwéhne.

(Mátíyu 8.5-13)

¹ Sísaga mah ehwéh síwáhnoréna mitaq suena Kápénéáma suwahpeq mátabuipeq kéagúwe.

² Mitaq 100 Aroma sontiá kéné kiápéténiga ména wene arambehri aní anotah arútábóiratowana mi aní anotah awáhréena pukinaúwe.

³ Sísaga iteruwahpeq miéhre u irena kiápéténiga Asiu kené abowah wehyábé, Néne arambehri aní segawerato koreawéro ue eqmaq suowe.

⁴ Eqmaq suowara Sísaba séra, Máho ue pagu pagunéra Sísansabé, Kiápéténiwe áhnte kawéq aní púah awahre aní segawerato.

⁵ Kiápéténiga ite Asiu keyábé áhnte arútábóiraitena itene momiwí nah pearena eqitáráire éra pagu pagunuwe.

⁶ Pagu pagunuwana Sísaga se kériqme mi aniné nah wahtotaq kútaq kiápéténiga mó eqmaro kereq piehgiúwe. Sega Sísansabé, Anotah aníno, kiápéténiga teí éhwéhmé iro. Wega arensabé mahraréna, Iné pehgáriq aní míó púah néne nahupeq ire súno.

⁷ Are anotah aní miahna puana areba ire koragoge. Arega peh ehweh irarinana néne arambehri aní kaweragíno.

⁸ Iné moq wahnah sansá tagaríoge. Néne wahnah aiq miéhra náne iné moq wahnah aní ména sóntiá ke wahnahnuge. Inéga mó sontiá áninsábé, Pokúno atótáq wega apubúue pokire. Mó sontiá áninsábé, Mahbeq súno atótáq wega apubúue inéba sire. Néne arambehri aninsábé, Miraúno atótáq wega apubúue miraire. Kiápéténiga aiq irarire uwana

⁹ Sísaga mi ehwéh irena áhtenéna pabeqme weba míó keyabé, Teiníboq írátíáhro. Mi aninká inénsabe anotahtaq aiq pútare aintéhre. Nánuwahrah Asíú kéga mina tahnsanue ire aiq pútare aintáhwe úwe.

¹⁰ Úwara eqmaq suo kega kiápéténine nahtapeq kouwekue sutaq mi awáhré aní kaweragúwana awaho ani míowara kéragowe.

Sísaga pukú mahbí iriwe oganúq ato ehwéhne.

¹¹ Mó tanáhráq Sísareq we kéro kereq áhnte mó kereqka Náini suwahpeq pokuwe.

¹² Kuriraq wahtotaq sutaq mibeqté kéga pusa aní mómaisaneheéra sehgiwera suwe. Pukú aniné anowagáwé peh morá mi aní maqmarena kéweini míowara áhnte we-nawahraheq suwe.

¹³ Sísaga pukú aniné anowa tagéna wensabé arutaboiratena mahraréna, Ire ibisáhno éna

¹⁴ sehiq koráhtorowara sehgiwe su kegá mitaq iriwe míówe. Sísaga pusa áninsábé mahraréna, Káriq mahbí, irigúno úwe.

¹⁵ Irigúno úwana pusa áninká iriwe tútuwe ména ehwehnúwe. Ehwehnúwana Sísaga mi aní anowabá atowara

¹⁶ tago kegá áhtenára Manikánsabe iwíáh iwíáh atówe. Iwíáh iwíáhatera mahraréra, Manikáne ehweh irari anínká iteba sire. Manikánka wene animárí séhréh aitanieéna aiq sire uwe.

¹⁷ Súría marákórápéqté kéreq móberioépéqté kéreq Sísaga miraú ehweh mitaq teri mah-taq terinuwara írówe.

*Sóniga we kéroya anité Sísaba eqmaq suo ehwehne.
(Mátíyu 11.2-19)*

¹⁸ Sóni kéro kega moke mi ehwéh teawúwana Sóniga téhraníté omaq sitena

¹⁹ Sísansabé ehweh kasenigeheéna eqmaq suowe. Eqmaq suanaútaq mi anitéyábé, Sísansabé kogasenéta, Arewe Manikánka eqmaraníe ú anípo? Ite mó anínsábé áwénunonehnikono kogasenotao úwe.

²⁰ Úwara sega Sísaba kéra wensabé, Wání meri merini aní Sóniga eqmaq íúwéh rata sýye. Wegá ite eqmaq iuwanauraitaq mahraréna, Arewe Manikánka eqmaraníe ú anípo? Ite mó anínsábé áwénunonehnikono uraire uye.

²¹ Mi tanáhráq Sísaga áhnte awáhré kéreq owainawanka subiqmaq subiqmarú kereq aura pira kéreq kaweraritena

²² Sóniga eqmaq suo anitéyábé, Irehya ehwéhnikákák tagéhya naneqkákák Sóni koreawétao. Inéga miraunka aura pira kegá tagahwara aigará soriqnah kega ah nogowara náonkákák kéné náo wagirara ahre parosa kegá ehweh íráhwe. Pusa ké iriwe oganúq sitena Manikáne kaweq ehwéh tabonah ke síwáhnoruge.

²³ Inénsabe árahinabomo iwíáh íre iwíáhia peh inénsabe kawerue aiq pútare aintéh ánimé aru ukigme aní míéhre. Mah ehwéh Sóni koreawétao úwe.

²⁴ Sóniga eqmaq suo anité pokuyataq Sísaga weba sáhurío ke Sóni éhweh teriuwe. Wegá mahraréna, Sóniga uworapeq íwáhnoruraitaq koraganeheraurotaqmé we inse wíre iwíáhéq koragaroo? Sóririrana onega míu míu inserah Sóni mó iwíáh mó iwíáhi aní míre iwíáhéq koragaroo? Sóniwe íre mina tahnsa áni mire. Írakaumo.

²⁵ We inse wíre iwíáhéq koragaroo? Kaweq korósí aneraneria áni koragaroo? Írakaumo. We íre mina tahnsa áni míarairara ménsámehnsá áhnte kéh ké siwahriria kéwé uworapeq íre mía peh wahnah kéné nahtapeq mía míaowe.

²⁶ We inse wíre iwíáhéq koragaroo? We Manikáne ehweh irari aníne iwíáhuroo? Aiq pútaq iwíáhowe. Írátíáhro. We Manikáne ehweh irari aninéna moke mó áwáhu ke kiotaikuraire.

²⁷ Sóni éhwehme Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Néne ehweh korerina ánimé ebeq eqmarahnana are sina ah kawerarankehe ire úwe.

(Malakai 3.1)

²⁸ Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Sóniwe anotah anínirara moke mó kegá we íre kiotaikowe. Íre kiotaikowana Manikánka wahnah wahnahnirabeq íópipeq kibeki aní pehgáriq anínká Sóni kiotaikire úwe.

²⁹ Úwara táhkísi moné mewe mewe kereq áhnte mó kereqka mi ehwéh irera iwíáhéra, Manikáne sansá aiq kaweq sansáne uwe. Sóniga se wání merinie únsabe mira iwíáhuwe.

³⁰ Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka Sónine wání íre meyónsabe Manikáne kaweq sansánsábé iuwahriehre iwíáhuwe.

³¹ Sísaga mó mahraréna, Amahnága oga míáh kéwé ite aneq tahnsá kée teinínkono?

³² Itewe káriq anímáriníká máhkétirapéq ogi ogionserah tahnsá ké wóe. Mó anímáriníká mó anímárinínsábé abiahnsa aritera sensabé, Igonkónúnaraq itega íre ábáhrowe. Ibitunátúnúnaraq itega íre ibisahwe ewe.

³³ Wání meri merini aní Sóniga suraitaq wegá táhutahuq awehriéna náhniáq sera ano íre narainsabé itega abiahnsa ateq, Owainawanka wene arupipeq míéh áni mire atárówe.

³⁴ Íné wehukení úku anínká surautaq táhutahuqkákáq náhniáq sera anonkakaq pehipi nogaq itega ínénsabe abiahnsa ainteq mahraréq, Tagariáhro. We uwoyansa kobuq kahburi aní áhnte nahniáq sera anonkakaq pehipi neh aní míre. We táhkisi moné aebó kéreq mó ahabábáq kéreqne iyahnabo aní míre aintáhwe.

³⁵ Itega ínénsabe mi ehwéh irarewara Maniká tagariáh kégá ahtebé sansánirataq mó kegá tagéra, Se aiq pútaq sansánowe ewe úwe.

Sísane aigárátáq wéri abaq ato ehwéhne.

³⁶ Peh morá Péhrásí ánínká Sísansabé, Ínéreq táhutahuroyehboq máho úwana Sísaga kérena wene nahtapeq ména táhutahurúwe.

³⁷ Mi ke suwahpeqte íní we ahabábáq ini míowe. Mi inínká Sísá mitaq míéhre u irena áhnte kawéq kúnkúni werí motóreipéq mewe súwana

³⁸ Sísá míowana mi inínká wene anehepeq sure wene aigárátáq tútuue ména we áhnte ibisó púana wene aqnu Sísane aigárátáq tabagu tabaguúwe. Miraúnsabe mi inínká wene íre wahto áyáhrátaté Sísane aigárátáq sorahruena wene aigárátáq nánkóqnéna wéri abaq atowe.

³⁹ Abaq atowana Sísansabé máho ú Pehrásí ánínká miraú tagéna wene arupipeq iwíáhéna, Mi inímé ahabábáq ini puana Sísá Manikáne ehweh irari aní míéhtáq tahirímé we táhtoréh íní peh ahabábáq ini míre iwíáh irino úwe.

⁴⁰ Sísaga wene iwíáh irena wensabé, Sáimónio, pehgáriq ehwéh teawiníboq írátíahno úwana, Íwáhnoraníno, tenio úwe.

⁴¹ Úwana Sísaga mahraréna, Peh morá ánínká téhraníté móne siátáire. Mó aní 100 Kína mó aní peh 10 Kína ue átáriagehéna siátáire.

⁴² Anehe mi anínká sensabé, Ínéga íátáu moné náníétao urairara mi anitégá móne tabonahuroya puara íre aweráhuroye. Íre aweráhuroyansabé móne siátái anínká sensabé, Ínéga íátáu monéwé mó náníyehboq anetaníbo. Túbáhagotao teriátáire. Minayabe aneq iwíáhono? Móne siátái anínsábé ah anínká anotahtaq arutaboírre iwíáhono úwe.

⁴³ Úwana Sáimóniga Sísansabé, Áhnte moné merai anínká áwátái anínsábé anotahtaq arutaboírre. Áwátái anínká wéhuwa nániewé anetaníbo atárái puana anotahtaq arutaboírre úwe. Úwana Sísaga, Arega aiq iraréne éna

⁴⁴ pabeqme mi iní tagéna Sáimóninsabé, Arewe mi iní aiq tagahno? Arene nahtapeq sutaq nigará pabeq paberé waní íre náníene. Mi inínká wene aqnuraté nigará pabeq paberaintena wene ayahrataté sobaruqnúéhre.

⁴⁵ Arega íné íre nánkóqnáhne. Mi inínká áhntetaq nigará nánkóq nánkórire.

⁴⁶ Arega nyahqnopeq wéri íre abaq intahne. Mi inínká nigárátáq kaweq kunkúni werí abaq intéhre.

⁴⁷ Minayabe teawiníboq írátíahno. Mi inínká ínénsabe áhnte arútábóiraintéh púana wene áhnte ahabábáq kaweratóge. Peh táhmaro ahabábárirana Manikánka kawerato anínká wensabé pehgáritaq arutaboíratéhre éna

⁴⁸ mi inínsábé, Arene ahabábáq aiq kaweratóge úwe.

⁴⁹ Úwara mó táhutahuru kegá seye náhenéra, Arene ahabábáq aiq kaweratóge irari anímé árahue mirainkehbo uwana

⁵⁰ Sísaga mi inínsábé arega ínénsabe aiq pútare aintahnaga arene ahabábáqmari aiq kaweratóge. Pehwehru pokéwahno úwe.

8

Táhmaro inínsónká Sísá kéro ehwehne.

¹ Mó tanáhráq Sísaga anotah matábúrápéqkákáq mó kehiná mó kehiná suwahpeqkákáq ah nogena Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh mi kawéq éhwéh síwáhnorúwe. Airápété téhraníté we kéro ke kérovara

² kawerarito inínsónseqka moq kérowe. Menah se awahreuwara owainawamarínká se síwioqnowana Sísaga sene awahre kaweraritena owainawamarí kaqsuowe. Mi inínsó síwíqmarimé mó iní wenáwíq Máhríae. Wene iyahnaboga wensabé Mágára iníne ue áwíratówe. Menah Sísaga mi iníne arupipeqté airápété téhtaré ówáínáwá kaqauwowe.

³ Mó iní Kúsane ahre wenáwíq Sóánae. Wenawehqka Érótime arambehri keraq wahnahnú aníne. Mó iní wenáwíq Súsánae. Sereq áhnte mó inínsónseqka Sísareq we kéro kereq séhréh aritera kirabo arítówe. Sísaga ehweh síwáhnorinieéna ah noguwara mi inínsónká séhréh aritaneheéra kérowe.

Ayu suitabéyabe pabeqme ehwéhne.

(Mátíyu 13.1-9; Máhka 4.1-9)

⁴ Mó tahunírápéqté ké mó tahunírápéqté kéue íregárita q kegá séra Sísaba sáhuríówe. Áhnte kegá momíwíuríóta q Sísaga mah pabéqmé éhwéh mahraréna,

⁵ Ayu suitabeh anínká ayu suitabanieéna pokire. Suitabehta q mó ayú ahtapeq megirana wehekeqká abasaráhwana kabaranka sésiq nehre.

⁶ Mó ayú kiruraq megirana kiapoue kirena mi marákó íre tantani puana ehyatagire.

⁷ Mó ayú náwerarúítá q megirana náwe kirena kárígariirana íre kawerue kirena sera íre íyéhre.

⁸ Mó ayú kaweq marákórá q megirana kiapoue kirena áhnte será iratanire úwe. Sísaga mah pabéqmé éhwéh teriena anehe mi keyábé, Íre parosa áhréáká q kéó, kawerue íráhro úwe.

Sísaga moke pabeqme ehwéh teriu ehwéhne.

(Mátíyu 13.10-17; Máhka 4.10-12)

⁹ Sísá kéro kega wensabé, Mah pabéqmé éhwéhmé áwahe teio uwe.

¹⁰ Uwana Sísaga sensabé, Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéhmé áwahe ite sokigi aiena mó peh pabeqme ehwéh teri terinuge. Minayabe ínégá pabeqme ehwéh iraruta q mó kegá siuranka tagéra peh morá sirupipeq íre tagariahrahowe. Sene siahrega irera peh morá sirupipeq íre írátiahrahowe úwe. *(Aisaia 6.9-10)*

Sísaga ayunsabe éhwéh áwahe pahsuo ehwéhne.

(Mátíyu 13.18-23; Máhka 4.13-20)

¹¹ Sísaga mó mahraréna, Mah pabéqmé éhwéh áwahe ahtebagehboq teiníe. Ayume Manikáne kaweq ehwéhne.

¹² Ahtapeq megi ayúme wehukega Manikáne ehweh íráhwana owainawanka sirupipeqté mi kawéq éhwéh seaebóire. Segá mi ehwéhnsábé aiq pútare atehrana kawerarítéhneho éna aebóire.

¹³ Kiruraq megi ayú kiapoinserah wehukega Manikáne ehweh irera sirupipeq eyoyóéra apubúue kowe atáhwe. Manikáne ehweh nka sirupipeq íre ánú píéhnsábé pehgáriq tanáhráq sehgiówe. Áhwárawe tageh tanáhráq sega túbáh agéra Maniká áúwáhwe.

¹⁴ Náwe tarúítá q megi ayúme wehukega Manikáne ehweh irera, Sehgionehe íwíáhéra mó tanáhráqmé sene arambehriyabé iwíáh kikiréra ménsámehnsánsabe sirutaboírera seyega sirutaboiro naneqmarínsábé iwíáh íwíáhowe. Náwe soaginserah minawarinká saiqnariéh púana sega Manikáne arambehri íre miraorahowe.

¹⁵ Kaweq marákórá q megi ayúme wehukega Manikáne ehweh irera sirupipeq ambubu atawéra tábúsoqme iwíáhowe. Kaweq marákórá q kaweq será íyéhnserah sega Manikáne arambehri kawerue miraowe úwe.

Wehukega aráhmú keqmaráhtá q íre akariaráhnsábé pabeqme ehwéhne.

(Mátíyu 5.14-16; Máhka 4.21-25)

16 Sísaga mó pabeqme ehwéh síwáhnoréna, Wehukega áráhmu keqmaráhtáq párétahraté íre akariaráhwe. Máhriq tahbé tehnopeq íre máráhwe. Írakaumo. Nahupeq kira kegá kawerue tagagehéera tahberapeq máráhwe.

17 Moke kopípéq kéh náneqme mókake ábóraq kanae. Kopípéq mirao sansá mókake téhráhnarabeq ábóraragínara tagagehe.

18 Matíéh ání Manikánka mó nánwinkéhe. Íre matíéh ánímé Manikánka wene pehgáriq naneq meyankéhe úwe.*

*Sísane anowaréh ábákawaréhwe inseréhbo i ehwéhne.
(Mátíyu 12.46-50; Máhka 3.31-35)*

19 Sísane anowareq ábákawaréhreka weba séra nah kígíunsabe íre kioráhuwe.

20 Minayabe mó anínká Sísansabé, Arenanoreq arenábáqmarinseq máhpeq méra are tagéyabe suwahbehre úwe.

21 Úwana Sísaga mitaq míó keyabé, Manikáne ehweh irera sehgió kéwé náinoreq náníbáqmarinseq móe úwe.

*Sísaga irarúnka anotah soiríq táqnáigú ehwehne.
(Mátíyu 8.23-27; Máhka 4.35-41)*

22 Mó wehekáh Sísaga we kéro keyabé, Seberaebéq pokonehe úwara sípi kéwewera pokuwe.

23 Sísaga sípiipéq sugowana anotah soirírúwe. Anotah soirírúwana nonaburóróúwana wánínka sípiipéq kiegambéh agu aguúwana sípi wánípipeq tupekinaúwe.

24 Minayabe we kéro kega Sísaga iriatera wensabé, Itene Wahnahno, ite pukoneheúne uwana Sísaga irigéna sóiriqsabé, Táqnáigúno éna wánínsabe, Túbáh agúno úwana sóiriqka táqnáigúwana wánínka túbáh agúwe.

25 Túbáh agúwana Sísaga we kéro keyabé, Aneqsabé íre aiq pútare aintaho úwara sega áhtenue áhreéra seye náhenéra, Mah aní insebo? Wega sóiriqkákáq wánínkakaqsabé ehweh atéhrana wene ehweh íréhre uwe.

*Sísaga owainawamarí kaqsuo ehwéhne.
(Mátíyu 8.28-34; Máhka 5.1-20)*

26 Sísarehga sípi kéwewera kure Kehrari kawéhú seberaebéq Kérása kené marakórápéq kuwe.†

27 Sísaga áhnopeq kútaq mibeqté ání owainawanka subiqmaq subiqmarú anínseq piehgiúye. Íre wahto tanáhráq pehrákora mía míaéna nahtapeq íre kaena peh wehuke maisia ónápípéq kaegaeúwe.

28 Mi anínká Sísaga tagotaq kareéna arehunseraráq ména ehwehnabaéna, Sísao, are íopeqté Manikáne ahninkáwá wóne. Aneraintaníbo éna kamah aníneho úwe.

29 Úwana Sísaga owainawansabé, Auwe pokúno atonsabe wega aneraintaníbo úwe. Ahriahri owainawanka mi aní subiqmaq subiqmarúnsabe uwoyansa aní úkúwara wehukega táhtoqme séniraté wene ayahnkaratáq aigárátáq táhru táhruarówe. Táhru táhruarówana sení suraqsuq suraqsurúwana owainawanka mi aní abatapi kaqsuq kaq-surúwe.

30 Anehe Sísaga wensabé, Arenáwíq insebo úwana néníwíqmé Íregáritare úwe. Áhnte owáínáwámárínká wene arupipeq míónsabe mi ehwéh irarúwe.

31 Owainawamarínká Sísansabé, Íre ambarúnkákáq mátáipéq eqmaq iuwehneho éra pagu pagunuwe.

* **8:18:** Manikáne sansá kawerue sehgió ánímé Manikánka séhréh atahnana wega wene sánsá mó ahtebahrahire. Wene sánsá íre kawerue sehgió ání Manikánka we ahtebéh naneq meyankéhe. † **8:26:** Kérása marakó mó awíq kéhre. Mátíyuga sehiranú pukúipéq marakó awíq Kárárae kéhre. Mátíyu 8.28 tagáhno.

³² Íregáritaq poeráhqmárínká wahtotaq sáwéhrapeq náwe sahtaqme nowara owainawamarínká Sísansabé, Póeráhqmariné sirupipeq eqmaq iuwo éra pagu pagunuwana kowe aritowe.

³³ Kowe aritowara owainawamarínká mi aní auwera póeráhqmariné sirupipeq kowíowara moke mi kamárí sáwéhrapeqté pehbeheráh tunse mentúpipeq wánínkue pukuwe.

³⁴ Póeráhqtaq wahnahnu kegá tagéra pehbeheráh pokue sotápéq míó kereq sene nahtapeq míó kereq koreríuwara

³⁵ seraganeheéra suwe. Sísaba suwana owainawamarí kaqauwo anínká kaweq iwíáhorahéna aneranerue Sísane aigárátáq tútuue míowara su kegá tagéra áhreuwe.

³⁶ Áhreuwara tago kegá kawerato ehweh su ke teríuwe.

³⁷ Teríuwara moke Kérása marákórápéqté kegá Sísaga miraúnsabe áhreu puara wensabé itene marakórapeq sue pokúno atówe. Atówana Sísaga sípipéq kiasague pokinaútaq

³⁸ owainawamarí kaqauwo anínká wensabé, Are kéraníe úwana Sísaga ahqáho atowe.

³⁹ Ahqáho atena wensabé, Arenawahpeq pokue Manikánka kaweratéh éhwéh moke korerio úwana wega pokue moke wenawahpeqte ké Sísaga kawerato ehwéh koreriuwe.

Sísaga awahre iní kaweratená ahrarí oganúq ato ehwehne.

(Mátíyu 9.18-26; Máhka 5.21-43)

⁴⁰ Sísaga mó seberaebéq seuwekúwara mitaq míó kega we áwénunu puara wega súnsabe iwíáh iwíáhuwe.

⁴¹ Asiu kené momiwí nahtápéqté wáhnáh aní Sáírúsaga Sísaba séna Sísane aigárápí káuqmunue arehunseraráq ména wensabé, Nániyahu pukinainsabé néne nahtapeq segawerato éna pagu pagunúwe.

⁴² Mi ahraríwé wene peh morá ánínéna anotah ahrarí airápété téhtaré ópéq ména pukinaúwe.

Pukinaúwana Sísaga abowá kérowara áhnte mó kegá kígiue moraráq ahtapeq kuwe.

⁴³ Ahtapeq kuwana awahre iní airápété téhtaré ópéq wene korahq íre taraqnágia peh tuerueúwe. Sóteh kegá íre kawerarahráhu puana mi awáhré peh kowe.

⁴⁴ Wega Sísá anehepeq sure wene korósi ayehrápéq koráhtorotaq wene korahq apubúue taraqnágúwe.

⁴⁵ Sísaga, Néne korósi insega táhtorehro úwara ómi míó kega, Írakaumo uwana Pítaga wensabé, Néne Wahnahno, áhnte kegá are pagume se mino úwe.

⁴⁶ Úwana Sísaga, Íné tagaríomé mó anínká íné táhtoréhre. Néne págege mó anípá pokirana tagoge úwe.

⁴⁷ Úwana kawerato inínká, We aiq tagaríéhre éna weba sure iransánéna káuqmunurawéna Sísaga apubúue kawerato ehwéh irarúwara ómi kegá írówe.

⁴⁸ Írówana Sísaga wensabé, Arega aiq pútare aintahnaga kaweratóge. Pehwehrue pokéwahno úwe.

⁴⁹ Pehwehrue pokéwahno teawutaq wahnah aniné nahtapeqté ánínká sure abowánsabé, Areniyahu aiq pukinsabé síwáhnori aní mó íre pagu pagunúno teawuwe.

⁵⁰ Teawuwana Sísaga sene ehweh irena wahnah ánínsabé, Íre áhreuño. Peh aiq pútare aintehnana we kaweraginawire éna

⁵¹ wahnah aniné nahtapeq kútaq ómi mó keyábé, Máhpeq míáhro aritowe. Peh morá Pítareq Sónireq Sémísireq ahrarine anoiboreq meriqmena nahupeq kibekuwe.

⁵² Áhnte kegá mi ahraríyábé ibiséra ibitunátúnánuwana Sísaga sensabé, Íre ibisahro. We íre airaiq pukia peh súdehre úwara,

⁵³ we airaiq pukire iwíáhu puara Sísansabé awiréh atówe.

⁵⁴ Awiréh atówana Sísaga wene ayahnkara táhtotawéna wensabé, Ahrario, irigúno atowana

⁵⁵ oga úkéna apubúue iriwe míowe. Apubúue iriwe míowana Sísaga wenanoibonsabé, Táhutahuq nówétao aritowara

⁵⁶ sega áhtenuyana Sísaga sensabé págegeue teriena, Mahnayabe mó ke teríyeho úwe.

9

Sísaga we kéro ke arambehriraq eqmaq suo ehwehne.

(Mátíyu 10.5-15; Máhka 6.7-13)

¹ Sísaga we kéro ke airápété téhranítyábé síáhrabéna sega owainawamarí kaqsuera awahre ke kaweraritageheéna págege aritena mi arámbéhrí miraoro aritowe.

² Miraoro aritena sensabé, Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh síwáhnoréq awahre ke kawerarítáho aritowe.

³ Wega mó mahraréna, Ah nogoneheéq mewe nógó náneq íre meyháho. Pegiqnáh karamé unahmé táhutahuqme mónewe mó siotíwé íre meyháho.

⁴ Itega Manikáne ehweh síwáhnoroneheéq mó ke suwahpeq kirataq peh morá áníné nahupeq kaegaeéq arambehri parabaruéhrataqmé mitaq sueq mó ke suwahpeq pokigehe.

⁵ Mó kehiná suwahpeqte kégá íre mehweh aitéhrataq sega íre kaweq sansá miraonsabé ahtebageheéq sega tagehrataq igárátáq kahna tanáhúq poruarúáho úwe.

⁶ Úwara we kéro kega pokue mó kehiná suwahpeq mó kehiná suwahperue síwáhnoroneheéra poké aguwe. Sega moke mi kehiná kéhíná suwahpeq Manikáne kaweq éhwéh teri terinéra awahre ke kawerarítówe.

Érótiga Sísá ehweh irena we insebo ue kasenu ehwehne.

(Mátíyu 14.1-2; Máhka 6.14-16)

⁷ Anotah wahnáh aní Érótiga Sísá ehweh irena áhnte iwíáhúwe. Áhnte iwíáhúwara mó kegá Sísansabé, We wání meri merini aní Sónie. Sóni pukéna oga úkéna amahnága míéhre uwara

⁸ mó kegá, We Éráísae. Éráísa amahnága ábóraragire uwara mó kegá, We Manikáne ehweh irarú anine. We naho pukú aní iriwe oganúkurairé uwe.

⁹ Uwana Érótiga sene ehweh irena wega mahraréna, Sóni ínégá ayahqno kiraq áwátáu aní aiq pukuraire. Minayabe amahnága sega mó arámbéhrí mó arámbéhríue miraire e animé insebo úwe. Insebo éna Sísá taganie íwíáhúwe.

Sísaga 5 táhúséni (5,000) weh kiraboú ehwehne.

(Mátíyu 14.13-21; Máhka 6.30-44; Sóni 6.1-13)

¹⁰ Sísá kéro kega weba kouwekéra moke mirau arámbéhrí teawúwe. Teawúwana Sísaga Pétásáira suwahpeq sebataq míaneheéna se meriqmena pokúwe.

¹¹ Áhnte mó kegá, Sísá Pétásáira suwahpeq pokire uwara irera we anehe kaqmera pokuwe. Pokéra weba suwana Sísaga se mehweh aritena Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh teriena awahre ke kaweraritowe.

¹² Ío tupekinaútaq Sísá kéro kega weba séra wensabé, Mahtaq abatapi púah mah ke kaweqtapéq kogaera táhutahuq meyageheé wahtotaq kehiná suwahpeq eqmaq suo uwe.

¹³ Uwana Sísaga sensabé, Itewe mi ke kirabooro úwe. Kirabooro úwara wensabé, Ite peh moberíáh párétíákákq téhtaré páhnikákákq mationa puaq moke mah kegá nehransabé táhutahuq kobaiqmaranéhnkono uwe.

¹⁴ Áhnte 5 táhúséni (5,000) weh míónsabe sega mi ehwéh iraruwe.

Sísaga we kéro keyabé, Saimé mó ke mópi tútuue míéhara mó ke mópi tútuue míáho arítáho úwara

¹⁵ sega mirauwara moke míó kega tútuue míówe.

¹⁶ Sísaga mi moberíáh párétíákákq téhtaré páhnikákákq mewena íópeq tagéna Manikánsabe, Kaweróne atena mi tahutáhúq keqme we kéro kega kiraboigeheéna náriuwe.

17 Náriúwara ómiga nowana siyahbankirowe. Siyahbankirowara arahqmé airápété téhtaré páhsíkéti úsawe obenkíq márówe.

*Pítaga Sísansabé, Are Karáhé wóne ú ehwehne.
(Mátíyu 16.13-19; Máhka 8.27-29)*

18 Mó tanáhráq Sísaga webataq púrérúwara we kéro kega weba suwana wega sensabé kasenéna, Mó kegá ínénsabe inse aintaho úwe.

19 Úwara, Arensabé mó kegá, Sóni wání meri merini aní míre ewe. Mó kegá arensabé, Éráisa wire ewe. Mó kegá arensabé, Manikáne ehweh naho iraré oga úkurona aní móne ewe uwe.

20 Úwana Sísaga sensabé, Itega ínénsabe inse aintaho úwana Pítaga wensabé, Arewé Manikánka ite meirena kaweraítankeheéna omaq ato aní móne úwe.

*Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge ú ehwehne.
(Mátíyu 16.20-28; Máhka 8.30-9.1)*

21 Sísaga we kéro keyabé, Ínéwé Manikánka omaq ato aní míre mó ke teríyeho úwe.

22 Teríyeho éna mó mahraréna, Íné wehukení úku aní níwíoqnanerawoe. Asiu kené aboawah wehreq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka ínénsabe, Iuwahriehre éra nubiq suanerawoe. Nubiq suehrana íné pukéna apahtáro wéhékáhtáq iriwe oga úkinauge úwe.

23 Sísaga mó ite we kérahwána keyabé mahraréna, Íné sénireyabe awahbeh aníno, arerene awahbeh iwíáh suo. Manikáne arambehri mira aruqarurunsabé sega íné awankátaq táhparagéhe. Ínéga miraunserah miraue séniro.

24 Wewensabé arutaboirena peh wewene awahbeh iwíáh mira aruqaruri anímé oga mérapeq íre awaq miahráhire. Néne sánsá sehginieéna wewe awahbeh iwíáh susuri anímé oga mérapeq awaq miankéhe.

25 Wehukeníká moke mah marákóipéqté ménsáméhnsá matíéhtáq tahirímé oga mérapeq íre awaq miahnaraqmé mi ménsáméhnsánká árahue séhréh atéh iripo?

26 Ínénsabeakáq néne ehwehnsabéakáq ayehiteh aní íné wehukení úku anínká túónagake wensabé moq niyehitanawire. Íópeqté kéreq Nániboreq ínereqne patahga tahnsa téhreh naneqkakáq túónagake mi anínsabé niyehitanawire.

27 Teiníboq irátíáhro. Táhmaro ite iriwe míona ke pehipi íre pukigehe. Ebeqme Manikánka wahnah wahnahní tagéq anehe pukigehe úwe.

*Sísane auranabiah mó kugú agú ehwehne.
(Mátíyu 17.1-13; Máhka 9.2-13)*

28 Sísaga síwáhnorúwana abapete morá wéhékáh parabagúwana wega sáwéhrapeq púrerinieéna Pítareh Sónireh Sémísireh meriqmena kiuwe.

29 Wega púrérútaq wene auranabiah mó kugú, kaweq kugú agúwana wene korósi téhreh naneq tahnsánue anotah tabérábé agúwe.

30 Anotah tabérábé agúwara Mósísireq Éráisareqka íópeqté tunse ábóraragéra Sísareq ehwehnuwe.

31 Mi anitégá Manikáne téhreh naneqtaté awahrirue méra Sísá Sarúsarama suwahpeq pukinaú ehwéh iraruye.

32 Iraruyara Pítarehga surahpeq méra irigéra Sísane patahga tahnsani naneq tagéra Sísareq míóya anité tagowe.

33 Mi anitégá Sísá auwera pokoyeherauyataq Pítaga Sísansabé, Íwáhnoraníno, ite mahtaq míonayabé aiq kawerire. Apahtáro úqná pearanéhe. Arene morá Mósísine morá Éráisane moráue pearanéhe úwe. Pítaga mi ehwéhnsabé íre iwíáhia pehipi irarúwe.

34 Irarútaq irábúyánka seúbítawéna Sísá kéro anító akariuriowara sega áhreuwe.

³⁵ Áhreuwana írábúyápipeqté éhwéhnká mahraréna,

Mah anímé nénahni míre. We omaq atóge. Wene ehweh íráhro úwe.

³⁶ Wene ehweh íráhro úwana Sísá webataq míowara tagowe. Sísá kéro anítógá minayabe hiya méra mi tanáhráq se tago naneq mó ke íre teríúwe.

Sísaga owainawa kaqauwena animai kawerato ehwehne.

(Mátíyu 17.14-21; Máhka 9.14-29)

³⁷ Ahbiah tahnsá sega sáwéhrapeq suera túwara áhnte kegá Sísareq piehgíúwe.

³⁸ Se míórabeqte wéhgá anotah éhwéhnue mahraréna, Íwáhnoraníno, nénahnimé peh morá aní míéhre. We tagáhno.

³⁹ Owainawanka we subiqmaréhtáq kare aruqarurire. Owainawanka áwíoqneh puana iransá iransánéna wene áwéhipeqté arehya kíobi aruqarurire. Wegá áhnte subiqmaq subiqmaréna íre apubúue soraq áúwéhre.

⁴⁰ Are kéréh kéyábé, Kaqauwáhro éna pagu pagunugarawe sega íre miraorahowe úwe.

⁴¹ Íre miraorahowe úwana Sísaga míó keyabé, Ite íre aiq pútare ainteq saiyo ke wóe. Iteba mía míaume ahkake awehraq kanabo? Itega miraonsabé nirupipeq umehime ahkake parabaginabo éna abowansabé, Arenahni ínéba meqme súno úwe.

⁴² Úwana abowágá wenahni meqme sútaq owainawanka we subiqmarena kúrugúru atowana Sísaga owainawansabé, Auwe pokúno atena mi aní kaweratená wenaboba atowe.

⁴³ Manikánka Sísá págegeue séhréh atowara tago kegá minayabe áhtenuwe.

Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge mónkakáq irarú ehwehne.

(Mátíyu 17.22-23; Máhka 9.30-32)

Sísaga moke miráú naneqsabé tago kegá áhtenutaq wega we kéro keyabé,

⁴⁴ Ínéga teiéna éhwéh iwíáhue tagahro. Íné wehukení úku aní móintagéhe úwara

⁴⁵ sega mi éhwéh íre ahtebowe. Mi tanáhráq mi éhwéh áwahewé sirupipeq íre iwíáhuwe. Minayabe se íre ahtebéra kasenényabe áhreuwe.

Anotah anímé insebo i éhwéhne.

(Mátíyu 18.1-5; Máhka 9.33-37)

⁴⁶ Sísá kéro kega mó anínká mó anínkáue, Íné anotah aní ite kiotaiqme aní múge iraréra ehwehuwe.

⁴⁷ Sísawe sene sirupipeqté íwíáh tagéna káriq aní meqmena we míorabeq iriwe atena

⁴⁸ sensabé, Ínénsabe arutaboiraintena mahna tahnsa káriq aní séhréh atéh anínká íné moq séhréh aintéhre. Íné séhréh aintéh anínká íné eqmaq núwéh anínseq séhréh atéhre. Íné pehgáriq aní múge íwíáhi anínká anotah aní ména mó ke kiotaikire úwe.

Íre itene naruo aní míéh anímé itene iyahnabo aní míre ú ehwehne.

(Máhka 9.38-40)

⁴⁹ Sóniga Sísansabé, Íwáhnoraníno, mó anínká arenáwírue owainawamarí kaqsúéhraq tagéq ahqáho atone. Wegá ite íre séíréhnsabé ahqáho atone úwe.

⁵⁰ Úwana Sísaga wensabé, Íre ahqáho atáhro. Íre itene naruo aní míéh anímé itene iyahnabo aní míre úwe.

Sámária kegá Sísansabé ahqáho ató ehwehne.

⁵¹ Manikánka Sísá íópeq tumeranaína tanáhráq wahtonúnsabe Sísaga, Sarúsarama suwahpeq pokinauge íwíáhuwe.

⁵² Segá káénarabeq kaweraitageheéna Sísaga wehuke Sámária suwahpeq eqmaq suowara sega kaweraritanehéera mibeq pokuwe.

⁵³ Mibeqté kégá, Sísá Sarúsarama suwahpeq pokinawire u író púara wensabé íre mehweh atówe.

⁵⁴ Íre mehweh atówara Sémísireq Sónireqka minayabe irera Sísansabé, Itene Wahnahno, íopeqté sokaeqsuahnaga mah ke tabipáhrue anehinsagigeheéq tabipáhraruo irareyehnkooyo uye.

⁵⁵ Uyana Sísaga ebeq kéna pabeqme se tagéna, Ahqáho. Íre kaweq ehwéhnóye úwe.

⁵⁶ Segá mitaq suera mó kehíná suwahpeq pokuwe.

Sísaga we kéreyabe irarú ehwehne.

(Mátíyu 8.19-22)

⁵⁷ Segá ahtapeq pokue mó anínká Sísansabé, Are pokónarabeq kéraníe úwana

⁵⁸ Sísaga wensabé, Úrinsi iáné nahme ebahnarahpipeq kéhre. Kabarane nahme sehwerapeq kéhre. Íné wehukení úku anímé néne nahme íre kéhre úwe.

⁵⁹ Sísaga mó anínsabé, Séniro úwana, Ebeqme nánibo pukinana komaisarena anehe kéraníe úwe.

⁶⁰ Úwana Sísaga wensabé, Pusa kégá pukira ke maisaragéhboq arewe Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh kosíwáhnorúno úwe.*

⁶¹ Mó anínká Sísansabé, Anotah aníno, íné are kéraníe éna téhwe nánuwahrahyabé iroro koaritanínkono úwana

⁶² Sísaga wensabé, Soberi anínká anehepeq pabeqme taga tagaínaraqmé Manikánka wahnah wahnahnirabeqte árámbehri íre miraorahire úwe.

10

Sísaga 72 wehekéq eqmaranaútaq teriu ehwéhne.

¹ Mó tanáhráq Sísaga 72 wehekéq omaq sitena téhraníté téhranítéue moke mó kehíná suwahpeqkakák sene marakóakaq we mótaq pokinaúrabeq eqmaq suowe.

² Eqmaq suanaútaq wega pabeqme ehwéh mahraréna, Sotápéqté ménsáméhnásá moke nera kéhrara íre áhnte kegá koawaqmianeheéra pokowe. Minayabe sotápéqté wáhnáhnásabé, Arene nera kék ménsáméhnásá arambehri kegá koawaqmiageheéq eqmaq sueq púreroro.

³ Sipisípiq aráhqmarinká úrinsi iámárinká nogórabeq nogónserah ite subiq suahráho ke míáhrabeq eqmaq suaníe.

⁴ Móne unáhmé unahnúramé súwe íre meyáhro. Ahtapeq mó ke piehgírataq íre mehweh arítáhro.

⁵ Nahupeq kibekirataq mibeqté keyábé pehwehrue míáhro arito.

⁶ Uwaresa aní nahupeq míéhnaraq itene ehweh irankéhe. Uwaresa aní íre míéhrataq itene kaweq ehwéhnká iteba kowekinkehe.

⁷ Manikáne arambehri mirao puag itega kibekira nahtápéq kaeareq sega náira tahutáhúq pehipi nahro. Peh morá mí nahupéq kaegaeoro. Séhréh arítéh kegá arambehri aní awehraq apéq náwigéhe. Minayabe ite íre matíéhra naneq náigéhe úwe.

⁸ Náigéhe éna, Itega mó ke suwahpeq kirara mehweh aitera náira tahutáhúq pehipi nahro.

⁹ Mitaqté áwáhré ké kawerariteq sensabé, Manikánka wahnah wahnahnirabeq iteba wahtotaragire.

¹⁰ Mó ke suwahpeq kirara sega íre mehweh aitéhrataq mibeqté wahba áhtápéqmé iriwe méq mahraréq,

¹¹ Itewe ahtebageheéq mahtaqté tánáhúq, igárátáq kék tánáhúq poruaruanehe oro. Manikánka wahnah wahnahnirabeq iteba wahtotarire. Minayabe iahrraq matíáhro teriéro.

* **9:60:** Sísaga pusa keyábé irarúme áwahéwé sene sirupipeqté síwá pusa ké tahnsa míáh keyábé irarúwe.

¹² Teiníboq írátíáhro. Manikánka ehweh aritahna tanáhráq Sóróma suwahpeqte áhbábáq kéwé ákáhtaq kamah arinkéhe. Itega tanahuq poruarueq mi ehwéh terié kéwé anotahtaq kamah arinkéhe úwe.

*Sísaga, Kamah ainehboq kawerurero ú ehwehne.
(Mátíyu 11.20-24)*

¹³ Sísaga mó mahraréna, Kórásíni suwahpeqte kéreq Pétásáira suwahpeqte kéréro, kamah ainehboq kawerurero. Iteruwahpeq áhnte otáq sánsá miraurage. Táíya suwahpeqte kéreq Sáíróna suwahpeqte kéreqka mina tagotaq tahirímé sene ahbabáq naho suera kaweqtaq míó irino. Segá mina tagotaq tahirímé sene ahbabáq aiq súónsabe Manikánka tagankeheéra nahonáh kórósí aneranerue tanah abaq marera sene ahbabáqsabe tútuue ibiso irino.

¹⁴ Minayabe Manikánka ehweh aitahna tanáhráq mi keyábé peh ákáhtaq kamáh arinkéhe. Mi tanáhráq ite Kórásíni suwahpeqte kéreq Pétásáira suwahpeqte kéreqme anotahtaq kamah ainawire.

¹⁵ Kápénéáma suwahpeqte kéó, ite kaweq ke míone éq minayabe íópeqté mátábúrápéq kioneheqmúne íwíáhoo? Írakaumo. Mibeq íre kioneheqmóe. Peh iraipéq kowíáhro aitanawire úwe.

¹⁶ Sísaga eqmaq suanaú keyabé mó mahraréna, Itene ehweh íráh kéwé néne ehweh moq íráhwe. Itensabé ahqáho aítáh kéwé ínénsabe moq ahqáho aintáhwe. Ínénsabe ahqáho aintáh kéwé íné eqmaq núwéh ánínsábé moq ahqáho atáhwe úwe.

Sísaga eqmaq suo kega kouweku ehwéhne.

¹⁷ Sísaga omaq sitena eqmaq suo kega sirupipeq eyoyóue weba kouwekéra wensabé, Itene Wahnahno, arenáwírue owainawamarínsábé pokurero aritonara apubúue poku pokuowe uwe.

¹⁸ Uwana Sísaga sensabé, Sokaeqsúéhnká téhrehnsrahne owainawamaríné wahnah wenáwíq Séténi íópeqté tunse inahsubuwana tagahwae.

¹⁹ Írátíáhro. Ínéga págege aító púaq itega wehenkakáq tobinahránkakaq abasawe itene naruo aní owainawa kiotaikigehe. Mó naneqka ite íre ahbabáraitáhráhire.

²⁰ Itega owainawamarínsábé miraoro e ehwéh íráhnsábé íre iwíáh íwíáhoró. Peh íópeq Manikánka iteíwíq wene púkuipéq aiq sehiranurainsabé iwíáh íwíáhoró úwe.

*Sísaga iwíáh íwíáhéna Maniká Iteribonsabé kaweróne ato ehwéhne.
(Mátíyu 11.25-27, 13.16-17)*

²¹ Mi tanáhráq Manikáne Awanka Sísane arupipeq eyoyó atowana mahraréna, Nániboo, arega íópeqkákáq mah marákó marákóákáq wahnahnóne. Wehukene sánsá ahtebah kéwé arene sánsá íre sokigi ariasa peh morá káriq aní tahnsa ké arene sánsá aiq sokigi ariene. Minayabe arensabé iwíáh íwíáh atóge. Nániboo, arerega iwíáhue aiq miraóne.

²² Aiq miraóne éna mitaq míáh keyabé, Nániboga moke aiq náníre. Mó kegá íné Manikáne ahninkáwá íre tábúsoqme tagaríáhwana Nániboga webataq íné wenahni tagaríéhre. Mó kegá Nánibo íre tagaríáhwana ínébataq wenahninká we tagaríóge. Íné wenahninká we sokigi aiéna kegá moq Maniká Nánibo tagariagehe úwe.

²³ Sísaga pabeqme we kéro keyabé epéq teriena, Itene iuranka áhntetaq tagahnsabe iwíáh íwíáhoró.

²⁴ Teiníboq írátíáhro. Áhnte Manikáne ehweh iraru kereq anotah wahnáh kéreqka itega tagah naneq tagéyabe suwahbówara íre tagowe. Segá itega íráh éhwéhnsábé ireyabe suwahbówara íre írówe úwe.

Sísaga, Wáhnaupéqté keyábé moq irutaboíroro ú ehwehne.

25 Mósísine ehweh síwáhnori anínká séna Sísaga ahbabáq ehweh irarinkeheéna áhwárawe tagéna kasenúwe. Kasenéna, Íwáhnoraníno, oga mérapeq awaq mianíboq aner-ininkono úwana

26 Sísaga wensabé, Mósísiga sehgióro ú ehwehncá anereiro? Minawé arene arupipeq aiq ahtebahno úwana

27 mi anínká mahraréna, Maniká itene Wahnahnsabé anotahtaq arutaboirúno. Moke arene arupipeqkákáq moke arenawankakákáq moke arene iwíáhónaipéqkákáq Manikánsabe arutaboirúno. Arerensabé arutaboirónanserah arene iyahnabo anínsabé moq arutaboirúno ire úwana

28 Sísaga wensabé, Arega aiq tábúsoqme iraréne. Tenienanserah mirainaraqmé oga mía míainiewóne úwe.

29 Mi anínká iwíáhéna, Sísaga íné Mósísine ehweh íre kawerue íréhre íwíáhineho éna wega Sísansabé, Néne iyahnabo aní insebo kasenúwe.

30 Kasenúwana Sísaga wensabé, Wehga Sarúsarama suwahpeq suena Séríko suwahpeqte áhtápéq tutairara aebó kégá mehwatawéra táhtoqme subiqmarera wene ménsámehnsá moke sabiwera pokurowe. Anotahtaq subiqmato puana pukinauraitaq we íre no-goráhéna peh ahnayehráq tahperuriaraire.

31 Tahperuriarairana Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritéh ánínká tunse mi aní tagéna ébeq ayéhrápéqtáq sótaikue pokuraire.

32 Mina urainserah Asiu kené sánsá mirai aní we Áríwái kahnáh ánínká kire mi aní tagéna we moq ébeq ayéhrápéqtáq sótaikue pokuraire.

33 Sámária suwahpeqte ánínká kire Asiu weh tagéna we ahnayehráq tahperuriarainsabé arutaboiréna

34 weba sure mayawenkakaq náhníaq sera anonkakaqtaté puramburanútaq abaq atena airí atena mi weh pankeqmaqme wene tónkine abobiahtaq tútu atowana mi kanká áhkokóuwena pokuraire. Sámária suwahpeqte ánínká mi weh meqmena páhsintía nahtápéq móatena mitaq wahnahnuraire.

35 Ahbiahraq mi nahtápéqté wáhnáh téhtaré móné náwena wensabé, Subiqmato aní kawerue wahnahnatawéwahno éna, Íné kouwekonaraq áwú móné íre awehraq kahnaraq mó awiníe uraire úwe.

36 Sísaga mi ehwéh aiq teawena Mósísine ehweh síwáhnori anínsabé, Apahránítógá ahnayehráq subiqmato aní tagaronsabé wene iyahnabo aní insebo kasenúwe.

37 Kasenúwana mi anínká Sísansabé, Wene iyahnabo animé wensabé arutaboiratena séhréh atéh áníne úwana Sísaga wensabé, Arega pokue séhréh atarái anínká miraurai serahnúno úwe.

Sísaga Máhtareq Máhriareqne nahtapeq mío ehwéhne.

38 Sísareq we kéro kereqka pokue mó ke suwahpeq kuwana mibeqté íní wenáwíq Máhtaga Sísá mehweh atena wene nahtapeq meqmena móatowe.

39 Máhtane ónánahwá wenáwíq Máhriáe. Máhriaga Sísane ehweh iranieéna wene aigarápi tútuue míowe.

40 Tútuue míowana Máhtaga táhutahuq kawerinieéna áhnte ahwímínú púana wene arupipeq iwíáh kikirúwe. Iwíáh kikiréna Sísaba séna wensabé, Néne Wahnahno, nénónánahga núwéhraha áhnte ahwímínunsabé arega anetaníbo iwíáhono? Íné séhréh ato teawo úwe.

41 Teawo úwana Sísaga wensabé, Máhtao, arega áhnte ahwímínónayabé arene arupipeq iwíáh kikiróne.

42 Peh morá náneqsabé iwíáhúno. Máhriaga mina kiotaiki naneqsabé arutaboiréna aiq omaq maréhraq itega we íre saiqnariayehe úwe.

11

Púrerirataq mahrarero ú ehwehne.

(Mátíyu 6.9-15, 7.7-11)

¹ Mó tanáhráq Sísaga móbeq ména púreréna parabagúwana we kéro anínká wensabé, Itene Wahnahno, Sóniga we kéréh keyábé púreq ehwéh síwáhnorurainserah íwáhnorúno úwe,

² Úwana Sísaga sensabé, Púrerirataq mahrarero.

Iteriboo, arenáwíq pankerone.

Arega mah kehíná kéhíná wahnah wahnah aritahna tanáhráq apubúue ábóraragúno ato.

³ Mó wehekáh mó wehekáhnue itene táhutahuq awehraq kirabo aito.

⁴ Mó kegá ahbabáraitáhmé itega minayabe íre ahreraq masa peh suone. Itega miraúnanserah itene ahbabáq moq íre ahreraq matiahno.

Ahbabáqka ite saiqnariahrahirabeq íre móito.

Miraue púreroro úwe.

⁵ Sísaga we kéro keyabé mó mahraréna, Mó kehíná suwahpeqte arene iyahnabo anínká inokáhnabubu sínah are tópah tabonahinaraqmé anerinibo? Mi tanáhráq arenawahrah aniné nahtapeq pokue áhrabé, Irigue tópah nánio ue ineh inehinkehe. Ineh ineheé,

⁶ Néne iyahnabo anínká amahnága íre wahtopeqte sirana tópah tabonahunsabé iriwe tópah náninana kiraboono teawinkéhe.

⁷ Teawinana arenawahrah anínká wene máhripeqte íraréna, Ahqáho. Onsa aiq paiq-marena néne animárínseq sugonayabé túbáh agúno éna, Íre iriwe aweráhuge teawinkéhe.

⁸ Teawena, Inehi animé nánuwahrah aní míéhsábé anetaníbo. Inokáhpeq puana íre náwiníe íwíáhínaraqmé túbáh agineho. Túbáh aginehboq peh píribahriue, Nánio. Nánio úno. Nánio inaraqmé arenawahrah anínká mó iwíáhéna are íre kéh náneqmarí irigue náwinkéhe. Mina ínserah púrerirataqmé apubúue túbáh agiyehboq peh mótaq mótarue teawéro.

⁹ Teiníboq írátíáhro. Itega púrerirataqmé náiyó ira naneq náinkéhe. Págegeue kabarirataq ábórarínaq taganeheqmóe. Onsaraq pakobakoirataq siitankéhe.

¹⁰ Nánio i anínká meyankehe. Kabari anínká ábóraq marankéhe. Onsaraq pakobakoi animé Manikánka siatahnana nahupeq kibekinkehe úwe.

¹¹ Sísaga mó mahraréna, Arenahninká arensabé, Paseh nánio ínaraqmé arega wehe náwiníbo? Írakaumo.

¹² Wega, Iyah oyérá nánio ínaraqmé tobinahrá náwiníbo? Írakaumo.

¹³ Ite sibowáreh ahbabároraho keéqmé itene animári peh kaweq naneq nári nárino mino. Íopeqté Ítéribógá íre ahbabárorahi aní ména Wenawa eqmaranae. Minayabe wensabé, Arenawa ínéba eqmaro irarinaraq areba eqmaranawire úwe.

Owainawanka Sísá séhréh atéhre éra péhe éhwéh iraru ehwehne.

(Mátíyu 12.22-30; Máhka 3.20-27)

¹⁴ Owainawanka wehukení subiqmaq subiqmarú púana we ahriahri íre ehwehno-rahúwe. Íre ehwehno-rahúwana Sísaga mi owáináwánsabé pokúno atowana pokúwana mi anínká ehwehnúwara áhnte tago kegá áhtenuwe.

¹⁵ Áhtenuwara mó kegá mahraréna, Owainawamariné wahnah wenáwíq Pésébúríga Sísá págege atena séhréh atéh púana wega owainawamarí kaqsuáhráhire éra seye náhenéra ehmuníq éhmúníruwe.

¹⁶ Ehmuniq éhmúníruwara mó kegá Sísaga ahbabárinkeheéra áhwárawe tagéra sega wensabé, Manikánka séhréh atahinaraqmé íopeqté íre tagariona naneq sokigi aio uwe.

¹⁷ Uwana Sísaga sirupipeqté íwíáh tagéna sensabé, Wahba márakórápéqté kégá seye ebehirataq sainkoneherawoe. Minayabe se sainkéra págegeue morá ké íre míahrahowe.

Sensuwahraheq seye ebehirataq sainkoneherawoe. Minayabe se moq págegeue morá ké íre míahrahowe.

¹⁸ Owainawanseq wenawahraheq ebehotaq tahirímé se sainkéra árahue págegeue míagehbo? Írakaumo. Íre págegeue míahrahowe. Itega péhe éhwéh mahraréq, Owainawamaríné wahnahnka íné séhréh aintéh púana owainawamarí kaqsuahráhuge ewe.

¹⁹ Ínéga owainawa kaqsúótáq owainawane wahnahnka séhréh aintéhtáq tahirímé ite kéiráh kégá owainawa kaqsúáhtáq insega séhréh aritéh iripo? Ite kéiráh kégá itene ehwehnsabé íre tábúsoréhre aítáhwe.

²⁰ Manikáne Awanka págege aintena séhréh aintéh púana owainawamarí kaqsuq kaqsuruge. Mina tagéq Manikánka wahnah wahnahni sansá iteba aiq sire éq tagaríáhwe úwe.

Ayahnsa kira wéhyábé pabeqme ehwéhne.

²¹ Sísaga mó mahraréna, Ayahnsa kira wehgá wene pokankakaq iqkakaq sokah sokah atawéna wene nahtapeq wahnahnínaraq wene ménsámehnsá peh kaweqtaq kanae.

²² Mó ayahnsa kira wehgá weba séna wahnahni weh subiqme kaqsuena wene ebeh naneqmarí mewena wene ménsámehnsá saraqme meyan kéhe úwe.

²³ Sísaga mó mahraréna, Wehukéníká íre néne iyahnabo aní míéhmé néne naruo aní míre. Wehukéníká ínéreq íre soruparítéh rataqmé wega wehuke karegaráh aruqarurire úwe.

*Owainawanka kouwekinsabé éhwéhne.
(Mátíyu 12.43-45)*

²⁴ Sísaga mó mahraréna, Owainawanka wehukéní auwena pokitaq wání íre kéhrabeq nogena ahrenahrahirabeq kabarire. Kabarirana írakauninsabé iwíáhéna, Ínéga súo náhtápéq seuwekinauge éna

²⁵ áúwátái wehukéní pá kouwekire. Kouwekéna wene nah tagehrana aiq kabantáhwe parabarúena aiq kaweraráhwe.

²⁶ Kawerarena mó abapete téhranité áhnte ahabábáq ówáínáwámá mí koweriréhre. Moke mi ówáínáwámá mí aní pá kowíáhwe. Téhwe morá ówáínáwánká mí aní pá míéhtáq íre kawerire. Anehemé áhnte ówáínáwámá rínká weba míáhnsabé anotahtaq íre kawerire úwe.

Manikánka wene ehweh sehgió keyábé kawerowe aritéhre ú ehwehne.

²⁷ Sísaga mahrarútaq wene ehweh iro inínká anotahtaq mahraréna, Arenanoga are maqmarena náh náuwsabe Manikánka wensabé kaweróne atéhre úwana

²⁸ Sísaga wensabé, Náinoga maqintonsabe Manikánka kaweróne atena peh wene ehweh irera sehgió keyábé anotahtaq kawerowe aritéhre úwe.

*Sísansabé, Ótaq sansánúno u ehwéhne.
(Mátíyu 12.38-42; Máhka 8.12)*

²⁹ Áhnte wehukégá Sísaba sáhuríówana wega sensabé, Ite amahnága oga míáh kéwé áhnte ahabábáq kée. Itega iraréq, Manikánka are aiq pútaq séhréh atéhre tagarianeheéq ótaq sansánúno teni teninowe. Sónaga sóreq wanípépéq tupekútaq Manikánka ótaq sansá miraúwe. Peh morá mí sansá teienaq iwíáhue tagagehe. Ínéga ótaq sansá mó íre sokigi ainíe.

³⁰ Níníbe suwahpeqte kégá Sóna tagéra Manikánka miraú otáq sánsá tagowe. Amahnága oga míáh kégá íné wehukéní úku aní tagéra Manikánka miraína otáq sánsá tagagehe.

³¹ Sórómóniga Ísara keráq wahnahnútaq wáhnaupeqté kéné wahnah inínká wene ahte-bia éhwéh iraníeéna íre wahtopeqte weba súwe. Teiníboq írátíáhro. Amahnága iteba míó ánímé Sórómóni kiotaiku aní múge. Mí inínká Sórómónine ahte-bia éhwéh ironserahme

árahinsabé néne ehweh íre iraho? Minayabe Manikánka ehweh aitahna tanáhráq mi inínká iriwe ména itensabé ehweh aitankéhe.

³² Níníbe suwahpeqte kégá ahbabáruwana Sónaga ehweh koreriutaq wene ehweh irera sene ahbabáq sansa suera kaweqtaq míówe. Minayabe Manikánka ehweh aitahna tanáhráq Níníbe suwahpeqte kégá iriwe méra ite amahnága oga miáh káyábé, Íre kawerowe éra ehweh aitagéhe. Amahnága iteba míó ánímé Sóna kiotaiku aní múge. Níníbe suwahpeqte kégá Sónane ehweh írónserahme árahinsabé néne ehweh íre iraho?

Itene iurame itene inonkane árahmu tahnsane i ehwéhne.
(Mátíyu 5.15, 6.22-23)

³³ Sísaga mó mahraréna, Wehukenínká árahmu keqmaréhtáq kopípéq tahbe tehnopeq íre máréhre. Páhkétiraté íre akariaréhre. Írakaumo. Nahupeq kibeko kegá kawerue tagageheéna árahmu tahberapeq máréhre.

³⁴ Arene aurame arene anonkataq kéh árahmú tahnsáne. Arene auranka kaweq naneq tagehnaraq arene arupipeq téhranae. Arene auranka ahbabárorahi naneq tagehnaraq arene arupipeq sunkikírinae.

³⁵ Arene arupipeqte téhrehme sunkikírínehboq áwéh panantágínaq tagaríáhiro.

³⁶ Itene iwíáhhopipéq íre sunkikíría peh moke téhráhnaraq árahmuga moke nahupeq téhrehnserah itene iwíáhhopipéqte téhrehnka itene inonka moke téhranae úwe.

Péhrasi kegá ahbabárunsabé Sísaga ehweh arito ehwéhne.
(Mátíyu 23.1-36; Máhka 12.38-40; Árúka 20.45-47)

³⁷ Sísane ehweh parabagúwana Péhrasi anínká wensabé, Néne nahtapeq táhutahuroyehboq máho úwana Sísaga we kérena táhutahuq nanaúwe.

³⁸ Sísaga wene ayahnkara íre pabeq paberia pehipi nónsabe mi anínká áhtenúwe.

³⁹ Áhtenúwana Sísaga wensabé, Itega káhpukákáq párétahakákáq pabeq paberotaq peh ábórapeq pabeq paberéq arupipeq íre pabeq paberowana peh náwíqkakaq mitaq kéhre. Mina onserah itene inonka pabeq paberowana itene irupipeqme aebó iwíáhwé áhnte ahbábáq iwíáhwé mitaq kéhre.

⁴⁰ Ite múguwahgu saiyo animarí móe. Manikánka íre peh morá ábóraq kéh náneq miraia kopípéqte náneqmarínkákákáq miraro mino.

⁴¹ Ite matiáh náneq mó ke wehwehue nárieq séhréh arítáhiro. Mirairataqme moke matiáh náneq peh kaweqtaq kanae úwe.

⁴² Sísaga mó mahraréna, Péhrasi keo, moke itene sotápéqte ménsáméhnsá saraqme abapete itaréitaré matawéq peh morá mewe Manikáne arambehri mirao ke síewe. Kawerowe. Pehgáriq naneqmarí táwiomé kímé náwahbiamé moq saraqme síewe. Kawerowe. Mi sansá sehgieq íre súáhiro. Peh kaweqtaq mé sansamé Manikánsabe irutaboirme mi sansátaré íre sehgiówe. Íre kawerowe. Mi sansánkákákáq sehgióro. Íre miraonsabé Manikánka kamah ainehboq tábúsoqme sansánoro úwe.

⁴³ Sísaga mó mahraréna, Péhrasi keo, ite Asiu kené momiwí nahtápéq kaweqtapéq méyabe iuwahbeh ke wóe. Ite máhkétirapéq nogótáq mó kegá ite mehweh aiteyabe iuwahbeh ke wóe. Minayabe Manikánka kamah ainehboq tábúsoqme sansánoro.

⁴⁴ Pusa ké maisia máíq kéhrabeq mó kegá íre tagia mitaq pehipi nogówe. Mina inserah itene iwíáhipeq kambaresa náneq tahnsá kéhrara mó kegá íre tagahwe. Minayabe itewe pusa ké maisia máíq tahnsa móe. Manikánka kamah ainehboq tábúsoqme sansánoro úwe.

Mósísine ehweh síwáhnoru kegá ahbabárunsabé Sísaga ehweh arito ehwéhne.

⁴⁵ Mósísiga sehgióro ú ehweh síwáhnorú anínká Sísansabé, Arega irarénawe itensabé moq ehweh aitahne úwe.

⁴⁶ Úwana Sísaga mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro keo, Manikánka ite moq kamah ainehboq tábúsoqme sansánoro. Mósísine ehweh áhnte pagégé éhwéh púaq itega

síwáhnorowara íráh kégá íre sehgióráhowe. Segá íre sehgióráhonsabé itega mi ke pehgárita q íre séhréh arítáhwe.

⁴⁷ Itene igaqnaréhga Manikáne ehweh iraru ke subiq súówe. Subiq suera maisarówaq ite maisarórabeq itega ebah pentabaráhwe.

⁴⁸ Itega miraome aneq sansánoo? Itene igaqnaréhga kaweq ke subiq súónsabe itega sene ahabábáqsabe, Kaweq sansáne éq anehe mi kawéq ké maisarórabeq ebah pentabaráhwe.

⁴⁹ Minayabe Manikánka tábúsoqme iwíáhéna mahraréna, Néne ehweh irare kereq síwáhnoro kereq seba eqmaq suanauge. Eqmaq suahnara sega táhmaro síwíoqnéra mó táhmaro subiq suaneherawoe úwe.

⁵⁰ Sísaga mó mahraréna, Segá Manikáne ehweh iraru ke subiq súówe. Manikánka mah marákó marákó mirarotaq téh subiq súótaqte mi ahabábáq amahnága oga míáh kéné ahabábáq úkire. Minayabe Manikánka kamah ainawire.

⁵¹ Segá wehukení wenáwíq Ábéri ebeq subiq súówe. Anehemé wehukení wenáwíq Sékáráíla Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq míowara subiq súówe. Mi anítéreq moke ákáhpi subiq súó kereqne korahq tunsabe Manikánka amahnága oga míáh ké kamah ainawire.

⁵² Mósísine ehweh síwáhnoro keo, itega ahtebah onsárápété kí kopéq súáhwe. Itewe mibeq íre kibekia mibeq kibekonehe e keyábé ahqáho arítáhwe. Minayabe Manikánka kamah ainehboq tábúsoqme sansánoro úwe.

⁵³ Sísaga mitaq suena máhpeq tuegúwara Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kereqka wensabé abiahnsa atera áhnte ehwéh kasenuwe.

⁵⁴ Sísaga ahabábáq ehweh irarinkeheéra sega mó ehwéh mó ehwéhne kasenéra áhwárawe tagowe.

12

Péhrasi kegá kopéráhpéro sansá pehragahro ú ehwehne.

(Mátíyu 10.26-27)

¹ Peh íregárita q kegá sáhuríó púara mó kené sigará músuríówana Sísaga ebeq we kéro keyabé síwáhnoréna, Péhrasi kegá kopéráhpéro sansá pehragahro.

² Amahnága moke kopípéq kéh náneq mókake ábóraraginae. Moke epéqté éhwéh ábóraraginae.

³ Itega sunkíkírirabeq iraruro ehwéh mó kegá téhrehrabeq iragéhe. Itega nahupeq ehmuníq éhmúnírué irarira ehwéhme mó kegá irera nahnsorapéqté sawai sawaiue irarigehe úwe.

Peh Manikánsabe áhreoro ú ehwehne.

(Mátíyu 10.28-31)

⁴ Sísaga mó mahraréna, Néne iyahnabo anímáríno, teiníboq írátíáhro. Peh itene inonka subiq suahráho keyábé íre áhreoro. Mi kegá iteyuwa íre subiq suahráhowe. Írakaumo. Minayabe sensabé íre áhreoro.

⁵ Teiníboq írátíáhro. Peh morá Manikánsabe áhreoro. Wegá ebeq itene inonka subiq-marena anehe iteyuwa iraipéq suahráhi puáq wensabé anotahta q áhreoro.

⁶ Káriq kabará máhkétirapéq téhtaré pabusa monératé moberíáh kábará paiq-marahráhire. Mina tahnsa káriq kábará Maniká Iteriboga íre abitarúéhre.

⁷ Maniká Iteriboga moke itene iyahqnopeqte iyáhrámé sáhnsahwe tagaríéhre. Wegá ite aiq moke tagaríéh puáq íre áhreoro. Itega kabaramarí kiotaiko puana Manikánka ite íre abitarúéhre úwe.

Íné Sísane ani muge iraréyabe ayehitéhneho i ehwéhne.

(Mátíyu 10.32-33, 12.32, 10.19-20)

⁸ Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátiáhro. Wehukenínká mó keyábé, Sísane ani múge terinaraq mókake íné wehukení úku anínká íópeqté ké míéhrrataq Maniká Iteribonsabé, Néne ani míre teawiníe.

⁹ Arega mó ke míáhtáq ínénsabe, Ahqáho. Íné íre tagaríóge aintéhnaaraq mókake Maniká Iteribo míéhrrabeq ínéga arensabé ahqáho atena are íre tagaríóge atanauge úwe.

¹⁰ Sísaga mó mahraréna, Íné wehukení úku anínsábé níéhrruru aintéh ánímé Manikánka insahwé atena íre ahrreraq matianawire. Peh morá Manikáne Awansabé éhrrurui ánímé Manikánka íre insahwé atanawire. Ahqáho. Peh ahrreraq matiankehe úwe.

¹¹ Sísaga mó mahraréna, Mó kegá ite táhtoqme ehweh aitanehera irataq itene irupipeq iwíáh kikiriyehe. Sega ite meiqmera Asiu kené momiwí nahtápéqté wáhnáhpápópoq wahba wáhnáhpápópoq mó anotah anípápópo móítéhrrataq itega, Aneq ehwéhnonehnikono éq áhreiyehe.

¹² Mi tanáhráq Manikáne Awanka irarána ehwéh sokigi ainkéhe úwe.

Ménsámehnsánsabe arutaboiri anínká múguwahgu sansá miraurai ehwéhne.

¹³ Peh íregáritaq kegá sáhuríówana mitaqté ánínká Sísansabé, Íwáhnoraníno, nániboga pukurairana wene ménsámehnsá nánuwahga moke meraire. Mi mensáméhnsá ákáhtaq nánínkéhboq nánuwahnsabé ákáhnsaime náwo teawo úwana

¹⁴ Sísaga wensabé, Íné ménsámehnsá saraqme nári nárinkeheéna insega omaq intaráiro?

¹⁵ Insega omaq intaráiro éna mitaq míó keyabé mahraréna, Ménsámehnsánsabe igará pabekínehboq kawerurero. Íre sene áhnte kéh ménsáméhnsánsábé wehuke oga míahrahowe úwe.

¹⁶ Sísaga mah pabéqmé éhwéh mahraréna, Anotah wehné so áhnte mensáméhnsá iráirana

¹⁷ wewe náhenéna, Áhnte mensáméhnsá matíónsábé eheq saharanínkono uraire.

¹⁸ Eheq saharanínkono íwíáhéna, Íné mahrainie éna néne ménsámehnsá kéh náhmári sokoruqme mó anotah nahmári pearena néne áhnte mensáméhnsá mipéq sáharaníe.

¹⁹ Mipéq sáharáhnaraq mahra íwíáhinie. Néne matíó ménsáméhnsá áhnte opéq awehraq kanae. Minayabe amahnága túbáh aginie. Táhutahurinie. Iwíáh íwíáhéna ábáhrinie íwíáhurairie.

²⁰ Iwíáhurairana Manikánka wensabé, Múguwahgu saiyo aní móne. Iborá penahnaaraq are pukiniewóne. Minayabe are áhnte matiahna mensáméhnsámé inserénga awaq miagéhbo uraire.

²¹ Maniká Iteribonsabé íre sirutaboiria peh sene ménsámehnsánsabe sirutaboiro kewé teawú aní tahnsa ké wóe úwe.

Itene irupipeq iwíáh kikiriyehe ú ehwehne.

(Mátíyu 6.25-34)

²² Sísaga we kéro keyabé mahraréna, Teiníboq írátiáhro. Mah marákóipéq mé tanahráqsábé itene irupipeq iwíáh kikiriyehe. Aneq naninkono? Aneq korósí sukiwianínkono íre iwíáhoró.

²³ Oga méwé íre peh morá tópah nahnagae. Itene inonkame íre peh morá aneraneré naneq mire.

²⁴ Kúqnu tagéq ahtebahro. Mi kanká ménsúmehnsú íre uqmaréhre. Sene táhutahuq tahbé íre kéhre. Minayabe nera kéhtáq íre koawaqmena méaréhre. Manikánka mí kansábé iwíáhéna pehipi kiraboire. Itewe wehuke puana Maniká Iteriboga itensabé anotah iwíáhéna kawerue kirabo aitéhre.

²⁵ Arega arene oga mé tanahráqsábé iwíáh kikirinaraqmé ábátáq mérearahráhiro? Ahqáho. Írakaumo.

²⁶ Itene oga mé tanahráq ábátáq mérearahráh íre únayabé mó naneqmarínsábé aneqsabé iwíáh kikironehbo?

²⁷ Uworapeqté náneq kirena kaweq ará íyéh tagéq ahtebahro. Uworapeqté náneqka íre arambehrire. Korósi íre kogahnire. Anotah wahnáh ání wenáwíq Sórómóni naho ména we áhnte mensáméhnsá matawéna anotah kawéq áwáhríq kórósí matiowe. Uworapeqté kaweq ará íyéh náneqka Sórómónine kaweq awahriq naneq kiotaikire.

²⁸ Uworapeqté náneq íre kagai naneq mire. Iborá íyéhrana ahbiah tahnsá kekírataq taginae. Manikánsabe pehgárita q aiq pútare átáh kéó, Manikánka mi kawéq ará sukiwíéhnsábé wega ite moq sukita hráhi mino.

²⁹ Aneq nanehnkono íwíáhéq irupipeq áhnte iwíáh kikiriyeho.

³⁰ Maniká íre tagariáh kégá minayabe iwíáh íwíáhéra sene sirupipeq iwíáh kikirowe. Iteriboga ite íre mationa naneq aiq tagariéhre.

³¹ Minayabe Manikánka wahnah wahnahnirabeqte sánsánsábé irutaboírég sehgióro. Sehgirataq wega ite íre mationa naneq náinkéhe úwe.

Sísaga kaweq naneq morábí sáhonsabé teriu ehwehne.
(Mátíyu 6.19-21)

³² Sísaga mó mahraréna, Ite sipisípiq nansó táhnsá kéó, íre áhreoro. Maniká Iteriboga wahnah wahnahnirabeq awaq miageheéna aiq omaq itéhre.

³³ Itene ménsáméhnsá paiqmaqme mi moné tabonah ke náriéro. Mirairataqmé kagaorahi mensáméhnsá íópeq mitaq sáharagéhe. Mitaq aebó ánínká íre aebóorahire. Mitaq wenuqka íre nahrahi puana itene kagaorahi mensáméhnsá peh mitaq kagainawire.

³⁴ Itene kaweq naneq morábí sáharáhrabeqsábé irutaboíroneheq móe úwe.

Sísaga, Kouwekonaraqsábé níwénunoro ú ehwehne.
(Mátíyu 24.42-44)

³⁵ Sísaga pabeqme ehwéh mahraréna, Itene korósi sukiareq áréti konahnareq aráhmú keqme tagariá hro.

³⁶ Sene wahnahnka pahuwirorabeq suena sína tanáhráqsábé wene arambehri anímá rí áwénuno serahnoro. Wega sure onsa pakobakoínaraq sega apubúue onsa sioneherawoe.

³⁷ Se tótuqméra sene wahnahnsabé áwénuno anímá rínsábé, Kawerowe aritankéhe. Teiníboq írátiáhro. Sene wahnahnka we áwénuno keyábé iwíáh íwíáhéna áréti konahnuwena sensabé, Tútuoro aritena kirabo aritankéhe.

³⁸ Wega inokáhnabubupopoq tueina ínaraqpópoq sínaraqmé íre sugia peh wensabé áwénuno keyábé anotahta q, Kawerowe aritankéhe.

³⁹ Anotah wehgá aebó ánínká sína tanáhráq ahtebehta q tahirímé wega áwénunue wahnahnurawéna aebó ánínká kibekina ínaraq tagéna kaqsúéh irino.

⁴⁰ Minayabe iwíáhue tagahro. Íné wehukení úku anínká ite íre iwíáhira tanáhráq kouwekinauge. Minayabe íwéh panantágínaq níwénunoro úwe.

Kaweq arámbéhrí ánínseq íre kaweq arámbéhrí ánínseqsabé ehwehne.
(Mátíyu 24.45-51)

⁴¹ Pítaga Sísansabé, Itene Wahnahno, arega mah pabéqmé éhwéhmé peh morá itensabé teieno? Mó keyábéáká q terieno kasenúwe.

⁴² Kasenúwana Sísaga mahraréna, Ahtebia ání tábúsoqme arámbéhrí anímé insebo? Wene wahnahnka mi anínsábé, Mó arámbéhríó kerá q wahnahnarito atena táhutahuq tanáhráq tópah nário atéhre.

⁴³ Wene wahnahnka kouwekéna teawátái arámbéhrí tábúsoqme mirainsabé tagéna wene arambehri anínsábé, Kaweróne atankéhe. Kaweróne atéhnsábé arambehri aniné aru eyoyóinkehe.

⁴⁴ Teiníboq írátiáhro. Wene arambehri anínká tábúsoqme arámbéhrí puana wene wahnahnka, Moke néne ménsáméhnsáta q wahnahnúno atanae.

⁴⁵ Ahbabáq arambéhrí ánínká iwíáhéna, Néne wahnahnka íre apubúue kouwekinae iwíáhíre. Mira iwíáhinsabé mó arámbéhrí wéh áhré subiqmarena múguwahgu kereq táhutahuq néna píah naruj narurire.

⁴⁶ Wega íre iwíáhíue áwénunína tanáhráq wene wahnahnka séna mina tagéna anotahtaq kamah awena ehweh íre íráh ké míáhrabeq móatankehe úwe.

⁴⁷ Sísaga mó mahraréna, Arambehri anínká wene wahnahne iwíáh irena íre miráináraq wene wahnahnka anotahtaq kamah awinkéhe.

⁴⁸ Arambehri anínká wene wahnahne iwíáh íre ahtebéna mina ahbabárinana wene wahnahnka pehgárita q kamah awinkéhe. Wehukénínká anotah apéq meyahnáraq anotah apéq awinanao. Mina inserah Maniká Iteriboga wehukení áhnte awena págege atena séhréhináraq mi anínká Sísane arambehri anotahtaq mirainanao úwe.

*Sísaga, Íné wehuke saraq iuwaniééna tutaue ú ehwehne.
(Mátíyu 10.34-36)*

⁴⁹ Sísaga mó mahraréna, Abe kekinai anínká téh kekiaréhra tawe abae agire. Mina inserah néne ehwehnka abae aginkehéna marakóipeq tumíaraue. Ira abae aginserah néne ehwehme apubúue abae agéyabe nuwahbehre.

⁵⁰ Segá mótaq íné íre kaweraintéhra puana amahnága nirupipeq áhnte uméhime mókake kaweraginae.

⁵¹ Ínéwé sainkue míáh ké insahwé aitanieéna marakóipeq tutaue iwíáhoo? Írakaumo. Peh sainsuanieéna tutaue.

⁵² Mó karírónání moberíáh méra apahránítógá néne ehweh sehgiówara mó téhránítégá íre sehgióya puara sainkue míáhwe.

⁵³ Mó mapéq abowáreq wenahninseq sainkue míehye. Mó mapéqmé anowareq ayahunkawareq sainkue míehye. Mó mapéqmé ahrahawareq anahbukawareq sainkue míehye úwe.

*Wehukega néne arambehri íre ahtebahrahowe ú ehwehne.
(Mátíyu 16.2-3)*

⁵⁴ Sísaga weba míó keyabé mó mahraréna, Ibonuqna kéhtáq ibonsinae irarewana ibonsire.

⁵⁵ Áúnorahntáh kéhtáq patahinae irarewana patahire.

⁵⁶ Kopéráhpéro keo, itega ibonuqnankákáq áúnorahntáhnkakaq ahtebéqmé aneqsabé ínéga amahnága mirau arámbéhrí íre ahtebahrahowe úwe.

*Apubúue insahwé ato ú ehwehne.
(Mátíyu 5.25-26)*

⁵⁷ Sísaga mó mahraréna, Kaweq sansámé aneqsabé íre iwíáhíue mirao?

⁵⁸ Mó anínká are ehweh atanieéna anotah wahnáhbá meqme kinaaraq ahtapeq kirataq we insahwé ato. Ehwehorabeq kirataq wega are anotah sahsí móatahnaraq wega párisiba móatahnana sega are karábúsiipéq móatéhboq insahwé ato.

⁵⁹ Teiníboq írátíáho. Karábúsiipéq móatahnara íre apubúue saraq auwaneherawoe. Ebeqme anotah apéq paiqmarehnaraqmé anehe saraq auwagéhe úwe.

13

Ahbabáq sansa íre súéhraqmé pukoneheqmóe ú ehwehne.

¹ Mi tanáhráq táhmaro míó kega Páhirátiga miráú ehweh Sísá teawúwe. Kehrari marákórápéqté kégá Sarúsarama suwahpeq Manikánsabe titiruwana Páhirátiga se subiq súáho aritowe. Subiq súáho aritowara subiqmárowara pukutaq sene korahqkakáq titiro naneq kané korahqkakáq moráráq mitaq kowe.

² Páhírátiga miráú ehweh Sísa teawúwana wega sensabé, Pukuro kené ahbabáq moke mó Kehrari marákórápéqté kéné ahbabáq aiq kiotaiki puara mina tahnsa pukurowe íwíáhoo?

³ Írakaumo. Teiníboq írátíáhro. Iteitene ahbabáq sansa íre súéhrrataqmé ite moq moke pukoneheqmóe.

⁴ Síróáma marákórátig íre wahto íópeq pewe kiría ébáh náh sokoguraitaq 18 wehuké pukurowe. Pukuro kené ahbabáq moke mó Sarúsarama suwahpeqte kéné ahbabáq aiq kiotaiki puara mina tahnsa pukurowe íwíáhoo?

⁵ Írakaumo. Teiníboq írátíáhro. Iteitene ahbabáq sansa íre súéhrrataqmé ite moq moke pukoneheqmóe úwe.

Sera íre íyéh áwánkásábé pabeqme ehwéhne.

⁶ Sísa mah pabéqmé éhwéh mahraréna, Wehne sotápéq nah naneq será íyéh áwánká kíréhrrana wega sera sabátáhrurairana írakaunurairae.

⁷ Írakaunurairana wene sotátig arambehri anínsábé, Apahtáro ópéq ínégá mah awánká sera sabátáhruraugana írakaunurairae. Apiruo. Aneqsabé néne marakóraq pehipi kehro urairana

⁸ sotátig arambehri anínká wensabé, Amahnága pehragéna sera iyankéhboq ínégá áwahipeq ubuqme káhóne seq maisarahnana

⁹ mó ópéq iyahnaraqmé kawerinae. Íre iyahnaraqmé apiruankéhe uraire úwe.

Ahrena ahrena wehekáh Sísa owainawanka áwíoqnó iní kawerato ehwéhne.

¹⁰ Ahrena ahrena wehekáh Sísa Asiu kené momiwí nahtápéq síwáhnorúwana

¹¹ abobia káuqmunia iní mitaq míowe. Owainawanka 18 ópéq mi iní áwíoqnó púana we taebewe nogena íre iriwe nogoráhú iní míowe.

¹² Sísa mi iní tagéna wensabé, Mahbeq súno éna arene awahre kaweratóge éna

¹³ wene ayahnkaratáté táhtoqnówana apubúue irigéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atowe.

¹⁴ Sísa mi iní ahrena ahrena wehekáh kaweratonsabe mibeqté wáhnáh anínká abiahnsanéna míó keyabé, Arambehri wehekáhmé abapete morá wéhékáh míre. Mó anínká arene awahre kawerateyabe awinaraqmé arambehrié wehekáh sero. Ahrena ahrena wehekáh awahre kaweraiteyabewé íre sero úwana

¹⁵ Sísa mina tahnsa íwíáho keyabé, Kopéráhpéro keo, ahrena ahrena wehekáh itene kamarí wání nageheéq wiraipeqté meriqmeq wánítapeq mórítáh mino?

¹⁶ Mah inímé Ébáráhma kahnáh ínínirana owainawanka íregáritaig ópéq 18 ópéq áwíoqnehrana ínégá ahrena ahrena wehekáh kaweratómé aiq kaweq sansánu mino úwe.

¹⁷ Úwara mi ehwéhnúnka sene sirupipeq pó púara wene naruo anotah siyehitówara áhnte mó kegá Sísa miráú arámbéhrí tagéra iwíáh iwíáhuwe.

Pehgáriq ayúnsábé pabeqme ehwéhne.

(Mátýu 13.31-32; Máhka 4.30-32)

¹⁸ Sísa mah pabéqmé éhwéh mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnime aneq tahnsáne ue teinínkono? Anere pabéqmé éhwéh teinínkono?

¹⁹ Manikánka wahnah wahnahnime awanká ayu pehgáriq ayú tahnsane. Wehukenínká mi pehgáriq ayú wene sotápéq uqmatairana kirena anotah úkéna moke mó mensáméhnsá kiotaikire. Awankánirana kabaramarínká séra ayahnaweraq sene nah piáhwe úwe.

Muoráhi naneqsabé pabeqme ehwéhne.

(Mátýu 13.33)

²⁰ Sísa mó mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnime anere pabéqmé éhwéh teinínkono?

²¹ Tíri ínínká muoráhi naneq párahwaipéq maqme ayahnirana moke múíre. Manikánka íopeq wahnah wahnahnime mína páréti muoráhi naneq tahnsáne úwe.

Sobuya méhpéhpéq kibekoro ú ehwehne.

(Mátíyu 7.13-14,21-23)

²² Sísaga Sarúsarama suwahpeq pokinie íwíáhéna pokue moke táhúnipéqkákáq anotah matábúrápéqkákáq síwáhnorinieéna pokúwe. Pokéna síwáhnorue kure kure Sarúsarama suwahpeq koragúwe.

²³ Koragúwana mó anínká wensabé, Wahnah aníno, oga mérapeq awaq míéhra kewé peh táhmaroga awaq mianeherabo kasenúwe.

Kasenúwana Sísaga míó keyabé,

²⁴ Tauntahunue sobuya méhpéhpéq kibekoro. Teiníboq írátíáhro. Áhnte kegá nahupeq kibekonehe íwíáhéra íre kioráhowe.

²⁵ Mibeqté Wáhnáhnká onsa paiqmarahnaaq itega méhpeh iriwe méq onsaraq subírataq wensabé, Itene Wahnahno, onsa siito igehe. Onsa siito irana wega itensabé, Ite eheqte kébo? Ínéga ite íre tagaríóge inawire.

²⁶ Ite íre tagaríóge ínaq itega wensabé, Arereq moráráq táhutahururauna wino. Arega iteruwahpeq íwáhnorurona wino irana

²⁷ wega itensabé, Itewe íre tagaríóge. Ite eheqte kébo? Ite moke ahbabáq ke puaq íné nueq pokoro aitanawire.

²⁸ Ébárahmareq Áhísáhkireq Sékóporeq moke Manikáne ehweh iraru kereqka Manikánka wahnah wahnahnirabeq míéhraq tagéq peh máhpeq míéhra puaq uwo uwo éq abuy-oraneheqmóe.

²⁹ Ío kiembogirabeqte kéreq ío tupekirabeqte kéreq ébeq ayópéqté mó ébeq ayópéqté kéreqka sure Manikánka wahnah wahnahnirabeq tútuue méra táhutahurigehe.

³⁰ Írátíáhro. Amahnága anotah ke ebeq míáh kéwé mókake Manikánka wahnah wahnahnirabeq anehepeq pehgáriq ke úkoneherawoe. Amahnága anehepeqte kégá ebeq anotah ke úkigehe.

Sísaga Sarúsarama suwahpeqte keyábé arutaboírú ehwehne.

(Mátíyu 23.37-39)

³¹ Mi tanáhráq Péhrasi kegá Sísaba séra wensabé, Érótiga are subiq suaníe íwíáhinsabé mahta q sue pokúno uwana

³² Sísaga sensabé, Mi urínsí íá táhnsá ánínsábé koreaweq mahrarero. Iborankákáq ahbiahakáq owainawamarí kaqsuena awahre ke kaweraritaníe. Apahtáróráq néne arambehri parabaruaníe.

³³ Manikáne ehweh iraru ke peh morá Sarúsarama suwahpeq míówara subiqmaq subiqmaruwara puku pukuuwe. Íné moq Manikáne ehweh iraru anínéna iborankákáq ahbiahakáq ahriinaakáq ínéga iwíáhu ahtápéq pokue arambehrinauge.

³⁴ Sarúsarama suwahpeqte kéó, itensabé nirutaboíraitóge. Itega Manikáne ehweh iraru ke subiq sueq Manikánka iteba eqmaro ke ebahnsatate subiq súówe. Kokórega wene áráhqmari arutaboíréna ahwirinserah áhnte tanáhráq ite wahnahnue séhréh aiteyabe nuwahbehraqme itega ahqáho aintáhwe.

³⁵ Írátíáhro. Ahqáho aintáhnsábé iteruwahpeqme mókake íre kaweraitahnana peh susa náh kanae. Teiníboq írátíáhro. Mókake itega íné pehipi íre tagagehe. Ebeqme mahraréq, Itene Wahnahne áwírue sína anínsábé iwíáh iwíáh atone éq anehe íné tagagehe úwe. (*Buk Song 118.26*)

14

Sísaga wene aiayah mu aní kawerato ehwéhne.

¹ Ahrena ahrena wehekáh Sísaga Péhrasi wahnáh ániné nahtapeq táhutahurinieéna pokúwara mibeqté kégá we awahnkanuwe.

² Wene aiayah mu anínká weba míowana

³ Sísaga mi aní tagéna Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kereqsabé kasenéna, Ahrena ahrena wehekáh awahre ke kaweraritetwé kaweq sansápo úwe.

⁴ Úwara íre ehwehnia peh ehiya míowana Sísaga mi awáhré aní kaweratenana eqmarowe.

⁵ Eqmarena mío keyabé mahraréna, Ahrena ahrena wehekáh itene anipópoq póeráhqpópoq mataipéq tupetiahnaraqmé mi wehekáh pankeqme meruaneherabo kasenúwe.

⁶ Kasenúwara íre teawasa peh ehiya míówe.

Íné pehgáriq aní tahnsa míanie íwíáhúno ú ehwehne.

⁷ Táhmáro táhutahuroneherao kegá kabaréra kaweqtapéq eheq tútuue míanehnkono uwana Sísaga mina tagéna mah pabéqmé éhwéh teriuwe.

⁸ Teriena mó anínká arensabé, Máho ínahwe arega anotah tahutáhúrirarabeq pokirataq anotah weh tútuue míéhrarabeq íre tútuue míahno. Arensabé máho urai anínká mó aní are kiotaqme anínsabé máho urairamo.

⁹ Anotah anínká sínaraq máho urai anínká arensabé, Móbeq míahno. Mó anínká mahtaq tútuue míankehe ínaraq are anotah ayéhítanawire.

¹⁰ Arensabé máho ínaraq ayehrápéq korútuue míahno. Miraínaraq arensabé máho urai anínká tagéna arensabé, Irigue mahbeq kaweqtapéq serútuue míahno atanae. Wega miraínaraq tagehra kegá arensabé íwíáh íwíáh atagéhe.

¹¹ Wewega, Íné anotah aní múge íwíáhínaraqmé Maniká Iteriboga wensabé, Pehgáriq aní míahno atankéhe. Wewega, Íné pehgáriq aní tahnsa míanie íwíáhínaraqmé Maniká Iteriboga wensabé, Anotah aní míahno atankéhe úwe.

Sísaga, Tabonah ke kawerarito ú ehwehne.

¹² Sísaga máho ato anínsabé mahraréna, Arega anotah tahutáhúq kaweraréhna tanáhráq peh morá arene iyahnabo arenawahrah áhnte monéákák keyabé máhoro íre úno. Mó tanáhráq sega arensabé, Máho atera táhutahuq náwigéhe. Mina tahnsanue arene ápeq meyankehe.

¹³ Arega anotah tahutáhúq kaweraréhna tanáhráq tabonah kereq sawenkahnia kéreq aigará soriqnah kereq aura pira kéreqsabé máhoro arito.

¹⁴ Segá are mó naneq íre náweráho puara Manikánka kaweróne atankéhe. Mókake wega kaweqtaq míáh ké iriritahna tanáhráq ápeq awinkéhe úwe.

Táhutahuronehboq máhoro únsabe pabeqme ehwéhne.

(Mátíyu 22.1-10)

¹⁵ Sísareq moraráq táhutahurú anínká mi ehwéh irena wensabé, Manikánka wahnah wahnahnirabeq táhutahurira kewé sirupipeq áhnte eyóyó aginkehe úwana

¹⁶ Sísaga wensabé pabeqme ehwéh mahraréna, Wehga íregáritaq wehekéq kiraboinieéna áhnte tahutáhúq kawerataire. Kaweraréna mi keyabé, Máhoro uraire.

¹⁷ Awehraq tanáhráqmé wene arambehri aní teawena máhoro urau keyabé, Táhutahuq tanáhráqmé aig awehraq mire. Amahnága máhoro korerio éna eqmataire.

¹⁸ Eqmatairana, Máhoro urairara íre serahúne éhwéh mó anínká mó anínkáue teawátówe. Mó anínká wensabé, Marakó paiqmataunsabé mina koraganau puana íre korahuge urairana

¹⁹ mó anínká wensabé, Íné arambehriéyabe inayáhnkú káho paiqmataunsabé mi kamári áhwárawe taganau puana íre korahuge urairana

²⁰ mó anínká wensabé, Íné ahre meyo púana íre korahuge uraire.

²¹ Mi arámbéhrí ánínká kouwekue sene ehweh wene wahnah teawátáirana anotah abíáhnsánuraire. Anotah abíáhnsána wensabé, Anotah ahtápéqkákáq pehgáriq ahtápéqkákáq peheráh pokue tabonah kereq sawenkahnia kéreq aura pira kéreq soriq-nah kereq koweriqme súno uraire.

²² Urairana wene arambehri anínká miraéna kouwekéna wene wahnahnsabé, Aiq miraugarawe sira kewé íre awehraq míáhwe urairana

²³ wene wahnahnka wensabé, Néne táhutahuq áhnte nagehboq sotápéqkákáq tanahraipéqkákáq wehuke kogabarue koweriqme súno.

²⁴ Teiníboq írátíáhro. Téh máhoro urau kegá néne táhutahuq pehgáriq naneq íre naneherawoe uraire úwe.

*Sísaga, Ebeq kawerue iwíáhé anehe íné séniro ú ehwehne.
(Mátíyu 10.37-38)*

²⁵ Sísaga pokúwara peh íregárita q kegá kéro wana wega pabeqme sensabé,

²⁶ Wehukega íné pehipi íre séniragéhe. Wenanoiboreq wene ahrereq wene animárínseq wenábáqmarínseq wenanahnorehreq suahnaraqmé íné sénirankéhe. Wewe awahbeh iwíáh suahnaraqmé íné séniréh ání míankehe.

²⁷ Nánibone arambehri miraunsabé íné awankáta q táhpawe nubiq suagéhe. Ínéga miraunserah miraue séniráhro. Minayabe néne arambehrira q túbáh agéna peh we awahbeh arámbéhrí sehgi ánimé né séniréh ání íre míahrahire.

²⁸ Nah pianaína anínká ebeqme iwíáhue tagankehe. Nah pe naneqmarínkáq wene móneakáq awehraq kahna qmé anehe pearankéhe.

²⁹ Ebeq íre iwíáhi anínká nahwiahnsanse pearena anehe néne móneakáq íre awehraq kéhre éna mi nah íre pera suankéhe. Tagehra kegá susa náhwíáhnsánsé tagéra mi anínsábé awiréh atera,

³⁰ Wega áhwáreh arámbéhrí íre parabarua hráhire oneherawoe.

³¹ Wahnah anínká mó wahnáh ánínseq wene ebeh kereq ebehue subiq suanéhe iwíáhéna ebeq tútuue ména kawerue iwíáhinkehe. We peh 10 táhúséni (10,000) ebehira ke míéh rata q wene naruo peh íregárita q 20 táhúséni (20,000) ebehira ke míéh rata q kaweq iwíáhi wahnáhnká íre apubúue koebehinkehe.

³² Itene naruo íre subipáhraru hráhúne iwíáhinaraqmé sene naruo míéh rata q ahnsaní eqmarankéhe. Itega íre ebehoneheq múne. Kaweqta q míanehboq póqsuanéhe terio éna eqmarankéhe.

³³ Mina inserah íné séniraníe iwíáhóna anínká ebeqme iwíáhue tagankehe. Peh morá wewene matíéh náneqsabé, Anetaníbo moke suaníe iwíáhi anínká íné séniréh ání míankehe úwe.

*Sísaga auqmah soréqsábé pabeqme ehwéh teriu ehwéhne.
(Mátíyu 5.13; Máhka 9.50)*

³⁴ Sísaga mó mahraréna, Sóreqme kaweq nanere. Sóreq auqmah úkínaraq árahue kaweraranéhnkono? Írakaumo.

³⁵ Auqmah soréqmé peh abehq úki puaq sotápéq kíréh náneq íre séhréh atahráhire. Sotápéq kawerue kirankéhboq seqkákáq auqmah soréq ayahnué sotápéq maranéhnkono? Írakaumo. Auqmah soréq peh máhpeq suaneheq múne. Minayabe iahreaka q ké kawerue íráhro úwe.

15

*Sipisípiq tabanaginsabé pabeqme ehwéhne.
(Mátíyu 18.12-14)*

¹ Táhkísi moné meyháh kéreq ahababáq kereqka Sísane ehweh iranehéera weba suwara

² Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka ehmuniq éhmúníréra, Mah anínká ahabábq sansano ke mehweh aritena sereq moráráq táhutahurire uwe.

³ Uwana Sísaga mi ehwéh irena mah pabéqmé éhwéh mahraréna,

⁴ Iteruwahrah anínká áhnte ka 100 sipísípíq wahnahnirana peh morá ká tabanagínaraq wega anerinabo? Wegá íre tabanago kamárí 99 sipísípíq uwaruntú sahtaqme nahrabeq sitena tabanagi ka kogabarue ábóraq marankéhe.

⁵ Ábóraq marahneyabé iwíáh iwíáhéna mi ka sawiwena

⁶ wene nahtapeq pokue wenawahrahreq wene iyahnaboreqsabé síáhrabue sensabé, Néne tabanagi ka ábóraq marónsábé iwíáh iwíáhonehe inkehe.

⁷ Mina inserah íopeqté kégá 99 kaweqtaq míáh keyábé peh ákáhtaq iwíáh iwíáhowe. Peh morá áhbábq anínká wene ahabábq suena Manikáne ani ukítaq íopeqté kégá anotahtaq iwíáh iwíáhowe úwe.

Tabanagi monéyábé pabeqme ehwéhne.

⁸ Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Mó inínká nayáhnkú móné matíéhrena peh morá móné tabanagínaraq wega anerinabo? Wegá áráhmu keqmarena nahupeq kabantáhinkéhe. Kawerue kabarue ábóraq marankéhe.

⁹ Ábóraq marena wenawahrahreq wene iyahnaboreqsabé síáhrabue sensabé, Tabanagi moné ábóraq marónsábé iwíáh iwíáhonehe inkehe.

¹⁰ Mina inserah peh morá áhbábq anínká wene ahabábq suena Manikáne ani ukínaraq Maniká míéhrabeqte íopeqté kégá ahabábq súéh ánínsábé anotahtaq iwíáh iwíáhigehe úwe.

Ábákawa kouwekuraitaq wenaboga iwíáh iwíáhúnsabe pabeqme ehwéhne.

¹¹ Sísaga mó mahraréna, Peh morá wéhreq wene ahninkáwáréréreq míarowe.

¹² Ábákawagá wenabonsabé, Nániboo, amahnága arene ménsámehnsá saraqme náio urairana sibowágá wene ménsámehnsá saraqme náriátáire.

¹³ Náriátáirana ábákawagá táhmaroraq mitaq ména wene ménsámehnsá sokah sokahue íre wahto wáhnaupeqté ké suwahpeq pokéna mitaq míaraitaq wega ahabábq sansa mira aruqarurainsabé wene móné apubúue parabaguraire.

¹⁴ We tabonah ani ukurairana mitaq anotah ehwéhrarairana we arupibiuraire.

¹⁵ Arupibiurainsabé wega mibeqté ániné arambehri aní úkurairana wene wahnahnka, Uworapeq néne póéráhqtaq kowahnahnúno atáráire.

¹⁶ We áhnte arúpíburairana póéráhqka narotaq sene táhutahuq nahrahurairara mó kegá we íre nówátówe.

¹⁷ Minayabe wene múguwahgu iwíáh suena tábúsoqme iwíáhéna, Nánibone arambehrio ke áhnte topáh kéhranawe íné mahtaq nirupinsabé pukorahuge.

¹⁸ Íné mahtaq suena nánuwahpeq pokue nánibonsabé mahrarinie. Nániboo, ahbabáurautaq arereq Manikánseq ahabáraitáráuge.

¹⁹ Ahabáraitáráunsabé mókakewe ínénsabe, Nénahnine íre ainto. Peh arene arambehri aní míankehé arambehriúno ainto teawiníe éna

²⁰ mitaq suena wenaboba pokuraire.

We áhníbórá suraitaq wenaboga tagéna arutaboirue pehbeheráh weba kure kogáhkoue nánkóqnarairana

²¹ wenahninká wensabé, Nániboo, ahabáurautaq arereq Manikánseq ahabáraitáráuge. Mókakewe ínénsabe, Nénahnine íre ainto uraire.

²² Urairana abowágá wene arambehrio keyábé síáhrabéna sensabé, Kaweq káhq ambántá apubúue mewe suki atáhro. Wene ayahnkrapí kera suki ateq wene aigárapí súu suki atáhro.

²³ Kaweq kaho áráhq subiqme moráráq táhutahuréq iwíáh iwíáhonehe.

²⁴ Nénahni pukuraime amahnága oga míéhre. We taqnobaguraime amahnága ábóraq míéh púaq iwíáh iwíáhonehe uraire. Segá táhutahuq kawerarera iwíáh iwíáhurowe.

²⁵ Iwiáh íwiáhurowana awahwágá wene sotápéqté séna ábáhruro irena

²⁶ arambehri anínsábé, Aneroo kasenuraire.

²⁷ Kasenurairana, Arenábáq séna awaho ani miéhnsábé arenaboga káho áráhq subiqme nanehe uraire.

²⁸ Urairana awahwágá anotah abíáhnsánéna nahupeq íre kibekurairana wenaboga tueyokue wensabé, Máho ue áhrabéna, Aru ukiqmewé kiinsahwé aito uraire.

²⁹ Urairana awahwágá wenabonsabé, Ínéwé áhnte opéq arene arambehri mira aruqaruruge. Arene ehweh íre anterutauge. Ínéreq néne iyahnaboreqka ábáhrigeheé arega méme áráhqmé íre níátóne.

³⁰ Arenahninká ahababáq ininsónseq arene ménsámehnsá parabaruenta sirah arega káho áráhq subiqme náwene uraire.

³¹ Urairana abowágá wensabé, Are nénahni móne. Arereq ínéreq moráráq mía míaúye. Moke matió ménsáméhnsámé areneákáq matioye.

³² Arenábáq pukuraime amahnága oga miéhre. We taqnobaguraime amahnága ábóraq miéh púaq itega iwiáh íwiáhue ábáhrúnawe ábérehre uraire úwe.

16

Ménsámehnsá tínáhuue mirai anínká miraurainsabé pabeqme ehwéhne.

¹ Sísaga we kéro keyabé mó pabéqmé éhwéh mahraréna, Áhnte monéákáq wéhné ménsámehnsátaq arambehri anínká auráq átáriraire. Átárirairara mó kegá wene wahnahnsabé, Arene arambehri anínká íre kawerue wahnahnire urowe. Urowana wene wahnahnka irena

² mi anínsábé áhrabue kasenéna, Arene áhwára áhwára sansánsábé teniémé aiq pútaq ehwéhpo? Tenio. Arega néne ménsámehnsá moke kawerare mókake minawari íre wahnahninkehe uraire.

³ Urairana mi anínká wewe náhenéna, Néne wahnahnka kaqnuahnaraqmé aneq arámbéhrí ininkono? Íné nonáwehq ube arámbéhrí íre miraorahuge. Móneyabé ineh inehyabé áhnte niyehitehre.

⁴ Íné iwiáhume tínáhuakáq kegá néne iyahnabo úkigehboq sene tínáhu maratarinie. Miraonaraqmé mókake néne arambehri íre kahnaraq sega íné mehweh aintera sene nahtapeq máho aintera kirabo aintagéhe íwiáhuurairaire.

⁵ Wega mira íwiáhéna tínáhuakáq ké síáhrabéna ebeq surai anínsábé, Néne wahnahne tínáhuue árahue kehro uraire.

⁶ Árahue kehro urairana, Obenkisa óeri antéhyá* 100 antéhyá merauge urairana, Mah pepáhqtáq mahraue sehiranúno éna ínéga 50 obenkisa óeri antéhyá awinauge ue sehiranúno teawátáire.

⁷ Anehe surai anínsábé, Néne wahnahne tínáhuue árahue kehro urairana, Wítiwe 100 ambékí merauge urairana, Mah pepáhqtáq mahraue sehiranúno éna ínéga wítiwe 80 ambékí awinauge ue sehiranúno teawátáire.

⁸ Wega mina tahnsa urainsabé wene wahnahnka wensabé iwiáh íwiáhéna, We ahtebia áníne uraire.

Mah marákóipéqté kegá mah marákóipéqté sánsá aiq ahtebahwe. Minayabe ménsámehnsá paiqmaráhnsábé sene sánsánká téhrehrabeq nogó kéné sánsá kiotaikowe.

⁹ Teiníboq írátíáhro. Áhnte ke itene iyahnabo míagehboq mah marákóipéqté ménsáméhnsá náriéro. Mina parabagína tanáhráq oga mérapeq sega mitaq mehweh aitagéhe úwe.

* **16:6:** Óeri anome óriwi awankátápéqté sérá anone. Óriwi awánkánsábé éhwéhmé púku anehepeqte séhírámé “Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne” ue kéhrabeq tagáhno.

¹⁰ Sísaga we kéro keyabé mó mahraréna, Pehgáriq arámbéhrí kawerue mirai anínká anotah arámbéhrí moq kawerue mirainkehe. Pehgáriq naneq pehipi meyéh ánínká anotah naneq moq aebóorahire.

¹¹ Arega mah marákóipéqté ménsáméhnsá íre kawerue wahnahninaraqmé árahue oga mía mía arámbéhrí mirainibo?

¹² Mó aníné ménsáméhnsá íre kawerue wahnahninaraqmé arega wahnahninkeheéna insega ménsáméhnsá airaiq awinkéhbo úwe.

Téhtaré wáhnáhné arambehri moráráq íre sehgioráhi ehwéhne.
(Mátíyu 6.24)

¹³ Sísaga mó mahraréna, Arambehri anínká téhtaré wáhnáhné arambehri íre moráráq sehgioráhire. Wega mó wahnáhnésábé awahbéna mó wahnáhnésábé íre awahbanae. Wega mó wahnáhné arambehri kawerue sehgiena mó wahnáhné arambehri áhwára áhwárainae. Mina inserah itega Manikánsabe irutaboiro sansánkákáq móneyabé irutaboiro sansánkákáq íre moráráq sehgioráhowe úwe.

Sísaga Manikánka wahnah wahnahnirabeqsabé teriu ehwéhne.

¹⁴ Sísaga mah ehwéh mahrarúwara Péhrasi kegá irera móneyabé sirutaboiro puara wensabé awiréh atáhwé.

¹⁵ Awiréh atáhwana wega sensabé, Mó kegá, Ite kaweq ke wóe aitageheéra arambehri-owe. Manikánka itene kopípéq irupipeqté íwíáh tagaríéhre. Wehukega iwíáh iwíáh atáh náneqme Manikánka mi naneqsabé abehq náneq mire atéhre.

¹⁶ Wání meri merini aní Sóniga íre sútaq Mósísine ehwehnikakáq Manikáne ehweh iraru kené ehwehnikakáq kowe. Kowana Sóniga suraitaq Manikánka wahnah wahnahnirabeqte kaweq ehwéh tei teinúne. Teinúnara ómi kegá págegeue mitaq kioráhuéne íwíáhowe.

¹⁷ Íopeqkákáq mah marákó márakóákáq mókake tabanaginae. Peh Manikánka sehgioro i ehwéhmé mi ehwéh pehgáriq íre tabanagorahire.

Sísaga wehga wene ahre kaqsueyabe irarú ehwehne.
(Mátíyu 5.31-32, 19.9; Máhka 10.11-12)

¹⁸ Wene ahre kaqsuena mó ahré meyéh ánínká aiq ahabárire. Sutai ahré meyéh ánínká moq ahabárire úwe.

Áhnte monéákáq wéh iraipéq míarainsabé éhwéhne.

¹⁹ Sísaga Péhrasi keyabé mó mahraréna, Menah áhnte ménsáméhnsánkákáq wéhgá kaweq ambántámári aneranerue ména ahriahri kaweq tahutáhúq naruq narururaire.

²⁰ Wega miraurairana tabonah náonkakáq aní wenáwíq Árásárúsi áhnte ménsáméhnsánkákáq wéhné ogesáh ogesáhrapeq tútuue ména

²¹ mi wehné táhutahuq apipi nanieéna mitaq míarairana iamárínká séra wene náo wana wananuowe.

²² Tabonah ani pukurairara íopeqté kegá wenawa meqmera Maniká míéhabeqte aní Ébáráhmaba móátárowana áhnte ménsáméhnsánkákáq wéh moq pukurairara maisiarówe.

²³ Maisarówana wenawanka iraipéq ména anotah erurairana kamahuraire. Wega senahpeq tagarairara íre wahtopeq irerebeq Ébáráhmareq Árásárúsireq moráráq míaroyana tagaraire.

²⁴ Tagéna Ébáráhmansabé áwíahraqséna, Ébáráhma nániboo, ínénsabe arutaboirainte Árásárúsi eqmarehnana wene ayahnkara wánípipeq pámbáhue ninehbíraq tabaintahana titiríno. Mah iráipéq anotahtaq níerire uraire.

²⁵ Níerire urairana Ébáráhmaga wensabé, Nánibáre. Are oga míarona tanáhráqmé áhnte kawéq náneqkákáq míaronana Árásárúsi tabonah ani míaraire. Minayabe iwíáhue tagáhno. Amahnága we mahtaq kaweqtaq míéhrah arewe mitaq kamahóne.

²⁶ Móme ite ákáhpi mentú kéhnsábé mahbeqté kégá mibeq íre tuoráhúnara mibeqté kégá mahbeq íre kioráhowe uraire.

²⁷ Urairana wega Ébáráhmansabé, Nániboo, Árásárúsi nánibone nahtapeq eqmaro.

²⁸ Mitaq náníbáqmari moberíáh míáhwe. Mah iráípéq anotah érirabeq se moq siyehboq Árásárúsiga sensabé, Itene ahababáq sansa sueq kaweqtaq mía míaooro korerinkéhe uraire.

²⁹ Urairana Ébáráhmaga wensabé, Segá Mósísireq Manikáne ehweh iraru kereqne ehweh matiáhwe. Mina iragéhe uraire.

³⁰ Urairana, Ahqáho. Segá mina íre iragéhe. Pukia anínká oganúkéna korerinaraqmé se irera sene ahababáq sansa suaneherawoe uraire.

³¹ Urairana Ébáráhmaga wensabé, Segá Mósísireq Manikáne ehweh iraru kereqne ehweh anetaníbo íwíáhirataqmé pukia anínká oganúkéna terinaraq sega wene ehwehnsabé moq anetaníbo íwíáhéra kaweq ke íre ukoneherawoe uraire úwe.

17

Ahababáq sansanká aiq pútare atona sansá saiqnaruahráhi ehwéhne.
(Mátíyu 18.6-7,21-22; Máhka 9.42)

¹ Sísaga we kéro keyabé mahraréna, Síúgio kewé anotah ahabábárowe. Mah marákó marákóipéq ahabábárorahi sansá peh kagaire. Áúgii animé ahababáq áhwáreh puana Manikánka anotahtaqa kamah awinawire.

² Wehukenínká ínénsabe aiq pútare aintéh áni ahababáq sansa áúgi ínaraqmé anotahtaqa íre kawerire. Áúgii anínká káriq aní áúgi ínaraqmé wene anuopi anotah ebáh táhru táhruue púrúruia káwéhúpíépéq tuparuahnana wánípipeq tupekitaq tahirímé aiq kaweri irino. Iteite kawerurero úwe.

³ Sísaga mó mahraréna, Arene iyahnabo anínká ahababárinaraq ehweh ato. Ehweh atéhnaq wega arensabé, Íre kaweruge. Móme íre mirainie ínaraqmé insahwé ate wene ahababáqsabe mó íre iwíáhúno.

⁴ Wega peh morá wéhékáh abapete téhtaré tánáhráq are ahababáruue ue anehe wega, Íre kaweruge. Mi ahababáq suanie ínaraqmé wene ehwehnsabé aiq pútare ate wene ahababáqsabe íre iwíáhúno úwe.

Sísaga aiq pútare atéh sánsánsábé teriu ehwéhne.

⁵ We kéro kega Sísansabé, Itega kaweqtaq aiq pútare atanéhboq séhréh aito uwe.

⁶ Séhréh aito uwana wega sensabé, Arene iwíáhwé awanká ayu pehgáriq ayú tahnsa kahnaq itega anotah awánkánsábé, Are sawikue móbeq sóreq waní káwehupíépéq kogahno irataq mi awánkánká itene ehweh sehginawire úwe.

Sísaga kaweq arámbéhrí aníné sánsánsábé irarú ehwehne.

⁷ Sísaga mó mahraréna, Wahnah korégá wene arambehri anínsabé, Néne sipisípiqtaq wahnahnúno anehe néne sotápéq koarambehriúno atéhna tupekinaínara wega sotápéqté arámbéhrí suena wene wahnahne nahtapeq sinae. Wene wahnahnka wensabé, Aiq míre. Sewe náhno inabo?

⁸ Írakaumo. Wahnah korégá wensabé, Néne táhutahuq tíare tahberapeq mewe ménánio éna ínégá nawe parabarúahnaraq arene táhutahuq nankehe inae.

⁹ Minawé peh arambehri aniné arambehri puana wega miraitaq wahnah korégá kaweróne inabo? Írakaumo.

¹⁰ Mina inserah Maniká itene Wahnahne ehweh sehgióro. Kawerue sehgieq parabarueq iwíáhéq ite íre kaweq arámbéhríúna anímári múne. Itega miraúnawe peh itene arambehri wire oro úwe.

Sísaga kawerato anínká kouwekue kaweróne ato ehwéhne.

11 Sísaga Sarúsarama suwahpeq pokinaútaq wega Sámária marákóákák kótaikue Kehrari marákóákák kótaikue

12 mó ke suwahpeq kúwara inayáhnkú ké anotah naonkákák kégá weba suwe. Mó ke insoq sitéhneho éra sega móbeq iriwe méra

13 áhrabéra, Sísao, are anotah aní móne. Arutaboiraite uwana

14 Sísaga se tagéna sensabé, Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kébá pokue itene náo kaweraginsabé sokigi ariéro úwara pokue ahtapeq kutaq sene náo kaweragúwe.

15 Peh morá áninká wene náo kaweragú tagéna kouwekue Manikánsabe anotahtaq iwíáh iwíáh atena

16 Sísane aigárápí abiah maraipérué káúqmunue iwíáh iwíáh atena kaweróne atowe. Mi anímé íre Asiu aníne. We Sámária marákórápéqté áníne.

17 Sísaga we kasenéna, Inayáhnkú kaweraitóge. Mó abapete itaréitaré ánímáí eheq míaho?

18 Aneqsabé peh morá wáhnaupeqté áninká kouwekéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atehro éna

19 wensabé, Irigue pokúno. Aiq pútare aintahnaga kaweratéhre úwe.

Sísaga tuina tanáhráqsábé éhwéhne.

(Mátíyu 24.23-28,37-41)

20 Péhrasi kegá Sísaba séra wensabé, Manikánka wahnah wahnahnína tanáhráq ahkake sinabo uwana wega sensabé, Manikánka wahnah wahnahnína tanáhráq wehukega siuratate íre tagahrahowe.

21 Wehukega, Mahtaq kéhre. Mitaq kéhre íre irarerahowe. Manikánka wahnah wahnahnime amahnága ite míáhrabeq ábórarire úwe.

22 Sísaga we kéro keyabé mó mahraréna, Mókake itega íné wehukení úku aní túóna tanáhráq níwénunue irutaboiréq íre tagagehe.

23 Mi tanáhráq sinaínaraq mó kegá, Mitaq koragahro. Mahtaq seragahro teírataq sene ehweh íre aiq pútare arítáhro.

24 Sokeqsúéhra na apubúue moke íópeq téhrehnserah íné wehukení úku aní túóna tanáhráq tuinauge.

25 Téhwe mah tanáhráq wahnahno kegá ínénsabe, Iuwahriehre aintera kamah aniera nubiq suagéhe.

26 Naho naho Nóah mío tanáhráq wehukega ahbabárera miraunserah íné wehukení úku anínká tuinie onaraq mi tanáhráq oga míéhra kegá miraigehe.

27 Anotah waní pianaú tanáhráq wehukega ahbabárera ahriahri miraunserahnéra táhutahuréra ábáhrera pahuiruwana Nóahga wene sípiipéq kibekúwana anotah ibónsúwana wání pionka moke subipáhraruowe.

28 Mó aní wenáwíq Árótae. We wáhnaupeqté ké suwahpeq Sóróma suwahpeq míotaq mi kegá íre irasa ké méra táhutahuréra paiqnanánéra ayu uqmarera nah pearówana

29 wega mitaq suena pokútaq íópeqté irobina tuwara mi ke moke tabikue pukuwe.

30 Mina unserah íné wehukení úku anínká tuinaona tanáhráq wehukega táhutahuréra seyene arambehri miraéra ahwiminirataq tuinauge.

31 Mi tanáhráq sinaraq máhpeq míéhrataq itene ménsámehnsá meyanehéeq nahupeq kibekiyeho. Mina inserah sotápéq míéhrataq itene nahtapeq kouwekiyeho.

32 Manikánka Árótae ahre kamah awunsabe ahreraq matíáhro.

(Stat 19.26)

33 Wehukenínká peh wewensabé arutaboiréna peh wewe awahbeh iwíáh mira aruqaruri anímé oga mérapeq íre awaq miahráhire. We awahbeh iwíáh suqsuri anímé oga mérapeq awaq miankéhe úwe.

34 Sísaga mó mahraréna, Íne wehukení úku anínká túónaraq mi tanáhráq inokáhpeq téhranité morá máhríqtáq sugéhrataq Manikánka mó aní merena mó aní mitaq auwanae.

35 Téhrinítégá aboyanirataq mó iní merena mó iní mitaq auwanae.

³⁶ [Téhtaré wéhgá sotapéq arampehrirataq mó weh merena mó weh mitaq auwanae úwe.]

³⁷ Úwara we kéro kega wene ehweh irera Sísansabé, Itene Wahnahno, ehéqpo uwana wega sensabé, Pusa káné anonka kéhrabeq kúqnumarinká ínsínsíowe úwe.

18

Sísaga pagu paguni kewéíninsábé pabeqme ehwéhne.

¹ Sísaga we kéro kega púreré sansansabé anetaníbo íwíáhéq túbáh agiyehboq peh ahriahri púrerigeheéna mah pabéqmé éhwéhmé teriuwe.

² Mó kené koti ehwéh iwíáhue irena sene koti kaweraritéh wéhgá wenawahpeq ména Manikánsabe íre áhreia mó keyábé íre iwíáh iwíáhurstaire.

³ Mi ke suwahpeq kéweiní ména mi wehbá séyééna wensabé, Níwíoqneh aní túbáh aginkehboq ehweh ato teawa teawanuraire.

⁴ Téh séyéuraitaq mi weh ánínká wene ehweh íre irena ahqáho atáráire. Anehemé wega mó iwíáhéna, Ínéwé Manikánsabe íre áhreia wehukeyabé íre iwíáh iwíáhuge.

⁵ Peh mi inínká ínéba séyééna pagu pagu aintéhsabé wene ehweh sehginíe. Íre sehgiónaraq wega mó séyééna pagu pagu aintahnaaraq nuwahqsoreqnae uraire úwe.

⁶ Sísaga mó mahraréna, Mi wehgá íre kaweqtaq ména mi iwíáhurstaire íráhro.

⁷ Wegá miraurainsabé Maniká tagariáh kégá ahriahri púreq aruqarurirataq Manikánka íre séhréh aritanabo? Wegá íre wahto tanáhráq peh túbáh aginabo? Írakaumo.

⁸ Teiníboq írátíáhro. Wegá se apubúue séhréh aritanae. Íné wehukení úku anínká mah marákóipéq kiwekona tanáhráq mah kégá ínénsabe aiq pútare aintaneherabomo úwe.

Téhq anitégá púreruya sansátaréyábé pabeqme ehwéhne.

⁹ Mó kégá iwíáhéra, Itebataq kaweq ke míone éq, Mó keyábé iuwahriehre uwana Sísaga mah pabéqmé éhwéh mi ke teriuwe.

¹⁰ Péhrasi anínká púrerinieéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq kirairana táhkísi moné merai anínká moq púrerinieéna mitaq kiraire.

¹¹ Péhrasi anínká iriwe ména wewensabé iwíáh iwíáhéna mahraréna, Manikáno, íné mó ke tahnsa aní íre míónsábé arensabé iwíáh iwíáh atóge. Ínéga aebówé, ahbabáqmé, mó kené ahre abariéwé íre mirau aní múge. Íné íre mahna táhkísi moné meyéh aní tahnsa aní múge.

¹² Ínéga mó wikíráq mó wikírárue arensabé iwíáhéna téhtaré wéhékáh táhutahuq awehriuge. Moke meyó náneqme saraqme abapete itaréitaré matawéna mó morá are náwa náwanuge uraire.

¹³ Péhrasi anínká mahna tahnsa púrerurairana táhkísi moné meyéh anínká móbeq iriwe ména wene ahbabáqsabe ayehitarairana íbiséna aura marakóiperurawéna púreréna, Manikáno, íné ahbabáq aní míónsábé arutaboiraite kawerainto uraire.

¹⁴ Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Manikánka táhkísi moné merai aní kaweratáirana wene nahtapeq pokéna kaweqtaq mairairana Manikánka mó aní peh áwé tagarairana wene ahbabáqkakaq mewena pokuraire. Aneqsabébo? Wewensabé iwíáh iwíáhi anímé Manikánka mi anínsábé, Pehgáriq aní míahno atankéhe. Íné pehgáriq aní múge iwíáhi anímé Manikánka mi anínsábé, Anotah aní míahno atankéhe úwe.

Sísaga, Káriq anímáriná ínéba sewíagehboq ahqáho aritého ú ehwehne.

(Mátíyu 19.13-15; Máhka 10.13-16)

¹⁵ Sísaga káriq anímári táhtorankeheéra mó kégá meriqmera mórítówara we kéro kega mórító keyabé suwehgu aritera ahqáho arítówe.

¹⁶ Ahqáho arítówana Sísaga mi kariq ánimárínsábé, Máhoro éna we kéro keyabé, Mah kariq ánimári ínéba sewiagehboq ahqáho aritého. Segá mira onserahno kegá Manikánka wahnah wahnahnirabeq awaq miagéhe.

¹⁷ Teiníboq írátíáhro. Mah kariq ánimárínká Manikánka wahnah wahnahnirabeqsabé sirutaboirowe. Peh morá segá mira onserahno kegá mibeq kioráhowe úwe.

Áhnte mensáméhnsánkákáq ánínsábé árahue oga mérapeq awaq mianabo i ehwéhne.
(Mátýu 19.16-30; Máhka 10.17-31)

¹⁸ Wahnah anínká Sísansabé, Íwáhnoraníno, arewe kaweq aní miahne. Oga mérapeq awaq mianíboq anerininkono úwana

¹⁹ Sísaga wensabé, Aneqsabé kaweq aníne aintahno? Maniká webataq kaweqtaq mía míaire.

²⁰ Sehgióro ú ehwehmé aiq ahtebáhne. Mi ehwéhniká mahraréna, Mó aniné ahre weh abariiyeho. Mó aní subiq súého. Aebóiyeho. Mó keyabé péhe éhwéh aritého. Iteinoibone ehweh ireq se séhréh arítáhro ire úwe. *(Kisim Bek 20.12-16; Lo 5.16-20)*

²¹ Úwana mi anínká Sísansabé, Káriq aní míarautaqkákáq amahnágaákáq mi ehwéh sehgiúge úwana

²² Sísaga mi ehwéh irena wensabé, Peh morá náneq íre miraóne. Moke matiahna mensáméhnsá paiqmaqme móne mewe tabonah ke nário. Mirainaraqmé íópeq kaweq naneqmarí matiankehe. Tabonah ke moke nárie íné séniro úwana

²³ mi anínká irena áhnte mensáméhnsá ko púana wene arupipeq umeh agúwe.

²⁴ Sísaga mi weh tagéna mahraréna, Áhnte mensáméhnsá matiáh kegá Manikánka wahnah wahnahnirabeq kieyabe anotah pagégéue mirao naneq mire.

²⁵ Kéhma anotah kane. Mi kanká wai abahrabahpipéq kéagínayabé págegeue mirai naneq mire. Mina inserah áhnte mensáméhnsá matiéh anínká Manikánka wahnah wahnahnirabeq kinayabé anotah pagégéue mirai naneq mire úwe.

²⁶ Úwara író kega kasenéra, Minayabe insega oga mérapeq awaq miahráhiro ue kasenuwana

²⁷ Sísaga sensabé, Wehukega íre miraoraho naneq Manikánka miraorahire úwe.

²⁸ Pítaga wensabé, Iteruwahpeqkákáq moke mationa naneqkákáq sueq kérone úwana

²⁹ Sísaga sensabé, Teiníboq írátíáhro. Manikánka wahnah wahnahnirabeqte arámbéhrí miraoneheéra sene nah súáhmé amahnága áhnte mó nahmári awaq miagéhe. Mi arámbéhrí miraoneheéra sene ahreromé, sensibáqmarimé, sensinoibowe, sene anímárimé súáhmé

³⁰ áhnte mó kegá sensuwahrah úkigehe. Mókake oga mérapeq moq awaq miagéhe úwe.

Náhmábáh 3 tanáhráq Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge ú ehwehne.
(Mátýu 20.17-19; Máhka 10.32-34)

³¹ Sísaga moke we kéro ke móbeq sitena sensabé, Íráhro. Manikáne ehweh iraru kegá íné wehukení úku anínsábé naho sehiranuwe. Itega Sarúsarama suwahpeq pokonaraq sega sehiranunserahnue mó kegá miraigehe.

³² Nánuwahrah Asíú kegá nahnso kebá móintagéhe. Segá niwiréh aintera abehq éhwéh aintera tehqni aintera

³³ nubiq marera nubiq suagéhe. Nubiq suehrana íné pukéna apahtáro wéhékáhtáq oga úkinauge úwara

³⁴ we kéro kega mi ehwéh íre ahtebowe. Mi ehwéh áwahe kopípéq ko púara sirupipeq íre írówe.

Sísaga aura pira aní kawerato ehwéhne.
(Mátýu 20.29-34; Máhka 10.46-52)

³⁵ Sísaga Séríko suwahpeq wahto kútaq aura pira ánínká ahnayehráq tútuue ména ineh inehúwe.

³⁶ Áhnte kegá sótaikuwana mi anínká irena sensabé, Aneroo úwara

³⁷ sega wensabé, Néhsara suwahpeqte ání Sísaga sotaikire teawúwe.

³⁸ Teawúwana wega anotahtaq mahraréna, Sísao, Tébitine anahwao, ínénsabe arutaboira into úwara

³⁹ ebeq ku kegá wensabé awehgu atera, Ehiya míahno atówana wega íre túbáh agia peh anotahtaq mó mahraréna, Tébitine anahwao, ínénsabe arutaboira into úwe.

⁴⁰ Arutaboira into úwana Sísaga mitaq kowéna, Níyáhrabi aní meqme sero úwara meqmera suwe. Suwana Sísaga wensabé,

⁴¹ Aneratanínkono úwana wega, Néne Wahnahno, íné tagéyabe nuwahbehre úwana

⁴² Sísaga wensabé, Arega aiq pútare aintahnaga aiq kaweratóge. Tagáhno úwe.

⁴³ Tagáhno úwana apubúue tagéna Sísaga kérena Manikánsabe iwíáh iwíáh atowara mina tago kegá moq iwíáh iwíáh atówe.

19

Sísaga táhkísi moné meyo aniné nahtapeq pokú ehwehne.

¹ Sísaga Séríko suwahpeq kure kótaikinaúwana

² táhkísi moné meyo kene wahnah wenáwíq Sákíási míowe. We áhnte monéákák anínéna,

³ Sísaga taganie iwíáhéna áhnte kegá kígiunsabe we egahq aní púana Sísaga íre tagahrahúwe.

⁴ Minayabe wega pehbeheráh wehuke kótaikue Sísaga taganieéna we sína ahtápéqté áwánkátápéq kire kirútuue míowe.

⁵ Tútuue míowana Sísaga wahtotaq séna aura pankeqme Sákíási tagéna wensabé, Sákíásio, arene nahtapeq kowíaniboq are apubúue maraipéq tueagúno úwe.

⁶ Tueagúno úwana Sákíásiga apubúue tueague aru eyoyóéna Sísaga mehweh atena wene nahtapeq móatowe.

⁷ Mina tago ke ómiga abiahnsanéna áhnte ahbabáq aniné nahtapeq pokínsabé íre kawerire uwe.

⁸ Sákíásiga wene nahtapeq iriwe ména Sísansabé, Néne Wahnahno, néne ménsámehnsá saraqme tabonah ke ákáhtaq náríníe. Menahmé ínéga mó keyabé péhe éhwéh teriena sene móne pehipi merauge. Amahnága merau moné itaréitaréráq meraunserahnue mi ke náríníe úwe.

⁹ Úwana mío kega írótaq Sísaga wensabé, Arene ahbabáq sansa suahnayabé iboramé ite mi karíronání kaweraitóge. Arewe amahnága aiq pútaq Ébárahma kahnáh aní míahne.

¹⁰ Íné wehukení úku anínká ahbabáq ke kabarue kaweríníeéna tumióge úwe.

Sítárirai monéyábé pabeqme ehwéhne.

(Mátíyu 25.14-30)

¹¹ Segá ahtapeq kure Sarúsarama suwahpeq wahto kutaq wereq nogú kega iwíáhéra, Manikánka wahnah wahnahnirabeq ábóraq aginaire unsabe Sísaga mah pabéqmé éhwéh teriuwe.

¹² Teriena, Anotah wehgá íre wahto wáhnaupeqté kéné marakóraq pokinauraire. Mi wehgá iwíáhéna, Pokinauraibeqte wáhnáh anínká ínénsabe, Arenawahpeq pokue arenawahrah kowahnahnúno teninkeheéna pokinauge iwíáhuraire.

¹³ Pokinauraिताq wene arambehri ke nayáhnkú ké síáhrabéna 20 Kína 20 Kína ue sítaráwéna sensabé, Íné pokona tanáhráq mah moné matawéq paiqme arambehriéwehrana kouwekono éna pokuraire.

14 Pokurairara wenawahraha wensabé íre suwahbéna wáhnaupeqté wáhnáh ánínsabé, Areba ki anínká itetaq wahnahnéyabe iuwahriehre koreawéro éra mó ke we anehe eqmaq súátówe.

15 Pokurai wehgá mi wahnáh árámbehrí mewena wenawahpeq kouwekéna wene arambehri ke móne átáriaro keyábé síáhraburaire. Síáhrabéna sensabé, Íátáu moné árámbehrí arahuroo kasenuraire.

16 Árahuroo kasenurairana ebeq surai anínká wensabé, Anotah weh wóne. Arega níátóna moné mi 20 Kínáráté áhnte paiqmaqme amahnága arene móne íregárita q Kiná 200 Kína úkire urairana

17 wahnah korégá wensabé, Kaweróne. Are kaweq arámbehríóna aní móne. Pehgáriq arámbehrí tábúsoq marahna puah mókakewe arega nayáhnkú kéhíná suwahpeq wahnahninkehe uraire.

18 Mó arámbehrí ánínká séna wensabé, Anotah weh wóne. Arega níátóna moné mi 20 Kínáráté paiqmaqme amahnága arene móne 100 Kína úkire urairana

19 wahnah korégá wensabé, Arewe moberíáh kéhíná suwahpeq wahnahninkehe uraire.

20 Urairana mó arámbehrí ánínká séna wensabé, Anotah weh wóne. Arega níátóna moné meyo. Ínéga ambantaráté úbíqme kopéq matauge.

21 Íre arega arambehrióna naneq mewe meweóne. Íre arega uqmatona naneq naruq naruróne. Are págege wahnáh aní míahnayabé áhreéna arene móne kopéqmarena pehipí áwúge uraire.

22 Urairana wahnah korégá wensabé, Arewe íre kaweq arámbehríóna aní móne. Arega iraréna ehwéhnsabé ehweh atanauge. Íre ínéga arambehriu naneq mewe meweuge éna wino. Íre ínéga uqmatau naneq naruq naruruge éna wino. Íné págege wahnáh aní míó púah

23 aneqsabé néne móne pénkiipéq íre matono? Mirauronaraq tahirímé amahnága áwátáu monéákáq pénkiipéqté mónéákáq meyó irino éna

24 mitaq míaro keyábé, Túbáh agurai aníné móne mewe q áhnte kiná 200 kína matíéh aní náwéro uraire.

25 Urairara sega wensabé, We amahnága 200 Kína matíéh mino urowana

26 wahnah korégá sensabé, Teiníboq írátíáhro. Áhnte matíéh aní mónkakáq awiníe. Pehgáriq matíéh aní mina meyhanna we tabonah ani míankehe uraire.

27 Wahnah korégá mó mahraréna, Néne naruowe ínénsabe itene wahnah aní méyabe iuwahriehre uro kewé meriqme sure ínéga tagahnaq subiq súáhro uraire úwe.

Sísaga Sarúsarama suwahpeq kú ehwehne.

(Mátíyu 21.1-11; Máhka 11.1-11; Sóni 12.12-19)

28 Sísaga mah pabéqmé éhwéh teriena ahtapeq ebeq kure Sarúsarama suwahpeq poki-naúwe.

29 Wega Páitápási suwahpeq Pétáni suwahpeq wahtotaq kútaq Óríwi sawéhrápéq kiuwe. Sísaga we kéroya anité eqmaq suanaútaq

30 sensabé, Isebeq wahtotaq kehiná suwahpeq pokotao. Mitaq kirataq iyaráh ká tónki aráhq wehuke íre áhkokóue nogí ká tagéta pugeqme meqme setao.

31 Pugeréhrataq mó anínká itensabé, Aneqsabé pugerehyo ínaraq wensabé, Itene Wahnah áhkokóue kinkeheéta meroye teawétao éna eqmaq suowe.

32 Eqmaq suowara pokue Sísaga teriunserah iyaro tonkí aráhq tagéra pugeroye.

33 Pugeróyataq mi kané sibowárehga, Aneqsabé pugerehyo uwara

34 sega sensabé, Itene Wahnah áhkokóue kinkeheéta meroye uyana sega, Meqme pokotao uwara

³⁵ mi ka meqme Sísaba seweqmera sene korósi mi kané abobiahtaq uwiq máróyana Sísaga mi tonkíné ahbobiahtaq kierútu agúwe.

³⁶ Tónkiga Sísá áhkokóue pokútaq wereq ku kegá Sísansabé iwíáh íwíáh ató púara sene korósi ahtapeq uwiqme awahrirarówe.

³⁷ Mi ah Óríwi sawéhrápéqté tutaq Sarúsarama suwahpeqsabé wahtotaq kútaq áhnte we kéro kega Sísaga págegeue miráú otáq sánsámárínsabé iwíáhue tagéra Manikánsabe iwíáh íwíáh atówe.

³⁸ Sega anotahtaq mahraréra,
Itene Wahnah áwírue si aní anotah anínsabé iwíáh íwíáh atone. Manikánka iru pe-
hwehrue aitena we íopeq míéhraq wensabé iwíáh íwíáh atone uwe. *(Buk Song 118.26)*

³⁹ Uwara Péhrasi kegá Sísansabé, Are kéréh kégá túbáh agiyehboq ehweh arito uwana

⁴⁰ Sísaga sensabé, Teiníboq írátíáhro. Sega túbáh agotaq tahirímé ebahmarínká anotah-
taq iwíáh íwíáh aintáh irino úwe.

Sísaga Sarúsarama suwahpeqte káyábé ibisó ehwehne.

⁴¹ Sísaga Sarúsarama suwahpeq wahtotaq kútaq mitaq tagéna mibeqté káyábé arutaboíréná ibisówe.

⁴² Ibiséna mahraréna, Ibora itewe Manikánka insahwé aitéh sánsá ahtebahtaq tahirímé nirupipeq eyoyó irino. Amahnágawé itega íre tagariahrahowe.

⁴³ Mókakewe itene naruoga iteba séra ite abugéqnáhnue moke itene ahmari paitáwéra wahnahnigehe.

⁴⁴ Sega itene nahmarí sokoruera itereq itene animárínseq subipáhraruagéhe. Sega moke perehnehnia ebáhtaté miraiá naneq sokoruagéhe. Manikánka ite kaweraite tanahráq íre ahtebónayabé mókake itene naruoga miraigehe éna arutaboíraritowe.

Sísaga Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté paiqnanánu ke máhpeq kaqsuo ehwéhne. (Mátíyu 21.12-17; Máhka 11.15-19; Sóni 2.13-22)

⁴⁵ Sísaga Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté wíráípéq kibekéna mitaq paiq-
nanánu ke máhpeq kaqsuena

⁴⁶ sensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna,
Néne nahme púreré nahne ue áwíratagéhe ire. *(Aisaia 56.7)*

Itega miraonka mah nahmé aebó kégá mehwatíáhnserah nah úkire úwe.

⁴⁷ Sísaga mó wehekáh mó wehekáhnue mitaq síwáhnorúwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereq mibeqté wáhnáhmárínseqka Sísá subiq suanéhboq aneq ehwéh atanéhnkono éra sío síouwe.

⁴⁸ Sísaga síwáhnorútaq áhnte mó kegá wene ehweh ireyabe suwahbó púara we subiq suanehe íwíáhu kegá íre suboráhuwe.

20

Sísansabé, Insega miráúno atáráiro u ehwéhne. (Mátíyu 21.23-27; Máhka 11.27-33)

¹ Sísaga mó wehekáh Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté wíráípéq síwáhnoréna kaweq ehwéh teriuwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereq mibeqté Asiu kené ábóáwáh wéhreqka weba séra

² kasenéra, Arega miráóna naneqme árahinie miraono? Insega miráúno atáráinsabé miraono? Teio úwe.

³ Teio uwana Sísaga sensabé, Inéga moq itensabé kaseninie.

⁴ Sóniga wání meri merininkeheéna insega eqmaq áúwátáiro? Manikánka eqmaq áúwátáiro? Peh wehukega eqmaq áúwátáo? Teniéro úwe.

⁵ Teniéro úwara sega epéq sío síoéra, Anere teawenéhknono? Manikánka Sóni eqmaq áúwátáire teawénaraqmé wega itensabé, Aneqsabé wene ehwehnsabé íre aiq pútare atáróo inae.

⁶ Wehukega Sóni eqmaq áúwátówe teawénaraqmé mahtaq sáhuriáh kégá, Sóniwe Manikáne ehweh irarurai aní míre íwíáho puara ebahnsa tuparuqme iubíyeho éra sío síouwe.

⁷ Sío Síoéra Sísansabé, Sóniwe insega eqmaq áúwátáiramo. Ite íre tagarione uwana

⁸ Sísaga sensabé, Itega íné íre teniéwe. Minayabe ínéga moq ínénsabe, Miraúno aintárái aní íre teiníe úwe.

Sotáq wahnahnuro ahbábáq káyábé pabeqme ehwéhne.

(Mátíyu 21.33-46; Máhka 12.1-12)

⁹ Sísaga mi keyábé mah pabéqmé éhwéh mahraréna, Wehga sonsoqme náhniáq sera ayu uqmarena mó keyábé, Néne sotáq wahnahnue náwe soqintewáhro aritena mitaq suena íre wahto wáhnaupéqté ké suwahpeq kowéna íre wahto tanáhráq mitaq míaraire.

¹⁰ Náhniáq sera irái tanáhráq wene arambehri anínsabé, Ákáhtaq koweyo éna sotáq wahnahnuro keba eqmatairara sotáq wahnahnuro kegá náhniáq sera íre náwasa subiqmarera kaqsutowe.

¹¹ Kaqsutowana so aboga mó arámbéhrí aní eqmatairara sega we moq subiqmarera íre kaweq sansá atera sera íre náwasa kaqsutowe.

¹² Kaqsutowana so aboga mó aní eqmatairara sega we anotahtaq subiqmarera so wírá máhpeq tuparutowana

¹³ so aboga wewe náhenéna, Anerininkono éna niruní nénáhní eqmaraníe. Nénahni púara sega wensabé áhtenéna wene ehweh iragéhe éna wenahni anehe eqmataire.

¹⁴ Eqmatairara we wahto kuraitaq sotáq wahnahnuro kegá we tagéra seye náhenéra, So abone ahninkáwá aiq sire. Mah so awaq mianéhboq subiq suanéhe íwíáhéra

¹⁵ táhtoqme máhpeq móatera subiq sutowe.

Sega mirauronsabé so aboga mi ke anere aritankéhbo? Teiníboq írátíáhro.

¹⁶ So aboga wene sotápéq séna wahnahno ke subiq suanawire. Wene sotáq mó kegá kawerue wahnahnigeheéna eqsitankéhe úwe.

Eqsitankéhe úwara sega wene ehweh irera mahraréra, Éhneh. Sotáq wahnahnuro kegá miraurome íre kaweruowe uwe.

¹⁷ Uwana Sísaga se ebitáwéna sensabé, Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Nah piáh kégá suto wahqká moke nahwiahnsanse kiotaikire ire.* *(Buk Song 118.22)*
Mah ehwéh áwahewé aiq ahtebaho kasenúwe.

¹⁸ Kasenúwana mó mahraréna, Mi wahqtáq inahnsabíra kené siyahnsamé piteginae. Mi wahqká megue wehukení subinaraq wene ayahnsamé abiro abiro aginawire úwe.

¹⁹ Úwara Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreqka seye náhenéra, Sísaga mi pabéqmé éhwéhnie itepi parobehre íwíáhuwe. Mira íwíáhu puara sío síoéra, We táhtoqme karábúsiipéq móatanéhe éra peh mitaq sáhurió keyabé áhreu puara íre miraorahuwe.

Sega Sísansabé, Táhkísi moné inse awenéhknono kasenu ehwéhne.

(Mátíyu 22.15-22; Máhka 12.13-17)

²⁰ Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreqka Sísá táhtore tanáhráqsabé áwénunowara mó keyábé, Sísaba pokue péhe éhwéh teaweq, Arene ehweh ireyabe iuwahbehre oro. Wegá ahbabáq ehweh irarinkehboq págegeue kasenéq áhwárawe tagahro. Ahbabáq ehwehnínaraq táhtoqme anotah wahnáhpá móatanéhe éra péheno ke eqmaq súówe.

* **20:17:** Mátíyu 21.42 aigarápéqté éhwéh tagáhnó.

²¹ Eqmaq súowara kure Sísansabé, Íwáhnoraníno, ite tagarionawe arega iraréna ehwéhmé tábúsoqme ehwéhnóne. Arega anotah kereq pehgáriq kereqsabé peh monseráh íwíáhé peh Manikáne sansá ahriahri tábúsoqme pahsuqme íwáhnoróne.

²² Minayabe teio. Aneq iwíáhono? Itega Aroma kené wahnah aní Sísáhri táhkísi moné awenéhnkono? Árahonehnkono uwe.

²³ Uwana Sísaga sega epéráhpéru iwíáh tagéna sensabé,

²⁴ Ebah moné taganiboq ábóraq maro éna, Mah monéráq píkíshakáq áwíqkakaq insene kehro úwara

²⁵ sega wensabé, Aroma kené wahnah animé Sísáhrinee uwe. Uwana Sísaga sensabé, Aroma kené wahnahne náneq wewe náwéro. Manikáne naneq wewe Maniká náwéro úwe.

²⁶ Úwara Sísane ehwehnsábé áhtenéra wehuke míópi Sísaga áhwára áhwára ehwéh íre irarúnsabe túbáh agéra ehiya míówe.

Sísaga pusa ké iriwe oganúq sitankéhe ú ehwehne.

(Mátíyu 22.23-33; Máhka 12.18-27)

²⁷ Sáyúsi kewé pusa ké íre iriwe oganúq sitankéhe íwíáhu kee. Táhmáro mi kegá Sísaba séra wensabé,

²⁸ Íwáhnoraníno, Mósísine sehiranka maharéna,

Íre aninkákáq wéh pukínaraq wenábáqka kéweiní meyankehe. Mi inínká maqmarahna animarí wenawahne animarí míageheéna meyankehe ire. *(Lo 25.5)*

²⁹ Minayabe abapete téhraníté se ábárahnah nah míarowe. Siwahwágá ahre mewena íre aninkákáq uraitaq pukuraire.

³⁰ Pukurairana náhmbáh 2 abakáwágá awahwáné kéweiní mewena íre aninkákáq uraitaq pukurairana

³¹ náhmbáh 3 abakáwága moq monseráhnuraire. Moke mi abaráhnháhnahnka mi iní mótaq mótarue mewera íre aninkákáq urotaq orah animarí pukurowana

³² sinehemé mi iní moq pukuraire.

³³ Moke mi abaráhnháhnahnka mi iní meronsabé iriwe oganúq sitahnaraq insene ahre míanabo kasenuwe.

³⁴ Kasenuwana Sísaga sensabé, Mah marákó marákóipéqté wéhgá ahre meyháhwara ahronká wehkowe.

³⁵ Manikánka iriwe oganúq sitahna kegá ahre íre meyagéhe. Ahrega íre wehkigehe.

³⁶ Se íópeqté kegá mía mía onserah puara mó íre pukigehe. Manikánka se iriwe oganúq sitahna puara peh wene animarí mía míagehe.

³⁷ Pusa ké iriwe oganúq site ehweh Mósísine sehiranka teíre. Uworapeqté káriq awánkánsabé íre tagia peh téhrówana irobinapipéqté éhwéhnká mahraréna,

Íné Ébárahmane Maniká múge. Íné Áhísáhkine Maniká múge. Íné Sékópáne Maniká múge *(Kisim Bek 3.6)*

³⁸ Mi ehwéhnká sokigi aiímé Manikámé íre pusa kéné Manikáne. Írakaumo. We peh oga míáh kéné Maniká míre. Wegá tagehme ómi oga míáhwe úwara

³⁹ táhmáro Mósísine ehweh síwáhnoro kegá Sísansabé, Íwáhnoraníno, arega tábúsoqme iraréne éra

⁴⁰ áhtenéra mó íre kasenuwe.

Manikánka omaq ato aní ehweh Sísaga kasenu ehwehne.

(Mátíyu 22.41-46; Máhka 12.35-37)

⁴¹ Sísaga sensabé kasenéna, Manikánka merirankeheéna omaq ato aní we Tébitine anahwa wíre ewe. Mi ehwéhmé aneqsabé irarewo? Maniká itene Wahnahnka néne Wahnahnsabé, Niyah púpeq tútuue míéhnaraq arene naruo wahnahnarítárahno ire.

⁴² Manikáne Awanka Tébiti iwíáh atowana igonkó pukúípéq sehiranúwana mi ehwéhkáká mahraréna,

Maniká itene Wahnahnka néne Wahnahnsabé, Niyah púpeq tútuue míéhnarag

⁴³ arene naruo saignariankehe atóge úwe ire. *(Buk Song 110.1)*

⁴⁴ Írátíáhro. Tébitiga mi anínsábé, Néne Wahnahne ato puana we árahue wene anahwa míanabo úwe.

Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka ahbabárowe ú ehwehne.

(Mátíyu 23.1-36; Máhka 12.38-40; Árúka 11.37-54)

⁴⁵ Ómi míó kega írótaq Sísaga we kéro ke teriena,

⁴⁶ Mósísine ehweh síwáhnoro kegá mirao serahniyeho. Mó kegá se tagéra sensíwíg pankerageheéra ire wahto korósí úbíqmera nógówe. Segá máhkétirapéq nogótáq mó kegá se mehweh ariteyabe suwahbehre. Momiwí nahtápéq pokotaq kaweqtapéq tútuue méyabe suwahbehre. Táhutahurorabeq aboawah wehwári tútuue míáhrabeq méyabe suwahbehre.

⁴⁷ Segá kéweinínsónsábé péhe éhwéh teriera sene ménsámehnsánkakaq sene nahnkakaq mewe meweowe. Ite kaweqtaq míáh ké wóe igeheéq wehuke míáhtáq ire wahtotaq púreq aruqarurowe. Mirao puana Manikánka ehweh aritahna tanáhráq se anotahtaq kamah arinkéhe úwe.

21

Tabonah inínká Maniká náwu monéyábé éhwéhne.

(Máhka 12.41-44)

¹ Wehukega séra Maniká móné náuúrabeq áhnte monéákáq kegá mitaq móné náuúwana Sísaga tagówe.

² Tabonah kewéinínká séna káriq pabúsá móné náuwuana tagéna

³ mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Mi tabónáh kewéinínká náwí mónégá moke mó kegá náwé móné kiotaikire.

⁴ Segá sene pehipi matiáh móné náuéwana mah tabónáh kewéinínká moke wene matiéh mónéwé aiq náwíre. Aiq náwí púana amahnága táhutahuq paiqmarahna moné ire kéhre. Minayabe wega náwí mónégá moke mó kegá náwé móné kiotaikire úwe.

Sísaga, Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náh ire kaweraginawire ú ehwehne.

(Mátíyu 24.1-2; Máhka 13.1-2)

⁵ Táhmaro kegá Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq tagéra mahraréna, Mah nahtáqmé áhnte kawéq ébáhmári awahriq naneqmarí kéhre uwana Sísaga minayabe mahraréna,

⁶ Itega tagah naneqme mókake paentárara aruaneherawoe. Mi peréhnéhnia ébáhmári miraue moráráq ire kagainae. Peh moke paentárara aruaneherawoe úwe.

Sísaga anehe tanahráq ire kaweq sunúq sinawire ú ehwehne.

(Mátíyu 24.3-14; Máhka 13.3-13)

⁷ Segá Sísansabé, Íwáhnoraníno, arega irarénawe ahkake miraoneherabo? Miraonehera irataq aneq ábóraraginabo? Miraonehera irataq itega ahtebanehboq ebeqme aneq ábóraragínaq taganehnkono kasenuwe.

⁸ Kasenuwana Sísaga mahraréna, Mi tanáhráqsábé mó kené péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritéhboq auráq matawéq tagaríáhro. Mi tanáhráq áhnte kegá mótaq mótarue néníwírué séra péhenéra, Íné Manikánka eqmaq núwéh ání múge éra, Anehe tanahráq aiq wahtonire igehe. Mina tahnsanira ke ire kériráhro.

⁹ Mi tanáhráq mah marákó marákó ebehowe ira ehwéh ireq ire ahreoro. Íre iransánoro. Téhwe teiú náneq ebeq sínana anehe tanahráq ire apubúue sinae úwe.

¹⁰ Sísaga anehe tanahráqsábé mó mahraréna, Mó kehinánseq mó kehinánseqka ebhoneherawoe. Mó wahnáhné awahrahreq mó wahnáhné awahrahreue ebhoneherawoe.

¹¹ Mi tanáhráq anotah maríinae. Mitaq mahtaq ehwehráhnara áhnte ke awahreoneherawoe. Mi tanáhráq íópeqté náneqmarí tagéq anotahtaq áhreoraho naneqmarí tagagehe.

¹² Mi tanáhráq itensabé suwahrieh kegá ite táhtoqme íwíoqnéra momiwí nahtápéq ehweh aitera karábúsiipéq móitagéhe. Itega néne sánsá segiónsábé anotah wahnáh kéreq ákáhtaq wahnáh kéreqka ehweh aitageheéra seba móitagéhe.

¹³ Mirairataq íné éhweh terigéhe.

¹⁴ Mi tanáhráq, Aneq ehwéh irarehnikono ue iwíáh kikiriyeo.

¹⁵ Ínéga kaweq iwíáh aitahtaq ahtebia éhwéh irarirataq itene naruoga mi ehwéhnsábé íre ahqáho aitahtáhowe.

¹⁶ Iteinoiboreq iteribáqmarinseq iteruwahrahreq itene iyahnabo anímárinseqka ite wahnah kebá móitehrara sega ite táhmaro iubiú iuagéhe.

¹⁷ Néne sánsá sehgió púara ómi kegá itensabé iuwahriehre aitagéhe.

¹⁸ Itene iyahqnopeqte peh morá íyáhrá íre sáúqkinae.

¹⁹ Néne sánsá íre susa anehe tanahráqkákákáq kawerue sehgirataq oga mérapeq awaq miagéhe úwe.

Sísaga Sarúsarama suwahpeq kekigahki aruaneherawoe ú ehwehne.

(Mátíyu 24.15-21; Máhka 13.14-19)

²⁰ Sísaga anehe tanahráqsábé mó mahraréna, Ebehira kegá Sarúsarama suwahpeq abugéqnáhnuriehra tagehrataq áhníbórá mi ke aipáhrue subiq suera nahmarí kekigahki aruaneherawoe tagariagehe.

²¹ Mi tanáhráq Súría marákórápéq miéhrataq sáwéhrapeq pehbeheráh pokoro. Sarúsarama suwahpeq miéhrataq mitaq sueq móbeq pokoro. Ahpeq nogírataq Sarúsarama suwahpeq kouwekiyeo.

²² Mi tanáhráqmé anotah kamáh aina tanáhráre. Manikáne ehwehnka kamah ainawire ime aiq pútaraginawire.

²³ Mi tanáhráq kía miéhra ininsónseq inahunahnínkákákáq íninsónseqka íre pehbeheráh pokorahi puaq sensabé irutaboiroro. Manikánka mi ke anotahtaq kamah arinkéhe.

²⁴ Nahnsó kegá mó ke pokatate kiraqme subiq suera mó ke meriqmera moke wáhnaupeqté ké suwahpeq móruagéhe. Nahnsó kegá Sarúsarama suwahpeq áhnte opéq wahnahnigehe. Nahnsó kegá wahnáhné tanáhráq parabagínaraq sega mitaq mó íre wahnahnigehe.

Anehe íné wehukení úku anínká tuinauge ú ehwehne.

(Mátíyu 24.29-31; Máhka 13.24-27)

²⁵ Sísaga mi tanáhráqsábé mó mahraréna, Mi tanáhráqmé pópoqnahwe, íómé, wehyoqmarímé ótaq sansánagínaq tagagehe. Sóreq wanínká mueq muerue sóyáh agína puara moke wehukene sirupipeq umeh agínara anotahtaq áhreoneherawoe.

²⁶ Íópeqté náneqmarínká kúrugúruínaraq wehukega, Anerirapómo éra iwíáh kikiréra anotahtaq áhreoneherawoe.

²⁷ Mi tanáhráq íné íópeqté piribirioyahnkakaq téhreh naneqkákákáq págegeue írábúyápipeqté tuonara tagagehe.

²⁸ Teiú náneqmarí tagehrataq iriwe méq íwéh panantágínaq taganeheqmóe. Manikánka tumeirahna tanáhráq aiq wahtonire úwe.

Sísane ehweh íre parabagia peh ahriahri kagainawire i ehwéhne.

(Mátíyu 24.32-35; Máhka 13.28-31)

²⁹ Sísaga mah pabéqmé éhwéh mahraréna, Éntuankakáq mó awánkánkákáqsábé iwíáhue tagéq ahtebahro.

³⁰ Awanká ánáh aunínaraq itega iwíáhéq, Ópeq áhnbórá sire aiq ahtebóne ewe.

³¹ Mina onserah teiú náneq ábóraragínaq tagéq Manikánka wahnah wahnahni tanáhráq aiq wahtotarire igehe.

³² Teiníboq írátíáhro. Amahnága oga míáh kéga ómi pehipi íre pukigehe. Ebeqme moke teiú náneq ábóraragína tagéq anehe pukigehe.

³³ Íopeqkákáq mah marákó márakóákáq parabagínana ínega teiú éhwéhmé íre parabagia peh ahriahri kagainawire úwe.

Sísaga, Ahriahri kawerue tagaríáhro ú ehwehne.

³⁴ Sísaga mi tanáhráqsábé mó mahraréna, Kaweqtaq méq kawerurero. Itega abehq wání néq múguwahguiyeho. Ménsámehnsánsabe iwíáh kikiriyehe. Mirairataq ite íre iwíáhirataq mi tanáhráq apubúue sinae. Kahnkapi wah paríéhnserah

³⁵ mi tanáhráq moke mah marákó márakóípéq míáh ké parianeherawoe.

³⁶ Ahriahri níwénunéq kawerue auráq matiáhro. Mi tanáhráq sínaraq teiú náneqmarínká kamah ainehoéq Manikánsabe, Págege ainte séhréh ainto ue púreroro. Mirairataq íné wehukeni úku aniné niuranabiahtapeq seiriwe míagehe úwe.

³⁷ Moke wéhékáh Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq síwáhnoréna tupekinaútaq mitaq suena Óríwi sawéhrápéq kigaegaeúwe.

³⁸ Ahbiahipéq áhnte kegá wene ehweh iraneheéra Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq séyéuwe.

22

Súrásaga wahnah keyábé, Ite meiqmena Sísaba móitaníe ú ehwehne.

(Mátíyu 26.1-5,14-16; Máhka 14.1-2,10-11; Sóni 11.45-53)

¹ Asiu kené sótaikú siahreraq ko tanahráq íre múi páretí no tanahráq wahtonútaq

² Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka sío síoéra, Sísawe árahue subiq suanéhnkono uwe. Segá mó keyábé áhreu puara ábóraq íre táhtorahráhuwe.

³ Sísá kéro ke airápété téhraníte míówe. Sebaté aní Súrása Ísíkáríótie. Owainawanka Súrásane arupipeq kowena iwíáh atowana

⁴ pokue Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wáhnáh kéreqpa kure sensabé, Sísá owinahwinonaq subóro úwe.

⁵ Úwara iwíáh iwíáhéra móne awenéhboq miraúno uwana

⁶ Súrásaga kowe aritena wehuke íre míéhrataq se Sísaba mórite tanáhráqsábé iwíáhue kabarúwe.

Téhtaré ánitégá táhutahuq kawerare ehwéhne.

(Mátíyu 26.17-25; Máhka 14.12-21; Sóni 13.21-30)

⁷ Asiu kené sótaikú siahreraq ko tanahráq íre múi páretí né tanahráq sútaq Asiu kegá sipisípiq áráhq subiqme titiru tanahráq súwe.

⁸ Mi tanáhráq Sísaga Pítareq Sónireqsabé, Sótaikú tanahráq ahrreraq kéh táhútáhúq nanehboq kogaweraráhtao úwara

⁹ sega wensabé, Eheq kogawerarayéhnkoyo ue kasenuyana

¹⁰ Sísaga sensabé, Íráhtao. Wahto kehiná suwahpeq pokue obenkisa wání ántéhyánkákáq ánínseq piehgírataq we kéanehenotao. We pokína nahtápéq kieráhtao.

¹¹ Mibeqté ábóawáh wéhyábé, Íwáhnori anínká mahraréna, Ínéreq íné séniráh kéreqka sótaikú iahreraq kéh tánáhráq táhútáhúq nanehboq mi paqnáhípeq sokigi aio ire etao.

¹² Wega ménsámehnsá aiq kaweria anotah paqnáhípéq sokigi ínaraq mitaq itene táhutahuq kaweraráhtao éna eqmaq suowe.

¹³ Eqmaq suowara pokue Sísaga teriunserah tagéra mitaq sótaikú tanahráq siahreraq ko tahutáhúq kaweraróye.

*Sísaga párétiakáq sera ano ko kahpúákáq náriu ehwéhne.
(Mátíyu 26.26-30; Máhka 14.22-26; 1 Kórína 11.23-25)*

¹⁴ Táhutahuq tanahráq sinaútaq Sísareq we kéro kereqka táhutahuq naneheéra pokue tútuue míówe.

¹⁵ Sísaga sensabé, Níeraníra tanáhráq aiq wahtonire. Ebeqme mina sótaikú tanahráq ia hreraq kéh táhútáhúq itereq moráráq naneheéna iwíáh iwíáhuge.

¹⁶ Teiníboq írátíáhro. Mah tahutáhúq nahnaraq mah marákóipéq míó tánáhráq mó íre nanie. Manikánka wahnah wahnahnirabeq míáhnaraq mitaq nanauge úwe.

¹⁷ Wega náhniáq sera anonkakaq káhpú mewena Manikánsabe, Kaweróne atena sensabé, Umah. Moranínká moranínkáue nahro.

¹⁸ Íné mah marákóipéq míó tánáhráq náhniáq sera ano mó íre nanie. Manikánka wahnah wahnahnirabeq míáhnaraq mitaq nanie éna

¹⁹ páréti mewena Manikánsabe kaweróne atena keqme náriena sensabé, Mahnawé niwaq mire. [Nehrataqmé ínénsabe ia hreraq matíáhro éna ite séhréh aitanieéna pukinie úwe.

²⁰ Segá mi tahutáhúq parabagútaq Sísaga náhniáq sera ano mónkakáq mewe páréti náriunserahnue siena sensabé, Mahnawé néne korahq mire. Ite séhréh aitanieéna néne korahqka tuinawire úwe.]

²¹ Sísaga mó mahraréna, Tagahro. Néne naruo koweriranai ani itereq moráráq míéhre.

²² Manikánka aiq irarinserah íné wehukení úku aní pukinie. Néne naruo koweriranai anímé anotahta qkamah awinawire úwe.

²³ Úwara we kéro kega sío síoéra, Insega mirainabo ue kasenuwe.

*Sísaga we séhréh atéhoro ú ehwehne.
(Mátíyu 20.25-28; Máhka 10.42-45)*

²⁴ Sísá kéro kega seye ehwehéra, Ínéga ite kiotaiku aní múge éra mó anínká mó anínkáue mira iwíáhéra ehwehuwe.

²⁵ Ehwehunsabe Sísaga sensabé, Mah marákóipéqté kéréq págege wahnáhno ke míáhwe. Págege wahnáhno ke méra sensuwahrahra q wahnahnéra, Ite kawerue séhréh aítáh wahnáhne ewe.

²⁶ Itega mina tahnsa íre oro. Ite míáhrabeqte ání anotah anímé iteríbáq tahnsa míahno. Wahnah aní míanie iwíáhina anímé arambehri aní méq we séhréh atehoro.

²⁷ Tútuue táhutahuri anímé anotah aníne iwíáhowe. Wene arambehri aní wene táhutahuq kaweraréh anímé pehgáriq aníne iwíáhowe. Íné iteba míó anímé arambehri aní tahn-sanéna séhréh aita aitaugé.

²⁸ Níwíoqnah tanáhráq itega íné íre nuwasa ínéba mía míaonsabé

²⁹ Nániboga ínénsabe wahnahnúno aintéhserah ínéga itensabé moq wahnahnoro aitóge.

³⁰ Ínéga wahnah wahnahnonarabeq itega mitaq tútuue méq táhutahurigehe. Ísara kahnáh airápété téhtaré míáhwe. Itega wahnah kené tahberaq tútuue méq mi kahnáhné ehweh iwíáhue tagéq tábúsoq sitagéhe úwe.

*Sísaga Pítansabé, Íné nuwaniewóne ú ehwehne.
(Mátíyu 26.31-35; Máhka 14.27-31; Sóni 13.36-38)*

³¹ Sísaga Pítansabé mahraréna, Sáimónio, Sáimónio, írátíahno. Owainawanka iwíáhéna, Ahronká námúq sibinsibinonserahnue ite abehq náneq tahnsá úkigeheéna íwíoqnanie ire.*

³² Amahnága arega ínensabe aiq pútare ainte néne sánsá ambubu atiahne. Néne sánsá súéhneho éna arensabé púreratóge. Arene ahababáq sue íné séranie íwíáhinaráqmé arereq morá árámbehrí ké séhréh arito úwe.

³³ Úwana Pítaga Sísansabé, Néne Wahnahno, are kérońsábé karábúsiipéq móintaneherabomo nubi q suaneherabomo. Anetaníbo. Kéranie úwe.

³⁴ Úwana Sísaga wensabé, Teawiníboq írátíahno. Iborá kokórega ehwehnina ínaraq arega íné íre tagaríoge apahtárórąq irariniewóne úwe.

Sísaga we kéro keyabé, Poka paiqmárąhro ú ehwehne.

³⁵ Sísaga sensabé, Mónewe, unahmé, súwe meyého ue eqmaq íúwátáutaq ite aneq tabonahuroo kasenúwara sega wensabé, Írakaumo uwana

³⁶ wega sensabé, Amahnága móneakáq unahnkáq matíéhrrataqmé mina mewe nogóro. Poka íre matíéhrrataq sáhkétiraté móne meweq mi monératé poka paiqmarąhro.

³⁷ Aneqsabé teiugo? Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Wereq ahababáq kereq morábí sáharitagéhe ire.

(Aisaia 53.12)

Teiníboq írátíahno. Segá íné mirairansabé mi ehwehnká aiq pútaraginawire úwara

³⁸ we kéro kega wensabé, Itene Wahnahno, tagáhnno. Ite téhtaré pókáńkákáką míone uwana wega sensabé, Mína aiq awehrare úwe.

Sísaga Óríwi sawéhrápéqté mátábúrápéq kobúrerú ehwehne.

(Mátíyu 26.36-46; Máhka 14.32-42)

³⁹ Sísaga mitaq suena Óríwi sawéhrápéq poku pokuńonserahnue pokúwara we kéro kega kérowe.

⁴⁰ Sísaga mitaq kéna sensabé, Ahababáq aitehnehboq púreroro éna

⁴¹ se suena wahtotaq móbeq pokéna marakóraq káuqmunue ména púrerúwe.

⁴² Púrerue mahraréna, Náníboo, are awahbáhnaraqmé nirupipeq umehi naneq menu-ahráhnóne. Íre íné nuwahbeh sansá peh are awahbáhnna sansánúno ue púrerúwe.

⁴³ [Púrerúwana íópeqté ánínká weba tuena págege atowe.

⁴⁴ Págege atowana wene arupipeq áhnre umehúwana mónkáką págegeue púrerúwe. Págegeue púrerú púana áhnre munsínsínká tuwe. Munsínsínka korahq tahnsánue marakóipeq tabagúwe.]

⁴⁵ Púrerúrabeqte irigue we kéro ke koragówara sirupipeq umehúnsabe sugówe.

⁴⁶ Wegá sensabé, Aneqsabé sugaho? Owainawanka ahababáq aitehnehboq iriwe púreroro úwara áhnre wehuké weba suwe.

Súrásaga Sísane naruo koweriro ehwehne.

(Mátíyu 26.47-56; Máhka 14.43-50; Sóni 18.3-11)

⁴⁷ Sísaga ehwehnútaq we kéro aní Súrásareq áhnre mó kereq weba suwe. Súrásaga ebeq séna weba wahtotaq sewéna we nánkóqnanáutaq

⁴⁸ Sísaga wensabé, Súrásao, íné wehukení úku aní mónuwanieé nánkóqnanibo úwe.

⁴⁹ Su kegá Sísá táhtoraneherautaq we kéro kega tagéra wensabé, Itene Wahnahno, pokatate apiaranéhnkono uwe.

⁵⁰ Uwana peh morá kéro anínká wene pokatate Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh áníné arambhiri aní apiwe wene púpeqte áhré kiraq auwowe.

⁵¹ Ahre kiraq auwowana Sísaga sensabé, Ai q míre. Túbáh agoro éna kiraq auwo aníné ahre táhtoqme kaweratowe.

* **22:31:** Káríki ehwehmé íre námúqtaq pabeqme peh wítiraq pabeqme ehweh mirarire.

⁵² Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wáhnáh kéreq Sarúsarama suwahpeqte ábóáwáh wéhreqka táhtoranehera utaq wega sensabé, Aneqsabé aebó ání táhtoráhnserah pokankakaq sahnkákákáq íné meniraneheéq seo?

⁵³ Mó wehekáh mó wehekáhnue Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq iteba míarautaq itega íné íre táhtotiarowe. Amahnága iteitene tánáhrárirana sunkíkírirabeqte sánsánká aiq kiotaikire úwe.

Pítaqa, Íné Sísá íre tagaríóge ú ehwehne.

(Mátýu 26.69-75; Máhka 14.66-72; Sóni 18.25-27)

⁵⁴ Segá Sísá táhtoqme meqmera kure se mótaq we mótarue Pítaqa sinehe kaqme kure sega Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahne nahtapeq kuwe.

⁵⁵ Mi matábúráq ira parewe tútuue míówana Pítaqa mitaq kowéna tútuue míowe.

⁵⁶ Tútuue míówana ira kawerue téhrówana mibeqté árámbehrí áhrárigá Píta ebitáwéna mahraréna, Mah anímé Sísaba mía míai aníne úwana

⁵⁷ Pítaqa ahqáho éna wensabé, We íre tagaríóge úwe.

⁵⁸ Úwana mótaq tahnsa mó wehgá Píta tagéna wensabé, Are moq mi kahnáh ání móne úwana Pítaqa, Íné Írakaumo úwe.

⁵⁹ Anehe mó wehgá págegeue mahraréna, Mah aní Kehrari marákórápéqté ání púana wereq mía míai aní míre úwana

⁶⁰ Pítaqa wensabé, Arega irarénawe íné íre tagaríóge úwe. Pítaqa mi ehwéh irarútaq kokórega ehwehnúwana

⁶¹ Sísaga pabeqme Píta tagówe. Tagówana Sísane ehweh ahrreraq matawéna iwíáhúwe. Mi ehwéhnúmé, Kokórega ehwehnina ínaraq arega íné íre tagaríóge apahtárórác irariniewóne únsabe Pítaqa iwíáhéna

⁶² kéirigue móbeq pokéna anotahtaq ibisówe.

Sega Sísá áwíoqno ehwéhne.

(Mátýu 26.67-68; Máhka 14.65)

⁶³ Sísá aurác matió kega wensabé awiréh atera subiqmarówe.

⁶⁴ Segá ambantataté wene aura akariue táhrarera we subiqmarera kasenára, Insega subiq marehro? Teio uwe.

⁶⁵ Teio éra sega wensabé áhnte íre kaweq ehwéhnatówe.

Wahnah kegá aboawah weh míórabeq Sísá ehweh ató ehwehne.

(Mátýu 26.59-66; Máhka 14.55-64; Sóni 18.19-24)

⁶⁶ Ahbiahipeq Asiu kené aboawah wehwárinseq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka momiwíuríówara Sísá meqmera mí kaunsírí kébá móátówe.

⁶⁷ Móátówara sega wensabé, Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna peh morá ání omaq atowe. Arewe mí anípo? Pahsuqme teio uwana Sísaga sensabé, Ínéga teiénaraqmé itega íre aiq pútare aintaneheq móe.

⁶⁸ Ínéga itensabé kasenonaraqmé íre tenieneheq móe.

⁶⁹ Wahtotaq tanáhrác íné wehukení úku anínká Maniká Iteribone ayah púpeq tútuue mía míainauge úwe.

⁷⁰ Úwara sega wensabé, Are Manikáne ahninkáwábo kasenuwana wega sensabé, Itega aiq irarewe. Íné werahu mino úwara

⁷¹ seye náhenéra, Iteitega wene ehweh aiq ironayabé mó kegá kasenényabe anetaníbo uwe.

23

Páhirátiga wahnahnútaq sega Sísansabé ehweh ató ehwehne.

(Mátíyu 27.1-2,11-14; Máhka 15.1-5; Sóni 18.28-38)

¹ Minayabe Sísansabé ehweh ató kega we meqmera Páhirátiba kure

² mitaq mó ehwéh atera mahraréra, Iteruwahrah moke íre kaweraruanieéna péhe éhwéh síwáhnorire. Wega, Aroma kené wahnah aní Sísáhri táhkísi moné íre náwéro aítáráire. Wega, Íné Asiu ke kaweraranieéna su aní múge uraire. Íné anotah Wahnáh aní múge uraire ue ehweh atówe.

³ Ehweh atówana Páhirátiga Sísansabé, Arewe Asiu kené wahnahpo kasenúwana wega wensabé, Arega aiq iraréne úwana

⁴ Páhirátiga Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq momiwíuríó kereqsabé, Mah aniné ahbabáq íre ahteboqe úwe.

⁵ Úwara sega págegeue mahraréra, Mi anínká síwáhnoréna pagu paguninsabé wene ehweh íráh kégá ahbabárorahi iwíáhowe. Téhwé Kehrari marákórápéq síwáhnoréna moke Súría marákórápéq síwáhnoréna amahnága mahtaq síwáhnorire uwe.

Sega Érótiga wahnahnútaq Sísansabé ehweh ató ehwehne.

⁶ Páhirátiga mi ehwéh irena sensabé, Mah aní Kehrari marákórápéqté ánipo kasenúwara,

⁷ Ee. We mibeqté áníne teawúwe. Páhirátiga mi ehwéh irena, Érótiwe mibeqté wáhnáhne íwíáhéna mi tanáhráq we moq Sarúsarama suwahpeq míonsabe Sísareq we ehweh ató kéreq Érótiba eqmaq suowe.

⁸ Érótiga Sísá éhweh mó tanáhráq mó tanáhrárué irena, Wega ótaq sansá miraína tagéyabe níre íwíáhéna íre wahto tanáhráq Sísá tagéyabe awahbéna sega Sísá meqmera sutaq wene arupipeq anotahtaq eyoyóúwe.

⁹ Wega Sísá áhntetaq kasenúwana íre ehwehnia peh ehiya míowe.

¹⁰ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka mitaq iriwe méra Sísansabé págegeue ehweh atówe.

¹¹ Érótiweq wene sóntía kereqka Sísansabé awiréh atera abehq éhwéh atówe. Sega kaweq karósí Sísá suki atera eqmarówara Sísá meqmera Páhirátiba kouwekuwe.

¹² Nahomé Érótiweq Páhirátireqka seye abiahnsa aruqaruruye. Anehemé mi wehékáh insahwé ue míoye.

Páhirátiga, Sísá awankátaq táhparáhro ú ehwehne.

(Mátíyu 27.15-26; Máhka 15.6-15; Sóni 18.38-19.16)

¹³ Páhirátiga Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq mibeqté abowah we-hwárinseq míó kereqsabé, Íráhro éna

¹⁴ sensabé, Ínéba méátáh ánínsabé ehweh ateq mahraréq, Wega péhe éhwéh síwáhnorire ewe. Itega irare atáh éhwéhnsabé ite míáhtáq kasenéna we íre ahbabáq anine íwíáhuge.

¹⁵ Érótiga moq wene ahbabáqsabe kasenué tagéna ahbabáq íre kéhre íwíáhire. Mah anímé itega we subiq suahráhuána ahbabáq íre kéhre.

¹⁶ Minayabe áréti sahtáté subóro aritena anehe pugeq iníe úwe.

¹⁷ [Asiu kené sótaikú siahreraq ko tánáhráq Páhirátiga mó opéq mó opérué karábúsiipéqté peh morá aní pugeq suaq pugeq suarúwe.]

¹⁸ Páhirátiga Sísá pugeqiníe úwara ómi míó kega ehweh kikiréra, Ahqáho. Sísá subiq sue Párehba pugeqio uwe.

¹⁹ Párehbareq Aroma kéreq ebehutaq wega mó aní subiq suonsabe Aroma kégá we karábúsiipéq móátówe.

²⁰ Páhírátiga, Sísá pugeq auwanuage íwíáhéna míó keyabé, Páréhba íre pugeqiníe. Sísá pugeqiníe úwara

²¹ sega anotah ehwéhnaéera, Ahqáho. Awankátaq táhpawe subiq suo. Awankátaq táhpawe subiq suo uwana

²² Páhírátiga sensabé anehe mó kasenéna, Aneqsabébo? We aneq ahabábáiro? We subiq suahráhuána ahabábáq íre kéhre. Íre kéh púaq áréti sahtáté subóro aritena anehe pugeq iníe úwe.

²³ Úwara sega mi ehwéhnsabé anotahtaqaq ahqáho atera anotah ehwéhnéra, Awankátaq táhpawe subiq suo uwe. Sene ehwehka Páhírátine ehweh kiotaikúwe.

²⁴ Minayabe Páhírátiga sensabé, Itega irarenserah mirainie úwe.

²⁵ Aroma kereq ebehú anínká mó aní subiq suonsabe sóntía kegá karábúsiipéq móátó ani pugeq auwowe. Pugeq auwena Sísá awankátaq táhpawe subiq suo irare kegá sene íwíáh sansa miraigeheéna sóntía kebá móatowe.

Sísá awankátaq níriraté táhparó ehwehne.

(Mátíyu 27.32-44; Máhka 15.21-32; Sóni 19.17-27)

²⁶ Sóntía kegá Sísá meqmera pokuwana ahtapeq piehgiú ani, Sáírini marákórápéqte áni wenáwíq Sáímóni, sure Sarúsarama suwahpeq pokinaúwe. Pokinaúwara sega we saiqnatera Sísá táhparéhra awánká we abaq atera, Sísá kéro atówe.

²⁷ Áhnte kegá sinehe kure mibeqté ínínsónká Sísansabé arutaboírera ibisowe.

²⁸ Minayabe Sísaga pabeqme sensabé, Ínénsabe íre ibisahro. Itereq itene anímárinseqsabé ibisahro.

²⁹ Mókake Sarúsarama suwahpeqte ké kamah ariéna tanáhráq sega mahraréra, Orahinínsómé, inahunahní íre maqmíáh ínínsómé, náh íre náríe ínínsómé, sega íwíáh íwíáhigehe irarigehe.

³⁰ Mi tanáhráq, Mi kegá anotah sawéhwárinákákáq pehgáriq sawéhwárinákákáqsabé, Ite apubúue pukonehboq me mewe ite akariúno igehe. *(Hosea 10.8)*

³¹ Íné o awánká tahnsa míahnara sega íné miraonehera onsabé mókakewe ite ehyatia awánká tahnsa míéhra puara mó kegá aneq miraoneherabo úwe.

³² Sóntía kegá ahabábáq anité Sísareq subiq suaneheéra meriqmera kuwe.

³³ Sega sáwéh áwíq Ayahqno Tánúnsutapéq kíútaq mitaq Sísá awankátaq níriraté wene ayahnkaratáq subiqmaq aigárátáq subiqmarue táhparera awánká pankeqme marakóipeq pearówe. Ahabábáq anité moq awankátaréráq níri pewe táhparéra pankeqme ayehré ayehré pearówe.

³⁴ Pearówana Sísaga púrerue mahraréna, Nániboo, mah kegá mirao naneq sega íre ahtebahwe. Minayabe mi ahabábáqsabé íre íwíáhúno úwe.

Sóntía kegá, Wene korósi insega meyanabomo éra saraqmianeheéra káhsíue saraqme meyówe.

³⁵ Mitaq momiwíu kegá iriwe awahnkanuwara Asiu kené wahnahmarínká Sísansabé awiréh atera mahraréra, Wega mó ke kawerarítáráire. We wehuke merirena Manikáne arambhiri mirainkeheéna omaq atéh anínínaraqmé wewe moq kawerarahráhire uwe.

³⁶ Sóntía kegá moq awiréh atera weba séra kítabeh nahníáq sérá ano pankeqme awera, Náhno éra

³⁷ arewe aiq pútaq Asiu kené Wahnah anínínaraqmé arerene anonka kawerúno uwe.

³⁸ Kanehraq sehíranúwara wene ayahqno abobórahpeq awankátaq táhparówe. Mi sehíránká mahraréna, Mah anímé Asiu kené Wahnahne úwe.

³⁹ Awankátaq táhparó ahabábáq anínká moq Sísansabé awiréh atena, Arewe Manikánka omaq ato anípo? We inaraqmé arere séhréhé ite moq séhréh aito úwe.

⁴⁰ Séhréh aito úwana mó ahabábáq ánínká ebeq irarú aninsábé ehweh atena, Arewe Manikánsabe íre áhreono? Segá ite awankátaq táhpawe subiq súáhro aitáhwe.

⁴¹ Arereq ínereqme ahabábáq anité púara iubówe. Mi anímé we íre ahabábáq aninirarawe pehipi subiq súáhwe éna

⁴² Sísansabé, Sísao, arega wahnahninagake ínénsabe ahreraq matiahno úwe.

⁴³ Úwana Sísaga wensabé, Teawiníboq írátiahno. Iboramé Manikáne kaweq matábúrápéq ínereq míankehe úwe.

Sísa pukú ehwehne.

(Mátíyu 27.45-56; Máhka 15.33-41; Sóni 19.28-30)

⁴⁴ Wéhékáhnabubu moke mah marákó marákó sunkíkíragúwana ío tunsorerutaqkákáq peh sunkíkíratíowana

⁴⁵ pópoqnah mi tanáhráq íre téhrówe. Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté páráhnikéq tahnsa ónsá senahpeqté subame tunse téhtaré úkúwe.

⁴⁶ Sísaga anotahtaq mahraréna, Nániboo, néniwa arene ayahpi máróge éna putiowe.

⁴⁷ Putiowana sóntía kené kíápéténiga tagéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atena mahraréna, Mah anímé íre ahabábária peh kaweqtaq míéh áníne úwe.

⁴⁸ Úwara mitaq taganeheéra awahnkanu kegá we putio tagéra sene sirupipeq umeh agúwara mitaq suera sene nahtapeq abae aguwe.

⁴⁹ Moke Sísane iyahnaboreq Kehrari marákórápéqté we kéro ininsónseqka moberue iriwe méra moke minawari tagowe.

Sísane anonka maisé onápíépéq maisaró ehwehne.

(Mátíyu 27.57-61; Máhka 15.42-47; Sóni 19.38-42)

⁵⁰ Súría marákórápéq Árimátéa suwahpeqte wéh wenáwíq Sósépa míowe. We aboawah wehéna kaweqtaq mía míaúwe.

⁵¹ Mó abóáwáh wéhwárínká, Sísa subiq suo atótaq wega íre kowe aritowe. Manikánka wahnah wahnahni tanáhráq áwénunue taga tagaúwe.

⁵² Wegá Páhirátiba kure wensabé, Sísane anonka mewena mómaisaranínkono úwana kowe atowana

⁵³ Sóséparehga Sísane anonka kiwewe marakóraq márumarera íre wahto taberábe ambántáipéq úbíqme mewera ubusa onápíépéq mómaisarówe. Mitaq mó aní íre maisia peh o oná kowe.

⁵⁴ Táhutahuq kaweré tanáhráq pehnkinaútaq Asiu kené ahrena ahrena wehekáh sinaútaq maisarówe.

⁵⁵ Kehrari marákórápéqté Sísareq su inínsónká Sósépareh kérirera mi oná tagéra Sísa mitaq maisaró tagowe.

⁵⁶ Tagéra mitaq suera se káúrabeq kure kaweq kunkúni naneqkákáq wériakáq kawer-arówe. Mósísine ehwehnka irarúnserah sega ahrena ahrena wehekáh túbáh aguwe.

24

(Mátíyu 28.1-10; Máhka 16.1-8; Sóni 20.1-10)

¹ Ahrena ahrena wehekáh parabagúwara ahbiahipeq ío kiembogútaq mi inísónká kaweq kunkúni naneq mewera Sísa maisaróabeq pokuwe.

² Wahtotaq kutaq óna méhpeh paiqmáro ebáh móbeq kowara tagéra

³ ónapipéq kibekue tagowana sene Wahnah Sísane anonka íre kowara tagowe.

⁴ Tagéra sirupipeq iwíáh kikiruwara anotah tehró ambántánkákáq anité ábóraragéra mitaq iriwe míóyara tagowe.

⁵ Tagéra mi inínsónká anotah ahreéra marakóipeq káuqmunuríowara ábóraraguya anitégá sensabé, Pusa aní matorabeqme aneqsabé oga míéh ánínsábé kabaroo?

⁶ We irigi puana mahtaq íre míéhre. We Kehrari marákórápéq míasaraitaq teiátái ehwéh iwíáhue tagahro.

⁷ Wega mitaq ména mahraréna, Sega íné wehukení úku aní ahbabáq keba móintehrara awankátaq táhpawe nubiq suehrana apahtáróráq iriwe oganúq intankéhe uraire uye.

⁸ Uyara mi inínsónká wene ehweh siahreraq matawéra

⁹ maisarórabeqte kouwekue airápété morá we kéro kereq mó kereqsabé moke kor-eríúwe.

¹⁰ Mi inínsómé, apahq ínitó síwíqmé Sóánawe, Mágára suwahpeqte íní wenáwíq Máhríawe, mó Máhría we Sémísine anowae. Sereq mó inínsónseqka mi ehwéh eqmaro ke teríúwara

¹¹ sega iwíáhéra, Mi inínsónká irare ehwéhme peh múguwahgu ehwéhne éra íre aiq pútare arítówe.

¹² [Pítaga mi ehwéh irena pehbeheráh maisarórabeq pokue káuqmunue mitaq tagówana peh maisaró ambántámári mitaq kowana tagéna kaurabeq kouwekue wene arupipeq iwíáh kikirue tagówe.]

Sísa kéroya anitégá ahtapeq Sísa tagoya ehwéhne.

(Máhka 16.12-13)

¹³ Mi inínsónká maisarórabeq pokuro wehekáhmé mó weh anitégá Sarúsarama suwahpeq suera íre wahtotaq 11kírómíta Éméása suwahpeq koyehe éra

¹⁴ Sísa pukú ehwehnsabé iwíáhéra iraruye.

¹⁵ Mi anitégá ahtapeq nogera ehweh iraruyataq Sísa sinehe kure moráráq nogúwe.

¹⁶ Sega we tagéra sirupipeq Sísa wire iwíáh íre orahuye.

¹⁷ Íre orahuyana wega sensabé, Aneq ehwéh mirareyo úwara sega mitaq kowéra sirupipeq umehúnsabe abiah máróye.

¹⁸ Mó morá aní wenáwíq Kíópaga Sísansabé, Mah tanáhráq áhnte kegá Sarúsarama suwahpeq sure míahnah arebataq mirauro naneq íre ahtebahno kasenúwana

¹⁹ Sísa sensabé, Aneq mirauro naneqpo úwe.

Úwara sega wensabé, Sísa Néhsara suwahpeqte aní éhwehne éra we Manikáne ehweh irarurai aní ména págege sansánéna págegeue íwáhnorurai puaq Manikánseq ite Asiu kereqka págege aní míre ataráúne.

²⁰ Iteribo iteruwah wehwárínseq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreqka subiq súáhro arito uowara awankátaq táhpawe subiq sutowe.

²¹ Íre subiq sutotaq itega iwíáhéq, Wega ite Ísara ke kaweraitankéhe iwíáhuraune. Subiq sutotaqté ibora apahsoq kire.

²² Iteruwahrah inínsónká miraonsabé áhtenéwone. Sega ahbiahipeq we maisatorabeq koragéra,

²³ Wene anonka mitaq íre kéhre ewe. Sega iteba kouweéwótaq mahraréra, Maisatotaq iteyuwanka tagehtaq íópeqté anité tagóne. Mi anitégá itensabé, We aiq oga míéhre teieye ewe.

²⁴ Minayabe mó iteruwahrah kegá koragéra mi inínsónká irarenserah tagéra pusa aniné anonka íre tagahwe uye.

²⁵ Mi anitégá mi ehwéh teawúyana Sísa sensabé, Itewe múguwahgu iwíáhóye. Manikáne ehweh iraru kegá teié éhwéhnsabé íre apubúue aiq pútare aritoye.

²⁶ Manikáne ehweh iraru kegá mahraréra, Wehuke merirena kaweraritankeheéna Manikánka omaq ato aní ebeq anotah érué pukéna anehemé téhráhnarabeq kinkéhe uwe. Minayabe ite íre ahtebeyo? Íre ahtebeyo éna Manikáne púkuipéqté éhwéh síwáhnorúwe.

²⁷ We pukú ehwehnsabé Mósísiga sehgióro ú ehwehnikákák Manikáne ehweh iraru kegá shiranu ehwehnikákák ebeq síwáhnoréna anehe moke mó pukúipéqté éhwéh síwáhnorue teriúwe.

28 Mi anitégá pokoyeherauya ke suwahpeq wahtotaq kuyataq Sísaga mi anité suena móbeq pokinaútaq

29 sega we saiqnatera wensabé, Penkinainsabé itereq kaenéhe. Itereq kaenéhe uyana wega kowe éna nahtapeq kériowe.

30 Sega táhutahuronehéera moraráq tútuue míówe. Sísaga páréti mewena Manikánsabe kaweróne atena páréti keqme náriuwe.

31 Náriuwara sega, We Sís wire íwíáhuyana Sísawe tabanagúwe.

32 Tabanagúwara seye náhenéra, Itega ahtapeq súnaraq wega Manikáne ehweh teiena íwáhnoritaq itene irupipeq áhnte eyóyóéwéhre uye.

33 Sega apubúue irigue Sarúsarama suwahpeq kouwekéra airápété morá we kéro kereq momiwíurío kereq tagoyara

34 sega mi anitéyábé, Itene Wahnah aiq pútaq iriwe oganúkire. Oganúkirana Sáimóniga aiq tagehre uwe.

35 Ai q tagehre uwara mi anitégá ahtapeq kutaq irarú ehweh teríúye. Teríera, Páréti keqme náriutaq itega, Sís wire úye teríúye.

Sísaga ábóraragúwara we kéro kega we tago ehwéhne.

(Mátíyu 28.16-20; Máhka 16.14-18; Sóni 20.19-23)

36 We kéro kega mi ehwéhnsabé ehwehnutaq Sísaga seba ákáhpi seiriwe ména [sensabé, Pehwehribeq míáhro úwara]

37 sega anotah ahréera, We wahnsa wíre íwíáhuwana

38 wega sensabé, Aneqsabé áhreo? Irupipeqmé aneqsabé iwíáh kikiroo?

39 Íné wíre ahtebagehboq niyahnkarankákáq nigáránkákáq tagahro. Wahnsawé íre anonkankákáq ayahnsankakaq ánine.

40 [Íné wíre ahtebagehboq íné sosanoro éna wene ayahnkarakákáq aigáránkákáq sokigi ariuwe.]

41 Sokigi ariuwara áhtenéra iwíáh íwíáhéra Sís oga míonsabe íre aiq pútare atahráhuwana wega sensabé, Táhutahuq mahta q kehro úwara

42 sega tira páh áwúwana

43 mewena sega tagotaq nówe.

Manikáne Awanka iteba tuinkéhe ú ehwehne.

44 Sísaga we kéro keyabé, Mósísine ehwehnikákáq Manikáne ehweh iraru kegá sehiranu ehwéhnikákáq púkuipéqté ígónkónkákáq íné éhwehme aiq pútaraginawire. Menah iteba mía míaurautaq mína teiátáuge úwe.

45 Teiátáuge éna Manikáne ehweh kawerue iragehéna ahtebé iwíáh aritena

46 sensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna, Manikánka wehuke merirena kawerinieéna omaq ato anímé ebeq anotahta q érué pukínana apahtáróráq iriwe oganúq atankéhe íre úwe.

47 Sísaga mó mahraréna, Wene púkuga mó mahraréna, Wenáwírué Manikánka kaweraritéh éhwéh ebeq Sarúsarama suwahpeq koreriera anehe mah kehíná kéhíná korerigéhe. Mi ehwéh irera sene ahbabáq súáh kéwé Manikánka kaweraritankéhe íre úwe.

48 Sísaga mó mahraréna, Mi sehiránká aiq pútaragínaq tagagehe.

49 Manikánka itensabé, Néniwa eqmaraníe uraire. Ínéga kieqmarahnana iteba tuinkéhe. Mahta q iteruwahpeq méq áwénunoro. Wega iteba tuena págege aitankéhe úwe.

Manikánka Sís íópeq tumero ehwehne.

(Máhka 16.19-20; Eqmaro 1.9-12)

50 Sísaga we kéro ke meriqmena Sarúsarama suwahpeq suena wahtotaq Pétáni suwahpeq kiuwe. Mitaq kowéna wene ayahnkara pankeqme Manikánsabe, Mah ke kawerarito úwe.

⁵¹ Kawerarito éna se suowana Manikánka we íópeq tumerowe.

⁵² [Íópipeq móatowara tago kegá Sísansabé sirehunseraráq méra iwíáh íwíáh atera] sirupipeq anotahtaq eyoyóúwara Sarúsarama suwahpeq kouwekuwe.

⁵³ Kouwekéra Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq kibekéra mitaq Manikánsabe iwíáh íwíáh ata atauwe.

Sóni Ebeq sáhnshawe ahtebé ehwehne.

Sóniwe téh pah meyo arámbéhríúwana anehe Sísaga we omaq atowana wega pah mewe arámbéhrí suena Sísá kérowe. Mátíyureh Máhkareh Árukarehga sene púku ebeq sehiranuwana anehe Sóniga mah pukú sehiranúwe. Sísaga miraú arámbéhríyábé Sóniga peh ákáhtaq sehiranéna peh Sísaga síwáhnorú ehwéhnshábé áhnte sehiranúwe. Itega mah pukú sáhnsháhirataq Sísaga ite kaweraitankeheéna Maniká Wenaboga we marakóipeq eqmarowe ue ahtebagehe. Sísawe Maniká míéhrabeqte áhne webataq wega ite oganúq itahráhi aníne ue ahtebagehe. Mah kehiná kéhínánká mah pukú sáhnshawe Sísane ehweh kawerue siahtebéra wensabé aiq pútare atageheéna Sóniga sehiranúwe.

Sóniga mah kawéq éhwéh sehiranúwe.

Manikáne Ehwehnka wehukení úkú ehwehne.

¹ Áwahewé Manikáne Ehweh* ména we Maniká Iteriboba ména Maniká míowe.

² Naho naho téhwe wereq Maniká Iteriboreq moraráq míóye.

³ Mah Ehwehnká moke ménsámehnsánkakaq ménkámehnkánkakaq wehukeakáq mirarowe. Pehipi íre kowe. Mó anínká íre mirarowana peh webataq wega moke mirarowe.

⁴ We oga mía míai aní púana we wehuke míáhrabeq téhrehnka inserahni aní míre.

⁵ Sunkíkírirabeq kánéqka téhrehnserah wega wehukega ahbabárorabeq kaweqtaq mía míaire. Sunkíkírinka kánéq íre puinsuahráhire. Mina inserah sene ahbabáronka wene kaweq arámbéhrí íre sabiruahráhowe.

⁶ Manikánka wehukení wenáwíq Sóni eqmarowe.†

⁷ Mó ke ehweh terinkeheéna eqmarowe. Kaweq arámbéhrí aní téhrehnka inserahni anínsábé terinkeheéna eqmarowe. Téhrehnka inserahni anínsábé ómiga aiq pútare atageheéna teriuwe.

⁸ Sóniwe we íre mi aní míowe. Téhrehnka inserahni anínsábé terinieéna Sóniga súwe.

⁹ Ómi kegá tagageheéna téhrehnka inserahni aní marakóipeq tumíowe.

¹⁰ Mah marákó marákó miraro anínká mah marakóípéq tumíowara míó kega we íre tagaríowe.

¹¹ Wenawahrahba súwara sega we íre semehwehue kaweria peh áwé tagarúówe.

¹² Peh morá Sísansabé aiq pútare atera áhrabo kegá Manikáne animárí úku úkuowe.

¹³ Íre iteinoibone korahq itene inonkapipéq kéh púaq Manikáne animárí míone. Íre iteitene iwíáhga Manikáne animárí míone. Íre iteriborehga maqmaranéhe iwíáhonka Manikáne animárí míone. Írakaumo. Peh morá Manikánka oganúq ítéhraq wene animárí míone.

¹⁴ Manikáne Ehwehnka wehukení úkue iteba tumíowe. We aiq pútari aní ména itensabé anotah arútábóirire. Wenaboga webataq wenahni téhreh naneqkakákáq págegeakáq atowaq tagaraune.

¹⁵ Sóniga Sísá sinaú ehweh teiena, Itensabé teiewómé mah anínsábé teiewóge. Íné íre míáhwataq we mía míau ani púana inehe si animé íné kiotaqme aní mía míaire úwe.

¹⁶ Wene arupipeq peh kaweq iwíáhi aní púana itensabé arutaboiréna itene irupipeq eyoyó aitéhre.

¹⁷ Manikánka sehgióro ú ehweh Mósísiga teiuwana Sísá Karáhé tuména itensabé arutaboiraitena aiq pútaq éhwéh teíre.

* **1:1:** Ehwehme Sísá Karáhée. † **1:6:** Mah Soníwé we íre mah pukú sehiranú anine. We wání meri merinú ani míowana mah pukú sehiranú animé we mó Soní wíre.

18 Iuranka Maniká Iteribo íre tagahrahune. Peh morá wenahni abowáreq mía míai anínká abowáné sánsá tei teinire.

*Sóni wání meri merinú aniné ehwehne.
(Mátíyu 3.1-12; Máhka 1.7-8; Árúka 3.15-17)*

19 Sarúsarama suwahpeqte Asiu kegá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Áríwái kereqsabé, Sóni kogasenoro éra eqmaq súówe. Eqmaq súówara Sóniba séra kasenéra, Are insebo uwe.

20 Are insebo ue kasenuwana Sóniga pahsuqme teriuwe. Pahsuqme teriena, Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna peh morá ání omaq atowe. Ínéwé íre mi aní úge úwe.

21 Úwara sega wensabé, Árahinsabébo? Are insebo? Are Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Éráisabo uwana Sóniga, Írakaumo úwe. Írakaumo úwara, Are áwénunúna aní, Manikáne ehweh iraréna anípo uwana, Írakaumo úwe.

22 Írakaumo úwara sega wensabé mó kasenéra, Are insebo? Ite eqmaq íúwéhnarabeq ehweh terienéhboq teio. Arewe aneq aní múge íwíáhono uwe.

23 Uwana Sóniga sensabé, Áísáíaga naho mirarúnserah íné uworapeqté sawai sawaiu aní múge. Wahnah sína ahmé obaríráhro u aní múge úwe. *(Aisaia 40.3)*

24 Péhrasi kegá eqmaq súówara su kegá Sóninsabé mó kasenéra,

25 Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna peh morá ání omaq atowe. Arewe íre mi aní móne. Arewe íre Éráisa wone. Arewe íre áwénunúna aní, Manikáne ehweh irari aní móne. Minayabe árahinsabé wání meri merinono uwe.

26 Uwana Sóniga sensabé, Ínéga peh wání meriú aní múge. Inehe si aní, itega íre tagaríáh ánímé ite míáhpí ákáhpi iriwe míéhre.

27 Inehe si ánímé anotah anínéna íné kiotaqme aní míre. Minayabe íné inehe si aniné súu nahniáq pugereyabe íre awehrari aní múge.‡

28 Marakó áwíq Pétánie. Mi marakóráq Sorana aroipéq seberaebéq kéhrana Sóniga mitaq wání meriena mi ehwéh teriuwe.

Sísawe Manikáne Sipisípiq Áráhqa táhnsa aní míre i ehwéhne.

29 Ahbiah táhnsá Sísaga Sóniba súwana tagéna mahraréna, Tagaríáhro. Manikáne Sipisípiq Áráhqa mah kehiná kéhínané ahbabáq meyankehe.

30 Mah anínsabé teiewarauge. Íné íre míáhwataq we mía míau aní púana inehe si aní íné kiotaqme aní mía míaire.

31 Ínéwé we mía míai aníne ue íre tagariarauge. Ísara kegá we mía míai aníne ue tagariageheéna wání meri merinuge úwe.

32 Sóniga mó mahraréna, Manikáne Awanka tunse kiboki táhnsánuena weba márunsurahurairana tagarauge.

33 Téhwe ínéga we íre niahtebaraugé. Ínéga wání meri merininkeheéna eqmaq núwátái anínká teniena, Manikáne Awanka weba tumíarai anínká wewega Manikáne Awa inkéhe uraire.

34 Íné mina aiq tagéna teiúge. We Manikáne ahninkáwá wíre úwe.

Apahránítógá Sísá kéro ehwehne.

35 Ahrina táhnsá Sónireq we kéroya anitéreq mó iriwe míówe.

36 Sísá noguwana Sóniga tagéna mahraréna, Tagaríáhro. We Manikáne Sipisípiq Áráhqa míre úwe.

37 Úwara Sóni kéroya anitégá wene ehweh irera Sóni auwera Sísá kéroye.

‡ 1:27: Máhka 1.7 aigárápéqté éhwéh tagáhno.

³⁸ Sísá kéréyana wega pabeqme se tagéna sensabé, Aneq sahroyo úwe. Aneq sahroyo úwara sega wensabé Árábaio, are ahbeq kaegaeono uye. Mi áwíq Árábaíwé áwahewé Íwáhnoraníne.

³⁹ Uyana wega sensabé, Seragahtao úwara sega we kéréra Sísá kaegaeúrabeq tagoye. Ío tunsorerutaq sega weba mitaq míóye.

⁴⁰ Sónine ehweh irera se Sísá kéréya aníte mó aní áwíq Ehntarue. We Sáimóni Pítane ábákawae.

⁴¹ Ehntaruga mitaq auwena wenawah Píta anebahréna tagéna wensabé, Manikánka omaq ato anímé Mésáía míéhraana aiq tagoge úwe. Mésáíawe áwahewé ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka omaq ato aní míre.Š

⁴² Aiq tagoge éna wenawah meqmena Sísaba móatowe. Sísaga Píta ebitáwéna wensabé, Are Sáimónie. Are Sónine ahninkáwá wóne. Mó kegá mó awíq Sípásie áwíratagéhe úwe. Sípásiwe Pítawe peh morá éhwéhnéna áwahewé ebah mire.

Sísaga Pírípíreq Nátáníéríreq síáhrabú ehwehne.

⁴³ Mó ahrina tahnsá Sísaga iwíáhéna, Íné Kehrari marákórápéq pokinie iwíáhéna wehukení wenáwíq Pírípi tagéna wensabé, Séniro úwe.

⁴⁴ Pírípiwe Pétásáira suwahpeqte aníne. Ehntarureq Pítareq moq mibeqté aníte.

⁴⁵ Pírípiga Nátáníéri koragéna wensabé, Mósísiga sehgióro ú ehwehncá tei teinu anímé Manikáne ehweh iraru kega sehiranue tei teinu anímé míéhraq tagóne. We Sósépane ahninkáwáe. We Néhsara suwahpeqte aní wenáwíq Sísae úwe.

⁴⁶ Úwana Nátáníériga wensabé kasenéna, Néhsara suwahpeqte kaweq anímé serahiro úwana Pírípiga wensabé, Seragáhno úwe.

⁴⁷ Nátáníériga Sísaba súwana we tagéna mahraréna, We aiq pútaq kaweq Ísara aníne. Wene arupipeq íre péhe íwíáhi aníne úwe.

⁴⁸ Úwana Nátáníériga Sísansabé, Arewe árahue íné tagariahno úwana Sísaga wensabé, Pírípiga arensabé íre áhrabirana tagoge. Are awanká nona míahnana tagoge úwe.

⁴⁹ Úwana Nátáníériga Sísansabé, Íwáhnoraníno, are Manikáne ahninkáwá wóne. Are Ísara kené anotah wahnáh aní móne úwe.

⁵⁰ Úwana Sísaga wensabé, Are awanká nona míahnana tagoge teawu púah aiq pútare aintahno? Pehgáriq otáq sánsá amahnága mirauge. Mókake anotah otáq sánsá tagankehe úwe.

⁵¹ Sísaga wensabé mó mahraréna, Kawerue írátiahno. Mókake íópeq sawekínaraq tagankehe. Íópeq sawekínaraq Maniká míéhrapeq íópeqte kégá íné wehukení úku anípá we kiotaíq we tuotairira tagankehe úwe.

2

Wánínka náhníaq sera ano úkú ehwehne.

¹ Ahrina tahnsá Kéána suwahpeq Kehrari marákórápéq pahuwiraritórabeq taganieéna Sísane anowa mitaq míowe.

² Sísareq ite we kéréhwána kereqsabé, Pauarítáhrabéq tagagehboq máhoro úwaq sewane.

³ Mibeqté náhníaq sera ano parabagútaq Sísane anowagá wensabé, Sera ano aiq parabagire úwe.

⁴ Úwana Sísaga wensabé, Minawé íre itereq wehgaq mire. Ínéga ótaq sansá mirau tanáhráq íre suríéhre úwe.

⁵ Úwana Sísane anowagá arambehri keyábé, Wega miraoro ína ehwéh kawerue sehgióro úwe.

Š 1:41: Mésáíawe Karáhéwé morá áwíq míre. Karáhénsabe éhwéhmé púku anehepeqte séhíramé “Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne” ue kéhrabeq tagáhno.

⁶ Abapete morá wání ántéhyá mitaq kowe. Anotah antéhyámárí kéna Asiu kegá sene pabeq pabeq sansa miraigeheéna mitaq kowe.

⁷ Sísaga sensabé, Antehyamáripépéq wání obenkíq máráhro úwara obenkíq márówe.

⁸ Obenkíq márówana Sísaga sensabé, Uwe táhutahuq wahnáh mewe móáwéro úwana wánínka náhniáq sera ano úkúwe.

⁹ Segá uwera mewera móáwúwana táhutahuq wahnáhnká mi será ano nawe tagéna áhtenuwe. Wání antéhyá obenkíq márótaq táhutahuq wahnáhnká íre tagariowara peh morá arambehri kegá tagariówe.

Táhutahuq wahnáhnká náhniáq sera ano nawe tagéna o menáhwé áhrabúwe.

¹⁰ Áhrabéna wensabé, Kiraboo kene sánsámé sene kaweq nahníáq sera ano ebeq nárigéhe. Nehra kegá siyahbankirahnaq íre tei será ano nárigéhe. Arega mina onserah íre miraóne. Arega áhnte tei será ano matawé anehe náiene úwe.

¹¹ Minawé Sísaga ebeqte ótaq sánsá Kéána suwahpeq Kehrari marákórápéq miraúwe. Wega ótaq sánsá miraúwara míó kega tagéra áhtenuwe. Mitaq ite we kérahwána kegá wensabé aiq pútare atahwáne.

¹² Sísareq wenanoreq wenábáqmarinseq ite we kérahwána kereqka mitaq sueq Kápénéama suwahpeq pokue táhmaro wehekáh mitaq kowíahwane.

Sísaga Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté paiqnanánu ke máhpeq kaqsuo ehwéhne. (Mátíyu 21.12-13; Máhka 11.15-17; Áruká 19.45-46)

¹³ Ite Asiu kené sótaikú iahreraq ko tánáhráq wahtotarútaq Sísaga Sarúsarama suwahpeq kiuwe.

¹⁴ Kiena Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté wíráipépéq kibekúwara sipisípiqkákáq káhoakáq kibokiakaq móneakáq paiqnanánu ke tútuue míówe.

¹⁵ Tútuue míówana Sísaga susa náhgáqtáté pawá kíráwe mi nahgáqtáté moke paiqmáro keakáq sene ménkámehnkánkakaq máhpeq kaqsuowe. Kaqsuena móne paiqnanánu kené móne paentáruena sene wéhuwehu tahbéwáí piuruowe.

¹⁶ Pioruena pina paiqmáro keyabé, Minawari mewe móaráhro éna Nánibone nahtapeqté mátábúrápéq paiqnanániyeho úwe.

¹⁷ Úwaq ite we kérahwána kegá minawarí tagéq Manikáne sehira iahreraq kowe. Mi sehiránká mahraréna, Arene nahnsabe anotahtaq iwíáh íwíáhéna peh kawetaq kankeheéna págege sansá mirauge íre. *(Buk Song 69.9)*

Apahtároráq mó pearaníe ú ehwehne.

¹⁸ Asiu kegá Sísansabé, Árahinsabé kaqsuahno? Arega kaqsuahnayabé ótaq sansá sokigi aio uwe.

¹⁹ Úwana Sísaga sensabé, Mah nah Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náh sokoruehrana ínega apahtároráq mó pearaníe úwe.

²⁰ Úwara Asiu kegá wensabé, Mah nah pe arámbéhríwé áhnte opéq 48 opéq arambehriue pearówe. Arega peh apahtáro wéhékáhmé árahue pearanibo uwe.

²¹ Sísaga íre nahnuransabé peh wene anonkansabé irarúwe.

²² Sísaga pukúwana oganúq atotaq ite we kérahwána kegá mi ehwéh iahreraq matiahwane. Iahreraq matiahwanayabé itega Manikáne sehirankakaq Sísaga teiu ehwéhnikákáqsábé aiq pútare aritahwáne.

Sísaga ómi kené iwíáh tagaríéhre i ehwéhne.

²³ Ite Asiu kené sótaikú iahreraq ko táhútáhúq tánáhráq Sísaga Sarúsarama suwahpeq míówe. Míotaq wega ótaq sansá miraúnsabe áhnte kegá wensabé aiq pútare atówe.

²⁴ Sísaga ómi mi kehináne sirupipeq tagario púana sensabé íre aiq pútare aritowe.

²⁵ Mó kegá Sísaga íre teawúwana peh wewega wehukene sirupipeq tagariowe.

3

Manikáne Awanka maqmaréhnsábé éhwéhne.

¹ Péhrasi aní wenáwíq Níkóríma anotah Asiu aní ména

² inokáhpeq Sísaba séna wensabé, Íwáhnoraníno, are Maniká míéhraqte aní móne. Aiq tagaríoge. Arereq Manikánseq moráráq mía míaóya puah arega ótaq sansá miraóne úwe.

³ Úwana Sísaga wensabé, Kawerue írátiahno. Peh morá wenanoga maqmaréhnsábé íre awehraq kéhre. Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhi aní mónkakáq maqmarankéhe úwe.

⁴ Úwana Níkórímaga Sísansabé, Árahiro? Anonusa ániné anowagá mónkakáq íre maqmarahráhire. Wenanoga árahue mónkakáq maqmarankéhbo úwe.

⁵ Úwana Sísaga wensabé, Kawerue írátiahno. Arenanoga maqatáráinsabé íre awehraq kéhre. Peh morá Manikáne Awanka maqmaréh áninká Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhire.

⁶ Wehukeníká peh mó áwáhu wehukení maqmarahráhire. Manikáne Awanka webataq o awá maqmarahráhire. Maqmarena inkéhe.

⁷ Arenanoga maqatáráinsabé íre awehraq kéhre. Peh morá Manikáne Awanka maqmaréh áninká Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhire teawúnsábé íre áhtenúno.

⁸ Sóiriqka pehipi sirah tagáhne. Sóiriq eheqte sirapómo? Eheq pokirapómo? Are íre tagariahne. Mina inserah Manikáne Awanka o awá maqmarena inkéhe úwe.

⁹ Úwana Níkórímaga Sísansabé, Minayabe árahiro

¹⁰ úwana Sísaga wensabé, Are Asiu ke síwáhnoróna aní móne. Minawé árahinsabé íre irahno?

¹¹ Kawerue írátiahno. Íné író éhwéh iraréna íné tagonsabé teawúgah arega néne ehwehnsabé íre aiq pútare aintahne.

¹² Marakóipeqté teawú náneqmarí arega íre aiq pútare aintahnayabé Maniká míéhraqte éhwéh teawenah árahue aiq pútare aintaníbo?

¹³ Mó anínká Maniká míéhraqte íre kíre. Peh morá wehukení úku anínká ínébataq mitaq mía míaéna marakóipeq tumíarauga.

¹⁴ Mósísiga káhpahraté miraro wehe uworapeq awankátaq táhparena pankeqme pearonserah sega íné wehukení úku aní pankeragéhe.

¹⁵ Ínénsabe aiq pútare aintáh kégá oga mérapeq aiq awaq míáhwe úwe.

Sísansabé aiq pútare atáh kényábé éhwéhne.

¹⁶ Manikánka mah kehiná kéhínánsabé anotah arútábóiri puana webataq wenahni eqmarowe. Wenahninsabé aiq pútare atáh ké íre toráh agia peh oga mérapeq awaq mianehrawoe.

¹⁷ Wenahninká mah kehiná kéhíná ehweh aritankeheéna eqmaroo? Írakaumo. Mah kehiná kéhíná kaweraritankeheéna eqmarowe.

¹⁸ Manikánka wenahninsabé aiq pútare atáh ké íre ehweh arítéhre. Manikánka wenahninsabé íre aiq pútare atáh ké ehweh arítéhre. Webataq wenahninsabé íre aiq pútare atáh púana ehweh aritena anotah abíáhnsá arita aritaire.

¹⁹ Téhrehnka inserahni anínká marakóipeq tumíowe. Mahbeqté kégá ahababáq aruqaruronsabé sunkíkírirabeqsabé suwahbéna téhrehraheqsabé íre suwahbówe. Minayabe ehweh arítéhre.

²⁰ Ómi ahababáq kega téhrehraheqsabé suwahriehnsabé mitaq íre séyéowe. Mó kega sene ahababáqmarí tagehoéra téhrehraheq íre séyéowe.

²¹ Peh kaweqtaq mía míaó kega téhrehraheq séyéowe. Manikánka págege arítéhrara mirao arámbéhrí mó kega tagageheéra téhrehraheq séyéowe.

Sóniga Sísá sína éhwéh pahsuo éhwéhne.

²² Sísareq ite we kérahwána kereqka Sarúsarama suwahpeq sueq Súría marákórápéq pokowane. Sísaga iteba mitaq ména mó ke wání meriuwe.

²³ Sóniga Serima suwahpeq wahtotaq Inona arahno korabeq míowara áhnte waní ko púara mó kegá mitaq suwana Sóniga wání meriuwe.

²⁴ Mi tanáhráq mó kegá Sóni íre karábúsiipéq móátówe.

²⁵ Asiu anínseq Sóni kéro kereqka wání sosue sansánsábé ehwehéra Sóniba suwe.

²⁶ Sóniba séra wensabé, Íwáhnoraníno, arereq Sorana aroipéq seberaebéq mitaq teiátóna anímé wega mahtaq ména wání merírara ómiga are auwera weba pokowe uwe.

²⁷ Uwana Sóniga sensabé, Manikánka webataq itene arambehri tei teinire.

²⁸ Manikánka ite meirena kaweritankeheéna peh morá aní omaq atowe. Ínéwé íre mi aní úge teiátáu mino. Manikánka íné ebeq eqmaq núwátáire teiátáu mino.

²⁹ Ibehinínká wenawehqpa pokinserah amahnága ómiga Sísaba poku pokuowe. O menáhwéné iyahnabo anínká mitaq ména wene ehweh irena wene arupipeq eyoyóinserah amahnága ómiga íné nuera weba pokonsabé nirupipeq eyoyóire.

³⁰ We anotah aní úkínana íné pehgáriq aní úkono úwe.

³¹ Maniká míéhrabeqte tutai aní peh anotah aní ména moke mó ke kiotaikire. Marakóipeqte aní peh mahtaqté aní púana peh mahtaqté sánsánéna mahtaqté éhwéh tei teinire. Maniká míéhrabeqte tutai aní peh anotah aní ména moke mó ke kiotaikire.

³² We anotah aní ména wega tagariéh náneq írátíéh náneq éhwéh teíraq itega íre íráhwe.

³³ Wene ehweh kawerue íráh kegá, Maniká aiq pútaq aní míre atáhwe.

³⁴ Manikánka eqmaro aninká Manikáne ehweh kawerue tei teinire. Manikáne Awanka weba mía míai puana peh kawerue tei teinire.

³⁵ Manikánka wenahninsábé arutaboirena moke auráq matiahno atéhre.

³⁶ Wenahninsábé aiq pútare atáh kegá oga mérapeq aiq awaq míáhwe. Wenahniné sánsánsábé suwahrieh ke oga mérapeq íre awaq míowana Manikánka anotah abíáhnsá arita aritaire úwe.

4

Sísareq Sámária marákórápéqte ínínseq ehwehnuya éhwéhne.

¹ Mó kegá Péhrasi keyábé, Peh táhmaro kegá Sóniba suwana wání meriátáire. Áhnte kegá Sísaba suwana wání meriátáire uwe.

² Írakaumo. Sísaga wání íre meriuwaq peh morá ite we kérahwána kegá meriewáne.

³ Sísaga mi éhwéh irotaq wereq itereq Súría marákórápéq sueq Kehrari marákórápéq mónkakáq kouwekowane.

⁴ Itega Sámária marákó kótaikoneheowane.

⁵ Sámária marákó kótaikowanaraq Sáika suwahpeq koneheowane. Koneheowanaraq Sékópaga wenahni Sósépa awu marákórápéq kowane.

⁶ Sékópaga ubuqmaro matáipéqte wání mitaq kowe. Kowana Sísaga íre wahto nogu púana tawa tawanéna wéhékáhnabubu mitaq tútuue míowe.

⁷⁻⁸ Ite Sísá kérahwána kegá Sáika suwahpeq tópah sahq kowanaraq Sámária inínká wání sabatáhq súwe. Sísaga wensabé, Wání nánio úwana

⁹ Sámária inínká wensabé, Íné Sámária iní múge. Are Asiu aní míahna puah aneqsabé wání nánio eno úwe. Sámária kegá néu antéhyápíté Asiu kegá íre néunsabe kasenúwe.

¹⁰ Sísaga wensabé, Arega Manikánka aweráhi naneq íre tagariahne. Wání nánio teawú aní íre tagariahne. Arega tagariahnaraq tahirí oga mé wání nánio énána náuú irino úwe.

¹¹ Úwana mi inínká wensabé, Mi matáipéqte wání íre wahto mire. Are antehya íre matiahne. Oga mé wanímé eheqte uwe nániníbo?

12 Iteinahbú Sékópaga mi mataípeqté wání iuwe. Sékópareh karírónánínseq wene ménkámehnkámarinseqka mitaq nowe. Arega ínénsabe, Íné oga mé waní aweráhu aní múge ényabé arewe Sékópa kiotaiqme míahna anípo úwe.

13 Úwana Sísaga wensabé, Mipéqté wání nehra ke mótaq mó tahbobóoneherawoe.

14 Návéna waní nehnaq mó íre tahbobóinawire. Írakaumo. Návéna waní nehnaq arupipeq oga mía mía aráhnó tahnsa tuerueinae úwe.

15 Úwana mi inínká peh mataípeqté wánínsabé wíre íwíáhéna wensabé, Mahtaq séyéyabe nuwahriehre. Mó tahbobóínehboq teniena waní nánio úwe.

16 Úwana Sísaga wensabé, Arenawehq koweqme setao úwe.

17 Úwana, Íné íre nánuwehqkakaq aní múge úwana Sísaga wensabé, Íné íre nánuwehqkakaq aní múge tenienayabé aiq pútaróne.

18 Arega mó weh mewe mipinsuq mó weh mewe mipinsurue moberíáh wéh mewe sutona wino. Amahnága kérahna wehwé íre arenaweherurá míre. Minayabe aiq pútaróne úwe.

19 Úwana mi inínká wensabé, Are moke íné éhweh írátíahna puah íné iwíáhume are Manikáne ehweh iraréna aní móne.

20 Itene igaqnaréhga mah sawéhráq Manikánsabe iwíáh iwíáh ata ataowe. Arenanahbúréhga iwíáhéra, Sarúsarama suwahpeq Manikánsabe iwíáh iwíáh ata ataoro ewe. Manikánsabe ahbeq iwíáh iwíáh atanéhnkono úwe.

21 Úwana Sísaga wensabé, Ai q pútare ainto. Mókakewe íre peh mi sawéhrápéqkákáq Sarúsarama suwahpeqkákáq wehukega Manikánsabe iwíáh iwíáh ataneherawoe.

22 Ite Sámária kegá iwíáh iwíáh atáh náneq íre írátíáhwe. Ite kaweraitahna aní Asiu aní púaq Asiu kegá iwíáh iwíáh aintáh aní tagaríáhwe.

23 Mókakeakáq amahnágaákáq Manikáne Awanka págege arítéh kegá ai q pútaq sansánéra Manikánsabe iwíáh iwíáh atéhrataq sebataq Iteribonsabé kawerue iwíáh iwíáh atáhwe. Iteriboga mina tahnsa ké wensabé iwíáh iwíáh atáhnábé awahbehre.

24 Maniká íre áúakaq anínéna peh Wenawanka mía míaire. Minayabe kawerue iwíáh iwíáh atagéhboq iteiuwanka Manikánsabe iwíáh iwíáh ateq ai q pútaq sansánoro úwe.

25 Úwana mi inínká wensabé, Íné írátíómé ite meirena kaweraitankeheéna Mésáía, Manikánka omaq ato anínká sinawire. We sínagake moke teinkéhe úwe.

26 Úwana Sísaga wensabé, Arega iraréna anímé íné úge úwe.

27 Úwaq ite Sísá kérahwána kegá kouwekowane. Sísareq mi inínseqka ehwehnuyansabé áhtenowane. Áhtenéq Sísansabé, Árahono? Aneqsabé ehwehnoyo íre iraria peh ehiya míahwane.

28 Mi inínká wene wání antehya mitaq marena wenawahpeq pokéna wenawahrahyabé,

29 Máhoro. Peh morá aní íné íre tagarai anínká moke ínégá mirau naneqmarí pahqnúéhre. We seragahro. We Manikánka omaq ato anípómo. Seragahro úwe.

30 Úwara sega sensuwahpeq suera Sísaba suwe.

31 Sámária kegá áhníbórá sutaq ite Sísá kérahwána kegá wensabé, Íwáhnoraníno, táhutahurúno ewanana

32 wega itensabé, Íné itega íre tagaríáh táhútáhúq kéhre úwe.

33 Úwaq iteite náhenéq, Mó anínká táhutahuq awirápómo ehmuníq éhmúníqtaq irarewane.

34 Sísaga itensabé, Íné eqmaq núwátái aniné arambehriwe néne táhutahuq mire. Mina mirainauge.

35 Itaréitaré ío parabagínaraq onkiyonsá nera kéh tánáhráre iyeho. Amahnága tagaríáhro. Onkiyonsá áhnte nera kéhnserah Maniká Iteribo íre tagaríáh ké áhnte míáhwe.

³⁶ Onkiyonsá nera kéhrara mirauwíáhnserah oga mérapeq wehuke mórítáhro. Móríteq oga mía mía apéq meyagéhe. Manikáne ehweh teri terino kereq wehuke mórítáh kéreqne irupipeq eyoyóinkehboq mórítáhro.

³⁷ Iteinahbúréhga mahraréra, Mó kegá ayu uqmatowara mó kegá onkiyonsá mirauwíáhwe uwe. Mina unserah mó kegá Manikáne ehweh teri terinowara mó kegá wehuke meriqmera mórítáhwe. Segá mahraru ehwéh aiq pútaragire.

³⁸ Ínéreq mó kereqka Manikáne ehweh teri terinonaq ite wehuke meriqmeq Iteriboba mórítageheéna eqmaq íúwóge. Teri terinúnayabé ite áhnte meriqmeq mórítagehé úwe.

³⁹ Mi inínká, Moke mirau naneqmarí teníre únsabe áhnte Sáika suwahpeqte Sámária kegá Sísansabé aiq pútare atówe.

⁴⁰ Aiq pútare atera Sísaba séra wensabé, Máho. Iteruwahpeq sewíahno uwana Sísaga téhtaréráq sensuwahpeq kowíowe.

⁴¹ Sísaga mitaq síwáhnorúnsabe áhnte mó kegá aiq pútare atówe.

⁴² Aiq pútare atera mi inínsabé, Íre peh morá arega teienayabé aiq pútare atone. Ite wene ehweh kawerue ironayabé wensabé aiq pútare atone. We aiq pútaq mah kehíná kehíná meirena kaweraitéh aní míre atone uwe.

Sísaga anotah wahnáhné ahninkáwá kawerato ehwéhne.

⁴³ Sísaga mitaq téhtaréráq ména suena Kehrari marákórápéq pokúwe.

⁴⁴ Sísaga naho mahraréna, Manikáne ehweh irari aní mó ke suwahpeqte kégá iwíáh iwíáh atáhwe. Peh morá wenawahrahga wensabé íre iwíáh iwíáh atáhwe úwe.

⁴⁵ Sísaga Kehrari marákórápéq pokútaq mibeqté kégá eyoyóue mehweh atówe. Segá Sarúsarama suwahpeq táhutahuq notaq Sísaga mirau arámbéhrí aiq tagaríowe. Menah mirau arambehri tagaríó púara eyoyóue mehweh atówe.

⁴⁶ Sísaga Kéána suwahpeq Kehrari marákórápéq wánítate náhníaq sera ano mirarorabeq mónkakáq pokúwe. Kápénéáma suwahpeqte wáhnáh wenawahpeq míowana wenahni anotah awáhréúwe.

⁴⁷ Mi wahnáh anínká Sísaga Súría marákó suena Kehrari marákórápéq sire u ehwéh irena Sísaba pokue wensabé, Nénahni pukinaire. Arega nánuwahpeq segawerato éna pagu pagunúwe.

⁴⁸ Sísaga wensabé, Arega ótaq sansá tagéyabe awahbehre. Pehipi íre aiq pútare aintahne úwe.

⁴⁹ Úwana wega Sísansabé, Nénahni pukínehboq peheráh súno úwana

⁵⁰ Sísaga wensabé, Pokúno. Arenahni oga míanawire úwana mi wehgá Sísane ehwehnsabé aiq pútare atena pokúwe.

⁵¹ Ahbiah tahnsá wene nahtapeqsabé séwotaq wene arambehri kereq ahtapeq piehgíúwe. Segá wensabé, Arenahni kaweragirana oga míéhre teawúwe.

⁵² Teawúwana wega sensabé, Aneq tanáhráq kaweragirowa sega wensabé, Inokáh tunsoreráitaq kaweraguraire uwe.

⁵³ Uwana abowágá iwíáhéna, Sísaga, Arenahni oga míanawire teníátái tanáhráq peh monseráh tánáhrare úwe. Minayabe moke mi karírónánínká Sísansabé aiq pútare atówe.

⁵⁴ Sísaga menah Súría marákó suena Kehrari marákórápéq séna anehe mi otáq sánsá Kéána suwahpeq mirauúwe.

5

Sísaga káwehu ayehráq awahre aní kawerato ehwéhne.

¹ Mó tanáhráq Asiu kegá Sarúsarama suwahpeq táhutahuq norabeq Sísaga koraganieéna pokúwe.

² Sarúsarama suwahpeq kurirapéqté ónsá áwíq Sipisípiq Onsáe. Onsarapéqté kégéu ah ayehrápéq wání káwehu kowe. Íbaru ehwéh, Asiu kené ehwehme mi kawéhú áwíqmé Pétésárae. Mi kawéhú ayehrápéq moberíáh atataia náhmáí kowe.

³ Mitaq áhnte awáhré ké íre sugia peh surahpeq míówe. Aigará soriqnahnu kereq aura pira kéreq ah íre nogoráhu kereq mitaq míówe.

⁴ [Maniká míéhrabeqte íópeqté ánínká mó tanáhráq mó tanáhrárue mi wání áwíq áwíorúwe. Áwíq áwíorútaq ebeq tu awáhré áníné anepeq wánínka tabagúwana wene awahre suansúá kaweragúwe. Minayabe áhnte awáhré kégá kaweraginkeheéra káwehu ahtáq sáhuriówe.]

⁵ Peh morá ánínká peh íregárita q opéq 38 opéq awahreúwe.

⁶ We surahpeq míowana tagéna we áhnte opéq awahreúmé Sísaga tagariowe. Tagarawéna wensabé, Awaho ani méyabe awiro úwe.

⁷ Úwana mi anínká Sísansabé, Wánínka aroroitaq mó anínká wánípipeq íre meniqlmena márúnintéhre. Íné tue tueutaq mó anínká ebeq tubaiqme tubaiqmeowe úwe.

⁸ Úwana Sísaga wensabé, Irigúno. Arene máhriq mewe pokúno úwana

⁹ we suansúá kaweragúwana kie irigue wene máhriq mewena pokúwe.

¹⁰ Minayabe Asiu kegá kawerato aninsabé, Iboramé ahrena ahrena wehekáh míre. Arene máhriq mewe nogíneho uwe.

¹¹ Uwana wega sensabé, Íné kaweraintéh ánínká, Arene máhriq mewe pokúno teníre úwe.

¹² Úwara sega wensabé, Arene máhriq mewe pokúno teawí ánímé ineboue kasenuwe.

¹³ Áhnte wehekéqká paitió púana Sísá íre ábóra q míowe. Íre ábóra q míonsabe kawerato anínká sensabé, Kaweraintéh ánímé íre tagaríoge úwe.

¹⁴ Anehetaq Sísá Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté mátábúrápéq ména kawerato aní tagéna wensabé, Amahnága awaho ani míahne. Mó awahreurna serahninehboq móme íre ahababárúno úwe.

¹⁵ Kawerato anínká pokue Asiu ke tagéna sensabé, Íné kaweraintéh ánímé Sísae teriuwe.

¹⁶ Sísaga ahrena ahrena wehekáh mi aní kaweratonsabe Asiu kegá Sísá áwíqnowe.

¹⁷ Áwíqnowana Sísaga Asiu keyábé, Nániboga ahriahri arambehrii puana ínégaakáq arambehriuge úwe.

¹⁸ Sísaga ahrena ahrena wehekáh arambehriúnsabe Asiu kegá abiahnsanéra subiq suanéhe iwíáhuwe. Sísaga Manikánsabe, Nániboe atowe. Manikánsabe, Nániboe atonsabe Asiu kegá mahraréra, Wega, Ínéreq Manikánseq monseráh ánité úye irarime anotahta q íre kawerire éra suboneheqmúne iwíáhuwe.

Sísaga ehweh ariteyabe éhwéhne.

¹⁹ Sísaga sensabé, Kawerue írátíáhro. Íné wenahninká pehipi íre miraorahuge. Nánibone arambehri tagéna wega mirainserah íné wenahninká mirauge.

²⁰ Nániboga íné wenahninsabé arutaboira intena wene sánsá moke teni teninire. Wega mó kiota iqme arámbéhríákáq sokigi aintankéhe. Minayabe itega áhtenigehe.

²¹ Nániboga puko ke iriwe oganúq sítéhnserah íné wenahninká iwíáhu ke oganúq sitahráhuge.

²² Nániboga mah kehiná kéhíná íre ehweh arítéhre. Ehweh arámbéhríwé moke íné wenahninsabé, Ehweh arito aintéhre.

²³ Nánibo áwíq pankerera iwíáh iwíáhonserah íné wenahni níwíq ómiga pankerera iwíáh iwíáh aintageheéna ehweh arito aintéhre. Íné wenahninsabé suwahrieh kegá eqmaq núwéh aní Nánibonsabé íre iwíáh iwíáh atáhwe.

24 Kawerue írátiáhro. Néne ehweh irera íné eqmaq núwéh ánínsábé aiq pútare atáh ké oga mérapeq aiq awaq míáhwe. Ínéga se íre ehweh aritaníe. Pukia ánímáí tahnsa méra oganúkue mía míaowe.

Sísaga wehuke sainsuahna ehwéhne.

25 Kawerue írátiáhro. Amahnágaákáq mókakeakáq pusa kéga íné Manikáne ah-ninkáwáné ehweh iragéhe. Irera oga mía míaigehe.

26 Nániboga oganúq itahráhinserah íné wenahninká moq oganúq itahráhuge. Nániboga oganúq sito aintéhre.

27 Nániboga ínénsabe, Are wehukení úkóna aní míahna puah ahbabáq keyabé ehweh arito aintéhre.

28-29 Mókake ómi pukia ké maisaráhrabeqte kéga néne ehweh iragéhe. Íréhrataq kie irigigehe. Kaweqtaq mía miao keyábé, Oga mérapeq pokoro aritaníe. Ahbabáq aruqaruro keyábé ehweh aritena, Iraipéq pokoro aritaníe. Ínéga iraru ehwéhnsábé íre áhtenoro úwe.

30 Sísaga mó mahraréna, Ínébataq íre miraorahuge. Íre peh morá ínénéne iwíáhe. Íné eqmaq núwéh áníné iwíáh írátió púana kawerue wahnahnarítóge.

31 Néne sánsánsábé ínébataq teiútáq tahirímé íre aiq pútare aintáhro teiú irino. (Lo 19.15)

32 Néne arambehriyabé Nániboga teíre. Néne sánsánsábé irari ehwéh aiq pútaq ehwéhne. Mina aiq írátióge.

33 Itega wehuke Sóniba eqmaq sutowana wega aiq pútaq ehwéh iraréna néne sánsánsábé teriátáire.

34 Íre peh wehukene ehweh írátióge. Ite oga mía míaigeheéna mah ehwéh teiúge.

35 Ah tagageheéna árahmuga téhrehnserah itega íné tagariageheéna Sóniga kaweq ehwéh teiátáire. Mi tanáhráq wene ehwehnka itene irupipeq eyoyó aitáráire.

36 Nániboga miraúno i arámbéhrí mira aruqaruruge. Minayabe Nániboga eqmaq núwéhraq tagariáhwe. Néne arambehriga Sóniga teí éhwéh kiotaikire.

37 Íné eqmaq núwéh aní Nániboga néne sánsánsábé aiq teiátáire. Wene ehweh ite íre írátiáhwe. Wene auranabiahtapeq íre tagariáhwe.

38 Itega íné eqmaq núwéh ánínsábé íre aiq pútare aintáh púana wene ehweh itene irupipeq íre kagaire.

39 Ite oga mérapeq awaq mianeheéq Manikáne sehira sáhnsahwe taga tagowe. Mi sehiránká íné éhweh aiq teíre.

40 Aiq teíraq itega ínéba íre séyéonsabé árahue oga mérapeq awaq mianéhbo?

41 Íné anotah niwíq wehukebate íre meanieéna iraruge.

42 Itega Manikánsabe íre irutaboiratáhwe. Minawé aiq tagaríóge.

43 Nániboga íné eqmaq núwéhkana sugaqme ite íre mehweh aintáhwe. Mó aní peh wenáwíqtaq si aní mehweh atáhwe.

44 Mó kéga itensabé iwíáh iwíáh aitáhnsábé iuwahbehre. Manikánka kaweróne aitanayabé íre arutaboiro puag árahue ínénsabe aiq pútare aintánéhbo?

45 Ínéga Maniká míéhabeq ite ehweh aitanáe iwíáhiyeho. Mósísiga ite séhréh aitankéhe iwíáhiyeho. Írakaumo. Wene ehwehnka ehweh aitankéhe.

46 Mósísiga néne sánsánsábé sehiranue teiuwe. Minayabe itega wensabé aiq pútare atáhtáq tahirímé ínénsabe aiq pútare aintáh irino.

47 Mósísiga teiu sehiránsábé íre aiq pútare atáhnsábé ínégá teiú éhwéh árahue aiq pútare aintánéhbo úwe.

6

Sísaga 5 táhúséni (5,000) weh kiraboú ehwehne.

(Mátíyu 14.13-21; Máhka 6.30-44; Áruká 9.10-17)

¹ Mó tanáhráq Sísaga Kehrari kawéhútáq sípi kéwewena kure seberaebéq pokúwe. Kehrari kawéhúmé mó awíq Táibéria kawéhúne.

² Mitaq Sísaga awahre ke kawerarito púara áhnte kegá tagéra ótaq sansáne éra we kérowe.

³ Sísareq ite we kérahwána kereqka sawéhrapeq kire mi sawéhraq tútuue míahwane.

⁴ Ite Asiu kené sótaikú iahreraq ko tanáhráq táhutahuq né tanáhráq wahtonúwe.

⁵ Áhnte kegá Sísaba kíúwana tagéna Sísaga Pírípinsabé, Sira kegá tópah nehansabé árahue paiqmaranéhnkono úwe.

⁶ Sísaga miraína arámpéhri aiq iwíáhéna peh Pírípinsabé áhwárawe tagéna wensabé, Árahue paiqmaranéhnkono éna kasenúwe.

⁷ Pírípiga wensabé, Áhnte monératé 200 Kína tópah paiqme pehgáritarue sararáhna íre awehraq kanawire úwe.

⁸ Sísá kéro aní awíq Ehntaru, Pítane ábákawagá Sísansabé,

⁹ Mahtaqté ánímái we moberíah párétíákák téhtaré páhnikákák matíéhre. Áhnte ke míah púana mina abehq náneq tahnsáne úwe.

¹⁰ Sísaga ite we kérahwána keyábé, Tútuoro teriéro úwe. Mitaq áhnte ahpépáhq kotaq tútuue míówe. Se peh íregáritaq wehuké 5 táhúséni (5,000) wehuké míówe.

¹¹ Sísaga mi paretí mewena Manikánsabe, Kaweróne atena keqme tútuue míó ke náriuwe. Páréti náriunserahnue pahnikákák moq náriuwe. Segá táhutahuqsabé suwahbónserahnue náriuwe.

¹² Ómiga siyahbankirowana Sísaga ite we kérahwána keyábé, Arahq súéhboq morábí sáharáhro úwe.

¹³ Úwaq itega moberíah páréti arahqmé airápété téhtaré páhsíkétí úsawe obenkíq marahwáne.

¹⁴ Mío kega mi otáq sánsá tagéra mahraréra, Marakóipeq tuména Manikánka naho néne ehweh irarína aní eqmaraníe ú anímé Sísá wire uwe.

¹⁵ Sísaga iwíáhéna, Segá íné táhtorera ínénsabe, Amahnága itene anotah wahnáh aní míahno ainteho éna taqnobague webataq sawéhrapeq pokúwe.

Sísaga káwehu wání abobóráhtaba nogu ehwéhne.

(Mátíyu 14.22-33; Máhka 6.45-52)

¹⁶ Íó tupekútaq ite Sísá kérahwána kegá káwehu wání áhkórapeq tunse

¹⁷ sípi kéweweq kure seberaebéq Kápénéáma suwahpeq koneheowane. Penorabeq Sísaga íteba íre súwe.

¹⁸ Anotah soirírúnka nonaburóróúwe.

¹⁹ Sípiipéq kéq awanká karatáté wání subame kure peh ákáhtaq wahtó kowanana Sísaga íteba wání abobóráhtaba súwaq tagéq áhreowane.

²⁰ Áhreowanana Sísaga itensabé, Íné úge. Íre áhreoro úwe.

²¹ Itene irupipeq eyoyóeq wensabé, Máho ewanana Sísaga sípiipéq kiasague kirútuue míowe. Kirútuue míotaq ite pokonehe owanarabeq sípiipéq apubúue kowane.

Sísansabé anebahru ehwéhne.

²² Ahbiah tahnsá seberaebéqté kegá iwíáhéra, Inokáh peh morá sípi karáirana Sísá mipéq íre pokuraire. We kéro kega sebataq mewera pokurowe uwe.

²³ Táibéria marákórápéqté sípíwári kéwewera suwe. Tópah norabeq Sísaga Manikánsabe kaweróne atorabeq mi sipíwári wahtotaq kéwewera suwe.

²⁴ Suwara míó kega Sísansabé anebahréra wereq ite we kérahwána kereq íre miahwanayabé sega Sísá koraganeheéra mi sipíwári kéwewera Kápénééma suwahpeq pokuwe.

Oga mía mía tahutáhúqsábé éhwéhne.

²⁵ Sega seberaebéq Sísá tagéra wensabé, Íwáhnoraníno, arahtaq seno uwe.

²⁶ Uwana Sísaga sensabé, Kawerue írátíáhro. Ótaq sansánuraunsabé íre sewe. Peh tópah náíatáugana iyahbankítáinsabé sewe.

²⁷ Karekorahi tahutáhúqsábé íre arambehrioro. Peh oga mía mía tahutáhúqsábé arambehrioro. Mi tahutáhúqmé íné wehukení úku anínká náiníe. Maniká Nániboga omaq intena kaweróne aintéhre úwara

²⁸ sega wensabé, Manikáne arambehriwe aneq miraonehnikono uwe.

²⁹ Uwana Sísaga sensabé, Nániboga íné eqmaq núwéh ánínsabé aiq pútare aintáhmé minawé Manikáne arambehri wire úwe.

³⁰ Úwara sega wensabé, Itega arensabé aiq pútare atanéhboq aneq otáq sánsá mirainibo?

³¹ Manikáne ehwehnka mahraréna,
Sega nageheéna wega íópeqté tópah náriuwe íre. *(Kisim Bek 16.4)*
Mina únsarah iteinahbúréhga uworapeq pehipi ko topáh nowe. Minayabe arega aneq otáq sánsá mirainibo uwe.

³² Uwana Sísaga sensabé, Kawerue írátíáhro. Mósísiga íópeqté tópah íre náriuwe. Nániboga aiq pútaq íópeqté tópah náire.

³³ Manikáne tópah, íópeqté tópah márúnáiúnká mah kehiná kéhíná oga miahrahowe úwe.

³⁴ Úwara sega wensabé, Mi topáh náí náinúno uwe.

³⁵ Uwana Sísaga sensabé, Íné oga mía mía topáh múge. Ínéba sira kewé mó íre sirupibiinawire. Ínénsabe aiq pútare aintáh kéwé mó íre tahbobóoneherawoe.

³⁶ Itega íné tagéq ínénsabe íre aiq pútare aintáhwe teiewóge.

³⁷ Nániboga nánina kegá ómi ínéba sigehe. Ínéba sira kewé íre kaqsuaníe.

³⁸ Íre ínénéne iwíáh peh íné eqmaq núwéh áníné awahbeh árámbéhrí mirainieéna íópeqté tumióge.

³⁹ Íné eqmaq núwéh ánínká teniena, Návéna ke taqnobagiyehboq kawerue wahnah-natawéwahno. Anehe tanahráqmé návéna ke iriwe oganúq sito íre.

⁴⁰ Nániboga teniena, Are nénahni tagéra aiq pútare atáh kéwé oga mérapeq awaq miagéhe íre. Tenínsabé mi kewé anehe tanahráq iriwe oganúq sitanauge úwe.

⁴¹ Sísaga, Íné íópeqté tumió tópah múge únsabe Asiu kegá sibiahnsa atera seye ehmuníq éhmúníruwe.

⁴² Ehmuniq éhmúnírera, Ehweh teí aní wenáwíq Sísá wire. We Sósépane ahninkáwá wíre. Wenanoibo tagariona akéq móye. Amahnága wega, Íné íópeqté tumióge irarime árahinsabébo uwe.

⁴³ Uwana Sísaga sensabé, Iteite abiahnsanue ehmuníq éhmúníriyeho.

⁴⁴ Wehukega pehipi ínéba íre sigehe. Peh Nánibo íné eqmaq núwéh ánínká sabiri kegá ínéba sigehe. Mi kewé anehe tanahráq iriwe oganúq sitaníe.

⁴⁵ Manikáne ehweh iraru kene sehiranka mahraréna,
Manikánka ómi síwáhnorinkehe íre. *(Aisaia 54.13)*
Nániboga síwáhnori ehwéh íráh kegá ómi ínéba sewe.

⁴⁶ Mah kehiná kéhínánká Nánibo íre tagahwe. Íné, Maniká míéhrobeqte ánínká ínébataq Nánibo tagarauge.

⁴⁷ Kawerue írátíáhro. Ínénsabe aiq pútare aintáh ké oga mérapeq aiq awaq miahwe.

⁴⁸ Íné oga mía mía topáh múge.

49 Pehipi ko topáhmé iteinahbúréhga uworapeq méra naruera íre oga mía pehipi pukuwe.

50 Íópeqté tópáh tumiónsábé nehra kegá íre pukigehe.

51 Íné íópeqté oga mía mía topáh múge. Íné nehra kegá oga mía míaigehe. Mah kehiná kéhíná oga mía míaigeheéna íné pukinie. Minayabe náíéna topáhmé néne niwaq mire úwe.

Sísaga wene korahqkakáq awaqkakaqsábé irarú ehwehne.

52 Asiu kegá seyensabé ehwehéra, Mah aniné awaqme árahue náinkéhbo uwana

53 Sísaga sensabé, Kawerue iratíáhro. Íné wehukení úku aniné korahqkakáq niwaqkakáq peh áwé tagah kegá oga mérapeq íre awaq míáhwe.

54 Néne korahqkakáq niwaqkakáq nah kegá oga mérapeq aiq awaq míáhwe. Mi kewé anehe tanahráq íriwe oganúq sitaníe.

55 Oga mía mía tahutáhúqmé néne korahqkakáq niwaqkakáq míre.

56 Néne korahqkakáq niwaqkakáq nah kegá ínéba mía míaowe. Ínéga seba mía míauge.

57 Íné eqmaq núwéh ání, Nánibo oga mía míai puana íné moq oga mía míauge. Íné oga mía míauserah íné nehra kegá oga mía míaigehe.

58 Íné íópeqté tú tópáh íre iteinahbúréhga no naneq tahnsáne. Segá pehipi ko topáh naruera íre oga mía míaowe. Íópeqté tú tópáh nehra kegá oga mía míaigehe úwe.

59 Sísaga mi ehwéh Kápénéáma suwahpeq Asiu kené momiwí nahtápéq síwáhnorúwe.

Sísawe oganúq itahráhi ehwéhnkákáq áníne.

60 Áhnte we kéro kega mi ehwéh irera seye náhenéra, Minawé anotah pagégé éhwéh míre. Inseréhga iragéhbo uwe. Inseréhga iragéhbo éra ehmuníq éhmúníruwana

61 Sísaga wene arupipeq sene ehweh irena sensabé, Amahnága teiú éhwéhnsábé iuwahriehro?

62 Íné wehukení úku anínká túrabeq mó kionaq tagéq aneq iwíáhonehbo?

63 Manikáne Awanka oganúq ítéhre. Peh wehukega íre miraorahowe. Teiú éhwéhnsábé Manikáne Awanka oganúq ítéhre.

64 Ite mó kegá aiq pútare aintáhwaqme mó kegá íre aiq pútare aintáhwe úwe.

Sísaga wene arupipeq wensabé íre aiq pútare átó kereq wene naruo koweriranaú anínseq tagario púana mi ehwéh irarúwe.

65 Sísaga sensabé, Minayabe mah ehwéh teiewómé wehukega pehipi ínéba íre sighe. Peh Nániboga sabiri kegá ínéba sighe úwe.

66 Úwara áhnte we kéro kega Sísá auwera mó íre kérowe.

67 Sísaga ite airápété téhraníté kérahwána keyábé, Ite moq nuweq pokonehbo úwe.

68 Úwana Sáimóni Pítaga wensabé, Itene Wahnahno, inseba pokonehkonono? Arene ehwehnka oganúq itahráhire.

69 Are Maniká míéhrabeqte kaweqtaq mía míaóna aní móne. Aiq tagarione. Minayabe aiq pútare atone úwe.

70 Úwana Sísaga itensabé, Ite airápété téhraníté omaq itáráuge. Ite míáhrabeqte ání owainawane aníne úwe.

71 We Sáimóni Ísíkaríótine ahninkáwá Súrásansabé irarúwe. We airápété téhraníté míórabeqte ánínká Sísane naruo weba koweriranaúwe.

7

Sísaga mó ke táhutahururabeq koragó ehwehne.

1 Asiu kegá Sísá subíyehoéna wega Súría marákórápéq íre kuriá peh Kehrari marákórápéq mó ke suwahpeq mó ke suwahperue ah noguwe.

2 Asiu kegá saqmaq saqmaq nahmarí pearera táhutahuru tanáhráq áhníbóránúwe.

³ Wenábáqmarinká Sísansabé, Ómi are kéréh kégá arene arambehri taganehboq mahtaq sue Súría marákórápéq pokúno.

⁴ Arega anotah aní míankehboq kopípéq arambehriinehboq ábóraq arambehriúno. Arega ótaq sansá mirainaraq mah kehíná kéhíná kosokigiúno uwe.

⁵ Wenábáqmarinká Sísansabé íre aiq pútare ató púara mi ehwéh iraruwe.

⁶ Sísaga sensabé, Amahnága íné anotah aní mío tánáhráq íre suriéhre. Ahriahriwe itene tanáhráre.

⁷ Ahbabáq kehínanká itensabé suwahbehre. Sene ahbabáqsabe teriu púana ínénsabe suwahriehre.

⁸ Iteite táhutahurorabeq pokurero. Íné anotah aní mé tanáhráq íre suriéh púana táhutahurorabeq amahnága íre pokinie

⁹ éna Kehrari marákóráq peh mitaq míowe.

¹⁰ Táhutahururabeq wenábáqmarinká kuwana Sísaga epéráhpérue mitaq suena Sarúsarama suwahpeq táhutahururabeq pokúwe.

¹¹ Sísansabé anebahréra Asiu kegá táhutahururabeq mó keba mó kebanue kasenéra, Sísá ehéq míehro éra kasenuwe.

¹² Mío kega Sísane sánsánsabé ehmuniq éhmúníréra mó kegá, We kaweq aní míre uwara mó kegá, Írakaumo. We péhe aní míre uwe.

¹³ Se Asiu kené wahnahmarínsabé áhreu puara Sísá éhweh íre pahsúówe.

¹⁴ Táhutahuru tanáhráq ákáhtaq parabagútaq Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wíráipéq kibekéna síwáhnorúwe.

¹⁵ Síwáhnorúwara Asiu kegá áhtenéra mahraréra, Íre sigarue tagariéh aní míre. Árahue ahte bia aní úkurairo uwe.

¹⁶ Uwana Sísaga sensabé, Ínéga íwáhnoru ehwéhmé íre ínébataq néne iwíáhe. Mina íné eqmaq núwéh aníné iwíáh wíre.

¹⁷ Ínéga íwáhnoru ehwéhmé Manikáne iwíáhbópoq peh ínébataq néne iwíáhbópoq teiúge iwíáho? Manikáne arambehriyabé arutaboirena mirainauge iwíáhi anínká néne ehwehme íre peh ínénéne iwíáh peh Manikáne iwíáh wíre ue tagariankehe.

¹⁸ Wewene ehweh síwáhnori anínká wewensabé iwíáh iwíáhire. Eqmaq núwéh ánínsabé iwíáh iwíáh atónsábé íre péhenia peh aiq pútariahnsanuge.

¹⁹ Manikánka sehgióro ú ehweh Mósísiga naho teiu mino. Mi ehwéh ite íre íráhwe. Amahnága íné nubi q sueyabe ite aneqsabé iuwahbehro úwe.

²⁰ Úwara mío kega wensabé, Owainawanka arene arupipeq míeh púah wega inserahni iwíáhóne. Are subiq suaneheme inseréhga irareo uwe.

²¹ Uwana Sísaga sensabé, Ahrena ahrena wehekáhtáq íné peh morá ótaq sansánunsabé ite iwíáh kikirowe.

²² Mósísiga naho káriq anímáigáúné síú amurúruwe sansa teiuwe. Íre Mósísiga peh iteinahbúréhga mi sansá áhwárarówe. Ite ahrena ahrena wehekáh mi sansámé mira aruqarurowe.

²³ Mósísiga sehgióro ú ehweh anterúéhneho éq itega mi sansá ahrena ahrena wehekáhnkákáq mira aruqarurowe. Mira aruqarurome ínéga ahrena ahrena wehekáh wehukeni kaweratáráunsabé árahínsabé abiahnsa aintaho.

²⁴ Apubúue tagéq íre kaweq iwíáhéq ehweh aintaho. Peh tábúsoqme iwíáhue tagéq irarero úwe.

Sísá inseboue kabaru ehwéhne.

²⁵ Táhmaro Sarúsarama suwahpeqte kégá kasenéra, Segá subiq suaneherao anímé mah anípo?

²⁶ Wega mahtaq ábóraq síwáhnorirara wahnah kegá peh túbáh agowe. Túbáh agonsabé mah anímé wehuke merirena kaweraritankeheéna Manikánka omaq ato aní míre iwíáhowapómo.

²⁷ Mi aní wenawahpeq aiq tagarione. Manikánka omaq ato anínká sínaraq wenawahpeq ómiga íre tagariagehe uwe.

²⁸ Uwana Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh tápéqté mátábúrápéq Sísaga síwáhnorena anotahtaq mahraréna, Itega íné tagarione éq nánuwahpeq tagaríáhwe. Íné tutaume íre ínébataq néne iwíáhga tutaugé. Íné eqmaq núwéh ání we aiq pútaq aní míéhraq itega we íre tagaríáhwe.

²⁹ We míéhraheqte tutaugana wega íné eqmaq núwéh púana ínéga we aiq tagaríóge úwe.

³⁰ Uwara sega wene ehweh irera iwíáhéra, We táhtoranéhe uwe. Sísaga pukú tanahráq íre surio púara sega peh áwé tagowe.

³¹ Áhnte mío kega, Sísansabé aiq pútare atówe atera mahraréra, Sísaga áhnte otáq sánsá mirai puana Manikánka omaq ato anínká sínaraq wega miráina sansánká Sísaga miraurai otáq sánsá kiotaikinabo uwe.

Sísaga táhtoranéheéra párisiwarí eqmaq súó ehwehne.

³² Soruparíó kega Sísane arambehriyabé ehmuniq éhmúníruwara Péhrasi kegá írówe. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Péhrasi kereqka Sísaga táhtoranéheéra sene párisiwarí eqmaq súówe.

³³ Sísaga mahraréna, Iteba wahto tanahráq ména anehe íné eqmaq núwéh ánípá pokinie.

³⁴ Itega íné ninebahrirataqmé íre taganeheq móe. Íné pokonarabeq ite íre kioráhowe úwe.

³⁵ Úwara Asiu kegá seye mahraréra, We eheq pokinabo? Ite anebahréq we íre tagahrahúnarabeq eheqpo? Mó nahnsó suwahpeqte Asiu kébá pokinabo? Káríki ehwéhno ke suwahpeq pokue síwáhnorinabo?

³⁶ Ite íné ninebahrirataqmé íre taganeheq móe ire. Wega irarime íre iahtebóna ehwéhne. Íné pokonarabeq ite íre kioráhowe ire. Wega irarime íre iahtebóna ehwéhne. Mi ehwéhmé aneq ehwéhpómo uwe.

Oga mía mía aráhnónsábé éhwéhne.

³⁷ Mi tahutáhúré tanáhráq anehete wehekáh tánáhráq anotah tanáhráre. Mi wehekáh Sísaga iriwe ména anotahtaq mahraréna, Ite tahbobóináraq ínéba sure sewe nahro.

³⁸ Ínénsabe aiq pútare aintáh kéné sirupipeq oga mía mía aráhnó tueruenawire. Manikáne ehwehnka irarinserah sirupipeq oga mía mía aráhnó tueruenawire úwe.

³⁹ Mah ehwéhnúme Sísaga Manikáne Awansabé irarúwe. Sísaga Maniká miorabeq íre kirio púana Manikáne Awa íre eqmarowe. Sísaga iwíáhéna, Nániboba pokonaraq ínénsabe aiq pútare aintáh kébá Manikáne Awa kieqmaranie iwíáhuwe.

Sísansabé íre peh morá iwíáhunsabé éhwéhne.

⁴⁰ Mío kega wene ehweh irera táhmaroga mahraréra, Manikánka naho néne ehweh irarína aní eqmaraníe ú anímé we wire uwe.

⁴¹ Mó kegá mahraréra, Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna peh morá aní omaq atowe. We mi aní míre uwara mó táhmaroga mahraréra, Manikánka omaq ato aní íre Kehrari marákórápéqté ání míre.

⁴² Manikáne ehwehnka mahraréna, Manikánka omaq ato anímé Tébiti kahnáh ání míre. We Tébitine marakórapeqté Pétaríéma suwahpeqte ání míre ire. (*Buk Song 132.11; Maika 5.2*)

Manikáne sehiranka aiq mahrari mino uwe.

⁴³ Sísansabé mó kegá mó iwíáhuwara mó kegá mó iwíáhuwe.

⁴⁴ Táhmaro kegá táhtoranéhe iwíáhéra íre táhtosa pehragowe.

Wahnah kereqka íre aiq pútare atáh éhwéhne.

⁴⁵ Eqmaq súo parísíwárínká Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Péhrasi kereqpa kouwekuwe. Kouwekuwara sega sensabé, Aneqsabé Sísá íre meqmeq seo uwe.

⁴⁶ Úwara parísíwárínká sensabé, Wega irari éhwéhnká moke mó kené ehweh kiotaikire uwe.

⁴⁷ Úwara Péhrasi kegá parísíwárínsábé, Itega moq wene péhe éhwéhnsábé aiq pútare ataho?

⁴⁸ Wahnah kereq ite Péhrasi kereqka wensabé íre aiq pútare atona wino.

⁴⁹ Manikáne sansá íre írátíáh kegá sebataq Sísansabé aiq pútare atáhwe. Mi ke iraipéq pokoneherao ke wóe uwe.

⁵⁰ Níkóríma, menah tanahráq Sísaba sú aninká we Péhrasi anínéna wenawahrah Péhrasi keyábé mahraréna,

⁵¹ Manikánka sehgióro ú ehwehnká anereiro? Wehukení pehipi ehweh ato iro? Írakaumo. Ebeqme wehukeniné ehweh ireq wene arambehri tagariáhro. We ahbabárinaraq anehemé ehweh ato ire úwe.

⁵² Úwara sega wensabé, Are moq Kehrari marákórápéqté ánipo? Manikáne ehweh púkuipéq kabarue tagáhno. Manikáne ehweh irare kegá Kehrari marákórápéqté íre séyéowe

⁵³ [Éra sene nahtapeq abae aguwe.

8

Ahbabáq ini Sísaba meqme ku ehwéhne.

¹ Sísaga Óríwi sawéhrápéq pokúwe.

² Ahbiahipeq Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq kibekúwe. Kibekúwara ómi mío kega weba suwana wega tútuue ména síwáhnorúwe.

³ Mósísiga sehgióro ú ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kereqka ahbabáq ini sabiruera meqmera wehekeq ákáhpi móátówe.

⁴ Móátéra Sísansabé, Íwáhnoraníno, mah iní mó wehgá abariiraq tagéq táhtoqme meqme súne.

⁵ Mósísiga sehgióro ú ehwehnká mina tahnsa ahbabáq ininsó ebahtaté tuparuqme subiq súáhro ire. Arewe aneq iwíáhono uwe.

⁶ Sísaga íre tábúsoqme irarinaraqmé wensabé ehweh ataneheéra áhwárawe tagéra kasenuwe.

Kasenuwana Sísaga taebewe ayahnkarataté obe marákórácq sehiranúwe.

⁷ Segá mó kasenaq mó kasenaruwana Sísaga iriwe ména sensabé, Íre ahbabári anínká ebeqte ébáh mewe tuparuankéhe

⁸ éna mó taebewe ayahnkarataté marakóraq sehiranúwe.

⁹ Mítaq mío kega wene ehweh irera aboawah weh ebeq mótaq mótarue pokuwe. Ómiga Sísá auwera pokuwana Sísaga tútuue míorabeq peh morá mi inínká iriwe míowe.

¹⁰ Sísaga iriwe ména mi inínsábé, Are meqmera se ke eheq míahe? Segá íre ehweh ataho úwana,

¹¹ Írakaumo úwe. Írakaumo úwana Sísaga wensabé, Ínéga moq íre ehweh ataníe. Pokéwahno. Mó ahbabárinehboq kaweqtaq míahe úwe.]

Sísá téhrehnka inserahni anínsábé éhwéhne.

¹² Sísaga sensabé mó mahraréna, Mah kehiná kéhíná míáhrabeq téhrehnka inserahnu aní múge. Íné séníreh anínká íre sunkíkírirabeq nogena peh kaweqtapéq téhrehnabeq noginkéhe úwe.

¹³ Úwara Péhrasi kegá wene ehweh irera wensabé, Arerensabé iraréne. Arene ehweh íre aiq pútaq ehwéhne uwana

¹⁴ Sísaga sensabé, Néne sánsánsabé irarume aiq pútaq ehwéhnuge. Íné tutaaurabeqkákáq íné pokinieurabeqkákáq tagaríó púana aiq pútaq ehwéhnuge. Íné tutaaurabeqkákáq íné pokinieurabeqkákáq íre tagaríáhwe.

¹⁵ Wehukenínká iwíáhinsERAH íwíáhéq ehweh aintáhwe. Ínéga amahnága moke wehukeyabé íre ehweh aitóge.

¹⁶ Ínéga ehweh aítáhnaraq tábúsoqme ehwéh aitaníe. Nánibo íné eqmaq núwéh ánínká ínéba mía míai puana íné íre ahbabáq iwíáhorahéna peh tábúsoqme ehweh aitaníe.

¹⁷ Itega, Manikáne ehweh sehgiune eme mi ehwéhnká mahraréna, Téhranítégá morá éhwéhnoyana sene ehweh aiq pútaq ehwéhne ire.

¹⁸ Néne sánsánsabé teiúgana Nánibo, íné eqmaq núwéh ánínká moq néne sánsánsabé teíre úwe.

¹⁹ Úwara sega wensabé, Arenabo eheq míehro uwana Sísaga sensabé, Ínéreq Nániboreq íre tagaríáhwe. Íné tagaríáhtáq tahirímé Nánibonkakákáq tagaríáh irino úwe.

²⁰ Mi ehwéh Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq sene móne maqmaru paqnáh wahtotaq Sísaga síwáhnorúwe. Íre we puké tanahráq púara mó kegá we íre táhtoqmera móátówe.

Sísaga, Íné pokinieurabeq ite íre kioráhowe ú ehwehne.

²¹ Sísaga Péhrasi keyabé mó mahraréna, Íné pokinie. Itega íné ninebahréq itene ahbabáqkakaq pukoneheqmóe. Íné pokinieurabeq itega íre kioráhowe úwe.

²² Úwara Asiu kegá seye náhenéra, Íné pokinieurabeq itega íre kioráhowe ire. Árahinsabé mi ehwéh irariro? Wewega wewe subiqmena pukinabirapómo uwe.

²³ Uwana Sísaga sensabé, Ite mahtaqté ké wóe. Íné íópeqté ání múge. Ite mah marákóipéqté ké wóe. Íné íre mah marákóipéqté ání múge.

²⁴ Itene ahbabáqkakaq pukoneheqmóe teiúge. Ínénsabe áwahe aní míreue íre aiq pútare aintéhrrataq itene ahbabáqkakaq pukoneheqmóe úwe.

²⁵ Úwara sega wensabé, Are insebo uwe. Are insebo uwana Sísaga sensabé, Íné tei teinu aní múge.

²⁶ Itega miraonsabé áhnte ehwéh kéhre. Áhnte ehwéh aítahráhuge. Íné eqmaq núwéh aní aiq pútaq aní mía míai puana mah kehíná kehíná wega teni tenini ehwéh teiúge úwe.

²⁷ Sísaga Maniká Wenabonsabé teriuwara míó ke íre írówe.

²⁸ Sísaga sensabé, Itega íné wehukení úku aní awankátaq táhpawe pankeréhrrataq íné wenahni míre éq ahtebagehe. Íre ínénéga iwíáhéna iraruge. Peh Nániboga teninsabé teiúge. Minaakaq ahtebagehe.

²⁹ Íné eqmaq núwéh ánínká ínéba mía míaire. Ínéga we awahbeh arámbéhrí kawerue mira aruqarurunsabé wega íre nuwena pokire úwe.

³⁰ Mi ehwéh irarúnsabe áhnte míó kega wensabé aiq pútare atówe.

Aiq pútaq ehwéhnká soraq iuwankéhe i ehwéhne.

³¹ Wene ehwehnsabé, Aiq pútaq ehwéhne atówana Sísaga sensabé, Itega néne ehweh págegeue ambubu atíéhrrataqmé peh mi tanáhráq aiq pútaq íné sénírah ké míagehe.

³² Íné sénírhrrataq aiq pútaq ehwéh ahtebahrana mi ehwéhnká soraq iuwankéhe úwe.

³³ Úwara sega wensabé, Ite Ébárahma kahnáh miónara mó kegá náhgáqtate íre iyarówe. Minayabe ite soraq iuwankéhe irarenawe árahinsabé irareno uwe.

³⁴ Uwana Sísaga sensabé, Kawerue írátíáhro. Ahbabáq aruqaruro ke sene ahbabáqka iyaréhre.

³⁵ Ahbabáqka iyaréh kéga Nánibone nahtapeq íre míahrahowe. Írakaumo. Peh morá wene animárinká mía míaoowe.

³⁶ Íné Manikáne ahninkáwágá pugeq iuwáhnaraq ahbabáqka mó íre iyarahráhire.

³⁷ Íné tagaríomé ite Ébárahma kahnáh miáhwe. We kahnáh méq itene irupipeq néne ehwehka íre kagai puaq itega íné nubonehe íwíáhowe.

³⁸ Nániboga íné sokigi anínsábé teiúge. Itewe iteriboga íwáhnori sansá mira aruqaruowe úwe.

Owainawane sánsánsábé éhwéhne.

³⁹ Péhrasi kegá Sísansabé, Ébárahma iteribo wire uwe. Uwana Sísaga sensabé, Ite Ébárahmane animarí miáhtáq tahirí wene sánsá mirao irino.

⁴⁰ Aiq pútaq ehwéh Nániboga teni tenini ehwéh teiúgaq itega íné nubonehe íwíáhowe. Itega mira onserah Ébárahmaga íre miraúwe.

⁴¹ Iteriboga mira aruqarurinserah miraowe úwara sega wensabé, Iteinoréh ahbabáq ininsó miáhwe íwíáhono? Iteribo íre áhnte, peh morá Manikáne uwana

⁴² Sísaga sensabé, Maniká Iteribo iraq tahirímé ínénsabe irutaboiraintáh irino. Maniká miéhrabeqte tumióge. Íre néne iwíáhga tumióge. Manikánka eqmaq núwátáirana tumióge.

⁴³ Néne ehweh árahinsabé íre iraho? Itega néne ehweh iuwahrieh puaq íre íráhwe.

⁴⁴ Ite owainawane animarí móe. Owainawanka ahbabáq sansansábé awahbehnserah itega wene sánsá miraéyabe iuwahbehre. Áwahewé we mó ke subiq suo ani míowe. We íre aiq pútari aní miéh púana péhe éhwéh tei teinire. Wega péhe aní ména péhe sánsá áhwáró púana péhe éhwéh tei teinire. Wene sánsáne.

⁴⁵ Íné aiq pútaq ehwéh teiúnsábé itewe íre aiq pútare aintáhwe.

⁴⁶ Íné ahbabáq ani míre irarénawe insega irariro? Íné aiq pútaq ehwéh teiúme aneqsabé íre aiq pútare aintaho?

⁴⁷ Manikáne animarínká wene ehweh íráhwe. Ite íre wene animarí miáh púaq wene ehweh íre íráhwe úwe.

Sísaga, Ébárahma íre míotaq miáhwa aní múge ú ehwehne.

⁴⁸ Asiu kegá wensabé, Are Sámária marákórápéqte aní miáhnana owainawanka arene arupipeq miéhre. Aiq pútaq ehwéh irarúne uwana

⁴⁹ Sísaga sensabé, Nirupipeq owainawa íre miéhre. Nánibonsabé iwíáh íwíáhugaq itega ínénsabe íre kaweq ehwéh aintáhwe.

⁵⁰ Anotah aní míómé íre ínénéne iwíáhe. Nánibo mah kehíná kehíná saraqmarahna aninká wewega anotah aní miáhno aintéhre.

⁵¹ Kawerue írátíáhro. Néne ehweh irera néne sánsá sehgíra kewé íre pukigehe úwe.

⁵² Úwara Asiu kegá wensabé, Owainawanka arene arupipeq miéhraq amahnága aiq tagarione. Néne ehweh irera néne sánsá sehgíra kewé íre pukigehe eno? Ébárahmareq Manikáne ehweh iraru kereq ómi puku mino.

⁵³ Ébárahma iteribo pukúnsabe arega, Íné Ébárahma kiotaiqme aní míóge íwíáhono? Are iwíáhónawe inseúge íwíáhono uwe.

⁵⁴ Uwana Sísaga sensabé, Ínéga ínénénsabe iwíáh íwíáhutaq tahirímé mina abehq náneq úki irino. Nániboga ínénsabe iwíáh íwíáh aintéhre. Nánibo itene Manikáne eme

⁵⁵ itega we íre tagaríáhwe. Ínéga we tagaríóge. Ínéga we íre tagaríóge teiútáq tahirímé íné ite tahnsá péhe aní míó irino. Ínéwé we aiq tagaríóge. Wene ehweh irena wene sánsá mira aruqaruruge.

⁵⁶ Iteinahbú Ébárahmaga íné tanáhráqsábé iwíáhue níwénunéna iwíáh íwíáhuwe. Anehe íné tagéna wene arupipeq eyoyóúwe úwara

⁵⁷ Asiu kegá wensabé, Are íre aboawah weh miáhna puah Ébárahmawe árahue tagari-ahno uwe.

⁵⁸ Uwana Sísaga sensabé, Kawerue írátíáhro. Ébárahmawe íre míotaq miáhwa aní múge úwe.

⁵⁹ Mi ehwéh irera sega ebahtaté tuparuqme subiq suaneheéra mi ebáh kabaruwe meyówe. Meyówana Sísaga taqnobague Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté tueyokúwe.

9

Aura pira ání kawerato ehwehne.

¹ Sísaga ah nogutaq aura pira ání, itaq mahbí tagówe.

² Wenanoga maqmioaq aura pira ání maqmarowe. Ite we kérahwána kegá Sísansabé, Íwáhnoraníno, wenanoga aura pira ání maqmaronsabe insega ahbabáruo? Aura pira anínká ahbabáruo? Wenanoiboga ahbabáruo? Insega ahbabáruo kasenowane.

³ Kasenowanana Sísaga itensabé, Íre wereq wenanoiboreqne ahbabáqsabe aura pira ání míéhre. Itega Manikáne arambehri tagageheéna we aura pira ání míéhre.

⁴ Íné eqmaq núwéh aníné arambehri téhrehtaq miraonehe. Penkínaraq ómiga íre arambehriorahúne.

⁵ Ínéwé mah marákó marákó mé tanahráqmé mah kehiná kéhíná míáhrabeq téhrehnka inserahnu aní múge úwe.

⁶ Miraréna marakóraq tehqniarena wene ayahnkarataté marakó abiroúwana seraweh úkúwe. Mi seráwéhraté aura pira aníné aurátaq abaq marena

⁷ wensabé, Síróama kawéhúpípéq móbabeq paberúno úwe. Sene ehwehme Síróamawe eqmaréh aní míre. Móbabeq paberúno úwana wega pokue móbabeq paberúwana wene aura kaweragúwana kouwekúwe.

⁸ We aura pira ání míotaq ineh inehúwara wenawahraheq mó kereqka taga tagauwe. Wegá kouwekútaq mi kegá aura kaweragú aní tagéra mahraréra, Mi anímé tútúue ména ineh inehi anímé webo kasenuwe.

⁹ Mó kegá, We wire uwara mó kegá, Írakaumo. Peh we tahnsá aní míre uwe. Uwana mi anínká mahraréna, Ite irare anímé íné úge úwe.

¹⁰ Úwara sega wensabé, Arene aura árahue kaweragirowana

¹¹ wega sensabé, Sísae ue áwírató anínká serawehtaté niurapi abaq intena ínénsabe, Síróama kawéhúpípéq móbabeq paberúno tenírana móbabeq paberugana niura kaweragire úwe.

¹² Úwara sega wensabé, We eheq míehro uwana, Íné íre tagaríoge úwe.

Sísaga kaweratonsabe Péhrasi kegá ehwehu ehwéhne.

¹³ Segá aura kaweragú aní meqmera Péhrasi keba móátówe.

¹⁴ Sísaga seraweh mirarena wene aura kawerato tanáhráq ahrena ahrena wehekáhne.

¹⁵ Péhrasi kegá aura kaweragú anínsabé kasenéra, Arene aura árahue kaweragirowana wega sensabé, Serawehtaté niurapi abaq intéhrana pabeq paberugana amahnága niura kaweragire úwe.

¹⁶ Úwara mó Péhrasi kegá mahraréra, We ahrena ahrena wehekáhté sánsá anetaníbo iwíáhi puana we íre Manikánka eqmaréh aní míre uwe. Uwara mó kegá mahraréra, We ahbabáq ani tahirímé mina tahnsa ótaq sánsá árahue mirai iripo uwe. Mó kegá mó iwíáhuwara mó kegá mó iwíáhuwe.

¹⁷ Segá aura kaweragú anínsabé mó kasenéra, Arene aura kaweratéh anínsabé, Arega aneq iwíáhono uwana, We Manikáne ehweh irari aní míre úwe.

¹⁸ Sísaga aura pira ání kaweratonsabe Asiu kegá íre aiq pútare ató púara wenanoibo akéqsabé síáhrabue kasenuwe.

¹⁹ Kasenéra, Mah aní itenahnipo? Maqmíónaraq aura pigúo? Amahnága wene aura árahue kaweragirowana

²⁰ Uwara wenanoiboga sensabé, We itenahni míre. Teh maqmarahwáyataq aura pira aní maqatahwáye. Mina aiq tagarióye.

21 Amahnága we tagahrahinsabé íre tagarioye. Wene aura kaweratéh ání íre tagarioye. Wensabé kaseniranao. We anonani púana irarerahire uye.

22 Wenanoibo akéqkáká Asiu keyábé áhreuya puara mi ehwéh iraruye. Wene aura íre kaweragútaq Asiu kegá sío síoéra, Sísave aiq pútaq ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka omaq ato aní míre atáh ké momiwí nahtápéqté kaqsuanéhe uwe.

23 Minayabe wenanoibo akéqkáká Asiu keyábé, We anonani míre. Kaseniranao uye.

24 Asiu kegá aura kawerato anínsábé mó áhrabéra wensabé, Peh morá Manikánsabe iwíáh iwíáh ato. Ite tagarionawe arega iraréna anímé ahababáq ani míre uwe.

25 Uwana wega sensabé, We ahababáq anipómo. Íné íre tagaríóge. Íné aura pira ání mía míaugana amahnága néne niura kaweraintéhre. Peh mina aiq tagaríóge úwe.

26 Úwara sega wensabé, Wega aneq miratehro? Arene aura árahue kaweratehro uwe.

27 Uwana wega sensabé, Métáq teiúgaqme íre íráhwe. Mónkakáká aneqsabé teinínkono? Ite moq we kéranéhbo úwe.

28 Úwara wensabé ehweh atera, Are we kérahna aní míahnaq ite Mósísi kérona anímári múne.

29 Manikánka Mósísi ehweh teawuwaq aiq írátíone. Arega iraréna anímé eheqte anipómo. Ite íre tagarione uwe.

30 Uwana wega sensabé, Wenawahpeq íre tagaríáh anínká niura kaweraintéhnsabé áhtené sansane.

31 Manikánka ahababáq kene ehweh íre íréhre. Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh kéwé Maniká awahbeh arámbéhrí sehgió kéwé Manikánka mi kené ehweh íréhre. Mina aiq tagarione.

32 Naho mó kegá aura pira aníné aura íre kaweratowe.

33 Néne niura kaweraintéh aní Manikánka eqmaréh aníne. We peh wehukení tahirímé niura íre kaweraintahráhi irino úwe.

34 Úwana sega wensabé, Are ahababárorabeqte aní móne. Árahue iwáhnorinibo éra we momiwí nahtápéqté kaqsúówe.

Kaweragú anínká Sísansabé aiq pútare ato ehwehne.

35 Sísaaga we kaqsue ehweh irena mi aní tagéna wensabé, Wehukení úku anínsábé aiq pútare aintahno úwana

36 wega Sísansabé, Are wehukení úkóna anípo? Arensabé aiq pútare ataníboq tenio úwe.

37 Úwana Sísaaga wensabé, Arega íné wehukení úkurau aní aiq tagáhne. Amahnága ehweh teawú aní íné úge úwe.

38 Íné úge úwana wega Sísansabé, Néne Wahnah mone. Arensabé aiq pútare atóge éna iwíáh iwíáh atowe.

39 Sísaaga mahraréna, Wehuke saraqmaranieéna marakóipeq tumíarauge. Tumíaraunsabé aura pira kegá tagariagehe. Ite aiq tagarione iwíáho ke íre tagariahraho ke úkigehe úwe.

40 Úwara Sísaaga míó Péhrasi kegá wene ehweh irera wensabé, Ite moq íre tagariahrahúna keabuno uwe.

41 Uwana Sísaaga sensabé ite aura pira ké míáhtáq tahirímé itene ahababáq íre kaga irino. Itega tagarione ensabé itene ahababáq peh kagaire úwe.

10

Sipisípiqsabé pabeqme ehwéhne.

1 Sísaaga mó mahraréna, Kawerue írátíáhro. Sipisípiqmarí kaegaeorabeqte ónsárápéq íre ségia móbeq séogesáhago kéwé se aebó kééra subónéhboq náio e ke wóe.

2 Onsarapéq séyéi anímé we sipisípiqmariné wahnah mire.

3 Sipisípiqmarínká wene ehweh íráhwana méhpehte wáhnáhnká onsa siaréhre. Sene wahnahnka wene sipisípiqmarínsabé sensíwírue síáhrabéna ebeq túírara anehe tueráhwe.

⁴ Wene sipisípiqmarí máhpeq moke tuegue we ebeq pokirara wene ehweh íráh púara anehe kaqme kéréhwe.

⁵ Se mó aní íre kéréhwe. Wene ehweh íre íráh púara áhreéra kobeq séberowe úwe.

⁶ Sísaga mi pabéqmé éhwéh síwáhnorúwara mío kega mi ehwéhnsábé íre ahtebowe.

⁷ Sísaga mó mahraréna, Kawerue írátíáhro. Íné sipisípiqmarí kaegaeorabeqte ónsá uge.

⁸ Íné mahtaḡ íre míáhwaḡaḡ su kewé se aebó ké éra subónehboḡ náio e ke wóe. Sipisípiqmarínká sene ehweh íre írówe.

⁹ Íné onsa uge. Manikánka ínébansabé kira ke kaweraritankéhe. Kaweraritahnara méhpehpeḡ kierueue táhutahuḡ nagehe.

¹⁰ Aebó kéḡá aebóoneheéra sewe. Subiq suaneheéra sewe. Moke íre kaweraruaneheéra sewe. Ínéwé ite oga mía míaiḡeḡeéna tumíaraḡe. Oga mía mía sansánká itene irupipeḡ obenkítiankeḡeéna tumíaraḡe.

¹¹ Íné sipisípiqmaríné kaweq Wahnáh múḡe. Kaweq wahnáhnká sipisípiqmarí séhréh aritankeḡeéna pukorahire.

¹² Mó anínká íre sene wahnahnurá peh arambehri aní púana sipisípiqmarítáḡ íre kaweq wahnáhnarítéhre. Wegá wahnahnirana úrinsi iá sirana tagéna we péhnehoéna áhre pehbeheráh pokire. Íre wene sipisípiqmarí púana suena pokire. Pokirana úrinsi iánká sipisípiqmarí subipáhqnahpahrirara kobeq séberowe.

¹³ We peh arambehri aní míéh púana sipisípiqmarínsábé anetaníbo íwíáhéna suena pokire úwe.

¹⁴⁻¹⁵ Sísaga mó mahraréna, Ínéḡa Nánibo tagaríóḡana wegá íné tagaríéhre. Iteḡa tagari-oyanserah néne sipisípiqmarí tagaríóḡara sega íné tagaríáhwe. Íné sipisípiqmaríné kaweq Wahnáh múḡe. Sipisípiqmarí oga mía míaiḡeḡeéna pukinie.

¹⁶ Íre peh morá mahtaḡté sípísípíḡ wahnahnatíóḡe. Mó sípísípíḡkákáḡ wahnahninauge. Segá néne ehweh iragéhe. Mi tanáhráḡ sipisípiqmarí moke peh morá sípísípíḡ nansó tahnsa míaiḡeḡe. Ínébataḡ sene Wahnah míanauge.

¹⁷ Íné mó oḡa úkinieéna pukinie. Minayabe Nániboga ínénsabe arutaboiraíntéhre.

¹⁸ Íre mó keḡá iwíáhue nubiq suagéhe. Peh ínénéḡa iwíáhue pukinie. Íné iwíáhu tanáhráḡ pukéna mó oḡa úkinauge. Minayabe Nániboga, miraúno aintáráire úwe.

¹⁹ Sísane ehwehnsabé mó Asiu keḡá mó iwíáhuwara mó Asiu keḡá mó iwíáhuwe.

²⁰ Íregáritaḡ mío kega iraréra, Owainawanka wene arupipeḡ míéhnsábé we uwoyansa aní úkire. Wene ehweh aneqsabé iraho uwe.

²¹ Uwara mó keḡá iraréra, Owainawanka wene arupipeḡ míéh ánínká mahna tahnsa éhwéh íre íwáhnororahi míno. Owainawanka aura pira aní íre kaweratahráhi míno uwe.

Mó keḡá ite Manikáne ayahpíte íre meirahráhowe i ehwéhne.

²² Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéḡ onsa sie iaḡreraḡ ko táhútáhúḡ tánáhráḡ Sísá Sarúsarama suwahpeḡ míowe. Mi tanáhráḡ ehbiehbeḡ tanáhráre.

²³ Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéḡté wíráipéḡ noguwe. Mi mapéḡ Sórómóni, anotah wahnáh ánínká pearowe. Sísaga mítaḡ noguwara

²⁴ Asiu keḡá weba sáhatawéra wensabé, Págeḡe ehwéh iuwahriehre. Árahtaḡ pah-suaníbo? Ite meirena kaweraitankeḡeéna Manikánka omaḡ ato anímé arewe webó? Pahsuḡme teio uwe.

²⁵ Uwana Sísaga sensabé, Teiátáugaḡme ite íre aiḡ pútare aintáhwe. Nánibo awahbeh arámbéhriunka néne sánsá tei teinire.

²⁶ Ite íre néne sipisípiqmarí míáh púaḡ ínénsabe íre aiḡ pútare aintáhwe.

²⁷ Néne sipisípiqmarínká néne ehweh irera séníráhwe. Séníráhwana se tagarawéna oḡanúḡ sítóḡe.

²⁸ Oganúq sítógara se ahriahri íre taqnobagia niuráq matió púara mó kegá se néne niyahpíte íre merirahráhowe.

²⁹ Nániboga ínéba sewiáhro aritéhrara ínéba sewiáhwe. Nániboga moke kiotaiqme aní miéh púana wega auráq matíéh púara mó kegá se wene ayahpíte íre merirahráhowe.

³⁰ Nániboreq ínéreq monseráh ánité úye úwe.

Sísaga Asiu ke teriu ehwehne.

³¹ Asiu kegá Sísá subiq suaneheéra ebahmarí mónkakáq sirówe.

³² Sísaga sensabé, Nániboga kaweq arámbéhríúno tenínsabé, Wehuke kawerinieéna kaweq arámbéhríugaq tagahwe. Ah arámbéhríunsabé ebahnsatate nubonehe ewo úwe.

³³ Úwara Asiu kegá wensabé, Are kaweq arámbéhríónayabé íre subiq suanéhe. Arega Manikánsabe éhruruónayabé subiq suanéhe. Are peh wehukení méwé Maniká múge énayabé suboneheqmúne uwe.

³⁴ Uwana wega sensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna,

Ínéga itensabé, Ite manikámari móe atoge ire.

(Buk Song 82.6)

³⁵ Wene ehweh író keyabé, manikámari móe aritowe. Ite tagarionawe Manikáne ehweh ahriahri aiq pútaq ehwéhne.

³⁶ Manikánka omaq intena mah marákó marákóipéq eqmaq núwátáire. Íné Manikáne ah-ninkáwá úge irarunsabé aneqsabé abiahnsa ainteq Manikánsabe éhruru atahne irareo?

³⁷ Íné Nánibone arambehri íre mirautaq tahirímé néne ehwehnsabé anetaníbo íwiáhonsabé aiq kaweri irino.

³⁸ Ínénsabe íre aiq pútare aintáhwe. Kaweq arámbéhríu puaq mi arámbéhríyábé aiq pútare atáhro. Nániboga ínéba mía míairana ínéga Nániboba mía míauge. Minayabe itega kawerue iragéhboq néne arambehriyabé aiq pútare aintáhro úwe.

³⁹ Segá we mó táhtoraneheéra uwana Sísaga se suena pokúwe.

⁴⁰ Sísaga Sorana aroipéq seberaebéq Sóniga wání meriurabeq mó pokue kowíowe.

⁴¹ Kowíowara áhnte kegá weba séra seye náhenéra, Sóniga ótaq sansá íre miraire. Minayabe anetaníbo. Mah anínsabé Sóniga moke irarurai ehwéh aiq pútaq ehwéhne uwe.

⁴² Mitaq áhnte kegá Sísansabé aiq pútare atówe.

11

Árásárúsi pukú ehwehne.

¹ Wehukení wenáwíq Árásárúsi awahreúwe. Wene anahnowáraré sensíwíq Máhriareq Máhtarere. Se Pétáni suwahpeqte se ayobioqnáhnahne.

² Mó tanáhráq Máhriawe Sísane aigárátáq wéri abaq marena wene ayahrataté abaearrowe. Weniyóq Árásárúsi awahreúwe.

³ Árásárúsi awahreú púara wenanahnorarégá mó aní Sísaba eqmaróye. Eqmaróya anínká Sísansabé, Arega arutaboíratahna anímé anotah awáhréire teawuwe.

⁴ Sísaga mi ehwéh irena mahraréna, Íre puké awáhré wíre. Mókake Manikánseq íné wenahninseqsabé íwiáh íwiáh aitageheéna amahnága we awahreire úwe.

⁵ Sísaga se ayobioqnáhnahnsabé arutaboíraritena

⁶ Árásárúsi awahreire ú irena téhtaréráq mitaq míowe.

⁷ Téhtaréráq ména ite we kérahwána keyabé, Súría marákórápéq mó pokonehe úwe.

⁸ Úwaaq itega wensabé, Íwáhnoraníno, menah Asiu kegá ebahnsatate are subonehe íwiáhurowe. Arega mitaq mó pokinibo ewane.

⁹ Ewanana Sísaga itensabé, Pópoqnah kiembogi tanáhráqmé, wéhékáh tanáhráqmé, tun-sorerí tánáhráqmé, mina moke téhreh tanáhráre. Mi tanáhráq nogó ké íre inahnsabówe. Téhreh puara ah nogómé íre inahnsabówe.

10 Inokáhpeq tanáhráqmé sunkíkíri puara ah nogómé inahnsabówe úwe.

11 Sísaga itensabé mó mahraréna, Itene iyahnabo aní Árásárúsi aiq sugéhre. Sugéh púana koiri auwaníe úwaq

12 itega wensabé, Itene Wahnahno, amahnága we sugéhnsabé mókake kaweraginae ewane.

13 Sísaga wewene arupipeq tagariomé Árásárúsi aiq pukire íwíáhúwe. Iwíáhéna Árásárúsi sugéhre teiuwe. Ite we kérahwána kegá mi ehwéh ireq Árásárúsi peh sugéhre íwíáhowane.

14 Sísaga itensabé pahsuqme teiena, Árásárúsiwe aiq pukire.

15 Itega aiq pútare aintageheéna íné íre míónsábé pukime aiq kawerire. Puki aní koraganehboq máhoro úwe.

16 Tómáhsi wene wéhuwehu áwíqmé Tírímásie. Wega itensabé, Sísaga subiq súdehrataq ite moq subiq suagéhboq kéranéhe úwe.

Sísaga, Oganúq sitahráhu aní múge ú ehwehne.

17 Sísaga Pétáni suwahpeq áhníbórá súwana mó anínká weba séna wensabé, Árásárúsi maisatówana itaréitaréráq kéhre úwe.

18 Pétáni suwahpeq Sarúsarama suwahpeq wahto kowara

19 áhnte Asiu kegá Máhtareq Máhriareqne siyoqkawa aiq pukire u irera se ónanahne siru ukiq sitaneheéra Pétáni suwahpeq seba suwe.

20 Máhriawe nahtapeq míowana Máhtaga Sísaga áhníbórá sire u irena Máhria auwena Sísaga koweranieéna ahtapeq pokúwe.

21 Pokéna Sísaga séna wensabé, Néne Wahnahno, are mahtaq míaronaraq tahirímé iteriyog íre pukurai irino.

22 Íné iwíáhume amahnágaákákq arega Manikánsabe miraúno inaraqmé mirainkehe úwe.

23 Úwana Sísaga Máhtansabé, Iteriyog mó kieiriginkehe úwana

24 Máhtaga wensabé, Íné iwíáhume anehe tanahráq we mó kie iriginkehe úwana

25 Sísaga wensabé, Íné pusa ké irigoro aritahráhu aní múge. Íné oganúq sitahráhu aní múge. Ínénsabe aiq pútare aintáh kegá pukéra mó oga úkuwe mía míaigehe.

26 Ínénsabe aiq pútare aintáh kegá oga méra íre airaiq pukigehe. Minayabe aiq pútare aintahno úwe.

27 Úwana Máhtaga Sísansabé kowe atena, Are Manikáne ahninkáwá wóne. Arewe ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka omaq ato aní móne. Minayabe aiq pútare atóge úwe.

Sísaga Árásárúsinsabé arutaboirena ibisó ehwéhne.

28 Aiq pútare atóge éna Máhtaga pokue Máhriaba kéna epéráhpéréna, Íwáhnori aní séna arensabé áhrabire úwe.

29 Arensabé áhrabire ú irena Máhriaga apubúue kie irigue Sísaga pokúwe.

30 Sísaga se ónanahne nahtapeq íre séna Máhtaga kowerorabeq míowe.

31 Asiu kegá Máhriane aru ukiq ataneheéra wene nahtapeq míowe. Míowana Máhriaga apubúue kieirigue pokúwara tagéra kérowe. Árásárúsi maisaróabeq ibisanieéna pokire íwíáhéra kérowe.

32 Máhriaga Sísaga míorabeq séna we tagéna wene aigárátáq arehunseraráq sewéna wensabé, Are mahtaq míaronaraq tahirímé iteriyog íre pukurai irino úwe.

33 Máhriareq we kéro Asiu kereqka ibisowana Sísaga tagéna sensabé anotah arútábóíraritena wene arupipeq págegeúwe.

34 Sísaga sensabé, Eheq maisatoo úwara sega wensabé, Itene Wahnahno, seragáhno uwe.

35 Úwana Sísaga ibisówe.

³⁶ Wega ibisónsabe Asiu kegá iraréra, Tagahro. Pukurai anínsábé anotah arútábóíratéhre uwe.

³⁷ Táhmaro míó kega mahraréra, Aura pira áni kaweratárai puana Árásárúsi pukinauraitaq wega aneqsábé íre segaweratárai uwe.

Sísaga Árásárúsi oganúq ato ehwehne.

³⁸ Sísane arupipeq anotahtaq umeh aguwana maisarórabeq pokéna Árásárúsi maisia máíqtáq ebah kowana tagéna

³⁹ sensabé, Ebah meruáhro úwe. Úwana Máhta pukú aniné anahnowágá wensabé, Itene Wahnahno, itaréitaré wéhékáh kéh púana amahnága anotah karésá kúnkúninawire úwe.

⁴⁰ Úwana Sísaga wensabé, Arega aiq pútare ainte Maniká míéhrebeqte ótáq sánsá tagankehe teawú mino úwe.

⁴¹ Úwara sega ebah merúowana Sísaga íópeq tagéna Manikánsabe, Nániboo, néne ehweh irahnayabé kaweróne atóge.

⁴² Íné írátíómé néne ehweh ahriahri aiq irahne. Arega eqmaq núwátónayabé moke mahtaq iriwe míáh kéga aiq pútare atagehéna mah ehwéh teawúge úwe.

⁴³ Teawúge éna Sísaga anotahtaq áhrabéna, Árásárúsi, máhpeq tueyokúno úwe.

⁴⁴ Úwana pukú anínká tueyokúwe. Maisarówana wene aigará ayahnkara úbíqmáro ambántánkákáq tueyokúwe. Moke wene auranabiahnkakaq ambantataté úbíqme maisarówana minawarinkákáq tueyokúwe. Sísaga sensabé, Ambantamarí pugeq áúwáhro úwe.

Wahnah kegá Sísaga subiq suaneheéra moraénu ehwéhne.

(Mátíyu 26.1-5; Máhka 14.1-2; Áruká 22.1-2)

⁴⁵ Áhnte Asiu kegá Máhrireq siru ukiqsitaneheéra oganúq atonsabe tagéra Sísansabé aiq pútare atówe.

⁴⁶ Peh táhmaro tago kegá Péhrasi kebá pokue Sísaga miraúnsabe teríúwe.

⁴⁷ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Péhrasi kereqka mó kaunsírí ké síáhrabéra momiwíue sío síoéra, Aneronehnkono? Mi anínká áhnte otáq sánsá mira aruqarurire.

⁴⁸ Itega pehrahgahnaq wega mó mina inserahninawire. Minayabe ómiga wensabé aiq pútare atagéhe. Mirairataq Aroma kegá séra itega Manikánsabe iwíáh iwíáh atona nah sokoruera itereq iteruwahraheq íre kaweraitagéhe.

⁴⁹ Mi tanáhráq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnah wenáwíq Káiyápásaga sensabé, Ite íre írah ké wóe.

⁵⁰ Iteruwahrah ómi pukiyehboq peh morá anínká iteruwahrah kaweraitanieéna pukinkehe. Mina aiq kawerire. Árahinsabé íre iraho úwe.

⁵¹ Káiyápásaga wewega íre iwíáhue irarúwe. Mi tanáhráq we Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnah mío púana Manikáne Awanka wene arupipeq iwíáh atowana mi ehwéh irarúwe.

⁵² Íre peh morá Asiu ke kaweraritanieéna pukinkehe. Moke Manikáne animarí peh mahnana míáhsabé morábí míagehéna pukinkehe.

⁵³ Mi tanáhráqté sío síoéra, Sísawe árahue subiq suanéhnkono iwíáhuwe.

⁵⁴ Minayabe Sísaga Asiu ke míórabeq íre ábóraq noguwe. Wega mitaq suena Éparáíma suwahpeq anotah uwórápéq wahto kowana mitaq pokúwe. Wereq íte we kérahwána kereqka mitaq kowíahwane.

⁵⁵ Ite Asiu kéné sótaikú iahrreraq ko tánáhráq wahtotarútaq áhnte Asiu kegá Sarúsarama suwahpeq mósoswaneheéra pokuwe.

⁵⁶ Segá Sísansabé anebahréra Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq míótaq seyensabé, Aneq iwíáho? Mah tahutáhúrúnarabeq Sísaga íre sinawire iwíáho uwe.

⁵⁷ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Péhrasi kereqka ómiyabé, Sísá karábúsi aranéhboq tagehrataq sereiéro uwe.

12

Máhríaga Sísane aigárátáq wéri abaq ato ehwehne.

(Mátíyu 26.6-13; Máhka 14.3-9)

¹ Ite Asiu kené sótaikú iahreraq ko tánáhráq áhnbóránútaq abapete morá wéhékáh kotalq Sísaga Pétáni suwahpeq Árásárúsi, iriato ani nawahpeq kúwe.

² Segá penahnarabeqsabé táhútáhúq áwúwe. Máhtaga tíwe náriuwara Árásárúsireq mó kereq Sísarerue moráráq táhutahuruwe.

³ Máhríaga kaweq werí áhnte moné tahnsa wéri Sísane aigárátáq antiarena wene íre wahto ayáhrátáté sobarúq auwowe. Mi werí kaweq kunkúni werí púana nahupeq moke kaweq kungúnúwe.

⁴ Sísá kéro aní, wene naruo koweriranaú aní wenáwíq Súrásae. We mó awíq Ísíkáríótie.

⁵ Wega Sísansabé, Mi werí áhnte moné tahnsa wérie. Aneqsabé mi werí 300 móné paiqmarena mi moné tabonah ke íre náriro úwe.

⁶ Mi ehwéhme Súrásaga tabonah keyabé íre arutaboiraritasa pehipi irarúwe. We aebó aní púana irarúwe. Itene morábí móné únáhtáq wahnahnéna mi moné aebó mewe paiqna paiqnaúwe.

⁷ Sísaga sensabé, Mi iní pehragatáhiro. Íné maisaréhrataqsabé mi werí abaq intéhre.

⁸ Tabonah kewe ahriahri iteba mía míowe. Ínéwé ahriahri iteba íre mía míainie úwe.

Árásárúsi subiq suanehe u ehwéhne.

⁹ Áhnte Asiu kegá Pétáni suwahpeq Sísá míéhre u irera mitaq suwe. Íre peh morá Sísá tagéyabe suwe. Árásárúsi Sísaga oganúq ato aninseq taganeheéra suwe.

¹⁰ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kegá Árásárúsi moq subiq suanehe éra sío síouwe.

¹¹ Árásárúsi oganúq atonsabe tagéra áhnte Asiu kegá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké suera Sísansabé aiq pútare ató púara Árásárúsi moq subiq suanehe íwíáhuwe.

Sísaga Sarúsarama suwahpeq kú ehwehne.

(Mátíyu 21.1-11; Máhka 11.1-11; Árúka 19.28-40)

¹² Ahbiah tahnsá táhutahururabeqsabé su ke áhnte kegá Sísá Sarúsarama suwahpeq sinawire u irera

¹³ ahtapeq koáwénunuwe. Áwénunéra awanká ayahnawe mewera anotahtaq mahraréra, Manikánsabe iwíáh íwíáh atone. Maniká áwírue si anínsabé iwíáh íwíáh atone. Ísara kené Wahnahnsabé iwíáh íwíáh atone uwe.

¹⁴ Manikáne ehwehka irarinserah Sísaga tónki meqme mi kane abobiahtaq kierútu agúwe.

¹⁵ Mi ehwéhmká mahraréna,

Sáióna* suwahpeqte kéó, íre áhreéq tagaríáhiro. Itene Wahnahnka iteba sirana tónki áráhqka áhkókóuwena sire ire. *(Sekaraia 9.9)*

¹⁶ Minayabe mi tanáhráq ite we kérahwána kegá íre iahtebahwane. Sísá oganúkéna Maniká míorabeq pokútaq ite mi ehwéh iahreraq matawéq iwíáhéq, Mi ehwéhmká irarinserah aiq mirauowe ewane.

¹⁷ Menah tahnsa Sísaga Árásárúsi maisarórabeqte áhrabue oganúq atowara tago kegá mitaq teri mahtaq terinuwe.

* **12:15:** Sáiónawe Sarúsarama suwahpeqsabé mó awíre.

¹⁸ Tago kegá mi otáq sánsá mitaq teri mahtaq terinu puara áhnte kegá irera ahtapeq Sísa koáwénunuwe.

¹⁹ Péhrasi kegá abiahnsanéra seye náhenéra, Aiq tagaho? Ite iuwahbeh arámbéhrí íre miraorahúne. Ómi mah kehinánká we kéráhwe uwe.

Oga mérapeq awaq meyabe ehwéhne.

²⁰ Káríki ehwéhnikákák kéreq Manikánsabe iwíáh íwíáh ataneheéra táhutahururabeq kowíówe.

²¹ Sega Pírípi, we Pétásáira suwahpeq Kehrari marákórápéqté ánípá séra wensabé, Ite Sísa taganeheéq sune uwana

²² Pírípiga Ehntaru koreawuwe. Mi anítégá Sísa teawúyana

²³ Sísaga sensabé, Íné wehukení úku anímé anotah aní úké tanáhráq awehraq tanáhráre.

²⁴ Kawerue írátíáhtao. Ayu pehipi kahnaraq íre iyanae. Mi ayú marakóipeq megue mugurúqme kirahnaraq áhnte mó será iyanae.

²⁵ Seyene iwíáhyabe sirutaboiro kewé oga mérapeq íre awaq míáhwe. Mah marákóipéq mé tanáhráq seyene iwíáhyabe suwahrieh kewé oga mérapeq awaq míáhwe.

²⁶ Néne arambehri miraéyabe inaraqmé séníráhro. Íné míáhnarabeq néne arambehrira kereq mía míaonehe. Néne arambehrira keyábé Nániboga kawerowe aritankéhe úwe.

Sísa pukínayabé ehwéhne.

²⁷ Sísaga mó mahraréna, Nirupipeq anotah uméhínsábé Nánibonsabé aneq ehwéh teaw-inínkono? Nániboo, mi tanáhráq sineho teawinínkono? Írakaumo. Wehukene ahbabáqsabe pukinieéna tumíarauge.

²⁸ Nániboo, áhnte kegá arenáwíq pankeráhro arito úwe. Úwana íópeqté éhwéhniká mahraréna, Néníwíq aiq pankeráhro aritóge. Mónkakák mirainauge úwe.

²⁹ Soruparíó kega mi ehwéh írówe. Mó kegá, Puruburuire uwara mó kegá, Íópeqté ánínká ehweh teawíre uwe.

³⁰ Uwana Sísaga sensabé, Íre ínénsabe peh itega irageheéna mi ehwéh irarire.

³¹ Ahbabáq kehiná kéhínánsábé ehweh arite tanáhráq amahnága awehrarire. Ahbabáq kehiná kéhínané wahnah kaqsue tanáhráq amahnága awehrarire.

³² Sega íné marakóipeqté pankeréhrrataq ómi ínéba sabirinie úwe.

³³ We pukína sansá sokigi ariena we pankeréhrransabé irarúwe.

³⁴ Soruparíó kega Sísansabé, Ite írátíonawe Manikáne ehwehnka mahraréna, Ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka omaq ato aní ahriahri mía míainkehe ire. Minayabe sega wehukení úki aní awankátaq táhparera pankerageheénawe árahinsabé irareno? Wehukení úki anímé insebo uwe.

³⁵ Uwana Sísaga sensabé, Íné téhrehnka inserahnu aní iteba wahto tanáhráq míanie. Sunkíkírirabeq míáh kégá ah íre tagahrahéra aiq nogunapómo iwíáhowe. Minayabe amahnága íné téhrehnka inserahnu anípá míáhro. Sunkíkírirabeq míehboq ínéba míáhro.

³⁶ Iteba míótáq téhrehnka inserahninkehboq íné téhrehnka inserahnu anínsábé aiq pútare aintáhro úwe. Sísaga mah ehwéh iraréna mitaq suena kopéragúwe. (*Buk Song 89.4, 36; Aisaia 9.7; Daniel 2.44, 7.14*)

Sísansabé íre aiq pútare atónsabe éhwéhne.

³⁷ Sísaga áhnte otáq sánsámárínúwara tago kegá wensabé íre aiq pútare atera peh anetaníbo uwe.

³⁸ Minayabe Manikáne ehweh irarú ani Áísáíaga irarú ehwehmé aiq pútaragúwe. Wega mahraréna,

Itene Wahnahno, itega teriuna ehwéhme sega íre aiq pútare aítáh mino. Itene Wahnahne ótaq sansámárímé tagéq anetaníbo iwíáho mino úwe. (*Aisaia 53.1*)

³⁹ Minayabe sega íre aiq pútare atáhráhowe ire. Áísáíaga mó mahraréna,

40 Manikánka siura mótúritena sirupipeq págege arítéhre. Minayabe sene siura íre ebioráhowe. Peh mótúrawéra sirupipeq íre ahtebowe. Sega ínéba íre sewe. Minayabe sene ahbabáq íre kawerarítóge úwe. *(Aisaia 6.10)*

41 Áísáiaga Sísansabé iwíáhéna anotah aní míéhre éna ahtebéna mi ehwéh irarúwe.

42 Áísáiaga irarúnserah áhnte Asiu kegá Sísansabé íre aiq pútare atówara mó áhnte Asiu kereq sene wahnahmarínseqka Sísansabé aiq pútare atera Péhrasi keyábé áhreu puara mó ke íre teríúwe. Momiwíu nahtápéq Péhrasi kegá kaqíúwéhoéra mó ke íre teríúwe.

43 Manikánka kawerowe aritonsabe peh ákáhtaq sirútábóiréra wehukega kawerowe arítónsabe anotah sirútábóirúnsabe mó ke íre teríúwe.

Sísaga wehuke ehweh arite ehwehne.

44 Sísaga anotahtaq mahraréna, Ínénsabe aiq pútare aintáh ké íre ínébataq ínénsabe aiq pútare aintáhwe. Íné eqmaq núwéh ánínsábéákákq aiq pútare atáhwe.

45 Íné tagah kewé íné eqmaq núwéh ánínkákákq tagahwe.

46 Mah kehiná kéhiná míáhrabeq téhrehnka inserahnuge. Ínénsabe aiq pútare aintáh kegá sunkíkírirabeq íre mía míaiagehéna tumíarauge.

47 Néne ehweh siahrega irera anetaníbo iwíáho keyábé íre ehweh aritoge. Mah kehiná kéhinánsabé ehweh aritanieéna íre tumíarauge. Peh sene ahbabáqsabe kaweraritanieéna tumíarauge.

48 Ínénsabe suwahrieh kewé néne ehweh íre íráh kéwé néne ehwehnka anehe tanahráq ehweh aritankéhe.

49 Íre ínénéne iwíáh ehweh irare irareuge. Nánibo íné eqmaq núwéh ánínká iwíáh aintena mahrarúno éna niahreraq intéh éhwéh tei teinuge.

50 Íné írátíómé wene ehweh sehgironka oganúq sitankéhe. Minayabe Nániboga terio i ehwéh tei teinuge úwe.

13

Sísaga we kéro kene sigára pabeq pabeq arito ehwehne.

1 Ite Asiu kené sótaikú iahreraq ko tánáhráq ahbiah tahnsá Sísaga iwíáhéna, Amahnága íné mah marákó suena Nániboba poké tanáhráq awehrarire úwe. Sísaga mah marákó marákóípéqté we tagaríáh keyábé ahriahri arutaboiritena pukinaú tanahráqkákq anotahtaq arutaboiritowe.

2 Owainawanka Sáimóni, Ísíkáríótine ahninkáwá Súrásane arupipeq Sísane naruo kow-eriro iwíáh atowe. Iwíáh atowaq ite we kérahwána kegá penorabeq Sísareq moráráq táhutahurowane.

3 Sísaga iwíáhéna, Íné niahtebome Nániboga moke nánire éna Maniká míéhrabeqte tuena mébeq tuekinauge éna

4 táhutahururabeqte irigéna wene káhq ambántá akairuena táhúri úbíqmiowe.

5 Táhúri úbíqmena wání antehyapípeq ahkiwena peh nahupeqte árámbéhrí aní tahn-sanéna ite we kérahwána kené igárátáq pabeq paberaitena úbíqmatio tahiríraté sobarúq iuwowe.

6 Sobarúq iuwena Pítaba súwana Pítaga wensabé, Néne Wahnahno, nigára pabeq paberaintaníbo úwe.

7 Úwana Sísaga wensabé, Amahnága miraunsabé are íre tagariahne. Mókake tagari-ankehe úwe.

8 Úwana Pítaga wensabé, Amahnágaákákq mókakeakákq arega nigára pabeq paberaintanie énowe ahqáho ataníe úwana Sísaga wensabé, Ínéga íre pabeq paberatáhnaraqme arega íné íre sénirahráhone úwe.

9 Úwana Pítaga wensabé, Néne Wahnahno, minayabe íre peh morá nigará pabeq paberainto. Moke niyahnkakaq niyahqnonkakaq pabeq paberainto úwe.

10 Úwana Sísaga wensabé, Sinonka pabeq pabero ke peh morá nówíbagi sigará pabeq paberowe. Sinonka íre nówíbagi puara mó íre pabeq paberigehe. Ite íre nówíbagiraq miáhwanawe peh morá ání nówíbagire úwe.

11 Sísaga wene naruo koweriranaú aní tagario púana mahraréna, Ite íre nówíbagiraq miáhwanawe peh morá ání nówíbagire úwe.

Séhréh atéhoru ú ehwehne.

12 Sísaga sigará pabeq paberarito parabagúwana wene káhq ambántá abaqme tútuue ména sensabé, Ínéga miraitónsábé iahtebaho?

13 Itega ínénsabe, Íwáhnoraníne aintáhwe. Itega moq itene Wahnahne aintáhwe. Itega irare intáhwana aiq míóge.

14 Íné itene Wahnah, ite íwáhnoru anínká itene igará pabeq paberaitónsábé itega wene wene aigará pabeq paberatéhoru.

15 Ínéga sokigi aiú serahnoro.

16 Kawerue írátíáhro. Arambehri anínká wene wahnah íre kiotaikire. Poki anínká we eqmaq áúwéh ánímé íre kiotaikire.

17 Minayabe ite tagariáh púaq irupipeq eyoyóinkehboq we séhréh atéhoru.

18 Íre ite ómiyabé mi ehwéh iraruge. Ínéga omaq itaráu anímáí tagaríóge. Manikáne ehwehnka mahraréna,

Moraráq táhutahururaya anínká néne naruo aní úkire ire.

(Buk Song 41.9)

Mi sehirá aiq pútaraginawire.

19 Mirainie insabé teiúge. Mótaq mirainkehe. Mi tanáhráq sehiranka ínénsabe irarime aiq pútare atageheéna amahnága teiúge.

20 Kawerue írátíáhro. Mó kegá ínégá eqmaq sutau ke mehweh arítáhtáq ínénkakaq mehweh aintáhwe. Íné mehweh aintáh kegá íné eqmaq núwéh anínkákáq mehweh atáhwe úwe.

Sísane naruo koweriranaú ani éhwehne.

(Mátíyu 26.20-25; Máhka 14.17-21; Áruká 22.21-23)

21 Sísaga mi ehwéh iraréna wene arupipeq págegeúnsabe mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Ite miáhrabeqte anínká néne naruo kowerirankéhe úwe.

22 Kowerirankéhe únsabe ite we kérahwána kegá wenku ebiqsúéheéq irupipeq iwíáhéq insensabebómo ewane.

23 Íné Sísaga arutaboairaintéh ánímé wereq ínereq moraráq tútuue miáhwaye.

24 Pítaga ínénsabe aonáh sabiq suena, Wega irari aní insensabebo kaseninanao úwana

25 ínégá Sísane anepeq mósaqmaqme ména, Néne Wahnahno, we ineboue kasenowae.

26 Kasenowana Sísaga ínénsabe, Ínéga táhutahuq pámbáhue nówéna aní we wire éna táhutahuq pámbáhue Súrásawe, Sáímóni Ísíkáriótine ahninkáwá náuwe.

27 Súrásaga mi tahutáhúq meyotaq owainawanka wene arupipeq ahbabáq iwíáh atowe. Sísaga Súrásansabé, Arega mirainie inaraq amahnága komiraúno úwe.

28 Úwaq ómi ite táhutahurowanarabeqte kegá mi ehwéh ireq iwíáhéq, Árahinsabé irariro ewane.

29 Súrásaga itene morábí matiahwana moné únáhtáq wahnahnú púaq táhmaro ite iwíáhéq mó tahutáhúq kobaiqmaro iwíáhénabopoq eqmaréhre. Tabonah ke nário iwíáhénabopoq eqmaréhre iwíáhowane.

30 Súrásaga mi tahutáhúq mewena máhpeq tueyokúwe. Máhpeq tueyokúmé inokáhpere.

Wensabé wensabé irutaboiratéhoru ú ehwehne.

³¹ Súrásaga máhpeq tueyokúwana Sísaga mahraréna, Amahnága íné wehukení úku aní néníwíq pankeragéhe. Ínénsabe iwíáhéra Maniká áwíq pankeragéhe.

³² Maniká áwíq pankeráhwana wega néníwíq pankerankéhe. Wegá amahnága pankerankéhe.

³³ Néne animáríno, Pehgáriq tanáhráq iteba míanie. Pokonaraq itega íné ninebahrigehe. Ínéga Asiu ke teriátáunserah teiníe. Ínéga pokonarabeq itega amahnága íre kioráhowe.

³⁴ Néne o sansa miraigehboq teiníe. Itega wensabé wensabé irutaboiratéhoró. Ínéga itensabé nirutaboirunserah itega wensabé wensabé irutaboiratéhoró.

³⁵ Itega wensabé wensabé irutaboiratéh irataqmé ómi kegá íné séniráh ké wóe aitagéhe úwe.

Sísaga Pítansabé, Íné nuwaniewóne ú ehwehne.

(Mátíyu 26.31-35; Máhka 14.27-31; Árúka 22.31-34)

³⁶ Sáimóni Pítaga Sísansabé, Néne Wahnahno, eheq kinibo úwana Sísaga wensabé, Íné pokinieurbéq amahnága íre sénirankéhe. Mókake sénirankéhe úwe.

³⁷ Úwana Pítaga wensabé, Néne Wahnahno, amahnága aneqsabé íre kéranínkono? Segá nubíq suaneherabomo. Anetaníbo. Are éhnehinauge úwe.

³⁸ Úwana Sísaga wensabé, Aregá níéhnehinkehboq ínéreq pukoyehe iwíáhono? Teaw-iníboq írátíahno. Kokóregá ehwehnina ínaraq aregá íné íre tagaríóge apahtáróráq irariniewóne úwe.

14

Sísaga, Íné Maniká míéhrabeqte áhne ú ehwehne.

¹ Sísaga mó mahraréna, Itene irupipeq iwíáh kikiriyehe. Manikánsabe aiq pútare ateq ínénsabeákáq aiq pútare aintáhro.

² Nánibone nahtapeq áhnte paqnáh kéhre. Íre kéhtáq tahirímé métáq teiú irino. Itene máhriq kigawerinieéna pokinauge.

³ Kawerarena kiwekue tumeiranauge. Íné míórabeq mía míaiageheéna tumeiranauge.

⁴ Íné pokinieurbéqte áh tagaríáhwe úwe.

⁵ Úwana Tómáhsiga wensabé, Itene Wahnahno, are pokinie énarabeqme íre tagarione. Mí ah árahue tagarianehnkono úwe.

⁶ Úwana Sísaga wensabé, Íné Maniká míéhrabeqte áhne. Íné aiq pútaq ehwéh áwahe aní múge. Íné oganúq itahráhu aní múge. Nánibo míéhrabeqte áh múge. Íre mó ahnkákáq ínébataq ah múge.

⁷ Itega íné tagaríáhmé Nánibonkakáq tagaríáhwe. Amahnágaákáq mókakeakáq Nánibonsabé itene irupipeq iwíáhue tagarawéq itene iuranka tagahwe úwe.

Sísaga íné tagah kegá Nánibo moq tagahwe ú ehwehne.

⁸ Úwana Pírípiga Sísansabé, Itene Wahnahno, Iteribo taganehboq sokigi aio. Sokigi aínaraq aiq awehraq kanae úwe.

⁹ Úwana Sísaga wensabé, Pírípigo, ínéga itereq íre wahto tanáhráq míarauge. Árahinsabé íné íre tagariahno? Íné tagah kegá Nánibo moq tagahwe. Iteribo taganehboq sokigi aio énaue árahinsabé irareno?

¹⁰ Ínéga Nániboba mía míaugana wega ínéba mía míaire. Minayabe íre aiq pútare aintahno? Íné teiú ehwéh íre ínénéga iwíáhugana Nániboga ínéba mía míaeéna wewega arambehrire.

11 Ínéga Nániboba mía míaugana wega ínéba mía míaire teienaq mi ehwéhnsábé aiq pútare aintáhro. Mi ehwéhnsábé itega íre aiq pútare atéhrame ínéga sokigiona arámbéhríyábé aiq pútare aintáhro.

12 Kawerue írátíáhro. Ínénsabe aiq pútare aintáh kéga ínéga miraona arámbéhrí mi-raigehe. Nániboba pokinau puana sene arambehriga néne arambehri kiotaigme kanae.

13 Néníwírue tenírataq mirainie. Íné wenahninká mirau arámbéhrí Nánibo áwíq panker-ageheéna mirainie.

14 Néníwírue teníra ehwéhme moke mirainie úwe.

Sísaga Manikáne Awa eqmarinie ú ehwehne.

15 Sísaga mó mahraréna, Itega ínénsabe iuwahbáhnaraqmé néne sánsá sehigígehe.

16 Nánibo teawenana wega mó séhréhina aní iteba mía míainkeheéna eqmarankéhe.

17 Ai q pútari aní Manikáne Awa iteba mía míainkeheéna eqmarankéhe. Ahbabáq kehinánká Manikáne Awa íre tagéra sirupipeq íre tagaríáh púara wereq íre mía míarahowe. Itega we tagaríáhwana iteba mía míaéna irupipeq mía míainkehe.

18 Ite íre airaiq iuwaníe. Ite íre ehneranimárí tahnsa míageheéna mókake iteba kiwekinauge.

19 Mótaq ahbabáq kehinánká íné mó íre tagagehe. Itega íné tagagehe. Íné oga mía míau puaq ite moq oga mía míaiagehe.

20 Mi tanáhráq sínaraqmé ínéga Nániboba mía míaonaq tagariagehe. Itega ínéba mía míairana ínéga iteba mía míaonaq tagariagehe.

21 Néne ehweh irena kawerue sehí ánime ínénsabe awahbehre. Ínénsabe awahbeh anímé Nániboga wensabé arutaboiratankéhe. Ínéga wensabé nirutaboiratena néne sánsá sokigi awinauge úwe.

22 Íre Súrása Ísikárióti peh mó Suráságá Sísansabé, Itene Wahnahno, árahinsabé ahbabáq ke íre sokigi ariasa peh morá ite arene sánsá sokigi aieno úwe.

23 Úwana Sísaga wensabé, Ínénsabe awahbeh anínká néne sánsá mirainkehe. Néne sánsá miraínaraq Nániboga wensabé arutaboiratankéhe. Nániboreq ínéreqka weba séta wereq mía míaoyehetauye.

24 Ínénsabe suwahrieh kéga néne ehweh íre sehigígehe. Ínéga teiú éhwéhme íre ínébataq néne ehwehne. Minawé Nánibo íné eqmaq núwéh ániné ehwehne.

25 Iteba mía míautaq mah ehwéh teiúge.

26 Nániboga séhréhi aní Manikáne Awa néníwírue eqmarahnana ite moke íwáhnorinkehe. Ínéga moke teiéna ehwéh Manikáne Awanka ahrreraq itankéhe.

27 Íné niru ukiqme míónserah ite moq iru ukiqme míáhro aitóge. Ínéga aitónserah ahbabáq kehinánká íre miraarahowe. Itene irupipeq iwíáh kikiréq áhreiyehe.

28 Iuwena pokéna iteba kiwekinie teiewógaq írah mino. Itega ínénsabe irutaboiraintáhmé itene irupipeq eyoyóire. Nániboga íné kiotaigme míéh aní míre. Ínéga weba pokinaunsabé itene irupipeq eyoyóoro.

29 Mótaq sína tanáhráqsábé teiúge. Mí tanáhráq sínaraq itega néne ehwehnsabé aiq pútare aintageheéna amahnága teiúge.

30 Amahnága ahbabáq kehiná kéhínané wahnahnka sínana íre áhntetaq teiníe. Wega íné íre saiqnaríehre.

31 Nánibonsabé nirutaboirume mah kehiná kéhínánká tagariageheéna wega tení arámbéhrí mirauge éna ite we kérahwana keyábé, Pokonehboq irigoro úwe.

15

Sera kawerue íyéhnsábé pabeqme ehwéhne.

¹ Sísaga mó mahraréna, Íné náhniáq tahnsanugana Nániboga náhniáq sera sotaq wahnahni aní miéhre.

² Néne niyahnawe sera íre íyéhmé Nániboga apirúéhre. Sera íyéh níyáhnáwéwé áhnte mó será iyankeheéna apiruqme kaweq kaweraréhrana áhnte será íyéhre.

³ Mina inserah ínéga teiú éhwéhnká itene irupipeq kaweraitéhre.

⁴ Itega ínéba mía míairana ínéga iteba mía míaono. Pehipi kéh áyáhnáwéwé sera íre iyahráhire. Mina inserah itega móbeq miéhrataqmé íre serankakáq míaneheqmóe.

⁵ Íné náhniáq tahnsanugaq ite náhniáq ayahnawe tahnsá móe. Itega ínéba mía míairana ínéga iteba mía míainie. Ínéba mía míaira kewé áhnte serankakáq mía míaoneheqmóe. Peh itebataq mía míairataq iteriahriáh mó naneq íre miraorahowe.

⁶ Antegi áyáhnáwé súéhrena ehyataginsERAH ínéba íre mía míaono kewé mina tahnsanowe. Mi ayáhnáwé sorupawe mewena iraipéq móruahnana taginawire.

⁷ Itega ínéba mía míaéq ínéga teiú éhwéh íréhrataqmé iwíáhue teniéro. Tenirana mirainie.

⁸ Ite áhnte será íyéhrara tagah kegá Maniká áwíq pankeráhwe. Áhnte será íyéh púaq ite íné séniráh ké miáhwe.

⁹ Nániboga ínénsabe arutaboirinsERAH ínéwé itensabé nirutaboiruge. Ínéga itensabé nirutaboiru puaq ínéba mía míaono.

¹⁰ Ínéga Nánibone sánsá sehgiúnsabé wega ínénsabe arutaboiraintéhrena weba mía míauge. Webá mía míauNSERAH itega néne ehweh sehgirataq ínéga itensabé nirutaboiraitahnaq itega ínéba mía míaiagehe.

¹¹ Irupipeq eyoyó aitanieéna mah ehwéh teiúge. Peh irupipeq anotah eyóyóinkeheéna mah ehwéh teiúge úwe.

¹² Sísaga mó mahraréna, Néne sánsámé ínéga itensabé nirutaboirunSERAH itega wensabé wensabé irutaboiratéhoró.

¹³ Wene iyahnabo kaweraritanieéna minayabe pukinaína anímé anotah arútábóiri aní míre. Moke mó sirutaboiro kegá mi aní íre kiotaikorahowe.

¹⁴ Néne ehweh sehgió kéwé néne iyahnabo woe.

¹⁵ Arambehri anímáí íre úqitanie. Arambehri aní wene wahnahne náneq íre ahtebeh púana itensabé arambehri anímáí íre úqitanie. Nániboga tení éhwéh moke teiú púana néne iyahnabo anímáí úqítóge.

¹⁶ Itega íné íre omaq intárówana ínéga ite omaq itáráuge. Náhniáq ayahnawe áhnte será íyéhnsERAH ite néne niyahnawe méq áhnte será iwe kagainkeheéna omaq itáráuge. Áhnte será kéhnsabé itega néníwírué Nánibonsabé teawírataqmé wega mirainkehe.

¹⁷ Ínéga teiúmé wensabé wensabé irutaboiratéhoró úwe.

Sísa kéréh ké moq íwíoqnagehe i ehwéhne.

¹⁸ Sísaga mó mahraréna, Ahbabáq kehiná kéhínánká itensabé suwahriáhnaraq téhwe ínénsabe suwahriehre íwíáhoró.

¹⁹ Ite ahbabáq kehiná miáhtáq tahirímé mó ahbabáq kéhínánká sensuwahrahyabé sirutaboirinsERAH itensabé moq sirutaboiro irino. Ínéga ite omaq itáráugaq ahbabáq sansa sueq kaweq ke úkuro puara ahbabáq kega itensabé suwahriehre.

²⁰ Arambehri anínká wene wahnah íre kiotaikire teiewónsabé ahreraq matíáhro. Ahbabáq kega íné níwíoqnah puara itenkakáq moq íwíoqnagehe. Segá néne ehweh íráhtáq tahirímé itene ehwehnikakáq íráh irino.

²¹ Ite néne animáí miáh púara sega ite íwíoqnagehe. Segá íné eqmaq núwéh aní íre tagariáhsabé íwíoqnagehe.

²² Íné íre sena ehweh íre teriútáq tahirímé sene ahbabáq peh kopípéq kéh irino. Ínéga teriúnsabé sene ahbabáq amahnága ábóraq kéhrara sega, Itega árahue ahbabáruno íre irarerahowe.

²³ Ínénsabe suwahrieh kegá Nánibonsabé moq suwahriehre.

²⁴ Néne ótaq sansámárí se íre sokigi aríútáq tahirímé sene ahababáq peh kopípéq kéh irino. Néne ótaq sansámárí tagahnsabé sene ahababáq ábóraq kéhrara ínereq Nániboreqsabé suwahriehre.

²⁵ Manikáne ehwehnka mahraréna,
Sega ínénsabe pehipi suwahriehre ire.
Mi sehiránká aiq pútaragire.

(Buk Song 35.19)

²⁶ Ínéga Nánibo míéhrabeqte séhréhi aní, aiq pútari aní, Manikáne Awa iteba eqmaraníe. Wega tuinaraq néné arambehriakáq néné sánsánkákáq pahsuankéhe.

²⁷ Téhwe itega séníráh púaq itega moq néne ehweh terigéhe úwe.

16

Sísaga, Íwíoqnéra iubiq suaneherawoe ú ehwehne.

¹ Sísaga mó mahraréna, Mókake itega ínénsabe anetaníbo éq nuwanéhe íwíáhiyeho éna amahnága mah ehwéh teiúge.

² Sega ite momiwío nahtápéqté kaqiuwagéhe. Mó tanáhráq ite iubiq suaneherao kegá iwíáhéra, Ínésabe aiq pútare atáh ké subiq suonawe mina Manikáne arambehrie igehe.

³ Sega Nániboreq ínereq íre tagaríáh púara mina tahnsa oneherawoe.

⁴ Sega miraira tanáhráq sínaraq itega néne ehweh ahrreraq matiageheéna mah ehwéh teiúge úwe.

Sísaga Manikáne Awane arambehriyabé irarú ehwehne.

Sísaga mó mahraréna, Iteba mía míau puana mah ehwéh íre teiátáuge.

⁵ Íné eqmaq núwéh ánípá pokinie puana amahnága teiúge. Itebaté mó morá ánínká ínénsabe, Eheq pokono ue íre kasenire.

⁶ Ínéga mah ehwéh teiúnká itene irupipeq anotah uméhire.

⁷ Teiníboq írátíáhro. Íné pokinie ume aiq kawerire. Ite séhréh aitanieéna pokinie. Íné mahtaq míáhnaraqmé ite séhréhína anínká iteba íre tuoráhire. Íné pokonaraq iteba we eqmaq auwaníe.

⁸ Eqmaq auwáhnaraq Manikáne Awanka iteba tuinagake ite mah kehiná kéhínané ahababáqsabe kaweqtaq méyabe íwáhnorinkehe. Manikánka ehweh aritahnayabé moq íwáhnorinkehe.

⁹ Sega ínénsabe íre aiq pútare aintáhsabé minawé ahababáq míre éna íwáhnorinkehe.

¹⁰ Nániboba pokonaq íné íre tagehra puana kaweqtaq méyabe íwáhnorinkehe.

¹¹ Manikánka ahababáq kehiná kéhínané wahnah aiq ehweh atéh púana ehweh aritahnayabé íwáhnorinkehe.

¹² Ehweh teiénawe áhnte kéhraqme ite amahnága íre irahráhowe.

¹³ Aiq pútari aní Manikáne Awanka tuinaraq ite moke íwáhnorinkehe. Íre wewene iwíáh iraréna peh wega írátíéh éhwéh teinkéhe. Mókake sína tanáhráqkákáqsabé teinkéhe.

¹⁴ Néne ehweh íwáhnorína puara áhnte kegá néníwíq pankeragéhe.

¹⁵ Moke Nánibone sánsámárimé wereq ínereqne sánsáne. Minayabe ínéga teiú éhwéhmé Manikáne Awanka íwáhnorinkehe teiúge úwe.

Itene irupipeq umehúna naneq mótaq iwíáh iwíáh naneq ukina ehwehne.

¹⁶ Sísaga mó mahraréna, Pehgáriq tanáhráqmé itega íné mó íre tagagehe. Anehe pehgáriq mó tanáhráqmé itega íné tagagehe úwe.

¹⁷ Úwara táhmaro we kéro kega seye náhenéra, Mi ehwéhmé íre irone. Aneq ehwéhpo? Wega teiena, Pehgáriq mó tanáhráqmé itega íné mó íre tagagehe. Anehe pehgáriq mó tanáhráqmé itega íné tagagehe ire. Wega mó teiena, Nániboba pokinie puaraq itega íné íre tagagehe ire.

18 Anehe pehgáriq tanáhráre ime aneq ehwéhpómo? Minawé ite íre irone éra seye náhenuwe.

19 Seye náhenuwana Sísaga iwíáhéna, Segá ínénsabe kasenonehe éna wega sensabé, Ínéga métáq mahraréwóge. Pehgáriq tanáhráqmé itega íné mó íre tagagehe. Anehe pehgáriq mó tanáhráqmé itega íné mó tagagehe éwóge. Minayabe itene irupipeq iwíáhéq kasenoo?

20 Teiníboq írátíáhro. Itene irupipeq anotah uméhínaq ibisagehe. Ibisehrara ahabábq kega sene sirupipeq eyoyóinara wíréh wíréhigehe. Ebeqme itene irupipeq umehue págege ínana anehepeqme itene irupipeq eyoyó aginawire.

21 Ani maqmianaitaq uwo uwoinsabé mi ininé arupipeq éri puana anotah uméhire. Maqsuena wene ani míéh púana wene arupipeq eyoyóirana éréwéhnsabé mó íre iwíáhire.

22 Mina inserah amahnága itene irupipeq umehirana ínéga ite mó tagahnagake itene irupipeq eyoyóinkehe. Itene irupipeq eyoyóinara mó kegá mina íre kaqiuwahráhowe.

23 Mi tanáhráqmé itega ínénsabe mó ehwéh íre tenigéhe. Teiníboq írátíáhro. Nánibonsabé néníwírue iwíáhue teawírataq wega mirainkehe.

24 Menahmé itega íre néníwírue teawátówe. Itene irupipeq anotah eyoyóinkehboq Manikánsabe teawéro. Teawírataq wega mirainkehe úwe.

Sísaga íre kaweq sunúq kiotaikuge ú ehwehne.

25 Sísaga mó mahraréna, Pabeqme ehwéhne tei teinurauge. Mi tanáhráq pabeqme ehwéh mó íre teiasa peh Nánibo éhweh pahsuqme teiníe.

26 Mi tanáhráq itega néníwírue wensabé teawigéhe. Nánibonsabé, Ite séhréh arito ue íre teawiníe.

27 Ahqáho. Iteitega we teawigéhe. Maniká wewega itensabé arutaboiritéhre. Itega ínénsabe irutaboiritáh púana Nániboga itensabé arutaboiritéhre. Maniká míéhrabeqte tumíaraunsabé aiq pútare ainteq ínénsabe irutaboiritáh púana Nániboga itensabé arutaboiritéhre.

28 Nánibo míéhrabeqte mah marákó marákóipéq tumíarauge. Tuména amahnága mah marákóipéq suena Nániboba tuekinie úwe.

29 Úwaq ite we kérahwána kegá Sísansabé, Ai q irone. Arega amahnága íre pabeqme ehwéhnia peh tábúsoqme pahsuqme teiene.

30 Itega amahnága tagónawe arega moke ahtebawe tagariahne. Minayabe arega Maniká míéhrabeqte túnayabé aiq pútare atone. Arensabé mó kasenýabe anetaníbo. Ai q pútare atone ewane.

31 Ewanana Sísaga itensabé, Amahnága ai q pútare aintaho?

32 Ai q pútare aintáhmé mótaqmé amahnága itega íné nuweq iteruwahpeq kobeq séberoneheqmóe. Íné nuwehrana ínébataq míanie. Nániboga ínéba mía míai puana íre ínébataq míanie.

33 Ite ínéba mía míaonsabé iru ukiq itanieéna mah ehwéh teiúge. Mah marákóipéqmé mó tanáhráq mó tanáhrárué íre kaweq sunúq sinae. Ínéwé íre kaweq sunúqmé ai q kiotaiqme míó púa q iwíáh iwíáhoró úwe.

17

Sísaga we kéro ke séhréh aritanieéna púrerú ehwehne.

1 Sísaga mi ehwéh irareruena íopeq tagéna Manikánsabe, Nániboo, íné pukona tanáhráq ai q awehrarire. Íné arenahninká arenáwíq pankeraníboq arega néníwíq pankero.

2 Arega moke mah kehiná kéhíná wahnahnúno aintároné. Arega ínéba eqmaq suahna ke oganúq sito aintahne.

3 Arebataq ai q pútaq Manikáne. Arega íné Sísá Karáhé eqmaq núwátóne. Arereq ínéreqsabé ai q pútare aítáh kegá oga mérapeq ai q awaq míáhwe.

⁴ Arega teniena arámbéhrí miraue parabarúónsábé are págege aní mé anotah aní míahnara mah marákóipéqté kégá tagahwe.

⁵ Naho mah marákó marákó íre kotaq ínéga areba míáhwayaq arereq ínéreq anotah anité míahwaye. Nániboo, naho ite míahwayanserah amahnága mirainto.

⁶ Arega mah marákóipéqté ké ínéba eqmaq suahne. Mi kewé arene sánsá sokigi arítóge. Téhwe mi ke arene animárí mé ínéba eqmaq súátóne. Segá arene ehweh irera sehgiówe.

⁷ Arega moke níátóna naneqme peh arerenee. Minawé ínéba eqmaq suahna kégá aiq tagaríáhwe.

⁸ Arega teniátóna ehwéhmé moke teriátáugara íráhwe. Ínéwé are míahnarabeqte áninugara aiq pútaq tagaríáhwe. Arega íné eqmaq núwátónayabé aiq pútare atáhwe.

⁹ Arega eqmaq suahna keyábé púrerarítóge. Amahnága moke mah marákóipéqté keyábé íre púrerarítóge. Peh ínéba eqmaq suahna keyábé arene animárí púana púrerarítóge.

¹⁰ Moke arene animárimé néne animárine. Moke néne animárimé arene animárine. Mó kégá eqmaq suahna ke tagéra néníwíq pankeráhwe.

¹¹ Amahnága areba kinie. Íné mah marákó marákóipéq íre míahnaraq eqmaq suahna kégá mahtaq míagehe. Nániboo, kaweqtaq mía míaóne. Arene págege awíq níátóne. Arega ínéba eqmaq suahna ke arene págege awíqtaq wahnahnarito. Arereq ínéreqka moráráq mía míáúyanserahnigehboq kawerue wahnahnarito.

¹² Ínéba eqmaq suahna kebá mía míaurataq arenáwírue kawerue wahnahnarítaráuge. Kawerue wahnahnarítaráugara se íre taqnobagowe. Peh morá aní iraipéq tabikinai aní taqnobagire. Manikáne ehweh aiq pútaraginkeheéna taqnobagire.

¹³ Amahnága areba kinie. Ínéba eqmaq suahna kené sirupipeq eyoyó aritanieéna mah marákóipéq ména mah ehwéh iraruge.

¹⁴ Arene ehweh aiq teriúge. Ahbabáq kehiná kéhínánká ínéba eqmaq suahna keyábé suwahriehre. Íné ahbabáq kene sánsá íre miraunserah ínéba mía míaó kégá moq peh míáhwe. Minayabe ahbabáq kega sensabé suwahriehre.

¹⁵ Se mah marákó marákóipéqté meriqme mórítáhro íre teawúge. Peh owainawanka se ahbabáq aritehnehboq kawerue wahnahnarito teawúge.

¹⁶ Íné ahbabáq kene sánsá íre miraugara ínéba eqmaq suahna kégá moq ínéga unserahnéra ahbabáq sansansábé suwahriehre.

¹⁷ Arene ehwehme aiq pútaq ehwéhne. Se kaweqtaq mía míaigehboq arene aiq pútaq ehwéhtáté sirupipeq págege arito.

¹⁸ Arega íné mah marákóipéq eqmaq núwátónanserah ínéga se mah kehiná kéhíná suwahpeq eqmaq suanie.

¹⁹ Segá aiq pútaq arene animárí mía míaigehheéna íné arereq mía míainauge.

²⁰ Ínéba eqmaq suahna kewé íre sebataqsabé púrerarítóge. Segá mó ke terirara irera ínensabe aiq pútare aintageheéna mi keyábéákáq púrerarítóge.

²¹ Sereq ínéba eqmaq suahna kereq peh morá íwíáhigehheéna púrerarítóge. Nániboo, arereq ínéreqka moráénúyanserah se ómi peh morá íwíáhigehheéna púrerarítóge. Arega íné eqmaq núwátónayabé mah kehiná kéhínánká aiq pútare atagéhboq peh morá íwíáh arito.

²² Arega íné págege ainte néníwíq pankerahnanserah ínéga se págege aritena sensíwíq pankeróge. Arereq ínéreqka moráénúyanserah segá morá íwíáhigehheéna sensíwíq pankeróge.

²³ Eqmaq suahna ke moráénigehheéna sereq míóge. Are ínéreq míahne. Minayabe segá peh moráénirataq mah kehiná kéhínánká arega íné eqmaq nuwahna ehwéhnsábé aiq pútare atagéhe. Arega ínensabe arutaboiraintahnanserah sensabé moq arutaboiraritahne. Wega peh morá íwíáhirataq mah kehiná kéhínánká mina tagéra arega arutaboiraritahna ehwéhnsábé aiq pútare atagéhe.

²⁴ Nániboo, ínéba eqmaq suahna kegá íné míáhnarabeq ínereq sereq méyabe nuwahbehre. Mah marákó marákó íre kotaq ínénsabe arutaboire néníwíq pankeróne. Are néníwíq pankerónayabé sega minaakaq anotahtaq téhreh naneqkákáq tagageheéna ínereq méyabe nuwahbehre.

²⁵ Naniboo, ínéga are aiq tagaríóge. Kaweqtaq mía míaóne. Ahbabáq kehiná kéhínánká are íre tagaríáhwe. Arega íné eqmaq nuwahnana sunsabé eqmaq suahna kegá aiq tagaríáhwe

²⁶ Ínéga arene sánsánsábé se sokigi arítóge. Mó sokigi arita aritainie. Arega ínénsabe arutaboiraintahnanserah sega mó keyábé sirutaboirigeheéna sokigi arítóge. Íné sereq mía míainieéna sokigi arita aritaúge úwe.

18

Súrásaga Sísane naruo koweriro ehwehne.

(Mátíyu 26.47-56; Máhka 14.43-50; Áruká 22.47-53)

¹ Sísaga Manikánsabe mi ehwéh teawena pokúwe. Wereq ite we kérahwána kereqka Kirona aroipéq seberaebéq pokowane. Mitaq kaweq matábú kowaq itega mitaq kowíahwane.

² Súrása, Sísane naruo koweriranaú anínká moq mi matábú tagariowe. Sísareq ite we kérahwána kereqka mitaq áhnte tanáhráq momiwíowanayabé tagaríówe.

³ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Péhrasi kereqka Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté párísíwárínseq sóntía kereq eqmaq súówe. Eqmaq súó kereq Súrásaga meriqmena mi matábúrác súwe. Sega sahmárínkákáq áráhmuakákáq kánéqkakaq mewera suwe.

⁴ Sísaga sega miraoneherau naneq wene arupipeq moke tagarawéna su ke taganieéna pehrápeq kowíowe. Kowéna sensabé, Insensabe anebahroo úwe.

⁵ Insensabe anebahroo úwara sega wensabé, Sísá Néhsara suwahpeqte ánínsábé anebahrúne uwana Sísaga sensabé, Íné we uge úwe. Súrása, Sísane naruo koweriro anínseq mitaq iriwe míówe.

⁶ Iriwe míowana Sísaga, Íné we uge teriutaq sega sinehepeqte atárué inahsubúwe.

⁷ Sísaga mónkákáq kasenéna, Insensabe anebahroo úwara sega, Sísá Néhsara suwahpeqte ánínsábé anebahrúne uwe.

⁸ Uwana Sísaga sensabé, Íné we uge teiú mino. Ínénsabe ninebahrirataq mah anímárí pehragariteq pokoro arítáhro úwe.

⁹ Sísaga métác tahnsa Manikánsabe mahraréna, Kawerue wahnahnarítáráugara se íre taqnobagowe úwe. Mi ehwéh aiq pútaraginkeheéna mah anímárí pehragariteq pokoro arítáhro úwe.

¹⁰ Sáímóni Pítaga wene poka matawéna Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahne arambehri aní wenáwíq Mákúsa apiwe wene púpeqte áhré kiraq auwowe.

¹¹ Kiraq auwowana Sísaga Pítansabé, Poka unahpí úsaro éna, Nánibone níérorahi arámbéhrí nirupipeq umehorahi arámbéhrí mirainau mino úwe.

Sísá Anásaba móátó ehwehne.

¹² Úwara sóntía kereq sene wahnah anínseq párísíwarínseqka Sísá táhtoqme táhru táhruuwe.

¹³ Téhwe sega Sísá meqmera wehukení áwíq Anásaba móátówe. Anásawe Káiyápásane awarénawae. Sísá pukinaú opéq Káiyápásawe Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnah míowe.

¹⁴ Káiyápásaga menah tahnsa Asiu ke teriena, Iteruwahrah ómi pukiyehboq peh morá anínká kaweritankéhboq pukinkehe. Mina aiq kawerire úwe.

Pítağa Sísá íre tagaríoge ú ehwehne.

(Mátíyu 26.69-70; Máhka 14.66-68; Áruká 22.55-57)

¹⁵ Ite Sísá kérahwáya aníté Sáímóni Pítareq ínereqka Sísá kérahwáye. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka íné tagariowe. Wega íné tagarionsabe wene nahtapeqté mátábúrápéq Sísá kéréhwaé.

¹⁶ Pítağa méhpehpeqté ónsaráq kowíowe. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka íné tagario púana ínéga onsarapéqté wáhnáh áhráryábé, Onsa sio koreawéwae. Onsa sio teawena Píta meqmena mátaburaq móátáhwaé.

¹⁷ Mi ahrárigá Pítansabé, Are moq mah aní kérahna anípo úwana, Írakaumo. We íre kéroge úwe.

¹⁸ Titirúnsabe arambehri kereq párisiwarínseqka ira parewe totorue míówana Píta moq iriwe ména totorúwe.

Wahnah anínká Sísansabé ehweh ato ehwéhne.

(Mátíyu 26.59-66; Máhka 14.55-64; Áruká 22.66-71)

¹⁹ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka Sísansabé we kéro keakáq wega síwáhnorú ehwehnikákáqsábé kasenúwe.

²⁰ Sísaga wensabé, Íné íre epéráhpéria ahriahri peh ábóraq áhnte wehekéq míáhrabeq teri terinuge. Itene momiwío nahtápéqkákáq Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté wíráípéqkákáq síwáhnoruge. Íre epéráhpéria síwáhnoruge.

²¹ Ínénsabe aneqsabé kasenaintaho? Néne ehweh teríú ké írátíáhwe. Seba kogaseni-nanao úwe.

²² Úwana mibeqté iriwe mío anínká ayahpóra Sísá subiqmarena wensabé, Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnsabé mina tahnsa éhwéh atéhneho úwe.

²³ Úwana Sísaga wensabé, Íné ahbabáq ehweh teawénaraqmé tenio. Íre ahbabáq ehweh teawúge. Árahinsabé nubono úwe.

²⁴ Úwana Ánásaga Sísá íre pugeq auwasa Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnah Káiyápásaba eqmaq auwowe.

Pítağa mónkakáq Sísansabé ahqáho ato ehwehne.

(Mátíyu 26.71-75; Máhka 14.69-72; Áruká 22.58-62)

²⁵ Pítağa iraraq ména pabesuq tehesurue totorúwara mío kega wensabé, Are moq we kérahna anípo uwana Pítağa sensabé, Ahqáho. We íre kéroge úwe.

²⁶ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahne arambehri anínká Pítansabé, Sísareq arereq mátaburapeq míehyana tagéwó mino úwe. Mi ehwéh irarú animé we Pítağa ahre apiaro aní awahrah aníne.

²⁷ Tagéwó mino úwana Pítağa mónkakáq ahqáho úwana kokórega ehwehnúwe.

Páhirátiga Sísansabé kasenú ehwehne.

(Mátíyu 27.1-2,11-14; Máhka 15.1-5; Áruká 23.1-5)

²⁸ Ahbiahiperura sega Sísá meqmera Káiyápásane nahtapeq suera anotah nahtápéq ehweh aruqaruro nahtápéq Sísá móátówe. Sótaikú tanahráq no tahutáhúq wéhékáh mi nahtápéq kiewé órira púara Asiu kegá íre kíúwe.

²⁹ Mibeqté wáhnáh aní áwíq Páhirátiga máhpeq tueyokéna sensabé, Itega méáúwáh ánímé aneq ahbabáriro úwe.

³⁰ Úwara sega wensabé, Mah aní íre ahbabáq ani tahirí túbáh agúna irino uwe.

31 Úwana Páhirátiga sensabé, Iteitega we meqmeq iteitene sánsánue iwíáhue ehweh atáhro úwe. Úwara sega wensabé, Wehukení subiq sueyabe ite Aroma kegá ahqáho aitárówe uwe.*

32 Menah Sísaga, Segá íné pankeragéhe irarúmé amahnága aiq pútaq aginkeheéra mi ehwéh teawúwe.

33 Páhirátiga nahupeq kibekéna Sísá meqme seroue wensabé, Arewe Asiu kené wahnahpo úwana

34 Sísaga wensabé, Arega irarénawe arerene iwíáhbo? Íné éhweh mó anínká teawiro úwana

35 Páhirátiga wensabé, Íné Asiu anínabugo? Arenawahrahreq itene wahnahmarínseqka are meqmera ínéba méáúwáhwe. Aneq ahbabáruono úwe.

36 Úwana Sísaga wensabé, Íné wahnah wahnahnurabeqme íre mah marákó marákóipére. Mah marákó marákóipéq wahnahnutaq tahirímé Asiu kegá íné táhtoráhtáq íné séniráh kégá ebeho irino. Íné wahnah wahnahnurabeqme íre mah marákó marákóipére úwana

37 Páhirátiga Sísansabé, Are anotah Wahnáh ání míahno kasenúwana Sísaga wensabé, Arega aiq iraréne. Aiq pútaq ehwéhnsabé síwáhnorinieéna mah marákóipéq tuména wehukení úkuraage. Aiq pútaq ehwéhnsabé suwahbeh kegá néne ehweh íráhwe úwana

38 Páhirátiga wensabé, Aiq pútaq ehwéhme aneqpomo úwe.

Páhirátiga, Sísá awankátaq táhparáhro ú ehwehne.

(Mátýu 27.15-31; Máhka 15.6-20; Árúka 23.13-25)

Páhirátiga wensabé, Aiq pútaq ehwéhme aneqpomo éna máhpeq tueyokéna Asiu keyábé, Íné iwíáhume we íre ahbabáq ani míre.

39 Sótáikú iahreraq ko tanáhráq ahriahri peh morá karábúsiipéqté ání pugeq íúwóge. Mi sansá mira aruqaruruge. Minayabe Asiu ke itene Wahnah pugeqíninkono úwe.

40 Úwara sega anotah ehwéhnaaéra, Mi anímé pehragé Párehba pugeqio uwe. Párehbawe wehukení subena aebó ání míowe.

19

1 Páhirátiga sóntía keyábé, Sísá meqmeq áréti sahtáté subóro aritowara sega meqmera mósubúwe.

2 Mósubera ógaratáté keborarera wene ayahqnotaq suki atera peh morá táútáúq kórósí abaq atówe.

3 Mó anínká mó anínkáue Sísaba séra wensabé, Are Asiu kené wahnahpo éra awiréh atera siyahpóra subúwe.

4 Páhirátiga máhpeq mó tueyokéna soruparió keyabé, Írátíáhro. Íné iwíáhume we íre ahbabáq anine. Minayabe tagariageheéna iteba máhpeq ataníe úwe.

5 Úwana Sísaga ógaratáté keboria náneqkakáq tautáúq korósíákáq máhpeq tueyokúwe. Tueyokúwana Páhirátiga sensabé, Mah aní tagahro úwe.

6 Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq wahnah kereqka Sísá tagéra áhnte ehwéh kíkírera, Awankátaq táhpawe subiq súáhro éra pagu pagunuwe. Pagu pagunuwana Páhirátiga sensabé, We íre ahbabáq anine iwíáhúnsabe iteitega meqmeq awankátaq táhpawe subiq súáhro úwe.

7 Úwara Asiu kegá wensabé mahraréra, Wegá, Íné Manikáne ahninkáwá úge urainsabé itene sánsá sabiúéhre. Sabiúéhme puko nanere uwe.

8 Úwana Páhirátiga mi ehwéh irena anotah ahré agúwe.

* **18:31:** Mi tanáhráq Aroma kegá Asiu kené marákó págegeue wahnahnéra Asiu keyábé, Ite wehukení ehwehotaq we subiq súáhro arite ehweh órirane éra peh morá ite Aroma kegá mi sansánoneheqmúne uwe. Wehukení awankátaq táhpawe sansamé Aroma kené sánsáne.

⁹ Wega koti nahtápéq mó kibekéna Sísansabé, Arewe eheqte anípo úwana Sísaga ehweh íre iraria peh ehiya míowe.

¹⁰ Páhirátiga Sísansabé, Aneqsabé ehweh íre tenieno? Ínéga are soraq auwahráhuge. Ínéga are awankátaq táhparahráhuge. Mahnawé aiq irahno úwe.

¹¹ Úwana Sísaga wensabé, Peh morá Manikánka arega wahnahnúno ataráinsabé arega íné awankátaq táhparahráhone. Minayabe areba móintéh áníné ahbabáqka arene ahbabáq kiotaikire úwe.

¹² Páhirátiga mi ehwéh irena, Pugeq auwaníe íwíáhúwe. Íwíáhúwara Asiu kegá anotah-taq mahraréra, Arega we pugeq auwéhnaqme are íre Sísáhri, Aroma kené wahnahne iyahnabo aní móne. Íné Asiu kené Wahnah muge iraréna anímé Sísáhrine naruo aní míre uwe.

¹³ Páhirátiga mi ehwéh irena Sísá máhpeq márunatena wahnah anínká ehweh atorabeq tútuue míowe. Mibeq áwíq Ebah Ahtápére. Íbaru ehwéhme mitaq Kábátae ue áwíratówe.

¹⁴ Ahbiah tahnsá ite Asiu kené sótaikú iahreraq ko tánáhráre. Ibora tahnsa wéhékáhnabubu wahtotarútaq Páhirátiga Asiu keyábé, Itene Wahnah tagahro úwe.

¹⁵ Úwara sega ehwehnabaéra, We meqme mósubiq suo. Awankátaq táhpawe subiq suo pagu pagunuwe. Pagu pagunuwana Páhirátiga sensabé, Itene anotah Wahnáh awankátaq táhparáhro ininkono úwe. Úwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kegá wensabé, Aroma kené wahnahme webataq itene wahnahne uwe.

¹⁶ Uwana Sísá awankátaq táhparageheéna Páhirátiga móatowara sega Sísá meqmera pokuwe.

Sísá awankátaq níriraté táhparó ehwehne.

(Mátíyu 27.32-44; Máhka 15.21-32; Árúka 23.26-43)

¹⁷ Segá Sísá meqmera pokuwana Sísaga wewe táhparéhra awánká abaqmena kúwe. Kire kire sáwéh áwíq Ayahqno Tánúnsutapéq pokuwe. Íbaru ehwéhme mi sawéh áwíq Kógótae ue áwíratówe.

¹⁸ Segá Sísá awankátaq níriraté wene ayahnkaratáq subiqmaq aigárátáq subiqmarue táhparera awanká pankeqme marakóipeq pearówe. Pearera mó anité mó awánkátáréráq táhparera pankeqme pearówe. Sísá akáhpí pearera mi anité ayehré ayehré pearówe.

¹⁹ Páhirátiga, Kanehraq sehiranue táhparáh awánkátáq táhparáhro aritowara táhparówe. Kanehraté séhíránká mahraréna, Néhsara suwahpeqte aní Sísawe Asiu kené Wahnahne úwe.

²⁰ Mi kanéhráq sehiranía apahtáro kéhínáné ehwehtaq sehiranéna Íbaru ehwéh Asiu kené ehwehnikakáq Aroma kené ehwehnikakáq Káríki kené ehwehnikakáq sehiranúwe. Sísá táhparótaq Sarúsarama suwahpeq wahtotaq puara áhnte Asiu kegá tagéra mi sehirá sáhnshúwe.

²¹ Asiu kené Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kegá Páhirátinsabé, Asiu kené wahnahne íre sehiranúno. Peh mi anínká, Íné Asiu kené Wahnah muge ire. Minawé sehiranúno uwe.

²² Uwana Páhirátiga sensabé, Íné sehiranéwó náneq aiq sehiranue parabarúóge úwe.

²³ Sóntía kegá Sísá awankátaq táhparera wene korósi mewera itaréitaréráq saraqmarera meyówe. Wene káhq ambántá anehe mewera íre parura peh táránkaq kowe.

²⁴ Peh táránkaq konsabe subansúéhneho íwíáhéra, Insega meyanabomo éra káhsiuwana peh morá anínká meyowe. Miraunsabé Manikáne ehwehme aiq pútaragúwe. Mi ehwéhniká mahraréna,

Sega néne korósi saraqmera káhq ambántá káhsie meagehe ire. *(Buk Song 22.18)*

²⁵ Kárópane ahre áwíq Máhríae. Mágára suwahpeqte mó iní wenáwíq moq Máhríae. Sereq Sísane anowareq wene ónánahwáreq awankátaq táhparóabeq wahtotaq kowíówe.

²⁶ Kowíówana Sísaga íné, we kéréhwa anínsábé arutaboiraíntéh ánínseq wenanoreq míahwayana wega ite tagéna wenanonsabe, Areba míéh ání arenahni míankehe éna

²⁷ wega ínénsabe, Náinowé arenano míankehe úwe. Teniunsabe wenanoga néne nah-tapeq kaegaeúwana kirabo atáhwa.

Sísa pukú ehwehne.

(Mátíyu 27.45-46; Máhka 15.33-41; Áruká 23.44-49)

²⁸ Sísaga iwíáhéna, Néne arambehri aiq moke parabagire éna Manikáne ehwehnka aiq pútaraginkehéna wega, Íné tahbobóire úwe.

²⁹ Kítাবেh nahníáq séra ano obenkisa ántéhyá mitaq kowara sehenáh tahnsa náneqtaté antehyapípeq pámbáhue sehikaratáq marera wene áwéhipeq atówe.

³⁰ Atówana Sísaga néna, Ai q parabagire úwe. Ai q parabagire éna wene anuo píntéráhéna wenawa soraq suena putiowe.

Sísa sehsabio ehwehne.

³¹ Ahbiah tahnsá ite Asiu kené ahrena ahrena wehekáhne. Mi tanáhráq itene sótaikú iahreráq kéh tánáhráq púara Asiu wahnáh kégá iwíáhéra, Putianeherao kené sinonka ahrena ahrena wehekáh awankátaq kehneho uwe. Minayabe sega Páhírátiba pokéra wensabé, Putianeherao ke apubúue pukigeheé siwiah anteruo úno. Putíéhrataq awanká soriwe mewe maisaragéhe uwe.

³² Sóntía kegá pokue Sísareq awankátaq táhparó aníténé siwiah anterúówe.

³³ Segá Sísaba séra tagowana aiq putio púara sega wene awiah íre anterúówe.

³⁴ Peh morá sóntía ánínká wene sehsabe karatáté Sísane aroganabí sehsabiowe. Sehsabiotaq korahqkakákáq wánínkakaq súwe.

³⁵ Nénéne niuranka tagahwae. Íné ai q pútarahnsanuge. Itega ai q pútare atagehéna teiúge.

³⁶ Manikáne ehwehnka mahraréna, Wene ayahnsa íre anterigéhe ire.

(Buk Song 34.20)

³⁷ Manikáne ehwehnka mó mahraréna, Sehsabearáh ání tagagehe ire.

(Sekaraia 12.10)

Miraue mi ehwéhtaré ai q pútaragúwe.

Sísane anonka maisé onápípeq maisaró ehwehne.

(Mátíyu 27.57-61; Máhka 15.42-47; Áruká 23.50-56)

³⁸ Árimátéa suwahpeqte ání Sósépara Sísansabé ai q pútare atena Asiu keyábé áhreú púana Sísá oga míotaqme we íre ábóraq kérowe. Sósépara Páhírátinsabé, Sísane anonka mewena mómaisaranínkono úwana Páhírátiga wensabé kowe atowana máhpeq tueyokue Níkórímareqka tumeyóye.

³⁹ Níkórímawe menah tahnsa Sísaba inokáhpeq sena niginka tahnsa kaweq kunkúni naneqmarí áhnte 30 kíro mewena súwe.

⁴⁰ Sósépareq Níkórímareqka Sísane anonka mewera kaweq kunkúni naneqmarínkákáq wene anonkankakákáq kaweq íre wahto ambántátaté úbíq máróye. Mi sansámé Asiu kené wehukení maisare sansane.

⁴¹ Sísá táhparówana maisaró matábú wahto kowe. Mi matábúrác o ubuqmaró oná kowe. Mipéq mó aní íre maisarówe.

⁴² Ahbiah tahnsá Asiu kené ahrena ahrena wehekáh púara mó oná kabareyabe íre miraorahuye. Minayabe mi oná wahto ko púara sega Sísá mitaq maisaróye.

20

Sísa oga úkú ehwehne.

(Mátíyu 28.1-8; Máhka 16.1-8; Áruká 24.1-12)

¹ Mó wikíné ebeqte wéhékáh tanahráq tuekinaútaq Máhría, Mágára suwahpeqte ínínká Sísá maisarórabéq súwe. Méhpehtaq paiqmáro ebáh íre paisa peh móbeq kowana tagówe.

² Tagéna we Sáimóni Pítareq íné, Sísaga arutaboiraíntéh ánínseqpa pehbeheráh séna itensabé, Itene Wahnahne anonka ónapipéqté mewera eheqpopoq márähwe úwe.

³ Úwata Pítareq ínereqka Sísá maisarórabéq koragayeheéta pehbeheráh pokowaye.

⁴ Pehbeheráh ínégá Píta kótaikue Sísá maisarórabéq ebeq kowae.

⁵ Mitaq ebeq kéna taebewe maisia ónápípéq tagahwana Sísane anonka úbígme maisaróya ambántá mitaq kowana tagahwae. Íné mibeq íre tueagia peh taebewe tagahwae.

⁶ Peh tagahwana Sáimóni Pítaga mitaq séna maisarórabéq kobekue tagówe. Taberábe maisaróya ambántá mitaq kowana tagówe.

⁷ Sísane ayahqno úbíg máróya ambántá mobeq kowe. Ayahqno úbíg máróya ambántámé maisia ámbántá korabéq íre kowe. Peh sabaráwe móbeq kowana tagówe.

⁸ Tagówana íné maisarórabéq ebeq kowa anínká moq kobekue tagahwae. Tagéna, Sísá aiq irigire éna aiq pútare atáhvae.

⁹ Manikáne ehwehme, We pukéna iriginkehe séhírá kowata mi tanáhráq mah sehirá íre iahtebahwaye.

¹⁰ Tagéta ite kaegaeowayrabéq kouwekowaye.

Máhría, Mágára suwahpeqte ínínká Sísá tagó ehwehne.

(Mátíyu 28.9-10; Máhka 16.9-11)

¹¹ Kouwekowayana Máhriaga maisarórabéq mó séna máhpeq iriwe ména ibisówe. Ibiséna wega maisia ónápípéq taebewe tagówe.

¹² Íre wahto taberábe ambántánkákáq ánité íópeqté ánité Sísane anonka kéworabéq tútuue míóyana Máhriaga tagówe. Mó aní Sísane ayahqno kéworabéq mó aní wene aigará kéworaberue tútuue míóyana tagówe.

¹³ Tagówara sega mi inínsabé, Aneqsabé ibisahno uye. Uyana wega sensabé, Néne Wahnah ínégá íre tagaríórabéq mórúáhnsabé ibisoge éna

¹⁴ wega pabeqme tagówana Sísá iriwe míowe. Míowana mi iníné arupipeq Sísá wire ue íre iwíáhue tagówe.

¹⁵ Íre iwíáhue tagówana Sísaga wensabé, Are aneqsabé ibisahno? Insensabe anebahrono úwana mi inínká iwíáhéna, Kaseni aní we mah matábúráq wahnahni aníne íwíáhéna wensabé, Wene anonka mearáhnawe eheq marahno? Koweaníboq tenio úwana

¹⁶ Sísaga wensabé, Máhriáo úwana mi inínká weba pabeqme tagéna Asiu kené ehwehhtaq, Árábónaío úwe. Mi ehwéh áwahewé Íwáhnoraníno úwe.

¹⁷ Úwana Sísaga wensabé, Nániboba íre pokurio puah ninonkataq táhtoréhnehboq néne iyahnabo korerio. Maniká Nániboba tuekinauge. Mí ehwéh korerio úwe.

¹⁸ Úwana Máhría, Mágára suwahpeqte ínínká ite Sísá kérahwána kebá séna itensabé, Ínégá Sísá aiq tagoge éna Sísaga teawu ehwéh teiuwe.

Sísá kéro kega we tago ehwéhne.

(Mátíyu 28.16-20; Máhka 16.14-18; Áríka 24.36-49)

¹⁹ Penorabeqte mó wikíné ebeqte wéhékáh tanahráq ite Sísá kérahwána kegá soru-parawéq Asiu keyábé áhreowana puag itene nahupeqte ónsá paiqmareq míahwane. Míahwanana Sísaga ákáhpi seiriwe ména itensabé, Pehwehrue iru ukiqme míáhro úwe.

²⁰ Iru ukiqme míáhro éna wene ayahnkarakákáq wene aroganabínkákáq sokigi aiuwaq itega we tagéq itene irupipeq anotah eyóyóúwe.

²¹ Sísaga mónkakáq itensabé, Pehwehrue iru ukiqme míáhro. Nániboga eqmaq núwátáinserah ínégá moq ite eqmaq íúwóge úwe.

²² Eqmaq íúwóge éna wene euq ahusaiena, Manikáne Awa íuge úwe.

²³ Manikáne Awa íuge éna wehukeniné ahbabáq soraq súéhrrataq íre kagainae. Wehukeniné ahbabáq íre soraq súéhrrataq sene ahbabáq seba kagainae úwe.

Tómáhsiga Sísaga tagó ehwehne.

²⁴ Sísaga iteba sú tanahráq peh morá we kéro aní, Tómáhsiga íre míowe. Tómáhsine wéhuwehu áwíq Tírímásie.

²⁵ Sísaga mó kérahwána kegá Tómáhsinsabé, Itene Wahnah oga míéhraq tagóne teawewáne. Teawewánana Tómáhsiga itensabé, Pehipi íre aiq pútare aitaníe. Sísane ayahnawarutaq níri subisa ábí tagéna niyahnkaratáté wene aroganabí sehsaberapí táhtoráhnraqmé aiq pútare aitaníe úwe.

²⁶ Abapete téhtaré wéhékáh sótaikúwaq Tómáhsireq ite Sísaga kérahwána kereq nahupeq míahwane. Onsawarí áróki pareq míahwanana Sísaga ákáhpi seiriwe ména itensabé, Pehwehrue iru ukiqme míahro úwe.

²⁷ Iru ukiqme míahro éna Tómáhsinsabé, Néne niyahnkara sosanue tagáhno. Ayahnkahkahrué néne niroganabí táhtoro. Íre aiq pútare aintéhnehboq aiq pútare ainto úwana

²⁸ Tómáhsiga Sísansabé, Néne Wahnah mone. Néne Maniká móne atowe.

²⁹ Atowana Sísaga wensabé, Arega íné tagáhnayabé aiq pútare aintahno? Sene siuratate íné íre tagéra pehipi ínensabe aiq pútare aintáh kégá iwíáh iwíáhigehe úwe.

Sóniga áwahe ehwéh teí éhwéhne.

³⁰ Mah pukúipéqté séhírá moke Sísane ótaq sansánsabé íre teiúge. Wega áhnte mó miraúwaq ite we kérahwána kegá tagahwane.

³¹ Sísawe ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka omaq ato aninéna we Manikáne ahninkáwá wíre. Minayabe aiq pútare atageheéna mah ehwéh sehiranue teiúge. Sísansabé aiq pútare atéhrataqmé wenáwírue oga mía míaihehe.

21

Sísaga we kéro kebá ábórarú ehwehne.

¹ Peh morá káwéhúnsabé téhtaré áwíq kéhre. Kehrari kawéhúne. Mó awíqmé Táibéria kawéhúne. Mó tanahráq mi kawéhú ayehráq Sísaga ite we kérahwána kebá ábórarúwe. Wega mahraue ábórarúwe.

² Ite abapete téhraníté kérahwána ke sesorupawe míahwane. Tómáhsuwe wene wéhuwehu awíq Tírímásie. Werek Sáimóni Pítareh Kéana suwahpeq Kehrari marákórápéqté aní Nátáníerireh ite Séberine ahninkáwárárereq téhraníté mó keróya anitéreq sesorupawe míahwane.

³ Sáimóni Pítaga itensabé, Íné pah sábatáhrinauge úwaq itega wensabé, Ite moq are kéranéhe ewane. Itega sípi kéweweq pokue moke penkútaq uwe taga tagaowane. Pah íre maqmera pehipi uwe taga tagaowane.

⁴ Ahbiahipeq Sísaga káwehu áhnopeq súwaq itega we íre tagariahwane.

⁵ Sísaga itensabé, Nanuwahraho, pahmé aiq maqmiaho úwaq, Írakaumo ewane.

⁶ Ewanana Sísaga itensabé, Sípiipéqté éberiopeq uwe tagéq meyangéhe úwaq itega itene kahwe éberiopeq uwe tagéq áhnte pah meyahwáne. Áhnte pah meyahwánayabé kahwe íre pankerahráhowane.

⁷ Íné, Sísaga arutaboiraintéh ánínká Pítansabé, Áhnopeq míéh aní itene Wahnahne teawéwae. Sáimóni Pítaga pehrákora ména arambéhriúnsabe, Ítene Wahnahne teawéwana apubúue wene ambanta úbíq mena káwehupípeq ahkuagúwe.

⁸ Pah kahweipéq kowaq mó ite Sísaga kérahwána kegá kahwe sabirue meweq sípi kéweweq áhnopeq pokowane. Áhnopeq wahtotaq ko púaq itega kahwe sabirue meweq pokowane.

⁹ Ite áhnopeq kowanaraq ira pariówana taigowaq tagahwane. Tairáq pahnkákáq párétiakáq kowe.

¹⁰ Sísaga itensabé, Ite matiáh páh táhmaro mewe sero úwana

¹¹ Sáímóni Pítaga sípiipéq kire pahnkákáq káhwé sabirue áhnopeq méarowe. Kahweipéq anotah pahmáí íregárita 153 pahmáí míówana kahwe íre surakúwe.

¹² Sísaga itensabé, Sewe nahro úwe. Itene Wahnah tagariahwanayabé itega, Are ineboue íre kasenowane.

¹³ Sísaga párétiakáq pahnkákáq mewena ménáiuwe.

¹⁴ Sísaga oganúq atowana wega ite we kérahwána kebá apahtáróráq ábórarúwe. Teiúme apahtáro tánáhráre.

Néne sipisípiqmarí kirabo ainto ú pabéqmé éhwéhne.

¹⁵ Táhutahuq nahwanana parabagútaq Sísaga Sáímóni Pítansabé kasenána, Sáímóni, Sónine ahninkáwáo, Arega mah keyabé ákáhta arutaboírarite ínensabe anotah arútábóíraintahno úwe. Úwana Pítaga wensabé, Kowe. Are tagariahnowe arensabé nirutaboíruegúwe úwana Sísaga wensabé, Néne sipisípiq aráhqmari kirabo ainto úwe.

¹⁶ Sísaga we mó kasenána, Sáímóni, Sónine ahninkáwáo, ínensabe arutaboíraintahno úwana Pítaga wensabé, Kowe. Are tagariahnowe arensabé nirutaboíruegúwe úwana Sísaga wensabé, Néne sipisípiqmarímé wahnahnainto úwe.

¹⁷ Sísaga anehe mó kasenána, Sáímóni, Sónine ahninkáwáo, ínensabe arutaboíraintahno úwe. Apahtáróráq kasenú púana Pítane arupipeq umeh agúwana Pítaga wensabé, Néne Wahnahno, arega moke tagariahne. Are tagariahnowe ínega arensabé nirutaboíruegúwe úwana Sísaga wensabé, Néne sipisípiq kirabo ainto.

¹⁸ Kawerue írátíahno. Are mahbi míaronaraq arene áréti sabirare arega awahbarairabeq pokurone. Are ore úkínaraq arene ayahnkara pankeréhnaq mó kegá ahmboqme meqmera are íre awahbáhnarabeq móatagéhe úwe.

¹⁹ Mah ehwéhme Sísaga Píta pukína ehwéh teawuwe. We pukína tanáhráq Píta íre áhreínayabé tagehra kegá Maniká áwíq pankeragéhe. Mah ehwéh teawena Sísaga Pítansabé, Séniro úwe.

²⁰ Pítaga pabeqme íné, Sísaga arutaboírainto aní tagówe. Sísaga pukinaúwara táhutahurowanaraq ínega Sísane anepeq mósaqmaqme ména wensabé, Néne Wahnahno, arene naruo kowerirahna anímé insebo kasenowae.

²¹ Pítaga íné tagéna Sísansabé, Néne wahnahno, mah aní anerinkehbo úwana

²² Sísaga wensabé, Íné nuwahbéhnaraqmé kiwekona tanáhráq we peh oga míanawire íwíáhinabugamo. Arereq wehgaqpo? Arerega séniro únsabe

²³ mi ehwéh író kega mó Sísaga kéro keyabé, Íné Sóni íre pukinkehe mitaq teri mahtaq terinuwe. Sísaga Pítansabé, Íné Sóni peh mía míankehe íre irarúwe. Wegá Pítansabé peh mirauwe teawena, Íné kiwekonaraq we peh oga míanae íwíáhinabugamo. Arereq wehgaqpo úwe.

Sísane áhnte mó arámbéhríwáínsabé éhwéhne.

²⁴ Íné Sísaga kérahwána anínká mah ehwéh iraruge. Mah ehwéh aiq pútaq ehwéh púana sehiranue teiúge.

²⁵ Sísaga íre peh morá teiú arámbéhrí mirauwe. Wegá áhnte mó arámbéhríúwe. Wehukega wene ehwehnikákáq wene arambéhriakáq moke sáhnsahwe sehiranutaq tahirímé púkuwarínká mah marákó marákó kígi agirana marakó íre awehraq kéh irino.

Eqmaro Ke Ebeq sáhnshawe ahtebé ehwehne.

Árúkaga ebeq sóteh arámbéhríena anehe wega Pora kérena séhréh atena púku áwíq Árúkae ue sehiranúwe. Anehenura mah pukú Eqmaro Ke pukúe ue sehiranúwe. Sísaga miraéna irarú ehwehnsábé ebeqte pukúgá teíre. Manikáne Awanka mirau arámbéhrí Eqmaro Ke pukúgá teíre. Sísaga eqmaro kega pokue mó kehiná suwahpeq mó kehiná suwahperue Sísaga éhweh koreríúwe. Teríútaq Manikáne Awanka se págege aritena séhréh aritowara áhnte kegá sene ehweh irera Sísansabé aiq pútare atówe. Mi ehwéhnká abae agúwara Sísaga tagariáh ké áhnte úkuwe. Mah pukúipéqte éhwéhnká minayabeákáq eqmaro kega mirau arámbéhríákáqsábé teíre.

Eqmaro kega miraunsabé éhwéhne.

Sísaga, Manikáne Awa eqmaraníe ú ehwehne.

¹ Tíópírásao, néne sehiramé kawerue sáhnshawe iro. Menah tanáhráq mó pahsí sehiranue áwátáuge. Mi pahsíipéq moke Sísaga miraúnsabe sehiranue teawena wega íwáhnorúnsabeakáq teawátáuge.

² Wene arambehri áhwárotáqkákáq íópeq kiu tanáhráqsábéakáq teawátáuge. Wegá marakóipeq míotaq wehuke eqmaq suanieéna omaq sitowe. Manikáne Awanka Sísaga íwíáh atowana wega íópeq kinaútaq omaq sito ke síwáhnorúwe.

³ Téhwe Sísaga awankátaq táhpague pukéna anehe oga úkéna mó wehekáh mó wehekáhnue omaq sito keba séyééna wewe sokigi aritowara tagowe. Tagowana 40 wehekáh miraéna Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh teriúwe.

⁴ Mi tanáhráq sega momiwíuríotaq Sísaga mahraréna, Sarúsarama suwahpeq apubúue sueq pokiyehboq Nániboga eqmarahna aní tuinayabé wensabé áwénunoro. Menah Nániboga eqmarahna aní éhweh teiyátáuge.*

⁵ Naho Sóniga wání meriuwana Manikáne Awanka áhníbórá tunse iteba mía míainkehe úwe.

⁶ Mó tanáhráq eqmaro kega momiwíuríotaq sega Sísansabé kasenéna, Ísara ke iteitene marakóraq amahnága wahnahnoro aitaníbo uwe.†

⁷ Uwana Sísaga sensabé, Nániboga moke mi tanáhráqkákáq wéhékáhnkakaq wahnahnire. Minawé íre iteitene arambehri puag itega mi tanáhráqkákáq wéhékáhnkakaq íre tagariáhwe.

⁸ Minawé íre tagarawéq mahraue tagariagehe. Manikáne Awanka iteba tuinaraq ite págege aitahnaq itega íné éhweh mah kehiná kéhíná korerigéhe. Sarúsarama suwahpeqte kéreq moke mó Súría marakórápéqte kéreq Sámária marakórápéqte kéreq moke mah kehiná kéhíná korerigéhe úwe.

Sísaga íópeq kibekú ehwehne.

(Máhka 16.19-20; Árúka 24.50-53)

⁹ Mah kehiná kéhíná korerigéhe úwana eqmaro kega tagotaq Sísaga tumerowana íópeq kire írabúyápipeq kibekúwe.

¹⁰ Kibekúwara sega íópeq awahnkanue tagariówara taberábe korósíákáq ánitégá iriwe míóye.

* **1:4:** Sísaga eqmarahna anímé Manikáne Awa mire. Árúka 24.49, Sóni 14.16-17, Eqmaro 2.33 tagáho. † **1:6:** Sísaga marakóipeq tutaq Aroma kegá Ísara kené marakó págegeue wahnahnunuwara áhnte kegá íwíáhéra, Wegá Aroma ke kaqsuena iteitensabé, Wahnahnoro aitankéhe íwíáhuwe.

11 Iriwe méra sensabé, Kehrari marákórápéqté kéó, aneqsabé iriwe méq íópeq ebiti-aho? Sísaga ite iuwena íópeq pokiraq tagahwe. We amahnága pokinserah mókake tuinawire uye.

Súrásane arambehri awaq mio ehwehne.

12 Uyara eqmaro kega Óríwi sawéhrápéqté tunse Sarúsarama suwahpeq wahtotaq tueaguwe.

13 Tueagéra sega kaegaeu nah abobóráhpeq kíúwe. Sensíwíqmarimé mahraue Píta, Sóni, Sémisi, Ehntaru, Pírípi, Tómáhsi, Pátórómíyu, Mátíyu, Ápíásane ahninkáwá wenáwíq Sémisi, ebeh ehwéh iriaréh ání wenáwíq Sálmóni, mó Sémísine ani wenáwíq Súrása mirauega kíúwe.

14 Sereq Sísane ábákawaréhreq wenanoreq mó inínsónseqka sirupipeq peh morá íwíáhue moráráq púreq aruqaruruwe.

15 Mó wehekáh sega mirautaq 120 ke áhnte Sísá tagariáh kéga momiwíuríówe. Pítaga iriwe ména mahraréna,

16 Nánuwahraho, naho Manikáne Awanka Tébiti iwíáh atowana Súrása éhweh sehiranúwe. Súrásaga Sísane naruo kowerironsabe mi sehirá aiq pútaraguraire.

17 Sísaga Súrása omaq atowaq Súrásareq itereqka moráráq arambehriuraune úwe.

18 Súrásaga Sísane naruo kowerironsabe móne meyowara mi monératé marakó paiqmárówe. Súrásaga sáwéhrapeqté ayahqno maraipérué surahúwana wene ayahba tapoagúwe. Wene ayahba tapoague wene ayamári pehrápeq sahaqúwe.

19 Wega miraúnsabe moke Sarúsarama suwahpeqte kéga irera mi marákóyábé áwírume sene ehweh Ákérámae atówe. Mi awíqmé Korahq Marakóe atówe.

20 Pítaga Súrása éhweh mó mahraréna, Buk Songipeqté éhwéhnká aiq mahraréna, Wene mátabu susa matábú kanae. Mó kéga mitaq íre míáhro arito ire. *(Buk Song 69.25)* Mi ehwéhnká mó mahraréna,

Mó anínká wene arambehri awaq miankéhe ire. *(Buk Song 109.8)*

21-22 Sóniga Sísá wání meawátáitaq táhmaro kéga Sísá kétówe. Segá kékérué Sísaga oga úkuraitaqkákáq íópeq kiraitaqkákáq tagarowe. Mó ke Sísá éhweh terigeheéq mina tahnsa Sísá kékéri aní iwíáhue omaq atanéhe úwe.

23 Pítaga mi ehwéh teriuwara sega téhraníté omaq sitówe. Mó aní wenáwíq Máhtíásae. Mó aní wenáwíq Sósépae. Sósépawe we mó awíq Pásábae. We mó awíq Sásátae.

24-25 Segá mahrarue púreréra, Itene Wahnahno, arega ómi kehinané sirupipeqté iwíáhwé aiq tagariahne. Arega eqmatona arámbéhrí Súrásaga aiq suena ahbabárorabeq pokuraire. Wene arambehri mirainkeheé arega omaq atahna aní sokigi aio éra púreruwe.

26 Manikánka omaq ato aní taganeheéra sega káriq ebáh tuparuqme tagéra Máhtíásawe Súrásane arambehri mirainkehe atówara we Sísá kéro ke, airápété morá kéreq arambehriúno átówe.

2

Manikáne Awanka tu ehwehne.

1 Asiu kené siahreraq ko tanahráq áwíq Péntíkósie.* Ebeqte wehekáh sutaq Sísá tagariáh kéga moke peh morábí sáhuríówe.

2 Sáhuríówana íópeqté éhwéhnká anotah soíríqká uu inserahnúwara ómi nahupeq tútuue mío kega apubúue írówana

3 anehbí irobina tahnsá náneqmarí ábóraragúwara tagowe. Tagowara irobina abae ague mó anípá mó anípánue abae agúwe.

* 2:1: Péntíkósiyabé éhwéhmé púku anehepeqte séhíramé “Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne” ue kéhrabeq tagáhno.

⁴ Manikáne Awanka sirupipeq tuména iwíáh arito púara sega mó kehináne kambare ehweh iraruwe.

⁵ Mi tanáhráq áhnte Asiu ke mó kehiná mó kehiná suwahpeqte Sarúsarama suwahpeq sewíówe. Mi ke Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh ké wóe.

⁶ Sega mi ehwéh irera sega morábí sáhurawéra írówarawe Sísá tagariáh kégá mó kehiná mó kehináne ehweh iraruwe.

⁷ Iraruwara seyene ehweh irarunsabé író kega áhtenéra, Árahue irareo éra iwíáhue tagowe. Segá áhtenéra mahraréra, Iteitene ehweh irare kewé se peh morá Kehrari marákórápéqté ké wóe.

⁸ Segá iteitene ehwehmarí irarewaq irone. Segá itene ehweh árahue irareo?

⁹ Ite Pátía kewé Míría kewé Érámi kewé Mésópótémía marákórápéqté kewé Súría marákórápéqté kewé Kápárósía marákórápéqté kewé Póntúsa marákórápéqté kewé Esia marákórápéqté kewé itene ehweh irarewaq irone.

¹⁰ Párígía marákórápéqté kewé Pámbíría marákórápéqté kewé Ísipi marákórápéqté kewé Áríbía marákórápéqté kewé Sáíríni suwahpeq wahtotaq mi kewé Aroma suwahpeqte náhnsó kewé itene ehweh irarewaq irone.

¹¹ Mi kewé Aroma suwahpeqte náhnsó kewé táhmaro Asiu keúra míáhwe. Mó mitaqté ké Asiu kené sánsá mero ke míáhwe. Kíríti marákórápéqté kewé Árébía marákórápéqté kewé moke mi kegá itene ehweh irarewaq irone. Manikánka págege arámbéhrínsabé sega irarewaq irone. Moke iteruwahraha irarewanserah itene ehwehmarí irarewaq irone uwe.

¹² Segá áhtenéra sene sirupipeq iwíáh kikiréra, Itene ehwehmarí árahue irarewapómo? Aneq sansápómo uwara

¹³ mó kegá siwiréh aritera, Segá peh píah nah puara múguwahgu ehwéh irarewe uwe.

Pítaqa pawsuo ehwehne.

¹⁴ Uwara Pítareq airápété moráue eqmaro kereqka iriwe míówe. Pítaqa mipi sáhurió keyabé anotahtaq teriena, Sarúsarama suwahpeq kaegaeo kereq moke mó Asiu kerero, ehweh teiníboq írátíáhro.

¹⁵ Abehq wání nah puara múguwahgu ehwéh irarewe eme írakaumo. Amahnága pópoqnah peh ákáhtaq kéhrana íre píah né tanahráre.

¹⁶ Mó kené ehweh irarensabé Manikáne ehweh irarú ani, Sóériga mahraréna,

¹⁷ Manikánka iraréna, Anehe tanahráq Néniwa mah kehiná kéhínápá eqmaq auwaníe. Néniwanka néne ehweh iwíáh aritahnara itenahnímáhqsonseq iteriyahumáhqsonseqka ehwéh irarigehe. Itene mahbigauné siwanka tagagehe. Orerónká áónáh tagagehe.

¹⁸ Mi tanáhráq néne arambehri mirao weh áhrébá néniwa eqmaq auwaníe. Néniwanka néne ehweh iwíáh aritahnara ehweh irarigehe.

¹⁹ Íópeqté íre tagariáh náneq sokigi ainíe. Marakóipeqté moq págege sansá sokigi ainíe. Korahqkakáq irakákáq áúnínaakákáq tagagehe.

²⁰ Pópoqnah sunkíkiraginae. Íótaq korahq tahnsa tautáúraginae. Miráinagake anotah Wahnáh ánínka págegeue wahnahnína tanáhráq áhníbóránire.

²¹ Are néne Wahnah míahno ue níáhrabira kewé kaweraritanauge ire úwe. *(Joel 2.28-32)*

²² Pítaqa mó mahraréna, Ísara keo, mó ehwéh kawerue írátíáhro. Sísá Néhsara suwahpeqte áni éhweh teiúge. Wega Manikáne arambehri mirainkeheéna Manikánka Sísá omaq atowe. Minayabe tagariageheéna Manikánka págege atáráire. Págege atáráirana wega íre tagariáh náneqkakákáq págege arámbéhríákákáq sokigi aítaráire. Itene iuranka tagahnsabé aiq ahtebahwe.

²³ Naho Manikánka iwíáhue tagarionserah menah itega Sísá táhtoqme ahbabáq ke móríátówara sega awankátaq táhpatowana putiaraire.

²⁴ Sísá íre airaiq pusa ání míahrahurai puana Manikánka érorahirabeqte iriatena oganúq atáráire.

²⁵ Naho naho Tébiti, Sísane aigaqna íre wewensabé irarena peh Sísansabé teiena, Néne Wahnanka ínéreq mía míaime tagaríóge. We néne niyah púpeq mía míai puana íre áhreúge.

²⁶ Minayabe nirupipeq eyoyóire. Néne níwéhrate iwíáh íwíáh atóge. Íné pukonaraq arega oganúq intaniewóne íwíáhuge.

²⁷ Íné pukonarabeq arega néniwa íre nuwankéhe. Peh oganúq intankéhe. Arene kaweq aniné ninonka íre karekinawire.

²⁸ Arega oga mía mía ahtápéq sokigi aníátóne. Arereq mía míaúya puana nirupipeq eyoyóinawire úwe. *(Buk Song 16.8-11)*

Mi ehwéhmé Tébitiga teiuwe.

²⁹ Pítaga mó mahraréna, Nánuwahraho, itene igaqna Tébiti éhweh pahsuqme teinie. We naho putiowara maisarówana wene kárékú anónká amahnága maisia máiq mahtaq kéhre. Minayabe íre wewensabé iraréna peh Sísansabé irarúwe.

³⁰ Tébitiwe Manikáne ehweh irarú ani ména Manikánka mirainauge ú ehweh írátíowe. Manikánka naho Tébiti teawena, Amahnága arega wahnahnónanserah mókake arenanahga wahnahninkehe. Peh aiq pútariahnsanuge únsabe

³¹ Manikánka mirainau arámbéhríyábé Tébitiga ahtebówe. Ahtebéna we aiq tagariomé Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna omaq ato aní oganúq atanawire. We pukirabeq íre auwanawire. Wene anonka íre karekinawire. Peh oganúq atanawire tagariowe úwe.

³² Pítaga mó mahraréna, Manikánka Sísá iriatena oganúq atowaq ite moke tagarawéq teiune.

³³ Manikánka Sísá wene ayah púpeq atowana anotah Wahnáh ání míaraire. Míairana Manikánka teawátáinserah Wenawa Sísaba eqmatairana Sísaga Manikáne Awa iteba eqmaréhre. Minayabe itega amahnága aiq tagaríáhwe. Itega írah éhwéhmé Manikáne Awanka iwíáh aitéh éhwéhne.

³⁴ Tébiti pukútaq wene anonka íópeq íre kiuwe. Minayabe íre wewene anonkansabé peh Sísá íópeq kiunsabe irarúwe. Wega mahraréna, Itene anotah Wahnáhnká néne Wahnahnsabé, Niyah púpeq kiwíahno.

³⁵ Mókake arene naruoakák wahnahnarito ataníe irarire úwe. *(Buk Song 110.1)*

³⁶ Pítaga mó mahraréna, Ísara keo, ite ómi kawerue iragéhboq írátíáhro. Itega Sísá awankátaq táhpareq subiq sutowe. Manikánka mi anínsabé, Are ínéga omaq ató ání móne. Anotah Wahnáh ání míahno atáráuge úwe.

Áhnte wehekéqká Manikánsabe aiq pútare atera wání meyo ehwehne.

³⁷ Morábí kiranéhnuríó kega írówana mi ehwéhnká sirupipeq pówe. Sirupipeq pówara sega Pítareq mó eqmaro kereqsabé kasenéra, Iteruwahraho, aneq miraonehnikono

³⁸ úwana Pítaga sensabé, Itene ahbabáq kaqiuwankéhboq itene ahbabáq sansa sueq Sísansabé áhraboro. Sísansabé áhrabéq wání meyháro. Mirairataq Manikánka itene ahbabáq kaweraitena Wenawa iteba eqmarankéhe.

³⁹ Itereq itene animárínseq íre wahtopeqte kéreq ómi mirairataq Wenawa iteba eqmarankéhe. Maniká itene Wahnanka ómi omaq sito kega mirairataq Manikánka Wenawa iteba eqmarankéhe úwe.

⁴⁰ Pítaga mi keyábé áhnte mó págege ehwéh pahsuqme teriena, Manikánka kawerai-tankéhboq mó kegá ahbabárorabeq sueq kaweqtaq míáhro úwe.

⁴¹ Áhnte író kega wene ehwehnsabé aiq pútare atówara wání meríúwe. Wání meríúwara mi wehekáh sega Pítarehba kobaritawe míówe. Peh íregáritaq wehekéq 3 táhúséni (3,000) wehekéqká kobaritawe míówe.

Peh morá íwíáhurió ehwehne.

⁴² Seba méra Pítareq mó eqmaro kereqka síwáhnoru ehwéh irera peh morá íwíáhuwe. Peh morá íwíáhéra sene tópah mewe moráráq néra moráráq púreq aruqaruruwe.

⁴³ Manikánka págege aritowara Pítarehga áhnte otáq sánsá mirauwe. Mirauwara moke tago kegá áhtenuwe.

⁴⁴ Moke Sísansabé aiq pútare ató kega moráráq méra sene ménsámehnsánsabe peh morá íwíáhuriówe.

⁴⁵ Sega sene ménsámehnsátate méyó moné mewera Sísá tagariáh tábónáh ké náriúwe.

⁴⁶ Mó wehekáh mó wehekáhnue sega Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq séyéuwe. Séyééra pokue sene nahmarítápéq táhutahuq moráráq naruq naruruwe. Sirupipeq eyoyóuwara táhutahuq moráráq naruq naruruwe.

⁴⁷ Sega Manikánsabe iwíáh íwíáhuwara moke tago kegá iwíáhéra, Kaweq kee uwe. Mó wehekáh mó wehekáhnue áhnte mó kegá Sísansabé aiq pútare atówe. Aiq pútare atówana Manikánka se kaweraritowara Sísansabé aiq pútare ató ke áhnte aguwe.

3*Soriqnah ani kawerato ehwehne.*

¹ Tunsorerutaq Asiu kegá púreq aruqarurotaq Pítareq Sónireq Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq seyeherauye.

² Mi nah méhpeh áwíq Kaweq Mehpéhne. Mitaq soriqnah ani tútuue míowe. Wenanoga maqmarotaq soriqnah ani maqmarowe. Mó wehekáh mó wehekáhnue wene iyahnabo anímárinká meqmera mi mehpéh móata móatauwe. Nahupeq kúra keyábé ineh inehinkeheéra meqmera móátówe.

³ Wega Pítareq Sónireq nahupeq kibekoyehera uyataq tagéna, Náníétao úwe.

⁴ Náníétao úwana Pítaga we ebitáwéna wensabé, Ite tagáhno úwe.

⁵ Úwana wega se tagéna iwíáhéna, Aneqpopoq nánigéhe iwíáhúwe.

⁶ Iwíáhúwana Pítaga wensabé, Íné íre móneakák ání múge. Mirainieu naneq teawinié. Néhsara suwahpeqte ání Sísá Karáhé áwirue teawúge. Iriwe nogo atóge úwe.

⁷ Miraréna wene púpeqte áyáhnkárátáq táhtoqme iriatowe. Iriatowana wene aiaurankakaq aigáránkákák apubúwe págege agúwe.

⁸ Págege agúwana mi anínká suansúá keirigue nogena nahupeq kierirowe. Kierirena wega nogena ahkuagu ahkuaguéna Manikánsabe iwíáh íwíáh atowe.

⁹ Manikánsabe iwíáh íwíáh atowara ómi nahupeq míó kega we tagéra,

¹⁰ we Kaweq Mehpéhtáq tútuue ineh inehéwéh ání míre uwe. Wene aigará kaweragúnsabe, Éhneh. Aiq kaweragire éra áhtenuwe.

Pítaga mitaq míó ke teriu ehwehne.

¹¹ Kaweragú aninká Pítareq Sónireq táhtorowara ómi tago kegá áhtenéra pehbeheráh seba suwe. Anotah wahnáh wenáwíq Sórómóni Asiu kené wahnah míotaq pearó owewéhpéhtápéq suwe.

¹² Suwana Pítaga tagéna sensabé, Ísara keo, we kaweraginsabé aneqsabé áhtenoo? Itewe aneqsabé ebitiaho? Ite págege anité méta kaweratehye iwíáho? Manikánka itensabé, Kaweq anité wóye aitéhnsabé kaweratehye iwíáho? Írakaumo. Íre itegae.

¹³ Manikámé we Ébáráhmareh Áhísáhkireh Sékópareh itene igaqnaréhne Maniká ména wewega mah aní kaweratéhre. Áhnte kegá wene arambehri awahbeh ani Sísawe, Anotah aní miéhre atageheéna kaweratéhre. Sísá marakóipeq míaraitaq sega we subigeheéq itega táhtoqme naruo kebá meqmeq móátárowe. Wahnah aní wenáwíq Páhirátiga, Sísá íre ahbabáq ani púana pugeq auwaníe iwíáhurairaq itega ahqáho atárowe.

¹⁴ Manikánsabe arutaboiri anímé kaweqtaq mía míaurai anímé itega ahqáho atárowe. Peh mó ke subiq sutai aní pugeqio urowe.

¹⁵ Oganúq itahráhi aní subiq sutowe. Itega Sísa subiq sutowana Manikánka iriatáráire. Minayabe Sónireq ínereqka itene iuranka tagéta teiuye.

¹⁶ Sísansabé aiq pútare ateta wenáwírue áhrabúya puana wega mi aní kaweratéhre. We awaho ani míéhraq tagahwe. Sísansabé aiq pútare atoyanka mi aní kaweratéhraq tagahwe úwe.

¹⁷ Pítaga mó mahraréna, Nánuwahraho, itereq itene wahnahmarínseqka Sísa subiq sutotaq we Manikáne ahninkáwá míéhnsábé itega íre ahtebarowe. Íre ahtebéq pehipi subiq sutowe. Minayabe aiq tagaríoge.

¹⁸ Manikánka wene ehweh iraru ke iwíáh aritowara ómiga mahraréra, Manikánka omaq ato anínká pukina ínaraq anotah érinawire uwe. *(Aisaia 50.6, 53.5)*

¹⁹ Minayabe Manikánka itene ahbabáq kaqiuwankéhboq itene ahbabáq sansa sueq wensabé áhraboro.

²⁰ Mirairataq Manikánka itene irupipeq eyoyó aitankéhe. Sísa Karáhé itene Wahnah míankeheéna Manikánka omaq atowe.

²¹ Amahnága Sísa íópeq mía míaire. Manikánka wene ehweh iraru ke iwíáh aritowara naho mahraréra, Mókake Manikánka moke kawerinkehe uwe. Amahnága Sísa íópeq ména mi tanáhráqsábé áwénunire.

²² Mósísiga itene igaqnansabe naho mahraréna, Maniká itene Wahnahnka wene ehweh irarinkeheéna itereq miónarabeqte aní eqmarankéhe. Ínéga mirauraunserah eqmarahna anínká mirainkehe. We sínaraq irarína ehwéh moke kawerue íráhro.

²³ Wega irarína ehwéh íre íréhra kewé pukigehe. Manikáne animarí míéhrarabeqte kaqsuahnaraq pukigehe úwe. *(Lo 18.15-19)*

²⁴ Manikáne ehweh irarú ani Sáhmuériga Sísa tutai tanáhráqsábé irarúwe. Moke we anehe su animarí, Manikáne ehweh iraru animarínseqka moq amahnága tánáhráq, Sísa tutai tanáhráqsábé iraruwe.

²⁵ Manikáne ehweh iraru kewé itene igaqnaréh wóe. Íre peh morá itene igaqnaréhyabe iraruwe. Moke itensabéákáq iraruwe.

Manikánka itene igaqna Ébárahmansabé naho teawena, Arenahninká mah marákó marákóipéq mó kahnáh mó kahnáhnue kaweraritankéhe teawuwe éna

²⁶ Manikánka wenahni wene arambehri awahbeh aní iriatena ebeq ite Asiu keba eqmataire. Itene ahbabáq kaqiuwankeheéna wenahni eqmataire úwe.

4

Pítararé karábúsiipéq mórító ehwehne.

¹ Pítareq Sónireqka Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq míó keyabé síwáhnoruye. Síwáhnoruyataq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqte wáhnáh párisíreq Sáyúsi kéreqka suwe.

² Pítararéga síwáhnoréra, Sísa oga úkurainsabé mókake pukira ke mó oga úkoneherawoe uyara mina su kegá írówe.

Irera sene ehwehnsabé anotah abíáhnvánéra

³ Pítararéba sure táhtoqme meriqmera karábúsiipéq mórítówe. Íó tupekútaq puara ahbiahipéq kotiigeheéra mórítówe.

⁴ Mí wehékáh áhnte író kega Sísansabé aiq pútare atówe. Peh íregáritaq wéh 5 táhúséni (5,000) wehgá aiq pútare atówe.

Sega Pítararéyábé ehweh arító ehwehne.

⁵ Ahbiahipéq Asiu wahnáh kéreq Asiu kené abowah wehreq Mósísine ehweh síwáhnoru kéreq Sarúsarama suwahpeq sáhuríówe.

6 Sáhuriówana Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnah wenáwíq Ánása míowe. Ánása wenawahrah sensíwíq Káíyápásareh Sónireh Árékásántareh mó wenáwáhráhreqka moráráq sáhuriówe.

7 Mitaq sáhurawéra, Meriqme sero uwana Pítareq Sónireq meriqmera seba mórítówe. Mórítówara mipi sáhurió kega kasenéra, Insega págege aitáráiraq mi soriqnáh ání kaweratároyo? Inse áwirue kaweratároyo uwe.

8 Uwana Manikáne Awanka Píta págege atena iwíáh atowana Pítaga sensabé, Wahnah kereq aboawah wehrero, Írátíáhro.

9 Soriqnah ani séhréh atáráuyansabé inse áwirue kaweratároyo kasenoo?

10 Itereq moke Ísara kereq iragéhboq írátíáhro. Itega Sísa Karáhé Néhsara suwahpeqte ání awankátaq táhpatowana putiaraire. Putiarairana Manikánka iriwe oganúq atáráire. Sísa Karáhé págege ání míéh púana wénáwíq áhraburauyansabé soriqnah ani kaweratáiraire. Kaweratáiraire ite míáhrabeq we amahnága awaho ani míéhre.

11 Nah pearáh kégá wahq awanká tagéra, Iroke awankáne éra sutowana anehe mi wahq anotah kawéq wáhq úkire.*

(Buk Song 118.22; Aisaia 28.16)

Mina inserah itega Sísansabé ahqáho atárowana we anotah Wahnáh ání úkuraire.

12 Peh morá Sísa webataq itene ahbabáq kaweraitahráhire. Peh morá Sísa áwirue ahrabo ke wega kaweraritankéhe. Mah marákó marákóipéqmé mó morá ánínká itene ahbabáq íre kaweraitahráhire úwe.

13 Pítareq Sónireqka míó keyabé íre áhreia ehweh pahsúoyansabé wahnah kereq aboawah wehreqka író kega áhtenuwe. Áhtenéra iwíáhéra, Se íre sigaruuroya anité peh wahba arámbéhriráté anité wóye íwíáhuwe. Iwíáhéra, Sewe Sísa kétóya anité wóye uwe.

14 Wene aigará kawerato aninká Pítararéba míowara tagéra mó ehwéh mi tanáhráq íre irarerahuwe.

15 Íre irarerahunsabe wahnah kereq aboawah wehreqka Pítararé kaunsíri kegá momiwíurabeqte máhpeq sitera sío síouwe.

16 Sío síoéra, Mi anité aneraruanéhnkono? Segá ótaq sansá aiq pútaq mirauroyara moke Sarúsarama suwahpeqte kégá tagariáhwe. Segá kaweratóya ehwéh itega íre epéq suahráhuwe.

17 Mi ehwéh abae agínehboq págegeue ehiya míáhta aritanéhe. Mó ke Sísa áwirue síwáhnoriyeho ue terianéhe uwe.

18 Terianeheéra Pítararé síáhrabéra sensabé, Sísa áwirue mónkakáq síwáhnoréta teríyehboq túbáh agotao ue teríúwe.

19 Teríúwara Pítareq Sónireqka sensabé, Manikáne ehweh sueta itene ehweh íréhyataq Manikánka itensabé kaweróye aitankéhbo? Írakaumo. Minayabe iteitega iwíáhue tagahro.

20 Itega tagéta írátáuya ehwéh íre ehiya míahrahúye. Peh teri terinoyehetauye uye.

21 Soriqnah ani kaweratonsabe ómi kegá Manikánsabe iwíáh íwíáh atówe. Minayabe wahnah kegá iwíáhéra, Mó kegá itensabé sibiahnsa aitehboq Pítararé pehragaritanehe uwe. Segá Pítararéyábé, Subónehboq Sísa ehweh mónkakáq íre teriétao éra kaqsúówe.

22 Kaweragú ání 40 opéq peh soriqnah ani míowe.

Sísa éhweh terigeheéra págege aito ue púreru ehwéhne.

23 Kaqsúówara Pítararéga sensuwahrahba pokuye. Pokéra Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahseq Asiu kené aboawah wehreqne ehweh teríúye.

24 Teríúyara irera Manikánsabe moráráq púreréra mahraréra, Itene anotah Wahnáhnó, arega íopeqkákákáq mah marákó marákóákákáq sóreq wanínkákákáq miraróne. Moke mahnana kéh náneqkákákáq miraróne.

25 Arene arambehriú ani, itene igaqna Tébiti Arenawanka iwíáh atowana sehiranue mahraréna,

* 4:11: Mátíyu 21.42 aigárápéqté éhwéh tagáhnó.

Nahnso kewé aneqsabé anotah abíáhnśánoo? Aneqsabé ehweh pehipi moraenoo?

²⁶ Mah marakó marakóipéqté wáhnáhmárinseq anotah anímárinseq ebehoneheéra sokah sokahowe. Manikánseq wega wehuke merinkeheéna omaq ato anínseqsabé kotioneheéra morábí sáhuriáhwe úwe éra púreruwe. *(Buk Song 2.1-2)*

²⁷ Segá mó púreréra, Tébitiga naho sehiranúme amahnága iteruwahpeq Sísa suboneheéra sorupariarowe. Kaweq arénáhní arega eqmarahna aní Sísa suboneheéra sorupariarowe. Érótireq Póntiása Páhirátireq wáhnaupeqté kéreq Ísara kereqka Sísa suboneheéra sorupariarowe.

²⁸ Arega naho págege iwíáhue miraóna iwíáh anehe kaqme miraurowe. Arerega mina iwíáhóna puara sega menah miraurowe.

²⁹ Anotah aníno, amahnága sega itensabé, Subónehboq túbáh agotao eme aiq irahne. Ité arene arambehriúna anímári múne. Minayabe ité íre áhreaia peh arene ehweh págegeue irarenehboq séhréh aito.

³⁰ Arene ehweh irarenaraq awahre ke kaweragigehboq arene ayahtate táhtoro. Sísa arene arambehriyabé awahbeh aní áwírue áhrabonaraq ótaq sansámári miraúno éra púreruwe.

³¹ Púreruwana momiwí nah míu míuúwana Manikáne Awanka sene sirupipeq tunse séhréh arito púara moke sega íre áhreaia Manikáne ehweh págegeue iraruwe.

Ménsámehnsá morábí matawéra tabonah ke náriú ehwehne.

³² Moke Sísansabé aiq pútare atáh kéga peh morá iwíáhéra sene ménsámehnsá morábí matiówe. Mahna peh morá néne wíre íre iraria peh morábí matiówe.

³³ Eqmaro kega Sísa oga úkú ehweh anotah pagégéue irare irareuwana Manikánka séhréh aritowe.

³⁴ Sísa tagariáh kébaté mó morá tabonah ani íre míowe. Segá iwíáhutaq sene ménsámehnsá paimaq paiqmaréra meyó moné mewera

³⁵ eqmaro ke náriúwara eqmaro kega tabonah ke saraqme náriúwe. Minayabe tabonah ke íre míowe.

³⁶ Wehukení wenáwíq Sósépa míowara eqmaro kega mó awíq Páhnábásae átówe. Mi awíq Páhnábásawe áwahewé séhréhi aníne áwíq míre. We Sáipára marakórapéqté ánínéna Áriwái káhnáh áníne.

³⁷ Wene marakó peh ákáhtaq éberiopeq paiqmarena meyó moné mewe eqmaro ke siuwe. Segá tabonah ke saraq miageheéna Páhnábásaga siuwe.

5

Ánáníásireq wene ahrereqka Manikáne Awa áhwárawe tagoya ehwéhne.

¹ Mó akéqká iwíáhue mó sansánuye. Wehukení wenáwíq Ánáníási wene ahre áwíq Sapairae. Sene marakó peh ákáhtaq éberiopeq paiqmarera móne meyóye.

² Ánáníásiga mi moné saime ebeqtaq kopéqmarowana wene ahrega tagówe. Tagówana wega mó akáhtáq mewe eqmaro keyabé péhenu peh ákáhtaq moné náriuwe.

³ Náriuwana Pítaga wensabé, Ánáníásio, owainawanka iwíáh atéhrah aneqsabé mira iwíáhono? Arene marakó paiqmarahna moné ákáhtaq kopéqsuahnayabé Manikáne Awansabé péhe éhwéh teawene.

⁴ Arene marakó íre paiqmarahnaq tahirí peh arerene kagai iripo? Arene marakórate paiqmatona moné peh arerene matiarona wino. Arega, Móne ákáhtaq kopéqsue péhe éhwéh teriníe iwíáhóna wino. Arene arupipeq aneqsabé ahbabáq iwíáhono? Íre peh wehukeyabé Manikánsabe moq péhe éhwéh teawene úwe.

⁵ Úwana Ánáníásiga mi ehwéh irena aunúnkaq márunsurahue putiowe. Putionsabe író kega anotah ahténéra áhre aguwe.

6 Mibeqté máhbigáúnká séra pukú aniné anonka ambantataté úbíqme sehgiwera mómaisarówe.

7 Ánáhkawagá wenawehq putíéhre u ehwéh íre irena apahtáro áhwáh sótaikúwana suwana

8 Pítaga wensabé, Marakó paiqmarehyame mahraue moné meyehyo úwana kowe miraue meyo ye úwe.

9 Úwana Pítaga wensabé, Itega iwíáhétawe Manikáne Awa áhwárawe tagayehe iwíáhewoyo? Arenawehq maisaráh máhbigáúnká amahnága kouwekue méhpehnsah seuriáhwe. Sega arenkakáq sehgiwera pokigehe úwe.

10 Sehgiwera pokigehe útaq mi iní aunúnkaq Pítane aigárátáq márunsurahue putiowe. Putiowara mahbigaunká nahupeq kire putio iní tagéra sehgiwera awehkawa maisarórabeq mómaisarówe.

11 Moke Sísá tagariáh kéreq mó kereqka putióya ehwéh irera anotah ahténéra áhreuwe.

Ótaq sansámárinunsabe éhwéhne.

12 Eqmaro kega wehuke míopi áhnte otáq sánsámári mirauwe. Asiu kené wahnah aní Sórómóni míotaq pearó oewéhpéhpéq Sísá tagariáh kéga mitaq sáhuria uriauwe.

13 Sáhuriówara mó kegá iwíáhéra, Sísá tagariáh kéwé peh kaweqtaq míáh ké wíre iwíáhéra áhtenéra mibeq seba íre suwe.

14 Áhnte weh áhrégá mó wehekáh mó wehekáhnue Sísansabé aiq pútare atera mó Sísá tagariáh kéba sáharuqaruowe.

15 Eqmaro kega áhnte otáq sánsá miraunsabé awahre kegá iwíáhéra, Pítane mánkánahnka iteba sótaikínaraq itene awahre kaweraginkehe iwíáhuwe. Mira iwíáhunsabé sene iyahnaboga meriqmera ahtapeq máhriqtaq mórítówe.

16 Sarúsarama suwahpeq wahtote kereqka awahre kereq owainawanka síwioqno kereq meriqmera mórítówara moke kaweragúwe.

Íopeqté ánínká karábúsiipéq míó ke máhpeq sito ehwehne.

17 Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnseq wereq míó ke, Sáyúsi kereqka iwíáhéra, Ótaq sansá mirao kegá ite kiotaikiyehboq aneraritanéhnkono uwe. Aneraritanéhnkono éra eqmaro keyabé anotah abíáhnánéra

18 se táhtoqme wahba karábúsiipéq mórítówe.

19 Inokáhpeq Maniká míéhrabeqte íopeqté ánínká karábúsiipéqté ónsá siwe eqmaro ke máhpeq sitowe.

20 Máhpeq sitena sensabé, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq kowéq moke náneqmarí oga mía mía ehwéh koreriéro úwe.

21 Úwara sega ahbiahiperura pokue íopeqté ánínká inokáhpeq koreriéro aritonserah Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq kosíwáhnorowe.

Kosíwáhnoruwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnseq wereq míó kereqka Asiu kené aboawah wehreq mó kaunsírí kéreqsabé síáhrabuwe. Síáhrabuwara sure morábí méra párisiwarínsabé, Karábúsiipéq mórítáráu ke koweriráhro uwe.

22 Uwara párisiwarínká pokue karábúsiipéq koragowara eqmaro ke íre míówe. Íre míówara kouwekue sene wahnahnsabé,

23 Itega tagónawe karábúsiipéqté ónsá paisa tagóne. Karábúsiipéqté wáhnáhmárinká onsarapéq máhpeq iriwe wahnahnatiáhwaq tagóne. Sega wahnahnatiáhwaq onsa siunaraq kabarúna ke íre míáhwe uwe.

24 Uwara Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté párisiwaríné wahnahnseq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahmarínseqka mi ehwéh irera áhtenéra, Árahiro? Se eheragowamo iwíáhuwe.

25 Se eheragowamo iwíáhuwana sú anínká sensabé, Itega karábúsiipéq sítáro kegá Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq amahnága iriwe síwáhnorowe teriuwe.

²⁶ Teriuwara Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté párísíwárínseq sene wahnahseqka pokue Pítareh kowerirera áhreéra, Mó kegá ebahtaté subíyeho éra pehwehrue kowerirówe.

Pítarehga sene ehweh ayahqme teríú ehwehne.

²⁷ Koweriqmera kaunsíri kebá mórítówe. Mórítówana Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka Pítarehyabe ehweh aritowe.

²⁸ Ehweh aritena, Sísane ehweh mónkakák síváhnoriyeho teiátáu mino. Teiátáume íre ireq síváhnoronsabé áhnte Sarúsarama suwahpeqte kégá Sísane ehweh íráhwe. Itega Sísá subitáúna ehweh aneqsabé teri terinoo úwe.

²⁹ Aneqsabé teri terinoo úwara Pítarehga mahraréra, Manikáne ehweh anterúéhnehboq wehukene ehwehme árahue iranéhnkono?

³⁰ Itega Sísá awankátaq táhpereq subiq sutowe. Subiq sutowana itereq itene igaq-naréhne Manikánka iriatena oganúq atáaire.

³¹ Oganúq atena wensabé, Niyah púpeq míahno atena wehuke kawerarito urairana Sísá mitaq ména ite Ísara ke kaweritéh ání míéhre. Itene ahbabáq súdehrataq wega kaweraitankéhe.

³² Manikánka miraurai naneq tagarionayabé teiune. Íre itebataq teiasa Manikáne Awanka mó teíre. Manikáne sansá mirao kebá Wenawa eqmaréhre uwe.

Pítarehyabe pehragarítáhro ú ehwehne.

³³ Uwara anotah Asíú wéhwárinká Pítarehne ehweh irera sensabé anotah abíáhnsánéra, Subiq suanehe iwíáhuwe.

³⁴ Iwíáhuwana mibeqté káúnsírí ání wenáwíq Kámária we Péhrasi aní míowe. We Mósísiga sehgióro ú ehweh síváhnorú ani míowara mó kegá, We ahtebia aní míre iwíáhuwe. Wega iriwe ména, Mi ke wéhuwa máhpeq sito úwara máhpeq sítówe.

³⁵ Máhpeq sítowana wega momiwíu keyábé, Ísara keo, mi kegá miraira naneq irarene-heqmé kawerue iwíáh atawéq irarero.

³⁶ Menah wehukení wenáwíq Téúrása ména, Íné anotah aní múge urairara áhnte wehuké 400 wehuké we kétówe. Kétówara mó kegá we subiq sutowara we kété kega wene arambehri auwera abae ague sene nahtapeq sáh poké agurowe. Poké agurowana wene arambehri parabaguraire.

³⁷ We subiq sutowara anehe Kehrari marákórápéqté ání wenáwíq Súrása míaraire. Wahnah kegá wehuke síwíq merotaq mi tanáhráq Súrásareq we kété kereqka kámáhni wahnáh ké subiq suanehe éra ite kámáhni wahnáh ké míaneheqmúne urowara kámáhni wahnáh kégá Súrása subiq sutowana pukuraire. Pukurairara we kété kegá moq abae ague sene nahtapeq sáh poké agurowe.

³⁸ Minayabe teiníboq írátiáhro. Pehwehrue míáhro. Máhpeq míáh ké pehragarítáhro. Mi ehwéh peh seyene iwíáhwé pehipi túbáh agoneherawoe.

³⁹ Manikánka sene sirupipeq mi iwíáh aritéhmé itega íre ahqáho aritahráhuwe. Manikánka itene naruo aní úkínehboq pehwehrue míáhro úwe.

⁴⁰ Úwara momiwíu kegá Kámáriane ehweh irera Pítareh síáhrabuwara suwe. Suwara sega subiqmaro atowara wiahnó karataté subiqmarowara, Sísane ehweh mónkakák síváhnoriyeho teriera kaqsúówe.

⁴¹ Kaqsúówara Pítarehga kaunsíri ke suera máhpeq pokuwe. Sísane arambehri miraun-sabé wahnah kegá subiqmáró púara sene sirupipeq eyoyóuwara pokuwe.

⁴² Sega mó wehekáh mó wehekáhnue Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqkákák wehukene nahtapeqkákák mahrarue síváhnoréra, Manikánka eqmaraníe ú aní, ite kaweraitahráhi anímé we Sísá wire ue síváhno aruqaruruwe.

6

Sítibénireh omaq sitó ehwehne.

¹ Mi tanáhráq Sísansabé aiq pútare ató ke áhnte úkuwe. Káríki ehwéh iraru Asiu kegá peh morá Asiu kené ehweh író keyabé abiahnsanuwe. Abiahnsanéra ehmuníq éhmúnírera, Wahnah kegá táhutahuq mó wehekáh mó wehekáhnue saraqmaráhtáq peh morá Asiu kené ehweh író kene kéweinínsó áhnte náriera itene kéweinínsó pehgáriq nári nárinowe uwe.

² Úwara mi airápété téhranité eqmaro kega mó Sísá tagaríáh keyábé momiwíoneheqmúne ue síáhrabuware suwe. Suwara sensabé, Táhutahuq kawerue sararaneheéq ite Manikáne ehweh síwáhnoré arámbéhrí suwé anotah íre kawerire.

³ Minayabe íráhro. Iteruwahraho, mi arámbéhrí miraigehboq itega ite miónarabeqte abapete téhranité omaq sítáhro. Mó kegá, Kaweqtaq mía míowe e ke omaq sítáhro. Manikáne Awanka sereq mía míai ke méra kaweq iwíáho ke omaq sítáhro.

⁴ Ite eqmaq íuwátái kegá peh púrerue Manikáne ehweh íwáhnoroneheqmúne uwe.

⁵ Uwara moke író kega, Mi ehwéhmé kaweq ehwéhne íwíáhéra wehukení wenáwíq Sítíbéni omaq atówe. Sítibéniga Sísansabé kawerue aiq pútare ato aní míowana Manikáne Awanka wene arupipeq mía míaéna séhréh atowe. Mó ke sensíwíq Pírípi, Pókóra, Níkánóri, Tímóni, Páménása, Níkóra miraué omaq sitowe. Níkórawe we Ántióka suwahpeqte áníne. Téhwe we wáhnaupeqté ání ména anehemé we Asiu kené sánsá miraúwe.

⁶ Mi ke omaq sitera eqmaro kene siuranabiahtapeq mórítówe. Mórítówara táhutahuq saraqme arámbéhrí miraigeheéra eqmaro kega siyahnkaratáté táhtoqme púrerarítówe.

⁷ Manikáne ehweh áhnte síwáhnoru puara Sarúsarama suwahpeq íregárita q kegá irera Sísansabé aiq pútare atówe. Áhnte Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreqka mi ehwéh irera Sísansabé aiq pútare atówana Manikáne ehwehnka abae ágúwe.

Sítibéninsabé ehweh ató ehwehne.

⁸ Manikánka Sítíbéni séhréh atena págege ato púana wehuke míórabeq anotah otáq sánsámári miraúwe.

⁹ Miraúwara Sáírini suwahpeqte Asiu kereq Árékásántaría suwahpeqte Asiu kereqka Sarúsarama suwahpeq momiwíuwe. Sene momiwí nahtápéqsábé Pugeq Súo Kene Nahne ue áwíratówe. Mi kereq Sírísia marákórápéqté kéreq Esia marákórápéqté kéreqka Sítibéniba pokue ehwehuwe.

¹⁰ Ehwehuwana Manikáne Awanka Sítíbéni págege ato púana wega ahtebia éhwéh irarúnsabe mi kegá íre ehweh atahráhuwe.

¹¹ Íre ehweh atahráhunsabé sega mó keyábé epéráhpérera, Sítíbéni péhe éhwéh átéhrataq móne náienéhe. Péhe éhwéh mahrarero. Sítibéniga Mósísireq Manikánseqsabé síéhruru arítaráiraq írátáune ero uwara sega móne mewera mi pehe éhwéh teriúwe.

¹² Mi pehe éhwéh teriúnsabe író kereq Asiu kené aboawah wehreq Asiu kené sánsá síwáhnoru kereqne sirupipeq págegeue abiahnsanuwe. Sega Sítibéniba pokue táhtoqme kaunsíri kebá móátówe.

¹³ Móatera péhe kégá mahraréra, Mi anínká Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqkákáq Mósísine sánsánkákáqsábé abehq éhwéhne arítáaire.

¹⁴ Sísá Néhsara suwahpeqte ánínká Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh sokoruankéhe uraire. Mósísiga teiu sansamé Sísaga sabi iuanie urairaq írátáune uwe.

¹⁵ Uwara moke kaunsíri ke tútuue méra Sítíbéni tagowana wene aru ukiqme míonsabe wene auranabiah íopeqte áníne auranabiah tahnsa ágúwe.

7

Sítibéniga teriu ehwéhne.

¹ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arító kene wahnahnka Sítibéninsabé kasenána, Sega irare ehwéhmé aig pútaqpo úwe.

² Úwana Sítibéniga mahraréna, Nánuwahraho, kawerue iratíáhro. Naho naho itene igaqna Ébárahmaga Áráni suwahpeq ire pokútaq Mésópótémia marákórápéq míowana Maniká anotah pagégé ánínká íópeq auwena Ébárahmaba séna

³ wensabé ehweh teawena, Arene marakówé arenawahrahwe sue teawéna marakórápéq pokúno teawuwe.

⁴ Teawuwana Ébárahmaga Kária kené marakórapeq suena pokue Áráni suwahpeq kowíowana mitaq wenabo pukúwe. Pukúwana Manikánka ite amahnága míona marakórápéq Ébárahma eqmarowe.

⁵ Eqmarowana súwana Manikánka Ébárahma mahtaqté mánakó ire eqatowe. Pehgáriq marakó ire eqatasa peh teawena, Mókake arereq arenanahréhreq iníe úwe. Mi ehwéh teawu tanahráq Ébárahma ire wenahninkákákq ání míowe.

⁶ Manikánka we mó teawena, Arenanahréh mókake wáhnaupéqté kéné marakórapeq míagehe. Mi kegá arambehriraq saiqnaritera subiqmarera áhnte opéq 400 opéq síwíoqnagehe.

⁷ Síwíoqnehra ke kamah arinauge. Kamah ariénaraq arenanahréhga mitaq suera mahtaqté mánakórácq ínénsabe iwíáh íwíáh aintagéhe teawuwe.

⁸ Teawu ehwéh ahreraq kankeheéna Manikánka Ébárahmansabé, Áú amurúruue sansa miraúno úwe. Úwana Ébárahmaga animai wenáwíq Áhísáhki maqatowana abapete apahtáro wéhékáh ména wenahniné áú amurú auwowe. Áhísáhki weh úkéna animai wenáwíq Sékópa maqatowe. Maqatowana Sékópaga airápété téhtaré animái masitowara wene ahninkáwáreh itene igaqnaréh úkuwe úwe.

⁹ Sítibéniga mó mahraréna, Sékópane ahninkáwáreh airápété téhraníté méra se ábárahnahnahka sensíbáq Sósépa abiahnšanéra wáhnaupéqté ké eqsitera móne meyówe. Wáhnaupéqté kegá Sósépa meqmera Ísípi marakórápéq móátówana Manikánka wereq mía míaéna

¹⁰ mó kegá we ire kawerató tanahráq séhréh atowe. Ísípi marakórápéqté wáhnáhnká Sósépa áhrabútaq Manikánka kaweq iwíáh atowana Sósépaga ahtebia éhwéh irarúwe. Ahtebia éhwéh irarúwana Ísípi wahnáhnká, Mah animé kaweq iwíáhíre éna Sósépansabé, Arega moke Ísípi marakóákákq néne nahtapeqté ménsáméhnshnkákákq wahnahnúno atowe.

¹¹ Mi tanáhráq Ísípi marakórápéqkákákq Kénáni marakórápéqkákákq anotah ehwéhrótaq áhnte kene sirupipeq umeh aguwara moq itene igaqnaréh táhutahuq ire kowe.

¹² Ire kowana Sékópaga Ísípi marakórápéq táhutahuq kéhre u ehwéh irena wenahnimáhq táhutahuq sabatáhq Ísípi marakórápéq téh eqmaq suowe.

¹³ Eqmaq suowara Ísípi marakórápéq pokéra táhutahuq mewera sene nahtapeq kouwekuwe. Mi tahutáhúq parabagúwara se Ísípi marakórápéq mó pokutaq Sósépaga wenawahrehyabe, Iné iteríbáq múge ue pahsuqme teriuwe. Pahsuqme teriuwana Ísípi wahnáhnká moq Sósépane awahwáreh ahtebówe.

¹⁴ Ahtebówana Sósépaga wene awahwárehyabe, Nánibo Sékópa meqmeq sero éna eqmaq suowe. Eqmaq suowara awahwárehga sensibo koweqmera áhnte wehekéq 75 wehekéq weba suwe.

¹⁵ Sékópaga Ísípi marakórápéq tuména mitaq pukúwara anehe itene igaqnaréh moq mibeq pukuwe.

¹⁶ Ébárahmaga naho maisaró marakó áwíq Sékéma ebah monératé paiqmarowe. Ámórine ahninkáwárehga, Maisia marakó meyo atówana paiqmarowe. Itene igaqnaréhga

pukuwara sene animárínká sene ayahnsa mewera mina maisaró marakórápéq ónapipéq móarówe úwe.

17 Sítíbéniga mó mahraréna, Itene igaqnaréhga Ísípi marakórápéq mía míaéra peh íregáritaq aguwe. Manikánka Ébárahmansabé marakó iníe teawu ehwéh áhníbórá mirainaútaq itene igaqnaréhga íregáritaq aguwe. *(Stat 15.5; Buk Song 105.24)*

18 Íregáritaq aguwana Sósépa pukúwana Ísípi marakórápéq we íre tagario anínká wahnahní úkúwe.

19 Mi anínká wahnahnéna itene igaqnaréhyabe péhe aritena síwíoqnówe. Sene animárínká pukigeheéna wega sensabé, Ani maqmaréhrataq mewe máhpeq súáhro aritowe.

20 Mi tanáhráq wenanoga Mósisi maqmarowana Manikánka, Aiq kaweq aníne íwíáh atowe. Apahtáro ío sega wenabone nahtapeq kopípéq kirabo atówe.

21 Apahtáro ío parabagútaq subíyeho éra máhpeq kopípéq áúwówe. Kopípéq áúwówana Ísípi marakórápéqté wáhnáhné ayahunkawagá we tagéna, Kaweq aníne íwíáhéna meqmena wewene aní tahnsa kirabo atowe.

22 Kirabo atowara Ísípi kegá Mósisi áwáhnoruwana we moke Ísípi kené sánsá ahtebówe. Ahtebéna we págege ahtébiá aní úkéna wene ehwehnikakáq wene arambehriakáq págegeue miraúwe úwe.

23 Sítíbéniga mó mahraréna, Mósisi 40 opéq ména, Nánuwahrah Ísara kebá koraganie íwíáhéna koragówe.

24 Peh morá Ísípi anínká Ísara aní subutaq Mósísiga tagéna wenawahrah aní éhnehéna mi Isípí aní subiq suowe.

25 Subiq suena iwíáhéna, Manikánka ínénsabe, Arenawahrah séhréh arito éna omaq intowe. Omaq intonsabé nánuwahrahga aiq tagariáhwe íwíáhúwara wenawahrahga íre tagaríówe.

26 Mó wehekáh wenawahrah anité tobéhuyataq Mósísiga tagéna ayositanieéna sensabé, Ite morá káhnáh móye. Aneqsabé tobéhoyo úwe.

27 Úwana ahbabárate aninká Mósisi pagunsuena wensabé, Insega wahnahnarito teawátáiro?

28 Inokáh Ísípi aní subiq sutonanserah íné moq nubiq suaníbo úwe.

29 Úwana Mósísiga mitaq suena pehbeheráh pokue wáhnaupeqté kéné marakó áwíq Míríána marakórápéq kowíowe. Nahnso aní kowéna mibeqté áhré meywana téhtaré ánimáíréré maqmarowe úwe.

30 Sítíbéniga mó mahraréna, Mósísiga mitaq 40 opéq míowe. Sáwéh áwíq Sáínái wega mitaq wahtotaq abataq marakórápéq noguwe. Mitaq noguwana káriq awánká irarówana íopeqté anínká mi iráípeqté ábóraragúwe.

31 Ábóraragúwana Mósísiga tagéna áhtenéna, Wahtotaq koraganie íwíáhéna sútaq Manikánka teawena,

32 Íné arene aigaqnaréhne Maniká múge. Íné Ébárahmareh Áhísáhkireh Sékóparehne Maniká múge úwe. Úwana Mósísiga iransánéna áhreu púana aura íre pankeqme tagówe.

33 Íre pankeqme tagówana Manikánka wensabé, Íné míó púah arega órira marakórápéq iriwe míahne. Minayabe arene súu ugurúruqme pehipi iriwe míahno.

34 Ísípi marakórápéqté kegá Ísara ke néne animárí síwíoqnahtaq tagaríóge. Segá uwo uwo aruqarurotaq íróge. Ínéga mibeqté meriqmena móbeq mórítanieéna tumíóge. Mósísio, are Ísípi marakórápéq eqmaróge. Pokúno teawuwe úwe.

35 Sítíbéniga mó mahraréna, Mósisi itaq mahbí míotaq Ísara kegá wensabé ahqáho atera, Insega wahnahnarito teawátáiro uwe. Mina ahqáho ató ánimé Manikánka arenawahrah amahnága Ísípi marakóráq míówah kowahnahnue meriqme mérito atena eqmarowe.

Mósisi abatapi míowana káriq awánká irarowana íópeqté ánínká mi iráípeqté ábóraragútaq Manikánka Mósisi eqmarowe.

³⁶ Eqmarowana Mósísiga Ísípi marákórápéq ótaq sansá miraéna mi marákó suena wání aroipéq áwíq Káhtore Waní ayehráq mórítowe. Mórítene mitaq mó otáq sánsá miraéna abatapi mórítene mitaq mó otáq sánsá miraúwara 40 opéq míówe.

³⁷ Mósísiga Ísara keyábé, Manikánka ínénsabe, Néne ehweh korerio éna eqmaq nuwonserah mókake mó wene ehweh terí ání iteruwahrahní eqmarankéhe teniátáire úwe.

³⁸ Mirarena mi tanáhráq Ísara ke abatapi míowana Mósisi seba míowana íópeqté ánínká Sáínái sawéhráq Mósisi ehweh teawuwe. Teawuwana Mósísiga itene igaqnaréh mi ogá mé ehweh teriwe úwe.

³⁹ Sítíbéniga mó mahraréna, Itene igaqnaréhga Mósísine ehweh anteruera wensabé íre iuwahbehre éra Ísípi marákórápéqsábé sirutaboiruwe.

⁴⁰ Ísara kegá Mósísine awahwá Árónsábé, Arenábáq Mósisi ite Ísípi marákórápéqté meitái aní aiq taqnobagire. We eheq míehrapómo. Ite ebeq itáh máníkámáí míagehboq arene ayahnkaratáté maniká tahnsa náneqmarí miraúno uwe.

⁴¹ Miraúno éra itene igaqnaréhga káho áráhq tahnsa náneq mirarówe. Mirarera minayabe titirarera sene siyahtate miraró naneqsabé iwíáh iwíáh atówe.

⁴² Iwíáh iwíáh atówana minayabe Manikánka se suowara sega íópeqté náneqmarínsábé iwíáh iwíáh atówe. Minayabe Manikáne ehweh irarú aninká naho sehiranúwana wene ehwehnka mahraréna,

Ísara keo, itega 40 opéq abatapi méq itega ménkámehnká subiqmareq titiruowe. Íre ínénsabe iwíáhéq subiqme titiraintárowe.

⁴³ Péhepehe maniká Móríkine sériraté pearó wehuwéhú nahtapéq móateq mi nahnkákáq sehgieq poku pokuuowe. Itega wehyoq tahnsá náneq mirareq wenáwíq Árépánie ateq itene manikáne atarówe. Iwíáh iwíáhhonehéq itega mi pehepéhé máníkámáí miraruowe. Miraruronsabé Pábíroni marákórápéq seberaebéq eqmaq iuwanauge ire úwe. *(Amos 5.25-27)*

⁴⁴ Sítíbéniga mó mahraréna, Itene igaqnaréhga abatapi míótaq Manikánka Mósísinsabé, ínénsabe iwíáh iwíáh aintéhna sériraté wéhuwehu nah mahraue pearo úwe. Manikánka Mósisi sokigiúnserah itene igaqnaréhga mirarówe.

⁴⁵ Itene igaqnaréh pukuwara sene animárínká mi seríraté pearó wehuwéhú náh sehgiwera wehukení wenáwíq Sósúa kérowe.

Manikánka itene igaqnaréh séhréh aritena sene naruo kaqsuowe. Kaqsuowara itene igaqnaréhga sene naruone marakó meyówe. Mewera mi seríraté pearó wehuwéhú náh sehgiwera kowíówe. Mi nah áhnte opéq kagaúwana Tébiti Asiu kené wahnah úkéna

⁴⁶ kaweqtaq mía míaúnsabe Manikánka wensabé arutaboírúwe. Arutaboírúwana Tébitiga iwíáhéna, Nigaqna Sékópane Maniká kaweq nahupéq míankehboq pearaníe iwíáhéna Manikánsabe, Arene nah pearaníe úwana Manikánka ahqáho atowe.

⁴⁷ Ahqáho atowana wenahni Sórómóniga Manikáne nahtapeq pearowe.

⁴⁸ Pearowana Manikánka anotah aní mía míai puana wega íre peh morá wehukega pearáh náhtápéq mía míaire. Minayabe wene ehweh irarú aninká mahraréna,

⁴⁹ Itene Wahnahnka mahraréna, Íópeqmé néne wahnahnu síáh tahnsane. Mah marákó márakówé néne nigúnúbá tahnsane. Minayabe íné moke íópeqkákáq mah marákó márakóákáq wahnah wahnahnuge. Minayabe aneq nah peintanéhbo? Íné íre ahreno aní múge.

⁵⁰ Ínébataq ínéga moke mah marákó márakórápéqté náneq miraráhwa mino ire úwe teriwe. *(Aisaia 66.1-2)*

⁵¹ Teriena Sítíbéniga mó mahraréna, Ite saiyoue píribahri ke wóe. Itene irupipeq íre irasa, ahre parosa ké wóe. Ite Manikáne Awansabé ahqáho atáh ké wóe. Itene igaqnaréhga miraunserah itega amahnága miraowe.

⁵² Itene igaqnaréhga Manikáne ehweh iraru ke moke síwíoqno mino. Íre áwíoqno aní insebo? Naho Manikáne ehweh iraru kegá mahraréra, Mókakewe kaweqtaq mía míai aní mahtaq tumíanawire uwara itene igaqnaréhga mina iraru ke subiq súówe. Sega miraunserah itega moq mirauowe. Kaweqtaq míéh aní tumíowaq itega táhtoqmeq móateq subiq sutowe.

⁵³ Íópeqté kegá Manikánka sehgióro ú ehweh teiéwaq itega íre ireq mi ehwéh anteruq anteruro mino úwana wene ehweh aiq parabagúwe.

Sítíbéni subiq súó ehwehne.

⁵⁴ Sítíbénine ehweh parabagúwara író kega anotah abíáhnsánéra sirupipeq págege aguwe. Sega Sítíbéninsabé anotah abíáhnsá atówana

⁵⁵ Manikáne Awanka wene arupipeq ména séhréhue págege atowe. Séhréhue págege atowana Sítíbéniga íópeq ebitáwéna Manikáne téhreh naneqkákáq tagówe. Sísave Manikáne ayah púpeq iriwe míowana tagéna

⁵⁶ mahraréna, Tagahro. Íópeq sawekirana wehukení úkurai anínká Manikáne ayah púpeq iriwe míéhra tagówe úwe.

⁵⁷ Úwara sega kareéra ahre parotáwéra moraráq peheráh kure Sítíbéni táhtoqme

⁵⁸ panantáwera ahnansahrapeq móatera sene káhq ambántámá mítaq marówe. Mitaq marówana wehukení wenáwíq Soraga mi ambántámá mítaq wahnahnúwara ebahnsa tuparuqme subiq súówe.

⁵⁹ Sega ebahnsa tuparuqme subiq súótaq Sítíbéniga púrerue mahraréna, Sísave, are néne Wahnah mone. Néniwa meyo éna

⁶⁰ arehunseraráq ména anotah ehwéhne púreréna, Néne Wahnahno, sene ahbabáqsabe íre ayahqmaro ue púreréna putiowe.

8

¹ Putiowana Soraga iwíáhéna, We pukime aiq kawerire úwe.

Sorarehga Sísa tagariáh ké síwíoqnowara pokue abae agu ehwéhne.

Mi wehekáh mó kegá Sarúsarama suwahpeq Sísa tagariáh ké anotahtaq síwíoqnowe. Síwíoqnowara sega pokue Súría marákórápéqkákáq Sámária marákórápéqkákáq abae aguwe. Ómi Sísa tagariáh kegá abae aguware peh morá Manikánka eqmaro kega Sarúsarama suwahpeq mitaq míówe.

² Táhmaro kaweq kegá Sítíbéni mómaisarera wensabé sirutaboirera anotahtaq ibisowe.

³ Ibisowana Soraga Sísa tagariáh ké anotahtaq síwíoqnéna mó nahtápéq mó nahtápérue kiena weh ahre táhtoqme panantáwena karábúsiipéq móritowe.

Pírípiga ótaq sansánú ehwehne.

⁴ Abae agu kegá poku pokuurabeq Sísave ehweh teri terinuwe.

⁵ Pírípiga Sámária ke suwahpeq mó anotah matábúrápéq tunse, Sísave Manikánka omaq ato aní míre éna Sísa Karáhéne ehweh teriuwe.

⁶ Ahnte kegá wene ehweh irera ótaq sansámá mítagéra wene ehweh kawerue írówe.

⁷ Míotáq sánsámé Pírípiga owainawamarí ahnte wehukéné sirupipeqté kaqsuowara íre kaweq karéaruera poké aguwe. Wega sinonka mareqmareragú kereq soriqnah kereq kaweriritowe. Minayabe ómiga tagéra wene ehweh kawerue írówe.

⁸ Minayabe Sámária kené sirupipeq eyoyóúwe.

Ahgora anínká mirauú ehwehne.

⁹ Peh morá áhgórá ání wenáwíq Sáímóni mitaq míowara ómi Sámária kegá anotahtaq áhtenuwe. Sáímóniga menahmé págege sansánéna, Íné anotah aní múge íwíáhúwara

¹⁰ ómi anotah kereq íre síwíqkakaq kéreqka wene ehweh kawerue irera wensabé, Maniká págege anínéna wega mi aní págege atéhnsábé we anotah pagégé ánine atówe.

¹¹ Mi ahgórá áninká íre wahto tanáhráq ótaq sansá mira aruqaruru púara moke áhtenéra wene ehweh kawerue irera we kérowe.

¹² We kérowana Pírípiga Sísa Karáhé áwíqsabe teriena mó kawéq éhwéh Manikánka wahnah wahnahni ehwéh teriuwara weh ahrega mi ehwéhnsábé aiq pútare atówe. Aiq pútare atówana wání meriuwana

¹³ mi ahgórá ání Sáímóniga moq aiq pútare atowana wání meawuwe. Pírípiga ótaq sansámári miraútaq Sáímóniga anotahtaq áhtenéra kérowe.

Manikáne Awanka Sámária kebá tu ehwehne.

¹⁴ Sámária suwahpeqte kegá Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atáhwe teriúwara Sarúsarama suwahpeq eqmaro kega írówe. Írótaq sega Pítareq Sónireq Sámária marákórápéq eqmaq súówe.

¹⁵ Eqmaq súowara mitaq séra Manikáne Awanka mi kené sirupipeq tumíankeheéra siyahnkaratáté táhtoqme púreruye.

¹⁶ Pítararégá íre suyataq mó kegá itene Wahnah Sísa áwíruwe wání meriútaq Manikáne Awanka sene sirupipeq íre tumíowe.

¹⁷ Minayabe Pítararégá siyahnkaratáté táhtorera púreruyana Manikáne Awanka Sámária kené sirupipeq tumíowana

¹⁸ Sáímóniga mina tagówe. Tagéna móne mewe séna Pítararéyábé,

¹⁹ Niyahnkaratáté mó ke táhtoráhnaraqmé Manikáne Awanka sene sirupipeq tumíankehboq págege aintáhtao úwe.

²⁰ Úwana Pítaga wensabé, Arene móneakáq arenkakáq toráh aginiewóne. Manikánka pehipi awina naneq íre paiqmarahráhone. Arega mira íwíáhóna puah iraipéq toráh aginiewóne.

²¹ Itega miraúya arámbéhrí arereq wehgaqpo? Manikánka arene arupipeq tagariéhre. Arene arupipeq íre kaweq iwíáhóna puah arega itene arambehri íre miraorahóne.

²² Arene ahbabáq iwíáh sue mahraue púreré, Nirupipeqté áhbabáq iwíáh kawerainto úno.

²³ Arene arupipeq tagome ahbabáqka kírágírá atíéhre úwe.

²⁴ Úwana Sáímóniga Pítansabé, Arega iraréna ehwéh aiq pútaragínehboq púrerainto úwe.

²⁵ Pítareq Sónireqka mi ke suwahpeq méra, Sísa ite anotahtaq séhréh aitaráire éra Sísa ehweh teriuye. Teriera mitaq suera Sámária marákórápéq mó mapéq mó mapérue kaweq ehwéh teriera Sarúsarama suwahpeq kouwekuye.

Pírípiga Ítíópía marákórápéqté ánínsábé teawu ehwehne.

²⁶ Manikáne íopeqté áninká Pírípinsabé, Sokah sokahue Sarúsarama suwahpeqte Kása suwahpeq kuriéh áh abatapité áhtápéq pokúno úwe.

²⁷ Pokúno úwana sokah sokahuena pokúwe. Pokéna mi ahtápéq kútaq Ítíópía aní tagówe. Naho mó kegá sene íre kaweq sansá miraéra mi Ítíópía ániné awahnta pirúówe. Mi anímé Ítíópía marákórápéqté wáhnáh íní wenáwíq Kántásine móneraq wahnah wahnahnú aníne. We Sarúsarama suwahpeq Manikánsabe iwíáh iwíáh atórabeq kéna kouwekúwe.

²⁸ Kouwekéna we óserarégá sabirue nogí káhréipéq tútuue ména Manikáne ehweh irarú ani Áísáiaga sehiranaro ehwéh sáhnsahuwe.

²⁹ Sáhnsahuwana Manikáne Awanka Pírípinsabé, Mi anímé káhreraq wahtotaq kowíahno úwe.

³⁰ Úwana Pírípiga pehbeheráh weba kútaq Áísáíaga sehiranú ehwéh sáhnsahuwana irowe. Irena wega kasenéna, Arega sáhnsahona ehwéh aiq ahtebahno úwe.

³¹ Úwana, Mó anínká íre níwáhnorinsabé árahue ahtebaninkono? Arega mah kahréípeq ínéba mahbeq kieague kirútuúno úwe.

³² Ítíópía anínká sáhnsahu ehweh, Manikáne ehwehnka mahraréna, Sipisípiq suboneheéra meráhtáq sipisípiqka ehiya míéhre. Mina inserah wega ehiya míéhre. Sipisípiq áyó kiraqsúéhtáq sipisípiqka íre kureq kurerire. Mina inserah wega íre ehwehnire.

³³ Sega we ehweh atáhtáq íre aiq pútaq ehwéh irarewe. Subiq súaánsabé we mah marakóípeq íre míéhre. Sega wene oga mé tanahráq parabarúáhwe. Wene animarí íre míáh púara wehukega se éhweh íre terieráhowe ire. *(Aisaia 53.7-8)*

Ítíópía marakórápéqté aní wání meawu ehwehne.

³⁴ Ítíópía anínká Pírípinsabé, Iraníboq tenio. Manikáne ehweh irarú anínká insensabe irarúwo? Wewensabé irarúwo? Mó anínsabé irarúwo kasenúwe.

³⁵ Kasenúwana Pírípiga mi ehwéhtárué Sísane kaweq ehwéh teawuwe.

³⁶ Sega wání aroípeq suyataq mi anínká Pírípinsabé, Tagáhno. Wání mahta q kéhre. Arega wání meniníbo kasenúwe.

³⁷ Kasenúwana, Arene arupipeq Sísansabé aiq pútare atéhnaaq wání meawiníe úwe. Úwana mi anínká, Sísá Karáhé Manikáne ahninkáwáe. Minayabe aiq pútare atóge úwe. Aiq pútare atóge éna

³⁸ Óseraréyábé, Túbáh agotao aritowe. Sega wání aroípeq túyana Pírípiga wání meawuwe.

³⁹ Wání aroípeq suera kíuyataq Manikáne Awanka Pírípi meawuwana Ítíópía anínká we mónkakáq íre tagéna ahtapeq pokútaq wene arupipeq anotah eyóyóúwe.

⁴⁰ Eyoyóúwana Pírípiga Ásáróta suwahpeq ábóra q kéna mó natáq mó natárué wega Sísane ehweh teri terinúwe. Teri terinéna Sésaría suwahpeq kúwe.

9

Soraga Sísá kéro ehwehne.

(Eqmaro 22.4-16, 26.9-18)

¹ Soraga Sísá tagariáh keyábé anotah ehwéh aritena, Mi ke síwíoqnéna subiq suaníe iwíáhéna Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahpa pokúwe.

² Pokéna wensabé, Sísá tagariáh ké weh ahre tagéna táhtoqme koweriqmena Sarúsarama suwahpeq méritaníboq páhsiwarí nánio. Támákása suwahpeqte Asiu kené momiwí nahmáritápéqté ké sokigi ariniboq páhsiwarí nánio úwe.

³ Úwana mi anínká páhsiwarí sehiranue awuwana Soraga mewena Támákása suwahpeq pokue wahtotaq kútaq apubúue íópeqté Manikáne téhrehnka anotahta q téhrówe.

⁴ Téhrówana wega marakóipeq múrunsurahúwana íópeqté éhwéhnká iraréna, Sorao, Sorao, aneqsabé níwíoqnahno úwe.

⁵ Úwana Soraga iraréna, Anotah aníno, are insebo úwana, Íné Sísá uge. Íné arega níwíoqnáhna aní múge.

⁶ Irigue mi ke suwahpeq pokúno. Mitaq arega mirainieóna arámbéhrí éhwéh peh morá anínká teawinkéhe úwe.

⁷ Úwara Sorareq nogú kega mi ehwéh irera wehuke íre tago puara peh ehiyansá síwéh panantágúwara míówe.

⁸ Soraga irigue aura pankeqme ebiena tagótaq íre tagahrahúwe. Íre tagahrahúnsabe wereq nogú kega wene ayahta q panantáwera Támákása suwahpeq móátówe.

⁹ Móátówana apahtáróráq wene aura íre tagahrahéna wáninkakaq táhutahuqkakáq awehriúwe.

¹⁰ Awehriúwana Támákása suwahpeqte ání Sísa tagariéh ánínéna wenáwíq Ánáníásie. Ánáníásine awanka tagówana Manikánka áhrabéna, Ánáníásio úwe. Ánáníásio úwana, Mahna míóge úwana

¹¹ Manikánka wensabé, Wehukení wenáwíq Súrásae. Irigue wene nahtápéqté áh áwíq Obarisa áhtápéq pokúno. Wene nahtapeq Tahsa suwahpeqte ání wenáwíq Sora ména amahnága púrerire.

¹² Métáq wenawanka tagéwéhtáq wene aura ebieyabe arega weba sure táhtorahnana wene auranka tagehre. Webá koragáhnno úwe.

¹³ Úwana Ánáníásiga mahraréna, Áhnte kegá arega iraréna aniné ahabáqsabe teniátówe. Sarúsarama suwahpeqte Sísa tagariáh ké wega íre kawerarítáaire.

¹⁴ Moke arenáwírue áhrabo ke karábúsiipéq mórítanieéna sire. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahmarínká páhsi awera pokue komiraúno átárówe úwe.

¹⁵ Úwana Manikánka wensabé, Pokurio. Néne arambehri mirainkeheéna omaq atáráuge. Wegá Ísara kereq wáhnaupeqté kéreq sene wahnahmarínseq néne ehweh korerinkéhe.

¹⁶ Néne arambehri mirainayabé mó kegá we anotahta q áwíoqnagehe. Minayabe sokigi awinauge úwe.

¹⁷ Úwana Ánáníásiga pokue Sora mío nahupéq kibekéna wene ayahtate táhtorena wensabé, Sorao, are nánibáq móne. Arega ahtapeq séwaronaraq itene Wahnah areba séwíarai ani wenáwíq Sísa e qmaq núwéhre. Arega mó tagehnana Manikáne Awanka arene arupipeq sewíankeheéna e qmaq núwéhre úwe.

¹⁸ Úwana Sorane aura ahra tahnsá akariatio naneq apubúue megúwana tagéna irigúwana wání meawuwe.

¹⁹ Wání meawuwana táhutahuq nówana wene anonka págege agúwe.

Soraga Sísa éhweh pahsuo ehwehne.

Táhmáro wehekáh Soraga Sísa tagariáh kébá Támákása suwahpeq ména

²⁰ apubúue Asiu kené momiwí nahtápéq kiwéna Sísa éhweh teriena, Sísa we Manikáne ahninkáwáe úwe.

²¹ Úwara wene ehweh író kega moke áhtenéra mahraréra, Irari anínká Sarúsarama suwahpeq ména Sísa áhrabo ke síwíoqnéna karábúsiipéq sitárai mino. Mahta qkákák mirainieéna surai mino. Wegá Sísa áhrabo ke táhtoqme táhruue Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahpa mórítanieéna surai mino uwe.

²² Uwana Soraga págege ehweh irarú ani úkue kaweq tábúsoqme ehweh teriena, Mah marákó marákóipéq sína aní, Manikánka omaq ato anímé Sísa wire ue tábúsoqme síwáhnorúwe. Tábúsoqme síwáhnorú púara Támákása suwahpeqte Asiu kegá mó íre irarerahowe.

Áhnte Asiu kegá Sora subiq suonehera unsabe pokú ehwehne.

²³ Áhnte wehekáh sótaikúwara Asiu kegá momiwíue sío síoéra, Sora subiq suanéhe íwíáhuwe.

²⁴ Subiq suanéhe íwíáhéra moráenuwana mó anínká sene ehweh irena Sora koreawuwe. Koreawuwara sega suboneheéra Támákása suwahpeqte áhnánsáhrápéqté áhtápéq wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákák wahnah wahnahnuwe.

²⁵ Wahnahnuwara inokáhpeq Soraga anotah pahsíkétíipéq tútuue míowara we kéro kega méatera náhniáqtate páhsíkétiraq iwe panantáwe tunse ebah kuri pera máhpeq márúnátówe.

Soraga Sarúsarama suwahpeq síwáhnorú ehwehne.

²⁶ Soraga Sarúsarama suwahpeq pokéna, Sísa tagariáh kébá kowíanauge íwíáhúwara sega wensabé áhreéra, We íre aiq pútaq Sísa tagariéh ání míre íwíáhuwe.

²⁷ Iwiáhuwana Páhnábásaga Sora meqmena eqmaro keba móatowe. Móatena sensabé, Mah anínká ahtapeq itene Wahnah tagairana wega ehweh teawátáire. Teawátáirana wega Támákása suwahpeq Sísa éhweh págegeue síwáhnoruraire úwe.

²⁸ Úwana Soraga Sísa tagariáh kébá mía míaéna Sarúsarama suwahpeq íre áhreia peh mó minatáq mó mahnatárué Sísa éhweh págegeue síwáhnorúwe.

²⁹ Síwáhnorúnsabe wereq Káríki ehwéh iraru Asíú kéreqka ehwehuwe. Mi kegá, Sora subiq suaneheqmúne íwiáhuwara

³⁰ Sísa tagariáh kégá mina irera Sora meqmera Sésaría suwahpeq márúnatera mibeqté Tahsa suwahpeq eqmarówe.

³¹ Eqmarówara mi tanáhráq mó kegá Súría marákóákáq Kehrari marákóákáq Sámária marákóákáq Sísa tagariáh ké íre síwíoqnia peh míówe. Peh míówara sirupipeq Sípane sánsá ahtebéra kawerue mirauwe. Manikáne Awanka págege aritena sirupipeq kaweq iwíáh aritowara íregárita q mó wehekéqká Sísansabé aiq pútare atera kawerue kérowe.

Pítaga Áínía kawerato ehwehne.

³² Pítaga Sísa tagariáh ké míó nahmáritápéq poku pokuúwe. Pokéna Áríra suwahpeqte Sísa tagariáh kéreqpa tuwe.

³³ Mi ke suwahpeq mío aní wenáwíq Áíníae. Wegá abapete apahtáro ópéq wene máhriqta q ména ah íre nogoráhúwe.

³⁴ Ah íre nogoráhúwana Pítaga we tagéna wensabé, Áíníao, Sísa Karáhéga amahnága kaweratéhre. Irigue arene máhriq sabaráwe sokah sokahúno úwana wega apubúue irigúwe.

³⁵ We kaweragúnsabe moke Áríra suwahpeqte kéreq Sáróna suwahpeqte kéreqka tagéra Sísansabé aiq pútare atera, Wene sánsá sehgionéhe íwiáhuwe.

Tókási pukú ehwehne.

³⁶ Sópa suwahpeq mío iní wenáwíq Tábítae. We Sísa tagariéh aní míowara Káríki ehwéh iraru kegá Tókásie ue áwíratowe. We kaweq arámbéhrí iní ména íre arambérioraho ke séhréh aruqarurúwe.

³⁷ Píta Áríra suwahpeq míota q mi iní anotahta q awahreue pukúwe. Pukúwara wene anonka pabeq paberue abobórahpeqte náhtápéq átówe.

³⁸ Sópa suwahpeq Áríra suwahpeq wahtota q kowara Sísa tagariáh kégá Pítawe Áríra suwahpeq míéhre u írówe. Irera téhraníté Pítaba eqmaq suera, Pehbeheráh súno koreawétao éra eqmaq súówe.

Tókási oga úkú ehwehne.

³⁹ Eqmaq súówara pokue koreawúye. Koreawúyana Pítaga se kérirowe. Eqmaq súó keba suwara sega meqmera abobórahpeqte nahtapéq móátówara mibeqté kéwéínínsónká Pítaba iriwe méra ibisowe. Ibiséra Tókási oga míota q miraro korósí Píta sokigiue teawúwe.

⁴⁰ Pítaga se moke máhpeq kaqsuena arehunseraráq ména púrerúwe. Púreréna pabeqme putio anínsábé, Tábítao, irigúno úwe. Irigúno úwana wene auranka tagéna Píta tagóta q máhriqta q kirútuue míowe.

⁴¹ Míowana Pítaga wene ayahnkara táhtoqme pankeq auwowe. Pankeq auwena kéweínínsónseq mó Sísa tagariáh kéreqsabé síáhrabéna sensabé, Seragahro. Oga úki aní tagahro éna sokigi ariuwe.

⁴² Moke Sópa suwahpeqte kégá oga úkú ehweh irera áhnte kégá Sísansabé aiq pútare atówe.

⁴³ Pítaga áhnte wehekáh Sópa suwahpeq ména ménkámehnkáne áú kaweraqari aní wenáwíq Sáimónine nahtapeq kaegaéwe.

10

Íópeqté ánínká Kóníría teawu ehwehne.

¹ Sésaría suwahpeq mío weh wenáwíq Kóníríae. We áhnte Aroma sontiá ké 100 Ítári marákórápéqté sóntiá kéné kíápéténí míowe.

² We Maniká awahbeh sansa sehgiu aníne. Mi karírónánínká Manikánsabe iwíáh iwíáhéra wene sánsá sehgiúwe. We íre arambehrioraho ke nári nárinena Manikánsabe púreq aruqarurúwe.

³ Íó tunsorerutaq wenawanka tagówana Manikáne íópeqté ánínká weba súwana kawerue togówana wensabé, Kóníríao úwe.

⁴ Úwana we ebitáwéna áhreéna wensabé, Árahono úwe.

Árahono úwana íópeqté ánínká wensabé, Arega púreq aruqarurónawe Manikánka irena arega tabonah ke nári nárinónawe wega tagéna arensabé kaweróne atéhre.

⁵ Wehukení wenáwíq Sáímóni we mó awíq Pítae. We Sópa suwahpeqte koweragéhboq wehuke eqmaq suo.

⁶ Pítaga ménkámehnkáne áú kaweraqari aniné nah sóreq waní áhkórapeq kéh náhpípéq kaegaeire.

⁷ We koweragéhboq wehuke amahnága eqmaq suo éna pokúwe. Pokúwana Kóníríaga wene arambehriuya anitéreq peh morá sóntiá ánínseq síáhrabúwe. Mi sontiá áni Maniká awahbeh sansa sehgi áni ména Kóníría séhréhú ani míowe.

⁸ Síáhrabéna su ke íópeqté áníné ehweh moke teriena Sópa suwahpeq eqmaq suowe.

Pítane awanka tagó ehwehne.

⁹ Mó wehekáh se ahtapeq Sópa suwahpeq áhníbórá kutaq Pítaga nah abogéhrapeq wehekáhnabubu púrerinieéna kiuwe.

¹⁰ Púreréna arupibiúwana, Tópahnsabé níre úwe. Mó kegá táhutahuq tíátótaq wenawanka tagówe.

¹¹ Tagówana íópeq sawekúwana mipeqté anotah paráhnkéq tahnsa náneq tuwe. Ébeq ayéhráq ébeq ayéhráruwe pagume we míorabeq mewerúwe.

¹² Mi paráhnkéqpípéq áhnte menkáméhnkánkákáq karahrabahnkakáq kabarankakáq míowe.

¹³ Míówana íópeqté éhwéhnká mahraréna, Pítao, irigue mi kamári subiqme tíwe náhno úwe.

¹⁴ Subiqme tíwe náhno úwana Pítaga anotah ahqáho éna, Anotah Wahnáh ánino, ite Asiu kegá íre nona nanéq kamári púana órirane. Naho íre narauge. Amahnága moq íre nanauge úwe.

¹⁵ Úwana íópeqté éhwéhnká mó mahraréna, Manikánka kaweraréh náneqsabé órirane atéhneho úwe.

¹⁶ Apahtáróráq ménkámehnká parahnkeqpipeq sáhue mewena márumarena tuekéna úwana íópeqté éhwéhnká mó apahtáróráq irarúwana íópipeq tumeyowe.

¹⁷ Wenawanka tagónsabe Pítaga áhtenéna, Néniwanka aneq tagehramo iwíáhúwe. Mira iwíáhútaq Kóníríaga eqmaq suo kega Sáímónine nah kabarue ábóraq marera ogesáh ogesáhrapeq iriwe míowe.

¹⁸ Iriwe méra anotahtaq kasenéra, Sáímóni mó awíq Píta mahtaq kaegaeiro kasenuwe.

¹⁹ Wenawanka tagónsabe Pítaga iwíáhútaq Manikáne Awanka wensabé, Sáímónio, írátiahno. Apahránítógá arensabé anebahrowe.

²⁰ Iriwe tutagáhno. Ínéga se eqmaró púah iwíáh kikirinehboq pehipi kériro úwe.

²¹ Úwana Pítaga seba tutagéna sensabé, Itega kabaro anímé íné úge. Aneqsabé seo úwara

²² sega wensabé, Sóntiá kéné kíápéténí wenáwíq Kóníríaga eqmaq íúwátáire. We kaweqtaq mía míai aní ména Manikánsabe áhtenuwe. Moke Asiu kegá iwíáhéra, Kóníríawe peh

kaweqtaq tabasiwe miéh áníne íwiáhuwe. Maniká miéhrabeqte íopeqte ánínká wensabé, Pítaga ehweh teinkéhboq siqmarehnara arene nahtapeq koweráhro uraire uwe.

²³ Uwana Pítaga sensabé, Nahupeq kíóro éna inokáhpeq kirabo aritowe. Ahbiahipeq Pítareq we seweró kereqka pokuwara mó mibeqte Sísa tagaríah kégá kérowe.

Pítaga Kóníríane nahtapeq kú ehwehne.

²⁴ Mó wehekáh Pítarehga Sésaría suwahpeq kuwe. Kóníríaga wenawahraheq wene iyahnabo anímárinseq síáhrabúwara sega wene nahtapeq sure momiwíue Píta áwénunuwe.

²⁵ Pítaga nahupeq kinautaq Kóníríaga weba séna wene aigárátáq arehunseraráq ména wensabé iwiáh íwiáh atowe.

²⁶ Iwiáh íwiáh atowana Pítaga wensabé, Irigúno. Íné moq peh wehukení múge úwe.

²⁷ Pítareq wereq ehwehnéra nahupeq kíúyara áhnte wehuké mitaq sáhuriówe.

²⁸ Mitaq sáhuriówana Pítaga sensabé, Asiu kené sánsámé nahnso ke momiwíotaqmé Asiu kégá mibeq pokéyabe órira míre éq íre pokorahúne. Minayabe tagaríahwe. Manikánka sokigiue teniena, Mó ke peh abehq ké wóe íwiáhineho uraire.

²⁹ Minayabe itega níáhraburowana pehipi surauge. Aneqsabé níáhraburoo? Teniéro úwe.

Kóníríaga Píta teawu ehwéhne.

³⁰ Kóníríaga Pítansabé, Mó mahsenahrí amahnága tahnsa tanáhráq tunsoreráitaq nah-tapeq púreruraage. Púreruraugana patahga inserah téhreh ambántánkákákq ánínká íné míarautaq ábóraruraire.

³¹ Ábóraréna ínénsabe, Kóníríao, Manikánka arega púreróna ehwéh íréhre. Arega nári nárinóna sansá tagaríehre.

³² Minayabe wehukení wenáwíq Sáímóni we mó awíq Píta kowero. We Sópa suwah-peqte kiweragéhboq wehuke eqmaq suo. Mó aní wenáwíq Sáímóni ménkámehnkáne áú kaweraqari aníne nah sóreq waní áhkórapeq kéh náh Pítaga kaegaeire uraire.

³³ Urainsabé are kiwerageheéna apubúue wehuke eqmaq súátáuge. Eqmaq súátáugah arega suronawe kaweróne. Ite ómiga Manikáne aurátaq sewíone. Minayabe Manikánka korerio urai ehwéh amahnága moke teio úwe.

Pítaga Sísa éhweh Kóníríareh teriu ehwéhne.

³⁴ Kóníríaga, Moke teio úwana Pítaga sensabé mahraréna, Íné amahnága tagaríomé Manikánka aiq pútaq moke mah kehiná kéhínánsabé monseráhnue arutaboire.

³⁵ Wensabé áhtenéra kaweqtaq mía mía keyábé arutaboire. Íre peh morá Asiu keyábé moke mah kehiná kéhínánsabé arutaboire.

³⁶ Manikánka ite Ísara ke teiu ehwéhmé itega írátíahwe. Mi ehwéhmé Sísa Karáhéwé mah kehiná kéhíná wahnahnarítéhre. Wene kaweq ehwéhnsabé aiq pútare atáh ké peh morá ké tahnsa úkowe.

³⁷ Sóniga Kehrari marákórápéq kaweq arámbéhrí áhwáréna ehweh teriena wání meri-uwe. Anehe ite moke Ísara kehiná suwahpeq mirauro sansá aiq tagaríahwe.

³⁸ Manikánka Sísa Néhsara suwahpeqte anípá Wenawa eqmatairana Wenawanka Sísa séhréh atena págege ataráire. Sísaga mó ke suwahpeq mó ke suwahperue pokue kaweq arámbéhrí arítaráire. Manikánka Sísaba mía míai puana owainawanka síwíoqneh ke kawerarítaráire. Ínéga teiú ehwéhmé aiq írahwe úwe.

³⁹ Pítaga mó mahraréna, Asiu kené marakórápéqkákákq Sarúsarama suwahpeqkákákq Sísaga moke mirarurai arámbéhrí ínéreq mó we kéro kereqka tagaraune. Ísara kégá Sísa awankátaq táhparera subiq sutowe.

⁴⁰ Subiq sutowana pukúwana apahtáro wéhékáhtáq Manikánka Sísa iriwe oganúq ataráirana wega iteba suraire.

⁴¹ Íre ómi kehinápá peh iteba surairaq tagaraune. We oganúq kuraitaq tagéq itereq wereq moraráq táhutahururaune.

⁴² Manikánka itensabé, Mah kehiná kéhíná koreriéro. Sísá ínégá omaq ató ánínká mókake moke oga míáh kéreq pusa kéreq ehweh aritankéhe. Mi ehwéh tábúsoqme koreriéro uraire.

⁴³ Moke Manikáne ehweh iraru kegá mahraréra, Mi aní áwíq áhrabéra wensabé aiq pútare atáh kéwé Manikánka sene ahbabáq kawerari-tankéhe uwe teriuwe. (*Aisaia 33.24, 53.5,6; Jeremaia 31.34; Maika 7.18; Sekaraia 13.1; Aroma 10.11; Kárétia 3.22*)

Manikáne Awanka nahnsó kebá tumío ehwéhne.

⁴⁴ Pítaga mi ehwéh teriutaq Manikáne Awanka író kene sirupipeq tumíowara

⁴⁵⁻⁴⁶ sega kambare ehwéh iraréra Manikánsabe iwíáh iwíáh atówe. Iwíáh iwíáh atówara Sísansabé aiq pútare atáh Ásíú ké Pítareq su Asiu kegá irera áhtenuwe. Áhtenára irarera, Manikáne Awanka íre peh morá iteba tumíéhre. Nahnsó keba moq tumíéhre uwe.

⁴⁷ Uwana Pítaga mahraréna, Manikáne Awanka itene irupipeq tumíarainserah mah kené sirupipeq moq tumíéhre. Minayabe wání merieyabe insega ahqáho aitahráhiro úwe.

⁴⁸ Insega ahqáho aitahráhiro éna Sísá Karáhé áwíqtaq wání meriéro úwara mi ke wání meriúwe. Wání meriúwara sega Pítansabé, Táhmaro wehekáh mahtaq míahno uwe.

11

Pítaga Sarúsarama suwahpeqte Asiu ke teriu ehwehne.

¹ Nahnsó kegá Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atárówe uwara Súría marákórápéqte eqmaro kereq mó Sísá tagariáh kéreqka írówe.

² Írówana Pítaga Sarúsarama suwahpeq kiutaq mibeqté síú amurúróo kegá ehweh atówe.

³ Ehweh atera, Íre Asiu kené nahtapeq árahinsabé pokue táhutahururono uwe.

⁴ Uwana Pítaga Kóníríane nahtapeq pokú ehweh mahraréna,

⁵ Íné Sópá suwahpeq púrerurautaq néniwanka tagaraire. Tagarairana íópeqté anotah paráhnkéq tahnsa náneq tutaire. Ébeq ayéhráq ébeq ayéhrárué íné míaraurabeq mewe tutaire.

⁶ Íné ebitáwéna ménkámehnkánkakaq karahrabahnkakáq kabarankakáq mi paráhnkéqpépéq míaraire.

⁷ Míarairana íópeqté éhwéhnká iraréna, Pítao, irigue mi kamárí subiqme tiwe náhno uraire.

⁸ Urairana ínégá anotah ahqáho éna, Íre nóna naneq kamárí púana naho íre narauge. Amahnága moq íre nanauge urauge.

⁹ Uraugana íópeqté éhwéhnká mó mahraréna, Manikánka kaweraréh náneqme íre no naneq kane atéhneho uraire.

¹⁰ Mi ehwéh apahtároráq irarurairana mi paráhnkéqkákáq íópeq tuekuraire.

¹¹ Tuekuraitaq Sésaría suwahpeqte ánínká, Íné koweniro únsabe apahránítógá íné koweniraneheéra kaeurau nahtápéq suwe.

¹² Suwana Manikáne Awanka ínénsabe, Iwíáh kikirinehboq pehipi kériro urairaq ínereq abapete morá mó Sísá tagariáh kéreqka se kéritáúne. Kérireq itega mi wehné nahtapeq kure kiraune.

¹³ Kiraunana wene nahtapeq íópeqté tutai aníné ehweh teiátáire. Teiena, Íópeqté tutai anínká ínénsabe mahraréna, Wehukení wenáwíq Sáímóni we mó awíq Píta Sópá suwahpeq míéhre. We kiweragéhboq wehuke eqmaq suo.

¹⁴ We sínaraq arereq arenawahraheqsabé oga úké ehweh teinkéhe íre uraire.

¹⁵ Kóníríaga mi ehwéh teniátáirana ínégá Sísá éhweh áwaheue teriátáuge. Sísá éhweh áwaheue teriátáutaq Manikáne Awanka sene sirupipeq tumíaraire. Téhwe itene irupipeq tumíarainserahnue tumíaraire.

¹⁶ We marakóipeq mívaritáq Sísaga mahraréna, Sóniga wání meri merinínana Manikáne Awanka itene irupipeq tumíankehe uraire.

¹⁷ Manikáne Awanka sene sirupipeq tumíarairana mi ehwéh niahreq káráire. Itega Sísaga Karáhénsabe aiq pútare atárówana Manikáne Awanka itene irupipeq tumíaraire. Itene irupipeq tumíarainserah sene sirupipeq moq tumíaraire. Manikánka wewega miraruraire. Íné peh wehukení míó púana Manikánsabe árahue ahqáho atanínkono úwe.

¹⁸ Úwara sega Pítane ehweh irera túbáh aguwe. Túbáh agéra Manikánsabe iwíáh iwíáh atera, Nahnsó keakáq sene ahbabáq súahnsábé Manikánka oganúq síthre uwe.

Sísaga Karáhé tagariáh kéwé Ántióka suwahpeq téhwe Kárisítini kee ue síwírarító ehwehne.

¹⁹ Sítibéni subiq súó tanahráq sega Sísaga tagariáh ké síwíoqnowe. Síwíoqno puara sega Sarúsarama suwahpeq suera abae aguwe. Abae ague mó kegá Pónísíaga marákórápéq pokuwara mó kegá Sáipára marákórápéq pokuwara mó kegá Ántióka suwahpeq pokuwe. Poké agurabetaq peh morá Asiu ke Sísaga éhweh teríúwe.

²⁰ Táhmaro Sísaga tagariáh kéwé Sáipára marákórápéq kéreq Sáiríni marákórápéq kéreqka Ántióka suwahpeq pokue Kárikí ke Sísaga itene Wahnah éhweh teríúwe.

²¹ Wene ehweh teríú ke Manikánka séhréh arito púara áhnte kegá Sísansabé aiq pútare atera, Wene sánsá sehgiónehe iwíáhuwe.

²² Sarúsarama suwahpeqte Sísaga tagariáh kéwé irera Páhnábása Ántióka suwahpeq eqmarówe.

²³ Eqmarówana Ántióka suwahpeq séna Manikánka wehuke séhréh arito tagéna wene arupipeq eyoyóúwe. Eyoyóéna sensabé túbáh agiyehboq Sísane sánsá kawerue sehgióro úwe.

²⁴ Páhnábása kaweqtaq mía míaú aní ména Sísansabé kawerue aiq pútare atowana Manikáne Awanka séhréh atowe. Séhréh atowara áhnte kegá Sísansabé aiq pútare atera, Sísane sánsá sehgióneheqmúne iwíáhuwe.

²⁵ Páhnábásaga Sora anebahrinieéna Tahsa suwahpeq pokúwe.

²⁶ Pokéna Sora tagéna koweqmena Ántióka suwahpeq kouwekúwe. Segaga peh morá ópéq mitaq méra Sísaga tagariáh kérerue momiwíue áhnte ke síwáhnoruye. Mitaq mó kegá Sísaga tagariáh kéyábé Kárisítini kee ue téh síwírarítówe.*

Morábí soruparó monéyábé éhwéhne.

²⁷ Mi tanáhráq Manikáne ehweh iraru kegá Sarúsarama suwahpeq suera Ántióka suwahpeq túwe.

²⁸ Peh morá sú aní wenáwíq Ágábúsaga iriwe míowana Manikáne Awanka iwíáh atowana irarúwe. Iraréna, Anotah ehwéhrahna tanáhráq mah marákó marákó sineae úwe. Wehukení wenáwíqtare Károríúsa Sísáhri anotah wahnáh aní míotaq mi ehwéh aiq pútaragúwe.

²⁹ Aiqa pútaragúwara Ántióka suwahpeqte Sísaga tagariáh kéwé iwíáhéra, Súríaga marákórápéqte Sísaga tagariáh ké táhutahuq paiqmaragehéq móne nárienéhe. Nárinieéna aninká wewega iwíáhue náriuwe.

³⁰ Mina tahnsa sene móne morábí soruparówara Páhnábásareq Sorareqka mi moné mewera Súríaga marákórápéq pokuye. Mitaq Sísaga tagariáh ábóawáh wéhgá nárigheéna móríúye.

12

Píta karábúsiipéq móató ehwehne.

* 11:26: Mi awíq áwahewé Karáhéne animárine áwíre.

1 Mi tanáhráq Asiu kené anotah wahnáh ání wenáwíq Érótiga Sísa tagariáh ké síwíoqnówe.

2 Síwíoqnéna, Sónine awahwá wenáwíq Sémisi subóro aritowara pokatate kiraqme subiq súówe.

3 Subiq súónsabe Asiu kegá Érótingsabé kaweróne atówe. Kaweróne atówana Érótiga Píta karábúsiipéq móatáhro úwara táhtoqme móatówe. Sótaikú siahrreraq ko tánáhráq karábúsiipéq móatówe.

4 Móatówana Érótiga áhnte sontiá keyábé wahnahnatiáhro aritowe. Mó sontiá ké itaréitaré ké mipi sorupawe mía mó sontiá ké itaréitaré ké mipi sorupawe míaue 16 sontiá ké míówe. Érótiga iwíáhéna, Sótaikú siahrreraq kéh tánáhráq parabagínaraq wehuke míahpí kotiinie iwíáhúwe.

5 Iwíáhúwara Píta karábúsiipéq míotaq Sísa tagariáh kegá Píta pugeq auwageheéra púrerata atauwe.

Íópeqté ánínká Píta séhréh ato ehwehne.

6 Érótiga Píta Asiu kebá móatanaútaq Píta inokáhpeq karábúsiipéq sugowe. Píta taqnobagineho éra téhtaré séniráté táhrarera sóntiá anítarégá ébeq ayéhráq ébeq ayéhrárué wahnahnuyara mó sontiá anítarégá méhpehtapéq wahnahnatióyana sugowe.

7 Sugowana Maniká miéhrabeqte ánínká ábóraragútaq karábúsiipéq téhragúwe. Téhragúwana íópeqté ánínká Pítane ahwíraq subiq subirue iriatena wensabé, Apubúue irigúno úwe. Úwana wene ayahpíte séniraré megúwe.

8 Megúwana íópeqté ánínká wensabé, Arene ambanta sábirue úbíqme arene súu sukio úwana Píta wene ehweh irena miraúwana, Arene korósi aneranerue íné séniro úwe.

9 Íné séniro úwana Píta we kérena iwíáhéna, Íópeqté ánínká tumeniréhnsabé aiq pútaqpomo peh néniwanka tagehrapómo iwíáhúwe.

10 Sóntiá anínká wahnahnúrabeq sótaikéra mó sontiá ánínká wahnahnúrabeq sótaikéra wahba áhtápéq séagoyeheéra anotah kahpáh ónsá korabeq suye. Mi ónsá pehipi sigúwara sega máhpeq séaguye. Séagéra ahnanahq sótaikuyataq íópeqté ánínká Píta auwena taqnobagúwe.

11 Taqnobagúwana Píta iwíáhéna, Íre néniwanka tagehrana amahnága aiq niahteboge. Érótireq Asiu kereqka nubíyehoéna Manikánka íópeqté ání eqmaréhre. Íné tumenirankeheéna eqmaréhre iwíáhéna

12 Máhkane anowa Máhriane nahtapeq pokúwe. Máhkawe mó awíq Sónie. Mi nahtápéq áhnte Sísa tagariáh kegá momiwíue méra púreruwana

13 Píta máhpeqte ónsaráq pakobakóuwana ahrari wenáwíq Áróraga onsarapéq tuirowe.

14 Tuirena, Ehweh irari aní Pítæ iwíáhéna wene arupipeq eyoyóúwe. Eyoyóúnsabe wega onsa íre siatasa peh nahupeq pehbeheráh kibekue, Píta méhpehtapéq iriwe míehre teriuwe.

15 Teriuwara sega wensabé, Are uwoyansa ani úkóne uwana mi ahrárigá, We míehre. Peh aiq pútariahnsanuge úwara sega wensabé, Peh íópeqté ání Píta wahnahnatéh ánípómo uwe.

16 Úwana Píta mó pakobakóuwara sega onsa siatera Píta tagéra áhtenuwe.

17 Áhtenuwana se túbáh agigeheéna Píta ayahnka saiqnéna Manikánka karábúsiipéqté tumero ehwéh teriuwe. Teriena sensabé, Sémisireq mó Sísa tagariáh kéreq koreríéro éna mitaq suena móbeq pokúwe.

18 Ahbiahipeq Píta karábúsiipéqté taqnobagúnsabe sóntiá kegá, Eheragirowe éra sirupipeq iwíáh kikiruwe.

19 Érótiga sóntiá keyábé, Píta koanebahroro úwara koanebahruwe. Anebahruwana Píta íre ábóraq míónsabe Érótiga Píta wahnahnuro sontiá ké ehweh aritena mó sontiá

kéyábé, Mi ke subiq súáhro aritowe. Subiq súáhro aritena Érótiga Súría marákórápéq suena Sésária suwahpeq kowíowe.

Éróti pukú ehwehne.

²⁰ Érótiga Táíya suwahpeqte kéreq Sáiróna suwahpeqte kéreqsabé abiahnsanúwe. Abiansanúwara Érótiga wahnahnú marákórápéqté táhútáhúq paiqmaq paiqmaru puara sega weba suwe. Érótime arambehri kené wahnahnú ani wenáwíq Párásátae. Moraráq su kegá wensabé, Érótiga itensabé ahqáho aitehnehboq are itene ehweh mibeq mahbeq aní miahno uwe. Insahwé oneheéra Érótiba suwe.

²¹ Érótiga iwíáhú wehekáh wene wahnah awáhríq náneqmarí sukiwena wahnah siáhráq tútuue ména ehweh teriuwe.

²² Teriuwara író kega anotah ehwéhnaabéera, Teí aní íre wehukení míre. We Maniká míre uwana

²³ Érótiga, Ahqáho. Íné íre Maniká múge. Peh wehukení múge íre iraria peh ehiya míowe. Minayabe íopeqté aní Maniká míéhrabeqte ánínká apubúue, Awahreúno atowana wene arupipeq awiria sóagúwana putiowe.

²⁴ Putiowara mó ke suwahpeq mó ke suwahperue áhnte kegá Manikáne ehweh irera Sísansabé aiq pútare átówe.

²⁵ Páhnábásareq Sorareqka sene mibeqté árámbehri parabaruera Máhka mó awíq Sóni meqmera Sarúsarama suwahpeq suera Ántióka suwahpeq kouwekuye. *(Eqmaro 11.29,30, 12.1)*

13

Porareq Páhnábásareq eqmaq súo ehwehne.

¹ Ántióka suwahpeq Sísa tagariáh ké míórabeq Manikáne ehweh iraru kereq síwáhnoru kereq míowe. Mi anímári síwíqmé Páhnábása, Símióni we mó awíq Naisa, Sáírini marákórápéqté aní Árúsía, Sora, Mánái miraue míowe. Mánáireq anotah wahnáh aní Érótireq animairare míóyataq motakakiah anité míoye.

² Sega kawerue púreroneheéra táhutahuq awehriuwe. Mi tanáhráq sega Manikánsabe iwíáh iwíáh atótaq Manikáne Awanka sensabé, Páhnábásareq Sorareqka teriena arámbehri miraighboq eqmaq súáhro úwe.

³ Úwara sega táhutahuq awehriera púrerera mi aniténé sinonka táhtoqme púreraritera eqmaq súówe.

Ahgora aniné aura pigú ehwehne.

⁴ Manikáne Awanka siqmarowara Sorareq Páhnábásareqka pokue Sérúsía suwahpeq túye. Mitaq suera sípi kéwewera kure Sáípára marákórápéq pokuye.

⁵ Pokéra Sárámisi suwahpeq sutaq sega Asiu kené momiwí nahmáritápéq Manikáne ehweh teri terinuyana Máhkaga seba ména séhréh aritowe. Máhkawe mó awíq Sónie.

⁶ Sega moke Sáípára marákórápéq nogera Pápósa suwahpeq suwe. Mitaqté aní wenáwíq Páhsísae. We Asiu aní ména ahgora aní míowe. Wega, Íné Manikáne ehweh iraru aní múge úmé péhepehenúwe.

⁷ Wega Pápósa suwahpeqte wáhnáh aníbá míowe. Mi wahnáhné áwíqtare Ségía Pórásae. We áhnte ahtébiá aní ména Manikáne ehweh irankeheéna Sorararéyábé mahbeq sewéta Manikáne ehweh teniétao úwe.

⁸ Mi ahgorá aní áwíq mó awíqmé Erimae. Erimaga Sorararéné ehwehme abehq éhwéhne aritowe. Mitaqté wáhnáh ánínká Sísane ehwehnsabé aiq pútare inehoéna wega Sorararéné ehwehnsabé abehq éhwéhne aritowe.

⁹ Sorawe we mó awíq Porae. Manikáne Awanka we págege atena séhréh atowana wega Erima págegeue ebitáwéna wensabé,

¹⁰ Are owainawane ani móne. Are kaweqtaq méyabe awahrieh aní móne. Are péhe ánimé ahabábáqsabe áwí aní móne. Arega Manikáne ehweh íre tábúsoqme teriasa aeqme síwáhnoróne.

¹¹ Írátíahno. Manikánka amahnága kamah awinah are aura pira aní míankehe. Áhnte wehekáh téhreh íre tagahrahóne úwana wene aura apubúue pigúwana we íre tagahrahúwe. Íre tagahrahúnsabe mó anínká wene ayahnkaratáq ahmboqme ah sokigi aninkeheéna kabaq kabarúwe.

¹² Wahnah anínká mina tagéna Sísane ehwehnsabé áhtenu puana aiq pútare atowe.

Porareq Páhnábásareqka Ántióka suwahpeq terúya ehwehne.

¹³ Porarehga Pápósa suwahpeq suera sípi kéwewera kure Péríga suwahpeq Pámbíría marákórápéq kuwe. Mitaq Máhkaga Porareh suena wenawahpeq Sarúsarama suwahpeq seuwekúwe.

¹⁴ Seuwekúwara Porarehga Péríga suwahpeq suera Ántióka suwahpeq Písíría marákórápéq kuwe. Mitaq kéra ahrena ahrena wehekáh Asiu kené momiwí nahtápéq kire tútuue míówe.

¹⁵ Tútuue míówara mibeqté wáhnáh kéga Mósísiga sehgióro ú sehirankákáq Manikáne ehweh iraru kené sehirankakaq sáhnahera sega Porarehyabe, Itene irupipeq séhréhorahi ehwéh kahnaráqmé teiéro uwe.

¹⁶ Uwana Poraga irigéna se túbáh agigeheéna ayahnka saiqnéna mahraréna, Ísara kereq Manikánsabe áhteno kerero, írátíahro.

¹⁷ Maniká Iteribo ite Ísara kené Manikáne. Wegá itene igaqnaréh omaq sitena séhréhúnsabe sega Ísípi marákórápéq íregáritaq aguwe. Manikánka págegeue séhréh aritena Ísípi marákórápéqté meriqmena móbeq móritowe.

¹⁸ Segá 40 opéq abataq marákórápéq míówe. Míówana mi tanáhráq Manikánka se peh áwérágoúwe.

¹⁹ We abapete téhtaré Kénáni marákóráq míó kehiná kaqsuowe. Kaqsuo kene marakó itene igaqnaréh eqsitowe.

²⁰ Mi arámbéhrí miraúme peh íregáritaq opéq 450 opéq sótaikúwe. Sotaikúwana wegá ehweh kaweraritageheéna wahnah ke omaq sitowe. Anehe Sáhmúéri wene ehweh irari aní omaq atowe úwe.

²¹ Poraga mó mahraréna, Itene igaqnaréhga Manikánsabe, Íregáritaq wahnáh keyábé iuwahriehre. Peh morá anotah págege wahnáh anínká ite wahnahnaitankeheé omaq ato uwe. Uwana Manikánka Pénsámíni kahnáh aní Kisine ahninkáwá wenáwiq Sora omaq atena itene igaqnaréh wahnahnarito atowe. Soraga 40 opéq wahnahnúwe.

²² Wahnahnúwana Manikánka Soransabé, Arega wahnahnurona tanáhráq aiq parabagire éna Tébiti sene anotah wahnáh aní míankeheéna omaq atowe. Omaq atena mahraréna, Sésine ahninkáwá tagaríoge. We niruní aní míre. Wegá moke nuwahbeh sánsá mirainkehe úwe.

²³ Manikánka irarúnserah Tébitine anahwagá ite Ísara ke kaweraitankeheéna Manikánka omaq atowana aiq tutaire. Tutai ani wenáwiq Sísae.

²⁴ Sísaga tuina uraitaq Sóniga Ísara keyábé mahraréna, Itene ahabábáq sansa sueq kaweqtaq míéhrataqmé wání meiníe uraire.

²⁵ Sóniga wene arambehri parabaruana uraitaq wegá mó mahraréna, Íné inse wíre íwíáhoo? Íné ite áwénunúna anímé íre we úge. Írátíahro. Íné inehe si aniné súu nahníáq pugereyabe íre awehrari aní múge uraire úwe.*

²⁶ Poraga mó mahraréna, Nánuwahraho, Ébaráhma kahnáhné animárínseq Manikánsabe áhteno kerero, írátíahro. Itega oga mía míáonayabé mi ehwéh Manikánka aiq teíre.

* 13:25: Máhka 1.7 aigarápéqté éhwéh tagáhno.

²⁷ Sarúsarama suwahpeqte kéreq sene wahnah anímárinseqka Sísa tunsabe we íre siahtabarowe. Segá ahrena ahrena wehekáh Manikáne ehweh iraru kené sehira sáhnsahwe taga tagaéra mi ehwéhnsábé íre kawerue iwíáhurowe. Íre kawerue iwíáhéra Manikáne ehweh iraru kegá sehiranunserah sega Sísa ehweh atera subiq suanéhe atówe.

²⁸ Segá, Sísa áhnte ahbabáruaire íre irarerahéra sega pehipi Páhirátinsabé, Subiq suo ato ue teawátówe.

²⁹ Manikáne sehiranka irarúnserah sega subiq sutowe. Subiq sutowara awanká soriwe táhparó ani sehgiwera maisé onápipéq mómaisarówe.

³⁰ Mómaisarówana Manikánka iriatena oganúq atáráire.

³¹ Oganúq atáráirana Kehrari marákórápéqté Sarúsarama suwahpeq we kétó keba suraire. Surairara sega áhnte wehekáh we taga tagauronsabé sega amahnága mó ke teri terinowe úwe.

³² Poraga mó mahraréna, Anotah kawéq éhwéh mahrarue teiune. Manikánka itene igaqnaréhyabe, Kaweraitahna aní iteba eqmaraníe aiq irarúwe.

³³ Eqmaraníe aiq iraréna Sísa iriatena oganúq atáráinsabé wega irarú ehweh aiq pútaraguraire. Itene igaqnaréhne animárinká aiq tagariaraune. Wegá iriatena oganúq atáráinsabé Buk Songipeqté éhwéhnká mahraréna,

Are nénahni móne.

Íné Arenabo uge ire.

(Buk Song 2.7)

³⁴ Manikánka iriatena oganúq ato puana wene anonka mókake marakóipeq íre kareko-rahire. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Ínéga Tébiti omasa éhwéh teawúnserah mókake ite kawerarena áhnte kaweq naneq iníe
ire.

(Aisaia 55.3)

³⁵ Manikáne ehweh mó mahraréna,

Arega miraónayabé arene arambehri miraéyabe omaq ato aniné anonka íre karek-
inawire ire.

(Buk Song

16.10)

³⁶ Tébitiga oga mío tanáhráq Manikáne arambehri kawerue miraéna wene arambehri parabaruotaq putiowara itene igaqnaréh maisarórabéq maisarówe. Maisarówana Tébitine anonka kárékúwana

³⁷ Manikánka iriatena oganúq atárái aniné anonka íre kárékuraire.

³⁸ Minayabe teiníboq írátíáhiro. Sísaga miraurainsabé itene ahbabáq kaqiuwahráhire.

³⁹ Mósísiga sehgióro ú ehwehnká itene ahbabáq íre kaqiuwahráhire. Sísansabé aiq pútare atonayabé itene ahbabáq moke kaqiuwahráhire úwe.

⁴⁰ Poraga mó mahraréna, Naho sáiyó ké tahnsa míyehboq néne ehweh kawerue írátíáhiro. Mi keyábé Manikáne ehweh irarú aninká naho sehiranue mahraréna,

⁴¹ Íre aiq pútare ainteq peh niwirého keo, tagariáhiro. Ite áhtenéq pukoneheqmóe. Ite míéhra tanáhráq anotah pagégé árámbehri mirainauge. Wehukega mi arámbehri teiétáq tahirímé itega sensabé íre aiq pútare arítáh irino úwe teriuwe.

⁴² Porane ehweh parabagútaq wereq Páhnábásareqka Asiu kené momiwí nahtápéqté tueyokuye. Tueyokuyara mibeqté kégá sensabé, Mó ahrena ahrena wehekáh arega teiena ehwéh mahta q mónkakáq sereiyó uwe.

⁴³ Momiwí nahtápéqté kégá abae agutaq áhnte Asiu kereq Asiu kené sánsá mirau kereqka Porareq Páhnábásareq kérérowe. Kérérowara Porararéga ehweh teriera, Manikánka ite séhréh aitankeheéq wene sánsá kawerue sehgióro uye.

Asiu ke suera nahnsó ke koreríúya ehwehne.

⁴⁴ Mó ahrena ahrena wehekáh mi ke suwahpeqte ké peh íregárita q kegá Manikáne ehweh iranehéera momiwíuríówe.

⁴⁵ Sísansabé íre aiq pútare atáh Ásíú kégá áhnte wehekéq momiwíuríówara tagotaq sene sirupipeq págegeéra abiahnsanuwe. Minayabe sega Poransabé awiréh atera, Arega iraréna ehwéh íre aiq pútaq ehwéhne atówe.

⁴⁶ Atówara Porareq Páhnábásareqka íre áhreia peh pahsuqme teríúye. Teriera, Itega Asiu ke míáh púata téh itega teiuye. Itega, Manikáne ehwehnsabé iuwahriehre éq oga mérapeqsábé íre iuwahbehnsabé ite iwueta mó ke nahnso ke korerieyéhe.

⁴⁷ Manikáne ehwehnka irarinserahnue mahraréna, Nahnso ke sunkíkírirabeq kawerue nogigéhboq kánéq keráhnserahnue itega kaweq ehwéh koreriéro. Mah kehiná kéhíná irageheéna eqmaróge ire uye.

⁴⁸ Uyara nahnso kegá mi ehwéh írótaq iwíáh iwíáhéra, Manikáne ehweh aiq kaweq ehwéhne iwíáhuwe. Oga mía míaiageheéna Manikánka omaq sito kega Sísansabé aiq pútare atówe.

⁴⁹ Sísansabé aiq pútare ató kega mitaq teri mahtaq terinuware áhnte mibeqté kégá írówe.

⁵⁰ Mibeqté Asiu kegá Porararéyábé abiahnsanéra kaweq abóáwáh ínínseq mi ke suwahpeqte abóáwáh wéhreq eqmaq súówe. Eqmaq súówara sega Porareq Páhnábásareq síwíoqnéra sensuwahpeqte káqsúówara

⁵¹ Porararéyá sene sigárátáté tánáhúq aiyápóranirue poruaruóye. Itega aiq teriuyansabé amahnága mirao sansá seyene ahbabáre iwíáhéra sene sigárátáté tánáhúq poruaruera Áíkónía suwahpeq pokuye.

⁵² Pokuyana Manikáne Awanka mitaq Sísa tagariáh kéné sirupipeq ména séhréh aritowara sega iwíáh iwíáhuwe.

14

Áíkónía suwahpeq ótaq sansámári mirauya ehwéhne.

¹ Porareq Páhnábásareqka Áíkónía suwahpeq pokuyataq sene sánsánéra Asiu kené momiwí nahtápéq kibekuye. Kibekéra Sísa ehweh tábúsoqme síwáhnoruyansabé áhnte Asiu kereq Káríki kereqka Sísansabé aiq pútare atówe.

² Íre aiq pútare ató Ásíú kégá nahnso keyábé, Porararéne ehwehme peh abehq éhwéhne uwara mi nahnsó kégá aiq pútare arító keyabé abiahnsanarítówe.

³ Porararéyá íre wahto tanáhráq mitaq méra íre áhreia Manikáne ehweh síwáhnoruye. Mi ehwéh págegeue síwáhnoruyataq Manikánka sirupipeq págege aritowara sega ótaq sansámári mirauye.

⁴ Mi ke suwahpeqte kégá íre morá iwíáhuwe. Mó kegá Porararéne ehweh aiq pútaq ehwéhne iwíáhuwara mó kegá, Írakaumo. Peh Asiu kené sánsá aiq pútaq sansáne uwe.

⁵ Asiu kereq nahnso kereq sene wahnahnseqka momiwíéra, Porararé síwíoqnéra ebahnsatate tuparuqme subonéhe iwíáhuwe.

⁶ Iwíáhuwara Porararéyá mi ehwéh íróyataq apubúue mitaq suera Áríkiónía marákórápéq Árísáta suwahpeq Tébi suwahpeq pokuye. Mitaqkákáq mó ayéhrápéqté ké suwahpeqkákáq teriáqme nogúye.

⁷ Mi marákórápéqté ké Sísa kaweq ehwéh teriáqme nogúye.

Soriqnah ani kaweragú ehwehne.

⁸ Peh morá soriqnah ani Árísáta suwahpeq tútuue míowana wenanoga soriqnah ani maqmaronsabe íre nogoráhuwe.

⁹ Poraga síwáhnorútaq mi anínká kawerue irowe. Irena, Sísa íné kaweraintahráhire iwíáhuwana Poraga we ebitáwéna wene iwíáh tagéna anotahtaq teawena,

¹⁰ Irigue nogo úwana wega apubúue iriwe noguwe.

11 Noguwara mibeqté kégá Poraga mirau tagéra anotah ehwehnabaéra Áríkiónía marakórápéqté kéné ehweh mahraréra, Manikátaregá wehukenité úkéra iteba tumiéhye uwe.

12 Tumiéhye éra Páhnábásansabé sene maniká áwíq Súsie ue áwíratówe. Poransabé sene maniká áwíq Érémsie ue áwíratówe. Poraga áhnte ehwehnúnsabe, We Érémsi tahnsá ánine éra Érémsie ue áwíratówe.

13 Sene maniká Súsinsabé iwíáh iwíáh ató nah sensuwahpeq ahnansahrapeq kowe. Súsine ehweh mibeq mahbeq arítéh ánínká káhoakáq awanká aramarínkákáq ogesáh ogesáhrapeq mewena súwe. Segá, Porareq Páhnábásareqsabé manikátare wóye iwíáhéra titironeherauwe.

14 Titironehera uwara íre mirao sansá miraonehera unsabé mi kegá túbáh agigeheéra Porararéga sene ambanta subansúoye. Subansuera wehuke míorabeq pehbeheráh pokue anotahtaq ehwehnéra,

15 Aneqsabé mirao? Peh ite tahnsá wéhúké míoye. Íre miraoro. Itega kaweq ehwéh teieyeheéta súye. Írátíáhro. Maniká we oga mía míai aní míre. Wega íopeqkákáq mah marakó marakóakáq sóreq wanínkákáq moke kéh náneqmarínkákáq mirarowe. Péhepehe maníkánsabé iwíáh iwíáho sansá sueq Maníkánsabe áhraboro.

16 Naho wehukega seyene mirau sansánuwana Maníkánka pehragaritowe.

17 Íopeqté ibonsúno atéhrana ibonsirana ménsámehnsá kawerue kíréhre. Kawerue kíréhrena iyahbankirehraq itene irupipeq eyoyóire. Minayabe wega ite kaweraitena aiq pútaq míóge éna aiq sokigi aíre uye.

18 Mi ehwéh iraruyara titironehe iwíáhu ke ebeq sene ehweh íre írówe. Íre írówara Porararéga anotahtaq págegeue ahqáho aritoyara mi kegá, Aiq mire. Itene titironehe iwíáh suanehe éra súówe.

Ebahnsatate Pora subú ehwehne.

19 Ántióka suwahpeqte Asiu kereq Áíkónía suwahpeqte Asiu kereqka mitaq séra mó ehwéh teriúnsabe mitaqté kégá sene ehweh meyówe. Mewera ebahnsatate tuparuqme Pora subúwana we marakóipeq aunúnkaq surahúwara sega, Aiq putíéhre iwíáhéra abariue ahnansahrapeq márówe.

20 Márówara Sísá tagariáh kégá weba sáhuríótaq Poraga irigéna mi ke suwahpeq kouwekúwe. Ahbiah tahnsá Porareq Páhnábásareqka mitaq suera Tébi suwahpeq pokuye.

Sísá tagariáh ké págegeue míageheéra síwáhnoréra aboawah weh omaq sitóya ehwéhne.

21 Segá Sísane kaweq ehwéh Tébi suwahpeqte ké teriúyara áhnte kegá Sísansabé aiq pútare atówe. Aiq pútare atówara Porararéga mitaq suera Árísáta suwahpeqkákáq Áíkónía suwahpeqkákáq Ántióka suwahpeqkákáq kouwekuye.

22 Kouwekéra Sísá tagariáh ké págegeue míageheéra síwáhnoruye. Síwáhnoréra, Túbáh agiehboq Sísá kawerue kэрáhro éra Sísane ah íre mareqmareq ahne. Ebeq mó kegá iwíóqnehraq anehe Maníkánka wahnah wahnahnirabeq pokoneheqmúne uye.

23 Sísá tagariáh kэрáq wahnahnigeheéra Porararéga mó mapéq mó mapérue aboawah weh omaq sitóye. Omaq sitera táhutahuq awehriue mahraue púreréra, Maniká Iteriboo, síósirapéq wahnahnira kegá arensabé aiq pútare atáhwe. Arega se págege arite wahnahnarito ue púreruye.

Písíría marakó Ántióka suwahpeq seuwekuya ehwéhne.

24 Porararéga mitaq suera Písíría marakórápéq kotaikue Pámbíría marakórápéq pokuye.

25 Mitaq Péríga suwahpeq Sísane ehweh teriera suera Átáría suwahpeq pokuye.

²⁶ Mitaq suera sípi kéwewera kure Ántióka suwahpeq kouwekuye. Mitaqté Sísá tagariáh kégá eqmaq suanehe íwíáhéra púreruwe. Manikánka Porararé séhréh aritankeheéra púreréra eqmaq súówe. Eqmaq súówara sega Sísane ehweh kawerue teriera sene aram-behri parabarúoyansabé Ántióka suwahpeq seuwekuye.

²⁷ Seuwekuyataq sega Sísá tagariáh ké momiwí arítóye. Momiwí aritera Manikánka séhréh arito ehwehnikákák áhnte nahnsónká Sísansabé aiq pútare ató ehwehnikákák teríuye.

²⁸ Teriera sega íre wahto tanáhrák mi ke suwahpeq Sísá tagariáh kébá mía míauye.

15

Tábúsoq marageheéra eqmaq súo ehwehne.

¹ Táhmaro Súría marákórápéqté kégá Ántióka suwahpeq tuera Sísá tagariáh ké síwáhnoruwe. Síwáhnoréra, Peh morá Mósísine sánsá sehgió kégá sene síú amurúruáh kégá oga mérapeq awaq miahráhowe uwe.

² Uwara Porareq Páhnábásareqka mi ehwehnsabé anotah ahqáho arítóye. Minayabe sereq tú kereqka anotah ehwehuwe. Anotah ehwehuwara Ántióka suwahpeqte Sísá tagariáh kégá Porareq Páhnábásareq táhmaro mó kereq omaq sitera Sarúsarama suwahpeq pokoro arítówe. Sarúsarama suwahpeq Manikánka eqmaro kereq Sísá tagariáh ábóawáh wéhreqsabé mi ehwéh tábúsoq marageheéra Porareh pokéwáhiro arítówe.

³ Sísá tagariáh kégá pokéwáhiro arítówara sega Pónísía marákóákák Sámária marákóákák kótaikuwe. Kótaikutaq mitaqté Sísá tagariáh ké teriera, Nahnsó ke Sísansabé aiq pútare atówe ue teríuwe. Teríuwara moke sirupipeq íwíáh íwíáhéra eyoyóuwe.

⁴ Porarehga Sarúsarama suwahpeq sutaq mibeqté eqmaro kereq Sísá tagariáh ábóawáh wéhreq moke Sísá tagariáh kéreqka mehweh arítówe. Mehweh arítówara Porarehga Manikánka séhréh aritena moke miraú naneqkakaq teríuwe.

⁵ Teríuwara táhmaro Sísansabé aiq pútare ató ke Péhrasi kené sánsá mirao kegá irigéra mahraruwe. Mahraréra, Nahnsó kegá oga mérapeq awaq miagéhboq Mósísine áú amurúruto sansá miraoro terio. Mósísiga sehgióro ú ehweh anterúéhboq kawerue sehgióro terio uwe.

⁶ Eqmaro kereq Sísá tagariáh ábóawáh wéhreqka mi ehwehnsabé íwíáhoneheéra momiwíera sío síouwana

⁷ Pítaga irigéna sensabé, Nanuwahraho, ite tagariarome naho nahnsó kegá kaweq ehwéh írera aiq pútare atageheéna Manikánka ite míaraunarabeq omaq intáráire. Omaq intena, Korerio aintáráire.

⁸ Manikánka wehukene sirupipeq tagariéhre. Wenawa iteba eqmaq áúwátáinserah nahnsó keba moq eqmaq áúwátáire.

⁹ Wega íre peh morá ite Asiu keyábé arutaboirire. Wega nahnsó keyábé moq arutaboirire. Segá Sísansabé aiq pútare atáro puara sene sirupipeq kawerarítáráire.

¹⁰ Aneqsabé Maniká áwíoqnaho? Mósísiga sehgióro ú ehweh sehgie sansa anotah pagégé sánsáne. Itene igaqnaréhreq itereqka mi sansá íre tábúsoqme sehgiórahúne. Minayabe itega aneqsabé nahnsó ke mi pagégé sánsá sehgióro terieo?

¹¹ Íre mi sansá sehgiunaga oga mérapeq awaq miahráhuéne. Peh morá itereq nahnsó kereq Sísansabé aiq pútare atonaga oga mérapeq awaq miahráhuéne úwe.

¹² Pítaga mi ehwéh irarue parabaruwara Porareq Páhnábásareqka momiwíurío ke ehweh teríuyara ehiya míówe. Porararéga nahnsó ke míopi Manikánka séhréh aritena ótaq sansámári miraurai ehwéh teríuye.

¹³ Teríuyana sene ehweh parabagútaq Sémísiga mahraréna, Nánuwahraho, néne ehweh íráhro.

14 Manikánka nahnso ke we kahnáh míageheéna omaq sitaráire. Wega téh miraurains-abé Sáimóniga aiq teíre.*

15 Manikáne ehweh iraru kegá minayabe aiq monseráh éhwéh teiúwana Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

16 Itene anotah Wahnáhnká mahraréna, Nah sokogi inserah Tébiti kahnáhmé ahbabárowe. Íné kouwekutaq sokogi nah pankeráhnserah íné Tébiti kahnáh kaweraritaníe. Sokogi nah pankeráhwana o nah tahnsa kéhnserah íné we kahnáh kaweraritaníe.

17 Mó kegá íné sene Wahnahnsabé ninebahrigeheéna kaweraritaníe. Ómi ínéga omaq sitó náhnsó kégá ínénsabe ninebahréra iwíáh iwíáh aintagéhe ire.

18 Naho itene anotah Wahnáhnká áwahewé sína naneq aiq teiuwe úwe.

Awehrio naneqsabé éhwéhne.

19 Sémísiga mó mahraréna, Íné iwíáhume Manikánsabe áhrabo nahnsó kégá Maniká kéréh sánsá sene sirupipeq umeh agínehboq ahqáho ariteho.

20 Peh mahrarue páhsi sehiranue terienéhe. Terieq,

Péhepehe manikánsabe iwíáh iwíáhoneheéra titirirataq náira naneq íre nahro. Mó kené ahrewe ahrariwe wehwe mahbiwe íre abarioro. Wehukenínká awio párikí náneq ka íre nahro. Korahq íre nahro.

Mahraue páhsiipéq sehiranue terienéhe.

21 Mósísine ehweh ahrena ahrena wehekáh Asiu kené momiwí nahmáritápéq ahri-ahri sáhnsáhówe. Wene ehweh moke mi kehiná suwahpeq síwáhnorowe. Minayabe wene ehweh író kega abiahnsaniyeho éra peh morá teiú náneqmarínsábé awehrioro ue páhsiipéq sehiranue terienéhe úwe.

Páhsiipéqté éhwéhnsábé éhwéhne.

22 Eqmaro kereq Sísa tagariáh áboáwáh wéhreq moke mó Sísa tagariáh kéreqka Ántióka suwahpeqte ké korerigeheéra kaweq ke omaq sitanéhe iwíáhuwe. Segá itebaté téhtaré ánité Sáírásareq Súrása we mó awíq Pásábareq omaq sitowe.

23 Omaq sitera mi anitéreq Porareq Páhnábásareq mi pahsí siera eqmaq súówe. Páhsiipéqté éhwéhnká mahraréna,

Síría marákórápéqté kéreq Sírísía marákórápéqté kéreq Ántióka suwahpeqte kéréro, ite nahnso ke owanawé Sísa tagariáh púaq iteruwahrah úkowe. Ité eqmaro kereq aboawah wehreqka mah pahsí sehiranue teiune.

24 Ité írátáúnawe menah táhmaro mahtaqté kégá iteba kure íwáhnorowe. Mi ke íre eqmaq súátáunara peh seyega iwíáhue iteba pokue íwáhnorowe. Itega sene éhwéh aiq pútaq éhwéhpómo éq iwíáh kikiruowe.

25 Minayabe itega sío síoéq iteba Porararé moraráq iteba eqmaq súáhna anité omaq sitone. Porareq Páhnábásareq itene kaweq iyáhnábó ánité méq sensabé irutaboírúne.

26 Sereq itene Wahnah Sísa Karáhé éhweh terieyeheéra wehuke suboráho ke suwahpeq poku pokuóye.

27 Mó anité síwíq Súrásareq Sáírásareq míehye. Segá sehiranu éhwéh moq teigéhe.

28 Manikáne Awanka iwíáh aitéhraq itega págege sansámárí íre teieq peh mahraue miraoro teiune.

29 Péhepehe manikámárinábé iwíáh iwíáhoneheéra titiré náriu naneq íre nahro. Korahq íre nahro. Wehukenínká awio párikí náneq ka íre nahro. Mó kené ahrewe ahrariwe wehwe mahbiwe íre abarioro.

Itega mahna irarúna éhwéh íréhrataqmé kaweqtaq míagehe. Pehénáe. Mah pahsí aiq parabagire. Iroro uwe.

* 15:14: Árukaga Pítane mó awíqmé Sáimónie áwíratowe.

³⁰ Eqmaq suowara sega pokue Ántíóka suwahpeq tuera sega Sísa tagariáh ké momiwí aritera páhsi náriúwe.

³¹ Náriúwara sáhnsahera mi pahsíípeqté éhwéhnká sirupipeq eyoyó aritowe.

³² Súrásareq Sáírásareq Manikáne ehweh iraruya anité méra Sísa tagariáh ké págegeue míageheéra sega áhnte ehwéhnue síwáhnoruye.

³³ Síwáhnoréra táhmaro wehekáh mitaq méra seuwekoyehe íwiáhuyara pehwehrue pokéwáhtao éra eqmaq súówe. [

³⁴ Sáírásaga mó iwíáhéna íre pokia peh mitaq míowe.]

³⁵ Porareq Páhnábásareqka Ántíóka suwahpeq kauye. Sereq áhnte mó kereqka Sísa ehweh teriera síwáhnoruwe.

Porararéga Máhkansabé ehwehuya ehwéhne.

³⁶ Táhmaro wehekáh sótaikútaq Poraga Páhnábásansabé, Sísa ehweh síwáhnorurauya ke suwahpeqtaq seuwekoyehe. Sísa tagariáh ké kaweqtaq míahwapómo moke sensuwahpeq koragayehe úwe.

³⁷ Úwana Páhnábásaga, Sóni we mó awíq Máhkaga sénirahnata pokoyehe úwe.

³⁸ Úwana Poraga ahqáho atena, Itega Pámbíría marákórápéq pokurauyataq Máhkaga mitaq ite iuwena tabanaguraire. Mi tanáhráq wene arambehri íre parabarusa pehipi taqnobagurainsabé wega mó íre séirankéhe úwe.

³⁹ Mira íwiáhuyansabé sega ehwehuye. Minayabe Páhnábásaga Pora auwena Máhka meqmena sípi kéwewena Sáipára marákórápéq pokúwe.

⁴⁰ Pokúwana Poraga Sáírása omaq atowara Sísa tagariáh kéga monseráh íwiáhéra, Pokéwáhtao éra mahrarue púreruwe. Púreréra, Maniká Iteriboo, arega mah anitéyábé arutaboirona puah kawerue págege arite séhréh arito uwe.

⁴¹ Uwara Porareq Sáírásareqka pokue Síria marákóákáq Sírisía marákóákáq Sísa tagariáh ké momiwíurabeq págege aritayeheéra síwáhnoruye.

16

Tímótiga Porarehreq poku ehwéhne.

¹ Porararéga Tébi suwahpeq kótaikéra Árisáta suwahpeq suyana mibeqté Sísa tagariéh aní wenáwíq Tímóti míowe. Wenano Sísa tagariéh Asiu iní míowana wenabo Kárika aní míowe.

² Árisáta suwahpeqte Sísa tagariáh kéga Tímóti kaweq aníne uwara Áikónía suwahpeqte Sísa tagariáh kéreqka moq monseráh íwiáhuwe.

³ Poraga iwíáhéna, Tímóti ite séirankéhe íwiáhuwe. Ómi mibeqté Asiu kegá tagariómé Tímóti abowá peh Kárika aní míowe. Kárika aní mío púana Poraga iwíáhéna, Tímóti ite séireyabe Asiu kegá abiahnsa aitého éna Tímóti meqmena wene áu amurú auwowe.

⁴ Porareq Sáírásareq Tímótireqka mó ke suwahpeq mó ke suwahperue pokue Sísa tagariáh ké síwáhnoruwe. Síwáhnoréra Sarúsarama suwahpeqte eqmaro kereq Sísa tagariáh ábóawáh wéhreqne páhsi teri terinuwe. Teriera, Mah ehwéh kawerue iwíáhéq sehgióro uwe.

⁵ Minayabe Sísa tagariáh kéga Sísa sánsá kawerue ahtebéra sehgiówe. Mó wehekáh mó wehekáhnue mó kegá Sísansabé aiq pútare atera Sísa sánsá sehgiówe.

Porane awanka Másérónía marakórápéqté aní tagó ehwehne.

⁶ Porarehga, Itega Esia marákórápéq Sísa éhweh korerienéhe íwiáhuwana Manikáne Awanka ahqáho aritowe. Ahqáho aritowara sega Párigía marákóákáq Kárétía marákóákáq kótaikuwe.

⁷ Kótaikéra Mísía marákórápéq wahtotaq kéra, Pítínía marákórápéq Sísa éhweh korerienéhe íwiáhuwe. Iwiáhuwana Sísa Awanka mó ahqáho aritowara

⁸ Mísía marákórápéq kótaikuwe. Kótaikéra Tóása suwahpeq sóreq waní ayehrápéq túwe.

⁹ Mitaq inokáhpeq Porane awanka tagówana Másérónía marákórápéqté ánínká ábóraragúwe. Ábóraragéna iriwe ména Poransabé, Másérónía marákórápéq séhréh aitagéhboq máhoro éna pahibahirúwe.

¹⁰ Porane awanka tagónsabe itega iwíáhowame* Manikánka mitaq Sísa éhweh koreriéero aitéhre. Aiq teiátáinsabé ireq ite Másérónía marákórápéq pokoneheqmúne iwíáhéq apubúue sokah sokahowane.

Áríriaga Sísa kéro ehwehne.

¹¹ Itega Tóása suwahpeq sueq sípi kéweweq Sámótési marákórápéq pokowane. Mitaq séq mó wehekáh sueq sípi kéweweq Néápórísi suwahpeq kowane.

¹² Mitaq sípi sueq Pírípái suwahpeq kiowáne. Aroma kegá Pírípái suwahpeq téh nah aborisowe. Mitaq anotah matábú kéna moke Másérónía marákórápéqté matábú kiotaigme matabu kowe. Itega táhmaro wehekáh mitaq kowíahwane.

¹³ Ahrena ahrena wehekáh itega ahnansahrapeq waní aroipéq pokowane. Ite iwíáhowanawe, Mahtaq ibora wehukega púrerowe iwíáhéq tunse áhnopeq tútuue míahwane. Mibeqté momiwíurío ininsó Sísa éhweh teriewáne.

¹⁴ Peh morá íní wenáwíq Áríriaga itene ehweh irena we Táiyátáira suwahpeqte íní ména wene arambehriwe tautáúq ámbántámári paiqmaq paiqmarúwe. We Manikánsabe iwíáh iwíáh ato iníne. Poraga ehweh irarútaq we kawerue irankeheéna Manikánka mi íní séhréh atowe.

¹⁵ Séhréh atowana irowaq itega wereq wene nahtapeq kaegaeu kereq waní meriewáne. Meriewánana mi inínká itensabé, Iné Sísansabé aiq pútare atóge iwíáhirataq néne nahtapeq segaegaeoro úwe. Segaegaeoro únsabe itega wene nahtapeq kogaegaeowane.

Poraga owainawa kaqauwo ehwehne.

¹⁶ Itega wehuke púrerorabeq pokowanaraq mó kené arambehri ahráíreq ahtapeq piehgiowáne. Wene arupipeq mío owáináwánká mókake aiq pútaragína ehwéh iwíáh atowana mi ahráírgá irarúwe. Irarúnsabe mó kegá móne náwa náwanuwana wene wahnah anímári nári nárinúwe.

¹⁷ Wega Porareq itereq séirena sawai sawaiéna, Mah kewé Manikáne arambehri ke wóe. Manikámé anotah págege aní míre. Sega Manikáne oga mía mía ehwéh teri terinowe úwe.

¹⁸ Áhnte wehekáh mi ahráírgá ite séirena mi ehwéh irare irareúwe. Minayabe Poraga iwíáh kikiréna wega pabeqme owainawansabé, Sísa Karáhé áhrabu puah mi ahráí auwe pokúno atoge úwe. Úwana mi tanáhráq owainawanka mi ahráí apubúue auwena pokúwe.

Pírípái suwahpeq Porararé karábúsiipéq mórító ehwehne.

¹⁹ Mi ahráíné wahnahmarínká iwíáhéra, Owainawa kaqauwéhrona poki puag ite mókake mó moné íre meyahráhune éra abiahnsanuwe. Abiahnsanéra sega Porareq Sáírásareq táhtoqme abariuera mi ke suwahpeqte wáhnáhmáripá máhkétirapéq mórítówe.

²⁰ Móritera wahnah keyábé, Mi aníte Asiu aníte méra iteruwahpeq ahababáq sansanóye. Seyene sánsá miraoro éyame íre kaweróye.

²¹ Ite Aroma ke míona puag sene sánsá íre miraúna sansáne uwe.

²² Uwara mitaq momiwíu kereqka ehweh arítówara wahnah kegá Porararéné korósi keqsúowe. Keqsuera, Morahri sahtáté subóro arítówara subúwe.

²³ Anotahtaq subera karábúsiipéq móritera mibeqté wáhnáhnsabé, Kawerue wahnahnúno atówe.

* **16:10:** Mó kegá iwíáhéra, Áruká mah pukú sehiranú anínká táhmaro tanáhráq Porareh kérirowe iwíáhowe.

²⁴ Kawerue wahnahnúno atówana wega se meriqmena karábúsi nahtápéq ákápíte máhrípépéq mórítowe. Móritera sene sigárátaré awanká abahrabahriapépéq sukiwe táhparówe.

²⁵ Táhparówara inokáhnabubu Porareq Sáírásareqka púreréra igonkónéra Manikánsabe iwíáh iwíáh atóyara mó karábúsiépéq míó kega tótuqméra írówe.

²⁶ Írówana anotah mariúwana karábúsi nah míu míuúwana moke onsawári apubúue pehipi siraragúwe. Siraragúwana ómi karábúsi kené séniwarí wewega pugetara agúwe.

²⁷ Karábúsi wahnáhnká sugorabeqte irigéna onsawári siraragú tagówe. Tagéna, Karábúsi ke moke taqnobagowe iwíáhúwe. Mira iwíáhú púana wene poka mewena apubúue pukinieéna néne ninonka sehsabianíe iwíáhúwe.

²⁸ Sehsabianaútaq Poraga anotahtaq áhrabéna, Arene anonka sehsabíéhnehboq túbáh agúno. Íte moke míone úwe.

²⁹ Úwana karábúsi wahnáhnká wene arambehri anínsábé, Kánéq keqme súno éna pehbeheráh karábúsiépéq kibekúwe. Kibekéna áhreú púana Porararéne paqnahipeq pokue iransanéna arehunseraráq míowe.

³⁰ Wega Porararé máhpeq márunsitena sensabé, Árahonaga oga mía míaininkono ue kasenúwe.

³¹ Kasenúwara sega wensabé, Sísansabé aiq pútare atéhnaraqmé oga mía míainkehe. Arenawahraheq moq oga mía míaiagehe uye.

³² Porararéga wereq wene nahtapeq kaegaeu kereqsabé itene Wahnah Sísá éhweh teríúye.

³³ Teríúyana mi tanáhráq karábúsiépéqte wáhnáh Porararé meriqmena puramburanagú pabeq paberaritowe. Pabeq paberarítowara Porararéga wereq wene káironanínseq wání náriúye.

³⁴ Wání náriúyana mi wahnáhnká Porararé wene nahupeq meriqmena táhutahuq náriuwe. Wereq wene káironanínseqka Sísansabé aiq pútare atónsabe sene sirupipeq eyoyóúwe.

³⁵ Ahbiahipeq mi ke suwahpeqte wáhnáhmárínká párisireh síáhrabéra sensabé, Karábúsiépéq mórítáro anité pugeq suo koreawéro uwe.

³⁶ Koreawéro uwara karábúsiépéqte wáhnáh koreawúwana Pora mi ehwéh teawuwe. Teawena wensabé, Wahnah kegá siqmaráh párisíwárínká, Ite pageqsuo aiq teniéwe. Minayabe tueyokue pehwehrue pokéwáhtaó úwe.

³⁷ Úwana Poraga párisiwarínsábé, Ite íre peh Asiu anité úye. Ite moq Aroma marákórápéqte anité úye. Segá íre tábúsoqme ehwéh aitasá pehipi iubiq marera karábúsiépéq móítárowe. Segá amahnága kopípéq kaqiuwagéhbo? Ahqáho. Seyega séra íte pugeqme máhpeq iuwagéhe uye.

³⁸ Uyara párisiwarínká wahnah keba kouwekue mi ehwéh teríúwe. Teríúwara wahnah kegá íte Aroma marákórápéqte anité úya ehwéh írónsabe áhreuwe.

³⁹ Áhreéra Porararéba sure sensabé, Ite Aroma marákórápéqte anité míehyame íre írátíaraune. Minayabe íre kaweruraune éra máhpeq márunsitera sensabé, Mahtaó sueta pokotao uwe.

⁴⁰ Uwara Porararéga karábúsiépéq suera Áríriane nahtapeq pokuye. Pokéra mitaq Sísá tagaríáh keyábé kaweq ehwéh iraréra sensabé, Sísane sánsá kawerue sehgióro aritera pokuye.

17

Tésarónáika kega, Porararé subonéhe u ehwéhne.

¹ Porarehga pokue Ámbípori suwahpeq sótaikéra Áporónía suwahpeq sótaikéra Tésarónáika suwahpeq kéra mitaq Asiu kené momiwí nahtápéq kuwe.

² Ahrena ahrena wehekáh Poraga wene sánsánéna mi nahpípéq kibekue síwáhnorúwe. Asiu kené ahrené wehekáh apahtáro áhréná áhréná wéhékáh kibekue Manikáne púkuipéqté séhírá síwáhnorúwe.

³ Síwáhnoréna, Mó kegá Manikánka omaq ato aní áwíoqnéra subiq sutowana pukéna mó oga úkuraire. Manikáne ehwehnka minayabe aiq irarire. Manikánka omaq ato anímé íné teiú aní wenáwíq Sísa wire úwe.

⁴ Úwara táhmaro Asiu kegá mi ehwéhnsábé aiq pútare atera Porareq Sáírásareq kobaritawe míówe. Manikánsabe áhteno Káríkí kéreq áhnte aboawah inínsónseqka moq kobaritawe míówe.

⁵ Minayabe íre aiq pútare ató Asiu kegá abiahnsanuwe. Abiahnsanéna ahbabáq ke pehipi máhkétirapéq nogó ké meriqmera momiwíue anotahta q ehwehuwe. Porararé wehuke momiwíurabeq mórítankeheéra wehukení wenáwíq Sésónine nahtapeq pehbeheráhnue pokuwe. Pokue wene nahtapeqté ónsá subiqme sueruera Porararéyábé sinebahruwara íre míóye.

⁶ Íre míóyansabé sega Sésónireq mó Sísa tagariáh kéreq abariuera mi ke suwahpeqte wáhnáh kébá mórítówe. Mórítéra ehwehéra, Moke mah nahnsó ke ahbabárarítóya anitégá suroyataq

⁷ Sésóniga wene nahtapeq mehweh aritowe. Mi anitégá itene anotah wahnáh aní Sísáhrine sánsá íre mirauroye. Íre miraia peh iraréra, Mó Wahnáh aní Sísa e iraruye uwe.

⁸ Uwara mi ke suwahpeqte kéreq sene wahnah kereqka mi ehwéh írótaq kurináhnéra abiahnsanuwe.

⁹ Sega Sésónirehyabe, Kotiyabé ite móne paiqmáráhro éra sene móne mewera kaqsúówe.

Porareq Sáírásareqka Péría suwahpeq arambehriuya ehwéhne.

¹⁰ Íó penkúwara mibeqté Sísa tagariáh kégá Porareq Sáírásareq Péría suwahpeq eqmaq súówe. Eqmaq súówara Péría suwahpeq suyataq Asiu kené momiwí nahtápéq kibekéra síwáhnoruye.

¹¹ Síwáhnoruyara mibeqté Asiu kegá irera Manikáne ehwehnsabé kawerue iwíáhue tagowe. Sene iwíáh gá Tésárónáika suwahpeqte kéné iwíáh kiotaikúwe. Sega Porane ehweh írótaq sirupipeq eyoyóue Manikáne sehira mó wehekáh mó wehekáhnue sáhnshwe iwíáhue tagéna, Porane ehweh aiq pútaqpomo éra iwíáhue tagowe.

¹² Minayabe áhnte Asiu kegá aiq pútare atówe. Sereq mó áhnte ke, Káríkí anotah weh áhrégá moq aiq pútare atówe.

¹³ Poraga Manikáne ehweh Péría suwahpeqkakáq teríre uwara Tésárónáika suwahpeqte Asiu kegá írówe. Irera Péría suwahpeq séra mibeqté keyábé, Porane ehwehnsabé aiq pútare atehboq íre íráhro ue pagu pagunuwe.

¹⁴ Pagu pagunuwara mibeqté Sísa tagariáh kégá Pora apubúue sóreq waní ayehrápéq eqmaq áúwówe. Eqmaq áúwówara Sáírásareq Tímótireqka peh mitaq míóye.

¹⁵ Míóyara ah tagariáh kégá Pora meqmera Áténi suwahpeq márúnátówe. Márúnátówana wega sensabé, Sáírásareq Tímótireqsabé, Peheráh setao teriéro úwara pokuwe.

Poraga Áténi suwahpeqte ké teriu ehwehne.

¹⁶ Poraga Áténi suwahpeq síwénunútaq mibeqté kégá áhnte péhepehe manikáne atah naneq kowana tagéna wene arupipeq págege agúwe.

¹⁷ Minayabe Poraga Asiu kené momiwí nahtápéqté kéreq Manikánsabe iwíáh íwíáh ató kereqsabé ehwehnuwe. Máhkétirapéq mó wehekáh mó wehekáhnue su kereq moq ehwehnuwe.

¹⁸ Táhmaro mibeqté síwáhnoru kegá Porareq piehgiera áhnte ehwéh kíkíruwe ehwehnuwe. Mibeqté su kegá táhmaro Épíkúriane sánsá ahtebowara mó tahmáro kégá Sítóikine sánsá ahtebowe. Táhmaro kegá seye náhenéra, Áhnte ehwéhnikákáq aní

aneq ehwehnikákáq ánípo uwe. Poraga Sísa oga úkú ehweh teriunsabe mó kegá, We wáhnaupeqté mánikámáí ehweh tei teinire uwe.

¹⁹ Segá Pora meqmera Áréópágúsa sawéhráq ahtebia kégá momiwíurabeq móátówe. Móatera wensabé, Arega síwáhnoróna ehweh peh o ehweh míre. Mi ehweh teio.

²⁰ Arega iraréna ehweh áwánáh ehweh míre. Mi ehwehmé áwahe ahtebanehboq kawerue teio uwe.

²¹ Áténi suwahpeqte kéreq mibeq wáhnaupeqté sewió kereqka ahriahri o ehweh irera mi ehwehnsabé irare irareuwe. Seyene sánsáne.

²² Poraga Áréópágúsa sawéhráq ahtebia kégá momiwíurabeq iriwe ména mahraréna, Áténi suwahpeqte wého, ínégá iwíáhume itene manikámarinsabé áhnte iwíáh iwíáho ke wóe.

²³ Iteruwahpeq nogewótáq itega iwíáh iwíáhorabeq tagéwómé peh morá táhbérápéq kék séhírámé sáhnsahwe tagéwóge. Mi sehiránká mahraréna, Mah tahbé íre tagariona manikáne tahbe wire ire. Itega íre tagarawéq pehipi iwíáh iwíáh atáhnsabé minawé teiúge.

²⁴ Teiúge éna mó mahraréna, Manikánka moke mah marákó marákóípéq kék náneqkákáq mah marákó marákóókákáq mirarowe. We mah marákó marákóókákáq íopeqkákáq wahnahnatíéh ání míre. Minayabe wega wehukega pearáh náhúpéq íre kaegaei aní míre.

²⁵ We íre akahrákáhri aní míre. Wewega moke wehukene irupipeqté éúqkákáq moke kék náneqkákáq náí náinire. Minayabe wehukega we íre séhréh atáhráhowe.

²⁶ Mah kehiná kéhínáné igaqna peh morá áníne. Manikánka mi aní téh mirarena itene ogamé tanahráq iwíáh aitéhre. Mah marákó marákórápéq mó kehiná mó kehinánsabé, Míáthro aitéhre.

²⁷ Itega Manikánsabe kabarigeheéna mira iwíáh aitéhre. We tagarianeheéq kabarúne. Ite ómi kehiná míonarabeq we wahtotaq míéhre.

²⁸ Maniká ména mira aruqaruri puaq itega oga míahrahúne. Iteba sehira tagariéh ánínká aiq mahraréna, Ite moke wene animárine ire.

²⁹ Ite Manikáne animáí míona puaq we peh wehukega iwíáhue mirao naneq mire iwíáhiyeho. We íre ebahtaté miraiá aníne. We íre móneraté miraiá aníne.

³⁰ Naho wehukega Maniká íre tagaríówe. We íre tagariarera, We peh wehukega iwíáhue mirao naneq mire iwíáhuwe. Mi tanáhráq Manikánka mi kewé peh áwé tagówe. Amahnága wega mah kehiná kéhínánsabé, Itene ahbabáq sansa súáthro íre.

³¹ Manikánka peh morá aní omaq atena wega iwíáhína tanáhráq mi anínká mah kehiná kéhíná tábúsoqme ehweh aritankéhe. Minayabe mah kehiná kéhínánká tagariageheéna Manikánka mi aní iriatena oganúq atáráire úwe.

³² Míó kega oganúq atárái ehweh írówe. Táhmaro kegá awiréh atówara mó kegá Poransabé, Arene ehweh mókake mónkákáq iranéhe uwe.

³³ Uwana Poraga mitaq suena pokúwe.

³⁴ Pokúwara táhmaro wehwárínká we kerera wene ehwehnsabé aiq pútare atówe. Peh morá aní aiq pútare ato aní wenáwíq Tíónísíae. Werek mó ahtebia kéreq Áréópágúsa sawéhráq momiwíue aruqaruruwe. Peh morá íní wenáwíq Támárisae. Werek mó kereqka Pora kerera wene ehwehnsabé aiq pútare atówe.

18

Poraga Kórína suwahpeqte ké teriu ehwehne.

¹ Poraga Áténi suwahpeq suena Kórína suwahpeq pokúwe.

² Póntúsa marákórápéqté aní wenáwíq Ákúira míowana wene ahre awíq Párisírae. Se Asiu akék menah Ítári marákórápéq míóyana mibeqté wáhnáh áníne áwíqtare Káróríúsa

Sísáhríe. Mi wahnáhnká moke Aroma suwahpeq míó Asiu keyábé, Pokoro aritena kaqsuowara Ákúira akéqká Aroma suwahpeq suera Kórína suwahpeq kowíóye.

Poraga mitaq se tagéna sene iyahnabo aní úkúwe.

³ Wereq sereq peh morá árámbehriuwe. Sene arambehriwe wéhuwehu nahmárí piageheéra sériwarí kogahnue kawerarówe. Wereq sereqne arambehri peh monseráh púana seba kobaritawe míowe. Wereq sereqka moráráq arambehriuwe.

⁴ Moke ahrena ahrena wehekáh Poraga Asiu kené momiwí nahtápéq Asiu kereq Káríki kereqsabé Sísá éhweh terinieéna poku pokuúwe.

⁵ Sáírásareq Tímótireqka Másérónía marákórápéq suera Pora míorabeq suye. Sega suyataq Poraga Manikáne ehweh Asiu ke teri terinéna, Manikánka omaq ato anímé Sísae úwe.

⁶ Úwara író kega mi ehwéhnsábé ahqáho atera íre kaweq ehwéh atówana wega sensabé, Aiq mire. Ínéga aiq teiúge éna wene ambanta suruparuena teriuwe. Itega iraipéq pokirame iteitene irupipeqté íwíáhgae. Íné aiq pútaq ehwéh aiq teiúge. Itega ahqáho aintáhnábé nahnso ke korerinauge úwe.

⁷ Manikánsabe iwíáh iwíáh ato aní wenáwíqtare Títía Sásátae. Wene nah Asiu kené momiwí nahtápéq wahtotaruwana Poraga momiwí nahtápéq suena mi aniné nahtapeq kowíowe.

⁸ Asiu kené momiwí nahtápéqté wáhnáh aní wenáwíq Kárísápa. Wereq mi karírónánínseqka Sísansabé aiq pútare atówe. Áhnte mó Kórína suwahpeqte kégá Porane ehweh irera aiq pútare atera wání meyówe.

Porane awanka tagó ehwehne.

⁹ Inokáhpeq Porane awanka tagówana Sísaga wensabé, Íre áhreúno. Túbáh aginehboq néne ehweh pahsuo.

¹⁰ Ínéga areba míó púara mó kegá are íre subigéhe. Kórína suwahpeqte kéréwé áhnte kegá ínensabe aiq pútare aintagéhe úwe.

¹¹ Minayabe Poraga Kórína suwahpeq peh morá ópéq mó opéq ákáhtaq ména Manikáne ehweh síwáhnorúwe.

¹² Wehukení wenáwíq Káríoe. We Ákáía marákórápéqté wáhnáh míotaq Asiu kegá momiwíera Pora táhtoqme ehwehurabeq móátówe.

¹³ Sega Káríonsabe, Mah anínká itega Manikánsabe iwíáh iwíáh atona sansá sueq mó sansánoro tei teinire úwe. Wega o tei sánsámé Mósísiga íre miraoro ú sansáne uwe.

¹⁴ Uwana Poraga ehweh irarinaútaq Káríoga Asiu keyábé mahraréna, Asiu keo, mi anínká ahkaragáraéna anotah ahbábáritaq tahirímé ínégá itene ehweh kawerue író irino.

¹⁵ Peh iteitene ehwehnikakáq wehukene síwíqkakaqsabé iteitene sánsánkákáqsabé iteit-ega iwíáhue miraoro. Íre néne arambehri puana túbáh aginauge éna

¹⁶ se moke ehwehurabeqte kaqsúáhro aritowe.

¹⁷ Kaqsúáhro aritowara Asiu kené momiwíurabeqte náhtápéqté wáhnáh wenáwíq Sósáténi táhtoqme máhpeq subúwe. Subútaq Káríoga se peh áwé tagowe.

Poraga Ántióka suwahpeq kouwekú ehwehne.

¹⁸ Poraga Kórína suwahpeq áhnte mó wehekáh ména Sénkáría suwahpeq pokúwana wene ayahra káúqauwowe. Pehipi íre káúqauwowana Asiu kené sánsánéna Poraga Manikánsabe ehweh teawunsabe káúqauwowe. Káúqauwowana Sísá tagariáh ké mitaq suena Párisírareq wenawehq Ákúírareq meriqmena sípi kéwewena Síria marákórápéq pokúwe.

¹⁹ Sega sípi kéwewera Épésá suwahpeq kuwe. Mitaq Poraga Párisírareq Ákúírareq suena Asiu kené momiwí nahtápéq kibekéna wereq Asiu kereqka ehwehnuwe.

²⁰ Mi kegá Poransabé, Mahta q míahno uwana ahqáho éna

²¹ Épésa sensuwahpeq suanieútaq sensabé, Manikánka kouwekúno íwíáh aintahnaraq kouwekinie úwe. Kouwekinie éna Épésa suwahpeq suena sípi kéwewena pokúwe.

²² Sípiga Sésaría suwahpeq sútaq Poraga sípi suena kire Sísa tagariáh ké mehweh aritanieéna Sarúsarama suwahpeq kiuwe. Mehweh aritena Sarúsarama suena Ántióka suwahpeq tuwe.

²³ Táhmaro ió Ántióka suwahpeq ména mitaq suena pokúwe. Wega Sísa tagariáh kéné sirupipeq kaweq iwíáh aritanieéna Kárétia marákóákáq Párigía marákóákáq mó mapéq mó mapérue nogena pokue teriáqme noguwe.

Ápóroga Épésa suwahpeqte ké ehweh teriú ehwehne.

²⁴ Peh morá áni, Árékásántaría suwahpeqte áninká Épésa suwahpeq séna wenáwíq Ápóro. We Manikáne sehira ahtebia áni ména kawerue teri terinú ani míowe.

²⁵ Mó kegá we Manikáne sansá áwáhnoruwana wega mó ke págegeue síwáhnorúwe. Peh morá Sísa ehweh ákáhtaq ahtebéna tábúsoqme teri terinéna Sóniga wání meriu ehweh moke ahtebówe.

²⁶ Épésa suwahpeq Asiu kené momiwí nahtápéq págegeue síwáhnorúwe. Wega síwáhnorútaq Párisírareq Ákúírareqka wene ehweh irera móbeq meqmera we íre ahtebó ehweh, Manikáne sansá tábúsoqme áwáhnoruye.

²⁷ Ápóroga, Íné Ákáia marákórápéqté ké kosíwáhnorinie íwíáhuwara Épésa suwahpeq Sísa tagariáh kégá wensabé, Kaweróne. Kosíwáhnorúno éra mibeqté Sísa tagariáh kégá we mehweh atageheéra páhsi sehiranue áwúwe. Manikánka áhnte Ákáia marákórápéqté ké séhréh aritowara Sísansabé aiq pútare atówe. Anehe Ápóroga mitaq séna mi ke anotahtaq séhréh aritowe.

²⁸ Wega Manikáne sehira sáhnshahena, Manikánka omaq ato animé Sísae teriuwe. Wehuke míopi págegeue teri terinúnsabe wene ehweh Asiu kené ehweh kiotaikúwe. Minayabe wega Sísansabé aiq pútare atáh ké anotahtaq séhréh aritowe.

19

Poraga Manikáne Awansabé Épésa ke teriu ehwehne.

¹ Ápóro Kórína marákórápéq míotaq Poraga sáwéhrapeq kótaikéna Épésa suwahpeq tuwara táhmaro Sísa tagariáh ké míówe.

² Míówana Poraga sensabé, Itega Sísansabé aiq pútare atárótaq Manikáne Awanka itene irupipeq aiq tutairo ue kasenúwe. Kasenúwara sega wensabé, Ahqáho. Manikáne Awa ehweh íre írátáúne uwana

³ Poraga sensabé, Aneq wání meroo ue kasenúwe. Kasenúwara sega wensabé, Sóniga wání meriátáinserah mó kegá mina tahnsa wání meraune uwe.

⁴ Uwana Poraga sensabé, Sene ahbabáq sansa sutonsabé Sóniga wání meriátáire. Meriena mahraréna, Inehe sína anínsabé aiq pútare atáhro. Wenáwíq Sísae uraire úwe. Sóniga irarú ehweh Poraga teriuwe.

⁵ Teriuwara írówana itene Wahnah Sísa áwírue wání náriuwe.

⁶ Poraga sensinetaba wene ayahnkarataté táhtorotaq Manikáne Awanka sene sirupipeq tuwara sega kambare ehwéh iraréra Manikáne Awanka iwíáh arito ehweh iraruwe.

⁷ Mirau kewé airápété téhranítée.

⁸ Poraga Asiu kené momiwí nahtápéq kibekéna Manikánka wahnah wahnahnirabeqte ehwéh págegeue teriuwe. Teriuwara Asiu kegá wene ehwehnsabé áhntetaq kasenéra iwíáhuwe. Iwíáhuwana apahtáro íótáq miraúwara

⁹ táhmaro író kega wene ehwehnsabé íre aiq pútare atera saiyuwe.

Saiyoéra momiwíurabeq Sísane sánsánsábé íre kaweq ehwéh atówana Poraga se suena Sísansabé aiq pútare atáh ké meriqmena pokúwe. Sigarurapéqté wáhnáh aní wenáwíq Tíránásae. Poraga Sísansabé aiq pútare atáh ké meriqmena Tíránásane sigaru nahpípéq mó wehekáh mó wehekáhnue síwáhnoréna ehwehnuwe.

¹⁰ Poraga téhtaré ópéq mi sigárúrâq síwáhnorúwara moke Esia marákórápéqté Asiu kereq Káríki kereqka Manikáne ehweh írówe.

Owainawa íre kaqsuahráhu ehwéhne.

¹¹ Manikánka págegeue séhréh atowana Poraga anotah otâq sánsámáí miraúwe.

¹² Minayabe mó kegá Poraga táhtoro ambántámáí meyówe. Mi ambántámáí awahre kebá móríúwara sene suwahre kaweragúwara owainawamarínká se suera pokuwe.

¹³ Táhmaro Asiu ahgórâ kéwé nahnso suwahpeqtaq kégaeyaq tuegaeyaréu anímáí méra owainawa kaqsuq kaqsurowe. Mi kegá itene Wahnah Sísâ áwírue owainawamarí kaqsuanéhe íwíáhéra Poraga kaqsuonserah itega moq kaqsuanéhe íwíáhuwe. Minayabe sega mahraréra, Owainawano, Poraga teri terini aní, Sísâ áwírue wehukení auwe pokúno teawune uwe.

¹⁴ Abapete téhtaré Asiu anímáínkâ owainawamarínsábé mina tahnsa éhwéhnuwe.

Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh aní wenáwíq Síkéba sibowá míowe. Wene anahwaréhga mó wehekáh mi ehwéhnuwana

¹⁵ owainawanka sensabé, Sísâ aiq tagaríóge. Pora moq aiq tagaríóge. Itewe inseréhbo úwe.

¹⁶ Úwana owainawa wene arupipeq mío anínká seba ahkuagéna sene korósi moke subansuena subiqmaq subiqmarúwara korahq tabagu tabaguúwara se pehrákora méra nahupeq suera máhpeq pehbeheráhnue pokuwe.

¹⁷ Asiu kereq Káríki kereq peh moke Épésâ suwahpeqte kéreqka mi ehwéh irera áhtenuwe. Minayabe mi kegá itene Wahnah Sísâ áwíq pankerera íwíáh íwíáh atowe.

¹⁸ Mi tanáhrâq áhnste Sísâ tagaríáh kégâ sure sene ahbabâq sansa pahsuqme teríúwe.

¹⁹ Ahgora tagaríó kega sene ahbabâq pukúwáí mewera ómi wehukega tagaríótaq ira paríówe. Segâ mi írá paríó pukúwáí árahue kehramo éra sáhnsáhuwe. Sáhnsahera, Peh íregáritaq 50 táhúséni (50,000) moné tahnsa pukúwáí ira parione íwíáhuwe.

²⁰ Púku ira parearónsabe Manikáne ehwehuka áhnste kene sirupipeq pówara segâ págege anímáí úkéra wene ehweh mitaq teri mahtaq terinuwana mi ehwéhnkâ abae agúwe.

Épésâ kegá Pora ehweho ehwéhne.

²¹ Anehe Poraga íwíáhéna, Máséróniâ marákórápéqkákâq Ákáíâ marákórápéqkákâq pokinie. Mibeq Sísâ tagaríáh ké koragéna sótaikue Sarúsarama suwahpeq pokinie. Mibeq Sísâ tagaríáh ké koragéna sótaikue Aroma suwahpeq pokinie íwíáhuwe.

²² We kéroya anité Tímótireq Érásátireq míóye. Poraga mi anité Máséróniâ marákórápéq eqmaq suena we Esia marákórápéq pehgáriq tanáhrâq míowe.

²³ Mí tanáhrâq áhnste kegá Sísansabé aiq pútare atónsabe mó kegâ áhnste abíáhnsánéra ehwehuwe.

²⁴ Wehukení wenáwíq Témítíúsie. Wene arambehriwe káhpah tahnsa náneqtaté pehgáriq píkísah tahnsâ náneq mira aruqarurúwe. Mi ke suwahpeqte kéné péhepehe maníkâ wenáwíq Átémísie. Témítíúsireq mó kereqka Átémísine píkísah tahnsâ náneq miraera paigme áhnste moné meyówe.

²⁵ Témítíúsiga moke mi arámbéhrí mirau ke momiwí aritowe. Wega sensabé, Itega manikâ tahnsa náneq miraonsabé áhnste moné meweúne.

²⁶ Itega Porane sansâ aiq tagarawéq wene ehweh aiq írátíáhwe. Wehukega mirao naneq íre aiq pútaq Manikáne tei teinire. Minayabe áhnste kegâ itega mirao naneqsabé anetaníbo íwíáhowe. Íre peh morâ Épésâ suwahpeqte kégâ áhnste Esia marákórápéqté kéreqka moq mira íwíáhuwe.

²⁷ Minayabe anotah íre kawerire. Itene arambehri íre kaweragíneho. Mó kegá itene maniká Átémisine nahnsabe, Peh abehq náneq nahne íwíáhiyeho. Esia marákórápéqté kéreq mah kehiná kéhínánseqka amahnága Átémisinsabé, Ano iní míáhne éra iwíáh íwíáh atáhwe. Poraga wene ehweh síwáhnorinsabé mó kegá Átémisinsabé íre iwíáh íwíáh atera peh anetaníbo íwíáhiyeho úwe.

²⁸ Úwara moke arambehriu kega mi ehwéh írótaq anotah abíáhnsánéra ehwehn-abauwe. Ehwehnabaéra, Átémisiwe Épésa suwahpeqte kéné maniká anotah iníne uwe.

²⁹ Minayabe mi kegá anotahtaq ehwehnéra keyéuwe. Téhraníté Másérónía marákórápéqté ánité sensíwíq Káiúsireq Árísátákirere. Poraga ahpeq nogutaq sega we kéroye. Keyéu kega mi anité táhtoqme koti matábúrápéq abariuera mórítówe.

³⁰ Poraga, Íné wehuke momiwíorabeq pokinie úwara Sísa tagaríáh kégá ahqáho atówe.

³¹ Táhmaro Esia marákórápéqté wáhnáh kégá Porane iyahnabo anímári míówe. Sega mó anínsabé, Pora ehweh koreawo. Mahraue koreawe, Wehuke momiwíorabeq pokínehboq mitaq míáhno ato éra eqmarówana koreawuwe.

³² Momiwíurabeqte kégá áhnte ehwéhnera íre peh morá íwíáhuwe. Mó kegá mó ehwéhnuwara mó kegá mó ehwéhnuwe. Áhnte kegá iwíáhéra, Aneqsabé momiwíuno uwe.

³³ Wehukení wenáwíq Árékásántae. Asiu kega we pagunera, Irigue ehweh terio uwana wega ehwéh terinieéna ayahnka saiqnówe.

³⁴ Saiqnówara sega we tagéra, We Asiu aní míre éra ehwehnabauwe. Sega íre wahto tanáhráq téhtaré áhwáh moráráq ehwehnue mahraréra, Átémisi ite Épésa suwahpeqte kéné maniká anotah iní míre uwe.

³⁵ Mibeqté kúsíkúsiqká momiwíurabeqte keyábé ehweh saiqnaruwe. Saiqnaritena sensabé, Épésa suwahpeqte wého, áraho? Írátíáhro. Itene anotah maniká Átémisie. Itewe Épésa suwahpeqte kégá wensabé iwíáh íwíáh atona nahtápéq wahnah wahnahnúne. Wene íopeqté ébáh tahnsa píkísáh wahnah wahnahnúne. Minayabe ómi kehinánká aiq tagaríáh mino.

³⁶ Mó kegá péhenóne íre irarerahowe. Minayabe ahbabáriyehboq tabasiwe míáhro.

³⁷ Itega abariue mórítáh ánitégá Átémisiwe íre ahbabáratehye. Sega wensabé íre abehq éhwéh atehye.

³⁸ Témítíúsireq wene arambehrio kereqka ehweh kahnaraq sega koti orabeq koreri-uwara mitaq kamahni kega ehweh aritagéhe.

³⁹ Itega mó ehwéh kahnaraq wahba kégá koti orabeq koreriéro. Sega iwíáhue teigéhe.

⁴⁰ Anotah wahnáh kégá itensabé, Ibora aneqsabé tobého kasenirataq itega aneq ehwéh terianéhnkono? Írakaumo. Ite ehweh íre kéhre.

⁴¹ Minayabe pehwehrue pokéwáhro éna kúsíkúsiqka se kaqsuowe.

20

Poraga Másérónía marákórápéq pokú ehwehne.

¹ Momiwíurabeqte éhwéh parabagútaq Poraga Sísa tagaríáh ké síáhrabéna, Ínéba sero úwara suwe. Suwana sirupipeq kaweq iwíáh aritanieéna Poraga ehweh teriue. Teriena mehweh aritena mitaq suena Másérónía marákórápéq pokúwe.

² Poraga Másérónía marákórápéq pokue mó mapéq mó mapérué Sísa tagaríáh kégá págegeue kéranéhe íwíáhigeheéna ehweh teriue. Teriena Másérónía marákórápéq suena Káríki marákórápéq pokúwe.

³ Káríki marákórápéq kiena apahtáro ío mitaq ména sípi kéwewena Síria marákórápéq pokinaútaq Asiu kega, Pora suboneheqmúne uwe. Úwana Poraga mó iwíáhéna, Másérónía marákórápéq kouwekinie úwe.

⁴ Másérónía marákórápéq kouwekinie úwara mó kegá, Are kéranéhe íwíáhuwe. Pírúsiine ahninkáwá Péría suwahpeqte ánínéna wenáwíq Sópátae. Tésárónáika suwahpeqte ánité sensíwíq Árisátákireq Sékúntareq míóye. Tébi suwahpeqte áni wenáwíq Káiúsi míéhre. Esia marákórápéqte ánité sensíwíq Tíkíkúsireq Tárópímareq míóye. Moke mi kereq Tímótireqka

⁵ Tóása suwahpeq pokue mitaq itensabé íwénunuwe.

⁶ Íre muoráhi paretí né tanahráq parabagútaq íné Árúkareq Porareqka Pírípái suwahpeq sueta sípi kéweweta pokowaye. Itaréitaréráq sípiipéq méta moberiáhtáq Tóása suwahpeq íwénunuwebá sewaye. Seba séta abapete téhtaréráq mitaq míahwaye.

Pukú mahbí oga úkú ehwehne.

⁷ Mó wikí ebeqte wéhékáh itega táhutahuq keqme moráráq naneheéq momiwíue míahwane. Mi tanahráq Poraga ehweh teriuwe. Ahbiah pokinie íwíáhéna inokáhnabubu wene ehweh íre parabarusa peh irarúwe.

⁸ Abobóráhpeqte náhúpéq momiwíue míahwanana áhnte aráhmúgá mitaq téhrówe.

⁹ Peh morá máhbi wenáwíq Íyútíkæ. Wegá abobóráhpeqte náh áwáhnkúrác tútúue míowe. Poraga íre wahto ehwéh teriu púana mi mahbí sugékúwe. Sugékú púana máhpeq inahnsuwara tueyokue tagowe. Tagéra tuiriatómé putiowe.

¹⁰ Putiowana Poraga moq tueyokue tagéna tutaebewe mi mahbí saiqnawe káhkoue míoye. Poraga míó keyabé, Íre ibisahro. We amahnága oga míéhre úwe.

¹¹ Poraga tuekue kiutaq itega táhutahuq keqme moráráq nahwane. Poraga áhnte mó ehwéh teriena tuekutaq ahbiahpeq mitaq suena pokúwe.

¹² Oga úkú mahbíné awahrahga we meqmera awaho ani míó púara sirupipeq eyoyóera sene nahtapeq pokuwe.

Poraga Tóása suwahpeq suena Mírétúsi suwahpeq pokú ehwehne.

¹³ Poraga pokinaútaq itensabé, Ásósa suwahpeq íwénuninauge éna iuwena ahtapeq pokúwe. Pokúwaq itega sípi kéweweq Ásósa suwahpeq Pora sípiipéq koweraneheéq pokowane.

¹⁴ Itega Ásósa suwahpeq Porareq piehgiowánaraq sípi kéweweq Mítírini suwahpeq pokowane.

¹⁵ Itega mitaq sueq sípi kéweweq mó wehekáh Kíósa suwahpeq marakó kowaq kótaikowane. Mó wehekáh Sámósa suwahpeq sewane. Mitaq sueq mó wehekáh Mírétúsi suwahpeq sewane.

¹⁶ Asiu kené siahreraq ko tanahráq áwíq Péntíkósi. Poraga iwíáhéna, Péntíkósi tanahráq íné Sarúsarama suwahpeq méyabe nuwahbehre. Minayabe amahnága Esia marákórápéq suena sípi kéwewena apubúue Sarúsarama suwahpeq pokinieéna Épésá suwahpeq íre kowíanauge. Peh kótaikinie íwíáhúwe.

Épésá suwahpeqte keyábé iroro arito ehwehne.

¹⁷ Poraga Mírétúsi suwahpeq míotaq Épésá suwahpeq Sísa tagariáh ábóawáh wéh kiwerirankeheéna eqmarowe.

¹⁸ Épésá suwahpeqte Sísa tagariáh ábóawáh wéhwe Poraba sutaq wega sensabé mahraréna, Íné Esia marákórápéq téh surautaqqákákáq amahnágaákákáq itereq mía míaugaq néne sánsá tagariáhwe.

¹⁹ Anotah aní méyabe nuwahriarairana peh Manikáne arambehriéyabe nuwahbarairana mira aruqaruruge. Ite tagariáhmé Asiu kegá áhntetaq moraénuw níwioqnarutowana áhnte tanahráq íbisarauge.

²⁰ Wehuke momiwíurotaqqákákáq mó natáq mó natárue ite séhréhorahi ehwéh pahsuqme tei teinurauge.

²¹ Asiu kereq Kárikí kereqsabé, Itene ahbabáq sansa sueq Manikánsabe áhraboro. Itene Wahnah Sísa Karáhénsabe aiq pútare atáhro tei teinuraugaq tagariáhwe úwe.

²² Poraga mó mahraréna, Manikáne Awanka pokúno aintaráinsabé íné amahnága Sarúsarama suwahpeq pokinie. Mitaq sega nubiq suaneherabowamo. Árahoneherabowapómo. Íné íre tagarióge.

²³ Peh morá íné niahtebome Sarúsarama suwahpeqte kégá níwioqnéra karábúsiipéq móintagéhe. Mó mapéq mó mapérue séyéurautaq Manikáne Awanka mó ke iwíáh arito-wara mira éhwéh teni teninowe.

²⁴ Segá nubiq súéhansabé íre áhreuge. Minayabe anetaníbo. Itene Wahnah Sísa Karáhéga teniátái arámbéhrí parabarueyabe nuwahbehre. Manikánka ite séhréh aitena kaweraitéh éhwéh teri terinéyabe nuwahbehre úwe.

²⁵ Poraga mó mahraréna, Manikánka wahnahni ehwéh ite míáhrabeq tei teinurauge. Íné tagariómé amahnága pokonaraq mókake íné mó íre tagagehe.

²⁶ Iborá pahsuqme teiníboq írátíáhro. Iraipéq pokira kégá ínénsabe íre abiahnsa aintahráhowe.

²⁷ Íné íre túbáh agia Manikáne sansá moke pahsuqme íwáhnorurau puara íre abiahnsa aintahráhowe.

²⁸ Manikáne Awanka ite omaq itena, Wahnahnúno aitáráire. Wahnahnúno aitarái puq sipisípiq wahnáhnká wene kamarí wahnahninserah itega moke Sísa tagariáh ké moq kawerue wahnahnarítáhro. Kawerue wahnahnariteq Sísa mi kené ahbabáqsabe wene korahqtaté paiqmataire íwíáhoró.

²⁹ Sísa sansá íre tábúsoqme miraéra peh mó sansá miraigeheéra íné pokona tanáhráq mó kégá séra péhe éhwéh íwáhnorigehe. Úrinsi iánká sipisípiq subínserah sega ite morábí méra íre kaweraitagéhe.

³⁰ Sísa tagariáh kégá wehukene sansá miraigeheéra ite míáhrabeqte kégá moq péhe éhwéh íwáhnorigehe.

³¹ Minayabe íwéh panatágínaq uqmatíáhro. Apahtáro ópéq wéhékáhnkakaq inokáhpeqkakák itensabé nirutaboíréna kawerue íwáhno aruqaruruge. Minayabe iahreráq matíáhro úwe.

³² Poraga mó mahraréna, Manikánka séhréh aitéh éhwéh anotah pagégé éhwéhne. Mi ehwéh íréhrataq itega kaweqtaq míahrahowe. Mi ehwéh íréhrataq itega kaweqtaq méq oga mía míaira kereq moráráq míagehe. Minayabe Manikáne ehweh kawerue ireq wene sansá miraoro.

³³ Iteba míarau tanáhráq mó aniné korósiakák móneakáqsabé íre nirutaboíruraugé.

³⁴ Ínéreq séhréh aintáh kéreq táhutahuroneheéna ínénéga arambehriuraugé. Minayabe tagariáhwe.

³⁵ Itega mareqmarero ke séhréh aritaneheéq kawerue arambehrioro. Ínéga aiq mira aruqarurunserah arambehrioro. Itene Wahnah Sísa mahraréna, Mó anínká are náwí tánáhráq are iwíáh íwíáhóne. Arega mó aní náwena tanáhráq anotah iwíáh íwíáhóne uraire. Mi ehwéhnsabé iahreráq matíáhro úwe.

³⁶ Poraga mi ehwéh aiq teriutaq wereq abowah wehreqka sirehunseraráq méra púreruwe.

³⁷ Púreq ehwéh parabagútaq sega Pora káhkoue mehwehéra ibisowe.

³⁸ Poraga, Mókake íné mó íre tagagehe únsabe sirutaboíréra ibiséra we sípiipéq meqmera móauwera kowekuwe.

21

Porareh Sarúsarama suwahpeq poku ehwéhne.

1 Itega Épésa suwahpeqte ábóawáh wéh sueq sípi kéweweq obaríqme kure Kósa marákórápéq pokowane. Mó wehekáh itega Árórésa marákórápéq kéq mitaq sueq Pátára suwahpeq pokowane.

2 Mitaq séq Pónísía marákórápéq pokína sipí kabarue tagéq mi sipí kéweweq pokowane.

3 Sáipára marákórápéq ábóraq kowanaraq tagéq marakó ayehrápéq kótaikowane. Kótaikéq Síría marákórápéq tagéq Táíya suwahpeq korahowane. Mó kegá sípiipéqte ménsáméhnsá mewe marakóipeq sáharótaq

4 itega Táíya suwahpeqte Sísá tagariáh kébá kowíahwane. Kowéq abapete téhtaré wéhékáh seba kowíahwane. Seba míahwanaraq Manikáne Awanka se iwíah aritowara sega Pora teawera, Wehukega are subiq súéhboq Sarúsarama suwahpeq pokineho uwe.

5 Mi tanáhráq parabagútaq itega pokonehe íwíahéq kaegaeowanarabeq suahwáne. Suahwánaraq moke mibeqté kéreq sene káronanínseqka meiqmera ahnansahrapeq méiúwówe.

6 Itega arahwéraq irehunseraráq méq púréréq iriwe mehwehowane. Mehweh ariteq sípiipéq kiasagowanara tagéra sene nahtapeq seuwekuwe.

Ágábúsaga Sésaría suwahpeq Pora ehweh teawuwe.

7 Itega Táíya suwahpeq sueq sípi kéweweq pokue Tórémési suwahpeq pokowane. Mibeqté Sísá tagariáh kéreq mehwehéq peh morá wéhékáh seba kowíahwane.

8 Mó wehekáh itega mitaq sueq Sésaría suwahpeq pokowane. Mitaq Pírípíne nahtapeq kaegaeowane. Eqmaro kega abapete téhtaré wéhúké omaq sitótaq Pírípi omaq atówe.* Pírípi Sísá éhweh teri terinu aní míowe.

9 Wene ayahunkawaréh itaréitaré itaq ahrárigáú míowe. Manikáne Awanka iwíah aritowara se wene ehweh iraru ahrárigáú míowe.

10 Itega Sésaría suwahpeq kaegaeowanaraq táhmaro wehekáh parabagútaq wehukení wenáwíq Ágábúsaga Súría marákórápéqte tuwe. Manikáne Awanka iwíah atowana wega wene ehweh irarerahúwe.

11 Wegá iteba séna Porane árétí pugeqme mewena minarate wewene aigará ayahnkara táhru táhruúwe. Táhru táhruéna mahraréna, Ínéga táhru táhruunserah Sarúsarama suwahpeqte Asiu kegá mah arétí abo moq táhru táhruigehe. Táhru táhruera nahnsó kébá móatagéhe. Mah ehwéhmé Manikáne Awanka aiq irarire úwe.

12 Mi ehwéh irahwánaraq itereq mitaq míó kereqka Poransabé, Sarúsarama suwahpeq íre pokúno éq saiqnahwane.

13 Saiqnahwanana Poraga itensabé, Nirupipeq umehínehboq aneqsabé saiqnéq ibisaho? Karábúsiyabé íre áhreuge. Itene Wahnah Sísane arambehri miraunsabé Sarúsarama suwahpeq nubiq suaneherabowapómo. Anetaníbo úwe.

14 Anetaníbo úwaq wega itene ehweh íre ironsabe túbáh agéq, Maniká awabeh sansá mirainkehe ewane.

Poraga Sarúsarama suwahpeq pokú ehwehne.

15 Mi tanáhráq parabagúwaq ménsáméhnsá sokahueq Sarúsarama suwahpeq pokowane.

16 Sésaría suwahpeqte Sísá tagariáh ké táhmaro kegá ite kie irówe. Wehukení wenáwíq Násónie. We Sáipára marákórápéqte ánínéna íre wahto tanáhráq Sísá tagariowe. Kie iró kega Násónine nahtapeq kaigeheéra móitówe.

17 Itega Sarúsarama suwahpeq kowanaraq mibeqté Sísá tagariáh kéq sirupipeq eyoyóera mehweh aitówe.

18 Mó wehekáh Porareq itereqka Sémísiba pokowanara ómi Sísá tagariáh ábóawáh wéh míowe.

* 21:8: Pírípínsabé éhwéhmé Eqmaro 6.1-5, 8.5-6,26,40 tagáhno.

¹⁹ Poraga sereq mehwehéna Sísa éhweh nahnso ke moke teriunsabe Manikánka mirau arámbéhrí sáhsahwe teriuwe.

Aboawah wehwárínká Poransabé, Manikánsabe iwíáh iwíáho nahtápéq pokúno ato ehwehne.

²⁰ Poraga mirau arámbéhrí sáhsahwe teriuwara aboawah wehgá írótaq Manikánsabe iwíáh iwíáh atera we anotah aní míre iwíáhuwe. Segá Poransabé, Iteribáq móne. Áhnte, peh íregáritaq Asiu kegá Sísansabé aiq pútare atáhuwe. Segá Mósísiga sehgióro ú ehwehnsábé iwíáh iwíáh atáhuwe.

²¹ Wene ehweh iwíáh iwíáh atáhuwara arega miraurona sansámé mó kegá se péhepehe ehwéh teriátówara aiq írátówe.

Mi pehe éhwéh mahraréra, Arega nahnso ke míáhrabeqte Asiu keyábé, Mósísiga sehgióro ú ehwehnsábé anetaníbo. Itene aniné áú amurúruáhu ú sansánkákáq mó Asiu kené sánsánkákáq íre miraoro teri terinire ewe.

²² Itega tagarionawe arega aiq sire u ehwéh Asiu kegá iraneherawoe. Minayabe amahnága aneronehnkono?

²³ Aneronehnkono éra sega mó mahraréra, Asiu kega túbáh agigehboq itega teawéna ehwéh mirau. Mahbeqte itaréitaré wéhúkégá Manikánsabe, Itene omasa éhwéh miraoneheqmúne teawéwe.

²⁴ Arereq mósosuaqéhboq mi anímári meriqme Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq móríto. Titironeherau ka paiqmaro. Anehe sene siyahra káúqsuaqéhe. Mirairataq ómi kegá tagaríanehéra Mósísiga sehgióro ú ehweh anteruahnayabé íre aiq pútare atagéhe. Peh Mósísine ehweh kawerue sehgióne iwíáhigehe uwe.

²⁵ Sísa tagaríáh ábóawáh wéhgá mó mahraréra, Sísansabé aiq pútare atáh náhnsó ké páhsi iwíáhuwe sehíranue siátóne. Mi pahsigá mahraréna, Péhepehe manikánsábé iwíáh iwíáhónehéera titirirataq náira naneq íre nahro. Korahq íre nahro. Wehukénínká awio párikí náneq ka íre nahro. Mó kené ahrewe ahrariwe wehwe mahbiwe íre abarioro íre.

Peh mirau iwíáhuwe sehíranue teriátáune uwe.

²⁶ Uwana Poraga kowe éna omasa éhwéh miraoneheqmúne u animári mórítowe. Mó wehekáh wereq sereqka sosúo sansa áhwárára Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq kibekuwe. Sosúo sansa parabagína tanáhráq mibeq mahbeq aritáh ké terienehéera kibekuwe. Teriera, Mi tanáhráq parabagínaraq itega Manikánsabe iwíáh iwíáh ateq titironehe uwe.

Asiu kegá Pora saiqnarúo ehwehne.

²⁷ Sosúo sansamé abapete téhtaré wéhékáh parabaginaútaq Esia marákórápéqte Asiu kegá Pora tagowe. We Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq míowara tagéra abiahsanuwe. Segá Pora táhtoqme

²⁸ nahtapeq mío kega ehwehnabaéra mahraréra, Ísara keo, séhréh aitáhu. Mah anínká ómi mah kehíná kehínánsábé íte Asiu ke íre kaweq ke wóe síwáhnórena Mósísiga sehgióro ú ehweh anterúáhu ue síwáhnorire. Mah nahnsábé anetaníbo ue síwáhnorire. Wega mó ahabáritéhmé Kárikí ke Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq móáritéhre. Móáritéh púana wega mah kawéq náhnsábé íre kaweratéhre uwe.

²⁹ Épésá suwahpeqte aní wenáwíq Tárópímae. Menah Asiu kegá wereq Porareq Sarúsarama suwahpeqte áhtápéq nogúyataq tagowe. Mitaq tagonsabe sega péhe iwíáhéra, Poraga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq nahnso aní meqme surainsabe órira mire uwe. Meqme móátáráire ume péhe éhwéhne.

³⁰ Minayabe ehwehnabaéra ómiga abiahsanéra pehbeheráh seyeue sorupera Pora Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéqte táhtoqme abariuera máhpeq márunatera on-sawári paiqsúowe.

Aroma sontiá kégá Pora táhtoró ehwehne.

³¹ Sega Pora suboneherautaq Aroma sontiá kéné anotah wahnáhnká ómi Sarúsarama suwahpeqte kégá aiq tobehowe u irowe.

³² Irena wega apubúue sóntiá keákáq sene wahnah animárínkákáq meriqmena pehbeheráh túwe. Túwara Pora subu kégá mi ke tagéra túbáh aguwe.

³³ Sóntiá kené wahnahnka Poraba tuena táhtoqme téhtaré séniráté táhraráhro úwe. Táhraráhro éna, We insebo? Aneq ahabábari kasenúwe.

³⁴ Kasenúwara áhnte kégá mió púara ehwehnabaéra mó kégá mó ehwéhnwara mó kégá mó ehwéhnuwe. Áhnte ehwéhnwu puara wega íre kawerue irahráhúnsabe sóntiá keyábé, Ité kaegaeo nahupéq móátáhro úwe.

³⁵⁻³⁶ Kaegaeo nahupéq kibekoneherautaq se kéro kega paentáwe kéra ehwehnabaéra, Subiq súáhro. Subiq súáhro uwe. Subiq súáhro unsabe Pora subiyehoéra sóntiá kégá we sawiwera nogúwe.

Poraga Asiu ke we éhweh teriu ehwehne.

³⁷ Sega we nahupeq móataneherautaq Poraga Káriki ehwéhtáq sóntiá kené wahnahnsabé, Ehweh teawinínkono kasenúwe. Kasenúwana mi anínká éhnehéna, Are Káriki ehwéhmé aiq írátiahne éna,

³⁸ Menah peh morá Ísipi marákórápéqte ánínká kámáhní ke ebehinkeheéna áhnte ke 400 subiq suahráho ke meriqmena uworapeq pokuraire. Íné iwíáhume, Arewe we wone iwíáhuge úwe.

³⁹ Úwana Poraga, Íné Asiu aní múge. Íné Sírísia marákórápéq Tahsa suwahpeqte aní múge. Tahsa suwahpeq áhnte nahnsó ké miáhwe. Íné mahtaq miáh ké ehweh terinie úwe.

⁴⁰ Úwana, Terio únsabe Poraga awahsahniataq méwotate irigéna mió kega ehiansá agigeheéna ayahnkaratáté saiqnówe. Saiqnówara túbáh aguwana Poraga Asiu kené ehwehtaq mahraréna,

22

¹ Nánibáqmari móe. Nániboreh wóe. Nánuwahraho, néne ehweh íráhro. Íné íre ahabábáq anine ue iahtebagehboq néne ehweh íráhro úwe.

² Wega Asiu kené ehweh irarúwara irera ehiansá aguwe.

Ehiansá aguwana Poraga mahraréna,

³ Íné Asiu aní múge. Náinoga Sírísia marákórápéq Tahsa suwahpeq maqinténa Sarúsarama suwahpeq méintowana mahtaq anonúkowae. Anotah síwáhnori aní Kámáriaga iteriborehne sansá irankeheéna kawerue níwáhnoruraire. Iborá itega Manikáne arambehri mira onserah ínéga moq mira aruqarururaige.

⁴ Menah ínéga Sísansabé aiq pútare atáh ké pukigeheéna síwioqnaraige. Weh ahre táhtoqme táhru táhruena karábúsipéq mórítáraige.

⁵ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnseq aboawah wehreqka minayabe tagéra teieráhowe. Sega Támákása suwahpeqte Asiu ke páhsi sinkeheéra sehiranue níátówe. Íné Támákása suwahpeq pokuraige. Mibeqte Sísa tagariáh ké táhru táhruue Sarúsarama suwahpeq mórítanieéna pokuraige. Se kamah arinie íwíáhuraige úwe.

*Poraga íopeqte téhreh naneq tagónsabe teriu ehwehne.
(Eqmaro 9.3-19, 26.12-18)*

⁶ Poraga mó mahraréna, Íné ahtapeq pokue Támákása suwahpeq kinauraige. Kinauraigana wéhékáhnabubu íné kuraurabeq apubúue íopeqte anotahtaq téhraguraire.

⁷ Téhragurairana marakóipeq márunsurahéna ehweh írátáuge. Mi ehwéhnká mahraréna, Sorao, Sorao, aneqsabé níwioqnahno uraire.

⁸ Uairana ínégá, Anotah aníno, are insebo urauge. Uraugana wega ínénsabe, Íné Sísá Néhsara suwahpeqte aní arega níwíoqnáhna aní múge uraire.

⁹ Íné sénító kegá téhragurai tagéra peh teniátái ehwéh íre írátówe.

¹⁰ Ínéga, Néne Wahnahno, anerininkono kasenurauge. Kasenuraugana wega ínénsabe, Irigue Támákása suwahpeq pokúno. Mitaq arega moke miraina arámbéhrí teawiníe uraire.

¹¹ Anotah téhrarainsabé íné íre tagahrahurauge. Íre tagahrahurau puara íné sénító kegá ninyahtaq ahmboqmera Támákása suwahpeq móintárówe úwe.

¹² Poraga mó mahraréna, Mibeqté aní wenáwíq Anáníásie. We Mósísiga sehgióro ú ehweh kawerue írátái aníne. Moke wenawahrah Asiu kegá, We aiq kaweq aníne íwíáhuwe.

¹³ Anáníásiga ínéba séna iriwe ména ínénsabe, Sorao, náníbáq móne. Arega tagahrahóne urairana niura apubúue kaweragurairana we tagarauge.

¹⁴ We tagaraugana wega ínénsabe, Itene igaqnaréhne Manikánka wene sánsá ahte-bankeheéna are omaq atéhre. Wene kaweq ahnínkáwá tagé wene ehweh irankeheéna are omaq atéhre.

¹⁵ Arega wene ehweh ómi kehinánsabé terinkéhe. Arega tagé írátóna ehwéh terinkéhe.

¹⁶ Amahnága túbáh aginehboq iriwe mé wání meyo. Arene ahbabáq kaqauwankéhboq Sísansabé áhrabúno uraire úwe.

Manikánka Poransabé, Nahnsó ke néne ehweh korerio ú ehwehne.

¹⁷ Poraga mó mahraréna, Íné Sarúsarama suwahpeq seuwekurauge. Mibeqté Manikánsabe íwíáh íwíáh atáh náhúpéq púrerurautaq néniwanka

¹⁸ Sísá tagarauge. Tagaraugana wega ínénsabe, Mahtaqté kegá arene ehweh íre aiq pútare atéhra puah Sarúsarama suwahpeq apubúue sue móbeq pokúno uraire.

¹⁹ Uairana ínégá wensabé, Néne Wahnahno, Asiu kené momiwí nahmárítápéq arensabé aiq pútare atáro ke subiqme karábúsiipéq sítáráuge. Minayabe mahtaqté kegá tagaríáhwe.

²⁰ Sítíbéni arene ehweh teriátái anímé Asiu kegá ebahnsatate subitótaq ínégá wahtotaq iriwe ména we pukime aiq kawerire éna subitó kené káhq ambántámárítáq wahnahnu-rauge teawátáuge.

²¹ Teawátáugana wega ínénsabe, Nahnsó suwahpeq íre wahto marákórápéq eqmaraníe. Arega nahnsó ke néne ehweh korerinkéhboq pokúno teniátáire úwe.

Aroma wahnáh ánínká Poransabé kasenu ehwehne.

²² Poraga teriu ehwéh sega kawerue írówe. Írówana Poraga nahnsó keyábé irarútaq sega ehwehnabaéra mahraréna, We oga míéhmé anotah íre kawerire. Subiq súáhro uwe.

²³ Porane ehweh íre suwahbó púara sega ehwehnabaéra sene ambantamarí ugurue tuperúpeéra tanahuqkakaq mewe tuperúpeuwe.

²⁴ Segá mirauwana sóntía kené wahnahnka, Mi aní nahupeq móátáhro úwe. Móátáhro éna, Asiu kegá aneqsabé abiahnsanéra áhnte ehwéhnoo íwíáhúwe. Iwíáhéna, Teninkéhboq mah aní áréti sahtáté subóro aritowe.

²⁵ Segá we subiqmaraneheéra wene aiayah táhru táhruuwana Poraga weba wahtotaq iriwe mío wahnáh ánínsabé, Íné Aroma aní múge. Aneqsabé ehweh íre aintasa pehipi nuboneheo? Mi sansá aiq mirao sansánoo úwe.

²⁶ Úwana kíápéténiga irotaq anotah wahnáh ánípá pokue wensabé, Itega subonehéú aní Aroma aní míéhnsabé anerinibo úwe.

²⁷ Úwana wega Poraba séna wensabé, Are Aroma anípo? Tenio úwana, Kowe úwe.

²⁸ Kowe úwana anotah wahnáh ánínká wensabé, Íné áhnte moné paiqmataunsabé Aroma aní úkurauge úwe. Úwana Poraga wensabé, Náinoga maqintotaq Aroma aní maqintowe úwe.

²⁹ Úwara Pora suboneherau kegá irera apubúue auwera peh tagowe. Anotah wahnáh ánínká iwíáhéna, Mah aní Aroma aní míéhрана táhru táhruéwómé íre kaweruge. Íre kaweruge éna wega moq áhreuéwe.

Poraga momiwíurío ke teriu ehwehne.

³⁰ Áhreéna arupipeq iwíáhéna, Asiu kegá aneqsabébópoq we ehweh atáhwe. Iraníe iwíáhéna mó wehekáh wega, Pora táhrró nahgáq pugeq áúwáhro aritena, Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq mó kaunsírí kéreqsabé, Momiwíoro aritowe. Momiwíoro aritena, Pora meqme momiwíurabeq móátáhro aritowe.

23

¹ Poraga kaunsírí ke ebitáwéna mahraréna, Nánuwahraho, Manikánka nirupipeq tagariéhre. Menahnkákáq amahnágaákáq kaweqtaq mía míauge úwe.

² Peh morá wahnáh aní Anániásiga Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké wahnahnúwe. Wega Poraba iriwe míó keyabé, Wene áwéh suranóro aritowe.

³ Aritowana Poraga wensabé, Awisúitagi wirá áwánká taberábe pentí abaq máráhwará awisúitagi awánká íre tagahrahowe. Mina inserah are kaweq ambántá úbítq miahnawe arene arupipeq peh awisúitagi wirá áwánká tahnsane. Arega íné áwéh suranóro aritahnaga Manikánka are mina tahnsaninkehe. Arega mitaq tútuue Mósísiga sehgióro ú ehweh iwíáhé ehweh aintahne. Minayabe aneqsabé níwéh suranóro aritahno? Miraónaga Mósísine ehweh aiq anteruahne úwe.

⁴ Úwara Poraba iriwe míó kega wensabé, Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitáh kéné wahnahnsabé aneqsabé ehweh atahno uwe.

⁵ Uwana Poraga sensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna, Itene wahnahnsabé abehq éhwéh atéhneho íre.

(Kisim Bek 22.28)

We Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitáh kéné wahnah tagaríótáq tahirímé mi ehwéh íre iraru irino úwe.

⁶ Kaunsírí kewé mó akáhtáq Sáyúsi ke míówara mó akáhtáq Péhrasi ke míówe. Minayabe Poraga se tagéna iwíáhué momiwíuríorabeqte keyábé anotahtaq mahraréna, Nánuwahraho, íné Péhrasi aní múge. Nániboreh Péhrasi kené sánsá mirau ke míówe. Manikáne omasa éhwéhnsábé aiq pútare atena wega mókake pusa ké oganúq sitankéhe iraruraunsabé ehweh aintahwe úwe.

⁷ Péhrasi kegá mó iwíáhuwara Sáyúsi kegá mó iwíáhuwe. Íre morá iwíáhunsabé seye ehwehuwe.

⁸ Péhrasi kegá iwíáhéra, Mókake Manikánka pusa ké oganúq sitankéhe. Segá íópeqté kéreq Maniká míéhabeqte kéreqsabé aiq pútaq míáhwe iwíáhuwe. Sáyúsi kegá minayabe íre aiq pútare arítówe. Segá iwíáhéra, Manikánka pusa ké íre oganúq sitanawire iwíáhuwe. Minayabe se mó iwíáh mó iwíáhu puara seye ehwehuwe.

⁹ Anotah ehwéhutaq táhmaro Péhrasi sansá síwáhnoro kegá iriwe méra mahraréna, Itega iwíáhúnawe mah anímé íre ahbabáq anine. Íópeqté ké, Maniká míéhabeqte kégá ehweh teawátówapómo. Itewe íre tagariahrahúne uwe.

¹⁰ Unsabe seye áhnte ehwéhnaunsabe sóntía kené wahnahnka, Asiu kegá Pora abariwe subíyeho iwíáhéna, Sóntía keyabé, Mi aní tutáhtoqme sabiwe meqmeq itega kaegaeorabeq móátáhro aritowe.

¹¹ Mó penórábéq Sísga Poraba sebatawe ména wensabé, Íre áhreuúno. Íné ehweh arega Sarúsarama suwahpeq teriátónanserah mókake Aroma suwahpeq moq terinkéhe úwe.

Asiu kegá, Pora subiq suaneheqmúne u ehwéhne.

¹² Mó wehekáh Asiu kegá sío síóéra moráénéra, Manikánka tagariéhre. Wánínkakaq táhutahuqkakáq pehipi íre naneheqmúne. Ebeq Pora subiq sueq anehe táhutahuq nanehe uwe.

13 Áhnte weh 40 wehgá miraue sío síoéra moráénue iwíáhuwe.

14 Sega Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreqpa pokue sensabé teriera, Manikánka tagariéhre. Itega wáninkakaq táhutahuqkákáq pehipi íre naneheqmúne. Ebeq Pora subiq sueq anehe táhutahuq nanehe.

15 Minayabe itereq mó kaunsírí kéreqka sóntía kené wahnahnsabé péhe éhwéh mahrarero. Mahraréq, Itega Pora éhweh tábúsoqme iranéhboq iteba meqme súno ero. Itega ahtapeq wahnahnurawéq wega sinaraq suboneheqmúne uwe.

16 Úwana Porane anahnowáné ahninkáwágá mina mehwaró ehweh irowe. Irena sóntía kegá kaegaeurabeq kibekue Pora teawuwe.

17 Teawuwana Poraga kíápéténinsabé áhrabéna mahraréna, Mah mahbíga arene wahn aní ehweh teawinkéhboq meqme móato úwe.

18 Úwana wega meqmena anotah wahnáhpá móatena wensabé mahraréna, Mah mahbíga ehweh teawinkeheéna meqmena suge. Karábúsiipéqté aní wenáwíq Poraga níáhrabue we meqme areba móato teníre úwe.

19 Úwana anotah wahnáh ánínká mahbine ayahtaq panantáwe meqmena kopípéq mógasenúwe. Kasenéna, Aneq éhwéh teniníbo úwana

20 mahbiga wensabé, Asiu kegá moráénéwáhwe. Sega arensabé, Ahbiah Porawe kaunsírí kebá meqme súno teawigéhe. Pora éhweh tábúsoqme iranéhboq iteba meqme súno teawigéhe.

21 Minayabe aiq pútare arítéhnehboq 40 kegá mehwatíáhwe. Sega aiq mahraréra, Manikánka tagariéhre. Itega wáninkakaq táhutahuqkákáq pehipi íre naneheqmúne. Ebeq Pora subiq sueq anehe táhutahuq nanehe ewe. Sega amahnága sokah sokahue míáhwe. Peh arene ehwehnsabé áwénunowe úwe.

22 Úwana anotah wahnáhnká mi mahbíyábé, Arega tenienawe mó ke teríneho. Pehwehrue pokéwahno éna eqmaq auwowe.

Pora kámáhni wahnáh aní wenáwíq Péríkiba móato u ehwehne.

23 Eqmaq auwena téhtaré kíápéténi síáhrabúwe. Síáhrabéna sensabé, Inokáhpeq wehuke sugé tanahráq Pora Sésaría suwahpeq meqmeta móátáhtao. Áhnte sontiá ké 200 sontiá kéreq 70 oségá káhkókóawíáh sóntiá kéreq mó áhnte 200 sehsabekara matiáh sóntiá kéreq sokah sokah arítáhtao.

24 Pora moq óseraq tútuue míahnaraq anotah wahnáh aní Péríkiba kawerue meqmeta móátáhtao úwe.

25 Móátáhtao éna Péríkine páhsi sehiranue mahraréna,

26 Péríkio, are anotah kawéq wáhnáh aní móne. Íné Káróríusa uge. Mó niwíqmé Árisíasa uge. Néne páhsi sáhnsahwe tagáhnno.

27 Asiu kegá mah aní táhtoqme subitótaq we Aroma aníne urairana írátáuge. Írátáútaq ínereq sóntiá kereqka pehbeheráh tueq tumetáune.*

28 Wega aneq ahbabárirapómo éna iranieéna sene kaunsírí kebá móátaráuge.

29 Sega seyene sánsánsabé ehweh atówana wega íre anotah ahbábárire. Mi ahbábáqmé íre suboráhi ahbábáq míre. Íre karábúsiipéq móatahráhi ahbabáq míre.

30 Asiu kegá mah aní suboneheqmúne uro irena apubúue areba eqmaq áuwóge. Wensabé ehweh atáh keyábé areba pokue mi éhwéh koreawéro atóge úwe. Páhsiipéqté éhwéhnká aiq irarúwe.

31 Sene wahnahnka teriunserah sóntiá kegá Pora meqmera inokáhpeq Ántípáti suwahpeq móátówe.

32 Mó wehekáh óseakáq kégá Pora meqmera Sésaría suwahpeq pokuwe. Pokuwara mó sóntiá kégá sene nahtapeq tuekuwe.

* 23:27: Eqmaro 21.30-33, 22.25-27, 24.7 tagáhnno.

³³ Tuekuwara óseakáq sóntiá kégá pokue Sésaría suwahpeq kéra anotah wahnáh ání Péríkiba Pora móatera páhsiakáq móátówe.

³⁴ Móátówana wega páhsi sáhnsahena Poransabé, Are eheqte ánípo kasenúwana, Íné Sírísía marákórápéqté ání múge úwe.

³⁵ Úwana, Arensabé ehweh atéhra ke túírataq arene ehweh iraníe úwe. Wegá sóntiá keyábé, Érótime anotah nahtápéq ateq mitaq wahnahnoro aritowe.

24

Asiu kegá Pora ehweh ató ehwehne.

¹ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnah wenáwíq Ánáníásie. Moberiáh wéhékáh parabagútaq wereq táhmaro Asiu kené abowah wehreqka peh morá págegeue ehweh aritahráhi aní wenáwíq Tétúra meqmera túwe. Segá Aroma kené anotah kamáhní ání Péríki Pora éhweh teawanehe úwe.

² Péríkiga, Pora meqmeq sero úwara meqmera móátówe. Móátówana Tétúraga mahraréna, Péríkio, are anotah kawéq wahnáh ání móne. Arega wahnahnónayabé ite Asiu ke pehwehrue mía míorahúne. Arega kawerue iwíáhónawe séhréh aitaníe é itene marakó kaweritahne.

³ Minayabe itega iwíáh iwíáh ateq kaweróne atone úwe.

⁴ Tétúraga mó mahraréna, Áhnte ehwéh íre irarinie. Pehgáriq ehwéh teawiníboq iro.

⁵ Ite iwíáhónawe mah anímé ahababáq aruqaruri aníne. Wegá mah marakó marakóípéq mó ke suwahpeq mó ke suwahperue Asiu keyábé pagu pagunurairara áhnte kegá tobehéra ebehowe. Wegá itene sánsá suena Néhsara suwahpeqte ániné sánsá meyáh ké wahnahnire.

⁶ Wahnahnéna wega Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq íre kawerina uraitaq itega táhtotiarane. Itene sánsá anterutainsabé ehweh ateq parabarwanehe iwíáhuraune.

⁷ Iwíáhuraunaraq itega Pora ehweh atanéhe uraunaraq sóntiá kené wahnah wenáwíq Árísíásarehga tuera ite págegeue iubera Pora meqmera móbeq móátárówe. Árísíásaga itensabé, Pora ehweh atagéhboq anotah aní míéhrebéq pokue mitaq ehweh atáhro uraire.

⁸ Moke ehweh atéhra ehwéhnsábé wewega teawinkéhboq kaseninanao úwe.

⁹ Úwara moke wereq su Asíú kégá wega irarú ehwéhnsábé kowe atera mi ehwéh aiq pútaq ehwéhne atówe.

Poraga Péríkinsabé we éhweh teawu ehwehne.

¹⁰ Poraga ehwehninkeheéna anotah kamáhní ánínká ayahnkaratáté saiqnówe. Saiqnówana Poraga wensabé, Itene marakórapeq arega áhnte opéq wahnahnurone. Mina tagaríónsábé pahsuqme teawiníe.

¹¹ Ínéga Sarúsarama suwahpeq Manikánsabe iwíáh iwíáh atanieéna kowíaraugana peh airápété téhtaré wéhékáh parabaguraire. Mó kegá mi ehwéh aiq pútaq ehwéhne teawigéhboq kaseninanao.

¹² Mi ke suwahpeq íné íre ehwehéna mó ke íre pagu pagunuraue. Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéqkákákáq Asiu kené momiwí nahtápéqkákákáq máhpeqkákákáq peh túbáh aguraue.

¹³ Segá ehweh aintáhnsábé íre sokigi aintahráhowe.

¹⁴ Pahsuqme teawiníboq írátiahno. Segá Sísane sánsámé íre suwahbeh puara áwáhnáh sánsáne ewe. Mi sansámé ínéga sehgiúge. Miraunsabé itereq itene igaqnaréhreqne Manikánsabe iwíáh iwíáh atóge. Mósísine ehwehnikakákáq Manikáne ehweh iraru kené ehwehnikakáqsábé aiq pútare arítóge.

¹⁵ Mókake Manikánka moke pusa kéwé kawéq kereq ahababáq kereq iriritankéhe. Ehweh aintáh kéreq ínéreqka minayabe iwíáhue áwénunúne.

16 Íné kaweqtaq méyabe nuwahbehre. Manikánseq ómi wehukéreqsabé íné íre ahbabáritónsábé nirupipeq eyoyóire úwe.

17 Poraga mó mahraréna, Táhmaro opéq nahnso kené marakórapeq ména nánuwahrahba seuwekuraage. Tabonah Asiu ke móne nárinieéna seuwekéna Manikánsabe iwíáh íwíáhue nawinieéna seuwekuraage.

18 Itega sosueq mirauraunaraq sega Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq ite tagarowe. Íre áhnte ke ínéba míarowana pehwehribeq míaraugara

19 Esia marákórápéqté Asiu kegá tagarowe. Tagarowana ínéga ahbabárurautaq tahirí sega aneqsabé areba íre séra ehweh aintáh iripo?

20 Ínéga kaunsíri ke ehwéh teriátáugara areba suro kegá írátíarowe. Ahbabárurautaq tahirí sega teawé irino.

21 Se momiwíurorabeq peh morá éhwéh iraruraunsabé sega, Íné ahbabáruaire íwíáhurowamo. Mi tanáhráq ínéga anotah ehwéhne mahraréna, Manikánka pusa ké iriritankéhe. Ínéga mira íwíáhunsabé ibora itega ehweh aintáhwe urauge úwe.

22 Úwana Péríkiga irena Sísansabé aiq pútare atáh kéné sánsá ahtebonsabé, Pehitare aritowe. Pehitare aritena sensabé, Anotah sontiá kéné wahnah aní Árisiásaga mahtaq tuinaraq itene koti ehwéhnsabé iwíáhue teinie úwe.

23 Teinie éna wene kíápéténinsabé, Pora kawerue wahnahnato. Pehwehrue wahnahnúno. Wene iyahnabo anímárinká séhréh ataneheéra ménsámehnsánkakaq túírataq íre ahqáho arito úwe.

Pora téhtaré ópéq karábúsiipéq mío ehwéhne.

24 Táhmaro mó wehekáh parabagúwana Péríkiga wene ahre wenáwíq Tárúsira meqmena súwe. Wene ahre Asiu iní míowe. Wega, Pora meqme súno atowana móatowana Poraga Sísansabé aiq pútare ate ehwéh teriuwe.

25 Poraga kaweqtaq méyabewé tabasíwe méyabewé Manikánka mókake ómi kehinánsabé ehweh aritahnayabewé irarúwe. Irarútaq Péríkiga áhre agéna mahraréna, Pehitare. Amahnága pokúno. Mókake ahwimi íre kahnaraq mó áhrabinie úwe.

26 Péríkiga iwíáhéna, Pugeq auwahnana Poraga móne náninabomo íwíáhuwe. Mira íwíáhúnsabé wega mó wehekáh mó wehekáhnue Pora meqme súno atowana Pora weba súwe. Wereq Porareqka ehweh naruaruruye.

27 Asiu kegá wensabé kaweróne atageheéna Péríkiga Pora íre pugeq auwowana peh téhtaré ópéq karábúsiipéq míowe. Mi tanáhráq parabagúwana mó anínká Péríkine wahnah árámbéhrí meyowe. Mi aní wenáwíqtare Pósiúsa Pésátae.

25

Poraga, Anotah wahnáh aní Sísáhriba pokinie ú ehwehne.

1 Pésátaga Sésaría suwahpeq wahnahné arámbéhrí awaq mianieéna mitaq súwe. Apahtáróráq mitaq ména suena Sarúsarama suwahpeq pokúwe.

2 Mibeqté Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritáh kéné wahnahnseq mó anotah Asiu kereqka Pésáta Poraga ahbabarurai ehwéh teawúwe.

3 Segá moráénéwéra, Pora subonéhboq ahtapeq mehwaranéhe íwíáhuwe. Mira íwíáhúnsabé sega Pésátansabé, Pora mahtaq Sarúsarama suwahpeq ehweh atanéhboq meqmeq sero arito uwe.

4 Uwana Pésátaga sensabé, Pora Sésaría suwahpeq karábúsiipéq míéhre. Mibeq áhnbórá pokinie.

5 Minayabe ite míonarabeqte anotah kegá séniragéhe. We ahbabáq kahnaraq mitaq ehweh atagéhe úwe.

⁶Wega sensuwahpeq abapete apahtáro wéhékáhpópoq nayáhnkú wéhékáhpópoq mitaq ména suena Sésaría suwahpeq pokúwe. Pokéra mó wehekáh wega wahnahnúrabeqte náhúpéq tútuue ména, Pora koweqme sero aritowe.

⁷Poraga sútaq Sarúsarama suwahpeqte su Asíú kégá seabugéqnáhnue iriwe míówe. Iriwe méra, Wega mira ahbabárire éra áhnte ehwéh atówe. Sene ehwehme aiq pútaq ehwéh íre sokigi aweráhuwe.

⁸Ehweh atówana Poraga mahraréna, Mósísiga sehgióro ú ehwehnikákák Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqkákák íre ahbabárarítárauge. Itene anotah wahnáh Sísáhri moq íre ahbabáratárauge úwe.

⁹Úwana Pésátaga Poransabé, Asiu kegá ehweh aintagéhboq Sarúsarama suwahpeq ínéreq arereq pokéyabe awahbehro úwe. Pésátaga Asiu kené sirupipeq eyoyó aritanieéna mi ehwéh irarúwe.

¹⁰Úwana Poraga wensabé, Ahqáho. Íné Asiu keyábé íre ahbabárarítáraume tagariahne. Minayabe ite Aroma kené anotah wahnáhné kotí arítáh náhtápéq míóge. Mahtaq ehweh parabaruo.

¹¹Íné pukorahu sansá íre miraurauge. Miraurautaq tahirímé íné nubiq suo teawú irino. Segá ehweh aintáhmé íre aiq pútarowe. Minayabe arega íné Asiu kebá íre móintahráhone. Aroma wahnáh ání Sísáhri íné éhweh teawenana wewega iwíáhue tagankehe úwe.

¹²Úwara Pésátareq weba mía míau ahtébiá kéreqka sío síóera iwíáhuwe. Pésátaga Poransabé, Sísáhri íné éhweh teawenana iwíáhue tagankehe énayabé weba pokinkehe úwe.

Ágáripaga Pora éhweh iro ehwéhne.

¹³Táhmáro mó wehekáh parabagútaq mó marákórápéqté wáhnáh ánínseq wenanah-noreqka Sésaría suwahpeq suye. Wahnah aní wenáwíq Ágáripae. Anahnowá áwíq Pénáisie. Segá Pésáta mehweh atayeheéra suye.

¹⁴Segá táhmáro wehekáh weba míóyana Pésátaga Pora éhweh Ágáripa teawuwe. Teawena Ágáripansabe mahraréna, Péríkine arambehri merautaq wehukení karábúsiipéq míaraire.

¹⁵Íné Sarúsarama suwahpeq míarautaq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahmarínseq Asiu abóáwáh wéhreqka we éhweh teniátówe. Teniera mahraréra, Itega we naho aiq ehweh atárúnayabé itene ehweh iro. We subiq suo teniátówe.

¹⁶Teniátówana ínéga ahqáho aritena sensabé, Ité Aroma kegá wehuke pehipi íre subiq suahráhué. Ebeqme we ehweh átáh ké míáhrabeq wene ahbabáqsabe ehwehnikinkehe urauge.

¹⁷Asiu kegá we ehweh ataneheéra ínéba tutotaq íné íre túbáh agurauge. Mó wehekáhtáq mí ehwéh iraníeéna wahnahnuraurabeqte náhúpéq tútuue ména, Pora koweqme sero arítáraugara koweqme surowe.

¹⁸Wega aneq ahkárágára urairo iwíáhuraugara wensabé ehweh atáro kegá irigéra íre mi ehwéhnia peh mó ehwéh irare atárowe.

¹⁹Peh seyene sánsánsabé ehwehurowe. Poraga, Putiarai aní wenáwíq Sísá oga míéhre urainsabé wereq sereq ehwehuwe.

²⁰Mi ehwéhme íre niahteboge. Aneq ehwéhpmó? Árahue kaweraritanínkono iwíáhurauge. Iwíáhuraunsabé ínéga Pora kasenéna, Sarúsarama suwahpeq pokue mitaq mah ehwéh kobarabaruanéhnkono urauge.

²¹Uraugana Poraga, Ahqáho. Aroma wahnáh ání Sísáhri íné éhweh teawenana wega iwíáhue tagéna teinkéhe uraire. Urainsabé, Ínéga eqmaq auwahráhonaraq Sísáhriba pokinkehe. Amahnága karábúsiipéq míahno atárauge úwe.

²² Úwana Ágárípaġa Pésátansabé, Ínénéga mi aniné ehweh iraníe úwana, Ahbiah arega irankéhe úwe.

²³ Mó wehekáh Ágárípareq wenanahno Pénáisireqka wahnah anité táhnsá siwahriruera suye. Sereq sóntía kené wahnahnseq anotah wehwárínseqka momiwí nahtápéq kibekuwe. Kibekuwana Pésátaga, Pora koweqme sero úwana koweqme suwe.

²⁴ Pésátaga mahraréna, Ágárípareq ómi itereq momiwíúna kerero, mah aní tagahro. Moke Asiu kegá Sarúsarama suwahpeqkákáq mahtaġkákáq mah anínsábé teni tenin-urowe. Segá ínénsabe, Mi aní anotah ahbábáq ání púah subiq suo ato éra pagu pagu-naintárówe.

²⁵ Ínéga we kasenue tagéna pukorahi ahbabáq íre tagarauge. Wega, Aroma wahnáh ání Sísáhri íné éhweh teawenana wewega iwíáhue tagankehe uraire. Urainsabé ínéga weba eqmaraníe iwíáhurauge.

²⁶ Mah anínsábé kasenue tagéna wene ahbabáq íre tagaraunsabé Sísáhrinsabé aneq ehwéh páhsiipéq sehiranue teawinínkono? Minayabe wene ehweh irageheéna iteba móátóge. Ágárípao, wene ehweh iro. Itene anotah wahnáh Sísáhri wene ahbabáqsabe páhsi sehiraniniboq itega mah aní kasenoro.

²⁷ Karábúsiipéqté ání mó wahnáh ánípá pehipi eqmaq áúwéhnyabé íre kaweq sansáne. Minayabe wene ahbabáqmari sehiraninie úwe.

26

Poraga we éhweh Ágárípa teawu ehwehne.

¹ Ágárípaġa Poransabé, Are éhweh teio úwe. Úwana Poraga ayah pankeqme mahraréna,

² Ágárípao, are anotah wahnáh ání móne. Íné éhweh teawenayabé nirupipeq eyoyóire. Asiu kegá áhnte ehwéh aintáronsabé amahnága tábúsoqme teawiníe.

³ Arega moke Asiu kené sánsánkákáq sene ehwehnekákáq aiq ahtebáhne. Minayabe arega néne ehweh irahnayabé nirupipeq eyoyóire. Kawerue iwíáhinkehboq pehwehrue mé iro úwe.

⁴ Poraga mó mahraréna, Ómi Asiu kegá Sarúsarama suwahpeq miraurau sansá tagaríáhwe. Íné animai míáhwataq nánuwahrah míórabeq miraowa sansá tagaríáhwe.

⁵ Péhrasi kegá mirau sansá anotah pagégé sánsáne. Íné Péhrasi aní ména mi sansá kawerue miraurauge. Minayabe Asiu kegá tagaríáhwe. Mi ehwéh teaweyabe suwah-behtaġ tahirímé sega aiq teawé irino.

⁶ Naho naho Manikánka itene igaqnaréhyabe áhnte kawéq éhwéh teriuwe. Ínéga mi ehwéhnsábé aiq pútare atóge. Aiġ pútare atena áwénunuraunsabé mó kegá ehweh aintárówana amahnága mahtaġ míóge.

⁷ Airápété téhtaré iteruwahrah kahnáhnká inokáhpeqkákáq wéhékáhnkakaġ Manikánsabe iwíáh íwíáh atáhwe. Segá kawerue iwíáh íwíáh atera, Manikánka omasa éhwéh sehginawire éra áwénunuwe. Ínéga moġ miraué áwénururauge. Minayabe Asiu kegá ehweh aintárówe.

⁸ Manikánka pusa ké iriritéhnsábé aneqsabé íre aiq pútare ataho úwe.

⁹ Poraga mó mahraréna, Ínéga menah Sísá, Néhsara suwahpeqte anínsábé aiq pútare atáh ké síwíoqnanauge íwíáhurauge.

¹⁰ Iwíáhéna Sarúsarama suwahpeqte Sísá tagaríáh ké síwíoqnarauge. Manikáne ehweh mibeġ mahbeġ arítáh kéné wahnah kegá, Miraúno aintárówana Sísá tagaríáh ké karábúsiipéq sitáráuge. Se subiq suanéhe iwíáhurowana miraoro arítáráuge.

¹¹ Sísá tagaríáh kegá sene sánsá suera Sísansabé íre kaweq ehwéh atageheéna ínéga moke Asiu kené momiwí nahmáritápéq anotahtaġ kamah ariena síwíoqnarauge. Anotah abíáhnsá aritena wáhnaupéqté ké suwahpeqkákáq pokue síwíoqnarauge úwe.

*Poraga Sísa tagó ehweh Ágáripa teawu ehwéhne.
(Eqmaro 9.3-19, 22.6-16)*

¹² Poraga mó mahraréna, Ínéga mirauraunsabé Támákása suwahpeq pokinie íwíáhuraage. Iwíáhuraugara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnah anímárinká, Kaweróne éra, Komiraúno aintárówe. Komiraúno aintárówana ahtapeq pokuraage.

¹³ Pokuraugana wéhékáhnabubu íopeqté anotahta q téhraguraire. Mi tehrehme pópoqnah kiotaime téhrrairana tagaraage. Ínéreq ahtapeq sénító kereq míaraunarabeq téhraguraire.

¹⁴ Anotah téhraguraitaq moke itega marakóipeq márunsurahuraune. Íbaru ehwéh, Asiu kené ehwehnka iraréna, Sorao, Sorao, aneqsabé níwíoqnahno? Kirusa séhikárátáq are peraq míáhnana érinserah amahnága arere érire uraire.

¹⁵ Urairana ínéga, Anotah aníno, are insebo uraugana wega, Íné Sísa arega níwíoqnáhna aní múge.

¹⁶ Iriwe míahno. Arega néne arambehri mirainkeheéna areba tuena omaq atóge. Amahnága tagáhna naneqkákáq mókake sokigi awéna naneqkákáq teri terininkehe.

¹⁷ Nahnso kebá eqmaraníe. Mókake ínéga are séhréh atáhnaraq sereq Asiu kereqka íre subiq suagéhe.

¹⁸ Nahnso kegá sirupipeqté síurá ebiqme tagéra sunkíkírirabeqte sánsá suera téhrehabeqte sánsá miraígehboq kosíwáhnorúno. Owainawane págege sansá suera Manikáne ahtapeq nogigéhboq kosíwáhnorúno. Sega arene ehweh íréhrataqmé sene ahabábq kaweraritaníe. Kaweraritena sensabé, Ite ínénsabe aiq pútare aintáh púana ínéga omaq itó anímárí míáhwe aitaníe urairana írátáuge úwe.

Poraga Ágáripa wene arambehriyabé teawu ehwehne.

¹⁹ Poraga mó mahraréna, Ágáripao, are anotah wahnáh aní míahna puah néne ehweh iro. Sísa íopeqté teniátái ehwéh íre anterúoge. Írakaumo.

²⁰ Téhwe Támákása suwahpeq síwáhnoruraage. Síwáhnoréna mitaqté keyábé, Itene ahabábq sansa sueq Manikánsabe áhraboro. Áhrabirataq mó ahabábq pehragéq peh kaweqtaq méq wene arambehri miraoro. Mirairataq mó kegá itene ahabábq sansa aiq pútaq sutowe íwíáhigehe uraage. Anehemé Sarúsarama suwahpeqkákáq moke Súria marákórápéqkákáq naruo ke míarorabeqkákáq mah ehwéh síwáhnoruraage.

²¹ Mah ehwéh síwáhnoruraunsabé Asiu kegá Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq íné tagéra táhtoqme, Subiq suanéhe íwíáhurowe.

²² Manikánka menahnkákáq amahnágaákáq aiq séhréh aintéhre. Séhréh aintéh púana iriwe ména anotah kereq íre síwíqkakaq kéreqsabé ehweh teiúge. Manikáne ehweh iraru kereq Mósísireqka iraru ehwéhmé teiúge. Ínéga mó ehwéh íre teiasa peh mi ehwéh teiúge.

²³ Sega mahraréna,
Mókakewe Manikánka omaq ato aní, ite meirena kaweraitéh ani anotah erínana pukinkehe. Pukéna pusa ké míáhrarabeqte ebeq iriginkehe. Wega irigena Asiu kereq nahnso kereq téhrorahi ehwéh terinkéhe uwe. *(Aisaia 42.6, 49.6)*
Mó ehwéh íre teiasa peh mi ehwéh teiúge úwe.

Poraga Ágáripansabé, Aiq pútare ato ú ehwehne.

²⁴ Pésátaga Porane ehweh saiqnaruenta anotah ehwéhnéna, wensabé, Porao, are múguwahgu aní úkurone. Áhnte sehirania púkú sáhnasah sáhnasahuronaga múguwahgu aní úkurone úwe.

²⁵ Úwana Poraga wensabé, Pésátá, are anotah wahnáh aní móne. Íné íre múguwahgu aní ména peh aiq pútariahnsanuge. Íre pehipi irarúge. Peh tábúsoqme iwíáhéna iraruge.

²⁶ Ínéga teiú éhwéhmé Ágáripaga tagariéh púana wensabé pahsuqme teawúge. Sísaga mirauraimé íre epéráhpéria peh wehuke míaropi miraurai puana Ágáripaga aiq moke írátíéhre.

²⁷ Ágáripao, arega Manikáne ehweh iraru kené ehweh aiq pútare aritahno? Íné tagariómé arega aiq pútare aritahne úwe.

²⁸ Úwana Ágáripaga Poransabé, Arega tenienayabé ínéga mótaq Sísá k éraníe íwíáhono úwe.

²⁹ Úwana Poraga wensabé, Mótaqpópoq mókakebopoq íné íre tagarióge. Íre arebataq ómi amahnága néne ehweh íráh k éyábé nirutaboírarítóge. Ite ómi íné tahnsa aní úkigeheéna púreraítóge. Íre íné tahnsa karábúsiipéq míageheéna peh Sísansabé aiq pútare atageheéna púreraítóge úwe.

³⁰ Úwara Ágáripah Pésátareh Pénáísireh sereq tútuue mío kereqka irigue

³¹ máhpeq tueyokuwe. Tueyokéra sebataq ehwehnéra, Mi anínká pukorahi ahbábáq íre mirauraire. Wega karábúsiipéq mía míaoorahi ahbábáq íre mirauraire uwe.

³² Ágáripaga Pésátansabé, Mi anínká, Aroma wahnáh aní Sísáhriga íné éhweh iranawire íre iraruraitaq tahirímé soraq auwo ató irino úwe.

27

Pora Aroma suwahpeq pokinkeheéra sípiipéq móátó éhwéhne.

¹ Pora Ítári marákórápéq eqmarankeheéra sega wereq mó karábúsiipéq mío kereq wehukení wenáwíq Súríasaba mórítówe. Súríasawe we sóntía kené kíápéténi ména 100 sóntía ké wahnahnéna anotah wahnáh aní Sísáhrine arambehri aní míowe.

² Áramítíami suwahpeqte sípígá mó ke suwahpeq mó ke suwahperue Esia marákórápéq pokinaútaq Súríasaga Porareq mó karábúsiipéqte kéreq sípiipéq mórítówe. Mó aní wenáwíq Árísátáki sípiipéq míowe. We Tésárónáika suwahpeq Másérónía marákórápéqte áníne. Itega sípi kéweweq pokowane.*

³ Pokéq mó wehekáh Sáiróna suwahpeq sewane. Súríasaga Pora kaweratená wensabé, Arega mahtaq sewiéhnaraq arene iyahnaboga kirabo atagéhe úwe.

⁴ Mó wehekáh itega sípi kéweweq pokowane. Iuranabiahtapeq anotah soirírúnsabe marakó áwíq Sáipára ogehpeqtáq sótaikowane.

⁵ Sótaikéq Sírísía marákórápéqkákáq Pámbíría marákórápéqkákáq anotah wanítábá sótaikéq Árísía marákórápéq Máira suwahpeq kowane.

⁶ Sóntía kené kíápéténiga mitaq mó sipí Ítári marákórápéq pokína sipí kabaruwe. Kabaréna wega Árékásántaría suwahpeqte sípí Ítári marákórápéq pokína sipí ábóraq marena ite meiqmena sípiipéq móitowe.

⁷ Mitaq sípi kéweweq anotah soirírúnsabe táhmaro wehekáh pehwehrue pokowane. Pehwehrue kúwaq itega Níra suwahpeq kótaikowane. Mitaq anotah soirírúnsabe itega obaríqme íre korahowane. Itega Sárámóni marákórápéq kótaikéq Kíríti marákórápéqte áyéhrápéq kótaikéq mi marakó ogehpeq kowane.

⁸ Sípiwarí segagairabeq áwíq Kaweqtapére. Mitaq Áráséa suwahpeq wahtotare. Sípiipéq pehwehrue mitaq kowane.

⁹ Anotah soirírúnsabe koyabo seyabonue áhnte wehekáh sótaikúwe. Ópeq tanáhráq súwana anotah soirírúnsabe wánínka áhnte nonaburóróúwe. Minayabe Poraga sensabé,

¹⁰ Sípiakáq itenkakáq wánínkoneho. Íné iwíáhume pokonaraq íre peh sípiakáq kahgoakáq ite moq wánínkoneheqmúne úwe.

¹¹ Úwana sóntía kené kíápéténiga Porane ehweh íre irena peh sípi soberú anínseq sípi abowáreqne ehweh irowe.

* **27:2:** Árúka mah pahsí sehiranú aní moq mi sipíipéq kiwíowe.

12 Sipwarí segagairabeq ópeq tanáhráq méyabe íre kaweqtapéq púara áhnte kegá, Sípi kéweweq pokoneheqmúne uwe. Kíríti marákórápéq mó sipí kagairabeq áwíq Píníkie. Segá iwíáhéra, Píníkiwe íre anotah soiríri marákóe. Minayabe sípi kéweweq pokue ópeq tanáhráq mitaq kowíanehe uwe.

Anotah soirírúnsabe wánínka anotah nonaburóróúwe.

13 Pehgáriq soirírúnsabe sega iwíáhéra, Aiq kawerire iwíáhuwaq sípi kéweweq Kíríti marákórápéqté áyéhrápéq wahtotaq pokowane.

14 Pokowanana marakóipeqté anotah soiríqká paentowe.

15 Anotah soirírúnsabe sípi sóirirúabeq íre korahúwe. Íre korahúnsabe sípi soberú anínká sípi keyabonkúwana sóiriqka anehepeq pagume meqmena kúwe.

16 Itega Káúra marákó sótaikowanaraq pehgáriq sipí abariue pankeqme sípirapéq marahwáne. Anotah soirírú púana mi arámbéhrí anotah pagégé arámbéhríe.

17 Sípi pitegíneho éra págege nahgáqtáté ákáhnabubu táhru táhruuwe. Ápáríka marákóráq sóiriqka sípi paentáwena arahwéraq móitehneho éra sega séri pugeq súówana sípiga pehipi pokúwe.

18 Mó wehekáh peh anotah soirírúwana sípi umehúnsabe wánínkíneho éra sega kah-gowarí mewe wánípipeq súówe.

19 Súówana mó wehekáh mónkakáq anotah soirírúwara mó wehekáh anotahtaq áhreu puara sípi soberé mensáméhnsámárí mewe wánípipeq súówe.

20 Áhnte wehekáh íónkakaq pópoqnahakáq wehyoqkákáq íre ábóraq kowana peh anotah ibónsúwana sóirirúwe. Minayabe sega wánínkoneheqmúne iwíáhuwe.

21 Wánínkoneheqmúne iwíáhéra áhnte wehekáh táhutahuq awehriuwe. Awehriuwana Poraga se míórabéq séna sensabé mahraréna, Wehukeo, néne ehweh ireq Kíríti marákórápéq íre súótaq tahirimé sípiipeqté мэnsáméhnsá peh kéh irino.

22 Amahnága íre áhreoro. Moke itega íre pukoneheqmúne. Peh morá sípi airaiq piteginawire.

23 Íné Manikáne aní ména wensabé iwíáh iwíáhata atauge. Inokáhpeq wene íópeqté anínká ínéba iriwe ména

24 mahrarue teniena, Poraó, íre áhreúno. Aroma kené wahnah Sísáhriga arene ehweh irankéhboq weba pokiniewóne. Minayabe Manikánka arereq moke sípiipéq míáh kéreq amahnága íre pukia peh oga míáthro aitéhre.

25 Manikánka tení éhwéhnsábé aiq pútare atóge. Wegá teninsábé aiq pútaraginawire iwíáhuge. Minayabe íre áhreoro.

26 Peh morá sóiriqka paentáwe sípi marakóipeq surahue piteginkehe úwe.

27 Inokáhpeq 14 wehekáh parabagútaq anotah soiríqká íre parabagia peh sípi anotah soréq wání áwíq Mériáterénia paentowe. Paentowara inokáhnabubu sípiipéq arambehrio kegá, Marakó peh wahtotare iwíáhuwe.

28 Iwíáhéra sega nahgáqtate wání agehga marówana peh ákáhtaq wahtótáq 40 míta kowe. Konsabe sípiga mó kúwara sega mótaq mó agehga marówana peh wahtotaq 30 míta agúwe.

29 Peh wahtotaq agú púara sípi marakóipeqté ébáhmárí paentáwe súnsabe pitegineho éra áhreuwe. Áhreéra itaréitaré nahgáqtáq áhéni sarira mewe wánípipeq márówe. Mi ahénigá wánípipeq tuegáwagiwe ambubu aginkeheéra inokáhpeq sípi anehepeqté tuparúówe. Tuparuera apubúue ahyahbikerankeheéra púruwe.

30 Sípiipéq arambehriu kegá seye náhenéra, Mahtaq pukonehboq sípiakáq karábúsi keákáq sueq káriq sipí kéweweq marakóipeq pokoneheqmúne uwe. Mira iwíáhunsabé sega mó ke péhe éhwéh teriera, Itega mó ahéní sípi abiahtapeq sariwe tuparuanéhe uwe. Tuparuanéhe éra káriq sipí wánípipeq márúmarówe. Mi káriq sipí kéwewera pokonehe éra márúmarówe.

³¹ Márumárótaq Poraga sóntía kené kíápéténireq wene sóntía kereqsabé, Sípiipéq arambhriu kegá ite iuwera pokirataq wánínkoneheqmóe úwe.

³² Úwara sóntía kegá káriq sipí táhrraró nahníáq kiraq súówana mi sipí sóreq wanítáq márunsurahéna pehipi pokúwe.

³³ Ahyahbinkiranotaq Poraga ómi mío keyabé, Táhutahuq nahro éna pagu pagunéna sensabé, Itega téhtaré wíki iwíáh kikiréq táhutahuq íre narutówe.

³⁴ Irupi pukiyehboq amahnága nahro. Ité íre wánínkoneheqmúne. Peh ite ómi áhkórapeq kéagorahúne úwe.

³⁵ Mi ehwéh iraréna se tagotaq táhutahuq mewena Manikánsabe kaweróne atena keqme nówe.

³⁶ Keqme nówara sirupipeq moke eyoyóera táhutahuq nowe.

³⁷ Peh íregáritaq 276 wehuké mi sipíipéq míahwane.

³⁸ Se táhutahuq nowana siyahbankirowara sípi umehíneho éra moke tahutáhúq wánípipeq súówe.

Sípi pitegú ehwehne.

³⁹ Ahbiahipeq marakó ábóraq kowara sípiipéq arambhriu kegá tagéra eheqte marákobo iwíáhuwe. Iwíáhéra kaweq arahwé tagéra sípi korahonaraq mitaq kowíanehe iwíáhuwe.

⁴⁰ Mira iwíáhunsabé sega áhéni nahníáq kiraqme sóreq wanípípeq súówe. Sípi soberinkeheéra sega soberé kara pugeq súówe. Sóiriqka sípi paentáwe áhnopeq méitankeheéra sega séri pankeqmárowe.

⁴¹ Moke mirau puana sípiga peheráh kéna wánípipeqté arahwéraq móbegue kowíówe. Arahwéraq móbegúnsabe íre pokorahúwana anehepeq wánínka mésubiqmaq subiqmarúwe. Mésubiqmaq subiqmarúnsabe sípi piteginaúwe.

⁴² Sóntía kegá iwíáhéra, Karábúsi kegá wánípipeq súbímíue áhkórapeq keague taqnobagiyeho éq amahnága se subiq suanehe iwíáhuwe.

⁴³ Iwíáhuwana sene kíápéténiga, Pora subiq súého iwíáhéna ahqáho aritowe. Wega wánípipeq súbímí tagaríáh keyábé, Ebeqme itega wánípipeq ahkuague súwímíue áhkórapeq pokoro.

⁴⁴ Anehe mó kegá sípi pitegia áyéhráqpópoq abaraqpópoq táhtoqme áhkórapeq kéagigehe úwe. Úwaq itega moke wega teiunserahnue kaweqtaq áhkórapeq kéagowane.

28

Wehenka Pora pó ehwehne.

¹ Áhkórapeq kowéq mi marakó áwíq Márátae irahwáne.

² Mibeqté kegá ite mehweh aitera kaweraitówe. Ibonsúwana titirúnsabe sega ira paríówe.

³ Poraga irawarí kosiqme sesiqmeue ira pariowe. Ira pariotaq osoronsabe mipi mío wehenká ira kunkúnúwana tueyokéna Porane ayahnkara pówe.

⁴ Wehenka wene ayah péna pahtiwara mibeqté kegá tagéra seye náhenéra, Mi anímé wehuke subiq suo anípómo. Íre wánínkinsabé we ahbabáq ani púana amahnága pukinkehe uwe.

⁵ Uwana wene ayahnkara kóbiq kóbirúwana wehenka iraipéq megúwana Pora peh míówe.

⁶ Peh míowara sega áwénunéra iwíáhéra, Wene ayahnkara muinabomo. Aunúnkaq márunsurahéna pukinabirapómo iwíáhuwe. Íre wahto tanáhráq áwénunuwana sene iwíáh íre aiq pútaragúnsabe sega mó iwíáhéra, We manikápómo iwíáhuwe.

Awahre koré kaweragú ehwehne.

⁷ Mi marákórápéqté wáhnáh ání wenáwíq Púbíúsae. Mitaq wene marakó wahtotare. Wega ite mehweh aintena wene nahtapeq apahtáróráq kawerue kirabo aitowe.

⁸ Wenabo osorosorú awahrééna puriq puriqkakarúwe. Awahreúwana Poraga weba séna púreréna wene ayahnkaratáté táhtorowana kaweragúwe.

⁹ Kaweragúwara moke mi marákórápéqté kégá minayabe írówara moke awahre kegá Poraba suwana púreraritowana kaweragúwe.

¹⁰ Mibeqté kégá ménsámehnsá pehipi náí náinuwe. Itega mi marákóráq apahtáro íó méq suanehe owanaraq moke iuwahbeh naneq ménsáméhnsá sípiipéq sáharagehéera náíúwe.

Poraga Aroma suwahpeq pokú ehwehne.

¹¹ Árékásántaría suwahpeqte sípi ópeq tanáhráq mitaq sípi kagairabeq kowe. Sípi abiahtapeq se ábárahrené siyahqno tahnsa náneq pikísah kowe. Mi abárahrewé péhe máníká áwíq Súsine ahnínkáwáráree. Apahtáro íó itega mi marákóipéq méq mi sípi kéweweq pokowane.

¹² Mó marákórápéq pokue Sírakíúsa suwahpeq apahtáróráq kowíahwane.

¹³ Mitaq sueq sípi kéweweq pokue Áregíúma suwahpeq pokowane. Mó wehekáh sípi anehepeqte sóirírúnsabe mitaq sueq apahtáróráq sípiipéq Putéori suwahpeq kowíahwane.

¹⁴ Mitaq Sísá tagariáh ké méra, Iteba kaegaeoro unsabe abapete téhtaréráq seba kowíahwane. Mitaq sueq ahtapeq pokue Aroma suwahpeq konehe íwíáhowane.

¹⁵ Aroma suwahpeqte Sísá tagariáh kégá, Porarehga áhníbórá seneherawoe u ehwéh irera táhmaro kega ahtapeq sure máhkétirapéq áwíq Ápíúsa séra mitaq íwénunuwe. Mitaq kaegaeo nah apahtáro korabeq íwénunuwe. Poraga sutaq se tagéna wene arupipeq eyoyóéna Manikánsabe iwíáh íwíáh atowe.

¹⁶ Itega Aroma suwahpeq kowíahwanaraq sega Pora íre karábúsiipéq móatera peh wewene nahtapeq móátówe. Wereq peh morá we wahnahnú sontiá áninseqka kaegaeuye.

Poraga Aroma ke kaweq ehwéh teriu ehwéhne.

¹⁷ Wega mitaq ména apahtáróráq mibeqté Asiu kené wahnah keyábé síáhrabúwara suwe. Webá suwana sensabé, Nánuwahraho, Asiu ke íre ahbabáq arítaráuge. Iteriborehne sansá íre anterutauge. Se íre ahbabárarítáugarawe Sarúsarama suwahpeqte Asiu kegá íné táhtoqme Aroma kebá móintárowe.

¹⁸ Aroma kegá néne ahbabáqsabe kabaréra kasenaintárowe. Kasenaintera se ahtebome íné íre pukorahi ahbábáruunsabé sega, Soraq auwanéhe urowe.

¹⁹ Soraq auwanéhe urowara Asiu kegá anotah ahqáho arítárowe. Anotah ahqáho arítáronsabé ínéga mahraréna, Aroma wahnáh ání Sísáhri íné éhweh teawenana iwíáhue tagéna teinkéhe urauge. Minayabe surauge. Séna nánuwahrah Asiú keyábé ehweh aritanieéna íre surauge.

²⁰ Ite tagéna mah ehwéh teinieéna íáhrabuge. Marakóipeq tuina anímé ite Asiu kegá áwénunona anímé wensabé aiq pútare atóge. Minayabe karábúsiipéq míóge úwe.

²¹ Úwara sega wensabé, Súría marákórápéqté kégá are éhweh pahsí íre sehiranue íátówe. Mahtaq suro Asiu kegá arega ahbabárire íre teiátówe.

²² Mah marakó marákórápéqté kégá Sísane sánsá íre kaweq sansáne tei teinurowe. Minayabe arega teiena ehwéh iraneheqmúne uwe.

²³ Seyega iwíáhu wehekáh Porane nahtapeq áhnte kegá weba suwe. Suwana wega moke mi wehekáh Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh teriuwe. Segá Sísá éhweh iragehéna wega Mósísiga sehgióro ú ehwehnikákáq Manikáne ehweh iraru kené sehirankakaq sáhnshawe síwáhnorúwe.

²⁴ Síwáhnorúwara táhmaro író kega wene ehwehnsabé aiq pútare atówara mó kegá íre aiq pútare atówe.

²⁵ Segá íre peh morá íwíáhuwana pokonehera utaq Poraga mahraréna, Manikáne Awanka wene ehweh irarú ani wenáwíq Áísáía iwíáh atowana wega itene igaqnaréhyabe mahraréna,

²⁶ Mah ke korerio. Korerie, Itene iahrega áhnte tanáhráq ireqmé íre kawerue iahtebahwe. Itene iuranka áhnte tanáhráq tagéqmé íre kawerue iahtebahwe korerio.

²⁷ Sene iwíáh págege agirara sene siahrrate ireyabe suwahrieh puara sene siahre parokirara sene siura aiq pigire. Segá ireyabe íre suwahriehtaq tahirímé sene siahre iréra siura tagéra kawerue siahtebah irino. Iahtebahtaq tahirímé ínéba surowana kawerarító irino. Íné Manikánka aiq iraruge úwe teriuwe. *(Aisaia 6.9-10)*

²⁸ Poraga Áísáíane ehweh teriena mó mahraréna, Ite mina tahnsano puana Manikáne Awanka iwíáh ato ehwéhnká aiq pútaragire. Minayabe Manikánka Sísansabé aiq pútare atáh ké kawerarite ehwéh nahnso ke korerio aintéhre. Nahnso kegá kawerue iratiagehe. Minayabe ahtebahro úwe.

²⁹ Poraga Aroma suwahpeqte Asiu ke mi ehwéh aiq teriuwe. Teriuwara Asiu kegá seye ehwehéra pokuwe.

³⁰ Poraga mitaq téhtaré ópéq ména wewega mó iotáq mó iotárue paiqma paiqmaru nahtápéq míowe. Wene nahtapeq su keyábé kawerue mehweh aritena

³¹ Manikánka wahnahni ehwéh teri terinúwe. Teriena itene Wahnah Sísa Karáhé éhweh pahsuqme síwáhnorúwe. Síwáhnorúnsabe Aroma wahnáh kegá íre ahqáho atówe.

Aroma Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Poraga mah pahsí sehiranue mó aní awuwana wega Aroma suwahpeq mewena mibeq Sísá tagariáh ké móriuwe. Mah pahsí áwahewé mahraréna, Ite moke ahbabáq ke míone. Mósísiga miraoro ú ehweh sehgiunaga ite íre kaweraitahráhire. Itega kaweq arábéhríunaga moq íre kaweraitahráhire. Peh morá Sísansabé aiq pútare atonaga wega ite kaweraitena oganúq itahráhire. Manikáne Awanka Sísansabé aiq pútare atáh ké séhréh aritena kaweq sansá miraoneheqmúne íwiáh aritena ahriahri sereq mía míaire. Poraga mah ehwéh Aroma suwahpeq Sísá tagariáh ké náriu pahsípéq sehiranúwe.

Aroma suwahpeqte ké siu pahsíe.

Poraga wene arambehriyabé teriu ehwéhne.

¹ Íné, Pora Sísá Karáhéne arambehriu aní múge. Manikáne ehweh korerinkeheéna omaq intena eqmaq núwátáire.

² Naho naho Manikánka omasa éhwéh wene ehweh iraru ke iwíáh aritowara áwahe pukúipéq sehiranuwe.

³ Omasa éhwéhmé wenahni, itene Wahnah Sísá Karáhé éhwehne. Sísawe wehukení úkúnsabe anotah wahnáh aní, Tébiti kahnáh anínéna

⁴ we pukútaq Manikánka págege sansánue iriwe oganúq atowe. Oganúq atonsabe Manikáne Awanka ite sokigi aitéhmé we Manikáne ahninkáwá wíre. We Sísá Karáhé itene Wahnahne.

⁵ We nahnso kereqne Wahnah míankeheéna Manikánka ite meiqme Sísá Karáhéne ayahpi itena anotahtaq séhréh aitéhre. Wegá íné nahnso kebá eqmaq núwátáire. Mó kehiná mó kehínánká Sísansabé aiq pútare atera wene ehweh sehgiheéna kosíwáhnorúno éna eqmaq núwátáire.

⁶ Ite moq Sísá Karáhéne animárí míageheéna omaq itena íáhraburaire. Íáhraburairaq ite Sísá kэрáhwé.

⁷ Aroma suwahpeqte Manikáne animáríno, íné Porane ehweh íráhro. Manikánka itensabé arutaboiritena wene animárí míageheéna íáhraburaire. Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísá Karáhéreqka ite séhréh aitera itene iru ukiq itagéhe.

Poraga Aroma ke ehweh koreriyeabe awahbo ehwéhne.

⁸ Téhwé teiéna ehwéh íráhro. Itega Sísá Karáhéne ehweh kawerue sehgiómé áhnte kegá íráhwe. Minayabe ínéga ite ómi niahreraq matawéna Sísá Karáhé áwírue Manikánsabe iwíáh íwíáh atóge.

⁹ Sísá Karáhé éhweh teri terinéna Manikáne arambehriyabé iwíáh íwíáhéna mirauge. Manikánka tagariéhmé íné íre túbáh agia

¹⁰ itensabé ahriahri púreraitóge. Ite tagéyabe nuwahbehre. Minayabe Manikánsabe págegeue púreruge. Púreréna mahraréna, Aroma kebá pokiniboq pokúno ainte séhréh ainto ue púreruge.

¹¹ Itene irupipeq págegeinkeheéna Manikáne Awanka séhréh aitahráhire. Wegá mi-rainkeheéna iteba sure séhréh aiteyabe nuwahbehre.

¹² Ínéga Sísane ehweh kawerue sehgiúnsabé itega íné tagehrataq itene iru kawerinae. Itega moq Sísane ehweh kawerue sehgiónsabé tagahnaraq nirume kawerinae. Minayabe moke irupipeq eyoyóinae.

¹³ Néne iyahnabo animáríno, teiéna ehwéh iahtebagehboq íráhro. Áhntetaq iteba pokinieurautaq íre pokorahuraige. Sísane ehweh teriátáutaq mó nahnsó kégá aiq pútare atera sehgiówe. Ite moq aiq pútare ateq sehgiheéna teieyabe nuwahbehre.

¹⁴ Manikánka ómi korerio urainsabé Káríki kereq íre Káríki kereq ahtebah kereq múguwahgu kereq teri terininie.

¹⁵ Itega moq Sísa éhweh irageheéna ite Aroma suwahpeq míáh ké koreiyeyabe nuwah-behre.

Kaweq ehwéhmé Manikáne págegeorahi sansánsábé tei éhwéhne.

¹⁶ Manikánka Sípane kaweq ehwéhnsábé ómi aiq pútare atáh ké kawerarítéhre. Minayabe mi ehwéh terieyabe íre niyehitehre. Maniká págege aní púana séhréh aitahráhsabé ite koreiyeyabe nuwahbehre. Téhwe Asiu kegá mi ehwéh írówara anehe nahnsónka írówe.

¹⁷ Wehukega Sípane ehwehnsabé aiq pútare atáhtáq Manikánka kaweraritena sensabé, Ite kaweqtaq míáhwe arítéhre. Íre wehukega arambehrionka peh morá wensabé aiq pútare atáhnká kawerarítéhre. Mi kawéraritéh sánsámé Manikánka aiq sokigi aitéhre. Minayabe Manikáne ehwehnsa aiq mahraréna, Manikánka wensabé aiq pútare atáh keyábé, Kaweqtaq míáhwe aritéh púara se oga mía míañoneherawoe íre. *(Habakuk 2.4)*

Maniká auwera múguwahgu ke úko éhwéhne.

¹⁸ Manikánka íopeq ména wene áyáteh naneq sansá sokigi aíre. Ahbarera ahkaragára kené ahkaragáraga Manikáne aiq pútaq sansánsábé ahqáho atáhwe. Ahqáho atáh púana Manikánka anotahtaq abiahsanéna kamah arinkéhe.

¹⁹ Maniká wewega wene sánsá tábúsoqme sokigi aríatái puara wehukega tagariahrahowe. Tagariahrahonsabé wene sánsánsábé ahqáho atáh púana Manikánka anotahtaq kamah arinawire.

²⁰ Naho naho Manikánka mah marákó marákó mirarowe. Wega kaweqtaq mía míañe moke miraro mensáméhnsá ábóraq marowe. Amahnága minawari kéhrara wehukega taga tagao puara wene sánsá tagariahrahowe. Tagéra iwíáhorahome Maniká webataq Manikánéna ahriahri págege aní mía míaire. Minayabe mi ahbábáq kégá Manikánsabe, Arene sánsá peh kopípéq kéhre íre irarerahowe. Írakaumo.

²¹ Sega Maniká tagarawéra wensabé, Are Maniká Iteribo wóne íre owe. Arensabé iwíáh iwíáhonehqmune íre owe. Wensabé kaweróne íre atáhwe. Minayabe se múguwahgu agéra tábúsoqme iwíáh íre iwíáhia peh sunkíkírirabeq míáhwe.

²² Ite ahtebia ké úne éra saiyoéra múguwahgu ke úkowe.

²³ Manikánka anotah aní ména ahriahri mía míairara wehuke íre mía míañowe. Maniká auwera abehq náneq wehukéní awankátate kuruqme mirarera minawarinsábé iwíáh iwíáh atáhwe. Kabarame ménkámehnkámé karahrabahme abehq náneq awankátate kuruqme mirarera, Itene manikáne éra minawarinsábé iwíáh iwíáh atáhwe.

Ómiga ahbabáq aruqaruro ke wóe i éhwéhne.

²⁴ Sega mirao puana Manikánka se suena áwé tagehrara sene sirupipeq sirutaboíro ahbábáq mira aruqarurowe. Wahba sobaruqnahbaruronsabé ahbabárowe.

²⁵ Manikáne aiq pútaq sansá suera péhepehe iwíáhéra wene sánsá íre sehgiówe. Maniká moke náneq miraro anínsábé íre iwíáh iwíáhia peh Manikánka miraro naneqmarinsabé iwíáh iwíáhowe. Manikánka moke náneq miraro puaq wensabé iwíáh iwíáh atonawe kaweq sansáne. Ai q pútaq míre.

²⁶ Sega mira áhbábáronsabé Manikánka se suena áwé tagehre. Áwé tagehrara sega áhnte íre mirao naneq miraéra ahbabáq aruqarurowe. Ahreronká sensuwehqso suera síwáhu ahréróné sinonka sobaruqnahbarurowe.

²⁷ Wehga moq sene ahrero suera síwáhu wehné sinonkansabé sirutaboírera sobaruqnahbarurowe. Mi sansámé anotah siyehiteh sansánirara pehipi mira aruqarurowe. Sega mira áhbábáq aruqaruro puana sene iwíáhwé sene sinonkame íre kaweragire.

²⁸ Sega Manikánsabe iuwahriehre íwíáho puana Manikánka se suena áwé tagehrara sega ahabábáq iwiáhéra íre mirao naneq miraowe.

²⁹ Sene sirupipeq áhnte ahkaragáakákáq ahabábáqkakaq kéhre. Áhnte mensáméhnsánsábé sirutaboiro ke wóe. Íre tábúsoréh sánsáno ke wóe. Ebehyabé suwahbeh ke wóe. Mó kené ménsáméhnsánsabe aigará pabeki ke wóe. Wehuke subiq sueyabe suwahbeh ke wóe. Se tobeh aruqaruro ke wóe. Se péhe éhwéhñue mó kené ménsáméhnsá mewe meweó ke wóe. Mó ke íre kawerarítáh ké wóe. Síéhruru aruqaruro ke wóe.

³⁰ Mó keyábé péhe éhwéh arítáh ké wóe. Manikánsabe suwahrieh ke wóe. Aboawah weh áhréyábé abehq éhwéh arítáh ké wóe. Se saiyoéra seye síwíq pankeráh ké wóe. Ahabábáq áhwárah ke wóe. Sinoibone ehweh anterúáh ké wóe.

³¹ Se múguwahgu ke wóe. Itega miraoneheqmúne e ehwéh anterúáh ké wóe. Sen-suwahrahyabé íre suwahbeh ke wóe. Mó keyábé iuwahriehre éra íre séhréh arítáh ké wóe.

³² Manikánka mina tahnsa pukorahi ahabábáq aruqaruro ke kamah arinawire. Sega minayabe irera anetaníbo íwíáhowe. Anetaníbo íwíáhéra mira ahabábáq aruqaruréra mina tahnsa áhbábáro keyábé kawerowe aritera iwíáh íwíáh arítáhwe. Manikánka moke mina tahnsa áhbábáq ké anotahtaq kamah arinawire.

2

Manikánka ómi kené arambehri tagéna sainsuahna ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímárino, ite iwíáhóme mi ahabábáq ké íre kaweq ke wóe éq peh ite kaweqtaq mía míaúne íwíáhowe. Aneqsabé mira íwíáhoo? Itega moq mi ahabábáq mira aruqarurowe. Se ahabábáq ke woe eme iteitensabéákákáq mirarewe. Itega moq mí ahabábáq mirao puag iteitensabéákákáq mirarewe. Minayabe, Ómi itega kaweqtaq mía míaúne íre irarerahowe.

² Ite tagarionawe Manikánka tábúsoqme iwíáhéna mina tahnsa áhbábáq ké ehweh aritena kamah arinawire.

³ Se ahabábáq ke woe íwíáhéq itega moq mi ahabábáq mirao mino? Néne iyahnabo anímárino, Manikánka ite íre kamah ainawire íwíáhoo? Ahqáho. Wega moke ahabábáq ke monseráhnue kamah ainawire.

⁴ Manikánka itensabé arutaboiraitena íwénunire. Íwénunéna íre apubúue kamah aíre. Minayabe, Anetaníbo. Pehipi ahabábáronene íwíáhoo? Itene ahabábáq sansa sueq wene sánsá sehgihehéna Manikánka itensabé arutaboiraitena íwénunire. Minawé íre ahte-baho?

⁵ Itene ahabábáq sansa íre sueq peh píribahriéq, Ite iuwahbeh sansá miraoneheqmúne íwíáhonsabé itene ahabábáq áhnte aginae. Áhnte agirana Manikánka ehweh aítahna tanáhráq tábúsoqme iwíáhéna anotah kamáh ainawire.

⁶ Wega wehukene arambehri agehmarena ehweh aritena sainsuanawire.

⁷ Mó kegá Maniká míéhrabeq téhrehrebeq pokéra we tahnsá méyabe suwahbehre. Manikánka sensabé, Kawerowe ariteyabe suwahbehre. Ahriahri oga mérapeq pokéyabe suwahbehre. Mina tahnsa suwahbeh kegá kaweq sansá mira aruqarurirataq Manikánka oganúq sitankéhe.

⁸ Mó kegá peh seyene iwíáh mira aruqarurowe. Sega aiq pútaq sansá íre sehgiha peh ahabábáq aruqaruro puana Manikánka mi keyábé anotah abíáhnsá aritena kamah arinawire.

⁹ Manikánka moke ahabábáq ke kamah arinara síérinayabé uwo uwo oneherawoe. Téhwe Manikánka ahabábáq Asiú ké kamah ariena anehe ahabábáq nahnsó kéákákáq kamah arinawire.

¹⁰ Manikánka kaweq sansá mira aruqaruro keyábé, Kawerowe aritena siru ukiq sitena, Néne téhrehrebeq kíoro. Anotah anímárí míagehe aritankéhe. Téhwe wega kaweqtaq míáh Ásíú keyábé mirareritena anehe kaweqtaq míáh nánhsó keyábé mirareritankéhe.

¹¹ Manikánka moke mi kené arambehri agehmarena tábúsoqme iwíáhéna saraq-marena sainsuanawire.

¹² Nahnsó kegá Mósísiga sehgióro ú ehweh siahrrerate íre irera sega ahababáronsabé iraipéq pokigehe. Asiu kegá Mósísine ehweh irera ahababáronsabé Manikánka Mósísiga sehgióro ú ehwehniká irarúnserahnue ehweh aritena kamah arinawire.

¹³ Asiu kegá Mósísine ehweh sene siahrrerate íráhwe. Minayabe Manikánka mi keyábé, Ite kaweqtaq míáhwe pehipi irareritankéhbo? Ahqáho. Írakaumo. Peh morá moke mi ehweh sehgió keyábé, Ite kaweqtaq míáhwe irareritankéhe.

¹⁴ Nahnsó kegá mi ehweh siahrrerate íre irera pehipi sehgiónsabé sirupipeq kaweq sansá ahtebahwe.

¹⁵⁻¹⁶ Mi ehweh íráhnsabé sehgió? Ahqáho. Manikánka sirupipeq kaweq sansá aritéhnsabé sehgiówe. Segá ahababárotaq sirupipeq umeh agirara kaweqtaq míáhtáq sirupipeq eyoyó agire. Ínéga kaweq ehweh teiúmé Manikánka Sísa Karáhénsabe, Wehukene sirupipeqté épéráhpéro sansánsabé sainsuo atéhre. Minayabe Sísa tuina tanáhráq wehukene sirupipeqté sánsánká seye sainsuankéhe.

Asiu kegá Mósísine ehwehniká séhréh aitankéhe iwíáho ehwehne.

¹⁷ Itewe árahoo? Ite Asiu anímárí múne éq Mósísine ehweh sehgiune éq ite Manikáne animárí múne irare irareowe.

¹⁸ Maniká awahbeh sansá tagarione éq Mósísine ehweh aiq irone éq minayabe ite tábúsoqme iwíáhorahúne ewe.

¹⁹ Ite iwíáhome itewe Manikáne ah íre tagaríah ké sokigiúna anímárí múne iwíáhowe. Sunkíkírirabeq míáh ké kawerue nogigeheéq ite sene kánéq tahnsa míone iwíáhowe.

²⁰ Áhwára áhwára ke kaweraritone iwíáhéq káriq anímárinseq íre íráh kéreq síwáhnorúne iwíáhowe. Mósísine ehweh matawéq aiq moke iahtebóna puaq mi arámbéhrí miraorahúne iwíáhowe.

²¹ Itega mó ke síwáhnoréq mina síwáhnoro ehweh aneqsabé itewe íre sehgió? Itega mó keyábé, Aebóiyeho eme aneqsabé itewe aebóo?

²² Itega mó keyábé, Mó kené ahre abariiyeho eme aneqsabé itewe mó kené ahre abarioo? Itega mó keyábé, Abehq náneqsabé manikáne ateq iwíáh iwíáh atého eme itewe aneqsabé péhepehe manikáne árótu nahtápéq kéh náneqmarí aebóo?

²³ Itega iteitene iwíq pankereq Manikánka sehgióro i ehweh teri terinome itewe aneqsabé mi ehweh anteruaho? Mirairataqmé Manikánsabe éhruru atáhwe.

²⁴ Manikáne ehwehniká mahraréna, Itega ahababárirataq nahnsó kegá tagéra Manikánsabe éhruruorahowe ire. *(Aisaia 52.2;*

Esekiel 36.20-23)

Mina onserah itega Manikáne ehweh anterúahnsabé tagah kegá wensabé éhruruowe.

Íre síú amurúruáhnsabé Asiu keúra míáhwe i ehwehne.

²⁵ Ite Asiu kegá íú amurúruueq Manikánka sehgióro i ehweh sehgiónaraq aiq kawerire. Wene ehweh anterúah Ásíú kéwé nahnsó ke síú íre amurúruáh ké tahnsa úkowe.

²⁶ Síú íre amurúruáh kegá Manikáne ehweh sehgiótáq wega sensabé, Ite Asiu keúra tahnsa míáhwe arítáhwe.

²⁷ Ite Asiu kéwé íú amurúruona kéwé Manikáne ehweh kéhraq íre sehgiówe. Minayabe nahnsó ke síú íre amurúruáh kegá wene ehweh sehgiótáq ite Asiu kegá minayabe tagéq íre kawerurone iwíáhigehe.

²⁸ Asiu anínurame insebo? Peh morá wene áú amurúrutai aní Asiu anínura mire iwíáhoo? Írakaumo. Íre minayabe Asiu anínura míéhre.

²⁹ Íre peh síú amurúruáh sánsá miraonka Asiu keúra úkowe. Íre púkuipéqté éhwéh íráhnká peh morá Manikáne Awanka wehukene sirupipeq sogiqtaté tahnsa amurúruéhnká sirupipeqkákákq sene iwíáhipeqkákákq kawerarítéh ké Asiu keúra úku úkuowe. Íre wehukega peh Manikánka mina tahnsa kényábé, Kawerowe arítéhre.

3

Manikáne sansá peh kaweq sansáne i éhwéhne.

¹ I te Asiu kené sánsánká nahnso kené sánsá kiotaikiro? Íú amurúrué sansa miraonsabé aneq kaweq naneq kanabo?

² Manikánka áhnte kawéq náneq ite Asiu ke náí náinúwe. Téhwe Manikánka wene ehweh ite Asiu ke teiena, Néne sánsá auráq matíáhro aitowe.

³ Mó Asíú kégá Manikáne ehwehnsabé íre aiq pútare atówe. Íre aiq pútare atónsabe Manikáne ehweh abehq úkiro?

⁴ Írakaumo. Peh aiq pútaq éhwéh kagaire. Minayabe Manikáne ehwehnka irarinser-ahnéna,

Arega iraréna éhwéh aiq pútaraginkehe. Aiq pútaragínara wehukega tagagehe. Wehukega ehweh atéhrataq arega se kiotaikinkehe ire. *(Buk Song 51.4)*

⁵ Wehukega iwíáhue iraréna, Itega ahababárúnaga Manikáne tábúsoréh sánsá ábóraq máréhre iwíáhowe. Mira iwíáhéra, Minayabe Manikánka kamah ainawe we áhwára áhwára iwíáhéna íre kawerire ewe. Mah iwíáhwé peh wehukene iwíáh wíre. Ite mina tahnsa iwíáhonehknono?

⁶ Ahqáho. Írakaumo. Mi iwíáhwé peh abehq iwíáhe. Manikámé áhwára áhwára iwíáhi aní tahirímé wega mah kehiná kéhiná íre tábúsoqme ehweh aitéh irino.

⁷ Wehukenínká mó iwíáhue iraréna, Ínéga péhe éhwéh irarunka peh Maniká aiq pútari aní míre ue ábóraq máréhre iwíáhíre. Iwíáhéna, Minayabe néne péhe éhwéh íráh kégá Manikánsabe iwíáh iwíáhígehe ewe. Mira iwíáhéna, Wegá néne ahababáqsabe ehweh aintahnawe árahinsabébo? Ehweh aintéhmé we áhwára áhwára iwíáhéna íre kawerire ewe.

⁸ Mina tahnsa iwíáho kegá, Pehipi ahababáronehe ewe. Ahqáho. Manikánka mina tahnsa iwíáho keyábé ehweh aritena kamah arinawire. Kamah arinawe áberanawire. Mó kegá péhenéra, Íné Poraga mahraréna, Itene ahababáqka kaweq sansá ábóraragire éna minayabe pehipi ahababároneheqmúne síwáhnorire ewe. Írakaumo. Mi kewé péhe éhwéh aintáhe.

Mó morá kaweqtaq mía míai aní íre miéhre i éhwéhne.

⁹ Aneq iwíáhonehknono? Nahnso kegá ahababárowaqme peh morá ite Asiu ke kaweqtaq míone iwíáhoo? Ahqáho. Írakaumo. Ahababáqka ite Asiu kereq nahnso kereq ite ómi saiqnaríéhre teiú mino?

¹⁰ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Kaweqtaq mía míao ke míaho?

Írakaumo. Íre miáhwe.

Mó morá kaweqtaq mía míai aní írakaunuránowe.

¹¹ Maniká awahbeh sansá sega íre ahtebahwe.

Wensabé iuwahriehre éra we íre anebahrowe.

¹² Ómiga Manikáne ahme aiq súáhwe.

Suera moke abehq ke úkowe.

Kaweq sansá mirai anímé mó morá írakaunuránowe.

¹³ Sirupipeqté éhwéh íre kaweq éhwéh púara

pusa ké karesa kúnkúninserah ke wóe.

Sene áwéhipeqté péhe éhwéh kisuq kisurowe.

Wehenka wehuke pehtaq pukorahi naneq wehukene sinonkapipéq sítéhnserah sene péhe éhwéhnká wehuke íre kawerarítéhre. (*Saveman 7.20; Buk Song 5.9, 14.1-3, 140.3*)

¹⁴ Segá ehbo ehwéhnká kákáq tobeh ehwéhnká kákáq irare irareowara mó kené sirupipeq umeh arítáhwe. (*Buk Song 10.7*)

¹⁵ Segá mó ke peheráhnue subiq suq subiq surowe.

¹⁶ Pokorabeq mibeqté ké ahbabáq aritera íre kawerarítáhwe.

¹⁷ Mó kereq morá íwíáhue mé sansa íre miraowe.

¹⁸ Manikánsabe íre áhreowe ire. (*Buk Song 36.1; Aisaia 59.7-8*)

¹⁹ Mósísine ehwehme ite Asiu kegá moke sehgihehéna Manikánka mi ehwéh iuwe. Iuwaqme íre sehgiórahúne. Minayabe ite tábúsoqme sehgiune íre irarerahúne. Ite tagarionawe Manikánka itereq mah kehiná kéhínánseqne ahbabáqsabe ehweh aitanawire.

²⁰ Mósísine ehweh anteruonayabé Manikánka, Ite kaweqtaq míáhwe íre aitankéhe. Minayabe wehukenínká, Íné Manikáne ehweh aiq tábúsoqme sehgiúge irarerahi? Ahqáho. Írakaumo. Moke mah kehiná kéhínánká mi ehwéh anteruona puaq ite ahbabáq animárí múne tagarawéq mi ehwéh íre irarerahúne.

Sísa Karáhénsabe aiq pútare atéh ánime peh kaweqtaq míéh ánine i ehwéhne.

²¹ Manikánka Mósísine ehweh sehgió keyábé, Ite aiq kaweqtaq míáhwe teriro? Írakaumo. We mó sansánire. Amahnága mi sansá ábóraragirana wega itensabé, Aiq kaweqtaq míáhwe irarerahire. Mi sansánsabé Mósísireq Manikáne ehweh iraru kereqka aiq iraruwe.

²² Mi sansámé mahraréna, Manikánka moke Sísansabé aiq pútare atáh ké kaweraritena aiq kaweqtaq míáhwe arítéhre. Asiu kené mó ah, nahnsó kené mó ah írakaumo. Manikánka Asiu kereq nahnsó kereqsabé peh morá íwíáhéna peh aiq pútare atáh keyábé kaweraritena kaweqtaq míáhwe ire.

²³ Ite moke mah kehiná kéhínánká ahbabárurauna puaq Manikánka kaweqtaq míá inanserah ite kaweqtaq íre míá míáorahúne.

²⁴ Sísa Karáhéga itene ahbabáq paiqmaro púana Manikánka séhréh aitena wáh insahwé aitena itensabé, Ite kaweqtaq míáhwe aitéhre.

²⁵ Naho naho Sísa íre tutaq Manikánka ahbabáq ke síwénunéna mi tanáhráq íre apubúue kamah ariuwe. Wegá wenahni eqmarowana Sísa pukútaq wene korahqtaté wehukene ahbabáqsabe paiqmarowe. Minayabe Manikánka Sísansabé aiq pútare atáh ké kawerarítéhre. Mina ireq Maniká anotah kawéq ánine íwíáhúne.

²⁶ Manikánka miraúnsabe amahnága itega, Maniká tábúsoréh ánine tagarione. Wegá moke Sísansabé aiq pútare atáh ké kawerarítéhre.

²⁷ Minayabe iteitensabé iwíáh íwíáhonehknono? Írakaumo. Iteitega Mósísine ehweh tábúsoqme miraúnayabé Manikánka itensabé, Ite kaweqtaq míáhwe aitehro? Írakaumo. Peh morá Sísansabé aiq pútare atona puana itensabé, Ite kaweqtaq míáhwe aitéhre.

²⁸ Manikánka Mósísine ehweh tábúsoqme sehgi ánínsabé, Are kaweqtaq míáhne atehro? Írakaumo. Ite tagarionawe peh wenahnínsabé aiq pútare atéh ánínsabé, Are kaweqtaq míáhne atéhre.

²⁹ Manikámé peh morá ite Asiu kené Manikápo? Írakaumo. We moke ite Asiu kereq nahnsó kereqne Maniká míre.

³⁰ Maniká peh morá ánínéna ite Asiu kereq nahnsó kereqsabé peh morá íwíáhíre. Ite Asiu kereq nahnsó kereqka wensabé aiq pútare atonayabé Manikánka itensabé, Ite kaweqtaq míáhwe aitéhre.

³¹ Minayabe Mósísine ehwehnsabé abehq éhwéh míre éq anetaníbo enehnkono? Ahqáho. Íraukaumo. Manikáne ahninkáwánsabé aiq pútare atona puaq Mósísine ehweh kaweq éhwéhne págegeue irarúne.

4

Manikánka Ébárahma kaweqtaq miéh ánine ú ehwehne.

¹ Ébárahmawe ite Asiu kené igaqna míowe. Wensabé aneq iwiáhonehknono?

² Ébárahmaga kaweq arámbéhriúnsabe Manikánka, Are kaweqtaq míahne atoo? Íraukaumo. Wene arambehriyabé Ébárahma kaweqtaq míahne atotaq tahirímé wewensabé iwiáh íwiáhú irino. Íre wega arambehriúnsabe peh morá Manikánka miraúnsabe Ébárahmaga wewensabé íre iwiáh íwiáhorahúwe.

³ Manikáne ehwehnka mahraréna, Manikánka teawu ehwehnsabé Ébárahmaga aiq pútare atonsabe Manikánka wensabé, Are kaweqtaq míahne atowe ire. *(Stat 15.6; Jeremaia 2.23)*

⁴ Arambehri anínká ápeq pehipi íre meyéhre. Wegá arambehrii puana wene wahnahnka ápeq áwíre.

⁵ Wehukenínká wewene arambehriyabé íre iwiáh íwiáhia peh ahbabáq ke kaweraritahráhi anínsabé aiq pútare atéhrana Manikánka mi anínsabé, Are kaweqtaq míahne atéhre.

⁶ Manikánka, Ite kaweqtaq míahwe arito keyabé Tébitiga naho naho iraréna iwiáh íwiáhúwe. Íre sene kaweq arámbéhriyábé kaweraritowana iwiáh íwiáhúwe.

⁷ Minayabe Tébitiga Manikáne púkuipéq naho aiq sehiranue mahraréna, Manikánka sene ahbabáq kaqsuena kaweraritéh kéwé sirupipeq eyoyói ke méra iwiáh íwiáhowe.

⁸ Itene Wahnahnka sene ahbabáqsabe íre ehweh aritéh kéwé sirupipeq eyoyói ke méra iwiáh íwiáhowe úwe. *(Buk Song 32.1-2)*

⁹ Manikánka kaweraritéhrara sirupipeq eyoyói kewe peh morá síú amurúruáh Ásíú kébo? Ahqáho. Íre sebatare. Manikánka síú íre amurúruó nahnsó kéreq moq kaweraritéhrara sirupipeq eyoyóire. Ébárahmaga Manikánsabe aiq pútare atonsabe Manikánka wensabé, Are kaweqtaq míahne atowe teiewóge.

¹⁰ Ébárahmane áú íre amurúruotaq kaweqtaq míahne atoo? Wene áú amurúruotaq kaweqtaq míahne atoo? Árahtaq kaweqtaq míahne atoo? Wene áú íre amurúruotaq kaweqtaq míahne atowe.

¹¹ Wene áú íre amurúruotaq Ébárahmaga Manikáne ehwehnsabé aiq pútare ato púana wensabé, Are kaweqtaq míahne atowe. Kaweqtaq míahne atonsabe mó ke sokigi arinkeheéna anehe Manikánka Ébárahmansabé, Áú amurúruo atowe. Minayabe Ébárahmaga Manikánsabe téh aiq pútare ato púana síú íre amurúrusa peh moke aiq pútare atáh kéné sinahbúwá úkirana Manikánka sensabé, Ite kaweqtaq míahwe aritéhre.

¹² Asiu kegá pehipi síú amurúruáhmé Ébárahmawe sinahbúwábo? Íraukaumo. Ébárahmane áú íre amurúruótaq wega Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atowe. Aiq pútare atowara wega aiq pútare atáhnserahno kewé Ébárahmawe sinahbúwá miéhre.

Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atéh éhwéhne.

¹³ Manikánka Ébárahmareq wene anahwaréhreqsabé, Mókakewe itega mah marákó marákó awaq miagéhe teriuwe. Segá Mósísine ehweh kawerue sehgiúnsabe teriuwo? Íraukaumo. Segá Manikáne ehwehnsabé aiq pútare ató púana wega sensabé, Ite kaweqtaq míahwe aritena awaq miagéhe teriuwe.

¹⁴ Peh Mósísine ehweh kawerue sehgió kégá awaq miáhtáq tahirímé Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atáh ké íre awaq miówana Manikánka mirainauge ú ehwehmé abehrúki irino.

¹⁵ Manikánka Mósísine ehweh anterúáh ké kamah arinkéhe. Nahnsó kegá Mósísine ehweh sene siahrrerate íre írátíáhwe. Minayabe itega mi keyabé íre ehweh aritahráhué.

¹⁶ Manikánka Ébáráhmareq moke wene anahwaréhreqsabé iwíáhéna, Séhréh ariteyabe níre éna ínégá mirainauge úwe. Mirainauge ú púana wensabé aiq pútare atáh ké kaweraritankéhe. Manikánka peh morá Mósísine ehweh sehgió ké kaweraritankéhbo? Írakaumo. Ébáráhmaga wensabé aiq pútare atonserahno kereq moq kaweraritankéhe. Ébáráhmawe ite Manikánsabe aiq pútare atona kené iteinahbúe.

¹⁷ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Ínéga miraunka arewe áhnte nahnsó náhnsóné sigaqna míankehe íre. *(Stat 17.5; Aisaia 48.13)*

Ébáráhmaga wensabé aiq pútare atotaq Manikánka tagéna wensabé aiq pútare atáh kéné sigaqna míankehe atowe. Ébáráhmaga aiq pútare ato anímé we Manikánéna pusa ké oganúq sitena íre kéh náneq ábóraq kahno atéhrana ábóraragire.

Ébáráhmaga Manikánsabe kawerue aiq pútare ato ehwéhne.

¹⁸ Manikánka wensabé, Arewe áhnte nahnsó náhnsóné sigaqna míankehe úwana Ébáráhmaga aiq pútare atena áwénunúwe. Manikánka, Arenanahréh áhnte míagehe atonsabe Ébáráhmaga mi ehwéhnsabé aiq pútare atena áwénu aruqarurúwe.

¹⁹ Aiq pútare atena áwénu aruqaruréna peh íregárita q ópéq 100 ópéq míonsabe naho korééna wene anonka taropagúwe. Wene ahre Sárahe orení úkúnsabe wega aní íre maqmiahráhué. Minawé Ébáráhmaga tagéna, Manikánka tení éhwéh péhe éhwéhpómo íre iwíáhúwe. Írakaumo. Mira íwíáh íre iwíáhia peh aiq pútaq aginawire éna áwénunúwe.

²⁰ Áwénunéna árahinabomo íwíáh íre iwíáhia peh teawu ehwéhnsabé aiq pútare ato puana págegeue ambubu atawéna Manikánsabe iwíáh íwíáh atowe.

²¹ Iwíáh íwíáh atena, Manikánka moke miraorahi aní púana wega teniátái ehwéh aiq pútaraginawire íwíáhéna áwénunúwe.

²² Ébáráhmaga Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atonsabe Manikánka wensabé, Are kaweqtaq míahne atowe.

²³ Manikánka wensabé, Are kaweqtaq míahne ato ehwéh mé íre peh morá Ébáráhmansabé sehiranúwe. Írakaumo.

²⁴ Itensabéákáq teire. Sísa itene Wahnah pukúwana Manikánka we iriwe oganúq atowe. Itega oganúq ato anínsabé aiq pútare atáhnaraq wega itensabé, Kaweqtaq míahwe aitankéhe.

²⁵ Segá Sísa subiq suaneherautaq Manikánka mi ke íre saiqnaritowara subiq súówana itene ahbabáqsabe putiowe. Ite kaweraitankehéna Manikánka we iriwe oganúq atowe.

5

Manikánka itensabé, Ite kaweqtaq míah ké wóe ú ehwehne.

¹ Sísansabé aiq pútare ataráúna puana Manikánka kaweraitena, Kaweqtaq míahwe aitaráire. Wegá kaweraitaráinsabé ite insahwé aitena irunukiq ita itaire. Itene Wahnah Sísa Karáhénsabe miraurainka Manikánka irunukiq ita itaire.

² Sísansabé aiq pútare ataráuna puana Manikánka itensabé, Ínéba sero éna séhréh aita aitaire. Séhréh aitéhra q Manikánka kaweqtaq míah míainserah itega mókake weba méq we tahnsánue kaweqtaq míah míahoneheqmúne iwíáhúnayabé itene iru eyoyóire.

³ Íre peh morá minayabe iru eyoyóire. Íre kaweragi tanáhráq ebeqme itene iru umeh agire. Mi tanáhráq iwíáhéq, Sísane sánsá íre sueq peh ambubu atione iwíáhúne. Mira iwíáhúnayabé itene iru eyoyóire.

⁴ Manikáne sansá ambubu atíáhnaga ahbabáqsabe ahqáho atahráhu. Ahqáho atáhnaraq wega séhréh aitanawire iwíáhéq wega ite kaweraitanawire éq áwénunúne.

⁵ Áwénunúnaraq íre pehipi áwénunúne. Írakaumo. Manikánka Wenawa iteba eqmaq áúwátáiraq ite mó keyábé irutaboirigeheéna wenawanka séhréh arite sansa sokigi aíraq ite íre pehipi áwénunúne.

⁶ Ite ahbabáq aruqaruréq kaweqtaq íre míahrahúnana awehraq tanáhráq Sísá Karáhéga ite meirena kaweraitanieéna putiowe.

⁷ Tábúsoréh ání séhréh atanieéna mó anínká pukinabo? Írakaumo. Minawé íre wehukene sánsáne. Anotah kawéq ání séhréh atanieéna mó anínká pukinabomo.

⁸ Ite ahbabáq animárí míaraunaraq Sísá Karáhéga ite kaweraitanieéna putiowe. Miraú púana Manikánka itensabé anotahtaq arutaboire ue aiq sokigi aíre.

⁹ Sísá Karáhé putiotaq wene korahq tunsabe Manikánka itensabé, Kaweqtaq míáhwe aitéhre. Kaweqtaq míáhwe aítana ite anotah séhréh aita aitaéna mókake mó ke ehweh ariténa ite íre ehweh aitanawire.

¹⁰ Ite Manikáne naruo animárí míaraunaraq wenahni putionsabe Manikánka insahwé aítaráire. Amahnága Sísá oga mía míai anínká ite insahwé aítarái kebá ména séhréh aita aitaire.

¹¹ Minawé aiq pútaq ehwéhsábé iwíáh iwíáhúne. Maniká Iteribonsabé moq iwíáh iwíáhúne. Itene Wahnah Sísá Karáhéga insahwé aitéhsábé Maniká Iteribonsabé anotah iwíáh iwíáhúne.

Éhrámaga miraúnka puké sansa áhwárówana Sísaga miraúnka oga mé sansa áhwáró ehwehne.

¹² Itega tagarionawe naho naho mah marákó marákó ahbabáq íre kotaq peh morá anínká ahbabáq áhwárówe. Wegá ahbabárúnka puké sansa áhwárówe. Moke anehe piah ké moq ahbabáruronsabé puku pukuowe.

¹³ Mósísiga sehgióro ú ehweh íre irarútaq mah marákó marákóipéqté kégá ahbabárowe. Sehgióro ú ehweh íre irarú púana Manikánka mó aniné ahbabáq mó aniné ahbabárué íre iwíáhúwe.

¹⁴ Ahbabáq íre iwíáhúwara Éhrámareq wene animárinseq puku pukuowe. Mósísi mío tanahráqkákáq pukuowe. Éhrámaga Manikánka pehragáhno ú ehweh anteruowara anehe piah kégá moq ahbabáráera pukuowe.

Éhrámawe anehe sú aniné píkísah tahnsáne.

¹⁵ Éhráma peh morá ání ména o sansa áhwárówana we anehe sú anímé peh morá anínká moq o sansa áhwárówana íre monseráh sánsátaré wíre. Ahqáho. Írakaumo. Sísane sánsánká Éhrámane sánsá kiotaikire. Éhrámaga ahbabárúnsabe wereq moke mó kereq puku pukuowe. Sísá Karáhéga áhnte ke séhréh aitanieéna itene ahbabáqsabe putiowe. Putionsabe Manikánka itensabé arutaboirena séhréh aítana oganúq itéhre.

¹⁶ Oganúq itéh sánsámé Éhrámaga ahbabáru sansámé íre peh morá sánsáne. Ahqáho. Írakaumo. Oganúq itéh sánsánká ite kaweraitehrana Éhrámaga ahbabáru sansánká ite anotahtaq íre kaweraitéhre. Éhrámaga peh morá ání ména ahbabárúnsabe Manikánka ite ómi kamah aiuwaq pukorahúne. Áhnte ahbábárowana Manikánka o sansanue oganúq itena itensabé, Kaweqtaq míáhwe aitéhre.

¹⁷ Peh morá anínká ahbabárúnsabe ahbabáqka áhnte wehuké saiqnaríéhrara puku pukuowe. Puku pukuowana oganúq itéh sánsánká Éhrámaga ahbabáru sansa kiotaikire. Sísá Karáhéwé peh morá anínká miraúnka Manikánka íné eqmaq núwátáirana iteba

míarautaq págege arámbéhríéna ótaq sansá, itega íre tagariaro sansánurautaq pehwehrue míaraugaq tagarowe. Itega mina tagéq ahtebahme Manikánka íné eqmaq núwátái aní ména wene arambehri tábúsoqme mira aruqaruruge.

¹⁸ Kawerue írátíáhro. Éhrámaga ahbabárúnka moke ahbabáronsabé Manikánka ómi mah kehiná kéhíná ehweh aritahráhire. Sísá Karáhéga kaweq sansánúnka Manikánka ómi mah kehiná kéhínánsábé, Kaweqtaq míáhwe aitená oganúq itahráhire.

¹⁹ Éhráma peh morá aní ména wega Manikáne ehweh anteruonsabe áhnte wehuké ahbabáq ke úkowe. Sísaga peh morá aní ména Wenabone ehweh tábúsoqme sehgiunsabe áhnte wehuké kaweraito púaq kaweqtaq mía míaoaráhúne.

²⁰ Wehukega ahbabáq áhnte kéhre siahtebageheéna Manikánka sehgióro ú ehweh náriuwe. Ahbabáq áhnte agúwana Manikánka séhréh aitéh sánsánká ahbabáq sansa kiotaikire.

²¹ Ahbabáqka wehuke saiqnariéhrara puku pukuowe. Itene Wahnah Sísá Karáhéga miraúnsabe Manikánka itensabé, Kaweqtaq míáhwe aitená oganúq itena áhntetaq séhréh aitená itensabé, Oga mía míaooro aitéhre.

6

Sísá pukútaq ite moq pukowana ehwéhne.

¹ Minayabe aneq íwíáhonehknono? Mahra íwíáhonehknono? Manikánka ite áhntetaq peh íregárita q séhréh aítankéhboq ahbabáq aruqaruroneheqmúne íwíáhonehknono?

² Ahqáho. Írakaumo. Pusa ké ahbabáq sansa súáhnserah ite moq pusa ké tahnsa méq ahbabáq suone. Minayabe árahue ahbabáq aruqaruronehknono?

³ Ite pusa ké tahnsa úkuna tanáhráq íre ahtebaho? Ite wání meraunaraq itereq Sísá Karáhéreq morá aní tahnsa úkuraunana we pukútaq ite moq pukowane.

⁴ Ite wání meraunawe itereq Sísá Karáhéreq pukuraune. Pukuraunara we maisarótaq itenkakáq maisarówe. Maniká Iteribo págege aní ména Sísá Karáhé iriwe oganúq atotaq itenkakáq iriwe oganúq itowe. Ite o sansanigeheéna iriwe oganúq itowe.

Ite Sísareq oga mía míauúne i ehwéhne.

⁵ Sísá Karáhé pukúwaq ite moraráq pukéq wereq itereq morá aní tahnsa úkowane. Mina únserah Manikánka Sísá iriwe oganúq atotaq itereq moraráq iriwe oganúq itowaq wereq itereq morá aní tahnsa mía míauúne.

⁶ Ite tagarionawe Manikánka itene irupipeqté áhbábáq íwíáh awankátaq táhparowe. Itene ahbabáq íwíáh parabaruanieéna Sísá awankátaq táhparótaq Manikánka itene ahbabáqkakaq mítaq táhparowe. Minayabe amahnága ahbabáqka ite íre saiqnariahrahire.

⁷ Itene ahbabáqka árahinsabé ite íre saiqnariahrahiro? Ahbabáqka pusa ké íre saiqnariahrahire. Ite pusa ké tahnsa úkúna puana íre saiqnariahrahire.

⁸ Sísá Karáhé pukútaq itereq pukowanayabé itereq wereq moraráq mía míaoneheqmúne. Mina aiq pútaq ehwéhne íwíáhúne.

⁹ Ite írátíonawe Sísá Karáhé mó íre pukinae. We pukúwana iriwe oganúq ato púana we mó íre pukinae. Mó íre pukorahi puana peh oga mía míainawire.

¹⁰ We peh morá tánáhráq pukú púana mó íre pukinae. Pukúnka ahbabáq sansa aiq saiqnariahrehre. Amahnága we oga mía míaime Maniká awahbeh sansá miraire.

¹¹ Mina inserahnoro. Itene naho áhbábáq sánsá aiq suto puag mó íre ahbabáronehe íwíáhoró. Itereq Sísá Karáhéreq moraráq oga méq Maniká awahbeh sansá miraoneheqmúne íwíáhoró.

¹² Ahbabáqka itene pukorahi inónká saiqnariahnehboq ahbabáq apubúue súáhro. Itene irupipeqté íwíáhgá ite áúgi ínehboq ahbabáq íwíáh apubúue súáhro.

¹³ Itega irutaboiro naneq meyanehéq itene aiayahnká ahbabáriyeho. Ahbabáriyehboq ite mó anínká mó anínkáue Manikánsabe, Néne ninonka are áwúge. Wahnahainto

teawéro. Itega pusa ké tahnsa míarotaq Manikánka oganúq ítárái puaq wensabé áhrabéq, Arene kaweq sansá miraoneheqmúne teawéro.

¹⁴ Manikánka séhréh aitéh púana Mósísiga sehgióro ú ehwehniká íre ehweh aitéhre. Minayabe ahbabáqka ite íre saiqnariéhre.

Sehgíra sansánká ite saiqnarawé ehwehne.

¹⁵ Minayabe aneq iwíáhonehnikono? Manikánka séhréh aitéhraq Mósísine ehwehniká íre ehweh aitéhnsábé ahbabáq aruqaruronehnikono? Írakaumo.

¹⁶ Sehgíra sansánká saiqnariéhme íre iahtebaho? Ite ahbabáq aruqarurirataq ahbabáqka saiqnariahnaq pukoneheqmóe. Ite Manikáne sansá sehgirataq kaweq sansánká ite saiqnariahnaq kaweqtaq mía míaoneheqmóe.

¹⁷ Menah itega ahbabáq aruqarururotaq ahbabáqka ite saiqnariaraire. Saiqnariaraitaq mó kegá aiq pútaq ehwéh iwáhnorurowaq ireq iwíáh iwíáhéq sehgirowana ahbabáqka saiqnariaraime Manikánka sabi iuwátáire. Minayabe Manikánsabe iwíáh iwíáh atone.

¹⁸ Kaweq sansánká ite saiqnariéhnsábé iwíáh iwíáh atone.

¹⁹ Íre irasa ké míéhboq kawerue irageheéna pahsuqme teiúge. Menah itega ahbabáqsabe irutaboiréq mira aruqaruronserah amahnága peh kaweq sansánsábé irutaboiréq kaweqtaq miáhro.

²⁰ Ahbabáqka ite saiqnariaraitaq itega kaweqtaq íre míahrahurowe.

²¹ Itega ahbabáruro sansánsábé amahnága iyehitehre. Itega ahbabárurotaqmé kaweq apéq meroo? Írakaumo. Mina onserahno kewé pukoneherawoe.

²² Ahbabáqka ite saiqnariarairana Manikánka sabirutairaq wene arambehri anímáí úkurowe. Minayabe ite kaweqtaq méyabe iwíáh iwíáhéq oga mérapeq mía míaoneheqmóe.

²³ Ahbabáqka saiqnariéhniká aneq apéq wehuke siro? Ahbabáqka saiqnariéh ké pukoneherawoe. Itene Wahnah Sísa Karáhénsabe aiq pútare atona kewé Manikánka wáh kaweraitena oganúq itena, Sísaq ahriahri mía míaoro aitéhre.

7

Oganúq itonsabe kaweq sansánonehe i ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímáíno, itega Mósísiga miraoro ú ehweh aiq ahtebahwe. Wehukene oga mé tanahráq mah ehwéhme anterúéhataq mi ehwéhniká ehweh aritahráhire. Se pukirataq mi ehwéhniká se íre ehweh aritahráhire. Minawé aiq írátíáh mino.

² Mi ehwéhniká, Arenawehqpa mía míaúno únsabe wenawehq oga míéh tánáhráq áuwéh áhréwé mi ehwéh aiq anterúéhre. Wenawehq aiq pukirana mó weh kéréhme mi ehwéh íre anterúéhre. We puki puana mi ehwéh íre anterúéhre.

³ Wenawehq oga míéhtáq mó weh kéréhrana mi ehwéhniká, Are ahbabáq ini móne atéhre. Wenawehq pukínaraqmé we mó weh kéréhráhire. Wenawehq puki puana mó wehkinsabé mi ehwéhniká, Are ahbabáq ini móne íre atahráhire.

⁴ Néne iyahnabo anímáíno, ite mi iní tahnsa móe. Sísa Karáhé pukútaq ite moq pukunsabé Mósísine ehwehniká amahnága íre ehweh aitéhre. Manikánka wenahni iriwe oganúq atowaq Sísaq animáí ukéq wene arambehri miraoneheqmúne.

⁵ Iteitene ahbabáq iwíáhgá saiqnariarai puaq Mósísine ehweh ireq mi ehwéhnsábé iuwahriehre éq pukorahúna ahbabáq aruqarurúne.

⁶ Sísaq moráráq pukowanayabé ite saiqnariarai nanéq soraq iuwena Mósísine ehweh moq soraq sueq amahnága Manikáne Awanka sokigi aí ó sánsánúne. Íre Mósísiga sehgióro ú sansa peh Manikáne Awanka sokigi aí ó sánsá sehgióneheqmúne.

Ahbabáq sansánká ite ahbabáraithe i ehwéhne.

⁷ Ite ahbabáronaraqmé aneq iwíáhonehknono? Mósísine ehwehme ahbabáq ehwehne iwíáhonehknono? Írakaumo. Peh morá mi ehwéh írátáunsabé ahbabáq ani múge iwíáhurauge. Mi sehiránká mahraréna, Mó aniné ménsámehnsánsabe aigará pabekíneho ire. Mi ehwéh írátáunsabé íné tagaríomé mó aniné ménsámehnsánsabe nigará pabekime ahbabáq míre.

⁸ Mi ehwéh irena íre sehgióráhuraunsabé ahbabáqka íné saiqnariarairana áhnte íre kaweq sansá néne nirupipeq áhwaraire. Mósísine ehweh íre kéhtáq tahirí ahbabáq árahue ahteboña iripo?

⁹ Mósísine ehweh íre írátáutaq, Íné kaweq ani múge iwíáhurauge. Anehe mi ehwéh kawerue irena, Ahqáho. Íné ahbabáq ani

¹⁰ púana pukorahuge iwíáhurauge. Wehukega oga míageheéna Mósísiga mi ehwéh irarúwe. Mi ehwéh irena, Íné íre oga míahrahuge éna peh pukorahuge iwíáhurauge.

¹¹ Mi ehwéh irena íre sehgióráhuraunsabé ahbabáqka péhe sánsá aintena saiqnariarairana, Íné pukorahuge iwíáhurauge.

¹² Minayabe anere enehknono? Manikánka iwíáh atowana Mósísiga irarú ehwehmé Manikáne ehwehnéna tábúsoréh éhwehnéna kaweq ehwéh míre.

¹³ Mi kawéq éhwéhnká íné íre kaweraintaráiro? Írakaumo. Mi ehwéh írátáugana ahbabáqka saiqnarawéna íre kaweraitaráire. Íné áhnte ahbabáq áni ména pukorahuge iwíáhinkeheéna mi ehwéhnká sokigi aníátáire.

Ahbabáqka ite saiqnariéh éhwéhne.

¹⁴ Ite írátíonawe Manikánka iwíáh atowana Mósísiga mi ehwéh irarúwe. Minayabe mi ehwéh kaweq ehwéhnirana ahbabáqka íné saiqnariéhra Maniká awahbeh sansá íre sehgióráhéna peh ahbabáq aruqaruruge.

¹⁵ Íné nuwahbeh kawéq sánsá mirainie iwíáhume íre mira aruqaruruge. Peh íre nuwahbeh ahbabáq sánsá mira aruqaruruge. Aneqsabé mira aruqarurugo? Minawé íre niahteboge.

¹⁶ Íné nuwahrieh ahbabáq sánsá mira aruqarurugana Mósísine ehwehnka néne ahbabáq sokigi anírana mi ehwéhmé peh kaweq ehwéhne iwíáhuge.

¹⁷ Minayabe íre ínénéga peh nirupipeqté áhbabáq iwíáhgá saiqnariéhknká ahbabáq aruqaruruge.

¹⁸ Kaweq sansá mirainauge uganawe íre miraorahuge. Íre miraorahunsabé íné tagaríomé nirupipeq kaweq iwíáh íre kéhre.

¹⁹ Íné nuwahbeh kawéq sánsá mirainie iwíáhume íre mira aruqaruruge. Peh nuwahrieh ahbabáq sánsá mira aruqaruruge.

²⁰ Íné nuwahrieh ahbabáq sánsá mira aruqarurunsabé íre ínénéga peh nirupipeqté áhbabáq iwíáhgá saiqnariéhknká ahbabáq aruqaruruge.

²¹ Íné mahraue tagaríóge. Íné nuwahbeh kawéq sánsánsábé iwíáhutaq ahbabáqka saiqnariéhnsábé íre miraorahuge.

²² Manikáne sansá peh kaweq sansáne iwíáhéna mi sansánsábé iwíáh iwíáhuge.

²³ Mirainauge iwíáhugana nirupipeq mó iwíáh kéhre. Ahbabáq iwíáhgá kaweq iwíáh kiotaiki puana ninonka nirutaboiru ahbabáqká saiqnariéhra ahbabáq aruqaruruge.

²⁴ Íné ahbabáq ani mío púana nirupipeq áhnte umehire. Insega séhréh aintena sabi nuwankéhbo?

²⁵ Ahbabáqka saiqnariéhnsábé pukorahuge. Manikáne sansá sehgiyabe nírana peh nirutaboiru iwíáhgá saiqnariéhra ahbabáqka. Minayabe insega séhréh aintena sabi nuwankéhbo uge. Sísa Karáhé itene Wahnahnka miraúnka Manikánka séhréh aintena sabi nuwahráhire. Minayabe wensabé iwíáh iwíáh atóge.

8

Sísa Karáhéga itene ahabábáq kaqiuwena Manikáne Awa iteba eqmaro ehwehne.

¹ Sehgióro ú ehwehniká Sísa Karáhéreq mía míaúna ke íre ehweh aitéhre.

² Aneqsabé íre ehweh aitehro? Ahabábáqka ite saiqnaríéhnsábé pukorahúnaraq Manikáne Awanka oganúq itena sabi íúwéhre. Sabi íúwéhra Sísa Karáhéreq mía míaúnayabé íre ehweh aitéhre.

³ Mósísiga sehgióro ú ehwehniká itene ahabábáq íre kaqiuwahráhire. Árahinsabébo? Itega mi ehwéh íre sehgoráhúne. Minayabe mi ehwéhniká íre kaweraitahráhire. Íre kaweraitahráhinsabé Manikánka webataq wewega itene irupipeqté áhbábáq íwíáh kaqiuwankeheéna wenahni eqmarowe. Eqmarowana ite tahnsá wéhúkéní úkéna itene ahabábáqsabe putiowe.

Itene ahabábáqsabe putiotaq Manikánka mi ahabábáq kaqsuonsabe amahnága itene ahabábáq íwíáhga ite íre saiqnariahrahire.

⁴ Íre iteite iuwahbeh ahabábáq íwíáh peh Manikáne Awanka íwíáh aitehraq we awahbeh íwíáh miraonsabé kaweq sansá Mósísine ehwehniká irari sansá mira aruqarurúne.

⁵ Sene sirupipeqté áhbábáq íwíáh mirao kegá ahabábáq sansansábé íwíáh íwíáhowe. Manikáne Awanka íwíáh arítéh árámbehrí mirao kegá wene sánsánsábé íwíáh íwíáhowe.

⁶ Sene sirupipeqté áhbábáq sánsánsábé íwíáh íwíáho kegá pukoneherawoe. Manikáne Awanka awahbeh sansánsábé íwíáh íwíáh atáh kegá oga mía míaowana sirunukiq sítéhre.

⁷ Sene sirupipeqté áhbábáqsábé suwahbeh kegá Manikáne ehweh íre sehgora peh anteruera Manikáne naruo miáhwe.

⁸ Sene sirupipeqté áhbábáq íwíáh sehgió kegá Maniká awahbeh sansá íre sehgoráhowe.

⁹ Manikáne Awanka itene irupipeq mía míairaq itene irupipeqté áhbábáq íwíáh íre miraira peh Manikáne Awanka íwíáh aitéh íwíáh miraowe. Sísa Karáhéne Awanka wene arupipeq íre mía míai anímé we íre Sísa Karáhéne ani míre.

¹⁰ Itega ahabábáruonsabé itene inonka pukorahi naneq mire. Sísa Karáhéga itene irupipeq míéhraq kaweqtaq míahrahéq iteyuwame oga mía míaowe.

¹¹ Manikáne Awanka itene irupipeq mía míainaraq wega Sísa Karáhé iriwe oganúq atonserah itene pukorahi inónká moq mókake iriwe oganúq itankéhe. Manikáne Awanka itene irupipeq mía míai puana mirainawire.

Manikáne Awanka séhréh aitéhraq ite Manikáne animárí úkorahúna ehwéhne.

¹² Minayabe ite anotah arámbehrí kéhre. Mi arámbehríwé íre itene irupipeqté áhbábáq sánsá miraé arámbehrí wíre. Ahqáho. Írakaumo. Néne iyahnabo anímáríno,

¹³ itene irupipeqté áhbábáq íwíáh mirairataqmé pukoneheqmóe. Manikáne Awanka séhréh aitéhnsábé itene irupipeqté áhbábáq íwíáh kaqsueq íre mirairataq oga mía míaoneheqmóe.

¹⁴ Manikáne Awanka íwíáh arítéh íwíáh sehgió kéwé Manikáne animáríne.

¹⁵ Manikánka Wenawa iteba eqmarowana Wenawanka ite saiqnarawéna áhre aitanabo? Írakaumo. Wene animárí míageheéna eqmarowana Wenawanka ite págege aitéh púaq ite Manikánsabe, Iteriboe atone.

¹⁶ Manikáne Awanka itene irupipeq ména, Néne animárí móe tei teininsabé ite tagarionawe ite Manikáne animárí múne.

¹⁷ Ite Manikáne animárí míona puag ite mókake wega ina naneq kaweq naneq awaq mianeheqmúne. Sísa Karáhé, iteruwahga aiq awaq mionserah itega mókake moke kaweq naneq awaq mianeheqmúne. Segá Sísa áwíoqnonserah ite moq íwíoqnagehe. Íwíoqnehrataq Sípane sánsá kawerue sehgiónaraq mókake we tahnsá méq wereq mía míaoneheqmúne.

Kaweqtapéq awaq me ehwéhne.

18 Mah marákóipéq míona tanáhráq íérinka irupipeq umehire. Mókake téhrehrabeq miáhnaraq áhnte kawéqtápéq púana irupipeq anotah eyóyóinae. Anotah eyóyói naneqka umehi naneq kiotaikína puana umehinsabé anetaníbo íwíáhéq kaweq-tapéqsabé áwénunonehe.

19 Ite Manikáne animáří púana wega mibeqté kaweraitahna sansá sokigi ainaraq ahtebanehe. Mi tanáhráq sínaraqsabé moke Manikánka miraú naneqka arutaboiréna áwénunire.

20 Téhwe moke miraú naneq anotah kawerarowana anehe abehrúkúwe. Íre wewega abehrúkúwe. Írakaumo. Peh Manikánka abehrúkúno atowana mira agúwe. *(Stat 3.17-19)*

Amahnága mi naneqka Manikánka kawerarahna tanáhráqsabé áwénunire.

21 Mókakewe moke miraú naneq mó íre kárékinae. Manikánka omasa tánáhráq moke mi naneq kawerarankéhe. Ahbabáqka ite wene animáří íre saiqnariahrah inserah kareki sansánká moke miraú naneq íre saiqnariahrahire.

22 Ahre inínká ani maqmianaitaq érsinsabé uwo uwoire. Ite tagarionawe uwo uwoinserah moke miraú naneqka naho naho uwo uwoéna amahnágaákáq uwo uwoéna kaweq tanáhráq sínaraqsabé áwénunire.

23 Uwo uwoéna kaweq tanáhráq sínaraqsabé áwénuniraq ite wehukega moq uwo uwoéq áwénunúne. Manikánka Wenawa téh iteba eqmarowana iteba mía míaéna séhréh aitéhre. Minayabe anehe wega itene inonkansabé, Kaweq inónká úkúno aitena néne animáří móe aitanawire. Mi tanáhráqsabé arutaboiréq áwénunúne.

24 Manikánka ite kaweraitena oganuq itaráirana amahnága inonka kaweraitahna tanáhráqsabé áwénunúne. Áwénunúna naneq tagónaraq tahirí íre áwénunúna irino. Aiq tageh anínká mó íre áwénunire. Wega aiq tageh puana aneqsabé mó áwénuninkehbo?

25 Itene iuranka íre tagóna naneqsabé áwénunúne. Manikánka aiq mirainawire íwíáhéq pehwehrue áwénunúne.

26 Íre págege ke míonana Manikáne Awanka séhréh aitéhre. Manikánsabe, Aneq ehwéh púrerue teawenéhknono únana Manikáne Awanka séhréh aitéhre. Wega itene irupipeq miéhraq itega íre ehwehnorahúna tanáhráq peh mukaq mukaqsúnana ite séhréh aitanieéna wene íwíáh Maniká teawena iteitene umehi naneqsabé púreraitéhre.

27 Manikánka itene irupipeqté íwíáh tagaríéhre. Wenawanka Maniká awahbeh sansá tagaríéh púana ite wene animarínsabé púreraitéhrana Manikánka wene púreq ehwéh íréhre.

28 Wenahni táhnsá míageheéna Manikánka omaq itowaq wensabé irutaboirúne. Ite tagarionawe ite meirena kaweraitanieéna Manikánka moke kaweq tanáhráqkákáq moke íre kaweq tanáhráqkákáq séhréh aitéhre.

29 Téhwe Manikánka ite tagariowe. Tagarawéna wenahni táhnsá míageheéna ite omaq itowe. Sísa iteruwah ebeq kénéa míowaq ite wenábáqmari míone.

30 Manikánka ite omaq ito ke íáhrabéna itensabé, Kaweqtaq miáhwe aitéhre. Kaweqtaq miáhwe aitéhnsabé wega itensabé, Ínéba méq kaweqtaq mía míaunserah míagehe aitowe.

Manikánka itensabé ahriahri arutaboiraitéh éhwéhne.

31 Manikánka itensabé, Ínéba méq kawetaq mía míaunserah míagehe aitonsabe aneq íwíáhonehknono? Wega ite íéhneh aitéhnsabé itene naruoga íre saiqnariahraho mino.

32 Manikánka wenahni íre saiqnatasa peh moke itene ahbabáqsabe pukinkeheéna eqmarowe. Wega íre saiqnato puana moke kaweq naneq náiena séhréh aitanawire.

33 Wene animáří míageheéna Manikánka ite omaq ito púana insega ite ehweh aitanakéhbo? Írakaumo. Maniká wewega itensabé, Kaweqtaq miáhwe aitéhre.

34 Manikánka kaweraito púara inseréhga itene ahbabáqsabe ehweh aitera kamahigéhbo? Írakaumo. Sísa Karáhéga itene ahbabáqsabe putiowana iriwe oganuq atowana wega amahnága Maniká Iteribone ayah púpeq ména itensabé púreraitéhre.

³⁵ Sísá Karáhéga itensabé arutaboiraitéhre. Íre kaweq tanáhráq sínawe, íeri tanáhráq sínawe, íwíoqné tanáhráq sínawe, ehwehrahna tanáhráq sínawe, tabonah tanáhráq sínawe, pukorahúna tanáhráq sínawe, ite subiqme kamah aíra tanáhráq sínawe Sísaga itensabé íre arutaboiria peh iuwankéhbo? Írakaumo. Moke mi tanáhráq moq arutaboiraitena iteba mía míainawire.

³⁶ Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Arene animárí míonayabé sega ahkakebopoq iubiq suaneherawoe. Wehukega sipisípiq subiq súáhnserah ite moq iubiq suanehe íwíáhowe ire *(Buk Song 44.22)*

³⁷ Moke teiyú tánáhráqsábé áhreonehnikono? Írakaumo. Sísaga itensabé mi tanáhráqkákáq arutaboiraitena íéhnehi puaq itene naruo kiotaikorahúne.

³⁸ Mó kegá miraonsabé wega itensabé íre arutaboiria peh túbáh aginabo? Írakaumo. Ite pukonaraqmé oga míonaraqmé Manikánka itensabé íre arutaboiria peh túbáh aginabo? Írakaumo. Íópeqté kéwé owainawamarímé anotah wahnáh kéwé sega miraonsabé Manikánka itensabé íre arutaboiria peh túbáh aginabo? Írakaumo. Amahnága íre kaweq tanáhráq kéhnsábé mókake íre kaweq tanáhráq sínaraqsábé Manikánka itensabé íre arutaboria peh túbáh aginabo? Írakaumo.

³⁹ Sehwerapeqté náneq kéhnsábéwé, maraipéqté náneq kéhnsábéwé, Manikánka moke miraro naneq kéhnsábéwé Manikánka itensabé íre arutaboria peh túbáh aginabo? Írakaumo. Itene Wahnah Sísá Karáhé kéronayabé Maniká Iteriboga íre túbáh agia peh ahriahri itensabé arutaboiraitanawire. Minawé aiq tagaríóge.

9

Poraga Ísara keyábé arutaboirú ehwehne.

¹ Íné Sísá Karáhéne ani míó púana péhe éhwéh íre teiasa peh aiq pútariahnsanuge. Manikáne Awanka nirupipeq ména aiq pútaróne aintéhre.

² Nánuwahrah Isará ké Sísá Karáhé íre tagaríáhnsábé nirupipeq umeh agu aguire.

³ Nánuwahrah Isará kégá Sísá kéréra oga míáhtáq tahirímé íné iraipéq pokéyabe íre ahqáho u irino.

⁴ Ísara ke Manikáne animárí míageheéna Manikánka naho omaq itowe. Omaq itowara igaqnaréhga Manikáne págege tehreh naneq tagowana wega omasa éhwéh teriuwe. Wegá Mósisi iwíáh atowana sehgióro ú ehweh teriuwe. Manikánsabe iwíáh iwíáh ató sansa sokigi ariena mókake awinauge ú ehweh teriuwe.

⁵ Itene igaqnaréh anotah ke míówe. Sísá Karáhéga mah marákóípéq tutaq wenano Ísara iní míówe. Sísá Maniká ména moke miraú naneqkákáq wahnahniraq wensabé ahriahri iwíáh iwíáh atone. Aiq míre.

Manikánka Ísara kebá miraú sansansábé éhwéhne.

⁶ Naho naho Manikánka Ísara keyábé, Néne animárí míageheéna omaq itóge úwe. Amahnága áhnte Ísara kegá Manikánsabe suwahriehre éra íre wene animárí míáhwe. Minayabe Manikánka teriu ehweh abehq úkiro? Írakaumo. Manikánka Ísara kené sinahwaréh wene animárí míageheéna ómi íre omaq sitowe.

⁷ Minayabe wega íre moke Ébárahmane animárí omaq sitowe. Peh morá wenahni Áhísáhkine animárí Ísara kené sigaqnaréh míówe. Manikánka Ébárahma naho teawena, Arenahni Áhísáhkiwe itene igaqna míankehe úwe. *(Stat 21.12)*

⁸ Mah éhwéh áwahewé íre Ébárahmane ahrega maqmaro animárínká Manikáne animárí úkowe. Írakaumo. Peh Manikáne ehwehnsabé aiq pútare ata atao kegá Ébárahma kahnáh kée ue síwírarítáhwe.

⁹ Mi éhwéhnúmé Manikánka Ébárahmansabé naho mahraréna,

Mó opéq kouwekinaraq Sára arene ahrega animai maqmarankéhe úwe. *(Stat 18.10,14)*

¹⁰ Mó ehwéhnsábé iwíáhoró. Áhísáhkine ahre wenáwíq Árébékaga morágáké téhraníte maqmiowe. Sibowáwé peh morá itene igaqna Áhísáhkie.

¹¹ Sinowagá maqmianaútaq sega kaweq sansánkákáq ahbabáq sansánkákáq íre mirao-rahuye. Minayabe íre seyene arambehriyabé peh morá Maniká awahbeh iwíáhga aiq pútaraginkeheéna omaq sitowe.

¹² Mi tanáhráq Manikánka sinowansábé,
Ebeq piah anínká anehe piah aní awahbeh arámbéhrí mirainkehe úwe. *(Stat 25.23)*

¹³ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,
Anehe piah aní Sékópansabé nirutaboíréna ebeq piah aní Ísonsabé nuwahriehre ire. *(Lo 21.15)*

¹⁴ Manikánka aiq irarúnsabe aneq iwíáhonehnikono? Wega íre tábúsoq sitéhre iwíáhonehnikono? Ahqáho. Mira iwíáh íre orahúne.

¹⁵ Manikánka Mósísinsabé naho mahraréna,
Ínénéga iwíáhu aní séhréh ataníe. Ínénéga niruní ánínsábé nirutaboírataníe úwe. *(Kisim Bek 33.19)*

¹⁶ Manikánka wehukení omaq atáhnsábé íre mi aníné iwíáh wíre. Íre wene arambehriga séhréh atéhrena peh Manikánka wehukenínsábé arutaboíréna séhréh atéhre.

¹⁷ Mósísi Ísipi marárórápéq míotaq Manikáne ehwehnka mibeqté wáhnánsábé mahraréna,

Néne págege sansá sokigi arinieéna wahnahnúno ataráuge. Minayabe mah kehiná kéhínánká néne págege sansá ahtebagehe ire. *(Kisim Bek 9.16)*

¹⁸ Minayabe Manikánka wehuke tagéna iwíáhéna mó keyábé arutaboíréna séhréh aritena mó keyábé, Saiyo animáří méq mitaq miáhro arítéhre.

¹⁹ Ite miáhrabeqte ánínká ínénsabe, Maniká wewe awahbeh iwíáh mirainsabé árahinsabé itene ahbabáqsabe ehweh aitehro kasenire. Kasenéna, We awahbeh iwíáh mirainsabé wehukenínká we awahbeh iwíáh íre miraorahi mino ire.

²⁰ Itewe peh wehuke puag Manikánsabe abehq éhwéh kaseniyeho. Kunubaga ehwehniatq tahirímé miraréh ánínsábé, Aneqsabé mahna tahnsa miraintahno iripo? Írakaumo.

²¹ Kunuba miraréh ánínká peh morá áwánkátáté kawerue mirai kunúbáákáq íroke kunúbáákáq miraime ehweh atanabo? Írakaumo. Kunuba miraréh ánínká wewene arambehri puana we awahbeh iwíáhue miraréhre.

²² Manikánka moq we awahbeh iwíáhue miraréhre. Wehukega wene págege sansá tagageheéna Manikánka kamah arie sansa sokigi arítéhre. Wega ahbabáq keyabé síwénunéna peh mótaq mótarue ehweh aritena anotahtaq kamah arinkéhe.

²³ Wega wewe anotah aní mé sansánkákáq wewe págegeue séhréh aite sansánkákáq sokiginieéna ite wene animáří arutaboíraitena iwíáhéna, Mókake ite néne téhrehrebeq kaweqtaq míagehe úwe. Mi iwíáhwé peh wewene iwíáhe.

²⁴ Manikánka íre peh morá ite Ísara keyábé arutaboíraitena omaq itowe. Wega nahnso keyábé moq arutaboíraitena omaq sitowe.

²⁵ Minayabe Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Óséaga púkuipéq sehiranéna Manikáne ehweh mahraréna,

Nahnso keyábé, Menah ite íre nánuwahrah ke woe. Itensabé, Nánuwahrah kee aritaníe. Íre nirutaboírurau keyábé, Nirutaboíruge aritaníe úwe ire. *(Hosea 2.23)*

²⁶ Mi ehwéhniká mó mahraréna,
Wega mi keyábé, Ite íre néne animáří móe arítaráurabeq, Ite íné oga mía míau Manikáne animáří móe aitaníe úwe ire. *(Hosea 1.10)*

²⁷ Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Áísáiaga naho Ísara keyábé iwíáhéna anotahtaq mahraréna,

Nahmbísibeq arahwé áhnte kéhre. Ísarane anahwaréh mina tahnsa áhnte agirana Manikánka peh táhmaro kaweraritankéhe.

²⁸ Wega mó mah kehiná kéhínánsábé ehweh aritena apubúue kamah arinawire úwe. *(Aisaia 10.22,23)*

²⁹ Minayabe Áísáiaga mó mahraréna,

Itene moke miraorahi Wahnáhnká anotahtaq kamah aiena íre túbáh agútaq tahirímé wega Sóróma suwahpeqte kéreq Kómóra suwahpeqte kéreq subipáhrarutonserah iteinahréh moq subipáhrarúéh irino úwe. *(Aisaia 1.9)*

Ísara kegá íre aiq pútare ató ehwehne.

³⁰ Mi ehwéh ireq aneq iwíáhonehknono? Téhwe nahnso kegá kaweqtaq méyabe íre sirutaboiruwe. Amahnága sega Manikáne ehweh irera aiq pútare atáhnábé Manikánka sensabé, Ite kaweqtaq míáhwe arítéhre.

³¹ Ísara kegá Mósísiga sehgióro ú ehweh sehgioneheqmúne éra mi ehwéh íre seh-gioráhowe. Minayabe se kaweqtaq íre míahrahowe.

³² Aneqsabébo? Segá íre aiq pútare atera peh seyene arambehriyabé iwíáh iwíáhowe. Minayabe wehukega ahtate ébáh íre tagéra siyobetaq pegue inahnsobónserah sega íre aiq pútare atera peh áhwára áhwáraowe.

³³ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Tagariáhiro. Íné Sáióna sawéhrápéq* Ísara kené ahtapeq siyobetaq pegue inahnsoboráhi ebáh máróge. Mitaq kéhnsábé wehukega surahoneherawoe. Wensabé aiq pútare atáh ké íre siyehitanawire ire. *(Aisaia 8.14, 28.16)*

10

Ísara kegá Manikáne sansa íre írátíáh éhwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímárino, íné anotahtaq nuwahbehme Manikánka Ísara ke nánuwahrah merirena kaweraritankeheéna púreq aruqaruruge.

² Íné teiúme sega Manikáne sansá sehgieyabe sírara peh mi sansá íre ahtebah puara áhwára áhwáraowe.

³ Manikánka wehuke kaweraitéh sánsá íre ahtebahwe. Peh seyene iwíáho sansá mira aruqaruronsabé Manikánka kaweraitéh sánsá íre sehgiówe.

⁴ Mósísine ehwehnka itensabé, Kaweqtaq míáhwe íre aitahráhirana peh morá Sísá Karáhéga itensabé, Kaweqtaq míáhwe aitahráhire. Minayabe Manikánka moke Sísansabé aiq pútare atáh keyábé, Ite kaweqtaq míáhwe aitéhre.

⁵ Mósísiga sehgióro ú ehweh sehgió keyábé wega naho sehiranue mahraréna, Néne ehweh kawerue sehgióra kegá oga mía míaiagehe úwe. *(Wok Pris 18.5)*

⁶ Manikánka Sísansabé aiq pútare atéh ánínsábé, Are kaweqtaq míáhne atéhrana Manikáne ehweh sehgiore. Mi anínká iraréna, Insega íopeq pokinabo itene irupipeq iwíáhiyeho ire. Sísá Karáhé íopeqte kiweranehe iwíáho? Mira iwíáh íre oro.

⁷ Mi anínká mó mahraréna, Insega pusa ké míahrabeq pokinabo kaseniyeho ire. Sísá Karáhé pusa ké míahrabeqte tumeranéhe iwíáho? Mira iwíáh íre oro.

⁸ Mi kasé éhwéhnsábé Manikáne ehwehnka mahraréna, Néne ehweh peh wahtotaq kéna itene irupipeq kéhraq íwéhrate irarewe ire. *(Lo*

30.12-14)

Mi ehwéhmé aiq pútare atona ehwéhnsábé íwáhnorúne.

* **9:33:** Sáióna sawéh Sarúsarama suwahpeq kéhre. Mó kegá Sarúsarama suwahpeqsabé Sáiónae ue áwíratówe.

⁹ Íwáhnoréq mahraue teiune. Sísa néne Wahnah mire íwéhrate iraréq wega pukútaq Manikánka iriwe oganúq atonsabe irupipeq iwíáhirataq wega meirena kaweraitankéhe.
¹⁰ Manikánka irupipeq aiq pútare atáh ké insahwé aitená íwéhrate, Sísa néne Wahnah mire irare ke kaweraitéhre.

¹¹ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,
 Wensabé aiq pútare atáh ké íre siyehitanawire ire. (Aisaia 28.16)

¹² Manikánka Ísara kereq nahnsó kereqsabé peh morá iwíáhire. Itene Wahnahka Ísara kereq nahnsó kereq wahnahnaitena wensabé áhrabo kené ehweh irena kaweraitena séhréh aitéhre.

¹³ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,
 Are néne Wahnah míahno. Íné séhréh ainto ue áhrabira kewé Manikánka kawerari-
 tanawire ire. (Joel 2.32)

¹⁴ Wehukega Sísansabé íre aiq pútare atéhrataqmé árahue néne Wahnah mé íné séhréh ainto ue áhrabigehbo? Sísa éhweh íre íréhrataqmé árahue aiq pútare atagéhbo? Sísa éhweh terí ání íre míahnaraqmé árahue iragéhbo?

¹⁵ Sísa éhweh terié ké íre eqmaq súéhrataqmé árahue korerigéhbo? Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,
 Kaweq ehwéh teríra ke sirara tagehrataq sene sirupipeq eyoyóinae ire. (Aisaia 52.7)

Áhnte Ísara kegá kaweq ehwéhnsábé íre aiq pútare ató ehwehne.

¹⁶ Moke kaweq ehwéh íráh kegá mi ehwéh sehgioo? Írakaumo. Minayabe Áísáíaga naho mahraréna,
 Itene Wahnahno, itega teriuna ehwéhnsábé inseréhga aiq pútare aitaho úwe. (Aisaia 53.1)

¹⁷ Ite tagarionawe ite Manikáne ehweh ironaraq aiq pútare atone. Mah ehwéhme Sísa Karáhéga téh irarúwe.

¹⁸ Minayabe kasenuge. Ísara ke mi ehwéh íre írátóo? Sene ahrrate mi ehwéh aiq írátówe. Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,
 Se míáhrabeq mi ehwéh aiq teriatowara íráhwe. Mi ehwéhká mah marákó márakóipéq aiq abae agire ire. (Buk Song 19.4)

¹⁹ Mó kasenuge. Ísara kegá mi ehwéh áwahe íre ahteboo? Ahqáho. Segá aiq ahtebowe. Minayabe Mósísiga sehiranéna Manikánka irarú ehweh mahraréna,
 Nahnsó ke íre áwiqkakaq ké míáhwe. Se íre anotah ke míáhwe. Se íre ahtebah ke míáhwana ínéga mi ke kaweraritahnaraq itega abiahnsa ariteq taonsahoneheqmóe úwe íre. (Lo 32.21)

²⁰ Áísáíaga íre áhreia Manikánka irarú ehweh pahsuqme mahraréna,
 Ínénsabe íre ninebahruro kegá ínéba sewe. Ínénsabe íre kabaruro kebá ábóraraguraue úwe.

²¹ Ísara keyábé Áísáíaga mó sehiranue Manikánka irarú ehweh mahraréna,
 Ahriahri mi ke séhréh ariteyabe nírra se saiyoéra néne ehweh anteruq anteruowe úwe. (Aisaia 65.1-2)

11

Manikánka Ísara keyabé arutaboirarito ehwehne.

¹ Ísara kewe saiyo ke míáhnsábé kase ehweh kéhre. Manikánka sensabé anetaníbo éna kaqsuehro? Írakaumo. Ínéwé Ísara aní múge. Íné Ébárahmane anahwa úge. Íné Pénsámíni kahnáh aní múge.

² Manikánka naho iwíáhue omaq sito ke amahnága íre kaqsúéhre. Manikáne ehwehnka Éráisa éhweh irarime aiq ahtebaho? Éráisaga Ísara kené ahbabáqsabe Maniká teawena,

³ Néne Wahnahno, sega arene ehweh irare ke aiq subiq sutowe. Arensabé iwíáh iwíáh atonarabeqte táhbé aiq sokorúáhwe. Ínébataq míónsábé sega íné ninebahrué nubiq suaneherawoe úwe. *(1 King 19.10,14)*

⁴ Mi ehwéh mirarúnsabe Manikánka aneq ehwéh teawuwo? Wegá mahraréna, Ínéga se omaq sitó púara áhnte wehuké 7 táhúséni (7,000) wehuké íné íre nuwera péhe máníká wenáwíq Páhrinsabé íre káuqmunue iwíáh iwíáh atáhwe úwe. *(1 King 19.18)*

⁵ Mina inserah ibora táhmaro ke Manikáne sansá íre susa peh kaweqtaq míáhwe. Manikánka ite arutaboírue séhréh aítana, Néne animárí móe ue omaq itéhre.

⁶ Íre itega arambehriúnayabé peh wewega arutaboírue séhréh aítana omaq itéhre. Manikánka itene arambehriúnayabé omaq itéhtáq tahirímé séhréh aíte sansa íre kéh irino.

⁷ Minayabe aneq iwíáhonehknono? Áhnte Ísara kegá, Kaweqtaq mé sansa sehgióneheqmúne éra íre miraorahowe. Peh morá Manikánka omaq sito kega ahtebowara mó kegá sirupipeq íre irahráhuwe.

⁸ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Manikánka múguwahgu iwíáh aritowara se súde ke tahnsa úkéra pusa ké tahnsa úkuwe. Sene siuranka íre tagia sene siahrega íre irahráhowe. Amahnágaákáq se mina tahnsa míáhwe íre. *(Lo 29.4; Aisaia 29.10)*

⁹ Tébitiga minayabe aiq mahraréna, Kahnkapi wah paríéhraha tahkapi póeráhq subitíéhraha ebahnka wehukéniné aigará subínserah sega wahba táhútáhúrorabeq anotah kamáh ariena subipáharuanawire.

¹⁰ Sene siuranka íre tagahrahéna múguwahguigehe. Se sibobiah antera ké tahnsa ahriahri nogígehe úwe. *(Buk Song 69.22-23)*

Manikánka nahnso ke kawerarito ehwéhne.

¹¹ Íné kase ehweh kéhre. Ísara kegá Manikánka kawerarítéh sánsá íre ahtebahnsabé ahriahri peh ahbabáq ke míaneherabo? Ahqáho. Írakaumo. Segá Manikáne sansánsábé, Iuwahriehre ensabé we awahbeh sansánue nahnso ke kawerarítéhre. Ísara kegá mina tagéna iwíáhéna, Ite minayabe iuwahbehre. Ite moq kaweraito igeheéna nahnso ke kawerarítéhre.

¹² Ísara kegá Manikánka kawerarítéh sánsánsábé iuwahriehre ensabé Manikánka mah kehiná kéhína séhréh arítéhre. Ísara kegá Manikáne sansá sinehepeq súónsabe wegá nahnso ke séhréh arítéhre. Mókéke áhnte Ísara kegá Maniká awahbeh sansánsábé suwahbáhnaraq ite tagarionawe mi kereq mó kereq áhnte kawerarítánkéhe.

¹³ Nahnso keo, amahnága ite ehweh teiúge. Manikánka ínénsabe, Néne ehweh nahnso ke korerio éna eqmaq núwátái puana néne arambehri áhnte kaweq arámbéhrí wíre iwíáhuge.

¹⁴ Mira iwíáhunsabé táhmaro nánuwahrah Isará kegá néne arambehri tagéna iwíáhéna, Manikánka ite moq meirena kaweraiteyabe iuwahbehre éra Manikápa kouwekirataq kawerarítánkéhe.

¹⁵ Manikánka Ísara keyábé ahqáho aritonsabe nahnso ke insahwé aritena kawerarítéhre. Wegá Ísara keyábé kowe aritahnaraq se pusa ké oga úkonserahnue míagehe.

¹⁶ Asiu kegá sene sánsánéna ákáhtaq wíti paráwáh mewe páréti tírótaq peh morá páréti Maniká áwéwe. Maniká áwé puara mó ákáhtaq wíti paráwáh mewe tíró páréti moke Manikáne wíre. Manikánka awanká ánúq matiahnaraq moke ayahnaweakáq wewene úkire.

¹⁷ Ísara kewé kaweq oríwí awánká tahnsa míáhwaq ite nahnso kewé abehq oríwí awánká tahnsa míáhwe. Manikánka kaweq oríwí awánká ayahnawe apiruena ite abehq oríwí

áwánká ayahnawe mitaq táhparena táhrowana kaweq awánká ano kéhnsábé kawerue kírêhre.*

18 Ite amahnága kaweqtaq míáhnsábé Ísara ke kiotaikúne íwíáhiyehboq peh tábúsoqme iwíáhoru. Ite awanká ayahnawe tahnsá míáhwe. Awanká ayahnawe anonka ánúqtaq íre tuire. Írakaumo. Awanká ánúq anonka ayahnawerapeq kíre.

19 Itega mahraréq, Manikánka ite awanká ayahnawe ákáhnababí táhparanieéna mibeqté áyáhnáwé apirutaire eme

20 aiq pútaq ehwehnowe. Ísara ke Sísansabé íre aiq pútare atáhnsábé apirúéhre. Ite nahnso ke Sísansabé aiq pútare atáhnsábé Manikánka ite kaweq awánká ákáhnababí táhparéhre. Minayabe ite píribahriyehboq áhreué míáthro.

21 Manikánka téh kárái ayáhnáwé apirutainserah ite píribahri ke míéhrrataq ite moq apiruankéhe.

22 Kawerue iwíáhoru. Manikámé arutaboiri aní ména kamah aieráhi aní míéhre. Wega wene sánsánsábé suwahrieh ke kamah ariena ite wene ehwehnsabé suwahbeh keyabé arutaboire. Wene ehweh íre sehgirataq ite moq apiruena kamah ainkéhe.

23 Manikánka apiruo ayáhnáwéwé táhparena táhrawe kawerarahíre. Ísara kegá sene píribahri sansá suera aiq pútare atéhrrataq wehukéninká apirúéh áyáhnáwé kawerarahínserah Manikánka Ísara ke kawerarahíre.

24 Wehukéninká abehq óríwí áwánká ayahnawe mewe kaweq oríwí áwánká ákáhnababí táhparena táhrawe kawerarahíre. Mina inserah Manikánka ite nahnso ke kawerairáire. Kaweq oríwí áwánká ayahnawe mewe seyene kaweq oríwí áwánká ákáhnababí táhparena táhrue kawerarahí sánsámé íre págege sansáne. Mina inserah Manikánka Ísara ke mókake kawerairánkéhe.

Manikánka nahnso kéreq Ísara kereqsabé arutaboiri ehwehne.

25 Néne iyahnabo anímáríno, itega kawerue ahtebageheéna menah Manikánka íre pahsutai ehweh amahnága teiníe. Ite ahteberrataqmé píribahri anímárí íre míagehe. Amahnága Ísara kene sirupipeq págegeéra Manikáne sansá íre íráhwe. Mókake nahnso kegá awehraq wene sánsá sehgirataqmé Ísara kegá iragéhe.

26 Mi tanáhráqmé Manikánka moke Ísara ke merirena kawerairánkéhe. Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Kawerairahna anínká Sarúsarama suwahpeq sínaraq wega Sékópane anahwaréhne ahbabáq kaqsuankéhe íre.

27 Manikáne ehwehnka mó mahraréna, Sigaqnaréh teriunserah sene anahwaréhne ahbabáq kaqsuaníe íre. (*Aisaia 59.20-21; Jeremaia 31.33*)

28 Ísara kegá Sísá ehweh irera iuwahriehre ensabé Manikáne naruo úkurowaq ite nahnso kegá mi ehweh ireq sehgiówe. Manikánka Ísara ke téh omaq sitena sigaqnaréhyabe naho arutaboírú púana amahnága sinahwaréhyabe moq arutaboire.

29 Manikámé íre mó iwíáh mó iwíáhi aní míre. Wega náwinie íwíáhínaraqmé náwinawire. Wega aiq omaq sitóge ínaraqmé anehemé íre kaqsuankéhe.

30 Menah ite nahnso kegá Manikáne ehweh anterutowara amahnága Ísara kegá wene ehweh anterúáhnsábé wega itensabé arutaboiréna séhréh aitéhre.

31 Ísara kegá Manikáne ehweh anterúáhwana Manikánka itensabé arutaboiréna séhréh aitéhnserah mókake sensabé arutaboiréna séhréh aritánkéhe.

32 Ómi kegá wene ehweh anterúónsabe Manikánka, Ahbabáqka ite saiqnariankehe aritéhre. Anehe wega mah kehiná kéhínásábé arutaboiréna séhréh aritánkéhe.

* **11:17:** Ísara kegá sene sánsánéra óríwí awanká íre kaweq ayáhnáwé apiruera mó kaweq awánkátápéqté áyáhnáwé apiruqme mitaq táhparera táhrahwana kirena kaweq oríwí sérá íyéhre.

Manikánsabe iwíáh iwíáh atanéhe i ehwéhne.

³³ Manikámé áhnte séhréh aitéh ání ména moke tagarawéna anotah ahtébiá ání míre. Ite peh wehuke míona puaq wega tábúsoqme iwíáhi sansámé itega íre ahtebahrahúne. Wega mirai sansámé itega íre ahtebahrahúne.

³⁴ Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Wehukenínká itene Wahnahne iwíáhwé ahtebahrahiro? Írakaumo. Wehukenínká we áwáhnororahiro? Írakaumo. ire. *(Aisaia 40.13)*

³⁵ Wene ehwehnka mó mahraréna,

Wehukenínká Maniká ebeq náwinana Manikánka íné nánino iwíáhono? Írakaumo ire. *(Jop 35.7, 41.11)*

³⁶ Manikánka wewega moke kéh náneq mirarowe. We moke kéh náneq áwahe wíre. Minayabe moke kéh náneq peh wewene wíre. We anotah aní puaq ahriahri wensabé iwíáh iwíáh atone. Aiq míre.

12

Itene inónká Maniká awe ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímárinó, néne ehweh kawerue íráhro. Manikánka ite kaweraitena séhréh aitéh puaq itene inonka we áwéro. Ite oga míáhtáq itene inonka we náwíransabé kaweqtaq méq we awahbeh sansánoro. Minawé Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh sánsáne.

² Itega Maniká awahbeh sansánigeheéna wega itene irupipeq o iwíáh aitéhre. Mah marákó marákóipéqté sánsá sehgiéhboq peh Manikánka iwíáh aitéh sánsánoro. Mirairataq Maniká awahbeh arámbéhrí miraéq wene kaweq tábúsoréh sánsámé we awahbeh sansámé ahtebahrahowe.

Manikánka náíatái pagégératé wene arambehri sehgióro i ehwéhne.

³ Manikánka íné séhréh aintéhsabé ínéga teiéna ehwéh íráhro. Itega, Íné anotah aní múge éq arerensabé iwíáh iwíáhiyeho. Írakaumo. Arerensabé peh tábúsoqme iwíáhoró. Manikánka aiq pútaq iwíáh aitéhnserah tábúsoqme iwíáhoró.

⁴ Wehukeníné anonka peh morá ánónkánirana áhnte naneq kéhre. Mi naneqmarínká íre peh morá arámbéhrí miraorahowe.

⁵ Mina inserah moke ite Sísa Karáhé tagariona kewé áhnte méq Sípane anonka tahnsá míone. Ite íre peh morá arámbéhrí miraúne. Íre itebataq itebatarue mía ite peh morá ánónká tahnsa míone.

⁶ Manikánka séhréh aitena wewega mó arámbéhrí mó arámbéhríue íatáire. Minayabe ite íre peh morá arámbéhrí kéhre. Manikánka arensabé, Ínéga iwíáh atahna ehwéh irarúno atahnaraqmé arega aiq pútare atahnanserahnue pahsuo.

⁷ Séhréh arito atahnaraqmé kawerue séhréh arito. Síwáhnorúno atahnaraqmé tábúsoqme síwáhnorúno.

⁸ Mó kené iwíáh kawerarito atahnaraqmé tábúsoqme miraúno. Wehwehúno atahnaraqmé eyoyóue wehwehúno. Wahnahnúno atahnaraqmé tábúsoqme iwíáhue wahnahnarito. Mó keyábé arutaboairarite séhréh arito atahnaraqmé eyoyóue séhréh arito.

Mó Sísa tagariáh keyábé arutaboairarito i ehwéhne.

⁹ Mó keyábé aiq pútaq irutaboairarítáhro. Moke ahbabáqsabe anotahtaq ahqáho ato. Ahbabáq sansa pehragéq peh kaweq sansá ambubuuue sehgióro.

¹⁰ Iteruwahrahyabé irutaboironserah moke Sísa tagariáh keyábé moq irutaboiréq sensabé iwíáh iwíáhéq sensíwíq pankeráhro. Íre arene áwíq peh mó ke síwíq pankeráhro.

¹¹ Manikáne arambehriyabé taorahoiyehboq tauntahunue arambehrioro. Manikáne Awanka iwíáh aitéhnserah itene wahnahnsabé iwíáh iwíáh ateq wene arambehri kawerue sehgióro.

¹² Manikánka mirainawire íwíáhéq itene irupipeq eyoyóue míáhro. Íre kaweq sunúq sinaraq uwaresa ké méq kaweqtaq míáhro. Púreré sansa taorahoiyehboq ahriahri púreq aruqaruroro.

¹³ Sísa tagaríáh ké tabonahirataq náriéro. Nahnsó ke sirataq mehwehue kawerariteq kirabo arítáhro.

¹⁴ Mó kegá ite íwíoqnehrataq Manikánsabe, Mi ke kamah ario íre oro peh kaweraritoue púrerarítáhro.

¹⁵ Mó kegá eyoyóue iwíáh íwíáhirataq ite moq eyoyóue iwíáh íwíáhoró. Sirupipeq umehínaraq íbisehrataq ite moq irutaboírariteq íbisahro.

¹⁶ Ómi keyábé peh monseráh sánsánoro. Ite anotah ke úne éq píribahriiyeho. Írakaumo. Ite anotah ke púaq íre áwíqkakaq keyábé iuwahriehre iyeho. Sereq méyabe iwíáh íwíáhoró. Íre áwíqkakaq árámbehriyábé iuwahriehre iyeho. Itebataq ahtebone éq iteítensabé iwíáh íwíáhiyeho.

Ite ahabáraitéhra ke séhréh arítáhro i ehwéhne.

¹⁷ Mó kegá itensabé íwíoqnéra ahabáraitéhrataq itega moq sensabé mina tahnsaniyehboq peh uwaresa ánímárí míáhro. Ómi ite tagah kegá, Kaweq sansáne íwíáhigeheéq peh kaweq sansánoro.

¹⁸ Taonsah iwíáh tobeh iwíáh iyehboq uwaresa ké míáhro. Árahue mó kereq iru ukiqme míanehnkono éq mina tahnsanue sereq iru ukiqme míáhro.

¹⁹ Néne iyahnabo ánímáríno, mó kegá ite ahabáraitéhrataq se íre ahabárarítáhro. Manikánka se kamah arieráhire. Wene ehwehnka aiq mahraréna, (Lo 32.35)

²⁰ Wene ehwehnka mó mahraréna,

Are ahabáratahna anímé, arene naruo anímé arupinsabe ínaraq kirabo ato. We wání tahbobóire ínaraq wání náwo. Arega mirainaraq we ayehitanawire ire. (Sindaun 25.21-22)

²¹ Ahabábáqka are saiqnariehnehboq kaweq sansánúno. Arega mirainaraq arene kaweq sansánká ahabábáq sansa kiotaikinae.

13

Kámáhni kené ehweh sehgióro i ehwéhne.

¹ Ite moke kámáhni kené ehweh kawerue sehgióro. Ite tagarionawe wahnah kegá pehipi íre wahnahnowe. Írakaumo. Manikánka wahnah sansá áhwárowe. Áhwárowara amahnága kámáhni kegá wahnahnome webaqtaq Manikánka, Wahnahnoró arítéhre.

² Minayabe kámáhni kené ehweh anteruahnaráqmé se Manikánka wahnahnoró arítéh kéné ehweh anterúáhwe. Anterúáhnsábé ehweh aritena kamah arinkéhe.

³ Kaweqtaq mía míaó kegá sene wahnah keyábé íre áhreowara peh ahabábáq kega sene wahnah keyábé áhreowe. Ite íre áhreighboq peh kaweqtaq méq itene wahnah kené ehweh sehgióro. Mirairataqmé wahnah kegá itensabé, Kawerowe aitagéhe.

⁴ Itega kaweqtaq míageheéna Manikánka wahnah keyabé, Néne arambhiri miraighboq wahnahnoró arítéhre. Ite ahabárirataq wahnah kegá kamah aieráho puq sensabé áhreoro. Se ahabábáq ke kamah arirana Manikánka kawerowe aritankéhe.

⁵ Itene wahnah kené ehweh anteruahnaráqmé kamah aiyehboq sehgiónehe íwíáhoo? Íre peh morá mi iwíáhiransabé sehgióro. Wahnah kené ehweh irona sansámé kaweq sansáne iwíáhéq irupipeq eyoyóue sehgióro.

⁶ Manikánka wahnah keyabé, Wahnahnoró arítéhnsábé táhkísi moné síéro. Segá sene wahnah árámbehri kawerue miraighboq síéro.

⁷ Minayabe seyene arambehri kahna naneq síero. Táhkísi moné meyhá ké táhkísi moné síero. Áráhísínísi moné meyhá ké áráhínísi moné síero. Wahnah keyábé siwiréh arítéhboq peh sensabé iwíáh iwíáhéq ayahmaq síero.

Mó keyábé arutaboíro i ehwéhne.

⁸ Arega mó anínsábé mónebopoq aneqpopoq, Nánio. Mótaq náwiníe inaraqmé arene tínáhu túbáh aginehboq apubúue náwo. Itene tínáhu ahriahri apubúue parabarúáhro. Peh morá tínáhu ahriahri kagaire. Mi tínáhuwé mó keyábé ahriahri irutaboíro. Mó keyábé sirutaboíro kegá Manikáne ehweh moke sehgiówe.

⁹ Manikáne ehwehnka mahraréna, Mó kené ahre weh abariiyeho. Mó aní subiq súeho. Aebóiyeho. Mó aníné ménsámehnsánsabe aigará pabekíneho ire. *(Kisim Bek 20.13-17; Lo 5.17-21)*

Anehe Manikáne ehwehnka mó mahraréna, Arerensabé arutaboírónanserah mó keyábé moq arutaboírúno ire. *(Wok Pris 19.18)* Mó keyábé arutaboíré ehweh sehgiórataqmé ebeq teí éhwéhnkákákq moke mó miraoro ú ehwehnkákákq aiq sehgiówe.

¹⁰ Mó anínsábé arutaboíri anínká mi aní íre ahbabáratéhre. Minayabe mó keyábé aiq pútaq sirutaboíro kegá moke Manikáne ehweh sehgiówe.

Tábúsoqme méq peh kaweq sansá tauntahunue sehgióro i ehwéhne.

¹¹ Mah tanáhráq tagariona puaq kaweqtaq méq Manikáne ehweh sehgióro. Ite kaweraiteh aní tuina tanáhráq áhnbórání puaq sugéhboq peh áwénunéq kawerue auráq matíáhro. Itega Sísansabé aiq pútare atárotaq we tue tanáhráq ákáhtaq wahto káraire. Amahnága we tuina tanáhráq peh wahtonagire.

¹² Inokáhpeq parabagina irana tuekína tanáhráq sinaire. Mina inserah mah tanáhráq áhnbóra parabagina irana Sísaga tuinaire. Minayabe itega sunkíkírabeqte áhbábáq sánsá sueq téhrehabeqte kaweq sansánoro.

¹³ Uwoyansamé, píah néra múguwahgu agéwé, mó aníné ahre weh abariéwé, ahkaragárawe, tobehwé, mó keyábé aru págege atewé, mina tahnsa áhbábáq súáhro. Peh morá téhrehabeqte kaweq sansá miraoro.

¹⁴ Ahbabáq iwíáhiyehboq peh morá itene Wahnah Sísá Karáhéba wahtotaq méq wene sansánsábé iwíáh iwíáhue sehgióro.

14

Mó Sísá tagariáh kéné sánsá íre saraqme tagahro i ehwéhne.

¹ Sísansabé aiq pútare atéh anínká Sísane sánsá íre kawerue ahtebéna iteba sínaraq mehweh ateq séhréh atáhro. We íre ahtebéhnsabé ehweh atého.

² Mó Sísá tagariéh anínká moke táhutahuq nah nanere iwíáhéna pehipi nehraha mó Sísá tagariéh aní íre págegeue aiq pútare atéh anínká nah naneqpomo éna we awehrii naneq íre nehre.

³ Neh anínká íre neh anínsábé awiréh atéhneho. Awehri anínká neh anínsábé ehweh atéhneho. Írakaumo. Manikánka moke táhutahuq neh anínsábé, We moq néne ani míre atéh púaq wega táhutahuq nehnsábé ehweh atéhneho.

⁴ Mó aníné arambehri anínsábé aneqsabé ehweh ataho? Minawé íre itene arambehri wire. Wewene wahnahnka wene sánsá tagéna tábúsoq atahráhire. Maniká itene Wahnahnka arambehri aní séhréh atéh púana wene wahnahne arambehri kawerue mirainawire.

⁵ Mó anínká ahrena ahrena wehekáhnká moke mó wehekáh kiotaikire iwíáhirana mó anínká moke wéhékáh peh monseráhnire iwíáhire. Minayabe itene irupipeq iwíáhue tagéq peh kaweq sansá miraoro.

⁶ Ahrena ahrena wehekáhmé Manikánsabe iwíáh iwíáh tanahráre iwíáhi anínká Manikánsabe iwíáhi puana mira iwíáhire. Moke táhutahuq neh anínká Manikánsabe iwíáh

íwíáhéna moke táhutahuq nehnsabé Maniká awahbeh sansáne íwíáhíre. Íre neh anínká awehrime Maniká awahbeh sansáne íwíáhéna we moq Manikánsabe iwíáh íwíáhíre.

⁷ Iteitene iwíáhúna sansá miraúnayabé oga míono? Írakaumo. Ite pukonaraq iteitene mátaburapeq kowíanehnkono? Írakaumo.

⁸ Peh Maniká itene Wahnah awahbeh sansá miraoneheéq oga míone. Ite pukonaraq itene Wahnahne kaweq matábúrápéq kowíanehe. Ite oga míonaraqkákáq pukonaraqkákáq ite Maniká Iteribone animarí míaneheqmúne.

⁹ Sísá Karáhéga oga míona kereq puko kereq wahnahnaitanieéna pukéna iriwe oganúkúwe.

¹⁰ Mókake ite moke Manikánka wahnahnirabeq iriwe perehnehne míahnana wega itene oga mé sansámé itene arambehriwe tagéna saraqmaranawire. Minayabe mó Sísá tagaríéh ánínsábé, Are abehq sansánóna aní móne atéhneho. Wega mirai sansansábé awiréh atéhneho.

¹¹ Manikánka saraqmarahna tanáhráqsábé wene ehwehnka aiq mahraréna, Íné oga mía míau Wahnáh aní míógara moke mah kehiná kéhínánká Ínéba séra sirehunseraráq méra ínénsabe, Are aiq pútaq Maniká móne aintanehrawoe ire. (*Aisaia 45.23*)

¹² Minayabe mi tanáhráq itega miraurauna sansánsábé morá ánínká morá ánínkáue Maniká teaweneheqmúne.

Ahbabáq sansa mó aní insoq atéhnehboq suaní i ehwéhne.

¹³ Mó Sísá tagaríéh ánínká miránsabe, Abehq sánsánire atého. Ínéga mirau sansámé wega tagéna ahabárinehboq mi sansá suena mó íre mirainie íwíáhoró.

¹⁴ Sísá itene Wahnahnka néne iwíáh aiq kaweraintéhnsábé Íné tagaríómé Manikánka moke táhutahuq nah nanere ire. Minayabe moke táhutahuq noge. Mó anínká mó naneq tahutáhúqsábé, Íre nah nanere ínaraq mina awehrinkehe.

¹⁵ Itega nahwana mó Sísá tagaríéh ánímé iwíáh kikiritaq wega itene táhutahuqsabé, Órira míre atéhnaqmé mi tahutáhúq mó neho. Iwíáh kikiri anínsábé, Anetaníbo pehipi nanie i anínká we íre arutaboiratéh aní míre. Sísá Karáhéga iwíáh kikiri aníné ahabábáqsabe putionsabe itega nehranka ahabáratého.

¹⁶ Itega, Kaweq sansáne iwíáhéq mirairara mó kegá tagéra, Íre kaweq sansáne íyehboq mi sansá mó íre miraoro.

¹⁷ Manikánka ite wahnahnaitéhnsábé itega táhutahuqsabé íre iwíáh íwíáhúne. Írakaumo. Peh kaweqtaq méyabewé, iru ukiq iteyabewé, iru eyoyó aiteyabewé iwíáh íwíáhúne. Manikáne Awanka minawari iwíáh aitéhre.

¹⁸ Manikánka Sísá Karáhéne arambehri miraue sehgió keyábé, Kawerowe aritowara tagah kegá, Se kaweq ke wóe iwíáhigehe.

¹⁹ Minayabe moráénue Sísane sánsá miraoneheéq we séhréh atéhonehe íwíáhoró.

²⁰ Moke táhutahuqme nah nanere aiq pútaq ehwéhne. Peh táhutahuqsabé iwíáh íwíáhónaga Manikáne arambehri íre kawerarúéhneho. Arega náhna tahutáhúqmé mó anínká tagéna, Órirane íwíáhéna wene órira sansámárí suena ahabárinaraqmé arega we aiq ahabáratane.

²¹ Sísá tagaríéh ánínká are tagéna arega miraónaga ahabáratehnehboq mina íre miraúno. Minayabe órira tahutáhúqkákáq píahakáq náhnaga mó Sísá tagaríéh aní ahabáratehnehboq íre náhno.

²² Arega miraóna sansámé, Kaweq sansáne iwíáhé mó anínsábé, Ínéga mirau serahnúno ue teawíneho. Arega miraóna sansá peh Maniká teawo. Kaweq sansánuge iwíáhi anímé wene arupipeq íre umeh agínana wega iwíáh íwíáhinkehe.

²³ Mó anínká iwíáhéna, Mah tahutáhúq nonka kaweq sansánugapómo éna náhnaraqmé wega ahbabárinae. Aiq pútaq kaweq sansáne iwíáh íre kahnaraq wega ahbabárinae. Moke itene sánsámé aiq kaweq sansáne iwíáh íre kéhtáq mi sansánúnawe itega aiq ahbabárúne.

15

Sísa Karáhéne sansá sehgioneheqmúne i ehwéhne.

¹ Ite Sípane sánsá ahtebóna kewé séhréh arite arámbéhrí kéhre. Sípane sánsá peh ákáhtaq ahtebah kegá tábúsoqme sehgigeheéq séhréh aritanéhe. Íre peh iteitensabé iwíáhia peh séhréh arite iwíáhonehe.

² Itene iyahnabo anímáří Sípane sánsá ahtebéra kawerue sehgigeheéq íre ite iuwahbeh iwíáh peh se séhréh arite iwíáhonehe.

³ Sísa Karáhéga Wenabone arambehri mirainiééna we awahbeh iwíáh suowe. Minayabe Manikáne ehwehnka irarinserah mó kegá Sísa awiréh atowe. Mi ehwéhnká mahraréna,

Sega arensabé awiréh atáhtáq ínénsabe moq niwiréh aintáhwe ire. *(Buk Song 69.9)*

⁴ Manikánka iwíáh arito kegá wene ehweh pehipi íre sehiranuwe. Itega sáhnsahwe ahtebageheéra naho sehiranuwe. Itega Manikáne sansá kawerue ambubu atawéq sehgigeheéra sehiranuwe. Itega Manikáne sansá íre sueq peh ite meirena kaweraitahna tanáhráqsábé áwénunigeheéra sehiranuwe.

⁵ Itega Manikáne sansá ambubu atawéq kawerue sehgigeheéna séhréh aitéhre. Ite Sísa Karáhéne sansá sehgieq moráénue peh morá iwíáhigeheéna wega séhréh aitéhre.

⁶ Moráénue peh morá iwíáhirataq itene Wahnah Sísa Karáhéne Abowá Manikánsabe iwíáh iwíáh atagéhe.

Sísa Karáhéga Asiu kereq nahnso kereq séhréh aritéh éhwéhne.

⁷ Itega Sísa Karáhénsabe aiq pútare atárótaq wega íre ahqáho aitasa peh séhréh aitéraire. Mina urainserah Sísa tagariéh anínká iteba sínaraq mehweh ateq séhréh atáhro. Mirairame Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh sánsá míre.

⁸ Teiníboq írátíáhro. Naho Manikánka ite Asiu kené igaqnansabe omasa éhwéh teriuwe. Sísa Karáhéga mah marákóipéq míotaq we Asiu aní ména ite Asiu ke séhréh aitowe. Séhréh aitonka sokigi aitomé omasa éhwéh aiq pútaragire.

⁹ Moke nahnso ke moq séhréh ariteyabe áwíre. Sega wensabé iwíáh iwíáh aintageheéna séhréh ariteyabe áwíre. Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Nahnso ke míéhrarabeq arensabé iwíáh iwíáh ataníe. Arenáwíq pankerónsábé igonkónue iwíáh iwíáh ataníe ire. *(Buk Song 18.49)*

¹⁰ Wene ehwehnka mó mahraréna, Nahnso keo, Asiu kereq itereqka moráráq iwíáh iwíáhoró ire. *(Lo 32.43)*

¹¹ Mi ehwéhnká mó mahraréna, Nahnso keo, ite ómiga itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh atáhro. Mah kehiná kéhínánká wensabé iwíáh iwíáh atáhro ire. *(Buk Song 117.1)*

¹² Áísáiága mó mahraréna, Sésine anahwa anotáh aní míanawire. We anotáh aní úkéna Asiu kereq nahnso kereq wahnah aritankéhe. Mi tanáhráq nahnso kegá iwíáhéra, Wegá ite kaweraitankéhe éra áwénunigehe úwe. *(Aisaia 11.10)*

¹³ Manikánka omasa éhwéhnéna, Áhnite kawéq náneq iníe únsabe ite amahnága áwénunúne. Wensabé aiq pútare atáh púana wega itene iru ukiq itena eyoyó aitankéhe. Manikáne Awanka kawerue séhréh aitéhnsábé ite iwíáhéq, Wene ehweh aiq pútaq ehwéhne. Wegá aiq náina puq áwénunúne ewe.

Poraga nahnso ke Sísa éhweh teri terinúnsabe éhwéhne.

¹⁴ Néne iyahnabo anímárinó, Íné tagaríómé ite kaweq sansá mira aruqaruroro ke wóe. Ite Sísane sánsá aiq ahtebah puq wensabé wensabé íwáhnoraréh orahowe.

¹⁵ Ite ibitarúého éna mah pahsí sehiranue iahreraq ítóge. Manikánka séhréh aintéh púana págegeue teiena pagu pagunuge.

¹⁶ Nahnso kegá Manikáne sansá kawerue ahtebéra sehgigeheéna ehweh mibeq mah-beq arítéh ání tahnsanéna wene kaweq ehwéh teri terinuge. Nahnso ke séhréh aitanieéna Sísá Karáhéne arambehri mira aruqaruruge. Nahnso kegá Maniká awahbeh sansá sehgiara kaweqtaq mía míaiageheéna Manikáne Awanka séhréh aritena kawer-arítéhre.

¹⁷ Sísá Karáhéba mía míaéna Manikáne arambehri kawerue miraunsabé iwíáh íwíáhuge.

¹⁸ Mó kené arambehri íre teiúge. Peh morá Sísá Karáhéga séhréh aintaráirana miraurau arámbéhrí teiúge. Nahnso kegá mina tagéra Manikáne ehweh sehgiówe.

¹⁹ Manikáne Awanka séhréh aintaráinsabé ótaq sansá miraéna ehweh teriátáuge. Nahnso kegá tagéra teriu ehwéh sehgirówe. Sarúsarama suwahpeqkákáq Írírikúma marákórápéqkákáq moke ákáhpeqte ké suwahpeqkákáq Sísá Karáhé éhweh teri terinurauge.

²⁰ Peh Sísá Karáhé éhweh íre írátíáhrabeq korerieyabe nuwahbehre. Mó anínká nahwiahnsanse pearahnaraq ínéwé wene nahwiahnsanseraq abogéhue nah peyabe nuwahriehre.

²¹ Írakaumo. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, We éhweh íre teriu ke tagariagehe. We éhweh íre írátíáh ké siahtebagehe ire. *(Aisaia 52.15)*

Mi ehwéhnká irarinserah íre írátíáh ké korerieyabe nuwahbehre.

Poraga Aroma suwahpeq pokéyabe awahbó ehwehne.

²² Nahnso ke teri terinurau arámbéhrígá saiqnariarairana iteba íre korahuraue.

²³ Ínéwé áhnte opéq ite tagéyabe nuwahbaraire. Amahnága mahtaqté arámbéhrí aiq parabarúo púana ite koraganie íwíáhuge.

²⁴ Sípéni marákórápéq pokonaraq iteruwahpeq kéraganie. Iteba pehgáriq tanáhráq kowéna iuwena pokinieonaraq itega séhréh aintagéhe.

²⁵ Téhwe Sarúsarama suwahpeq Manikáne animárinó nárinieéna pokinie.

²⁶ Táhmaro mibeqté anímárinó tabonah ke míáhnsabé Másérónía marákórápéqté kéreq Ákáia marákórápéqté kéreqka nárieneheéra móne soruparera níátówe.

²⁷ Seyega nárienéhe íwíáhurónka sirupipeq eyoyóuraire. Sarúsarama suwahpeqte kéga Sísá éhweh téh írátówe. Segá irera nahnso ke teriátówe. Minayabe amahnága nahnso kegá nárienéhe íwíáhurónsabé aiq kawerurowe.

²⁸ Níátáo moné Sarúsarama suwahpeqte ké aiq náriénaraq Sípéni marákórápéq pokonaraq iteba kéragéna kótaikinie.

²⁹ Iteba konaraq Sísá Karáhéga iwíáh aintahna ehwéh teiníe. Wegá iwíáh aintanawire íwíáhuge.

Poraga, Púreraintáhro ú ehwehne.

³⁰ Néne iyahnabo anímárinó, itene Wahnah Sísá Karáhénsabe iwíáhoro. Manikáne Awanka ite iwíáh aitaráiraraq itega mó keyábé irutaboirune íwíáhoro. Mira íwíáhotaq págege arámbéhrí ínéreq miraoro. Mi pagégé arámbéhríwé púreq arámbéhrí wíre. Púreréq ínénsabeákáq púreraintáhro.

³¹ Sarúsarama suwahpeqte Sísá éhwehnsabé suwahrieh kegá nubíyehboq púreraintáhro. Ínéga mibeqté Manikáne animárinó kawerue séhréh aritankeheéq púreraintáhro. Segá néne arambehri aiq ábérehre íwíáhigehéq púreraintáhro.

³² Mi ke séhréh arítáhnaraq Manikánka kowe aintahnaraq iwíáh íwíáhue iteba kinie. Mi tanáhráq itereq ínereqka ehwehnonaraq irupipeq eyoyóinaq iwíáh íwíáhonehe.

³³ Manikánka ómi itene iru ukiq itena iteba mía míaire. Aiq míre.

16

Poraga áhnte keyábé iroro ú ehwehne.

¹ Íné nuwahbehme Sísá tagariéh íní wenáwíq Píbi séhréh atáthro. We Sénkáría suwahpe-pte íní ména mibeqté Sísá tagariáh ké séhréh arítéhre.

² Áhnte ke séhréh aritena íné moq séhréh aintáráire. Minayabe wega iteba kínaaq mehweh ateq we tabonah ína naneq séhréh atáthro. Ite moke Manikáne animárínká itene Wahnahnsabé iwíáhéq mó ke séhréh aritonanserah mi íní séhréh atáthro.

³ Sísá Karáhéne arambehriurataq Ákúírareq Párisírareq mi akéqká moq moráráq arambehriuraune. Sensabé iraotao arítáthro.

⁴ Segá íné séhréh aintároyame pukorahuroye. Íre ínébataq moke Sísá tagariáh náhnsó kégá moq mi anitéyábé iwíáh íwíáh arítáhwe.

⁵ Mi akéqseq sene nahtapeq momiwío ke Sísá tagariáh kéreqsabé iroro arítáthro.

Esia marákórápéq Sísá Karáhé éhweh teriátáutaq mi ehwéhnsabé Épáínétúsaga téh aiq pútare atena sehgiraire. We niruní ání míre. Iraúno atáthro.

⁶ Máhríaga ite séhréh aitanieéna anotah arámbéhriuraire. Wensabé iraúno atáthro.

⁷ Nánuwahrah Asíú ánité Ántáróníkureq Súníásareq míéhye. Íné karábúsiipéq míarautaq sega moq mitaq míaroye. Íné Sísá Karáhé íre tagariarautaq sega we tagariaroyara eqmaro kega sensabé iwíáh íwíáh arítárówe. Sensabé iraotao arítáthro.

⁸ Itene Wahnahne sánsá kawerue sehgi ání wenáwíq Ámbiátu míéhre. We niruní ání míre. Wensabé iraúno atáthro.

⁹ Sísá Karáhéne arambehri miraurataq Úrábánureq moq moráráq arambehriuraue. Wensabé iraúno atáthro. Mó niruní ání Sítákísansabé iraúno atáthro.

¹⁰ Sísá Karáhéne sansá tábúsoqme sehgi ání wenáwíq Ápérie. Wensabé iraúno atáthro. Árítóbúru karírónánínseqsabé iroro arítáthro.

¹¹ Nánuwahrah Asíú ání Éróríónansabé iraúno atáthro. Náhsísune nahtapeq kaegao Sísá tagariáh keyábé iroro arítáthro.

¹² Itene Wahnahne arambehri kawerue miraóya anité sensíwíq Tárípínareq Tárípósareqsabé iraotao arítáthro. Itene Wahnahne arambehri áhnte miraurai ínímé Pérísie. We niruní íní míre. We néne iyahnabo íní míre. Iraúno atáthro.

¹³ Itene Wahnahne sánsá tábúsoqme sehgi ání wenáwíq Árúpansabé iraúno atáthro. Wenanowé náino tahnsa ání úkurainsabé mi ínínsabé moq iraúno atáthro.

¹⁴ Mó kewé Ásínkárítuareq Pégónireq Érémsireq Pátóbareq Érémásareq sereq moráráq Sísá tagariáh kéreqsabé iroro arítáthro.

¹⁵ Mó kewé Pírórógureq Súríahreq Néréúsareq wene anahnowáreq Órímbareq sereq míáh Sísá tagariáh kéreqsabé iroro arítáthro.

¹⁶ Iteite we mehweh atéhoro. Moke mahtaqté Sísá tagariáh kégá itensabé iroro ewe.

Ahbabáq aitahráho keyábé éhwéhne.

¹⁷ Néne iyahnabo animáríno, ehgarogaro animárínseq ahbabáq aitahráho animárínseq tagariáhro. Íwáhnoruro ehwéhnsabé ahqáho aitáh ké tagariáhro. Segá míéhrarabeq míéhboq peh móbeq míáthro.

¹⁸ Mina tahnsa kégá itene Wahnah Sísá Karáhéne arambehri íre miraéra peh seyene sirupipeqté iwíáh mira aruqaruowe. Segá áhnte ehwéhnéra ehnenehne arítéhataq íre ahtebah kégá mi ehwéh irera kaweq ehwéhne iwíáhowe.

¹⁹ Itega Sísane ehweh kawerue sehgiónsábé ómiga íráhwe. Minayabe iwíáh íwíáhéna nirupipeq eyoyóire. Ahbabáq sansa ahtebehboq pehragéq peh kaweq sansá ahtebahro.

²⁰ Maniká iru ukiq itéh áninká owainawa saiqnarianaire. Itene igaranka nogi-nairabeq saiqnarianaire.

Itene Wahnah Sísá Karáhéga séhréh aitéhre.

Porareq mío kega Aroma keyábé iroro u ehwehne.

²¹ Tímóti ínereq arambehrii aninká itensabé iroro ire. Nánuwahrah Asíú kéwé Árúsíareq Sésónireq Sósípátereqka itensabé moq iroro ewe.

²² Mah ehwéh páhsiipéq sehiranu aní néníwíq Tétíae. Poraga tenínserahnue pépahqtaq sehiranuge. Íné moq Sísane aninéna itensabé iroro uge.

²³⁻²⁴ Mahtaqté Sísá tagariáh kéga Káiúsine nahtapeq momiwíowana wega íné Pora kirabo aitéhre. Wega itensabé iroro ire.

Mah ke suwahpeqte táhkísi moné wahnahni aní wenáwíq Érásátie. Wereq itene iyahnabo aní wenáwíq Kúátúsareqka itensabé iroro éye.

Manikánsabe iwíáh íwíáh atanéhe i ehwéhne.

²⁵ Manikánsabe iwíáh íwíáh atone. Ínéwé kaweq ehwéh Sísá Karáhé éhweh teri terinuge. Itega mi ehwéh ireq sehgihehéna Manikánka págege aitéhre. Naho mi ehwéh íre ábóraragia peh kopípéq kowe.

²⁶ Kopípéq kowana Manikáne ehweh iraru kegá aiq sehiranuro puana amahnágawe ábóraq kéhre. Mah kehiná kéhínanká mi ehwéhnsábé aiq pútare atera sehgihehéna Manikánka koreríero aitaráire.

²⁷ Manikánka webataq mía míaéna aiq moke ahtebehre. Sísá Karáhéga miraúnsabe itega Maniká Iteribonsabé ahriahri iwíáh íwíáh atanéhe. Aiq míre.

1 Kórína Ebeq sáhnsahwe ahtebe ehwehne.

Kórína suwahpeqme nahnsó kene anotah matábú Káríki marákóráqpéq kowe. Poraga peh morá ópéq mó opéq ákáhtaq mitaq kowéna Sísa éhweh pahsuowe. Pahsuowara wehukega Sísansabé aiq pútare atówana wega mitaq suena mó ke suwahpeq Sísa éhweh pahsuanieéna pokúwe. Pora Kórína suwahpeq íre míotaq Sísa tagariáh kégá sainkue táhmaroga íre kaweq sansánurowe. Mi tanáhráq wega mah pahsí sehiranue mó aní awuwana wega Kórína suwahpeqte Sísa tagariáh ké móriuwe. Mibeqté Sísa tagariáh kégá peh kaweq sansánigeheéna Poraga mah pahsí sehiranúwe.

Kórína suwahpeqte ké ebeq siu pahsíe.

¹ Sísa Karáhé éhweh korerinkeheéna Manikánka íné Pora omaq intena eqmaq nuwowe. Ínéreq itene iyahnabo aní Sósáténireqka

² mah pahsí sehiranúye. Ite Kórína suwahpeqte Sísa tagariáh kéó, itega sehiranúya pahsí sáhnsahwe tagahro.

Wene kaweq anímáí míageheéna Manikánka ite omaq itowaq wene sánsá sehgiówe. Itereq moke mó kehiná suwahpeqte ké itene Wahnah Sísa Karáhé tagariáh kéreq omaq itowaq itega wensabé iwíáh íwíáhéq púrerúne. Púrerúnana ite kawerue wahnahnaitéhre.

³ Maniká Iteriboreq Sísa Karáhé itene Wahnahseqka ite séhréh aitera itene iru ukíq itehye.

Poraga Manikánsabe iwíáh íwíáhú ehwehne.

⁴ Manikánka ite meiqme Sísa Karáhéne ayahpi itena anotahtaq séhréh aitéhre. Wegá ite kaweraitena séhréh aita aitainsabé ahriahri wensabé iwíáh íwíáh atóge.

⁵ Wegá séhréh aitéh púaq wene ehweh kawerue iraréq iahtebia ké úkowe.

⁶ Sísa Karáhé éhweh íwáhnoruraugaq kawerue írátó puana Manikáne Awanka págegeue séhréh aitéhre.

⁷ Págegeue séhréh aitéhnsábé itega Sísa Karáhé itene Wahnah tuina tanáhráq áwénunotaq Manikáne Awanka náina naneqsabé íre tabonahowe.

⁸ Wegá ite págege aitena séhréh aitéh púaq ite oga mé tanahráq kaweqtaq míahrahowe. Kaweqtaq míéhrataqmé itene Wahnah Sísa Karáhé tuinagake íre ehweh aítankéhe.

⁹ Wenahni itene Wahnah Sísa Karáhéreq míá míáigeheéna Manikánka ite omaq itéhre. Omaq itena ite íre iuwasa peh mirainie i naneq aiq pútaq mirainawire.

Poraga, Peh morá íwíáhoró ú ehwehne.

¹⁰ Néne iyahnabo anímáíno, itene Wahnah Sísa Karáhéga síwáhnorúno aintaráinsabé págegeue teiníboq írátíáhro. Ite mó iwíáh mó iwíáhiyehboq peh morá íwíáhoró. Síó síoue peh morá sánsánonehe íwíáhoró.

¹¹ Néne iyahnabo anímáíno, ite tagariáh aní wenáwíq Karoe. Karone awahrahga teniera, Itewe wensabé wensabé abiahnsanéq íre insahwéue míáhwe teniátówe.

¹² Itega mahna tahnsanue mó ehwéh mó ehwéhnówe. Ite mó anítógá, Porane sánsánúne ewara ite mó anítógá, Ápórone sánsánúne ewara ite mó anítógá, Pítane sánsánúne ewara ite mó anítógá, Karáhéne sánsánúne ewe.

¹³ Aneqsabé mina tahnsa irareo? Sísa Karáhéne anímáí mó aní mó anínue míone íwíáhoo? Írakaumo. Itene ahbabáq kaweraitanieéna íné Pora awankátaq táhpague putia-raugo? Írakaumo. Itega wání merotaq néníwírué meroo? Írakaumo.

¹⁴ Iteba míarautaq peh morá Kárísápareq Káiúsireq wání meriátáuge.

15 Minayabe mó kegá, Íné Pora néníwírué wání meriátóne iyehoéna mó ke wání íre meriátáunsabé iwíáh íwíáhuge.

16 Mó ke wání íre meriátáuge ume Sítépána karírónánínsabé nibitagire. Se moq wání meriátáuge. Mó kewé wání meriátáugamo íre niahreraq kéhre.

17 Íre wání merieyabe peh, Néne kaweq ehwéh koreri terinúno éna Sísá Karáhéga eqmaq núwátáire. Wega awankátaq táhpawe putio ehwehmé págege ehwéhne. Mi ehwéh abehq ehwéh úkínehoéna ahtebia ánínká teínserah ehwéh íre teiasa peh pahsuqme tei teinuge.

Sísá pukúmé Manikánka págege aitahráhi ehwéhne.

18 Sísaga itene ahabábáqsabe awankátaq pukú ehwehmé iraipéq pokoneherao kegá iwíáhéra, Múguwahgu ehwéhne ewe. Maniká Iteriboga ite kaweraitéh kegá Sísá awankátaq pukú ehweh iwíáhéq, Íre wehukene iwíáh peh Manikánka págegeue mirao-rahi ehwéhne úne.

19 Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Íné ahtebia ání múge iwíáhi anímé ínégá mi iwíáh kaqsuaníe. Íné tábúsoqme iwíáhu aní múge iwíáhi anímé mi iwíáh parabaruaníe ire. *(Aisaia 29.14; Jeremaia 8.9)*

20 Mah marákó marákóipéq miáh áhtébiá keyábé anere enehnkono? Púku sáhnshoráho keyábé anere enehnkono? Tobehue ehweho keyábé anere enehnkono? Manikánka mirainka ite iwíáhúnawe mi ahtébiá kéné ehwehme peh múguwahgu ehwéh úkire.

Manikáne sansánká wehukene sánsá kiotaiki ehwéhne.

21 Maniká áhnte ahtébiá ání míre. Mah marákóipéq miáh kegá íre seyene ahtebahnka we tagariahrahowe. Itega teri terinúna ehwéhme mi kegá, Múguwahgu ehwéhne ewana Manikánka mi ehwéhnsabé aiq pútare atáh ké kaweraritéhre.

22 Asiu kegá itensabé, Itene ehwehnsabé aiq pútare aitanéboq ótaq sansá miraoro tei teinowara Káríki kegá itensabé, Ahtebia éhwéh teiéro tei teinowe.

23 Tei teinowaq itegawé peh Sísá Karáhé awankátaq táhpawe pukú ehweh teri terinúne. Asiu kegá mi ehwéhnsabé, Iuwahrieh ehwéhne aitáhwara Káríki kegá mi ehwéhnsabé, Múguwahgu ehwéhne aitáhwe.

24 Manikánka omaq itéh kegá pukú ehwehnsabé aiq pútare atone. Ite Asiu kereq nahnso kereqka mi ehwéhnsabé aiq pútare atone. Ai q pútare ateq Sísá Karáhé pukú ehwehmé Manikáne págege sansáne éq wene ahtebia sánsáne aiq tagarione.

25 Mó kegá, Manikáne sansámé peh múguwahgu mareqmareq sansáne atáhwana Manikáne sansánká wehukene ahtebia sánsá sene págege sansá aiq moke kiotaikire.

Wene animárí míageheéna Manikánka omaq ito ehwéhne.

26 Néne iyahnabo animáríno, Manikánka ite íáhrabéna omaq itaráitaq aneq tahnsá animárí míaroo? Minayabe iwíáhoró. Ahtebia kéwé, tauntahu kéwé, anotah kéwé, ite íre áhnte míarowe. Mó kegá ite tagéra, Múguwahgu ke wóe aitáhwe.

27 Ahtebia ké siyehitarinkeheéna Manikánka ite múguwahgu aitáh ké wene animárí míageheéna ite omaq itowe. Tauntahu ke siyehitarinkeheéna Manikánka ite mareqmareq aitáh ké wene animárí míageheéna omaq itowe.

28 Mah kehiná kéhínánká iwíáh iwíáho naneqsabé abehq úkinkeheéna Manikánka íre anotah animárinseq mó kegá siwiréh arítáh kéreq omaq itowe.

29 Minayabe wehukénínká Manikánsabe, Íné anotah aní míó púah omaq intároné íre irarerahowe.

30 Wega ite aiq omaq itarái puaq Sísá Karáhéreq mía míowe. Sísá Karáhéga kaweq iwíáh aitéh púaq tábúsoqme iwíáhorahúne. Wega itene ahabábáqsabe pukú púana kaweraitena insahwé aitena Manikánka wene kaweq animárí mía míageheéna Sísaga séhréh aitéhre.

31 Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Iwiáh íwiáhi aninká peh morá itene Wahnahnsabé iwiáh íwiáh atankéhe ire. (*Jeremaia 9.23-24*)

2

Kórína suwahpeqte kégá aiq pútare atówe ú ehwehne.

¹ Néne iyahnabo anímáríno, iteba séna Manikáne kaweq ehwéh teiátáutaq mó ehwéh mó ehwéhne ahtebia áninká teínserah íre teiasa peh pahsuqme teiátáuge.

² Iteba míarautaq ínégá iwiáhéna, Mó aní éhweh íre teiníe. Írakaumo. Peh morá Sísá Karáhéga pukurai ehwéh teiníe íwiáhurauge.

³ Iteba míarautaq néne ninonka íre págegeuraire. Írakaumo. Ninonka mareqmareréna áhreéna iransánurauge.

⁴ Manikáne ehweh teiátáutaq ahtebia áninká ehnenehne aitena teínserah íre teiasa Manikáne Awanka séhréh aintárái puana págegeue tei teinurauge.

⁵ Peh íné wehukenínká irarurau ehwéhnká íre awehraq káráirana Manikáne Awanka séhréh aintárái puana págegeue tei teinuraugaq aiq pútare aintárówe.

Manikáne Awanka ite kaweq iwiáh aitéhraq ahtebia ké úkúne i ehwéhne.

⁶ Peh morá Sísane sánsá kawerue sehgió keyábé ahtebia éhwéh síwáhno aruqarurúne. Mi ahtébiá éhwéhmé íre mah marákórát wahnahno kené ahtebia éhwéh tahnsane. Wahnah ke pukirataq sene ahtebia éhwéh parabaginae.

⁷ Itega íwáhnorúna ehwéhmé íre ínénéne iwiáh peh Manikáne iwiáh púana ahtebia éhwéh íwáhnorúne. Mah marákó marákó íre mirarotaq Manikánka iwiáhéna, Mókakewe wehuke ínéba íópeq kigeheéna kaweraritaníe íwiáhuwe. Iwiáhéna ite kaweraite ah sabarankeheéna omaq atowe. Naho naho mina omaq ato ahnsábé éhwéh íre pahsuqme teiuwana peh kopípéq kagaúwe.

⁸ Kopípéq kagaúwara mah marákórát wahnahno kegá mi ehwéh íre írátíarowe. Írakaumo. Segá írátíarotaq tahirímé itene íópeqté Wáhnáh aní íre subiqme awankátaq táhpato irino.

⁹ Manikáne ahtebia íwiáhyábé wene ehwehnka aiq mahraréna, Naho naho wehukene siuranka íre tagah naneq, sene siahrega íre íráh náneq, sene sirupipeq íre iwiáho naneqme, moke minawari Manikánka wensabé sirutaboiro keyábé kawerarowe ire. (*Aisaia 64.6*)

¹⁰ Minayabe mi ehwéh kopípéq kowana Manikánka Wenawa iteba eqmatairana aiq sokigi aíre. Manikáne Awanka moke tagéna Manikánka ite íre teí iwiáh aiq tagaríéhre.

¹¹ Wehukeníne arupipeqté íwiáhwé mó anínká tagariahrahiro? Írakaumo. Peh morá wehukení wewene awanka tagaríéhre. Mina inserah Manikáne arupipeqté íwiáhwé wehukenínká íre tagaríéhra peh morá Manikáne Awanka tagaríéhre. Minayabe wega Manikáne iwiáh aiq sokogi aíre.

¹² Itega mah marákóipéqté kégá iwiáh onserah íre úne. Írakaumo. Manikánka Wenawa iteba eqmaq áuwátáirana itereq mía míaire. Wega náí náini naneqmarí ahtebageheéna Wenawa iteba eqmaq áuwéhre.

¹³ Manikáne Awanka iwiáh aitena wega náí náini naneq teiúge. Peh ahtebia wéhúkégá teienserah íre íwáhnoruge. Írakaumo. Manikáne Awanka iwiáh aintéh éhwéh íwáhnorugaq ahtebahrahowe.

¹⁴ Manikáne Awansabé awahrieh anínká wene ehweh íre ahtebéna wega náí náini naneqsabé, Peh múguwahgu ehwéhne éna nuwahriehre íwiáhíre. Mira íwiáhínsabé Manikáne Awanka mi aní peh áwé tagehrana wega mi ehwéhnsábé íre ahtebahrahire. Peh morá Manikáne Awanka weba mía míai anínká mi ehwéh iwiáhue tagéna ahtebahre.

¹⁵ Manikáne Awanka wene arupipeq mía míai anínká mó kené ehweh íréhtáq iwíáhue tagéna aiq pútaq ehwéhnkákákq péhe éhwéhnkákákq iwíáhue saraqme tagahráhire. Manikáne Awanka mía míai puana mó anínká mi aníné sánsá íre saraqme tagahráhire.

¹⁶ Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Itene Wahnahne iwíáh tagarawéna wensabé áwáhnori anímé íre míéh mino ire. (*Aisaia 40.13*)

Íre miéhрана Manikáne Awanka séhréh aitéh púana Sísa Karáhéga iwíáhinserah iwíáhorahúne.

3

Sísa tagariáh kéwé Manikáne arambehri ke wóe i ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímárinó, iteba míarautaq itega mah kehiná kéhínánká iwíáh onserahnurowe. Mira iwíáh onserahnuro puaq ite pehgáriq anímárinká tahnsa iwíáhurowe. Minayabe Manikáne Awanka iwíáh arítéh ké síwáhnoruraunserah ite íre íwáhnorurauge. Írakaumo.

² Pehgáriq anímárinká tahnsa iwíáhuro puaq ite peh náh néq awaq íre nahrahowe. Minayabe mi tanáhráq págege ehwéh íre íwáhnorurauge. Amahnága moq íre íwáhnoruge.

³ Amahnágaákákq itene irupipeqté áhbábáq sánsánsabé irutaboiro puaq págege ehwéh íre íwáhnorurauge. Itewe abiahnsanéq tobeh ehweh aruqarurowe. Miraonsabé iteite iuwahbeh iwíáh miraéq peh wehukene sánsá sehgió mino.

⁴ Mó anínká, Íné Porane sánsánu aní múge irana mó anínká, Íné Ápórone sánsánu aní múge ire. Mira iwíáhonsabé peh wehukene sánsá sehgiówe.

Sotápéq arambehrióya anitéyábé pabeqme ehwéhne.

⁵ Kawerue iwíáho. Ápórowe insebo? Íné Porawe insebugo? Ite peh Manikáne arambehri anité úye. Maniká itene Wahnahnka íné mó arámbéhrí niena Ápóro mó arámbéhrí awena urairata mi arámbéhríurauyaq itega Sísansabé aiq pútare atárowe.

⁶ Wehukenínká ayu sotápéq uqmaréhnserah ínéga Sísa néhweh teiátáuge. Mó anínká wání sotápéq tuikeheéna ubenah kíqmaréhnserah Ápóroga inehe íwáhnoruraire. Manikánka sotápéqté ménsáméhnsánsabé kiro atéhnserah wega itensabé, Aiq pútare ainte q néne sánsá sehgióro aitáráire.

⁷ Íné ayu uqmatau anínseq ubenah kíqmaréh ánínseqsabé íre iwíáh iwíáh aitáhro. Írakaumo. Peh morá kiro atéh aní Manikánsabe iwíáh iwíáh atáhro.

⁸ Ayu uqmaréh ánínseq ubenah kíqmaréh ánínseqka monseráhnue arambehrióye. Manikánka sene arambehri agehgamarena ápeq nárinkéhe.

⁹ Itewe Manikáne so tahnsa móe. Ínéreq Ápóroreq moráráq Manikáne arambehriúya anité úye.

Nah peyabe pabeqme ehwéhne.

Itewe Manikáne nah tahnsa móe.

¹⁰ Íné Manikáne nah pe ani míankeheéna séhréh aintena omaq intáráire. Minayabe nah pe sansa tagariéh aní tahnsanéna nahwiahnsanse pearógana abogéh tagariéh anínká abogéhire. Mi arámbéhrí Manikáne arambehri puaq ite mi arámbéhrí mirao ke tábúsoqme arambehrioro.

¹¹ Manikáne arambehriwe nah pe arámbéhrí tahnsane. Manikánka Sísa Karáhéwé nahwiahnsansee úwe. Mó aní nahwiahnsanse íre míahrahirana Sísa webataq awehrare.

¹² Manikáne arambehrio kegá abogéhotaq íre monseráh arámbéhríowe. Wehukega pearáh náneqme itene arambehri tahnsáne. Kawerue arambehrio kegá kóraraté pearáhwara mó kegá págege moné tahnsa náneqtaté pearáhwara mó kegá kaweq ebáhtaté pearáhwara mó kegá awankátate pearáhwara mó kegá onerate pearáhwara mó kegá námúqtate pearáhwe.

¹³ Sísá tuinagake Manikánka ehweh aritahnaraq kaweq arámbéhríowamo éna mó aníné arambehri mó aníné arambehriue agehmarena íre kaweq arámbéhrí moke kekiru-ankéhe. Kekiruahnaraqmé uworapeqté náneq moke taginserah íre kaweq arámbéhrí moke taginawire.

¹⁴ Sano ebáh íre tagia peh kagainserah kaweq arámbéhrí aníné arambehri íre toráh agia peh kagainawire. Wene arambehri íre toráh agia peh kahnaraq mi arámbéhríyábé ápeq meyanæ. Mó aníné arambehri moke tagínaraqmé mi anímé ápeq íre meyanæ.

¹⁵ Ápeq íre meyéh anímé nahpereichabeqte ání tahnsane. Wehukéniné nah irarehtaq mó anínká mi aní nahupeqte koweqme máhpeq atahnana wene nahnkakaq wene ménsámehnsánkakaq moke taginawire. Mina inserah Sísansabé aiq pútare atéh anínká íre ábéreh arámbéhríúnaraq Manikánka we íópeq tumeiranae. Peh morá wene arambehri moke tagina puana ápeq íre meyanæ.

Itene inonka Manikáne nahne i ehwehne.

¹⁶ Manikáne Awanka itene irupipeq mía míai puag itewe Manikáne nah moe. Minayabe aiq ahtebaho?

¹⁷ Itene inonka Manikáne nah mire. Wega, Néne nahne éna we mía míairabeq ahabábáq íre kéhre. Minayabe wene nah ahabáratéh anímé kamah awinawire.

Itega peh wehuke síwíq pankerého i ehwéhne.

¹⁸ Itene irupipeqté péhé éhwéhnká iteite péhe éhwéh nuwíyého. Peh morá mah marákóipéqté sánsá ahtebah anínká iwíáhéna, Íné anotah ahtébiá aní múge íwíáhínaraq íre kawerire. Wehukénínká iwíáhéna, Íné íre ahtebia aní múge íwíáhínaraq mókake ahtebia aní úkorahire.

¹⁹ Aneqsabé mira íwíáhinkehbo? Manikánka mah marákóipéqté áhtébiá íwíáhyábé múguwahgu iwíáh wíre arítéhre. Minayabe ahtebia keyábéwé wene ehwehnka mahraréna,

Táhmáro kegá mó ke ahabárarite sansansabé iwíáhéra mó ahabábáq sánsá mó ahabábáq sánsá miraonehe iwíáhowe. Iwíáhowana Manikánka peh áwé tagehrana seyene ahabábáq sansanká seye saiqnaríéhre íre. (Jop 5.13)

²⁰ Manikáne ehwehnka mó mahraréna,
Itene Wahnahnka ahtebia kéné iwíáh aiq tagehre.
Sega miraoneheqmúne iwíáh aiq tagehre.

Tagéna abehq iwíáhe arítéhrara íre miraorahowe íre. (Buk Song 94.11)

²¹ Abehq iwíáh arítéhsabé wehukega miraoraho arámbéhríyábé íre iwíáh iwíáhoró. Manikánka séhréh aitéhsabé ite moke wega í náneq matíáhwe.

²² Íné Porareq Ápóroreq Pítareqka ite séhréh aitaneeq míone. Manikánka moke mah marákó márákó náiena itene oga mé tanahráqkákáq itene puké tanahráqkákáq omaq itéhre. Manikánka séhréh aitanieéna amahnága kéh náneqkákáq mókake kahna naneqkákáq matíáhro aitéhre.

²³ Ite Sísá Karáhé kahnáh míáhwana we Maniká Iteribone ahninkáwá míéhre.

4

Maniká wewega wene arambehri anímáí agehmarena sainsue ehwéhne.

¹ Itensabé iwíáhirataq, Ite Sísá Karáhéne arambehri miraúna kee iwíáhoró. Ite Manikáne kopíéqté éhwéh wahnahnúne iwíáhoró.

² Kaweq arámbéhríó kegá se arambehri arítéh aníné ehweh kawerue sehgiówe.

³ Íné kaweq arámbéhríú aní míogamo. Itereq mó kereqka néne arambehri iwíáhue tagéq tenírataq nirupipeq íre iwíáh kikirinie. Mó kegá néne arampehriyabé koti irataq nirupipeq íre iwíáh kikirinie. Íné moq ínénéne arambehri íre agehgaqme tagaríóge.

⁴ Ínéga arambehriurataq áhwára áhwára arámbéhríuraume íre niahrreraq kéhre. Íre niahrreraq kéhnsábé peh kawerue arambehriuraugamo? Árahuraugamo? Íre inéga iwíáhunka peh morá Manikánka agehgaqme sainuwankéhe.

⁵ Amahnága íre ehweh arite tanahráq púaq mó kené arambehri agehmareq ehweh aritého. Sísa itene Wahnahnka tuinagake moke sunkíkírirabeq kopéqsúáh náneqkakák itene irupipeqté iwíáhákák wene téhrehrebeq marahnana ábóraraginae. Mi tanáhráq Manikánka mah kehiná kéhiná agehmarena sainsuankéhe.

Anotah anímári múne iwíáhiyeho i ehwéhne.

⁶ Néne iyahnabo anímáriño, Manikáne sansá ahtebageheéna inéreq Ápóroreqsabé teiewóge. Ite anitéyábé iwíáhéq Manikáne púkuga irarinserah tábúsoqme sehgióro. Manikáne anitéyábé peh morá ánínsábé iwíáh iwíáh ateq mó aní peh áwé tagahwe. Íre kawerowe. Manikáne ehweh anterúéhboq mina tahnsa íre oro.

⁷ Ite anotah anímári múne iwíáhoo? Manikánka íre náíátáitaq tahirímé ite peh tabonahéq mareqmareq ke míáh iripo? Manikánka aiq náiena séhréh aitáráinsabé aneqsabé iteitensabé iwíáh iwíáhoo?

⁸ Itewe, Manikáne sansá aiq moke ahteboéne iwíáhowe. Itega iné, Pora kiotaikéq anotah anímári múne iwíáhoo? Itega aiq pútaq ahteabahtaq tahirí inéga moq iwíáh iwíáhu irino.

⁹ Iné iwíáhume Manikánka ite, wega eqmaro keyabé, Moke mó ke ebeq nogirara ite sinehe sigehe ire. Wehukega wehukení subiq suaneheraotaq áhnte kegá taganeheéra sewe. Ite eqmaro kewe mina subiq suaneherao wehukení tahnsa múne. Íre peh wehukega ite iwahnkanowara íópeqté kéreqka moq iuwahnkanowe.

¹⁰ Ite eqmaro kega Sísa Karáhéne arambehri miraúnayabé áhnte tagah kegá iwiréh aitera múguwahgu mareqmareq ke wóe aitáhwe. Itega iwíáhéq, Sísa Karáhéne sansá aiq ahteboéne éq págege animári míone éq mó kegá itensabé iwíáh iwíáh aitáhwe ewe.

¹¹ Ite eqmaro ke menahnkákák amahnágaákák irupibiire. Tahbobóire. Itene korósi peh subankire. Mó kegá ite subiq máráhwaq íre nahnkakaq ké wéq ahtapeq áhnte nogune.

¹² Itene iyahnkaratáté págegeue arambehriúne. Mó kegá ite íre kaweq ehwéh aitáhtáq itega kaweq ehwéh ayahqme teriune. Mó kegá iwíoqnahtaq peh míone.

¹³ Mó kegá ite íéhruruotaq se insahwé aritone. Mó kegá ite eqmaro keyabé, Ite atutu tahnsanéq abehq ké wóe aitáhwe.

Poraga, Inéga iwíáhue mira aruqaruru serahnoro i ehwéhne.

¹⁴ Iyehitankeheéna mah ehwéh sehiranue teiugo? Írakaumo. Itensabé nirutaboiru anímári míáh púana kaweq iwíáhigeheéna mah ehwéh sehiranue teiúge.

¹⁵ Peh íregárita q ke 10 táhúséni (10,000) íwáhnoro ke míáhtáq tahirí íre áhnte itéríbóréh míáh iripo? Írakaumo. Téh koreiátáu animé peh morá inébatate. Itega Sísa Karáhénsabe aiq pútare atárótaq we éhweh inébatataq teiátáunsabé iteribo úkurauge.

¹⁶ Iteribo úkuraunsabé inéga iwíáhue mira aruqaruru serahnoro éna tei teinuge.

¹⁷ Inéga mira aruqaruru serahnigeheéna Tímóti iteba eqmaq áúwóge. Tímótiwe Sísa itene Wahnahne aninéna wene sánsá kawerue sehgiena nirutaboiru aninéna nénahni tahnsa míéhre. Sísa Karáhéne sansámé mó ke suwahpeq mó ke suwahperue momiwíuríáhtáq síwáhno aruqaruruge. Mi sansá iahreraq itena iwáhnorinkeheéna Tímóti iteba eqmaq áúwóge.

¹⁸ Táhmaro itega píribahriéq, Poraga iteba íre sinkehe iwíáhowe.

¹⁹ Itene anotah Wahnáhnká kowe aintahnaraq iteba apubúue kinie. Konaraq píribahri kené ehweh anetaníbo éna sene sánsá págege sansápómo éna taganie.

²⁰ Manikánka wahnah wahnahnirabeqte sánsámé íre peh ehwehne. Mi sansámé págege aitahráhi sansá míre.

²¹ Iteba konaraq abowágá wene ani kamah awínserahnie págegeue kininkono? Iteba konaraq nirutaboírue pehwéhue kininkono? Aneq sansánue kininkono? Teniéro.

5

Wenabone ahre abarii ehwéhne.

¹ Ite miáhrabeqte ánínká anotah íre kaweq ahbabárire uro ehwéh írátáuge. Mi ahbabáqmé ahkaragára sansanéna anotah oríráne. Wehukega íre mirao sansá mi anínká mirauraire. Wenabone ahre abariuraire urowe.

² Itewe anotah ke úne íwiáhéq mó ke kiotaikúne íwiáhoo? Aneqsabé itene irupipeq íre umehiro? Iyehitáhnaq mi ahbabáq ání móbeq kaqsúáhro.

³ Íné iteba míótaq tahirí itene iuranabiahtapeq mi ahbabáq ání ehweh ató irino. Ninonka mahtaq míógana peh morá néniwa iteba míéhnsábé mi anínsábé aiq ehweh atóge.

⁴ Itega momiwíéq Sísá áwíq áhrabirataq néniwa moq míanae.

Itene Wahnah Sísaga págege aítahnaq

⁵ mi anínsábé ehweh atanéhe. Ahbabáq aniné anonka kamah awinkéhboq owainawapa kaqsúáhro. Itega miraonaraq wega iwíáhue wene ahbabáq suahnaraqmé Sísá itene Wahnah tuina tanáhráq íre kamah awinkéhe.

Ahbabáq ani móbeq kaqsúáhro i ehwéhne.

⁶ Ite anotah ke úne irareme íre kawerowe. Ite miáhtáq anotah ahbabáq ání míéh mino. Páréti agíéh ánínká pehgáriq muoráhi naneq marahnaraq moke páréti mugue anotah úkinae. Mina inserah ite miáhrabeq ahbabáq íugi ínehoéq mi ahbabáq ání kaqsúáhro.

⁷ Muoráhi naneq páráwahipéq íre kahnaraqmé páráwah peh kanae. Íre muinae. Minayabe naho muoráhi naneq súáhro. Ite o paréti íre muoráhi paréti tahnsa míagehboq ahbabáq ani kaqsúáhro. Kaqsúéhrataqmé wene ahbabáqka ite íre íugi ínaq peh kaweqtaq míagehe. Sótaikú iahreraq ko tánáhráq sokah sokahéra* sipisípiq áráhq subiq márónserah Sísá Karáhe subiq súówe.

⁸ Iwíáh íwiáhé tanahráqsábé sokah sokahonehe. Sokah sokahéra Asiu kegá sene nahtapeqté nahonáh muoráhi naneq súónserah ite Sísá tagariona animárínká itene ahbabáqkakaq moke íroke sansánkákáq suaneheqmúne. Wehukega o paréti íre muoráhi naneq kéh páréti tírúnserah itega peh tábúsoréh sánsámé aiq pútaq sansámé sehgoneheqmúne.

⁹ Mó animáriné ahre abari aruqaruro kereq íre mía míaoro éna sehiranue teiewóge.

¹⁰ Moke ahbabáq ké sueq móbeq miáhro íre uge. Se mah marákóipéqté kééra mó kené ahre weh abariéra mó kené ménsámehnsá meyanehéera subiqme sabiwíáhwe. Sega Manikánsabe íre iwíáh íwiáhia peh mó naneqsabé iwíáh íwiáh aruqarurowe. Itega moke mina tahnsa ké súáhtáq tahirímé mah marákóráq íre miáhraho irino.

¹¹ Peh morá, Ite Sísá tagarione e kegá ahbabáriransabé sehiranue teiewóge. Mó kené ahre weh abariome, mó kené ménsámehnsánsabe aigará pabekime, Manikánsabe íre iwíáh íwiáhia peh mó naneqsabé iwíáh íwiáh atáhmé, mó keyábé péhe éhwéh aritewé, píah néra múguwahgu aruqarurome, aebówé mina tahnsano ke sueq móbeq miáhro. Ite Sísá tagarione e kegá mina tahnsa áhbabárirataq moráráq táhutahuriyehboq móbeq miáhro.

¹² Sísá íre tagariáh keyábé ehweh aritanínkono? Ahqáho. Írakaumo. Minawé íre néne arambehri wire. Sísá tagariáh ké ite momiwíuríáh kegá ahbabárirataq ehweh ariteyabe ite itene arambehri wire.

¹³ Sísá íre tagariáh keyábé ehweh aritewé peh Maniká wewene arambehri wire. Ahbabáq anínsábé Manikáne ehwehnka mahraréna, Ite miáhrabeqte ahbabáq aruqaruri aní kaqsúáhro íre. (Lo 13.5, 17.7, 21.21, 22.21-24)

* 5:7: Kisim Bek 12.3-21, 13.6-7 tagáhnó.

6

Sísa tagariáh ké koti arítéhneho i ehwéhne.

¹ Sísa tagariéh ánínká miraínayabé arega abiahnsa atéhnaqmé anerinabo? Sísa íre tagariéh wáhnáh ánípá meqme móate koti atéhneho. Minawé ayehiteh sansáne. Peh Sísa tagariáh kébá meqme kure koti ato.

² Mókakewe itega Sísa tagariáh kégá mah kehiná kéhínáné sánsánsábé iwíáhue tagéq sararaneheqmúne. Minawé aiq ahtebaho? Itega mókake mah kehiná kéhíná ehweh arítáhnayabé amahnága aneqsabé pehgáriq ahabábáq náneq íre kaweraritahráho?

³ Mókake itega íópeqté kéné sánsá moq saraqmaráhnawe íre ahtebaho? Minawé anotah arámbéhríe. Amahnága ahabábáq naneq kaweraritewé pehgáriq arámbéhríe.

⁴ Minayabe ite Sísa tagariáh kégá koti ehwéh kahnaq Sísa íre tagariáh kégá kaweraitagehéq aneqsabé seba pokoo?

⁵ Seba pokonsabé aneqsabé íre iyehitehro? Ite Sísa tagariáh ké míáhrabeq ahtebia ánimé mi arámbéhrí miraorahi aní míéh mino?

⁶ Sísa tagariéh ánínká mó Sísa tagariéh aní ehweh atankeheéna Sísa íre tagariáh kégá tagahtaq meqmena móatéhme íre kaweq sansáne.

⁷ Sísa íre tagariáh ké míáhrabeq itega Sísa tagariáh kéyábé ehweh aritéhrame ahabábáq sansanéq Sísa Karáhéne sansa íre sehgiowe. Sísa tagariáh kégá ite ahabábáraitéhraqmé itega túbáh agirataqmé íre ahabárowe. Minayabe túbáh agina sansánká ehweh atahna sansá kiotaikire. Sísa tagariáh kégá arene ménsámehnsá aebóínaraqmé arega túbáh aginawe mi sansánká ehweh atahna sansá kiotaikire.

⁸ Kiotaikiraq peh itewe íre túbáh agowe. Írakaumo. Íre túbáh agia peh mó Sísa tagariáh ké ahabábariteq sene ménsámehnsá aebóowe.

⁹ Ahabábáq kega Manikánka wahnah wahnahnirabeq íre awaq míáhmé aiq ahtebah mino. Péhe éhwéhnká itene irupipeq péhe nuwíyéhboq íráhro. Ahrari mahbi abario kewé, Manikánsabe íre iwíáh íwíáhia peh mó naneqsabé iwíáh íwíáh atáh kéwé, mó aníné ahre weh abario kewé, wehga áwáhu weh sobaruqnahbaruro kewé Manikánka wahnah wahnahnirabeq íre awaq mianeherawoe.

¹⁰ Aebó kéwé, mó kené ménsámehnsánsabe sigará pabeki kewé, píah néra múguwahgu aruqaruro kewé, mó keyábé péhe éhwéh arítáh kéwé, mó kené ménsámehnsá pehipi meyáh kéwé, mina tahnsa áhbábáq aruqaruro kewé Manikánka wahnah wahnahnirabeq íre awaq mianeherawoe.

¹¹ Menahmé ite táhmaro mina tahnsa ké míarowe. Míarowana Manikánka ite pabeq paberaitena, Néne animárí míáhwe aítaráire. Itega itene Wahnah Sísa Karáhénsabe aiq pútare atárótaq Manikáne Awanka itene ahabábáq kaqiuwena itene irupipeq kaweraitáritaq Manikánka itensabé, Kaweqtaq míáhwe aítaráire.

Itene inonkame Manikáne Awane nah puaq mó kené ahre weh abariiyeho i ehwéhne.

¹² Manikánka íre ahqáho aítarái sansá aiq miraorahuge irareme aiq pútaq iwíáhowe. Peh moke miraorahúna sansánká íre séhréh aítahráhire. Minayabe mó sansánká íné saiqnariehnehoéna pehwehrue míanie.

¹³ Itega pabeqme ehwéh irareme, Táhutahuqme itene irupipeq iyahbankire nanere éq minayabe Manikánka itene ayahba mirarowe ewe. Itene ayahbame tópah mewe nanere éq minayabe Manikánka tópah kirahno atéhre ewe. Mi ehwéh aiq pútaq ehwéhnirana peh mókake Manikánka táhutahuqkakáq itene inonkankakáq parabaruankéhe. Mina inserah mó kené ahre weh abariigeheéna Manikánka itene inonka miraroo? Írakaumo. Itene inonkame itene Wahnahne anonka mire. Wene sánsá miraigeheéna itene inonka mirarowe.

¹⁴ Maniká págege aní púana itene Wahnah Sísa iriwe oganúq atonserah ite moq iriwe oganúq itankéhe.

¹⁵ Itene inonkataq moke kéh náneqmarí Sísa Karáhéne naneq mire. Minawé aiq ahtebaho? Itene inonkame moke inonkataq kéh náneqme Sípane naneq púaq árahue itene inonka ahbabáq ininsó sienéhnkono? Írakaumo. Anotahtaq ahqáho uge.

¹⁶ Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,
Weh ahre peh morá áú tahnsa úkigehe ire. (Stat 2.14)

Minayabe arega ahbabáq ini abariónaga wereq arereqne íú peh morá áú tahnsa úkire. Minawé aiq ahtebaho?

¹⁷ Itene Wahnah Sísa req mía míanonaraq arereq Sísa reqne iwa peh morá áwá tahnsa úkire.

¹⁸ Mó kené ahre weh abarié sansa peh ragahro. Ahriahri mi sansánirarabeq móbeq míáhro. Moke mó ahbabáqmé íre wewene anonka ahbabáruwiahrahire. Mó kené ahre weh abarii anímé wewene anonka ahbabáruwíéhre.

¹⁹ Manikánka Wenawa iteba eqmatairana iteba mía míainsabé amahnága arene anonka wene nah mire. Minawé aiq ahtebaho? Arene anonkame íre arebataq arene wíre. Írakaumo.

²⁰ Insahwé aitanieéna Manikánka anotah apéqtáté paiqmarowe. Aiq paiqmaronsabe itene inonkankakáq Manikánsabe iwíáh iwíáhhoro.

7

Poraga wehké sansánsábé irarú ehwehne.

¹ Itega sehiranue kasenuro ehwéh teiníboq írátíáhro. Ahre íre mera peh míéh anímé aiq kawerire.

² Íre ahreakáq anínká mó kené ahre abariínehboq we ahre meyan kéhe. Ahrari wehkinkehe.

³ Wehne anonkame íre webataq wene anonka mire. Minayabe arene ahrega, Máho ínah íre ahqáho ato. Ahrene anonka moq íre webataq wene anonka mire. Minayabe arenawehqka, Máho ínah íre ahqáho ato.

⁴ Ahrega wewene anonka íre wahnahnire. Írakaumo. Peh wenawehqka wahnahnatéhre. Mina inserah awehkawagá wewene anonka íre wahnahnire. Írakaumo. Peh wene ahrega wahnah atéhre. Minayabe arene ahreyabé arenawehqsabe íre ahqáho ato.

⁵ Ite weh ahre morá iwíáhéta kawerue púreroyehe iwíáhéta awehriéta peh míayehe irataqmé aiq kawerire. Púrerira tanáhráq parabagínaraq mó íre ahqáho ato. Owainawanká mó aní abarié iwíáh atehnehboq íre ahqáho ato.

⁶ Ahre meyo éhwéh íre teiúge. Ahreyabé awina anínká iwíáhue meyan kéhe. Séhréh aiteyabe mah ehwéh teiúge.

⁷ Moke mó ke íné tahnsanue míáhtáq tahirí aiq kaweri irino. Peh Manikánka ahre meweyabe mó aní mó iwíáh atena mó aní mó iwíáh atena aruqarurire.

Íre túbáh agorahotaq ahre meyáhhro i ehwéhne.

⁸ Mahbigaunseq ahrarigaunseq kéweinínsónseqsabé mahraruge. Íné íre ahreakáq aní múge. Ite íné tahnsa míéh rataqmé aiq kawerire.

⁹ Ite íre peh míahrahirataqmé ahre weh meyáhhro. Mahbiga, Ahreyabé níre irana ahrariga, Weh kéreyabe níre ire. Mó kené ahre weh abariiyehboq arerene ahre weh airaiq meyáhhro.

Arenawehq auwéhneho i ehwéhne.

¹⁰ Ahreakáq wehakaq keyábé mahraruge. Anáhkawagá awehkawa íre auwo atóge. Mahnawé íre ínénéne ehwehne. Írakaumo. Itene Wahnahnka aiq irarire.

¹¹ Anáhkawagá wenawehq auwahnaraq mó wehkínehboq peh míankehe. Áúwátái wehbá kouwekue insahwé atahnaraq aiq kawerire. Awehkawagá wene ahre airaiq áúwéhneho.

Nánuwehq kéranie ínaraq awehkawagá áúwéhneho i ehwéhne.

¹² Mó keyábé peh ínénéne iwíáhu ehwéh teinie. Íre itene Wahnahnka tení éhwéh peh ínénéga iwíáhéna mahraruge. Awehkawawé Sísá tagariéh ánínirana ánáhkawa Sísá íre tagariéh ínínká, Nánuwehq kéranie ínaraq awehkawagá áúwéhneho.

¹³ Ánáhkawa Sísá tagariéh ínínirana awehkawa Sísá íre tagariéh wéhgá, Néne ahrereq míanie ínaraq ánáhkawagá áúwéhneho.

¹⁴ Ánáhkawagá Sísane sánsá sehgieyabe Sísá íre tagariéh áwéhkawagá wene ahre íre auwena wene sánsá tagéna kaweqtaq míahrahire. Awehkawagá Sísane sánsá sehgieyabe Sísá íre tagariéh ánáhkawagá wene weh íre auwena wene sánsá tagéna kaweqtaq míahrahire. Minayabe arene ahrega, Arereq míanie ínaraq áúwéhneho. Arenawehqka arereq míanie ínaraq áúwéhneho. Íre áúwéhrataq itene animárí moq kaweqtaq míahrahowe. Kaweqtaq míahrahi ehwéh péhe éhwéh tahirímé itene animárí Sísá íre tagariéh ké míáh irino.

¹⁵ Wehgabópoq ahregabópoq Sísá íre tagariéh ánínéna wensabé nuwahriehre éna pokinie ínaraqmé peh áwé tagahro. Manikánka itensabé, Pehwehrue míáhro aitéhnsábé itene iru ukiq itankeheéq mi anínká pokinie ínaraqmé peh áwé tagehrataqmé aiq kawerinae.

¹⁶ Arenawehqka arereq míehnsábé mókake wega Sísane sánsá sehginabirapómo. Arega íre tagariahne. Arene ahrega arereq míehnsábé mókake wega Sísane sánsá sehginabirapómo. Arega íre tagariahne.

Manikánka ite saraq íátái arámbéhrí sehgióro i ehwéhne.

¹⁷ Maniká itene Wahnahnka ite omaq itena wene arambehri saraq íátáire. Saraq íátái arámbéhrí kawerue sehgióro. Sísá tagariéh ké íwáhnorutaq mah ehwéh tei teinuge.

¹⁸ Manikánka are íre áhraburái tanáhráq mó kegá arene áú amurúrutonsabé ayehitéhnehboq anetaníbo iwíáhúno. Manikánka are áhraburaitaq arene áú íre amurúrutonsabé amahnága mi sansánsábé arutaboirinehboq pehragáhno.

¹⁹ Arene áú amurúrutonsabé peh abehq míre. Anetaníbo iwíáhúno. Arene áú íre amurúrutonsabéákáq anetaníbo iwíáhúno. Peh Manikánka sehgióro ú ehweh sehgiónsábé anotah sansá míre.

²⁰ Manikánka áhraburaitaq miraurona arámbéhrí miraúno.

²¹ Manikánka áhraburaitaq mó aniné arambehriga are saiqnariarairo? Minayabe iwíáh kikirineho. Arene marakóipeqté wáhnáhnká saraq auwena pokúno atahnaraq pokinkehe.

²² Maniká itene Wahnahnka are áhraburái tanáhráq mó aniné arambehriga are saiqnariarairana Sísá itene Wahnahnka arene ahbabáq kaqauwátáinsabé wega saraq áúwéh ání tahnsa míahne.

Wega áhraburaitaq pehipi míaronana Sísá Karáhéne arambehriga amahnága are aiq saiqnariéhre.

²³ Wene animárí míageheéna Sísaga anotah apéqtaté paiqmarowe. Paiqmaronsabe peh wehuke suwahbeh sansá miraiiyeho. Peh Maniká awahbeh sansá miraoro.

²⁴ Néne iyahnabo animáríno, Manikánka ite íáhraburaitaq mirauro arámbéhrí miraéq Maniká Iteriboreq mía míaoro.

Poraga mahbigaunseq ahrarigaunseqsabé teriu ehwéhne.

²⁵ Mahbigaunseq ahrarigaunseqsabé mahraruge. Itene Wahnahnka mah ehwéh terio íre tenírana peh ínénéga aiq pútaq ehwéhnéna iwíáhue teiúge. Wega íné séhréh aintéhrana wene arambehri mira aruqaruruge. Minayabe néne ehweh íráhro.

²⁶ Íre kaweq sunúq áhnbórá sinainsabé ahre meyanie iwíáh, wehkinie iwíáh súáhro. Mi iwíáh súéhrataqmé aiq kawerire iwíáhuge.

²⁷ Ahreakáq míéhnaqmé áúwéhneho. Íre ahreakáq míéhnaqmé ahre meyaníe íwíáhineho.

²⁸ Arega ahre meyéhnaq minawé íre ahbabáriniewóne. Arega wehkinaraq minawé íre ahbabáriniewóne. Ahre meyéhra kegá mah marákóráq mé tanahráq sirupipeq umeh aginawire. Itene irupipeq umeh agínehoéna teiúge.

²⁹ Néne iyahnabo anímáríno, mah marákóipéq mé tanahráq aiq parabaginaire. Sísa tuina tanáhráq áhnbórá sinaire. Minayabe ahre mero keo, íre ahreakáq ké tahnsa míáhro.

³⁰ Ibisah keo, íre ibisah ke tahnsa míáhro. Iru eyoyóo keo, iru íre eyoyóo ke tahnsa míáhro. Ménsámehnsá paiqmaq paiqmaro keo, íre ménsámehnsánkakaq ké tahnsa míáhro.

³¹ Mah marákóipéqté sánsá parabaginati puaq áhnte mensáméhnsánkákák kéo, itene ménsámehnsánsabe irutaboiriyeho.

Iwíáh kikiriyeho i ehwéhne.

³² Ite iwíáh kikiriyeho éna mah ehwéh teiúge. Íre ahre merai anínká Maniká wene Wahnahne arambehri kawerue sehgieyabe iwíáhire.

³³ Wene ahrega kaweróne atankeheéna ahre merai anínká mah marákóipéqté náneqsabé iwíáh iwíáhire.

³⁴ Minayabe we mó iwíáh mó iwíáhire. Sísa tagariéh áhrárigá iwíáhéna, Néne ni-nonkakakaq néniwankakaqmé kaweqtaq míanieéna Maniká áwúge éna Maniká wene Wahnahne arambehriyabé iwíáh iwíáhire. Wenawehqka kaweróne atankeheéna wehakaq ínínká mah marákóipéqté náneqsabé iwíáhire.

³⁵ Págege sansánká saiqnariankeheéna íre teiúge. Írakaumo. Peh séhréh aitanieéna mah ehwéh sehiranue teiúge. Maniká itene Wahnahnsabé webataq iwíáh iwíáh ateq wene sánsá kawerue sehgiegeheéna sehiranue teiúge.

Wene ahre araríyábé éhwéhne.

³⁶ Wene ahre araríyábé arutaboirena abariinie iwíáh aruqaruri anímé ahbabáratehnehboq airaiq meyankehe. Wega airaiq meyahnawe íre ahbabárinae.

³⁷ Wewene anonkataq kawerue wahnahnorahi mahbígá, Ahre íre meyaníe iwíáhinaraq aiq kawerire.

³⁸ Wene ahre ararí meyéh anímé kawerire. Ahre íre meyéh anímé anotah kawerire.

³⁹ Wenawehq oga míahnaraqmé mi ínínká awehkawareq mía míaiagehe. Sísa tagariéh íníné awehkawa pukínaraq we mó Sísa tagariéh aní kérankéhe.

⁴⁰ We mó Sísa tagariéh aní kérahnaraqmé aiq kawerire. We peh kéweiní míahnaraqmé anotah kawerire. Mahnawé ínénéga iwíáhuge. Manikáne Awanka mah iwíáh aintehrámo. Wega mah iwíáh aintéhre iwíáhuge.

8

Poraga titirue nárie naneqsabé irarú ehwehne.

¹ Péhepehe maníkánsabé titiro naneq nanehnkono éq ínénsabe kasenurowe. Mó aní mó anínkáue minayabe íné aiq ahtebóge eme aiq pútaq ehwéhnowe. Ai q ahteboge iwíáhhome saiyo sansane. Peh morá mó anínsabé irutaboirúnaga séhréh aita hráhi sansáne.

² Íné moke ahteboge iwíáhi anínká íre anotahtaq ahtebehrana wene ahtebéh sansa íre awehrare.

³ Maníkánsabe arutaboiri anímé Manikánka we tagariéhre.

⁴ Péhepehe maníkánsabé titiro naneq nanehnkono ue kasenuronsabé teiúge. Ite tagarionawe péhepehe maníkámé íre aiq pútaq nanere. Peh abehq pikísáh tahnsane. Íre áhnte maníkámá rí míáhwe. Írakaumo. Ite tagarionawe Manikámé peh morá anínéna webataq Maniká míre.

⁵ Mó kegá mahraréra, Íopeqkákáq mah marákó marákóipéqkákáq áhnte maníkámárinseq wahnah anímárinseq míáhwe ewe. Ite tagarionawe mi ehwéhme íre aiq pútaq ehwéhne.

⁶ Maniká Iteribo peh morá ánínéna webataq Maniká míre. We moke mirarena wene animarí míageheéna ite moq mirarowe. Sísa Karáhéwe we peh morá ánínéna itene Wahnah mire. We moke mirarowaq amahnága séhréh aitéhnsábé oga míone.

⁷ Mó kegá Maniká éhweh íre ahtebahwe. Segá Sísa íre tagariarotaq péhepehe maníkáne sánsá aiq sehgirowe. Aiq sehgirowsabé amahnága mi naneqsabé titiro tahutáhúqmé íre nah nanere éra áhwára áhwára iwíáhowe. Mina tahnsa iwíáho kegá mi tahutáhúq nehrataq. Mi tahutáhúqká ite ahabáraitéhre iwíáhowe.

⁸ Itega táhutahuq nahnayabé Manikánka kaweraitankéhbo? Írakaumo. Wega awehrío keyábé íre ehweh arítéhre. Nah keyábé kawerowe íre arítéhre.

⁹ Ite iuwahbeh tahutáhúq naneheqmúne irataqmé áhwára áhwára iwíáho kegá ite tagéra ahabáriyeho. Itega nehrataq mó ke ahabáriyehboq kawerurero.

¹⁰ Are ahtebáhna anínká péhepehe maníkánsábé árótu nahtápéq míéhnaaq titiro tahutáhúq nehnana áhwára áhwára iwíáhi anínká are tagéna íné moq nanie iwíáhinabomo.

¹¹ Wega aiq pútaq sánsá peh ákáhtaq ahtebehnsabé náhnaraq wene arupipeq íre kaweraginae. Are ahtebia anínká miraónaga mina áhwára áhwára iwíáhi aní anotahtaq íre kaweratanae. Sísa Karáhéga mi aniné ahabábáqsabeákáq pukúwe.

¹² Áhwára áhwára iwíáhi aní ahabáratáhna puah Sísa Karáhé moq ahabábáq atahne.

¹³ Ínéga nahnayabé mó Sísa tagariéh anínká íné tagéna ahabárinaraq mina íre kawerinae. Minayabe mó Sísa tagariéh aní ahabábáq atéhnehoéna mi tahutáhúq ahriahri awehrinie.

9

Poraga wene arambehriyabé móne íre meyonsabe iwíáh iwíáhú ehwehne.

¹ Itega néne sansa aiq tagariáhwe. Mó naneqka íné íre saiqnaríéhre. Írakaumo. Wene arambehri mirainkeheéna Manikánka eqmaq núwátái mino. Sísa itene Wahnah aiq tagarau mino. Sísa itene Wahnah éhweh teiátáutaq wensabé aiq pútare atáro mino.

² Mó kegá iwíáhome, Manikánka íné íre eqmaq áúwátáire iwíáhowe. Peh itene Wahnah éhweh teiátáugaq aiq pútare atáronsabé ite tagariáhmé Manikánka íné eqmaq núwátáire.

³ Mó kegá ehweh aintéhrataq mahrarinie.

⁴ Manikáne arambehri miraunsabé wehukega íné kirabo aintáhmé íre kaweq sánsápo? Írakaumo. Kaweq sánsáne.

⁵ Manikáne arambehri miraoneheéra Sísa ábáqmarinseq Pítareq mó eqmaro kereqka ahtapeq nogótáq sene ahreronká se kériráhwe. Ínéga moq mi sánsá mirautaq tahirímé kaweq sánsáne iwíáho irino.

⁶ Mó kegá Manikáne arambehri miraome pehipi kiraboowe. Peh morá ínéreq Páhnábásareqka itene tópah paiqmarayeheéta arambehriúye.

⁷ Sene kíápéténine arambehri miraoneheéra sóntía kegá ahtapeq nogótáq íre seyene móneraté peh wahba monéráté tópah paiqmaq paiqmaro mino. So uqmatai anínká táhutahuq nera kéhtáq mewe narúq naruri mino. Sipisípiq wahnahni anínká mi kané náhnano narúq naruri mino.

Ite séhréh aitera iwáhnoro ke kirabooro i ehwéhne.

⁸ Ínéga peh wehukene sánsá iwíáhéna mi ehwéh mirarire iwíáhiyeho. Írakaumo. Naho Manikánka Mósísi iwíáh atowana wega minayabe sehiranue mahraréna,

⁹ Káhoga arambehriitaq wene áwéhipeq náhgáq táhrareho. Mi kanká arambehrii puana arupibiínaraqmé pehipi táhutahurinkehe úwe. (Lo 25.4)

Manikánka peh káhoyabé arutaboirena mi ehwéh irarúwo? Írakaumo.

¹⁰ Itensabé iwíáhéna irurú mino. Itega mina tahnsanigeheéna irarúwe.

Sonsoréh ánínká, Mókake sotápéqté táhútáhúq mewe nanieéna arambehriire. Wereq we séhréh atéh ánínseqka nayeherawoye.

¹¹ Wehukega ayu uqmarera anehe mi sotápéqté tópáh nahnserah itega Manikáne ehweh tei teinúye. Tei teinúyansabé itene ehweh íráh kégá kirabo aitéhrataqmé kaweq sansánoneheqmoé.

¹² Itega mó ke kirabouro puaq itenkakáq kirabourotaq tahirímé anotahtaq kawerowe urauya irino.

Kirabo aitéhro íre teiátáúye. Iteba pehipi míarauye. Itensabé abiahnsanéq Sísá Karáhéne kaweq ehwéhnsabé anetaníbo íwíáhiyeho éta kirabo aitéhro íre teiátáúye.

¹³ Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq arambehrio kegá mibeqté táhútáhúq mewe nahwe. Minawé tagariáh mino. Mitaq titiro tahberaq arambehrio kegá mi naneq pehgáriq mewe nah mino.

¹⁴ Mina inserah Sísá itene Wahnahnka mahraréna, Kaweq ehwéh íráh kégá se síwáhnoro kené sinonka séhréhorahi naneq nárigéhe ire.

¹⁵ Ínéga itene táhutahuq pehipi íre merauge. Mókake íné pehipi kirabo aintageheéna sehiranue teiugo? Írakaumo. Nirupinsabé pukonaraq íre ineh inehinie. Íné ineh inehutaq tahirímé ínéga pehipi íwáhnoru sansánsabé íre iwíáh iwíáhorahu irino. Mó kegá néne iwíáh iwíáhu sansá sabi núwého.

¹⁶ Manikáne kaweq ehwéh tei teinunsabé kaweq aní múge éna iwíáh iwíáhininkono? Írakaumo. Manikánka koreri terinúno aintaráinsabé íné kaweq aní múge ue íre iwíáh iwíáhorahuge. Mi kawéq éhwéh íre teriasa ehiya míótáq tahirímé anotahtaq íre kaweru irino. Kaweq ehwéh teri terinu arámbéhrí íre suaníe.

¹⁷ Ínénéga iwíáhue miraurataq tahirímé ápeq meyó irino. Íre ínénéga iwíáhuraugé. Manikánka koreri terinúno aintaráinsabé pehipi mira aruqaruruge.

¹⁸ Minayabe aneq apéq meyaninkono? Mó teri terino kegá ápeq meyhánserah íre uge. Kaweq ehwéh pehipi tei teinunsabé niru eyoyóue nirutaboírume néne ápeq míre.

Porawe áhnte ke séhréh arítéh áníne i ehwéhne.

¹⁹ Mó kegá íné íre saiqnariáhwe. Áhnte kegá Sísane sánsá sehigigeheéna sene arambehri aní tahnsa míóge.

²⁰ Asiu kegá Sísane ehweh kawerue irera sehigigeheéna seba míarautaq sene sánsánuraugé. Mósísiga sehgióro ú ehwehncá íné íre saiqnariéhre. Íre saiqnariéhrra Asiu ke mi ehwéhnsabé iwíáh iwíáho puana seba míarautaq mi ehwéh íre anterutaugé. Asiu kegá Sísane ehweh kawerue irera sehigigeheéna mi ehwéh íre anterutaugé.

²¹ Nahnso ke Mósísine ehweh íre sehgió ké wóe. Minayabe nahnso kereq míarautaq se tahnsá ména íné moq íre sehgiraugé. Írakaumo. Manikáne ehweh íre susa Sísá Karáhéne ehweh sehgiúge. Nahnso kebá míarautaq sega Sísane ehweh kawerue irera sehigigeheéna Manikáne ehweh íre anteruena peh mi kené sánsánuraugé.

²² Sísane sánsá áhwára áhwáraue sehgió kebá míarautaq sega órirane iwíáho sansá pehipi íre anterutaugé. Segá Sísane ehweh irera kawerue sehigigeheéna sene órira sansa pehipi íre anterutaugé. Mah kehiná kéhíná suwahpeq míarautaq mi sansá mirauraugé. Segá Sísansabé aiq pútare atageheéna mirauraugé. Manikáne kaweq ehwéh sehigigeheéna mi sansá mira aruqaruruge.

²³ Mira aruqarurunsabé Sísansabé aiq pútare atáh kéreq ínéreqne irupipeq eyoyóire.

Kagai apéq náinkeheéq Manikáne sansá tauntahunue sehigioneheqmúne i ehwéhne.

²⁴ Ábáhro tanahráq áhnte kegá árésísiue peheráhnotaq peh morá kótaiki anínká ápeq meyhéhe. Mina inserah Manikánka ápeq náinkeheéq wene sánsá tauntahunue sehgióro.

²⁵ Kótaikoneheqmúne íwíáho kegá sene sinonka págegeinkeheéra túbáh aginie íwíáh suera peh ahriahri tauntahunue arambehri aruqarurowe. Peh kambaréki apéq meyanehéera tauntahunowana Manikánka náina apéqmé peh ahriahri kagainawire.

²⁶ Ínéwé Manikáne sansá íre múguwahguue sehgiúge. Árésísi kiotaiki anínká íre mibeq tagia móbeq tagéna pehbeheráh pokinserah tauntahunue sehgiúge. Tobehi anínká wene ayahnkara íre mobeq subisa peh tábúsoqme wehukéniné anonka subínserah Sísane arambehri tábúsoqme arambehriuge.

²⁷ Ínéga mó keyábé, Sísane sánsá tauntahunue sehgióro uraunsabé Manikánka ín nuwehnehboq íre túbáh aginie. Peh kaweq sansá tábúsoqme sehginieéna néne ninonka kawerue wahnah wahnahnuge. Néne ninonka págegeinieéna tauntahunue arambehriuge. Ínéga kagai apéq meanieéna tauntahunue arambehriuge.

10

Íre kaweq sunúq sínaraq ite Sísane sánsá súého i ehwéhne.

¹ Naho itene igaqnarénga Mósísi kérowe. Segá miraunsabé iahreráq kankeheéna teiúge. Segá abatapi nogútaq írábúyá akariuriowe. Segá írábúyá anehe karageheéna Manikánka mi írábúyá omaq atowe. Manikánka iwíáh aritowara segá Káhtore Waní kéréwégue seberaebéq pokuwe. *(Kisim Bek 13.21-22, 14.21-29)*

² Segá írábúyá akariuriotaq nogútaqkákáq Káhtore Waní kéréwégue seberaebéq poku-taqkákáq segá wání meyonserahnéra mitaq nogera Mósísi kéréra wenkahnáh úkuwe.

³ Manikáne Awanka íópeqté tópáh náriuware ómiga nowe.

⁴ Wega ótaq sansánútaq wání arahno ebahpipéqté súwana náriuware nowe. Mi ebáhmé Sísá Karáhée. Segá pokutaq mi Ebáhnká sereq moráráq pokuwe.

⁵ Pokúwara Maniká sene sánsánsábé íre awahbó púara abatapi nogútaq puku pukuéra sene sinonka abatapinúe mibeq móbeq kowe.

⁶ Segá ahbabárunserah itega miraiyeho éna Manikáne ehwehnka tei teinire. Segá ahbabáq naneqsabé sirutaboiru serahniyeho.

⁷ Táhmaro mi kegá péhepehe maníkánsábé iwíáh íwíáh atónserahniyeho. Segá miraunsabé Manikáne ehwehnka mahraréna,

Ísara kegá tútuue méra táhutahuréra irigéra ábáhréra nahnsó kené sansanéra mó kené weh ahre abariuwe ire. *(Kisim Bek 32.6)*

⁸ Segá mó tanáhráq ahbabárára áhnte kegá mó kené ahre ahriari abariunsabe Manikánka abiahnsa aritena kamah ariuware peh íregáritaq wehuké 23 táhúséni (23,000) wehuké peh morá wéhékáh pokuwe. Segá mirau serahniyeho. *(Namba 25.1-9)*

⁹ Mó tanáhráq táhmaro Ísara kegá sene wahnahnsabé, Árahono éra wensabé éhruruunsabe Manikánka wehe omaq atowana éhruruu ke pówara pokuwe. Segá éhruruu serahniyeho. *(Namba 21.4-8)*

¹⁰ Mó tanáhráq táhmaroga Manikánsabe abiahnsa atera ehmuniq éhmúníruwana Manikánka íópeqté ánínsábé, Márunsubiq suo atowana mi ke márunsubiq suowe. Segá ahbabáru serahniyeho. *(Kisim Bek 16.2)*

¹¹ Manikáne ehwehnka sene ahbabáq teíre. Segá ahbabárunserah itega moq miraiyeho éna teíre. Amahnága anehe tanáhráq sinainsabé itega kaweqtaq mía míageheéna teíre.

¹² Íné kaweqtaq ména págegeue iriwe míóge íwíáhóna aníno, inahsubínehboq áwéh panantagínah págegeue iriwe míahno.

¹³ Áhwáré naneqka íre arebataq areba sire. Írakaumo. Mah kehiná kéhínápá sire. Áhwáré naneqka ite íre saiqnariankeheéna Manikánka wene omasa éhwéh ahreraq matawéna ite séhréh aitankéhe. Wega séhréh aitená kaweq ah sokogi ainkéhe. Wega ite págegeue míageheéna séhréh aitowana áhwáré naneqka ite íre saiqnarianawire. Ahbabáqka moq ite íre saiqnarianawire.

Owainawansabé titirue nárié náneqme pehragahro i ehwéhne.

14 Néne iyahnabo anímáriño, péhepehe maníkánsabé iwíáh iwíáh ate sansa pehragahro.

15 Itewe ahtebia ké miáhnsabé teiú éhwéhnsabé iwíáhue tagahro.

16 Sísá itene ahababáqsabe pukúnsabe iahrreraq kéh tánáhráq itega káhpuipeqté wánínsabé meyone. Mewe nahnayabé itene Wahnahnsabé kaweróne ateq Sísá Karáhéne korahq tunsabe itene ahababáq kaweraitéhre iwíáhúne. Mi tanáhráq itega tópah* keqme nahnayabé Sísane anonka kamahúnsabe itene ahababáq kaweraitéhre iwíáhúne.

17 Mira iwíáhéq morá ké tahnsa míone. Itega keqme nóna topáhmé peh morá tópah púaq ite áhnte wehuké méq morá ké tahnsa míone.

18 Asiu kené sánsánsabé iwíáhora. Segá tahberapeqté titirue nárié náneq nahtaq Manikáne tahbe puara mi tanáhráq sega wensabé aiq pútaq iwíáh iwíáh atáhwe.

19 Teiú éhwéhnsabé aneq iwíáhonehknono ewo? Péhepehe maníkámári íre oga miáh náneqmaríne. Mi naneqmarí titirue nárié náneq íre Maniká náwé náneq tahnsáne.

20 Írakaumo. Nahnsó kegá titirue nárié náneq Maniká íre náwasa peh owainawamarí náriéwe. Owainawansabé iwíáh iwíáh atéhboq sensabé titirue nárié náneq pehragahro.

21 Itene Wahnah pukú tanáhráq iahrreraq kéh káhpúipeqté wánínkákáq owainawansabé iwíáh iwíáh atáh káhpúipeqté wánínkákáq moráráq neho. Itene Wahnah pukú tanáhráq iahrreraq kéh tópahnkákáq owainawansabé iwíáh iwíáh atáh tópahnkákáq moráráq neho.

22 Mirairataq Sísá itene Wahnahnka, Aneqsabé íné nuweq owainawansabé iwíáh iwíáh ataho éna abiahnsa aitanawire. We anotah pagégé áni púaq itega we íre kiotaikorahúna mino.

Ahriahri itega Maniká áwíq pankeraneheqmúne i ehwéhne.

23 Mó kegá, Ite moke miraona naneq aiq kawerire ewe. Peh moke miraona naneqka ite kaweqtaq méyabe íre séhréh aitaahráhire. Moke miraona naneqka ite Sísá kawerue kéreyabe íre págege aitaahráhire.

24 Ite iuwahbeh sansá pehipi miraiyeho. Peh itene iyahnabo séhréh aritahráhi sansánoro.

25 Máhkétirapeqté táhútáhúq paiqmaréhrataq mah tahutáhúq aneq sansánia táhútáhúqpo ue íre kasenoro.†

26 Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Moke mah marákó marákóákáq mahtaq kéh náneqkakáq itene Wahnahne náneq mire ire. *(Lo 10.14; Buk Song 24.1)*

27 Sísá íre tagariéh ánínká itensabé, Táhutahuronehboq máhoro ínaraqmé ite iuwahbáhnaraq kowe nahro. Wensabé, Mah tahutáhúq eheqtepo ue íre kasenoro. Wegá náwí náneq pehipi nahro.

28 Mó anínká itensabé, Mah awáq owainawansabé titirúna naneq náwúge ínaraq íre nahro. Mi awáqkáwé ite íre ahababáq aitaahráhire. Peh ite teí áni ahababáq atéhboq íre nahro.

29 Itega ahababáq iwíáhowe íre iraruge. Írakaumo. Peh teí ánínká, Itega aiq ahababárowe iwíáhineho.

Mína tahnsa iwíáhi aní íre miáhnaraq íné nuwahbeh naneq nahrahuge. Peh móbeq miéh áníné awehrii sansánká íné íre saiqnariahri mino.

30 Manikánsabe, Kaweróne atena mi tahutáhúq nahnara tagehra kegá árahue ehweh aintagéhbo?

31 Itega tópahnkákáq wánínkakaq nehrataq mó naneq arámbéhrí mirairataq Maniká áwíq pankeraneheq wensabé iwíáhue kawerue miraoro.

* **10:16:** Káriki ehwéhme tópahme íre kéhre. Páréti kéhre. † **10:25:** Mó tanáhráq mó tanáhrárué mó kegá ménkámehnkáne awaq titirue péhepehe maniká náwúwe. Náwera anehe máhkétirapeq mi awáq kobaiqmarówe. Mi awáqsabé Poraga Sísá tagariáh keyábé, íre kasenq pehipi paiqme nahro úwe.

³² Itega miraonka Asiu kereq nahnso kereq Sísa tagariáh kéreq ahbabáq aritéhboq iwíáhue peh kaweq sansánoro.

³³ Ómi mó kegá moke ínégá mirau sansá kaweq sansáne íwíáhigeheéna mirauge. Íné nuwahbeh sansámé íre mira aruqaruruge. Íné tagah ke séhréh aritanieéna sensabé iwíáhéna peh kaweq sansá mirauge. Segá Sísa ehweh irera kawerue sehgeheéna sensabé iwíáhéna mirauge.

11

¹ Ínéga Sísa Karáhéne sansá sehgiúnserah ite moq néne sansá sehgióro.

Poraga ayahqonsabe irarú ehwehne.

² Itega íné iahrerag matawéq moke íwáhnorurau ehwéh kawerue sehgió púana itensabé iwíáh iwíáh aitóge.

³ Mó ehwéh kawerue ahtebagehboq írátiáhro. Wehga wene ahre wahnahnirana Sísa Karáhéga moke weh wahnahnirana Maniká Iteriboga Sísa Karáhé wahnahnire.*

⁴ Sísa Karáhé wene Wahnah puana wehga púrerínaraq wene ayahqno íre akari atiankehe. Manikáne Awanka iwíáh atahna ehweh irarínaraq wene ayahqno íre akari atiankehe. Mi tanáhráq wene ayahqno akariaráhnaraq Sísa Karáhé ayehitawinawire.

⁵ Wenawehq wene wahnah puana ahrega púrerínaraq wene ayahqno akari atiankehe. Manikáne Awanka mi ahré iwíáh atahna ehweh irarínaraq wene ayahqno akari atiankehe. Mi tanáhráq wene ayahqno íre akariaráhnaraq wega wenawehq ayehitawinawire. Mi tanáhráq wene ayahqno íre akariaráh áhréwé ayahra káuqsúéh áhré tahsane.

⁶ Wene ayahqno íre akariaráhnaraq wene ayahra káuqsuankéhe. Ayahra moke káuqsue sansa ayehiteh sansáne íwíáhirataq ayahra pehragéq ayahqno akariaráhro.

⁷ Manikánka weh mirarotaq wewe tahnsá mirarowara wehga Manikáne anotah awíqkákáq Manikáne págege sansánkákáq sokigiowe. Minayabe wehga púrerínaraq wene ayahqno íre akariinkehe. Manikánka ahre mirarotaq wenawehqne áwíqkakaq wene págege sansánkákáq sokiginieéna akariinkehe.

⁸ Manikánka wehuke mirarotaq wega ahrene ayahnsatate weh miraroo? Írakaumo. Wega wehne ahwígara piruqme ahre mirarowe.

⁹ Manikánka ahreyabé iwíáhéna wehga séhréh atankeheéna miraroo? Írakaumo. Wega wehyábé iwíáhéna ahrega wenawehq séhréh atankeheéna mirarowe.

¹⁰ Ahreronká sensuwehqsona ehweh kawerue sehgiónsabé íopeqté kegá tagagehboq mi inínsónká púrerirataq sene siyahqno akari atiagehe.

¹¹ Manikáne animárimé weh sebatag ahre sebatarue mía mía sansámé Maniká íre awahbeh sansáne. Írakaumo. Ahrega wenawehq séhréh atahnana wehga moq wene ahre séhréh ato aitéhre.

¹² Téhwe Manikánka wehne ahwígara mewe ahre mirarowara amahnága ahreronká ani maqmaq maqmarowara áhnte weh míáhwe. Manikánka moke kéh náneq áhwárowe.

¹³ Ahrega wene ayahqno íre akaria Manikánsabe pehipi púrerínaraqmé kaweq sansápo? Iteitega mi sansámé iwíáhue tagahro.

¹⁴ Weh íre wahto ayáhrá kahnaraq minaga we ayehitanae. Itene sánsánká minayabe aiq sokigi aí mino.

¹⁵ Ahrene íre wahto ayáhrá kahnaraqmé wene ayahrame wene awahriq nanere. Wene ayahqno akariinkeheéna Manikánka ayahra áwíre.

¹⁶ Ayahqno akariare ehwéhnsabé suwahrieh keyábé mó íre teriníe. Mó sansá írakaunire. Itereq mó Sísa tagariáh kéreqsabé peh morá mahna teiú sánsá kéhre.

* **11:3:** Písini ehwéh wahnahninsabéwé “het” kéhre. Písini ehwéh “het” téhtaré áwáhé kéhre. Mó morá áwáhé itene ehwehme ayahqnone. Mó morá áwáhéwé itene ehwehme wahnahne.

Kórina kegá siahrreraq ko táhútáhúq notaq íre kaweq sansánu ehwéhne.

¹⁷ Amahnága mó ehwéh teiníboq írátíáhro. Itega momiwíotaq mó ke séhréh arítéh sánsá íre miraia peh ahababárowe. Minayabe itensabé íre iwíáh iwíáh aitóge. Írakaumo.

¹⁸ Mó anínká tenímé itega Manikánsabe iwíáh iwíáh ataneheéq momiwíotaq íre morá iwíáhia peh mó iwíáh mó iwíáhéq mó keyábé abiahnsa arítáhwe teníre. Tení éhwéhmé aiq pútaq ehwéhpómo. Peh aiq pútaq ehwéhne iwíáhuge.

¹⁹ Íre morá iwíáhirataq kaweq sansá ábórarinkeheéq sío síoéq iwíáhue tagéq, Insega aiq pútaq sansá sehgiramo éq ahtebahrahowe.

²⁰ Itega momiwíotaq itene Wahnah pukúnsabe iahreraq kéh táhútáhúq íre tábúsoqme nahwe.

²¹ Itega mó ke íre síwénunia peh apubúue wewene wewene táhutahuq nahwe. Miraonsabé pehgáriq tahutáhúq kéh kégá sirupibiirara mó kegá píah áhnte nahnsabé múguwahgu agowe.

²² Itene nahtapeq táhutahuréq naraho mino. Manikáne nahmé peh abehq nánere iwíáhoo? Itega mitaq séq tópah tabonah ke íre náriénsabé se siyehiteh mino. Aneq ehwéh teinínkono? Itega miraonsabé kawerowe aitanínkono? Ahqáho. Írakaumo. Itega mirao sansá íre kaweq sansáne.

Sísaga párétiakáq sera anonkakaq we kéro ke náriu ehwéhne.

(Mátíyu 26.26-29; Máhka 14.22-25; Áríka 22.14-20)

²³ Itene Wahnahnka níwáhnorurai ehwéh íwáhnoréna teiátáuge. Mahraue teiátáume Súrásaga Sísane naruo koweriro inókáhpéq itene Wahnahnka páréti mewena†

²⁴ Manikánsabe kaweróne atena keqme mahraréna, Mahnawé ninonka mire. Ite kaweraitanieéna ninonka Maníka awena pukinie. Íné iahreraq matiagehboq amahnága mirau sansánoro úwe.

²⁵ Úwara sega páréti nowana Sísaga káhpú mewena monseráh sánsánéna mahraréna, Mah nahniáq sérá anome néne korahq mire. Néne korahq tuinaga o sansa áhwárankehe. Itega nehrataq ahriahri íné iahreraq matiáhro úwe.

²⁶ Itega mah ehwéh sehgiónká Sísaga itene Wahnahnka itene ahababáqsabe pukúme pahsúéhre. Itega mi parétiakáq sera anonkakaq nahnka we pukúme pahsúéhre. Wega tuina tanáhráq mah sansá parabaginae.

Itene irupipeqté iwíáh ebeq iwíáhue tagéq anehe nanehe i ehwéhne.

²⁷ Sísaga itene Wahnah pukúnsabe iahreraq kéh táhútáhúq neh anínká íre iwíáhue tagéna pehipi náhnaraqmé íre kawerinae. Mina tahnsa neh anínká itene Wahnahne anonkankakáq korahqkakáqsábé íre kaweratéh púana wega aiq mirainsabé anotahtaq kamah awinkéhe.

²⁸ Náhnaga anínká wene arupipeqté iwíáh ebeq iwíáhue tagéna anehe párétiakáq sera anonkakaq nankehe.

²⁹ Náhnaga anínká itene Wahnahne anonkansabé kawerue íre iwíáhéna pehipi náhnaraq wega mirainsabé kamah awinkéhe.

³⁰ Ite áhnte kegá mina tahnsa narutonsabé amahnága mareqmarerue awahreowe. Mó táhmaroga itene Wahnahne anonkansabé kawerue íre iwíáhia pehipi narutonsabé aiq pukurowe.

³¹ Minayabe itega miraira sansá ebeq kawerue iwíáhue tagéq anehe nahnaraq Manikánka ite íre kamah ainkéhe.

³² Manikánka mah marákóipéqté sánsá sehgió ké ehweh aritena íre kaweqtapéq suankéhe. Itene Wahnahnka itene sánsá tagéna íre ábéreh sansáne iwíáhéna kamah ainkéhe. Mókake íre kaweqtapéq eqmaq íuwéhnehoéna itega ahababáro tanáhráq kamah ainainire.

† 11:23: Párétiwe Asiu kené tópahne.

³³ Néne iyahnabo anímárino, momiwíue méq Sísa pukúnsabe iahreraq kéh táhútáhúq nehrataq mó naneheraira keyábé iwíáhue síwénunue moráráq nahro.

³⁴ Manikánka kamah awinehboq arupibii anínká ebeq wene nahtapeq táhutahuraruena anehe momiwíorabeq pokinkehe.

Íné mó ehweh kéhre. Iteba konaraq mó áhwára áhwáero sansá kaweraitaníe.

12

Poraga Manikáne Awanka náina naneqsabé teí éhwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímárino, Manikáne Awanka náina naneqsabé múguwahguéq áhwára áhwára iyehboq íwáhnorinie.

² Ite tagariáhmé itega Sísame sánsá íre tagariarotaq péhepehe maníká íre ehwehnorahi naneqsabé iwíáh íwíáhue mi sansá sehgirowe.

³ Teiníboq kawerue írátíáhro. Manikáne Awanka iwíáh atéh ánínká Sísansabé íre éhruru atahráhire. Manikáne Awanseq íre mía míai anínká, Sísa néne Wahnah mire. We awahbeh sansá sehginíe irarerahiro? Írakaumo. Wegá íre irarerahire.

⁴ Manikáne Awame we peh morá ánínéna wega í náneqme mó naneq mó naneq náire.

⁵ Maniká itene Wahnah peh morá ánínéna wene arambehriwe wega sainsúéh arámbéhrí mó naneq mó naneq arámbéhrí sainsúéhraq miraúne.

⁶ Manikáne arambehri miraúnayabé mó aní mó arámbéhrí mó aní mó arámbéhríue miraúne. Maniká peh morá ánínéna wene arambehri kawerue miraigeheéna séhréh aitéhre.

⁷ Itega mó Sísa tagariáh ké séhréh aritageheéna Manikáne Awanka págege naneq ite mó aní mó anínue náire.

⁸ Wegá mó aní iwíáh atéhrana peh Manikáne iwíáh púana ahtebia iwíáh pahsuahráhire. Wegá mó aní mó iwíáh atéhrana wene auranka íre tageh naneq wene arupipeq tagari-ahrahéna pahsuahráhire.

⁹ Wegá mó aní iwíáh atéhrana mi anínká Manikánsabe anotahta q aiq pútare atéhre. Wegá mó aní págegeue séhréh atéhrana awahre keyábé púreq aritéhrara kaweragowe.

¹⁰ Wegá mó aní págege atéhrana ótaq sansá miraorahire. Wegá mó aní iwíáh atéhrana mi anínká íre wewene iwíáh peh Manikáne Awanka iwíáh atéh éhwéh irarerahire. Wegá mó aní iwíáh atéhrana mi anínká owainawane awankakaq wehukene awankakaq saraqsuahráhire. Mó aní iwíáh atéhrana we kambare éhwéh irarerahire. Irarirana Manikáne Awanka mó aní iwíáh atéhrana mi kambaré éhwéh ahtebéna wewene ehweh-hta q pahsuahráhire.

¹¹ Manikáne Awa peh morá ánínéna mi pagégé náneqmarí náire. Wewega iwíáhue mó aní mó naneq awena mó aní mó naneq awena ue náire.

Ite Sísame anonka tahnsá míone i éhwéhne.

¹² Wehukéniné anonka peh morá ánónkánirana áhnte naneq kéhre. Mi naneqmarí kéhrana peh morá ánónká kéhre. Mina inserah moke ite Sísa tagariona kewé wene morá ánónká tahnsa míone.

¹³ Ambanta wánípipeq kéhtáq wánínka moke ambantaipéq kéhnserah Manikáne Awa peh morá ánínéna itene irupipeq séna mía míaire. Wegá iteba mía míai puáq ite ómi Sísame morá ánónká tahnsa míone. Ite Asiu kereq nahnso kereq arambehriraq saiqnaríáh kéreq arambehriyabé ápeq meyháh kéreq morá ánónká tahnsa míone. Ite págege anímári míageheéq wání ahriahri nónanserah Manikáne Awanseq mía míaúne.

¹⁴ Ite tagarionawe wehukéniné anonka íre peh morá náneq kéhre. Írakaumo. Wene anonkataq áhnte naneq kéh mino.

¹⁵ Aigáránká mahraréna, Íné íre ayahnkara púana íné íre mah anónkáné aigará múge itaq tahirímé anonkanka wene aigará súéh iripo? Írakaumo. Anonkanka wene aigará íre suahráhire.

16 Wehukéniné ayahqnotaq kéh áhrégá mahraréna, Íné íre aura puana íné íre mah anónkáné ahre úge itaq tahirímé anonkanka wene ahre súéh iripo? Írakaumo. Anonkataq kéh ahre íre suahráhire.

17 Anonka íre mó naneqkákáq peh aura kéhtáq tahirímé ehwehme árahue irahráh iripo? Anonka íre mó naneqkákáq peh ahre kéhtáq tahirímé árahue táhutahuq kaweq kunkúnire irari iripo?

18 Anonkame íre peh morá náneq kéhre. Írakaumo. Manikánka wehukéniné anonka mirarotaq we awahbónserah moke náneq mirarena kawerarowe.

19 Wehukéniné anonkataq peh morá náneq kéhtáq tahirímé íre anonkanurá kéh irino.

20 Wehukéniné anonkataq áhnte naneq kéhrana wene anonka peh moráe.

21 Wehukéniné auranka wene ayahnkaranásábé, Are íre míahnaraq tahirímé kaweqtaq míó irino íre irarerahire. Írakaumo. Wehukéniné ayahqnonka wene aigáransábé, Are íre míahnaraq tahirímé kaweqtaq míó irino irarerahiro?

22 Írakaumo. Wehukéniné anonkataq mó naneq págege naneq kéhrana mó naneq mareqmareq naneq kéhre. Mi maréqmáréq náneq íre kéhtáq tahirímé wene anonka kaweqtaq kéh iripo? Írakaumo.

23 Itene inonka mareqmareq naneqme sehikaranká peraq inehoéq mi maréqmáréq náneq kawerue wahnahnúne. Itene inonka iyehiteh naneq mó kegá tagehoéq kawerue aneranerue akari atione.

24 Itene inonka iwíáh iwíáhhúna naneq mina tahnsanue íre akari atione. Itene inonka mareqmareq naneqkákáq iyehiteh naneqkákáq kawerue wahnahnigeheéna Maniká wewega iwíáhéna moke itene naneq mirarena kawerarowe.

25 Kawerarowana íre webataq webatarue kéhre. Írakaumo. Mina inserah ite Sísane anonka méq mó iwíáh mó iwíáhiyehboq peh morá iwíághoro. Ite Sísane anonka míáh púaq peh morá arerensabé iwíáh iwíághinehboq mó keyábé iwíághue we séhréh atéghoro.

26 Wehukéniné anonkataq eheqpopoq érinaraq wene anonka moke érire. Mina inserah ite Sísane anonka míona puaq mó aní éritaq ite moq ómi íerire. Mó kegá ite míonarabeqte ánínsábé iwíáh iwíáh atáhwaq itega moq wensabé iwíáh iwíáhhúne.

Manikánka mó arámbéhrí mó arámbéhríue omaq sitéh éhwéhne.

27 Ite Sísá Karáhé tagaríáh ké wene morá ánónká méq mó aní mó anínue wene anonkataté náneq míáhwe.

28 Sísá tagaríáh kégá wene sánsá kawerue sehigigeheéna Manikánka mó arámbéhrí mó arámbéhríue omaq sitéhre. Téhwe wega eqmaro ke omaq sitéhre. Anehemé Manikáne Awanka sokigi arí éhwéh pahsúáh ké omaq sitéhre. Mó anéhémé síwáhnoro ke omaq sitéhre. Ótaq sansá mirao kewé, awahre ke kawerarítáh kewé, séhréh arítáh kewé, wahnahnarítáh kewé, mó kehináné kambare ehwéh irare kewé, minawari Manikánka moke omaq sitéhre.

29 Sísá tagaríáh ké eqmaro kene arambehri ómiga íre mirao mino. Manikáne Awanka sokigiarí éhwéh ómiga íre pahsúáh mino. Síwáhnoré arámbéhrí ómiga íre mirao mino. Ótaq sansá miraé arámbéhrí ómiga íre mirao mino.

30 Awahre ke kawerarite arámbéhrí ómiga íre mirao mino. Kambare ehwéh iraré arámbéhrí ómiga íre mirao mino. Kambare ehwéh ahtebéra seyene ehwehtaq pahsue arámbéhrí ómiga íre mirao mino. Írakaumo. Ómi kegá mi arámbéhríarí moke íre miraorahowe. Peh Manikánka mó arámbéhrí mó arámbéhríue omaq sitéhnserah miraorahowe.

31 Manikáne Awanka náí náneq iwíághue tagéq kiotaiki naneqmarí meyanéhe iwíáhéq minayabe irutaboiroro.

13

Moke mó keyábé irutaboironhe i ehwéhne.

Kiotaiki sansánsábé teinie.

¹ Íné moke mó kehinané ehwehnikakáq íópeqté kéné ehwehnikakáq irarenaraqmé mó keyábé íre nirutaboitararítáhnaraqmé íné peh abehrání míanie. Táoyankakaq peroqkákáq subírana ehwehnirara íráh kégá anetaníbo íwíáhonserah ínéga mó keyábé íre nirutaboitararítáhnaraqmé sega néne ehwehnsabé moq anetaníbo íwíáhigehe.

² Manikáne Awanka iwíáh aintéh éhwéh irarenaraqmé mó keyábé íre nirutaboitararítáhnaraqmé íné peh abehrání míanie. Ínéga moke epéqté éhwéh ahtebaharaqmé mó keyábé íre nirutaboitararítáhnaraqmé peh abehrání míanie. Ínéga Manikánsabe anotahta q aiq pútare atónsábé sáwéhyabe, Móbeq agúno atáhnaraqmé mi sawéh móbeq agínaraq mó keyábé íre nirutaboitararítáhnaraqmé peh abehrání míanie.

³ Moke néne ménsámehnsá tabonah ke náriénaraq sensabé íre nirutaboitararítáhnaraqmé tabonah ke náriénaga íre séhréh aintankéhe. Sípane sánsá sehgiúnsábé mó kegá íné táhtoqme ninonka iraipéq nuehrana tabikonaraq sensabé íre nirutaboitararítáhnaraqmé ínéga miraonaga íre séhréh aintankéhe.

⁴ Mó keyábé arutaboitararítéh ánínká íre áyátia peh uwaresa ánine. Wega mó ke kaweraritena se matiáh náneqsabé aigará íre pabekire. Írakaumo. Wega, Íné anotah aní múge íre iwíáhíre. Wega wenáwíq íre pankeréhre.

⁵ Arutaboitararítéh ánínká íre ahababáq saiyo ánine. Wega peh morá wewensabé íre iwíáh iwíáhíre. Wega íre apubúue abiahmáreh ánine. Mó kegá we ahababáratáhnsábé íre iwíáhi aníne.

⁶ Arutaboitararítéh ánínká ahababáqsabe íre iwíáh iwíáhia peh aiq pútaq sansá kaweq sansánsábé iwíáh iwíáhíre.

⁷ Arutaboitararítéh ánínká íre kaweq sunúqkákáq kawerue arambehrire. Wega Manikáne ehwehnsabé ahriahri aiq pútare atéh ánine. Manikáne omasa éhwéhnsábé mirainawire iwíáhéna kawerue áwénunire. Wene arupipeq umehi tanáhráqkákáq íre túbáhagia Manikáne sansá peh tábúsoqme ambubu atawéna sehgire.

⁸ Itega mó keyábé irutaboitararite sansamé íre parabagorahire. Írakaumo. Manikáne Awanka iwíáh aitéh éhwéh irare sansá parabaginawire. Manikáne Awanka iwíáh aitéhra q kambare ehwéh irare sansá parabaginawire. Kawerue ahtebé sansá parabaginawire. Peh morá mó keyábé irutaboitararite sansamé íre parabaginawire.

⁹ Amahnága ite peh ákáhta q ahtebóne. Manikáne Awanka iwíáh aitéh éhwéh peh ákáhta q ireq irarerahúne.

¹⁰ Aiq pútaq naneq sínaraq moke amahnága ahtebóna naneqmarí parabaginawire.

¹¹ Íné káriq aní míarautaq káriq anímárin ká ehwehnéra iwíáhéra mira onserah sansánura qe. Anotah aní úkurautaq káriq aniné sánsá suta qe.

¹² Wehukenínká sunkíkiri nahupéqté timanopipéq tagéna awankura q íre kawerue tagehnserah amahnága itega Manikáne naneqmarí peh ákáhta q tagahrahúne. Wehukenínká mó aniné auranabiah tagehnserah mókake itega Manikáne naneqmarí kawerue taganeheqmúne. Manikánka amahnága ite moke tagariéhnserah mi tanáhráq itega we moq taganeheqmúne.

¹³ Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atewé, Manikánka ite kaweraite tanahráqsábé áwénunéwé, mó keyábé arutaboitararite wé, mi sansátáro peh kaginae. Mó keyábé arutaboitararite sansanká mó sansátaré kiotaikire.

14

Manikáne Awanka iwíáh atéh rana pahsúéh éhwéhne.

¹ Mó keyábé irutaboirarite sansansábé ahriahri anotahtaq irutaboiroro. Manikáne Awanka náina naneqsabé anotahtaq iuwahbehre íwíáhoró. Wega iwíáh aitéhraq Manikáne ehweh irareraho sansánsábé anotahtaq irutaboiroro.

² Manikáne Awanka iwíáh atéhrana kambare ehwéh irari anínká íre mó keyábé peh Manikánsabe irarire. Mó kegá mi kambaré éhwéh íre íráhwana peh Manikánsabe irarire. Manikáne Awanka iwíáh atéhrana kambare ehwéh irari anínká peh epéqté éhwéh Manikánsabe irarire.

³ Manikáne Awanka iwíáh atéhrana Manikáne ehweh pahsúéh ánínká wehukeyabé irarire. Wehuke séhréhue págege aritanieéna irarire. Íráh kegá peh kaweq sansá sehgeheéna irarire. Sirupipeq eyoyó aritanieéna irarire.

⁴ Manikáne Awanka iwíáh atéhrana kambare ehwéh irari anímé mi ehwéh irarinka peh morá wewene arupipeq kawerire. Manikáne Awanka iwíáh atéhrana Manikáne ehweh pahsúéhnká moke mibeqté Sísá tagariáh ké séhréh arítéhre.

⁵ Manikáne Awanka iwíáh aitéhraq kambare ehwéh irarúnaraq kaweq sansánirana moke itega mirairansabé nuwahbehre. Manikáne Awanka iwíáh aitéhraq wene ehweh pahsúáhnaraq irare sansá anotah kawéq sánsá púana itega moke mirairansabé anotahtaq nuwahbehre. Wehukénínká kambare ehwéh irarínaraq mó anínká Sísá tagariáh ké séhréh aitanieéna mi kambaré éhwéh áwahewé itene ehwehtaq pahsuankéhe. Itene ehwehtaq pahsuahna aní íre míahnararaq Manikáne ehweh irarinka kambare ehwéh kiotaikire.

Kambare ehwéh irari anínsábé éhwéhne.

⁶ Ínéga iteba senaraq Manikáne Awanka íné iwíáh aintahnana kambare ehwéh irarenaraq árahue séhréh aitanínkono? Peh kambare ehwéh irarenaga ite íre séhréh aitaíráhúge. Ínéga séhréh aitó iwíáh matíáhnaraqmé Manikáne Awanka sokigi aní náneq teiníe. Manikáne Awanka iwíáh aintéhrana wewene ahtebia iwíáh pahsuqme teiníe. Maniká Awanka iwíáh aintéh éhwéh pahsuanié.

⁷ Táoyankakaq kíthakákq íre oga míéh náneqtaré wíre. Wehukega mi naneqtaré múguwahgue subirana íre kaweq ehwéhnínara íréhra kegá aneq igonkópómo íwíáhigehe.

⁸ Sóntía anínká pembíáh íre kawerue póbiahnaraqmé áwáhu sontía kegá ebehirarabeqsabé árahue apubúue sokah sokahigehebo?

⁹ Mina inserah itega kambare ehwéh irarirataq mó kegá árahue iragéhbo? Kambare ehwéh púara mó kegá íre íráhwana mi ehwéhmé peh abehraginae.

¹⁰ Mah marákó marákóipéq áhnte ehwéh kéhre. Moke mi ehwéhmárimé mó kegá mó kegáue íráh éhwéhne.

¹¹ Mó anínká íné íre írátío éhwéh irarínana, Eheqte kambaré éhwéhpómo íwíáhugana wega moq ínénsabe, Kambare ehwéh iraréna aní móne aintéhre.

¹² Mina inserah itega kambare ehwéh irarirataq mó kegá íre iragéhe. Manikáne Awanka náina naneqsabé irutaboirowe. Minayabe ite Sísá tagariáh kegá wene sánsá moraráq kawerue sehgioneheéq Manikáne Awanka náina naneq mewe we séhréh atéhoro.

Poraga kambare ehwéh irare sansá teriu ehwehne.

¹³ Minayabe Manikáne Awanka iwíáh atéhrana kambare ehwéh irari anínká mi ehwéh ahtebé pahsuankéhboq púrerúno atóge.

¹⁴ Kawerue iwíáhoró. Kambare ehwéhtaté púrerutataq peh morá néniwanka púrerirana nirupipeqté íwíáhwé peh túbáh agire.

¹⁵ Minayabe anerininkono? Néniwanka púrerirana néne nirupipeqté íwíáhgá moq púrerinie. Néniwanka igonkónirana néne nirupipeqté íwíáhgá moq igonkóninie.

16 Arega mina tahnsa íre mirainaraqmé peh arenawanka Manikánsabe, Kaweróne atéhрана mó anínká mi kambaré éhwéh íre íréh púana Manikánsabe árahue moráráq kaweróne irarinkehbo? Írakaumo. Wega, Kaweróne íre irarinkehe.

17 Mi kambaré éhwéhmé íre íréhre. Minayabe arega kawerue púrerónaga we íre séhréh atéhre.

18 Ínéga kambare ehwéh irare irareunsabé Manikánsabe iwíáh iwíáhuge. Ínéga kambare ehwéh irarunka itene kambare ehwéh irare sansá kiotaikire.

19 Sísá tagariáh ké momiwíotaq ínéga wehuke síwáhnorinieéna pehgáriq irahráho ehwéh irarenaraq kawerire. Pehgáriq irahráho ehwéhnká áhnte kambaré éhwéh kiotaikire. Minayabe íwáhnorutaq kambare ehwéh íre iraruge.

20 Néne iyahnabo anímáríno, káriq anímárínká iwíáho serahníyehboq peh ahtebia ábóawáh wéhgá iwíáho serahnoro. Inahunahnínká ahababáqsabe íre iwíáhi serahnoro.

21 Manikáne ehwehnka mahraréna, Wáhnaupeqté kambare ehwéhnkákák ké iwíáh arítógara sega mahtaqté ké néne ehweh terigéhe. Terírataq néne ehwehnsabé, Ahqáho. Iuwahriehre igehe. Maniká itene Wahnahnka aiq mahrarire ire. *(Aisaia 28.11-12)*

22 Minayabe Manikáne Awanka iwíáh aritéhrara kambare ehwéh irare sansámé Manikánka mi sansá inseréhyabe iwíáhéna omaq sitehro? Wensabé aiq pútare atáh keyábé iwíáhéna mi sansá omaq sitehro? Írakaumo. Peh wensabé íre aiq pútare atáh kégá wensabé iwíáhigeheéna mi sansá omaq sitéhre. Manikáne Awanka iwíáh aritéhrara wene ehweh pahsúáh sánsá wensabé íre aiq pútare atáh keyábé iwíáhéna mi sansá omaq sitehro? Írakaumo. Peh morá wensabé aiq pútare atáh ké séhréh aritageheéna mi sansá omaq sitéhre.

23 Ite Sísá tagariáh kégá momiwíirataq ite ómi kambare ehwéh irariyeho. Irarirataq mó ke Sísá íre tagariáh kégá séra mi kambaré éhwéh íréhrataq itensabé, Úwoyansa ke móe aitagéhe.

24 Manikáne Awanka iwíáh aitahnaraq ite ómiga Manikáne ehweh pahsuqme irarenaraq Manikánsabe íre aiq pútare atéh ánípópoq mó ánípópoq sínaraq itene ehwehnka wene arupipeq pankehe. Pahnaraq, Íné ahababáq ani múge iwíáhéna

25 wene arupipeqté iwíáh pahsúéhnsabé Manikánsabe áhtenéna káuqmunue iwíáh iwíáh atena, Manikánka iteba aiq pútaq míéhre inkehe.

Ite momiwío arámbéhrí tábúsoqme miraoro i ehwéhne.

26 Néne iyahnabo anímáríno, itega momiwíirataq aneq sansánonehnikono ewo? Teiníboq írátíáthro. Itega Manikánsabe iwíáh iwíáh ataneheéq momiwíirataq Sísá tagariáh ké we séhréh atéhoró. Mó anínká itensabé, Mah igónkónonehe irarinkehe. Mó anínká íwáhnorinkehe. Mó anínká íre wega iwíáhi naneq peh Manikánka sokigi awí náneq teinkéhe. Manikáne Awanka iwíáh atéhрана mó anínká kambare ehwéh irarinkehe. Manikáne Awanka iwíáh atéhрана mó anínká kambare ehwéh áwahe itene ehwehtaq pahsuankéhe. Momiwíirataq peh morá we séhréh atéhoró aitóge.

27 Kambare ehwéh irarirataq íre áhnte kegá irarigehe. Peh téhranítégábópoq apahránítógábópoq irarigehe. Moráráq irariyeho. Írakaumo. Peh mótaq mótarue irarero. Peh morá anínká kambare ehwéh irarínaraq anehe ahtebé anínká mi ehwéh áwahe itene ehwehtaq pahsuankéhe.

28 Kambare ehwéh áwahe pahsuahráhi anínká íre míahnaraq kambare ehwéh ábóraq irariyehboq peh itene irupipeq iwíáhue Maniká teawéro.

29 Manikáne Awanka iwíáh aitahnaq pahsúéhraqmé peh téhranítégábópoq apahránítógábópoq pahsuagéhe. Pahsúéhraq sene ehweh íráh kégá sirupipeq kawerue iwíáhue tagagehe.

³⁰ Manikáne Awanka tútuue míéh ání iwíáh atahnana wega iriginkehe. Mi iwíáh atahna ehwéh pahsuankéhboq mó ehwéh irari anínká ehiya míankehe.

³¹ Manikáne Awanka iwíáh aitahna ehwéh ite ómiga mótaq mótarue irarigehe. Ite ómiga ahtebéq itene irupipeq eyoyóinkehboq mótaq mótarue irarigehe.

³² Manikáne Awanka iwíáh aritahna kegá mi ehwéh pehipi íre irarigehe. Peh sene iraré tanahráqsábé áwénunigehe.

³³ Manikánka moke wene arambehri tábúsoqme arambehriire. Wega íre áhwára áhwára sansánire. Minayabe itega momiwírataq ite moráénue we awahbeh sansánoro.

³⁴ Mósísiga sehgióro ú ehwehncá mahraréna, Ahreronká weh wahnahniyeho ire. Minayabe Sísá tagariáh kegá momiwírataq ahreronká ehweh irariyehboq peh ehiya méra kawerue iragéhe.

³⁵ Sísá tagariáh kegá momiwírataq ahre inínká mitaq ehweh irarínaraq íre ábéreh sansáne. Minayabe ahreronká íre kawerue íréhrataq mótaq sene nahtapeq sensuwehq-sonsabé kasenigehe.

³⁶ Teiú éhwéhnsábé ite íre iuwahbehro? Manikánka wene sánsá ite miónarabeq áhwárehre iwíáhoo? Íre itebataq wene sánsá iahtebóna wino.

³⁷ Íné Manikáne ehweh iraru aní múge íwíáho kereq íné Manikánka iwíáh aintéhre íwíáho kerero, néne ehweh íráhro. Ínéga sehiranue teiú éhwéhmé Manikánka sehgióro i ehwéhne. Minayabe aiq pútare aintáhro.

³⁸ Néne ehwehnsabé ahqáho aintéh ánímé we íre Manikáne ehweh irari aní míre atáhro.

³⁹ Néne iyahnabo anímáríno, Manikáne Awanka iwíáh aitéhraq wene ehweh pahsue sansánsábé irutaboiroro. Manikáne Awanka iwíáh atéhrana kambare ehwéh irare sansánsábé íre ahqáho atáhro teriéro.

⁴⁰ Momiwírataq moke mira sánsánirataq peh kawerue tábúsoqme miraoro.

15

Sísá Karáhé pukúwana iriwe oganúq ato ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímáríno, kaweq ehwéh teiátáutaq ireq aiq pútare ainteq kawerue sehgirowe. Mi kawéq éhwéhnsábé iahrreraq itóge.

² Itega kawerue sehgirowsabé Manikánka kaweraitéhre. Sísansabé aiq pútare atera anehe túbáh ago kewé peh abehragowe.

³ Teniátái ehwéh teiátáuge. Mi ehwehncá moke mó ehwéhmári kiotaikire. Teiena mahraruraage. Manikáne ehwehncá aiq irarinserah Sísá Karáhéga itene ahbabáqsabe kaweraitaniéna pukúwe.

⁴ Sega we maisarówana Manikáne ehwehncá aiq irarinserah Manikánka apahtáro wéhékáhtáq iriwe oganúq atowana

⁵ Sísaga ebeq Pítaba kéna anehe we kéro keba kúwara tagowe.

⁶ Anehe áhnte ke, wensabé aiq pútare ató kega momiwíuwe. Mi kewé sene náhmbahq 500 kiotaikire. Momiwíuwana Sísaga seba kúwara tagowe. Áhnte tago ke oga míáhwara mó tahmáro pukurowe.

⁷ Anehe wega Sémísiba kéna anehe moke eqmaro keba kúwe.

⁸ Moke eqmaro keba kúwana anehe íné íre kaweq aní míraugana wega ínéba surairana tagaraage. Anowagá wene ani íre ábéreh tanáhráq maqmaréhnserah aní míóge.

⁹ Sísá tagariáh ké síwioqnaraunsabé niyehitehre. Miraurau puara mó kegá ínénsabe, Manikánka eqmaréh aní míre íre irarerahowe. Moke mó eqmaro kega íné kiotaikowe.

¹⁰ Manikánka ínénsabe arutaboiraintaránsabé amahnága wene kaweq arámbéhríu aní míóge. Wega séhréh aintaráitaq íné íre túbáh aguraage. Mó eqmaro kega kawerue arambehriurawana néne arambehriga moke sene arambehri kiotaikuraire. Ínériahriáh íre arambehriuge. Peh Manikánka séhréh aintéhncá kawerue arambehriuge.

11 Sereq ínereqne arambehriyabé íre iwíáh íwíáhuge. Itega kaweq ehwéh teiátáúnaraq aiq pútare aitárónsabé iwíáh íwíáhuge.

Ite moke pukonana Manikánka anehe tanáhráq ite oganúq itahna ehwéhne.

12 Sísá pukúwana Manikánka we iriwe oganúq atonsabe tei teinuge. Minayabe táhmaro itega, Manikánka pusa ké íre iriwe oganúq sitankéhe éhwéhmé aneqsabé irareo?

13 Manikánka pusa ké íre iriwe oganúq sítéhtáq tahirímé wega Sísá Karáhé moq íre iriwe oganúq ato irino.

14 Sísá Karáhé íre iriwe oganúq atotaq tahirímé itega tei teinúna ehwéh abehq éhwéh úki irino. Sísansabé aiq pútare atona sansá moq abehq sánsá úki irino.

15 Manikánka Sísá Karáhé iriwe oganúq ato ehweh tei teinu puana Manikánka pusa ké íre iriwe oganúq sítéhtáq tahirímé wene ehweh múguwahguéq péhepehenúna irino.

16 Manikánka pusa ké íre iriwe oganúq sítéhtáq tahirímé wega Sísá Karáhé moq íre iriwe oganúq ato irino.

17 Íre iriwe oganúq atotaq tahirímé aiq pútare atárónka abehragirana itene ahbabáq peh kéh irino.

18 Íre iriwe oganúq atotaq tahirímé wensabé aiq pútare atera pukuro ke iraipéq pokuro irino.

19 Itega Sísansabé aiq pútare ateq wensabé áwénunúne. Ite peh marakóipeq míona tanáhráq Sísaga ite kaweraitéhre éq áwénunúnaraq tahirímé ite irupipeq umehi ke míona irino. Mó ke siru umehi ke míáhwe. Ite peh anotahtaq iru umehi ke míona irino.

20 Manikánka Sísá Karáhé iriwe oganúq ato ehwehmé aiq pútaq ehwéhne. Manikánka Sísá Karáhé ebeq iriwe oganúq atena mó ke anehe iriwe oganúq itankéhe.

21 Wehukéninká puké sansa áhwárowana mó wehukéninká iriwe oganúqite sansa áhwárowe.

22 Éhrámaga téh ahbabáréna pukúnsabe moke anehete ke moq pukorahowe. Manikánka Sísá Karáhé téh iriwe oganúq atonserah we tagariona ke moq moke iriwe oganúq itankéhe.

23 Ite oganúq itahna tanáhráq iriwe oganúq itankéhe. Sísá Karáhé téh iriwe oganúq atena wega tuina tanáhráq wensabé aiq pútare atona ke iriwe oganúq itankéhe.

24 Iriwe oganúq itahnana moke náneqmarí parabaginae. Sísá Karáhéga moke íopeqté wáhnáh kéreq mah marakóípéqté wáhnáh kéreq págege kereq saiqnariankehe. Saiqnarawéna Wenabonsabé, Moke minawari arene ayahpi máróge irarinkehe.

25 Sísá Karáhéga kawerue wahnahnéna wene naruo moke karegaráhuankéhe.

26 Wegá wene naruo moke saiqnaruenta anehe puké sansa moq parabaruankehe.

27 Manikáne ehwehnka mahraréna,
Manikánka wensabé, Moke wahnahnúno atéhre ire. *(Buk Song 8.6)*

Manikánka moke wahnahnúno atéh éhwéhmé wensabé, Ínénkakaq wahnah ainto íre irarire. Wegá Karáhénsabe, Peh moke mó naneqmarínkákákáq wahnahnúno atankéhe.

28 Karáhéga moke wahnahnínagake wega Maniká Wenabonsabé, Ínénkakaq wahnahnainto atankéhe. Mi tanáhráq Manikánka Sísareq moke itereq wahnahnaitankéhe.

29 Mó kegá pusa ké séhréh aritaneheéra wání meyháwe. Segá mi sansá aneqsabé miraoo? Segá, Manikánka pusa ké iriwe oganúq sitankéhe íwíáhowe. Mira íwíáh íre ome aneqsabé wání meyaho?

30 Manikánka pusa ké íre iriwe oganúq ítéhtáq tahirímé mó kegá nubiq suahráhorabeq arambehriu iripo? Írakaumo.

31 Néne iyahnabo anímáríno, ahriahri nirupipeq iwíáhéna, Ibora nubiq suaneherabowamo éna iwíáh aruqaruruge. Itega Sísá Karáhé itene Wahnahne ehweh sehgiónsabé iwíáh íwíáhéna mah ehwéh teiúge.

³² Épésa suwahpeqte kégá áwéhq poeráhq tahnsa méra Sísane arambehri mitaq miraurataq níwioqnarowe. Manikánka pusa ké ire iriwe oganúq sítéhtáq tahirímé mirau arámbéhríyábé ápeq meyo iripo? Írakaumo. Mó kégá mahraréra, Mókake pukona tanáhráqsábé ire iwíáh iwíáhia peh táhutahuréq ábáhroneheqmúne ewe. Manikánka pusa ké ire iriwe oganúq sítéhtáq tahirímé sene ehweh sehgióro teiú irino.

³³ Mó kené péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritého. Ahbabáq kereq mía míairataq sega itene kaweq sansá ire kaweraragéhe.

³⁴ Itene múguwahgu sansá sueq tábúsoqme iwíáhoru. Ahbabáq sansa ire oro. Táhmaro itewe Maniká ire tagaríahwe. Minayabe iyehitankeheéna teiúge.

Iriwe oganúq ite inónkámé áwáhnáh inónká úkínae i ehwéhne.

³⁵ Mó kégá kasená, Pusa ké arahue iriwe oganúq sitankéhbo éra aneq tahnsá sínónká úsitankéhbo ewe.

³⁶ Mina tahnsa káséno kewé peh múguwahgu iwíáho kee. Ayu uqmaráhtáq pehipi ire kíréhre. Ebeqme mi ayú mugurúqme anehe kiapoue kíréhre.

³⁷ Ite ayu úótáq ánáhakaq ire uqmaráhwe. Peh sera uqmaráhwana kiapoue kíréhre.

³⁸ Manikánka mó ayúnsábé mó naneq kiro atena mó ayúnsábé mó naneq kiro atéhrana moke kíréh náneq ire monseráh náneq kéhre.

³⁹ Moke oga míáh náneq kamári ire monseráh sínónká kéhre. Írakaumo. Wehukeníné anonka mó tahnsánirana ménkámehnkáne sinonka mó tahnsánirana kabarane anonka mó tahnsánirana pahné anonka mó tahnsáne.

⁴⁰ Íopeqté náneq mó tahnsánirana mah marákó marákóipéqté náneq mó tahnsáne. Íopeqté náneq mó awáhríq náneq kéhrana mah marákó marákóipéqté náneq mó awáhríq náneq kéhre.

⁴¹ Pópoqnahga patahirana íonka íonitehrana wehyoqmarínká moq pehgáriq téhrehre. Minawarínká ire monseráh téhrehre. Mó wehyóqká ákáhtaq téhrehrana mó wehyóqká pehgáriq téhrehre.

⁴² Mina inserah pusa ké iriwe oganúq sitahnaraq mó tahnsá sínónká oganúq sitankéhe. Pusa ké maisaráhtáq kárékorahi sínónká maisaráhwana iriwe oganúq sitahnaraq peh kagaorahi sínónká kanae.

⁴³ Pusa ké maisaráhtáq ire kaweq mareqmareq sínónká maisaráhwana iriwe oganúq sitahnaraq kaweq págege sínónká úqkinae.

⁴⁴ Pusa ké maisaráhtáq awaqkakaq sínónká maisaráhwana iriwe oganúq sitahnaraq ire awaqkakaq sínónká peh wenawa tahnsá sínónká kanae. Amahnága awaqkakaq sínónká kéh púana mókake peh wenawa tahnsá sínónká kanae.

⁴⁵ Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Teh miraro wehukení Éhráma oga mío aní úkúwe ire.

Mó Ehrámáwé anehenura súwe. Wenawanka oganúq itahráhire.*

⁴⁶ Oganúq itahráhi wehukenínká ebeq ire súwe. Írakaumo. Peh tanahuqtate miraro wehukenínká ebeq súwana oganúq itahráhi wehukenínká anehe súwe.

⁴⁷ Manikánka mah marákóipéqté tánáhúq mewe ebeq Éhráma mirarowana anehe sú animé íopeqté tuwe.

⁴⁸ Mah marákóipéqté kéwé Éhráma tahnsá míáhwara íopeqsabé suwahbeh kewé íopeqté tu ani tahnsa míáhwe.

⁴⁹ Amahnága ite tanahuqtate miraro ani tahnsa méq mókake ite íopeqté tu ani tahnsa míanehe.

* 15:45: Mó Ehrámáwé anehenura sú animé Sísá Karáhé wíre. Aroma 5.14-19 tagahno.

⁵⁰ Néne iyahnabo anímárino, teiníboq írátíáhro. Mah marákóipéqté inónkánká Manikánka wahnah wahnahnirabeq íre kioráhire. Itene kambarékorahi inónkánká kaweq naneq kagairabeq íre kioráhire.

⁵¹ Epéqté éhwéh teiníboq írátíáhro. Ite Sísa tagariona ke pukonaq mó táhmaro íre pukigehe. Itene inonkanka moke apubúue kagaorahi inónká úkinae.

⁵² Anehete pembiáhnká ehwehnína tanáhráq wehukenínká auwíkéh inserah puko kegá irigéra mó íre pukigehe. Ite íre pukira kegá apubúue irigéq kagaorahi inónká meyanehemúne.

⁵³ Itene kárékorahi inónkámé peh kagaorahi inónká úkinae. Itene pukorahúna inónkámé peh oga mía míaé inónká úkinae.

⁵⁴ Itene kárékorahi inónkámé peh kagaorahi inónká úkinae. Itene pukorahúna inónkámé peh oga mía míaé inónká úkinae. Mi tanáhráq Manikáne ehwehme aiq pútaraginawire. Mi ehwéhniká mahraréna,

Manikánka págegeue mirainka kiotaikéna puké sansa parabarúéhre íre. *(Aisaia 25.8)*
Mahnawé peh aiq pútaq ehwéhne.

⁵⁵ Wene ehwehnka mó mahraréna,

Puké sansanká amahnága ite íre saiqnaríéh mino. Puké sansanká ite íre kamah aí mino íre. *(Hosea 13.14)*

⁵⁶ Amahnága tanáhráq Mósísiga sehgióro ú ehweh íre sehgiórahúnayabé ahbabáruéne. Itega ahbabáruayabé puké sansanká ite kamah aíre.

⁵⁷ Itene Wahnah Sísa Karáhéga miraúnka págege aitéhraq itega ebehúna naneq kiotaikorahúne. Minayabe Manikánsabe iwíáh íwíáh atone.

⁵⁸ Néne iyahnabo anímárino, kiotaikorahúnayabé Sípane sánsá íre túbáh agia peh ambubu atawéq sehgióro. Itega miraonayabé itene Wahnahnka aiq ahrreraq matíéh púaq itene kaweq arámbéhrí íre abehq úkorahire. Minayabe itene Wahnahne arambehri tauntahunue miraoro.

16

Poraga, Nárira moné sorupahro ú ehwehne.

¹ Sarúsarama suwahpeqte Sísa tagaríáh ké nárigeheéna teiníe. Kárétía marákórápéqté ké Sísa tagaríáh ké inéga teriátáu serahnoro.

² Itene arambehriyabé meyháh mónéwé itega ómi mó anínká mó anínkáue iwíáhue tagahro. Nárira moné tabanagínehboq o wíki ebeqte wéhékáhtáq ebeqte wéhékáhtárué móbeq soruparáhro. Itega mirairataq inéga iteba konaraq mi moné awehraq kanae. Awehraq kahnaraq inéga iteba konaraq itega sorupare arámbéhrí íre kanae.

³ Iteba konaraq itega táhmaro ke omaq sitáhro. Segá Sarúsarama suwahpeq pokue mi-taqté ké sorupato moné nárigeheéq omaq sitáhro. Iteba konaraq Sarúsarama suwahpeqte ké páhsi sehiranue omaq sitéhra ke siníe. Néne páhsiakáq itene móneakáq Sarúsarama suwahpeqte ké nárigeheéna eqmaq suaníe.

⁴ Inéga moq pokinie iwíáhonaraq itega omaq sitéhra kegá inéreq pokonehe.

Poraga Kórina suwahpeqte ké koragéyabe awahbó ehwehne.

⁵ Inéga Másérónía marákórápéqté ké kérégena iteba kinie iwíáhuge.

⁶ Iteba konaraq ópeq tanáhráq mitaq míanabugamo. Iteba ména iuwena pokonaraq séhréh aintagéhe.

⁷ Amahnága iteba wahto tanáhráq méyabe íre nuwahbehre. Mókake itene Wahnahnka kowe aintahnaraqmé ákáhtaq íre wahto tanáhráq iteba míanie iwíáhuge.

⁸ Amahnága inéga mahtaq Épésá suwahpeq ména mah ke séhréh aritaníe. Itene iahreraq kéh tanáhráq Péntíkósi parabagínaraq mahtaq suena iteba kinie.

⁹ Manikánka séhréh aintéhrona mahtaḡ áhnte arámbéhríorahunsabé amahnáḡa mahtaḡ ména Sísane arambehri mirainie. Mahtaḡ néne naruo moḡ áhnte miáhwe.

Poraga, Tímótireḡ mó kereḡ séhréh arítáħro ú ehwehne.

¹⁰ Ínéḡa itene Wahnahne arambehri miraunserah Tímótiga moḡ miraire. Minayabe weḡa iteba sínaraḡ pehwehrue ateq séhréh atáħro.

¹¹ Wensabé awiréh ateq inehepeḡ súého. Sísá tagariáh kéḡá ínéba sirataḡ íné iwíáhume Tímótiga moḡ kouwekinkehe. Minayabe kouwekina ínaraḡ pehwehrue ateq kawerue séhréh atehrona ínéba sinkehe.

¹² Ínéḡa itene iyahnabo aní Ápóronsabé, Pokúno éna iteba koneherao ke Sísá tagariáh kéreḡ are moḡ moráráḡ pokúno éna pagu pagunuraḡe. Pagu pagunuraḡana weḡa amahnáḡa pokéyabe íre awahbehrana mókake weḡa iwíáhína tanáħráḡ iteba sinkehe.

Sísane sánsá ambubu atawéḡ sehḡióro i ehwéhne.

¹³ Aiq pútare atáh sánsá ambubu atawéḡ sehḡióro. Íre áhrea peh págeḡeue miáhro. Kawerurero.

¹⁴ Moke arambehri mirairataḡ Manikánseq moke mó kereḡsabé irutaboírue arambehrioro.

¹⁵ Néne iyahnabo anímárino, ite tagariáħmé Ákáía marákórápéḡ Sítépána karirónáninká Sísansabé téħ aiq pútare atárówe. Aiq pútare atera Sísá tagariáh ké áhntetaḡ séhréh arítáħwe.

¹⁶ Mina tahnsa kene ehweh kawerue íráħro. Moke séhréh arítáħ kéné ehweh kawerue íráħro.

¹⁷ Sítépánareḡ Pótúnátareḡ Ákáíkásareḡka ínéba suronsabé nirupipeḡ eyoyóire. Iteḡa ínéba íre serahonsabé sega íné séhréh aintáħwe.

¹⁸ Mi kéḡá itene irupipeḡ eyoyó aitónserah nirupipeḡ moḡ eyoyó aintáħwe. Mina tahnsano keyábé iwíáh íwíáħoro.

Poraga, Iroro ú ehwehne.

¹⁹ Esia marákórápéḡté Sísá tagariáh kéḡá itensabé, Iroro ewe. Mi akéḡ Ákúírareḡ Párisírareḡ sene nahtapeḡ momiwío kereḡka itene Wahnah áwírue itensabé, Iroro ewe.

²⁰ Moke mahtaḡté Sísá tagariáh kéḡá itensabé, Iroro ewe. Iteḡa we kawerue mehweh atéħoro.

²¹ Íné Poraga mah anéhété sehírá ínénéne niyahnkaratáté sehiranuge.

²² Itene Wahnahnsabé suwahrieh kewé íre kaweragoneherawoe. Itene Wahnahno, iteba mahbeḡ tuo.

²³ Itene Wahnah Sísaga itensabé arutaboiraitena séhréh aitéhre.

²⁴ Ite Sísá Karáhé tagariáħnsabé itensabé ahriahri nirutaboíruge.

2 Kórína Ebeq sáhnshwe ahtebé ehwehne.

Poraga Kórína suwahpeqte ké wega ebeq sehiranú pahsí náriuware tagowe. Anehe mó tanáhráq Táitásaga Kórína suwahpeq suena Poraba séna Kórína ke éhweh teawuwe. Teawuwana mi tanáhráq Poraga mah pahsí 2 Kórína pahsí sehiranúwe. Wene ehweh sehgiro keyábé Poraga kawerowe aritena wene ehweh íre sehgiro keyábé, Manikánka aiq pútaq íné eqmaq núwátái puaq néne ehweh íráhro teriuwe. Sísa tagariáh ké tabonah ke nárie sansá sokigi arinieéna anehe sehiranúwe.

Kórína suwahpeqte ké anehe siu pahsí.

¹ Íné Porane pahsi sáhnshwe tagahro. Maniká awahbehrana omaq intena Sísa Karáhé éhweh síwáhnorinkeheéna eqmaq nuwowe. Ite Kórína suwahpeqte kéreq moke Ákáia marákórápéqté Sísa tagariáh kéreqsabé mah pahsí sehiranuge. Iteruwahrah aní Tímótiga ínéreq ména ítensabé, Nirutaboiruge ire.

² Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísa Karáhéreqka ite séhréh aitera iru ukiq itagéhe.

Manikánka Porareh wahnahnue séhréh arito ehwéhne.

³ Maniká Iteribo áwíq pankerone. We itene Wahnah Sísa Karáhéne abowá ména ítensabé arutaboiritena irupipeq umehi tanáhráq eyoyó aitéhre.

⁴ Moke íre kaweq sunúq irupipeq umehi tanáhráq kaweraitena eyoyó aitéhre. Maniká Iteriboga kaweraitena eyoyó aitéhnsabé mó kené sirupipeq umehi tanáhráq itega moq mi ke séhréh ariteq eyoyó aritahráhúne.

⁵ Mó kegá Sísa Karáhé áwíoqnonserah ite moq íwíoqnahwana Sísa Karáhéga itene iru anotahtaq ukiq itéhre.

⁶ Sísane ehweh teiúnsabé mó kegá níwíoqnahwe. Mi ehwéh teiúnká séhréh aintéhraq aiq pútare aítáhnká kaweraitéhre. Manikánka íné séhréh aintéhtáq ite moq séhréh aitéhre. Mó kegá íné níwíoqnahnserah ite moq íwíoqnagehe. Mi tanáhráq ite págegeue míageheéna Manikánka séhréh aítankéhe.

⁷ Sega níwíoqnahnserah ite moq íwíoqnahwe. Itega aiq tagarionawe Manikánka ite séhréh aitéh púaq wene sánsá kawerue sehgiroheqmoé.

⁸ Néne iyahnabo anímáríno, ínéreq ínéba míaro kereqka Esia marákórápéq míaraunaraq anotah íre kaweq sunúq káráire. Minayabe iragéhboq teiníe. Íre kaweq sunúqká anotah kamáh aiátáinsabé ite pukorahúne íwíáhuraune.

⁹ Mó kegá iubiq iuwanehrawoe íwíáhuraune. Iteriahriáh íre miraorahuraune. Írakaumo. Íre miraorahuraunayabé Manikánka webataq séhréh aítankéhe íwíáhuraune. Manikánka pusa ké iriwe oganúq itahráhinsabé ite moq séhréh aítahráhire íwíáhuraune.

¹⁰ Ite pukorahúne íwíáhuraunaraq séhréh aítana kaweraitáráire. Mókakeakáq séhréh aítana kaweraitankéhe. Íre kaweq sunúq sínaraq wega wahnahnue séhréh aitanawire íwíáhúne.

¹¹ Ítensabé púreraitáhro. Ítensabé púreraitéhraq mókakeakáq wega wahnahnue séhréh aítankéhe. Miraínayabé áhnte kegá mina tagéra wensabé kaweróne atera iwíáh íwíáh ataneherawoe.

Sísawe kowe aruq ahqáho aruq íre i aníne i ehwéhne.

¹² Iteba míaraunaraq kaweqtaq méq Manikáne sansá tábúsoqme sehgiráúne. Ahte-bia anínká íwáhnorinserah íre miraia peh Manikánka séhréh aítana iwíáh aítaráiraq íwáhnoruraune. Itene irupipeqté íwíáhgá kawerúne íwíáhúnayabé iwíáh íwíáhúne.

¹³ Itega sáhnshwe irahráho ehwéh sehiranue teiúge. Mó naneq tahnsá éhwéh íre sehiranue teiúge.

¹⁴ Itega sehiranú ehweh peh ákáhtaq íráhwe. Íné nuwahbehme ínéga sehiranu ehwéh áwahewé iragéhe. Itene Wahnah Sísaga tuinagake itega ínensabe iwíáh íwíáh aintageheéna sehiranu ehwéh áwahewé írátiáhnsábé nuwahbehre. Íréhrataq wega tuinagake ínéga itensabé iwíáh íwíáh aitónserah itega ínensabe moq iwíáh íwíáh aintagéhe.

¹⁵ Itega néne sánsá ireq iwíáh íwíáhhoneheqmóe éna téhwe iteba téhtaréráq ite koragéna séhréh aitanauge íwíáhurauge.

¹⁶ Mira íwíáhuraume Másérónía marákórápéq pokonaraq ite kéraganie íwíáhéna mibeqté kouwekonaraq ite mó séraganie íwíáhurauge. Mi tanáhráq Súría marákórápéq pokinie onaraq itega íné séhréh ainteq eqmaq nuwagéhe íwíáhurauge. Minayabe téhtaréráq ite koraganie íwíáhurauge.

¹⁷ Mira íwíáhuraunsabé, Aneqsabé mó iwíáhé iteba íre surono ewo? Íné mó iwíáh mó iwíáhóna anípo ewo? Ínéga kowe aruq ahqáho aruróna anípo ewo? Írakaumo.

¹⁸ Maniká aiq pútari anínirana ínéga moq kowe aruq ahqáho aruq íre u aní múge.

¹⁹ Tímótireq Sáírareq ínereqka Manikáne ahninkáwá Sísá Karáhé éhweh tei teinuraune. Tei teinurauna anímé kowe aruq ahqáho aruq íre i aníne. Wega peh morá kowe ehwéh irari aníne.

²⁰ Manikáne omasa éhwéhmé Sísá Karáhéga moke kowe éna sehگیرe. Minayabe aiq míre éq Maniká wenáwíq pankereq wensabé iwíáh íwíáh atone.

²¹ Maniká Iteriboga séhréh aitéhncá itereq ínereqka Sísá Karáhé tagéq wene sánsá sehگیرoneheqmúne.

²² Maniká Iteriboga ite aiq omaq itena néne arambehri miraoro aitowe. Manikáne Awanka itene irupipeq mía míaéna séhréh aitankeheéna iteba eqmataire. Wega Wenawa ebeq eqmaréh púana anehe áhnte kaweq naneq náí náininkehe.

Poraga Kórína suwahpeq íre apubúue pokú ehwehne.

²³ Ite kamah aiénehoéna Kórína suwahpeq iteba íre suraугe. Manikánka tagaríéhtáq aiq pútariahnsanuge.

²⁴ Itega aiq pútare atah náneq ambubu atíáh púana peh morá néne ehweh sehگیرóo éna íre pagu pagunuge. Itene irupipeq eyoyóinkeheéna ite séhréh aiteyabe nuwahbehre.

2

¹ Itene irupipeq mónkakák umeh agínehoéna iteba íre koraganie íwíáhurauge.

² Ínéga kamah aiénaraq itene iru págegeirataq insega niru ukiq intankéhbo? Iteitega niru ukiq intahráhowe.

³ Nirupipeq umeh aníyéhoéna iteba íre koragia peh páhsi sehiranue menah eqmatauge. Nirupipeq eyoyóinaraq itene irupipeq moq eyoyó aitahráhuge.

⁴ Ebeqte páhsí sehiranurautaq nirupipeq iwíáh kikiréna nirupipeq umeh agurairana ibiséna sehiranurauge. Itene irupipeq umeh aginkeheéna mi páhsí íre sehiranurauge. Írakaumo. Peh itensabé anotahtaq arutaboiraitéhre íwíáhigeheéna sehiranurauge.

Ahbabáq aniné ahbabáqsabe mó íre iwíáhoró i ehwéhne.

⁵ Ite míáhrabeqte ahbabárurai anínká íre ínébataq néne nirupipeq umeh aníátáire. Itene irupipeq moq umeh aiátáire.

⁶ Itebaté áhnte kegá kamah awátóme aiq awehraq káráire.

⁷ Wene ahbabáq sansa aiq sutainsabé amahnága wene ahbabáqsabe íre iwíáhoró. Wene arupipeq mó umeh agínaga Sísane sánsá suehnehboq wene arupipeq eyoyóinkeheéq séhréh atáhro.

⁸ Mónkakák teiúmé mi anínká iwíáhéna, Ínésabe irutaboirowe íwíáhinkeheéq séhréh atáhro.

⁹ Itega néne ehweh aiq moke sehگیرowámo taganieéna menah mi páhsí sehiranue eqmatauge.

¹⁰ Ahbabáq ani kawerateq wene ahbabáqsabe íre iwíáhirataq íné moq wene ahbabáqsabe íre iwíáhinie. Wehukene ahbabáqsabe íre iwíáhonaraq ite séhréh aitanieéna Sísá Karáhé tagehta q mirauge.

¹¹ Owainawamariné wahnah wenáwíq Séténie. Wene sánsá tagaríó púana ite saiqnar-iehnehoéq ahbabáq ani séhréh ateq wene ahbabáqsabe mó íre iwíáhonehe.

Poraga Táitása tagéyabe awahbó ehwehne.

¹² Sísá Karáhé éhweh teri terininieéna Tóása suwahpeq surautaq itene Wahnahne arambehri mirainkeheéna wega kowe aintena séhréh aintáráire.

¹³ Néne iyahnabo aní wenáwíq Táitása mitaq íre míraire. Minayabe niwa íre uk-itáinsabé mibeqté ké iroso aritena mitaq suena Másérónía marákórápéq pokuraage.

Manikánka págege aitéhraq págege naneq kiotaikúne i ehwéhne.

¹⁴ Manikánka ahriahri págegeue séhréh aitéhkná ite págege naneq kiotaikúne. Sóiriqka kaweq kunkúni naneq abae arúéhnserah Manikánka séhréh aitéhkná Sísá Karáhé éhweh mah kehiná kéhíná suwahpeq abae agire. Itega teri terinúnara íráhwana abae agire. Minayabe Manikánsabe iwíáh iwíáh atóge.

¹⁵ Ínéga Sísá Karáhéne arambehri miraunsabé Maniká Iteriboga ínénsabe, Kaweq kunkúni naneq tahnsá aní móne aitéhre. Kaweraritéhra kereq iraipéq pokoneherao kereqka kunkúni naneq monseráhnue aiki aikionserah kaweraritéhra kereq iraipéq pokoneherao kereq siahrega néne ehweh íráhwe.

¹⁶ Iraipéq pokoneherao kegá néne ehweh irera, Pukorahi ehwéhne iwíáhowara kaweraritéhra kegá néne ehweh irera, Oga míahrahi ehwéhne iwíáhowe. Mi arámbéhríyábé iteriahriáh tábúsoqme íre miraorahune.

¹⁷ Peh móne meaneheéra arambehrionserah mó kegá moq móne meaneheéra Manikáne ehweh teri terinowe. Ínéga moq mina tahnsanugo? Írakaumo. Manikánka íné eqmaq núwátái puana íné Sísá Karáhéne arambehriu anínéna tábúsoqme iwíáhéna we éhweh tei teinuge.

3

Poraga, Mó kegá ite tagéra néne arambehri ahtebahrahowe ú ehwehne.

¹ Néníwíq mónkakáq pankerogo? Arambehri aniné wahnahnka wene arambehriyabé páhsi sehirañue áwirana mewe nogíre. Itereq ínereqka mi sánsá miraonehñkono? Írakaumo.

² Itewe néne arambehri páhsí tahnsa míáhwe. Mó kegá ite tagéra néne arambehri ahboeqme ahtebahrahowe.

³ Néne arambehri páhsí Sísá Karáhéga itene irupipeq sehirañuraire. Mó kegá mi páhsí anereuwo éra néne sánsá tagéra mi páhsí sáñsahoráhowe. Sísaga mi páhsí pépahqtaq íre sehirañire. Manikánka oga mía míaéna Wenawa iteba eqmatairana wega itene irupipeq páhsí tahnsá sehira aruqarurire.

Manikánka áhñte séhréh aitéh éhwéhne.

⁴ Íné iwíáhume Manikánka íné omaq intena séhréh ainta aintainsabé Sísá Karáhéne arambehri miraorahuge.

⁵ Ínériañriáh Sísane arambehri íre miraorahuge. Peh morá Manikánka séhréh aitéhkná miraorahuge.

⁶ Wega ínénsabe o sansanúno éna séhréh aitéhkná miraorahuge. Naho sánsá sehgióro ú sehirá kéhrana o sansamé Manikáne Awanka séhréh aitéhre. Sehgióro ú sehiránká mirainka pukorahúna sansánirana Manikáne Awanka mirainka oganúq itahráhi sansánire.

Sirupipeqté síúra akariuríéh náneqsabé éhwéhne.

⁷ Iwiáhue tagahro. Miraoro ú ehweh ebah kanéhráq sehiranútaq Manikáne téhreh naneq Mósísine auranabiahtapeq ábóraragúwe. Anotahtaqaq téhrehnsabé Ísara kegá Mósísine auranabiahtapeq íre ebitiahrahuwe. Mi tehrehnka parabagina útaqkakák íre ebitiahrahuwe.

⁸ Miraoro ú sehiránká pukorahúna sansá áhwárótaq anotah tehrówe. Manikáne Awanka séhréh aitéh sánsá anotah kawéq sánsánéna miraoro ú sehirá sánsá anotahtaqaq kiotaikire.

⁹ Miraoro ú sehirá sánsámé ehweh aitahráhi sansánirana anotahtaqaq téhrówe. Manikáne Awanka séhréh aitéhmé kaweqtaq míahrahúna sansánéna ehweh aitahráhi sansá kiotaikire.

¹⁰ Aiq kiotaiki puqaq naho téhró naneq amahnága íre téhrehre.

¹¹ Manikáne Awanka séhréh aitéh sánsánká peh kagai puana naho parabagurai sansá aiq kiotaikire.

¹² Manikáne Awanka séhréh aita aitai puqaq itega íre áhreeq peh págegeue Sísá éhweh teri terinorahúne.

¹³ Mósísiga miraúnserah itega íre miraoneheqmúne. Mósísine auranabiahtapeq téhró naneq parabagina únsabe mó kegá tagehoéna wene auranabiahtapeq ambantataté akariuriowe.

¹⁴ Ísara kegá miraoro ú sehirá sáhnsahera sirupipeqté síurá akarié naneq konsabe sega íre ahtebahrahuwe. Amahnágaákák sega íre ahtebahrahowe. Wehukega Sísá Karáhénsabe aiq pútare atéhranka sene sirupipeqté síurá akariuriéh náneq meruankéhe.

¹⁵ Iborankákák sega Mósísiga miraoro ú sehirá sáhnsáhótáq sirupipeqté síurá akariuriéh náneq kéhnsabé sega íre ahtebahrahowe.

¹⁶ Maniká itene Wahnahnsabé áhrabirana sene siura akariuriéh náneq meruankéhe.

¹⁷ Itene Wahnah Manikáne Awa míéhtáq sabirúéh náneqka ite mó íre saiqnariahrahire.

¹⁸ Itene iuranabiah íre akariuriéhre. Téhrehnka timanotaq sokaeqsúéhrara wehukega tagahnserah Manikánka séhréh aitena kaweraitowara mó kegá ite tagéra Manikáne sansá tagahrahowe. Itene Wahnah Manikáne Awa ména we tahnsá míageheéna séhréh aitena kaweraita aitaire.

4

Owainawanka wehuke sunkíkírirabeq saiqnaríéhre i ehwéhne.

¹ Manikánka ínénsabe arutaboairaintena mah arámbéhrí miraúno aintaráinsabé íre túbáh agia aiq mirainauge iwíáhuge.

² Kopípeqté niyehiteh sansánkákák péhepehe sansánkákák aiq suena íre mó ehwéh peh Manikáne aiq pútaq ehwéh iwáhnoruge. Peh moke tábúsoqme iwáhnoréna Manikánka tagariéhtáq ómi kegá, Íné kaweq sansá mirauge tagageheéna kaweqtaq ména Manikáne ehweh teri terinuge.

³ Mi kawéq éhwéhnsabé, Íre irahráhuéne irare kewé peh iraipéq pokoneherao ke wóe.

⁴ Owainawame, mah marákóipéqté péhepehe wahnáhnká sunkíkírirabeq se saiqnaríéh púara kaweraritahráhi ehwéhnsabé íre aiq pútare atahráhowe. Kaweq ehwéhnká téhrehnka tahnsanéna sirupipeq téhragínehoéna owainawanka mi ke sunkíkírirabeq saiqnaríéhre. Sísá Karáhéwé téhreh anínéna Maniká tahnsa mía míaire.

⁵ Írátíáhro. Íné éhweh íre tei teinuge. Sísá Karáhé webataq kaweq Wahnáh aní míéhrana tei teinuge. Sísane sánsá sehgiena itene arambehriu aní tahnsa míóge.

⁶ Manikánka téh mahraréna, Sunkíkírirabeq téhráhnno úwe. Téhráhnno únserah menah itene irupipeq téhraitaráinsabé itega Sísá Karáhé éhweh aiq pútare ateq, Manikánsabe anotah aní móne atone.

Poraga, Ite eqmaro ke Manikáne arambehri miraéq mi arámbéhríraté pukorahúne ú ehwehne.

⁷ Itene inokame peh antehya tahnsanirana Manikánka wene kaweq naneq mi antéhyápípeq márèhre. Ite íre págege anímárí mionana peh morá Maniká webataq págege aní miéhre. Ite tagah kegá mina iwíáhigeheéna Manikánka wene kaweq Awá itene irupipeq eqmarèhre.

⁸ Moke mó ke suwahpeq mó ke suwahperue íwíoqnah kegá ahbabáq aítáhwaq anetaníbo íwíáh íre úne. Árahiramo íwíáh íre iwíáhia itene arambehri suanehe íwíáh íre úne.

⁹ Íwíoqnahtaq Manikánka ite íre íúwéhre. Mó kegá iubówaq marakóipeq márunsurahéq irigue nogune.

¹⁰ Sísaga ite kaweraitanieéna putiowe. Mina únserah itega mó ke séhréh aritaneheéq pukorahúne. Mó ke séhréh aritahnara ite tagah kegá iwíáhéra, Mi sansá Sísane oga miéh sánsáne ewe.

¹¹ Itene oga míona tanáhráq Sísane sánsá sehgiunayabé mó kegá ite iubi q iuwahráhowe. Itega Sísane oga miéh sánsá tagageheéq wene arambehri sehgiune.

¹² Ite Sísá tagarawéq oga mía míai geheéq pukorahúne.

¹³ Manikáne ehwehnka mahraréna,

Íné aiq pútare ató púana iraruge ire.

(Buk Song 116.10)

Mi ehwéhnká irarinserah itega moq aiq pútare atona puaq Sísá éhweh irarúne.

¹⁴ Ite tagarionawe Manikánka itene Wahnah Sísá iriwe oganúq ato púana ite moq iriwe oganúq itena meiqmena Sísaba moráráq móitankéhe.

¹⁵ Itega Sísansabé aiq pútare atageheéq we éhweh tei teinúnara mó kegá íwíoqnéra ahbabáq aítáhwe. Manikánka séhréh aítahnaga áhnte mó kegá Sísansabé aiq pútare ataneherawoe. Segá miraéra Manikánsabe kaweróne éra wensabé iwíáh íwíáh ataneherawoe.

Manikánka náina naneqsabé irutaboírúne i ehwéhne.

¹⁶ Minayabe Sísane sánsá íre sueq peh sehgioneheqmúne. Itene inonka ore orení úkonanawe Manikánka séhréh aita aítai puaq itene irupipeq peh o animárí tahnsa ahriahri mía míáúne.

¹⁷ Mó kegá íwíoqnéra ahbabáq aítáhnabé peh wahto tanáhráq kéhrana mókake kagai apéq náinaq kaweq matábúrápéq ahriahri míanehe. Amahnága íre kaweq sunúqmé peh wahto tanáhráq kéh púana meáhna naneqka mi sunúq anotahtaq kiotaikinae.

¹⁸ Amahnága ábóraq kéh náneqmarínsabé íre irutaboírúne peh Maniká miéhrabeq kopípéq kagai naneqsabé irutaboírúne. Amahnága ábóraq kéh náneq mókake parabaginae. Maniká Iteribo miéhrabeqte náneqme amahnága kopípéq kéh náneqme peh ahriahri kagaína puaq minayabe irutaboírúne. Minayabe amahnága íre kaweq sunúq kéhnsabé anetaníbo íwíáhéq peh Sísane sánsá kawerue sehgioneheqmúne íwíáhúne.

5

Kagai inónká awaq meyabe iuwahbeh ehwéhne.

¹ Mah marakóipéq míona tanáhráq itene inokame wéhuwehu nah tahnsane. Mi nah sokogínaraq íópeq kíónaraq Manikánka kaweraitéh náh awaq mianéhe. Mi nah wehukega íre pera peh ahriahri kagai inónká awaq mianéhe. Minayabe tagarione.

² Íópeqté náhnabé anotahtaq irutaboírúna puaq iwéhinsah aruqarurúne.

³ Mi nah awaq míáhnaraq kawerue kagai nahnsabé íre tabonahoneheqmúne.

⁴ Itega mah wehuwéhú náhtápéq mía míáúnaraq irupipeq umehinka kamah aíraq iwéhinsah aruqarurúne. Itene inonka amahnága sueyabe íre iuwahbehre. Írakaumo. O korósí sukionanserah o inónká oga mérapeq awaq meyabe iuwahbehre. Mókake kagaína inónkánká amahnága kéh inónká kiotaiki puaq minayabe irutaboírúne.

⁵ Oga mérapeq awaq miageheéna Manikánka kaweraitáráire. Manikánka menah Wenawa aiq eqmaq áúwátáinsabé mókake wega moke mó kaweq naneqmarí náinkéhe tagarione.

Manikánka ite sainsuena awehraq apéq náinkéhe i ehwéhne.

⁶Wega mirainawire íwíáhéq íre áhreúne. Itene inonkame iteyuwane nah tahnsáne. Ite tagarionawe iteyuwanka inonkapipéq míéhraq amahnága íópeqté itene Wahnahne nahtapeq íre míone. Írakaumo.

⁷Itene iuranka íre tagéq peh itene irupipeq aiq pútare ateq mira íwíáhúne.

⁸Wega mirainawire íwíáhéq íre áhreúne. Itene inonka sueyabe iuwahbehraq itene o nahtápéq itene Wahnah míéhraq méyabe iuwahbehre.

⁹Mah marákóipéq míona tanáhráqkákáq itene Wahnahba míáhnarabeqkákáq we awahbeh íwíáh sehgiyabe iuwahbehre.

¹⁰Mókake ite ómi Sísa Karáhéga ehweh aitahnarabeq iriwe míáhnana itega marakóipeq miraúna arámbéhrí íwíáhue tagankehe. Wega itene ahababáqkakaq itene kaweq arámbéhríákáq íwíáhue tagéna sainsuena awehraq apéq náinkéhe. Minayabe we awahbeh íwíáh sehgieneheqmúne íwíáhúne.

Wensabé aiq pútare atáhro éna pagu pagunú ehwehne.

¹¹Itene anotah Wahnáhnsábé áhtenu puana mó keyábé, Wensabé aiq pútare atáhro éna pagu pagunuge. Manikánka néne nirupipeq tagaríehre. Ínénsabe, Aiq tábúsoqme iwíáhi aníne aintáhnsábé nuwahbehre.

¹²Ínéga ite íre ehnenuge. Itega ínénsabe, Tábúsoqme iwíáhi aní míéhre aintageheéna mah ehwéh teiugo? Írakaumo. Peh itega néne sansansábé iwíáh íwíáhigeheéna teiúge. Íre mó kené sirupipeqté íwíáhyábé peh seyene ábóraq kéh náneqsabé sirutaboiro keyábé ehweh ayahqme terigeheéna teiúge.

¹³Mó kegá íné uwoyansa aníne aitáhwana ínéga, Anetaníbo. Peh Manikáne arambehri mirainauge íwíáhuge. Íné peh tábúsoqme iwíáhu anínéna ite séhréh aita aitauge.

¹⁴Sísa Karáhéga itensabé anotahtaq arutaboiritéhnká ite Wahnah aitéhraq wene sánsá sehgiune. Ite tagarionawe peh morá ánínká mah kehiná kéhínánsábé pukú púaq ite moke pusa ké tahnsa míone.

¹⁵Sísaga ómi itensabé putionsabe itene oga mé tanáhráq peh iteite iuwahbeh iwíáh sehgiónehnkono? Írakaumo. We moke itensabé pukú púaq amahnága peh we awahbeh iwíáh sehgieneheqmúne. We putiowana iriwe oganúq atowe.

Manikánka insahwé aitena insahwé arite arámbéhrí íátái ehwéhne.

¹⁶Menah wehukega iwíáhuronserah itega mó kené sánsá iwíáhue agehgamatáúne. Sísa Karáhéne sansá moq menah mira íwíáhue agehgamatáúne. Amahnága itega agehgamare sansa aiq sutauna puaq mókake mó íre miraoneheqmúne.

¹⁷Írátíáhro. Sísa Karáhé aiq pútaq tagaríéh ánímé o ani úkire. Wene naho sánsá aiq parabagurairana wega peh o sansanire.

¹⁸Minawé Manikánka aiq moke mirauraire. Itega wene naruo míaraunara Sísa Karáhéga miraurainka Manikánka insahwé aitena mó ke insahwé arite arámbéhrí íátáire.

¹⁹Itega mahraréq, Sísa Karáhéga miraurainka Manikánka mah kehiná kéhíná insahwé aitahrahire. Wega ite insahwé aitéh kéné ahababáq íre ahrreraq matawéna mó ke insahwé arite ehwéh koreriéro aitaráire teiune.

²⁰Itewe Sísa Karáhéne ehweh mibeq mahbeq aritona anímáí méq itensabé, Manikánka ite insahwé aitankeheéq Sísa Karáhénsabe aiq pútare atáhro tei teinúne. Manikánka teriéro aitaráinsabé itensabé, Sísansabé aiq pútare atáhro pagu pagunue tei teinúne.

²¹Sísa íre ahababáq ani míotaq itene ahababáqsabe pukinkeheéna Manikánka itene ahababáqmáí awuwe. Minayabe itega Sísareq mía míaonaraq Maniká Iteriboga kaweqtaq mía míainserahnue mía míaorahúne.

6

Túbáh agiyehboq Manikáne ehweh kawerue íráhro i ehwéhne.

¹ Manikánka séhréh aintéhрана wene arambehri miraéna itensabé, Manikánka itensabé arutaboiritena séhréh aitéh púaq wene ehweh sehgieyabe túbáh agiyehboq peh kawerue íráhro tei teinuge.

² Minayabe Manikánka mahraréna, Ínéga omaq atáráu tanáhráq arene ehweh írátáuge. Kaweratáráu tanáhráq séhréh atáráuge ire. *(Aisaia 49.8)*

Teiniñoq írátíáhro. Amahnága awehraq tanáhrárirana iboramé Manikánka kaweraite tanáhráre.

Poraga Sípane arambehri miraúnsabe íre mareqmaraq áhne i ehwéhne.

³ Mó kegá néne arambehri tagéra, Aneqpopoq íre kawerire iyehoéna moke áhwára áhwára sansá suena peh kaweq sansánuge.

⁴ Mó kegá ínénsabe, Manikáne kaweq arámbéhrióna aní móne igeheéna wene arambehri moke miraéna peh kaweq sansánuge. Néne nirupipeq moke umehi naneq si tanáhráqmé íné íre kaweraintahráhi tanáhráqmé Manikáne arambehri suanie íwíáh íre urauge. Peh kawerue sehgiúge.

⁵ Kawerue sehgiúnsábé mó kegá nubiқ marera karábúsiipéq móintera momiwíorabeq ehweh aintárowana ínéga anotah arámbéhriéna íre kawerue sugéna táhutahuq írakaunurainsabé nirupibiuraire.

⁶ Manikáne arambehri kawerue sehginieéna íné peh kaweqtaq ména tábúsoqme iwíáhéna pehwehrue ména mó keyábé kaweq sansá aritena mó keyábé aiq pútaq nirutaboiruge. Manikáne Awanka séhréh aintéhnká mina tahnsanuge.

⁷ Aiқ pútaq ehwéh tei teinugana Manikánka págege aintéh púana kaweq arámbéhriuge. Itene igaqnaréhga sene iqtate ebehunserah owainawansabé ahqáho atena kasuq kasuruge. Kaweqtaq mía míaéna kaqsuq kaqsuruge.

⁸ Mó kegá ínénsabe iwíáh íwíáh aintáhwara mó kegá níehruru aintáhwe. Mó kegá ínénsabe, Kaweq sansánóne aintáhwara mó kegá ínénsabe, Abehq sánsánóne aintáhwe. Mó kegá ínénsabe, Péhenóna aní móne aintáhwana ínéga peh ahriahri Manikáne ehweh sehgiúge.

⁹ Mah marakóipéqté sánsá mirao kegá íné íre tagariáhwara peh áhnte Sísa tagariáh kéga íné tagariáhwe. Nubiқ nuwahráho sansá sehgiena íre pukia peh oga mióge. Kamah aniera íre nubiқ núáhwe.

¹⁰ Niru umehi tanáhráqkákáq Manikánsabe iwíáh íwíáhuge. Íné tabonah aní ména áhnte ke kagai naneqmarí nári nárinuge. Mó kegá ínénsabe, Íre matiahna aní móne aintáhwana íné moke kaweq naneq matióge.

¹¹ Kórína suwahpeqte kéo, ínéga pahsuqme teiena itensabé anotahtaқ nirutaboiruge.

¹² Itensabé nirutaboirume íre túbáh agia peh iteitega ínénsabe íre irutaboiraintahwe.

¹³ Sibowaréhga sene animári síwáhnorunserah ite íwáhnoréna itensabé nirutaboiraítónserah itega moq ínénsabe irutaboiraintahro.

Itene inonkame Manikáne nahne i ehwéhne.

¹⁴ Sísansabé awahrieh anínseq íre wahto tanáhráq moraráq arambehrinie iwíáhiyeho. Kaweqtaq míéh anínseq ahababáq aninseq moraráq íre mía míaorahóya mino. Téhrehnkakáq sunkíkírinkakáq moraráq íre kagaorahi mino.

¹⁵ Sísa Karáhéreq owainawanseqka íre morá iwíáhóya mino. Sísa tagariéh anínseq Sísansabé awahrieh anínseqka íre morá iwíáhóya mino.

¹⁶ Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhnkákáq péhepehe manikánsabé iwíáh íwíáh atáh náhnkákáq íre monseráh náh kéh mino. Maniká oga mía míairana itene inonka wene nah mire. Minayabe wene ehwehnka aiq mahraréna,

Ínéga seba kéna sereq mía míainie. Ínéreq sereq ahtapeq moraráq nogonéhe. Íné sene Maniká míanauge. Se néne animarí míagehe ire. (Lo 7.2-3)

17 Itene Wahnahnka mó mahraréna, Itega íre íráh ké míáhrabeq sueq móbeq míáhiro. Moke ahbabáq naneq súéhrateq iteba míanie ire. (Aisaia 52.11)

18 Itene Wahnahnka mó mahraréna, Iteribo míanie. Itewe nénahni nániyahu míagehe ire. (2 Samuel 7.14)
Itene págege Wahnáhnká aiq mahrarire.

7

1 Manikáne omasa éhwéh aiq írátíona puaq itene inonkankakáq iteyuwankakáq ahbabáq aitéh náneq moke suaneheqmúne. Néne iyahnabo anímáríno, Manikánsabe áhtenéq kaweqtaq mía míaoneheqmúne.

Mi kegá Porane ehweh kawerue sehgiúnsabe wega íwíáh íwíáhú ehwehne.

2 Ínénsabe irutaboiraítáhiro. Ínéwé íre ahbabáq aítaráuge. Abehq sánsá íre aítaráuge. Mó naneq meyanieéna péhe éhwéh íre teiátáuge.

3 Peh ehweh aitanieéna íre teiúge. Métáqkakaq amahnágaákáq itensabé nirutaboiruge teiúge. Ite oga míéhrateqkákáq pukirataqkákáq iteba morábí méyabe nuwahbehre.

4 Itega Sísane sánsá kawerue sehgiége íwíáhéq itensabé íwíáh íwíáhuge. Nirupipeq umehi tanáhráqkákáq itensabé íwíáhugana nirupipeq eyoyóirana íwíáh íwíáhuge.

5 Ínéga Másérónía marákórápéq surautaq néne nirupipeq umehi naneq áhnte káráirana íre ahrenarauge. Írakaumo. Mó kegá ehweh aintera pagu pagunurowana nirupipeq umehurairana áhreurauge.

6 Itene irupipeq umehína tanáhráq Manikánka itene irupipeq eyoyó aítahráhire. Wegá Táitása ínéba eqmatairana surainka niru eyoyó aítaráirana Manikánka niru ukiq intáráire.

7 Íre peh morá we surainka wega teniátái ehwéhknká moq néne niru eyoyó aítaráire. Táitása iteba míaraitaq itega wene aru eyoyó atárówana wega minayabe teniátáirana nirupipeq eyoyó aguraire. Itega íné tagéyabe iuwahbarainsabé teniátáire. Ínénsabe irutaboiruome teniátáire. Itereq ínéreq morá íwíáhonehe irarewe teniátáire. Moke mi ehwéh teniátáinka nirupipeq anotah eyóyóire.

8 Ínéga téh sehiranue eqmatau pahsígá wahto tanáhráq iru umeh aítaráire. Iru umeh aítaráinka mi tanáhráq íné moq niru umeh aguraire. Mi pahsí sehiranuraunsabé menah íre kaweruge íwíáhéna amahnága peh kawerurauge íwíáhuge. Iru umeh aítaráinka ahbabáq sansa sueq sehiranurau pahsípéqté éhwéh sehgirowe.

9 Amahnága nirupipeq eyoyóire. Itene iru págege aítaráinsabé nirupipeq eyoyóiro? Írakaumo. Itene ahbabáq sansa sueq kaweq sansá sehgiionsabé nirupipeq eyoyóire. Itene iru umeh aítaráinsabé Manikánka, Kamahoro aítaráire. Minayabe ahbabáq íre aítaráuge. Írakaumo.

10 Manikánka ahbabáq ke kamah arinayabe sirupipeq umeh agire. Segá sene ahbabáq suageheéna wega kamah aríre. Sene ahbabáq súáhwana wega kawerarítéhre. Kawerarítérara mi kegá Irupipeq umeh kéwéhmé amahnága aiq kaweragire ewe. Wegá sene ahbabáq suehrana kaweraritanieéna kamah aríre. Kawerarítéhara mi kegá, Irupipeq umeh aguraime aiq kaweruraire ewe. Mah marákóipéqté náneqsabé wehukene sirupipeq umeh agínara pukorahowe.

11 Manikánka kamah aiena itene irupipeq umeh aítaráire. Miraurainka ite séhréh aítaráire. Minayabe íwíáhue tagahro. Séhréh aítaráinsabé itene ehweh tábúsoqme kawerareq ahbabáq aninsabé ehweh atárówe. Séhréh aítaráinsabé Manikánsabe áhtenéq

ínénsabe irutaboírëq ahabábáq ani kamah awátówe. Sehiranurau ahabábáq kaweratotaq itega íre ahabábária peh kawerue miraouwe.

¹² Téh sehiranurau pahsíwé peh morá ahabábáq aninsábé iwíáhue sehiranuraugo? Írakaumo. Íre wereq wega ahabáratárái anínseqsabé sehiranurauge. Itega néne ehweh sehgiro nsabé Manikánka itensabé, Kawerowe aitáráire. Itega ínénsabe aiq pútaq irutaboírúne íwíáhigeheéna mi pahsí sehiranue eqmatauge.

¹³ Mira íwíáhuraunaq itega miraouka nirupipeq pehwehrue aintáráire. Minayabe niru pehwehrue eyoyóire. Itega Táitásá séhréh ateq wene aru eyoyó atáronsabé íné moq niru eyoyóire.

¹⁴ Ínéga Táitásá iteba eqmaq auwaníe uraútaq wensabé, Mi kegá néne ehweh aiq sehgiro herawoe íwíáhuge teawátáuge. Itega aiq kawerue sehgiro puana mi ehwéhnsabé íre niyehitaraire. Írakaumo. Moke mi ehwéh aiq pútaragurairana Táitásaga ahtebaraire.

¹⁵ Wega iteba suraitaq itega áhreeq iransánéq mehweh atárówe. Itega wene ehweh sehgiro nsabé Táitásaga ahrreraq matawéna itensabé anotahtaq arutaboíraitéhre. Wega itene kaweq sansá iwíáhéna itensabé anotahtaq arutaboírarítéhre.

¹⁶ Itega peh moke kaweq sansá sehgiro neheqmóe íwíáhunsabé nirupipeq anotahtaq eyoyóire.

8

Sísa tagariáh ké séhréh aritagéhboq móne soruparáhro i ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímáríno, Manikánka Másérónía marákórápéqté Sísa tagariáh keyábé sirutaboírëna séhréh arítarái ehwéh teiníe.

² Anotah íre kaweq sunúq káráítaq Másérónía marákórápéqté ké áhnte tabónáhëra sirupipeq íre umehia peh eyoyóëra sega mó Sísa tagariáh ké séhréh aritageheéna áhnte moné soruparowe.

³ Minayabe teiníboq írátiáhro. Sega moke nárieráhi naneq náriátówe. Seyega iwíáhue áhnte mónkakák pehipi náriátówe.

⁴ Sega Súría marákórápéqté Sísa tagariáh ké séhréh aritaneheqmúne iwíáhëra itensabé, Ite séhréh aritanéhe éra itega sorupóna moné meyháro págegeue teiátówe.

⁵ Teiátówana ínéga iwíáhéna, Peh móne nárigéhe íwíáhurauge. Iwíáhuraugara téhwe Maniká itene Wahnahnsabé sirutaboírëra sinonka náwëra wega awahbeh sansá sehgiro anehemé móne náwátówe. Manikánka iwíáh aritowara ite moq irutaboíraitárówe.

⁶ Menah Táitásaga náwe sansá ite Kórína ke íwáhnorurairë. Íwáhnorurainsabé ínéga wensabé, Kórína kegá moq mina irútábóri sansá kawerue sehgiro neheéna minayabe moke síwáhnoré séhréh arito éna teawátáuge.

⁷ Itega moke mirao sansá aiq kawerue miraouwe. Itega Manikánsabe anotahtaq aiq pútare atáhwe. Wene ehweh teri terinoneheq kawerue arambehriouwe. Itewe ahte bia ké méq Manikáne arambehri kawerue miraouwe. Ínésabe irutaboíraintáhwe. Itega moke mó arámbéhrí kawerue mira onserah itewe iwíáhue tagéq itene móne Maniká náwenéhe íwíáhoru.

⁸ Minayabe miraoro éhwéh íre aitóge. Másérónía kegá nárie sansansabé teiúge. Sega sirutaboíraritera náriénserah itega moq irutaboírariteq nárigéhe íwíáhuge. Mó keyábé aiq pútaq irutaboírowapómo ite taganeheéna mah ehwéh teiúge.

⁹ Itene Wahnah Sísa Karáhëga íópeq áhnte kaweq naneq matiorabeq suena ite kawerai-tanieéna mah marákóipéq tuména tabonah ani míowe. Wega miraúnka itega áhnte kaweq naneq meyhárhúne. Meyárhúnayabé wega séhréh aitéh sánsámé tagarione.

¹⁰ Mahra íwíáhunsabé móne sorupé ehwéh teiníe. Itega inokáh opéq mi arámbéhrí áhwárouwe. Itega mi arámbéhrí pehipi íre áhwárouwe téhwe miraoneheqmúne iwíáhëq áhwárouwe.

11 Minayabe amahnága mi arámbéhrí parabaráhro. Itega áhwárorotaq iwíáhuronserahnéq náweráho moné soruqparáhro.

12 Wehukenínká náwiníe iwíáh kahnaraqmé minawé Maniká awahbeh sansáne. Manikánka itega íre matíáh náneqsabé náníéro aitehro? Írakaumo. Peh morá matíáh náneq náweráhowe. Manikánka peh morá itega náweráho naneq iwíáhéna itega náwíra naneq tagéna kawerowe aitéhre.

13 Mó ke kaweqtaq míéhraq ite tabonah ke míageheéna mah ehwéh teiugo? Írakaumo. Ite ómi monseráhnue awehraq matiageheéna teiúge.

14 Amahnága áhnte moné matíáh púaq móbeqte tábónáh ké séhréh aritagéhe. Mókake ite tabonahirataq se áhnte matiéhrataqmé sega ite séhréh aitagéhe. Mirairataq itewe íre tabonah ke míaneheqomé.

15 Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Mi topáh áhnte meyáh kégá arahq íre máráhwe. Pehgáriq meyáh kégá awehraq matíáhwe
ire. *(Kisim Bek 16.18)*

Poraga wehuke Kórína suwahpeq eqmaro ehwéhne.

16 Manikánka Táitása iwíáh atáráirana ínégá ite séhréh aitaníe iwíáhunserah Táitásaga moq mira iwíáhire. Manikánka mi iwíáh atáráinsabé wensabé iwíáh iwíáh atóge.

17 Táitásaga néne ehweh irena iwíáh iwíáhuraire. Íre ínégá pagu pagunuraunsabé peh wewega ite, Koséhréh aitanauge iwíáhéna iteba sinie ire.

18 Mó anínká mó kehiná suwahpeq mó kehiná suwahperue nogena Manikáne kaweq ehwéh teri terinúwara mibeqté Sísá tagaríáh kégá irera, Kaweq ehwéh tei teini aní míre atáhwe. Mi aní iteba eqmarahnana wega Táitása kérankéhe.

19 Sísá tagaríáh kégá mi aní omaq atera ínereq ínéba míáh kéreq moraráq nowe arambehriinkeheéra eqmatowe. Maniká itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh atageheéq mah kawéq arámbéhríúne. Sísá tagaríáh tábónáh ké séhréh aitanéhe iwíáhúwara mó kegá mina tagagehe.

20 Mó kegá iwíáhéra, Itega náríra naneq íre kawerue wahnahnowe iwíáhiyeho éq mó aní eqmarahnana wega moq mina náríra naneq wahnahninkehe.

21 Íre peh morá Maniká itene Wahnahnka tagaríéhtáq kaweq sansánonehe. Wehukega tagahtaqqákáq kaweq sansánonaraq tagagehe.

22 Itega kaweq sansánowe iwíáhigeheéq mó aní eqmaranéhe. Mi anínká métáq iraru anité kériránkeheéq eqmaranéhe. Mó arámbéhrí mó arámbéhríue awena taga-raugana wega aiq kawerue arambehriuraire. Kawerue arambehriéna, Itega Sísane sánsá kawerue sehgióneheqomé iwíáhinsabé ite koséhréh aitaníe iwíáhinsabé iteba eqmaranéhe.

23 Táitásawe ite tagaríáhwe. Ite séhréh aitayeheéta arambehriúye. We kéroya anitéwé Sísá tagaríáh kégá aiq omaq sitówara mó kegá Sísá Karáhénsabe iwíáh iwíáh atageheéra sega kawerue arambehriigehe.

24 Itega mi keyábé irutaboirariteq séhréh arítáhro. Mirairataq móbeqte Sísá tagaríáh kégá mina irera néne ehweh aiq pútare aitagéhe. Itega kaweq sansáno ke wóe iraru-rauwara mi ehwéhnsabé aiq pútare aitagéhe.

9

Maniká tagaríáh tábónáh ké nárie ehwéhne.

1 Maniká tagaríáh ké nárie ehweh aiq ahtebahwe. Minayabe nárie ehwéhnsabé íre áhnte sehiraninie.

2 Itega sorupawe nárienéhe iwíáh aiq tagaríóge. Minayabe Máserónía marákórápéqté keyábé itega miraira ehwéh aiq teriena iteíwíq panketauge. Ínégá sensabé mahraréna,

Ákáia marákórápéqté kégá inokáh opéq tabonah ke nárienéhe íwíáh áhwárarowe urauge. Uraugara irera mi kegá, Itega moq miraoneheqmúne íwíáhurowe.

³ Ínéga teriátáu ehwéh péhe éhwéh agínehoéq miraira arámbéhrí amahnága parabarugeheéna mah anító siqmaraníe.

⁴ Itega moke náríra naneq aiq kawerareq íwénunowe íwíáhuge. Másérónía marákórápéqté kéreq ínereqka iteba senaraq itega miraira arámbéhrí íre parabarúéhrataq itereq ínereq iyehitanawire.

⁵ Mira íwíáhéna itega miraira arámbéhrí parabarugeheéna mah anító iteba ebeq siqmaraníe. Sega séhréh aitehraq náríra naneq sorupawe kaweraréhrataq ínégá iteba senaraq aiq awehraq kanae. Awehraq kahnaraq tagehra kegá iwíáhéra, Íre ínégá pagu pagununsabé peh iteitega nárienéhe íwíáhuraunayabé miraowe íwíáhigehe.

⁶ Wene sotápéq íre áhnte uqmaréh ánínká pehgáriq tahutáhúq meyanæ. Áhnte uqmaréh ánínká áhnte meyanæ. Minayabe iwíáhue tagahro.

⁷ Mó aní mó anínue itene irupipeq iwíáhéq náríéro. Itega náríra naneqsabé itene irupipeq iwíáh kikiriyehe. Itega iwíáhéq, Mó kegá itensabé anah ke woe éra abiahnsa aitéhboq nárienéhe íwíáh íre oro. Peh Manikánka wehwehi anínsabé arutaboiri puq aru eyoyóue náríéro.

⁸ Manikánka ite íre mationa naneq áhnte náieráhire. Ite moke awehraq kankeheéna náinkéhe. Itega mó ke séhréh ariteq moke kaweq arámbéhrí miraigeheéna Manikánka náinkéhe.

⁹ Minayabe wene ehwehnka aiq mahraréna, We tabonah ke áhnte sinsinire. Wene tábúsoréh sánsá ahriahri kagaire ire. *(Buk Song 112.9)*

¹⁰ Manikánka sonesoráh ké ayu nárírara uqmaráhnsabé áhnte tahutáhúq nárírara nahwe. Mina inserah wega ite íre kéh náneq náinaq ite awehraq naneq matawéq mó ke wehwehue séhréh ariteq itega náríransabé Manikánka náina naneq anotah úkinawire. Itene kaweq sansámári moq anotah úkinae.

¹¹ Manikánka ite áhnte náinaq itega moq tabonah ke ahriahri náríeráhowe. Itega miraúnayabé tabonah ke nárírataq meyéhra kegá minayabe Manikánsabe iwíáh iwíáh atagéhe.

¹² Itega Manikáne tabonah ke nárírataq se tabonah ira naneq aiq awehraraginae. Itega náríransabé mi kegá Manikánsabe anotahtaq iwíáh iwíáh atagéhe.

¹³ Itega mó ke séhréh ariteq nárírataq sega itega Sísa Karáhéne ehweh aiq kawerue sehgiówe iwíáhéra Maniká áwíq pankerera wensabé iwíáh iwíáh atagéhe.

¹⁴ Itega eyoyóue nárírataq sega itensabé, Áhnte irutaboiro ke wóe aitera Manikánsabe, Ite kaweraritoue púreraitagéhe. Manikánka ite séhréh aitena mi iwíáh aitahnara náríra kegá itensabé anotahtaq sirutaboirá púreraitagéhe.

¹⁵ Manikánka wenahni iteba eqmarowe. Anotah kawéq sánsá miráú púaq moke mó sánsá kiotaikinsabé itene ehweh íre irarerahéq peh Manikánsabe iwíáh iwíáh ata ataúne.

10

Poraga wene arambehriyabé irarú ehwehne.

¹ Íné Porane ehweh kawerue íráhro. Sísa Karáhé uwaresa ánínéna pehwehrue mionserahnue teiníe. Iteba míó tánáhráq wehukega ínénsabe, Uwaresa aní míahne ewe. Iteba íre míó tánáhráq peh móbeq ména páhsi sehíranue ehweh teiútáq ínénsabe, Págege ehwéh sehíranue iene aintáhwe.

² Iteba senaraq págege ehwéh aiteyabe nuwahriehre. Minayabe kawerurero.

Mó kegá ínénsabe, Mah marákóipéqté sánsánóne aintáhwe. Mina tahnsa éhwéhno keyábé págege ehwéh aritahráhuge. Ite mah marákóipéq míone eme aiq pútarowe.

³ Peh mah marákóipéqté kégá iwíáhue ebehonserah íre úne.

⁴ Manikáne arambehri miraoneheéq iqtate íre ebehúne. Owainawane arambehri saiqnareq Manikánka náí náneq, págege naneqtaté ebehúne.

⁵ Mó kené péhe éhwéh píribahri ehwéhnká Manikáne sansá taganeherao kené ah paitiehnehoéq saiqnaruone. Sísá Karáhéne ehweh sehgegeheéq moke mó iwíáh saiqnarúóne.

⁶ Itega néne ehweh sehgírataq itereq ínereqka néne ehweh anterúáh ké kamah arienéhe.

⁷ Itega tagahna naneqsabé tábúsoqme iwíáhoró. Ite Sísá Karáhéne animárí múné iwíáhoo? Íné moq wene ani míó púaq minayabe iwíáhoró.

⁸ Ite saiqnariankeheéna Manikánka omaq intáráiro? Írakaumo. Manikánka ínénsabe, Ite séhréh arite kawerarito aintena omaq intáráire. Minayabe néne arambehriyabé iwíáh iwíáhéna néníwíq pehgáriq pankerónsábé íre niyehitehre.

⁹ Néne páhsi tagéq anotah ahréigeheéna íre sehiranuge.

¹⁰ Mó kegá mahraréra, Néne páhsiipéq págege ehwéh irarire éra peh iteba míaraitaq íné mareqmareq aní ména págege ehwéh íre iraruraire ewe.

¹¹ Mira iwíáho keo, íráhro. Ínéga sehiranue teiú éhwéhnkákákq iteba míáhnaraq teiéna ehwéhnkákákq peh monseráh éhwéhtaré wíre mókake ahtebagehe.

¹² Seyensabé iwíáh iwíáhéra, Ite moke mó ke kiotaikúne iwíáho kegá mira onserah íre úne. Sega seyene arambehri tagéra wene wene arambehri agehgamarera peh seyene arambehriyabé iwíáh iwíáhowe. Mi sansámé peh múguwahgu sansáne.

¹³ Néníwíq pehipi pankereyabe íre nuwahbehre. Írakaumo. Peh morá Manikánka omaq intárái arámbéhrí miraunsabé iwíáh iwíáh éna iraruge. Wega ite séhréh arito aintárái puana mi arámbéhríyábé iwíáh iwíáhéna iraruge.

¹⁴ Manikánka, Ite séhréh arito aintárái puana wene ehweh sehgiena iteba séna Sísá Karáhéne kaweq ehwéh teiátáuge.

¹⁵ Mó kené arambehriéyabe, Ínénéne arambehrie éna néníwíq pankeranieéna iwíáh iwíáhugo? Írakaumo. Ínéga ite séhréh aitahnaq itega Sísane sánsá kawerue ambubu atawéq sehgírataq mó ite míáhrabeqte ké séhréh aritanie iwíáhuge.

¹⁶ Ínéga ite seberiopéq pokue Sísane kaweq ehwéh mitaq teri mahtaq terininie. Miraonaraq íre mó kegá arambehriorabeq peh ínébataq néne arambehriyabé iwíáh iwíáhéna irarinie.

¹⁷ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Iwíáh iwíáhóna aníno, peh morá Manikánka mirainsabé iwíáh iwíáhé irarúno ire.

¹⁸ Wewensabé iwíáh iwíáhéna wenáwíq pankeréh ánínká, Manikánka anotah aní móne íre atankéhe. Peh Manikánka wehukeníné áwíq pankeréh ánímé webataq anotah aní míankehe.

11

Porareq péhe éhwéh iwáhnoro kereqne sansá íre morá sánsáne i ehwéhne.

¹ Ínéga irarena ehwéhnsábé itega, Múguwahgu ehwéhne aintagéhe. Pehipi teiníboq kawerue írátíáhro.

² Manikánka itensabé arutaboiri serahnuge. Itega peh morá Sísá Karáhénsabe irutaboirigeheéna ite aiq omaq itáráuge. Kaweq ahrárigá peh kaweqtaq ména mó weh máhbí íre tagehre. Írakaumo. Peh morá wega kérahna anínsábé áwénunue mókake webataq kéranie iwíáhire. Mina inserah itega Sísá Karáhénsabe irutaboiréq kéraneheqmúne iwíáhigeheéna séhréh aitóge.

³ Éhrámene ahre wenáwíq Íwie. Mi ínínká wehene péhe éhwéhnsábé aiq pútare atena ahbabárúnserah itega moq péhe éhwéhnsábé aiq pútare atého. Minayabe nirupipeq iwih kikiruge. Sísá Karáhénsabe irutaboiréq wene kaweq sansá súého.

⁴ Mó kegá iteba séra íre ínégá Sísa Karáhéne ehweh teiúnserahnue peh mó ehwéh teiéwaq íráhwe. Segá íre Manikáne Awa éhweh peh mó ehwéh teiéwaq íráhwe. Íre Manikáne kaweq ehwéhnsábé peh mó ehwéh teiéwaq íráhwe. Itega iwíáhéq, Mi ehwéhme peh ahtebia éhwéhne éq mi ehwéhnsábé ireyabe iuwahbehre ewe.

⁵ Írátíáhro. Mi kegá anotah ke wóe íwíáhoo? Segá íné íre kiotaikowe íwíáhuge.

⁶ Ínéga ehweh teiútáq áhwára áhwáraume tagaríóge. Peh morá néne iwíáhwé íre áhwára áhwárauge. Ínéga tábúsoqme iwíáhuraume ehweh teiátáutaqkákáq íwáhnorurautaqkákáq páhsi sehiranurautaqkákáq néne kaweq iwíáh sokigi aiátáugaq írátíaro mino.

⁷ Ínéga Manikáne kaweq ehwéh teiátáutaq ápeq náníéro íre urauge. Ite anotah anímári míagehboq íné pehgáriq aní míanieéna mi sansánurauge. Miraouraume ínégá ahababáuraone íwíáho?

⁸ Ite séhréh aitanieéna iteba arambehriurautaq mó kehiná suwahpeqte Sísa tagaríáh kégá móne nání náninurowe. Íre se séhréh aritena peh iteite séhréh aitanieéna mó kené móne mewe meweurauge.

⁹ Iteba ména tabonahurautaq itensabé íre inehuraugara Másérónía marákórápéqté Sísa tagaríáh kégá íné íre matiarau naneq mewe nání náninurowe. Iteba míarautaq irupipeq umeh agínehoéna íre inehurauge. Mókakeakáq íre inehinie.

¹⁰ Sísa Karáhéne aiq pútaq ehwéh irena mókakeakáq ite íre ineh inehinie. Mi ehwéhme ite Ákáía marákórápéq míáh kégá, Péhe éhwéhne íre aintahráhowe.

¹¹ Itensabé íre nirutaboirunsabé irarugo? Írakaumo. Manikánka tagaríéhtáq itensabé anotahtaq nirutaboiruge.

¹² Mó kegá, ínégá arambehriunserah arámbéhríúne éra seyene arambehriyabé iwíáh íwíáhowe. Mó kegá sensíwíq pankerageheéra miraowe. Mó kegá mina miraigeheéna amahnága mirau sansá mókakeakáq miraéna néne arambehri tauntahunue tábúsoqme mirainauge.

¹³ Manikánka mi ke íre siqmatai puara péhe éhwéhnikákáq ké míáhwe. Sene arambehriyabé péhe éhwéh irarewe. Sísa Karáhéga se aiq pútaq siqmarowe íwíáhigeheéra mó kegá tagahtaq íre sene sánsá peh mó sansánowe.

¹⁴ Minayabe áhteniyehboq owainawanka moq mi pehe sánsánsábé aiq ahtebhre. Wehukega, Owainawa kaweq aníne iwíáhigeheéna owainawanka téhrehrabeqte íopeqté aní tahnsa úkorahire.

¹⁵ Owainawanka mi sansá aiq mirai puara wene arambehri kegá moq miraorahéra kaweqtaq mía míao ke tahnsa úkorahowe. Miraonsabé áhteniyeho. Mókake Manikánka sene arambehri sainsuena kamah arinkéhe.

Poraga arambehriúnsabe íre kaweq sunúq ábóraragú ehwehne.

¹⁶ Métáq teiú éhwéh mónkakáq teiníe. Íné múguwahgu aníne iwíáh aintehboq néne ehweh íráhro. Neníwíq pehgáritaq pankeraníboq íráhro.

¹⁷ Néne arambehriyabé iwíáh íwíáhu ehwéh teiníe. Amahnága teiú éhwéhme íre Manikáne Awanka iwíáh aintéhra iraruge. Peh ínégá múguwahgu anínká mira inserahnéna neníwíq pehgáritaq pankeróge.

¹⁸ Mó kegá mah marákóipéqté sánsánéra seyene arambehriyabé sensíwíq pankeráhwe. Ínéga moq mi sansánéna neníwíq pakeraníe.

¹⁹ Itega iwíáhéq, Ite ahtebia ké úne éq múguwahgu kené ehweh íráhwe.

²⁰ Mó kegá miraoro e ehwéh apubúue íráhwe. Segá itene ménsámehnsá apubúue parabaruera péhe éhwéh irarensabé ite saiqnaruera ite píribahri aitera ite ahsuehwe íubówe. Segá miraurotaq itega túbáh agéq peh áwé tagahwe.

²¹ Segá miraunserah ínégá íre miraourauge. Minayabe niyehitanabo? Írakaumo. Minayabe íre niyehitanawire.

Mó kegá seyene arambehriyabé iwíáh iwíáhéra teírataq íné moq múguwahgu aní tahnsanéna teiníe.

²² Segá mahraréra, Ite Íbaru kahnáh múne eme íné moq Íbaru kahnáh múge. Segá mahraréra, Ite Ísara ke úne eme íné moq Ísara aní múge. Segá mahraréra, Ite Ébárahmane animarí múne eme íné moq Ébárahmane ani múge.

²³ Segá mahraréra, Ite Sísa Karáhéne arambehriúna ke úne eme uwoyansa anínká irarinserahnowana néne arambehriga moke sene arambehri kiotaikire. Segá pehgáriq arámbéhríowana ínéga anotahtaq arambehri mira aruqaruruge. Sípane arambehri miraunsabé wensabé suwahrieh kegá karábúsiipéq móinta intaowe. Móintera nubiqlmaq nubiqlmarowana pukorah aruqaruruge.

²⁴ Asiu kegá moberíáh tánáhráq áréti sahtáté áhntetaq 39 tánáhráq nubitowe.

²⁵ Aroma kegá mó tánáhráq mó tánáhrárué apahtáróráq sahtáté nubitowara wáhnaupeqté kegá peh morá tánáhráq ebahnsa tuparuqme nubitowe. Apahtáro tánáhráq íné míarau sipí pitegue wánípipegurairé. Peh morá wéhékáhnkákáq inokáhpeqkákáq wánípipeg mírauge.

²⁶ Mó kehiná suwahpeq mó kehiná suwahperue poku pokunsabé íre wahto ah nogúge. Wánípipeg tupekorahuge. Aebó kegá nubiql suahráhowe. Nánuwahrah Asíú kegá nubiql suahráhowe. Nahnso kegá moq nubiql suahráhowe. Mó ke suwahpeq míótáq abatapi míótáq sóreq wanípípeq míótáq nubiql suahráhowe. Ite néne iyahnabo animarí múne e kegá moq nubiql suahráhowe.

²⁷ Íné áhnte págege arámbéhríurauge. Arambehriuraunsabé mó tánáhráq mó tánáhrárué inokáhpeq íre ahrenarauge. Nirupibiuraire. Wání tahbobóuraire. Áhnte tánáhráq tópah íre narauge. Néne korósi íre awehraq káráinsabé sóiriqlka kamah aníátáire.

²⁸ Íre peh morá mina teiú náneqmarínká kamah aníátáire. Sísa tagariáh kegá wene ehweh kawerue sehgiowapómo iwíáhunka mó wehekáh mó wehekáhnue nirupipeq iwíáh kikirunka nirupipeq umeh agire.

²⁹ Mó anínká, Sípane sánsá suaníe iraritaq nirupipeq págege agire. Mó anínká ahbabáritaq nirupipeq umeh agire.

³⁰ Néníwíq árahue pankeranínkono? Íné peh mareqmareq aní míónsábé néníwíq pankerena iwíáh iwíáhéna teiúge.

³¹ Manikámé itene Wahnah Sípane abowáe. Wensabé ahriahri iwíáh iwíáh atanéhe. Wegá tagariéhtáq peh aiq pútariahnsanuge.

³² Anotah wahnáh aní wenáwíq Árétae. Wegá Támákása suwahpeqte mánakóákáq wahnahnuraire. Íné Támákása suwahpeq míarautaq sóntía kené wahnahnka íné saiqnariankeheéna wene sóntía keyábé moke mibeqté kúri méhpehtaq wahnahnoro aritaraire.

³³ Wegá miraurainsabé néne iyahnabo animarínká séhréh aintera sehwerapeqté áwánkúrápéq páhsíkétiipéq íné úsawe náhníáq iwe panantáwe kuri ogesáhue máhpeq núwátówara sega íné íre saiqnariarowe.

12

Porane awanka tagó naneq ehwéhne.

¹ Ínénénsabe iwíáh iwíáhéna teiú éhwéhnká ite íre séhréh aitahráhire. Anetaníbo pehipi teiníe. Ínéniwanka tagaraitaq Manikánka sokigi aníátái ehwéh teiníe.

² Sísa Karáhé tagariarautate sure sure 14 opéq parabaguraitaq Manikánka íné kiotaikue íopipecq wéhuwa móintáráire. Néne ninonkankakáqpópoq peh morá néne niwankakáqpópoq móintáráirana ínéga íre tagariógana peh morá Manikánka tagariéhre.

³ Íópeqté mátábúráq ména néne ninonkankakáqpópoq peh morá néniwapopoq móintáráirana ínéga íre tagariógana peh morá Manikánka mina tagariéhre.

⁴ Kaweq iopéqté mátábúráq móintáráirana wehukega íre irareraho ehwéh írátáugana mó ke terieyabe ahqáho aintáráire.

⁵ Néne niwanka tagaraitaq Manikánka sokigi aníatáinsabé iwíáh íwíáhéna teiúge. Peh amahnága miraunsabé néníwíq íre pankeraníe. Mareqmarerutaq Manikánka séhréh aintéhsabé íné mareqmareq aní míónsabé iwíáh íwíáhéna teiúge.

⁶ Ínéénsabe iwíáh íwíáhéna pahsúótáq tahirímé múguwahgu aní tahnsa íre míó irino. Peh aiq pútaq ehwéh teiéna puana múguwahgu aní tahnsa íre míanie. Mó kegá néne ehweh írera néne arambehriu sansá tagéra ínénsabe tábúsoqme iwíáhorahowe. Mirairataq aiq kawerinae. Ínéénsabe iwíáh íwíáhéna teiú éhwéhnsabé írera ínénsabe íre tábúsoqme iwíáhorahowe. Minayabe ínénsabe iwíáh íwíáhu ehwéh mó íre teiníe.

Pora mareqmarerútaq Manikánka págege ato ehwéhne.

⁷ Néniwanka tagaraitaq Manikánka áhnte kaweq naneqmarí sokigi aníatáirana tagaraage. Mina tagaraunsabé ínénsabe iwíáh íwíáhéna píribahri agonehoéna sehikaranká peraq áwírana érinserah Manikánka níeri naneq níatáire. Owainawanka eqmaréh ánínká nubírana mina íeri naneq néne ninonkataq kéhre. Íné píribahri aní míéhnehoéna Manikánka náníatáire.

⁸ Íné apahtáro tánáhráq Manikánsabe púrerue mahraréna, Néne Wahnahno, níeri naneq kaqnuo urauge.

⁹ Kaqnuo urauganawe wega ínénsabe, Are mareqmareq aní míéhnaaq págege ataníe. Ínéga págegeue séhréh atónká aiq awehraq kanae uraire.

Aiq awehraq kanae urainka nirupipeq eyoyóéna íné mareqmareq aní míónsabé Sísá Karáhéga págege aintéh púana iwíáh íwíáhéna nirupipeq eyoyóire.

¹⁰ Ínéga Sísá Karáhéne arambehri miraunsabé mareqmarerutaq mó kegá ínénsabe abehq éhwéh aintáhtáq íroke sunúq sitaq mó kegá níwíoqnahtaq mó kegá íre kaweraintáhtáq nirupipeq pehwehrue míóge. Íné mareqmarerutaq Manikánka págege aintéhnká wene arambehri págegeue miraorahuge.

Poraga Kórina suwahpeqte ké séhréh ariteyabe irari ehwéhne.

¹¹ Itega miraonka ínéga múguwahgu anínká irarinserahnuge. Itega néne arambehriunsabé íre iwíáh íwíáhonsabé mi ehwéh iraruge. Íné íre anotah aní míónsabé niahteboghe. Iteba péhe éhwéh íwáhnoro kegá íné íre kiotaikowe. Minayabe mi keyábé aneqsabé iwíáh íwíáhoo?

¹² Manikánka eqmaq núwátáirana iteba míarautaq págege arámbéhriéna ótaq sansá itega íre tagariaro sansánurautaq pehwehrue míaraugaq tagarowe. Itega mina tagéq Manikánka íné eqmaq núwátái aní ména wene arambehri tábúsoqme mira aruqaruruge ahtebahrahowe.

¹³ Mó kehiná suwahpeq Sísá tagaríáh kegá íné kirabo aintera íné íre kárái naneq níatówana merauge. Iteba míarautaq mi sansá íre miraurauge. Minayabe itega iwíáhéq, Ínéga íre kaweraitáráire iwíáhoo? Mira iwíáh kahnaraq mó mina tahnsa iwíáh íre oro.

¹⁴ Téhtaré tánáhráq iteba míaraunsabé íre ineh ineh aítaráuge. Mónkakáq iteba koragéyabe nuwahbehrana mi tanáhráqkákáq moq íre ineh inehinie. Itene ménsámehnsánsabe íre nirutaboiréna peh morá itensabé nirutaboiréna ite séhréh aiteyabe nuwahbehre. Káriq anímárinká sinoibo íre kiraboowara peh morá sinoiboga sene animári kiraboowe. Íné iteribo tahnsá míónsabé sinoiboga sene animári kawerue séhréh arítáhnserah mirainie.

¹⁵ Ite séhréh aitanieéna moke matió náneq parabaruahrahuge. Ite séhréh aitanieéna pukorahuge. Itensabé anotahtaq nirutaboiru puaq itega ínénsabe pehgáritaq arutaboiraintaho?

16 Itega mahraréq, Ínéga itene ménsámehnsá ábóraq íre meraire ewe. Mó anínká mahraréna, Ínéga ehnenue péhe éhwéh teiátáitaq aneqpopoq kopípéq meraire ewe.

17 Árahuraugo? Ínéga iteba eqmatau kegá itene ménsámehnsá íre mero mino.

18 Táitásareq mó Sísá tagariéh ánínseq iteba eqmatautaq Táitásaga itene ménsámehnsá íre merai mino. Manikáne Awanka wereq ínéreq peh morá íwíáh aitéh púata peh morá sánsánúya mino.

19 Itega ínénsabe, Kaweq aní móne íwíáhigeheéna mah ehwéh sehiranue teiugo? Írakaumo. Néne iyahnabo animáríno, peh morá ite séhréh aitanieéna moke mah ehwéh sehiranue teiúge. Manikánka tagariéhtáq Sísá Karáhéga iwíáh aintéhnserahnue teiena itega wensabé kawerue aiq pútare ateq wene sánsá págegeue sehigigeheéna séhréh aruqaruruge.

20 Ínéga itensabé, Kaweqtaq míáhro aitárauge. Aitáraunsabé iteba senaraq ite ahbabáq animarí míého. Míéhrrataq íné abiahnsa aní úkonehoéq íre kaweróne aintagéhe. Mira íwíáhunsabé nirupipeq iwíáh kikiruge. Tobehwé, mó anínsabé íre kaweq iwíáh atewé, mó anínsabé abiahnsa atewé, peh wewene iwíáh sehgie sansamé, éhruruwe, péhe éhwéh atewé, píribahriwe, momiwíotaq íre tábúsoqme sansánome, iteba senaraq mahna tahnsa sánsá kehnehboq kawerurero.

21 Menah áhnte itega mó kené weh ahre abariéq mó ahbabáq sánsánuruwe. Mi sansá airaiq sutaune iwíáh íre urowe. Iteba kowéna mina tagahnaraq nirupipeq págege agínana ite míéhrarabeq Manikánka, Íbisáhno aintahnana niyehitanawire. Mira íwíáhunsabé nirupipeq iwíáh kikiruge.

13

Kórína kegá Sísane sánsá kawerue sehigigeheéna Poraga séhréh arito ehwéhne.

1 Menah téhtaré tánáhráq iteba suraугe. Mónkakáq ite koragéyabe nuwahbehre. Manikáne ehwehnka mahraréna, Téhranitégábópoq apahránítógábópoq wehukeniné ahbabáqsabe morá éhwéh irarirataq itega mi ehwéh kaweratahráhowe ire. *(Lo 19.15)*

2 Menah ahbabáruro kereq ómi itereq teiníboq írátíáhro. Ite anehe koragarautaq teiátáume amahnága móbeq míónsábé mónkakáq teiníe. Mó iteba konaraq ahbabáq ke íre peh áwé taganie.

3 Sísá Karáhéga íné séhréh aintehrámó iwíáhéq iteba konaraq Sísaga séhréh aintéhnká mirainawe taganeheq móe. Sísá Karáhéga ite kamah aímé mareqmareq sansápo? Írakaumo. Peh págegeue miraire.

4 Segá Sísá awankátaq táhparótaq we mi tanáhráq mareqmareq aní míowana Manikánka págege atéh púana we amahnága págegeue mía míaire. Sísareq mía míausabé mareqmareq aní míógana Manikánka págegeue séhréh aintéhnká wereq oga mía míaéna ehweh teiena págegeue séhréh aitaníe.

5 Itega Sísansabé aiq pútare ateq wene sánsá kawerue sehgiowámo. Minayabe kawerue iwíáhue tagahro. Sísá Karáhé itene irupipeq íre míehro? Írakaumo irataq itega wensabé íre tábúsoqme aiq pútare atáhwe. Minawé aiq ahtebaho?

6 Ínéwé Sísá Karáhéne arambehri miraéyabe íre túbáh agire éq tagariagehe íwíáhuge.

7 Itega íre ahbabárigiheéna itensabé púreraita aitaугe. Ínéga kaweq arámbéhríire iwíáhigeheéna itensabé púreraitogo? Írakaumo. Mó kegá, Íné kaweq arámbéhríire iwíáhhowamo. Anetaníbo. Peh iteitega kaweq sansánigeheéna itensabé púreraita aitaугe.

8 Itega aiq ahtebahme Manikáne aiq pútaq ehwéh íre saiqnariahrahúne. Írakaumo. Mi ehwéhnsabé peh kowe ateq mó keyábé mi ehwéhnsabé aiq pútare atáhro arita aritaúne.

⁹ Ite mareqmareronaraq itewe págegeue míéhriansabé iwíáh íwíáhúne. Ite kaweqtaq méq aiq pútaq sansánigeheéq itensabé púreraita aitaúne.

¹⁰ Iteba konaraq págegeue kamah aiénehoéna amahnága móbeq míótáq mah pagégé éhwéh sehiranue teiúge. Maniká Iteriboga wene arambehri mirainkeheéna págege aintéhre. Kamah ario éna íre págege aintéhre. Peh séhréh arito éna págege aintéhre.

Poraga iroro ú ehwehne.

¹¹ Néne iyahnabo anímáríno, iroro. Néne ehweh ireq kaweq sansánoro. Peh morá íwíáhue uwaresa anímárí míáhro. Mirairataq Manikánka itensabé arutaboiréna itene irupipeq ukiq itankéhe. We itereq mía míainkehe.

¹² Iteite we mehweh atéhoro. Mahtaqté Maniká tagaríáh kégá itensabé iroro ewe.

¹³⁻¹⁴ Itene Wahnah Sísa Karáhéga íte séhréh aitéhrana Maniká Iteriboga itensabé arutaboiraitéhrana Manikáne Awanka ómi iteba mía míaire.

Kárétia Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Kárétia we marakó áwíre. Poraga mitaq Sísa éhweh síwáhnoréna mitaq suena mó ke suwahpeq pokúwe. Anehe péhe éhwéh síwáhnoro kegá Kárétia marakó séra mahraréra, Peh Sísansabé aiq pútare ate sansámé íre awehraq kéhre. Mósísiga miraoro ú ehweh moq sehgióro uwana Poraga mi ehwéh irena mi pehe éhwéhnú keyabé anotahtaq abiahsanéna mah pahsi sehiranúwe. Wega sehiranéna, Mósísiga miraoro ú ehweh nká íre séhréh aita hráhire. Peh morá Sísansabé aiq pútare atera wene sánsá sehgiro kegá oga mérapeq awaq mianeherawoe. Minayabe Sísame sánsá ambubu atawéq Manikáne Awanka iwíáh aitéh iwíáh sehgi rataq peh kaweq sansánigehe úwe.

Poraga Kárétia marákórápéqté ké siu pahsía.

¹ Íné Pora eqmaq núwátóya aní múge. Íre wehukega omaq intera eqmaq núwátówe. Írakaumo. Sísa Karáhéreq we iriwe oganúq ato ani, Maniká Iteriboreqka omaq intera eqmaq núwátóye.

² Íné Porane pahsi sáhnsahwe tagahro. Ínéreq moke mahtaqté Sísa tagariáh kéreqka ite Kárétia marákórápéqté Sísa tagariáh kéné pahsi eqmaq suone.

³ Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísa Karáhéreqka ite séhréh aitera itene iru ukiq itagéhe.

⁴ Maniká Iteriboga Sísa Karáhé iwíáh atowana amahnága ahbabáq aruqaruro kegá mirao serahniyeho éna ite kaweritanieéna itene ahbabáqsabe putiowe.

⁵ Minayabe Manikánsabe ahriahri iwíáh iwíáh atone. Aiq míre.

Kaweq ehwéhmé peh morá kéhre i ehwéhne.

⁶ Wene animarí míageheéna Manikánka omaq itaráirana Sísa Karáhéga séhréh aitaráiraq itega wensabé aiq pútare atarówe. Amahnága mó kené ehweh sehgi oneheéq ite omaq itarái aní apubúue áuwáhwe. Miraonsabé áhtenuge.

⁷ Kaweq ehwéhmé peh morá kéhre. Mó ehwéhmé íre aiq pútaq ehwéhne. Mó kegá Sísa Karáhéne ehweh úbiráhbíq ehwehnue íwáhnoruro puaq ite íre tábúsoqme iwíáhurowe.

⁸ Ínéga kaweq ehwéh teiátáutaq aiq pútaq ehwéh íwáhnoruraugé. Amahnága ínégabópoq íópeqté ánínká bópoq mó ehwéh teiáyataq Manikánka, Iraipéq pokúno aita hnawe aiq kawerinae.

⁹ Aiq teiúge. Mónkakáq teinié. Mó anínká itega téh írátó ehwéh íre teiasa peh mó ehwéh teinaraq Manikánka, Iraipéq pokúno atahnawe aiq ábéranae.

¹⁰ Wehukega ínensabe iwíáh iwíáhigeheéna mah ehwéh teiugo? Írakaumo. Manikánka kaweróne aintankeheéna iraruge. Wehukega ínensabe suwahbankeheéna mah arámbéhríugo? Írakaumo. Wehukega ínensabe suwahbankeheéna arambéhriutaq tahirímé Sísa Karáhéne arambéhriu aní íre mío irino.

Manikánka Pora eqmaq auwo ehwehne.

¹¹ Néne iyahnabo animaríno, Teiníboq írátíá hro. Ínéga teiú káwéq éhwéhmé wehukénká íre áhwárraire.

¹² Mó kegá mi ehwéh íre teniátówe. Mó kegá mi sansá íre níwáhnorurowe. Sísa Karáhéga webataq mi sansá sokigi aintaráire.

¹³ Ite íráhmé ínéga miraurau sansámé aiq íráhwe. Ite iwíáhóme ínéga Sísa íre tagariarautaq Asiu kené sánsánsabé iwíáh iwíáhéna tábúsoqme sehgi raugé. Mi tanáhráq Sísa tagariáh kéyabé íre nirutaboiria peh anotahtaq síwíoqnéna moke mi ke subiqme parabaruanié iwíáhu raugé.

¹⁴ Íné nigaqñane sansánsábé iwíáh iwíáhéna nánuwahrah Asíú kéné sánsá kawerue sehgirauge. Ínéga sehgirauka moke néne wehgau kiotaikurauge.

¹⁵ Náinoga íné íre maqintotaq Manikánka omaq intena séhréh aintena néne arambehri mirainkehe aintowe.

¹⁶ Anehe wene kaweq ehwéh nahnso ke korerinkeheéna Manikánka wenahni Sísá sokigi aníátáire. Sokigi aníátáirana minayabe mó keyábé íre kasenurauge.

¹⁷ Ínéga Sísá íre tagahwataq mó kegá wene arambehri miraigeheéna Manikánka omaq sitena siqmarowara se Sarúsarama suwahpeq míówe. Anehe Manikánka Sísá sokigi aníátáirana mi kebá íre kiragarauge. Téhwe Árébía marákórápéq kowéna anehe Támákása suwahpeq kouwekurauge.

¹⁸ Apahtáro ópéq parabaguraitaq Píta taganieéna Sarúsarama suwahpeq kiwéna 15 wehekáh weba míarauge.

¹⁹ Mi tanáhráq ínéga mó ke Manikánka eqmaro kewe íre tagarauge. Peh morá Sémísi itene Wahnahne ábákawa tagarauge.

²⁰ Ínéga sehiranue teiúmé aiq pútariahnsanuge. Manikánka tagariéh púana péhe éhwéh íre iraruge.

²¹ Anehe Síría marákórápéqkákáq Sírísía marákórápéqkákáq kowara

²² Súría marákórápéqté Sísá tagariáh kegá ínénku íre tagarowe.

²³ Mó kegá sensabé, Íwíoqñarai anínká amahnága Sísane sánsá sehgire. Sísá tagariáh ké subiqme parabaruaníe urai anínká amahnága Sísá éhweh teri terinire uowara írátówe.

²⁴ Manikánka íné aiq kaweraintaráinsabé sega wensabé iwíáh iwíáh atárówe.

2

Sísá tagariáh kéréq wahnahno kereq Porareq monseráh iwíáhu ehwéhne.

¹ Áhnte opéq 14 opéq parabaguraitaq Sarúsarama suwahpeq mó kirauge. Ínéreq Páhnábásareqka Táítása meqmeta móátaráúye.

² Ínéreq mibeqté Sísá tagariáh kéréq wahnahno kereqka momiwíuraunaraq wahnahno ke sebataq ehweh teriátáuge. Nahnso ke teri terinurau ehwéh teriátáuge. Manikánka mi iwíáh aintena, Kirerio aintáráirana kireriátáuge. Ínéga áhwára áhwára arámbéhríoneho éna sega néne ehweh iwíáhue tagariageheéna nahnso ke teri terinurau ehwéh teriátáuge.

³ Íné sénítái aní wenáwíq Táításawe íre Asíu anínéna peh Káríki marákórápéqté áníne. Mibeqté kegá, Táításane áú amurúrúáhro ue íre pagu pagunurowe.

⁴ Mó kegá ahboeraneheéra séra itensabé, Ite moq Sísá tagariona anímáí múné éra péhenurowe.

Itega Sísá Karáhéne sansá sehgiráúnayabé Mósísine ehwehnka ite íre saiqnariaraire. Mi ehwéhká ite moq saiqnariankeheéra ahboeréhra kegá ite tagéra Táításane áú amurúrúáhro éra pagu pagunurowe.

⁵ Ite nahnso kegá aiq pútaq sansá kawerue miraigeheéq itega sensabé págegeue ahqáho arítaráúnara sega wene áú íre amurú auwahráhurowe.

⁶ Manikánka wahnah kereq mó kereqsabé peh morá iwíáhi puana mibeqté wahnah keyábé íre áhtenurauge. Mi wahnáh kegá ínéga nahnso ke teri terinurau ehwéh irera o ehwéh íre teniátówe.

⁷ Sega néne ehweh irera iwíáhéra, Manikánka Pítansabé, Asíu ke kaweq ehwéh koreri terinúno atáráinserah wega ínénsabe, Nahnso ke koreri terinúno aintáráire iwíáhurowe.

⁸ Manikánka Píta omaq atena Asíu kebá eqmarena págegeue séhréh atéhnserah wega íné omaq intena nahnso kebá eqmaq nuwena págegeue séhréh aintéhre.

⁹ Manikánka mi arámbéhrírát intonsabe mibeqté kéné wahnahmarí sensíwíq Pítareh Sémísireh Sónirehga ahtebéra ínéreq Páhnábásareq mehweh aítarówe. Sereq itereq morá

íwíáhéq, Ínéreq Páhnábásareq nahnso kebá arambehri kéhrara se Asiu kebá arambehri kéhre íwíáhuraune.

¹⁰ Sega peh morá éhwéh teiera, Tabonah keyábé ahreraq matawéq se nárie sansa síwáhnorotao aítárówe. Íné nárie sansa aiq sokigi aritena mókakeakák mirainie teriátáuge.

Poraga Pítane ahabábq pahsuo ehwehne.

¹¹ Pítaga Ántióka suwahpeq míarairana ehweh atáráuge. Wega miraurai sansámé íre kaweq sansáne.

¹² Pítaga Ántióka suwahpeq téh suraitaq Sísa tagariáh náhnsó kéreq moráráq táhutahururaire. Sémísiga eqmaq súátái Asiú kégá mitaq surowana Pítaga suro keyábé áhreéna nahnso kebá moráráq íre táhutahururaire. Suro Asiú kégá mahra íwíáhéra, Nahnso kégá Sísansabé aiq pútare atehrara sene síú amurúráhro íwíáhurowe. Mira íwíáhuronsabé abiahnsa atéhoéna Pítaga áhreéna nahnso kebá mónkakák moráráq íre táhutahururaire.

¹³ Pítaga mi ahabábq sánsá miraurainsabé mó Asiu kégá moq mina tahnsa urowe. Sene ahabábq Páhnábása insoq atárówe.

¹⁴ Sega aiq pútaq éhwéh íre tábúsoqme sehgirowana tagéna ómi míarotaq Pítansabé wene ahabábqsabe ehweh atáráuge. Ínéga wensabé, Are Asiu anínéwé téh suronaraq Asiu kené sánsá íre sehgiro peh nahnso kené sánsá mirarurone. Minayabe amahnága arahinsabé nahnso keyábé, Asiu kené sánsá sehgióro eno urauge.

Sísansabé aiq pútare atéh ánímé Manikánka kaweqtaq míahne atéh éhwéhne.

¹⁵ Iteinoibo Asiu ke míáh púara ite maqitónsabe ite moq Asiu ke méq ahabábq nahnsó ké íre míone. Írakaumo.

¹⁶ Manikánka Mósísine ehweh sehgi ánínsábé, Mi éhwéh kawerue sehgiro puah kaweqtaq míahne atehro? Írakaumo. Ite aiq iahtebónawe peh morá Sísa Karáhénsabe aiq pútare atéh ánínsábé, Kaweqtaq míahne atéhre. Minayabe Manikánka, Kaweqtaq míahwe aitankeheéq Sísa Karáhénsabe aiq pútare atone. Mó morá áh íre kéhre. Írakaumo. Peh morá Sísa Karáhénsabe aiq pútare atonayabé Manikánka, Kaweqtaq míahwe aitéhre. Mósísine ehweh sehgi ánínká moke mi éhwéh íre sehgiórahire. Írakaumo. Minayabe Manikánka wensabé, Kaweqtaq míahne íre atéhre.

¹⁷ Itega Sísa Karáhénsabe aiq pútare aítárótaq Manikánka, Kaweqtaq míahwe aítáráraq anehemé nahnso kégá ahabáronserah Sísa Karáhéga ahabábq áhwárehro? Írakaumo.

¹⁸ Íné saiqnariéh sánsá súáhnaraq anehe mi sansá mó sehgiónaraqmé ahabábq ani úkorahuge.

¹⁹ Íné pusa ání tahnsa míógana Mósísine ehwehnka íné íre saiqnariéhre. Íre sehgiórahunka pusa ání tahnsa úkurauge. Manikánka, Oga míahno aitankeheéna pusa ání tahnsa úkurauge.

Sísa Karáhéga oganúq intowe. Awankátaq táhpawe putiotaq íné moq wereq moráráq pukowana

²⁰ oganúq intowe. Oganúq intowana amahnága íné nuwahbeh iwíáh íre mirauge. Írakaumo. Sísa Karáhéga nirupipeq mía míai puana we awahbeh iwíáh sehgiúge. Manikáne ahninkáwágá ínensabe arutaboirána néne ahabábqsabe pukú púana wensabé aiq pútare atona we awahbeh iwíáh sehgiúge.

²¹ Mósísine ehweh sehgió kégá, Kaweqtaq míahwe aritéhtáq tahirímé Sísa Karáhé pehipi pukú irino. Manikánka ínensabe arutaboiraítéh púana inehepeq íre súóge.

3

Mósísine sánsánkákák Sísansabé aiq pútare atona sansánkákáqsabé éhwéhne.

¹ Kárétia marákórápéqté kéó, árahinsabé múguwahgu ke úkuroo? Sísá Karáhé awankátaq táhpawe putio ehwéh pahsuqme teiátáúnaq írátówe. Amahnága péhe éhwéhnsábé aiq pútare atáhnsábé itega múguwahgu iwíáhowe. Inseréhga péhe éhwéh teiátóo?

² Peh morá kásé éhwéh teiníboq írátíáhro. Mósísine ehweh sehgiroonsabé Manikánka Wenawa iteba eqmatairo? Írakaumo. Sísá éhweh ireq minayabe aiq pútare atárónsabé Manikánka Wenawa iteba eqmataire.

³ Téh Manikáne Awanka ite séhréh aítaráiraq kaweq sansánurowe. Amahnága mi sansá sueq, Iteriahriáh kaweqtaq míahrahúne íwíáhoo? Mina tahnsa múguwahgu iwíáhwé árah iwíáhoo?

⁴ Manikánka séhréh aitena sokigi aiátáime amahnága sueq anetaníbo íwíáhoo? Íné iwíáhume ite íre ibitagire.

⁵ Manikánka Wenawa iteba eqmatairana ótaq sansá mirauraire. Mósísine ehweh sehgiroonsabé Manikánka Wenawa iteba eqmatairo? Írakaumo. Sísá éhweh ireq minayabe aiq pútare atárónsabé Manikánka Wenawa iteba eqmataire.

⁶ Minayabe Manikáne ehwehnka Ébárahma éhweh mahraréna, Wegá Manikánsabe aiq pútare ato púana Manikánka wensabé, Kaweqtaq míahne atowe ire. *(Stat 15.6)*

⁷ Manikánsabe aiq pútare atáh ké Ébárahma kahnáh ké tahnsa úkowe. Minawé iahtebaho?

⁸ Naho Manikánka iwíáhéna, Kaweq ehwéhnsábé aiq pútare atáh náhnsó keyábé, Kaweqtaq míáhwe aritaníe úwe. Minayabe Manikánka Ébárahmansabé kaweq ehwéh teawuwe. Wene ehwehnka Ébárahmansabé mahraréna,

Arega miraónayabé moke mah marákó marákóipéqté ké kaweraritaníe ire.* *(Stat 12.3, 18.18, 22.18)*

⁹ Ébárahmaga Manikánsabe aiq pútare atowana kaweratowe. Mina únserah Manikánsabe aiq pútare atáh ké moke kawerarítéhre.

¹⁰ Ínéga Mósísine ehweh sehgiúnsábé Manikánka aiq kaweraintankéhe íwíáho kewé wegá kaweraritanabo? Írakaumo. Wegá wene ehwehnka irarinserah mirainkehe. Wene ehwehnka mahraréna, Mósísine ehweh sehgió ké moke mi ehwéh íre sehgiátaq Manikánka mi ke iraipéq eqmaq suanawire ire. *(Lo 27.26; Jeremaia 11.3)*

¹¹ Manikáne ehwehnka mó mahraréna, Wensabé aiq pútare atéh ání Manikánka kaweratahnana oga mía míainkehe ire. *(Habakuk 2.4)*

Mi ehwéhká Mósísine ehweh sehgió keyábé aiq sokigi aiuwaq ite pahsuqme írátíonawe Manikánka mi ke íre kawerarítéhre.

¹² Mósísine ehweh sehgie sansamé aiq pútare ate sansamé peh morá sánsápo? Írakaumo. Sehgie sansa mó sansáne. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Mósísine ehweh peh moke mi ehwéh sehgió ké kaweqtaq míahrahowe ire. *(Wok Pris 18.5; Nehemia 9.29)*

¹³ Mósísine ehwehnka itereq moke wehukereq mi ehwéh íre sehgiátaqsábé mahrarúwe. Mahraréna, Manikánka ite íre kaweraitanawire ire. Sísá Karáhéga ite séhréh aitanieéna awankátaq táhpagéna mah awíq meyomé Ahbabáq Anine. Mi awíq mewena itene ahbabáqsabe awankátaq táhpawe putawéna ite meirena kaweraitowe. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Awankátaq táhpawe putíéh ánímé Manikánka Ahbabáq Anine áwíratowe ire. *(Lo 21.23)*

¹⁴ Manikánka Ébárahma kaweratowe. Kaweratená wensabé, Nahnso ke kaweraritaníe ú ehweh aiq pútaraginkeheéna Sísá Karáhéga itene ahbabáqsabe putiowe. Manikánka,

* **3:8:** Manikánka teawu ehwehnsabé Ébárahmaga aiq pútare atena we Sísane aigaqna úkúwe.

Néniwa wehukeba eqmaraníe únsabe amahnága Sísa Karáhénsabe aiq pútare atáh kébá Wenawa eqmaréhre. *(Esekiel 11.9; Jol 2.28-29; Sekaraia 12.10; Eqmaro 2.33)*

Mósísine ehwehnka Manikánka mirainauge ú ehweh íre meruahráhire i ehwéhne.

¹⁵ Néne iyahnabo animárino, itene sansánsábé iahreraq itena teiníe. Téhranítégá omaq maréhra ehwéhme mó morá áninká mi ehwéh íre meruahráhire.

¹⁶ Naho Manikánka Ébáráhmareq wenanahreqsabé omasa éhwéh irarúwe. Íre ómi wene anahwaréhyabe peh morá áninsábé irarúwe. Mí animé Sísa Karáhée.

¹⁷ Teiú éhwéh áwahe íráhro. Ebeq Manikánka Ébáráhmansabé omasa éhwéh irarúwana anehe áhnte opéq 430 opéq parabagútaq Mósísine ehweh sehiranúwe. Manikánka Ébáráhma teawu ehwéhme Mósísiga sehiranú ehwehnká íre meruahráhire.

¹⁸ Mósísine ehweh sehironka Manikánka kaweraitéhtáq tahirímé wega Ébáráhma teawu ehweh abehrúki irino. Manikánka Ébáráhmansabé, Néne omasa éhwéh miranauge ú púana Manikánka mi ehwéh aiq miraúwe.

¹⁹ Aiq miraúnsabe Manikánka aneqsabé Mósísi iwíáh atowana wega sehgióro ú ehweh sehiranúo? Wehukega, Ite ahbabáq animári múne iwíáhigeheéna Mósísinsabé sehiranúno iwíáh atowe. Ébáráhmane anahwa íre tutaq mi ehwéhmká wahnahnaritankeheéna Manikánka Mósísinsabé sehiranúno atowe. Manikánka mi ehwéh íopeqté ké teriuwara sega mibeq mahbeq arito áni teawúwana ómi mó kegá tagageheéna sehiranúwe.

²⁰ Sehiranú animé Mósísiéna mibeq mahbeq arito ani míowe. Maniká peh morá ánínéna Ébáráhma ehweh teawutaq mibeq mahbeq arito áni íre teawasa peh Ébáráhma webataq teawuwe.

Mósísine ehwehnka ite íre saiqnarawéna wahnahnire i ehwéhne.

²¹ Mósísiga sehgióro ú ehwehnká Manikánka mirainauge ú ehweh kiotaikiro? Írakaumo. Íre kiotaikire. Sehgióro ú ehweh sehgiráúnaga oga mía míaúnaraq tahirímé mi ehwéhmká ite kaweraitéh irino.

²² Manikáne ehwehnka mahraréna, *(Aroma 3.9-19)*
Ahbabáqka moke mah kehiná kéhíná saiqnaríéhre
ire.

Minayabe Sísa Karáhénsabe aiq pútare atona ke Manikánka kaweraitena Wenawa eqmaraníe ú púana iteba eqmaréhre.

²³ Sísa Karáhénsabe aiq pútare ate tanahráq íre suriotaq Mósísine ehwehnka moke wehuke saiqnariowe. Awehraq tanahráq Sísansabé aiq pútare atageheéna mi ehwéhmká naho wehuke saiqnariowe.

²⁴ Sísa Karáhé íre tutaq Mósísine ehwehnka wehuke wahnahnúwe. Sísansabé aiq pútare atonayabé Manikánka kaweraitankeheéna Mósísine ehwehnka wahnahnúwe.

²⁵ Sísansabé aiq pútare ate tanahráq aiq awehraq kéhnsábé Mósísine ehwehnka amahnága ite íre saiqnarawena wahnahnaitéhre.

Sísansabé aiq pútare atonaga Manikáne animári úqitéhre i ehwéhne.

²⁶ Sísa Karáhénsabe aiq pútare atonayabé Manikánka itensabé, Néne animári míáhwe aitéhre.

²⁷ Itega Sísa Karáhénsabe aiq pútare ateq wání meraunaraq itereq wereq morá áni tahnsa úkuraune.

²⁸ Sísa Karáhénsabe aiq pútare ateq wereq mía míaéq peh morá áni tahnsa ké úne. Asiu kereq nahnso kereq arambehriraq saiqnaríáh kéreq arambehriyabé ápeq méyáh kéreq wehreq ahrereq Sísa mía míaéra íre mó ke mó kéera peh morá ké úne.

²⁹ Ite Sísa Karáhé tagaríáh ké púaq Ébáráhma kahnáh ké úkowana Manikánka Ébáráhma teawunserah ite kaweraitéhre.

4

Ite Manikáne animárí úkúne i ehwéhne.

¹ Wenabo pukínaraq káriq anínká wenabone marakó wene ménsámehnsá awaq mena mi tanáhráq íre meyahrahire. We káriq aní púana peh arambehri aní tahnsa míahnara mó kegá we wahnahnéna wene ménsámehnsánkakaq wahnahnatáhwe.

² We anotah aní úkéna wenaboga omaq atéh tánáhráq wewega wahnahninkehe.

³ Ite Sísa íre tagariaraunaraq pehgáriq animárí tahnsa méq mina onserahnuraune. Owainawanseq wahnsawarinseqka ite saiqrarawéra wahnahnuruwe.

⁴ Awehraq tanáhráq Manikánka wenahni eqmarowana Asiu inínká we maqmarowana Asiu kené sánsánúwe.

⁵ Mósísine ehwehnka saiqrario ke sabiruankeheéna Manikáne animárí míageheéna tumíowe.

⁶ Amahnága wene animárí míona puana Manikánka wenahniné awa itene irupipeq eqmaréhre. Wenawanka iwíáh aitéhraq Manikánsabe, Iteriboe atone.

⁷ Amahnága ite íre arambehriaraq saiqrariáh ké tahnsa méq peh Manikáne animárí míone. Ite wene animárí míona puana Manikánka moke náina naneq náinkéhe.

Poraga Kárétia keyábé iwíáh kikirú ehwehne.

⁸ Menah ite Maniká íre tagariarotaq owainawanseq wahnsawarinseqka ite saiqrarawéra íre Maniká Iteriboga tahnsanue wahnahnaitárówe.

⁹ Amahnága itega Maniká tagariáhwana wega ite tagariéhre. Tagariéh púaq aneqsabé owainawanseq wahnsawarinseqne sánsá sehgieyabe iuwahbehro? Se íre págegeowe. Segá íre séhréh aitaráhowe. Segá ite mó saiqrariéhboq aneqsabé sene sánsá sehgieyabe iuwahbehro?

¹⁰ Itega mó wehekáh mó tanáhráqsábé iwíáh íwíáhéq awehriowe. Itega mó íónkakaq ópeqkákáq sínaraqsábé sánsánowe. Íre kawerowe.

¹¹ Mi sansánonsabé nirupipeq págege agire. Ínéga séhréh aitó árámbehriwé abehrúkinabo?

¹² Néne iyahnabo animáríno, ínéga Asiu kené sánsánsábé iwíáhunserah iwíághoro. Asiu kené sánsánká íné íre saiqrariéh púana ite menah míaronserahnue míarauge. Iteba téh surautaq néne ehweh ireq íre ahqáho aintárówe.

¹³ Mi tanáhráq nuwahreuraunsabé mitaq iteruwahpeq íre kótaikorahu puana kaweq ehwéh téh teiátáuge. Mina ahrearaq matiaho?

¹⁴ Ite iuwahrieh nuwáhréuraugaq itega íné íre kaqnúwátówe. Írakaumo. Maniká míéhrabeqte íópeqté ánínseq Sísa Karáhéreqka iteba suroyataq tahirí itega se kawerue mehweh arítáró irino. Se kawerue mehweh arítáronserah íné moq mehweh aintárówe.

¹⁵ Mi tanáhráq itega iwíáh íwíáhurowe. Amahnága aneqsabé túbáh agoo? Néne niura awahreuraunsabé irutaboiraiteq itene iura meruqmaqme nienehe urotaq tahirímé níátó irino teniátówe. Mina iahrearaq itena teiúge.

¹⁶ Amahnága ite aiq pútaq ehwéh teiúnsábé íné itene naruo aní úkugo?

¹⁷ Mó kegá itensabé ehnehe aitera ite kawerue séhréh aitanéhe íwíáh íre owe. Itega néne ehweh sueq sene ehweh sehgieheéra itensabé ehnehe aítáhwe.

¹⁸ Íné iteba míótáqkákáq íre míótáqkákáq wehukega ite aiq pútaq séhréh aitanéhe íwíághotaq tahirímé aiq kaweri irino.

¹⁹ Néne iyahnabo animáríno, kía míéh inínká ani maqmianaitaq érinserah itensabé nirutaboirunka nirupipeq umehirana níerire. Sísa Karáhéga iwíághinserah itene irupipeq tábúsoqme iwíághirataq nirupipeq eyoyóinae.

²⁰ Itega miraonsabé nirupipeq áhnte iwíáh kikiruge. Ite mó iwíághigeheéna amahnága iteba méyabe nuwahbehre.

Maqmio inítéyábé pabeqme ehwéhne.

21 Mósísine ehweh sehgieyabe iuwahbeh keo, mi ehwéhmé aiq kawerue iahtebaho?

22 Manikáne sehiranka Ébárahma éhweh teire. Ébárahmaga wene arambehri iní wenáwíq Égah abariúwana animai maqmarowe. Anehe Manikánka Ébárahma teawena, Arene ahreurá orenínéna animai maqmiankéhe úwe. *(Stat 16.15, 21.2)*

23 Wegá irarúnka mó opéq mi orénínká animai maqmiowe. Minayabe se abahnínáhnah míówana Manikáne ehwehnka aiq teire.

24 Mi inítéráq pabeqme ehwéhne. Mina maqmíóya inítéwé téhtaré éhwéh tahnsanéna mahraue kéhre. Égahwe ebeqte éhwéh tahnsane. Moke wene animárimé saiqnariáh ké wóe.

25 Árébía marákórápéqté sáwéh áwíq Sáínáie.* Égahwe mi sawéh tahnsane. Wereq wene animárimé saiqnariáh ké púana we moq mah marákóipéqté Sarúsarama suwahpeq tahnsáne.

26 Mó iní, wene ahreurá íópeqté Sárúsárámáwé iteruwahpeq mire. We iteino wíre. Wene animárimé ite íre saiqnariéh ké úne.

27 Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Orahiníno, arupipeq eyoyóue míahno. Ani íre uwo uwoue maqmiahna iníno, arupipeq eyoyóue iwíáh iwíáhúno. Áúwéh inímé áhnte anímáriméq míankehe. Wenawehqpa mía míai inímé peh táhmaro anímáriméq míagehe ire. *(Aisaia 54.1)*

28 Néne iyahnabo anímáriméno, Manikánka omasa éhwéh teawunka mi korénínká Áhísáhki maqmiowe. Mina inserah Manikánka omasa éhwéh teiatáinka ite wene animárimé úkue míone.

29 Mi tanáhráq wenanoga pehipi maqmio anímáimé Manikánka irarúnka maqmio anímáimé áwíoqnówe. Mina únserah amahnága peh sinowaréhga maqmíáh kégá ite Manikáne Awanka maqitéh ké íwíoqnahwe.

30 Íwíoqnahnsabé Manikáne ehwehnka mahraréna, Arambehri inínseq wenahninseq kaqsuo. Mi anínká Ébárahmane ahreuráné ahninkáwáreq monseráhnue sibowáné náneq awaq miehneho. Awaq miehnehboq ebeq piah ahninkáwáreq wenanoreq kaqsuo ire. *(Stat 21.10; Sóni 8.35)*

31 Néne iyahnabo anímáriméno, ite Sísa tagariona puq arambehri inímé ite íre wene animárimé múne. Írakaumo. Ite wene ahreuráné animárimé múne.

5

Wehukene sánsánká ite saiqnariehneho i ehwéhne.

1 Mósísine ehwehnka saiqnariarairaq Sísa Karáhénsabe aiq pútare ataráúnaga ite sabi iuwátáire. Mi ehwéhncá mónkakák saiqnariehnehboq peh morá Sísansabé aiq pútare ate sansanoro.

2 Iné Poraga teiníboq írátíáhro. Asiu kegá síu amurúruáhnserah itega itene íu amurúruáhnaq Manikánka itensabé, Kawerowe aitankéhe iwíáhoo? Mira iwíáhirataq Sísa Karáhéga miraú arámbéhrígá ite íre séhréh aitahráhire.

3 Mónkakák teiníboq írátíáhro. Asiu kené síu amurúruáh sánsá miraonehe iwíáhirataq moke Mósísine ehweh sehgióro aitankéhe.

4 Mósísine ehweh sehgioneheqmúne iwíáho keo, mira iwíáhonka Sísa Karáhéga séhréh aitéh sánsá aiq súáhwana wega íre séhréh aitéhre.

5 Sísa Karáhénsabe aiq pútare atonayabé Manikáne Awanka séhréh aitéhna Manikánka, Kaweqtaq mía míoawe aitankéhe. Itega mira iwíáhéq áwénunúne.

6 Sísa Karáhéreq mía mío keq síu amurúruáh sánsánkákák síu íre amurúruáh sánsánkákák monseráhnire. Mi sansátaré mirairanka íre séhréh aitahráhire. Peh morá Sísansabé aiq pútare ateq mó keyabé irutaboiro sansánká séhréh aitahráhire.

* 4:25: Manikánka sehgióro ú ehweh Sáínái sawéhrápéq Mósísi teawuwana sehiranúwe.

⁷ Menahmé itega aiq pútaq sansá kawerue sehgirowe. Mi sansá súáhro insega teiena pagu pagunurairo?

⁸ Minawé íre Maniká, ite omaq itarái anínká iwíáh aitarái ehwéhne. Mó iwíáhigeheéna aneq ehwéh teinínkono?

⁹ Iteriborehga mah pabéqmé éhwéh iraréra, Páráwahipéq pehgáriq muoráhi naneq maréhrataq mi paráwáh moke muinae ewe.*

¹⁰ Péhe éhwéh irari anínká mó ehwéh teínsábé itene irupipeq iwíáh kikirowe. Mi pehe éhwéhni aní insebómo. Manikánka we tagéna kamah awinkéhe. Itene Wahnahnka séhréh aitahna puaq péhe éhwéh sueq ínégá teiú éhwéh mónkakáq sehgioneheqmóe iwíáhuge.

¹¹ Néne iyahnabo anímárinó, Manikánka kawerowe aitankéhboq itene íú amurúráhro tei teinutaq tahirímé mó kegá íre níwíoqnah irino. Sísa Karáhéga itene ahbabáq kaqsuena ite kaweraitanieéna awankátaq táhpawe putio ehweh tei teinunsabé mó kegá abiahnsa aintera níwíoqnahwe.

¹² Itene íú amurúráhro tei teino kegá seyene áwáhnta pirúéhrataq aiq kawerinae.

Mó keyábé irutaboiréq we séhréh atéhoró i ehwéhne.

¹³ Néne iyahnabo anímárinó, mó naneqka ite íre saiqnariankeheéna Manikánka itensabé, Ínéba sero ue omaq itáraire. Mó naneqka ite íre saiqnariéhnsábé ite iuwahbeh sansá íre kaweq sansá pehipi miraoneheqmúne iwíáhiyehboq peh mó keyábé irutaboiréq we séhréh atéhoró.

¹⁴ Mósísiga sehgióro ú ehweh áwahewé Sísa aiq mahraréna, Arerensabé iwíáhue arutaboirónanserah mó keyábé moq iwíáhue arutaboiroro.

¹⁵ Póeráhqka tópah nehtaq mó áwáhu poeráhq pawe kaqsúéh serahniyeho. Mirairataq tobehue kobeq séberiyehboq kawerurero.

Manikáne Awanka iwíáh aitéhnserahnoro i ehwéhne.

¹⁶ Teiníboq írátíáhro. Manikáne Awanka iwíáh aitéh serahnoro. Manikáne Awanka iwíáh aitéh iwíáh sehgirataq itene irupipeqté áhbábáq iwíáh íre sehgioneheqmóe.

¹⁷ Itene irupipeqté áhbábáq iwíáhákáq Manikáne Awanka iwíáh aitéh iwíáhákáq íre monseráh púana tobehinonóye. Minayabe ite iuwahbeh sansá íre miraorahowe.

¹⁸ Manikáne Awanka iwíáh aitéh iwíáh sehgirataq Mósísine ehwehnka ite íre wahnahnaitahráhire.

Irupipeqté áhbábáq iwíáhgá miráúna sansánsábé éhwéhne.

¹⁹ Itene irupipeqté áhbábáq iwíáhgá mirai sansá tagaríáhwe. Mahna tahnsane. Mó aniné ahre weh abariéwé, íre kaweq iwíáhwé, ahbabáq sansamé,

²⁰ péhepehe maníkánsábé iwíáh iwíáh atewé, ánéhgiwé, ebehwe, tobehwé, ehwehwé, mó anínsábé aru págege atewé, ménsámehnsánsabe aigará pabekime, abiahnsa atewé, peh morá arerensabé iwíáh iwíáhéwé, sainkéwé,

²¹ mó keyábé íre kaweq iwíáh aritewé, píah néra múguwahgu agéwé, píribahriwe, ahriahri ehwehwehéwé, irupipeqté áhbábáqká moke mahna tahnsa ahbabáq áhwárehre. Menah teiátáu ehwéh mónkakáq teiníe. Mina tahnsano ke Manikánka wahnahnaitahráhire.

Manikáne Awanka iwíáh aitéhnsábé éhwéhne.

²² Manikáne Awanka iwíáh aitéh sánsámárinó teiníe. Mó keyábé arutaboiréwé, aru eyoyówé, aru ukiqme méwé, uwaréqme méwé, séhréh atewé, tábúsoqme ah nogewé, tábúsoqme arámbéhríéwé,

* **5:9:** Mi pabéqmé éhwéh áwáhe mahrarúwe. Mina inserah itene irupipeq pehgáriq íre kaweq iwíáh kahnaraq mótaq anotah ahbabáq úkinae. Ahwa kené pabeqme ehwehmé mahna tahnsa kéhre. Uwaruntútaq pehgáriq irá kekiaráhtáq apubúue anotah irárehre.

²³ mó ke suwahbeh sansá miraéwé, we awahbeh sansá suena kaweq sansánéwé, minawari moke Manikáne Awanka iwíáh aitéh sánsáne. Sehgióro i ehwéhniká mah kawéq sánsá íre ahqáho aitahráhire.

²⁴ Sísá Karáhé tagariáh kégá iwíáhéq Sísá pukú awánkátaq itene irupipeqté áhbábáqsábé iuwahbeh iwíáhwé, igará pabeki iwíáhwé aiq sutaune.

²⁵ Manikáne Awanka oganúq ítárái puaq wega iwíáh aitéhnsábé sehgióneheqmúne.

²⁶ Mó ke kiotaikuge éq píribahriyeho. Mó ke ahbabáraritého. Mó kené ménsámehnsánsabe igará pabekíneho.

6

Iteite we séhréh atéhoró i ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímárino, Sísá tagariéh áninká ahbabárena Sísane sánsá suena peh túbáh agínawe íre kawerire. Mi anínká mónkakáq Sísane sánsá kawerue sehginkeheéq ite Manikáne Awane sansá tábúsoqme sehgió kégá mi aní pehwehrie séhréh atáthro. Owainawanka ite moq ahbabáq iwíáh aitehnehboq kawerurero.

² Iteite we séhréh atéhéq aru ukiq átéhoró. Mirairataqmé Sísá Karáhéga sehgióro i ehwéh kawerue sehgióráhowe.

³ Pehgáriq anínká iwíáhéna, Íné anotah aní múge ime wewensabé péhe íwíáhire.

⁴ Ómiga wene wene arambehri tagéra, Aiq kawerugapómo éra iwíáhue tagahro. Arerene arambehriga mó aniné arambehri kiotaikínayabé iwíáh íwíáhiyehboq peh morá arerene arambehriyabé iwíáh íwíáhoró.

⁵ Minayabe arerene arambehri kawerue sehgio.

⁶ Manikáne ehweh áwáhnorinana írén áninkáwé moke kaweq naneq áwáhnori aní náwino.

Kaweq ayúnkáq íre kaweq ayúnkáqsábé pabeqme ehwéhne.

⁷ Péhe íwíáhiyehboq tábúsoqme iwíáhoró. Manikánsabe anetaníbo íwíáho ke kamah arinawire. Wehukéninká abehq náneq ayú uqmarahnaraq íre kaweq será iyanae. Kaweq naneq ayú uqmarahnaraq kaweq será iyanae.

⁸ Mina inserah arene arupipeqté áhbábáq iwíáh sehginaraq kaweqtapéq íre awaqme iraipéq pokiniewóne. Manikáne Awanka iwíáh atéh iwíáh sehginaraq oga mérapeq awaq miankéhe.

⁹ Kaweq sansánéq arambehri túbáh agiyehboq mi sansá íre susa peh kawerue sehgióratq Manikánka sainsuahna tanáhráq kagai apéq náinkéhe.

¹⁰ Minayabe séhréh arite tanáhráq kahnaraq ómi kawerarítáthro. Sísá tagariáh ké anotahtaq séhréh ariteq kawerarítáthro.

Poraga Sísá awankátaq táhpagúnsabe iwíáh íwíáh ú ehwehne.

¹¹ Moke mahna parabarúó éhwéhmé ínégá peh ehweh teawúgana mó anínká sehiranéwéhre. Amahnága ínénégá sehirankara mewe mah pahsí sehiranue parabaruanie. Néne anotah sehirá tagahro.

¹² Síú amurúruáh kégá peh wehuke suwahbeh sansánsábé iwíáh íwíáhéra íú amurúruáthro aitera pagu pagunowe. Pagu pagunéra peh morá Sísá awankátaq táhparó ehweh teri terinotaq tahirímé mó Asiu kégá síwioqnah írino.

¹³ Síú amurúruáh kégá Mósísine ehweh moke íre sehgióra peh ákáhtaq sehgirowe. Itega íú amurúruáthro e ehwéh sehgióratq sega iwíáh íwíáhigehe. Itene ehweh kawerue sehgiówe éra iwíáh íwíáhigeheéra ite pagu pagunowe.

¹⁴ Ínégá mirauraunsabé íre iwíáh íwíáhéna peh morá Sísaga miraúnsabe iwíáh íwíáhinauge. Sísá awankátaq táhpawe putionka mah marákóipéqté sánsánsábé néne iwíáhipeq aiq sutaugé. We putio tanáhráq íné moq pukuraunsabé mah marákóipéqté sánsá sehgiyabe íre nuwahbehre.

¹⁵ Síú amurúruáh sánsánsábé íre iwíáh íwíáhorahi naneq mire. Síú íre amurúruáh sánsánsábé moq monserahnire. Peh Manikáne Awanka wehukeníne arupipeq kawer-atéhrena o aní úkinsabé minawé anotah iwíáh íwíáhorahi naneq mire.

¹⁶ Manikánka mi iwíáh sehgió ké wene animárínsábé arutaboیرهنا siru ukiq sitéhre. Mi ke aiq pútaq Ísara kahnáh móe.

¹⁷ Mó kegá niru págege aintéhoéna ínégé Sísane arambehriu aní ména wene sánsá sehgiráuge. Mirauraunsabé mó kegá nubiq matowana ninonkataq náonabí kéhre.

¹⁸ Néne iyahnabo animáríno, itene Wahnah Sísa Karáhéga séhréh aitéhre. Ai q míre.

Épésá

Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Poraga Épésá suwahpeq mó opéq mó opérue kosíwáhnorúwe. Anehe we Aroma suwahpeq karábúsiipéq míotaq wega mah pahsí sehira néna Tíkíkúsi awuwana wega Épésá suwahpeq Sísá tagariáh ké mewe móriuwe. Mah pahsí áwahewé Maniká tagariáh ké moke morá íwiáhue peh morá ké tahnsa míagehe teíre. Manikánka wene kaweq sansá sokigi ariuwe teíre. Weh ahre kawerue míageheéna teíre. Anehete éhwéhmé owainawa kiotaikorahúna ehwéh teíre.

Poraga Épésá suwahpeqte ké siu pahsíe.

¹ Épésá suwahpeqte kéó, íné Poraga sehira nu pahsí sáhnsahwe tagahro. Ite Manikáne animárí méq Sísá Karáhéne sansá kawerue sehgiówe. Sísá Karáhé éhweh síwáhnorinkeheéna Manikánka we awahbeh sansánéna omaq intena eqmaq nuwowe.

² Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísá Karáhéreqka ite séhréh aitera iru ukiq itehye.

Manikánka ite Sísá tagariona ke áhnte kaweq naneq náí náini ehwéhne.

³ Itene Wahnah Sísá Karáhéne abowá Manikánsabe íwiáh íwiáh atone. Ite Sísá Karáhéreq mía míaúnayabé Maniká Iteriboga ite págege aitankeheéna moke íopeqté kaweq naneq náí náinire.

⁴ Manikánka mah marákó marákó íre mirarotaq wereq Sísá Karáhéreqne animárí míageheéna omaq itowe. Wega tagehta q íre ahababáq ke méq peh kaweqta q mía míageheéna omaq itowe.

⁵ Mah marákó marákó íre mirarotaq Manikánka itensabé anotahta q arutaboirána we awahbeh sansánéna íwiáhue omaq itowe. Wega íwiáhéna, Sísá Karáhéga miraínaga wensabé aiq pútare ataneherao ke néne animárí úkigehe íwiá húwe.

⁶ Wene arutaboiri ahnínkáwágá miraúnsabe Manikánka anotahta q séhréh aitena wáh kaweraitowe. Minayabe Manikánsabe, Anotah aní móne ateq wenáwíq pankereq íwiáh íwiáh atone.

⁷ Sísá Karáhéga ite meirena itene ahababáq kaweraitanieéna putiota q wene korahq tuwe. Wega miraúnsabe Manikánka anotahta q arutaboiraitena itene ahababáq sabi iuena insahwé aítowe.

⁸ Insahwé aitena anotahta q arutaboiraitena itensabé, Ahtebia ánimárí méq tábúsoqme íwiáhoraho ke míáhro aítowe.

⁹ Sísá Karáhéga miraúnsabe Manikánka naho mirainauge ú íwiáh we awahbeh íwiáh íre teiasa peh amahnága teíre.

¹⁰ Awehra q tanáhráq sínara q Manikánka moke miraú naneqmarí soruparankéhe. Moke íopeqté náneqkakáq mah marákó marákóípéqté náneqkakáq soruparena Sísá Karáhénsabe, Minawari moke wahnahnúno atankéhe.

¹¹ Manikánka moke wene arambehri pehipi íre miraia ebeqme tábúsoqme íwiáhéna anehe miraire. Miraue tábúsoqme íwiáhéna ite Sísá Karáhéreq méq wene animárí míageheéna Manikánka íwiáhue omaq itowe.

¹² Ite Asiu kegá Sísansabé téh aiq pútare ateq wene sánsá sehgiune. Itega, Maniká téhrehnka inserahni aní ména págege aní míéhre ateq wensabé íwiáh íwiáh atageheéna ite omaq itowe.

¹³ Itega moq aiq púta q ehwéhmé ite kaweraitahráhi ehwéh írátóta q Sísá Karáhénsabe aiq pútare atárowana Manikánka Wenawa iteba eqmataire. Manikánka, Sísansabé aiq pútare atéhra kebá Néniwa eqmaraníe únsabe wene kaweq ánimárí míageheéna Wenawa iteba eqmataire.

¹⁴ Manikáne Awanka itereq mía míai puaq Manikánka náiníe i naneq náinawire aiq tagarione. Wega kaweraitárái puaq mókake weba mía míaéq moke kaweq naneq meyanehemúne éq áwénunúne. Áwénunéq wensabé iwíáh iwíáh atone.

Poraga Épésá suwahpeqte keyábé púrerarito ehwéhne.

¹⁵ Ínéga írátíómé itega itene Wahnah Sísansabé aiq pútare ateq Maniká tagaríáh keyábé irutaboírowe. Itega irutaboíro ehwéh irena

¹⁶ Manikánsabe kaweróne ata ataéna íre túbáh aguge. Púrerutaq itensabé niahreraq matawéna ite éhweh Maniká Iteribo teawa teawanuge.

¹⁷ Itene Wahnah Sísá Karáhéne Manikánsabe púrerue kaweq iwíáh arito teawúge. Itega Manikáne sansá kawerue ahtebageheéna wensabé, Arene sánsá sokigi ario teawúge. Maniká Iteribo kiotaiki aní ména anotah tehrehnkakák aní míéhre.

¹⁸ Itega áwénunúna naneqme áhnte kaweq naneqme awaq miageheéna Manikánka ite omaq itowe. Minayabe kawerue tagariageheéna Manikánsabe, Itene irupipeqté íúra tagahro arito teawúge.

¹⁹ Itega Manikáne págege arámbéhrí íre agehgamarahráhu. Wensabé aiq pútare atona ke Manikánka anotahtaq págege aítana séhréh aita aítare. Minayabe itega ahtebageheéna púreruge.

²⁰ Sísá Karáhé pukúwana Manikánka we iriwe oganúq atena págege atena íópeq wene ayah púpeq tútuue míahno atonserah ite moq págege aítana séhréh aita aítare.

²¹ Sísá Karáhéga moke wahnah kereq anotah anímárinseq íópeqté kéné wahnah kereq págege kereq kiotaikire. Wenáwíqka moke mó ke síwíq kiotaikire. Amahnágaákák mókakeakák wenáwíqka peh kiotaikinae.

²² Manikánka Sísansabé, Moke wahnahnúno atena moke íné tagaríáh ké auráq matawé wahnahnarito atowe.

²³ Moke we tagariona ke Sísá Karáhéne anonka tahnsá mionana we itene iyahqno tahnsa míéhre. Wega Maniká tagariona ke auráq matawéna wahnahnaitéhre. Wega moke kéh náneq miraue náiena wahnahnire.

2

Manikánka ite iriwe oganúq itena Sísareq wahnahnoro aito ehwéhne.

¹ Menah itega Manikáne ehweh anterueq ahbabáq aruqarurowe. Itene ahbabáqka ite subiq sutairaq ite pusa ké tahnsa míarowe.

² Mi tanáhrák itega mah marakóipéqté áhbábáq sánsá sehgieq owainawamariné wahnahne sánsá sehgirowe. Mi ahbabáq wáhnáhnká moke Manikáne ehweh anterúáh ké aiq saiqnaríéhre.

³ Menah itega moq Manikáne ehweh anterúáh kégá ahbabáro serahnuraune. Itene irupipeqte iuwahbeh iwíáhga aiq saiqnaríéh puaq itega irutaboíro sansánkákák ite iuwahbeh iwíáhákák sehgirowe. Mi sansámárí sehgieq Manikánka ahbabáq ke kamah aritahna naneq ite moq meyhárhuraune.

⁴⁻⁵ Itega wene ehweh anterutauna puana itene ahbabáqka ite iubiq sutainsabé ite pusa ké tahnsa míaraune. Peh pusa ké tahnsa míaraunaraq Manikánka itensabé anotahtaq arutaboíraitena kaweraitena oganúq ítáráire. Oganúq ítaráinsabé Sísá Karáhéreq mía míaúne. Manikánka séhréh aitowaq Sísansabé aiq pútare ataráúnayabé ite kaweraitáráire. Peh morá Manikánka arutaboíraitéh sánsánká ite meirena kaweraitáráire.

⁶ Manikánka Sísá Karáhé iriwe oganúq atotaq ite moq wereq iriwe oganúq itena Sísá Karáhéreq íópeq tútuue wahnahnoro aitowe.

⁷ Sísá Karáhéga miraúnsabe Manikánka ite iwíáhéna mi kawéq sánsá miraúwe. Manikánka árahinsabé miraúwo? Wega ite ómi keyábé anotahtaq arutaboíraitito sansa

pahsuanieéna miraúwe. Mókake mó tanáhráq mó tanáhrárué ahriahri mina aiq ahtebageheéna ite oganúq itena Sísa Karáhéreq íopeq tútuue wahnahoro aitowe.

⁸ Itega Sísa Karáhénsabe aiq pútare atáronsabé Manikánka ite anotahtaq arutaboiraite-ena ite meirena kaweraitáráire. Íre iteitega miraaronka kaweraitáráire. Írakaumo. Manikánka wáh kaweraitáráire.

⁹ Íre iteitega arambehriuronka kaweraitáráire. Minayabe iteíwíq íre pankerahráhowe. Írakaumo. Itega mirauronsabé íre iwíáh íwíáhorahowe.

¹⁰ Sísa Karáhéga miraúnsabe Manikánka ite oganúq itena we awahbeh arámbéhrí miraigeheéna omaq itena mi arámbéhrí kawerarowe.

Sísaga miraúnka ite morá ké tahnsa míone i ehwéhne.

¹¹ Ite íre Asiu ke peh nahnso ke míáhwe. Asiu kegá sene síu amurúruera ite tagéra, Síu íre amurúruáh ké wóe aitárowe. Ite nahnso ke méq Sísa íre tagariaro ke míaro tanáhráqsabé iwíáhororo.

¹² Mi tanáhráq itega Sísa Karáhé íre tagariarowe. Asiu kené naruo méq Manikánka mirainauge ú ehweh, wene omasa éhwéh íre írátówe. Itega mah marákóipéqté sánsá sehgieq Maniká Iteribo íre tagariarowe. Mókake Manikánka kaweraitanawire íwíáh íre urowe.

¹³ Ite wáhnaupéqté ké míarotaq Sísa Karáhéga ite kaweraitanieéna putiowana wene korahqka insahwé aitowaq amahnága ite Sísa req mía míaéq íre wáhnaupéqté ké míáhwe.

¹⁴ Menah Asiu kegá nahnso keyábé, Iuwahriehre arítárowara nahnso kegá moq Asiu keyábé, Iuwahriehre arítárowe. Kuri ogirahrué kéhnserah Asiu kereq nahnso kereqne suwahrieh iwíáhgá kuri tahnsá ógíráh qowana Sísa Karáhéga ómi itene ahbabáqsabe pukúnka mi kuri saweyuena iru ukiq itowe.

¹⁵ Sísaga miraúnsabe ite morá ké míonana Mósísiga sehgióro ú ehwehncá wehuke íre saiqnariahrahire. Sísaga miraúnka Asiu kereq nahnso kereq insahwé aitena itensabé, Ínéreq mía míaéq morá ké míáhro aitowe.

¹⁶ Wega itene ahbabáqsabe awankátaq táhpawe pukútaq itene iuwahrieh íwíáh kaqi-uwena Asiu kereq nahnso kereq insahwé aitena Manikápa móitowe.

¹⁷ Menah Asiu ke Manikánseq wahtotaq míarowaq ite nahnso ke íre wahtotaq míarowe. Sísa Karáhéga séna insahwé aite ehweh ite nahnso kereq Asiu kereq iru ukire ehweh tei teinuraire.

¹⁸ Sísa Karáhéga nahnso kereq Asiu kereq kaweraitena Manikáne Awa iteba eqmaq áuwátáiraq ite Maniká Iteriboba kowíahrahúne.

Ite Manikáne nah tahnsa múne i ehwéhne.

¹⁹ Minayabe ite nahnso ke íre wáhnaupéqté ké míáhwe. Írakaumo. Ite peh Manikáne animárí méq wenkahnáh míáhwe.

²⁰ Ite Manikánka píéh náh tahnsa míáhwaq ite eqmaq iuwátái kereq Manikáne ehweh iraru kereq nahwiahnsanse tahnsá míonana Sísa Karáhé wahq tahnsa míéhre.

²¹ Abogéh awanká wahqtáq kawerue táhpawe kéhnserah ite Sísa req mía míaonehe. Manikánka píéh náh púana anotah nah kanae. Peh wewene kaweq nahne.

²² Manikánka itereq moke mó we tagariáh kéreq moráráq sorupaitáráiraq ite wene kaweq nah míone. Wereq Wenawanseqka mi nahupéq mía míaóye.

3

Poraga Sísa ehweh nahnso ke korériu ehwéhne.

¹ Íné Pora Sísa Karáhéne arambehriu anínéna ite nahnso ke séhréh aitaráunsabé mó kegá karábúsiipéq móíntárowe.

² Manikánka ite nahnso ke séhréh aitankeheéna wega ínénsabe arutaboiraite-ena omaq intena, Kosíwáhnorúno aintáráime írátówe.

³ Asiu kereq nahnso kereq morá ké úké ehwehmé nahomé kopípéq kowe. Menah Manikánka mi ehwéh teniátáirana minayabe métáq mah pahsíípéq pehgáriq ehwéh sehiranue aiq teiewóge.

⁴ Sísá Karáhéga Asiu kereq nahnso kereqsabé mirainau arámbéhrí nahomé kopípéq kowaq itega néne pehgáriq ehwéh kawerue sáhnshírataq íné Poraga Sísá Karáhéga mirau arambehri aiq kawerue ahtebahre íwíáhigehe.

⁵ Naho Manikánka mi kopéqté éhwéh wehuke íre teiasa peh amahnága Manikáne Awanka mi iwíáh aitéhraq Manikánka eqmaro kereq wene ehweh irare kereqka irone.

⁶ Naho kopípéq ko ehwehmé pahsuqme teiníboq íráhro. Amahnága Manikánka íre peh morá Asiu ke kaweraitéhre. Sísá Karáhé éhweh ireq wensabé aiq pútare atona kewé Manikánka moke kaweraitéhre. Moke kaweraitéh púaq Sísansabé aiq pútare atona kewé nahnso kereq Asiu kereq peh morá ké míone. Sísá Karáhéga miraúnsabe Manikánka náinie i naneqmarí íte ómi morábí awaq mianéhe.

⁷ Manikánka ínénsabe arutaboiraítenta omaq intena, Mah kawéq éhwéh kosíwáhnorúno aintowe. Mi arámbéhrí kawerue mirainkeheéna Manikánka págege aintena séhréh ainta aintaraire.

⁸ Moke Manikáne arambehrio kegá íné kiotaikowana Manikánka ínénsabe arutaboiraítenta séhréh aintéhre. Íre ínénéga kaweq arámbéhríuraunka Manikánka o arámbéhrí níátáire. Írakaumo. Wewega iwíáhéna ínénsabe, Sísá Karáhé éhweh kosíwáhnorúno éna eqmaq núwátáire. Sísawe áhnte matiéh ání míéhraana mina matiéh náneqme íre sáhnshoráhire.

⁹ Manikánka moke ménsámehnsánkakaq wehukeakáq mirarena wega mirainauge ú iwíáh naho íre teiasa peh kopípéq kowe. Peh kopípéq kowana amahnága wehukega wene iwíáh ahtebageheéna kosíwáhnorúno aintáráire.

¹⁰ Naho Manikáne iwíáh peh kopípéq kowara amahnága ite Asiu kereq nahnso kereqka moráráq momiwíue wensabé iwíáh iwíáhúne. Iwíáh iwíáhúnara íópeqté anotah anímárinseq mibeqté wáhnáh kéreqka ite tagéra Manikáne ahtebia iwíáh ahtebéra iwíáh iwíáhigehe.

¹¹ Manikánka naho iwíáhéna, Mókake Sísá Karáhéga miráina arámbéhrígá wensabé aiq pútare atáh kéwé Asiu kereq nahnso kereq peh morá ké míagehe úwe. Amahnága mí arámbéhrí aiq parabarúéhre.

¹² Itene Wahnah Sísá Karáhénsabe aiq pútare ateq wereq mía míaúne. Mía míaúnayabé we Maniká míéhraqte áh púana Manikánsabe íre áhrea wensabé itene iwíáh teawa teawanúne.

¹³ Amahnága teiúme íte séhréh aitónsabé mó kegá níwíoqnahnsabé iwíáh kíkíriyeho. Minayabe ireq túbáh agiyehboq íte séhréh aitó púaq Sísane sánsá kawerue sehgióro.

Épésa kegá Sísane sánsá kawerue sehgiageheéna Poraga púrerarito ehwéhne.

¹⁴ Manikánka áhnte miraurai naneqsabé iwíáhéna nirehunseraráq ména Maniká Iteribonsabé iwíáh iwíáhéna púreruge.

¹⁵ Maniká Iteribowe moke Sísansabé aiq pútare atáh kéné Sibowá míéhre. We mah marákóipéqté kéreq íópeq poko kereqne Iteribo míéhre. Wega íte moke íwiraitéhre.

¹⁶ Manikámé áhnte kaweq naneq matiéhre. Minayabe ínéga wensabé, Arenawanka íte séhréh aítana págege aítankeheéna púreruge.

¹⁷ Itega Sísá Karáhénsabe aiq pútare atáh púana wega ítene irupipeq mía míaire.

Awanká ánúqka marakóipeq íre wahto túirana mi awánká págegeue kéhnserah itega mó keyábé irutaboírataq Sísane sánsá ambubu atawéq kawerue sehgiórahowe.

¹⁸ Sísá Karáhéga itensabé anotahtaq arutaboiraítéhre. Wega íre pehgáritaq arutaboiraítenta peh anotahtaq arutaboiraítéhre. Itereq moke mó Maniká tagariáh kéreqka minayabe ahtebageheéna itensabé púreruge.

¹⁹ Wega arutaboiraitéh sánsámé anotah sansá púaq minayabe itega íre moke ahte-bahrahúne. Mi sansánkákáq wene moke mó sansánkákáq ahtebageheéna itensabé púreruge.

²⁰ Manikánka págegeue séhréh aitena áhnte miraorahire. Wega miraorahinka itega iwíáhue púrerona naneq kiotaikire.

²¹ Sísá Karáhéga miraúnsabe ite we tagariona kegá momiwíéq amahnágaákáq mókakeakáq ahriahri Manikánsabe iwíáh iwíáh ataneheqmúne. Aiq míre.

4

Ite Maniká tagariona ke Sísá Karáhéne anonka tahnsá míone i ehwéhne.

¹ Íné Poraga itene Wahnahne arambehri mirauraunsabé karábúsiipéq móintárówana mahta q miónsábé néne ehweh kawerue íráhro. Manikánka ite omaq itena kaweraitáráinsabé we awahbeh sansá tábúsoqme sehgióro.

² Píribahri ke míéhboq ahriahri peh uwaresa ké méq pehwehrue míáhro. Wensabé wensabé arutaboírég we séhréh atéhoro.

³ Manikáne Awanka iru ukiq ítéhnsábé mó iwíáh mó iwíáhiyehboq peh morá iwíáhoro.

⁴ Manikánka omaq itowaq minayabe, Mókake moráráq kaweqtapéq awaq mianéhe iwíáhúne. Mira iwíáhúnayabé ite peh morá ké úkuraune. Manikáne Awame peh morá áníne.

⁵ Itene Wahnah moq peh morá áníne. Wensabé aiq pútare ate sansa moq peh morá sánsáne. Wenáwírué wání meona sansá peh moráe.

⁶ Manikámé peh morá áníne. We mah kehiná kéhínané Iteribo ména itetaq moke wahnahnéna ite miónarabeq arambehriéna moke itene irupipeq míéhre.

⁷ Sísá Karáhéga wene arambehriraq ite sainsúéhnserah itega kawerue miraigeheéna wega ite mó aní mó anínue íópeqté náneq náiena págege aitéhre.

⁸ Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,
Wega íópeq kiutaq áhnte saiqrarito ke meriqmena mórítana wehuke wene arambehri-
raq sainsuena íópeqté náneq náiena págege aritéhre ire. *(Buk Song*
68.18)

⁹ Íópeq kiu ehweh áwahewé Sísá Karáhéga íre peh íópeq kiuwe sokigi aíre. Írakaumo. Téhwe we marakóipeq tumíowe.

¹⁰ Marakóipeq tumío anínká iriwe ména íópeq kiwéna moke íópeqkákáq mah marákó mánakóákáq wahnahninieéna kiuwe.

¹¹ Sísá Karáhéga wene arambehri sainsúéhre. Wega mó keyábé, Eqmaro kene arambehri miraoro aitena mó keyábé, Manikáne Awanka sokigi arí éhwéh pahsúáh ké míáhro aitena mó keyábé, Nahnsó ke suwahpeq Manikáne ehweh koreri sererinoro aitena mó keyábé, Íné tagaríáh kéréq wahnahné arámbéhríoro aitena mó keyábé, Manikáne ehweh síwáhnoré arámbéhríráq ítéhre.

¹² Ite Maniká tagaríáh ké gá Sísá Karáhéne arambehri kawerue miraigehe aitéhre. Sísá Karáhé tagaríáh ké págege aitena kaweqtaq mía míaigeheéna wega mi arámbéhríwáritáq wahnah ke sainsúéhre.

¹³ Ite Sísá tagariona ke wene sánsá ahtebéq moráráq kawerue sehgiigeheéna wega mi arámbéhríwáritáq wahnah ke sainsúéhre. Sísane arambehriwarítáq wahnah kegá séhréh aitéhrataq moke ite Maniká tagariona ke morá ké méq anonani tahnsa míone. Anonani tahnsa méq wenahni Sísá Karáhéne sansá kawerue ahtebéq tábúsoqme seh-gioneheqmúne.

¹⁴ Wene sánsá tábúsoqme sehgiónaraq káriq anínká áhwára áhwára inserahni sansá íre oneheqmúne. Mi tanáhráq múguwahgu sansá íre sehgionehe. Mó kegá péhe éhwéh íwáhnorirataq sensabé íre aiq pútare arítanehe.

15 Itega péhe éhwéh pehragéq mó keyábé irutaboiréq aiq pútaq ehwéh pehrue irarero. Áhwára áhwára sansá sueq Sísá Karáhéne sansá tábúsoqme sehgióneheqmúne. We itene iyahqno tahnsa míéhraq ite wene anonka tahnsá míone.

16 Wehukeníné arupipeqté íwíáhgá wene aigará, ayahnkara, aura mó arámbéhrí mó arámbéhríue sainsúéhnserah Sísaga ite wene arambehriúna ke mó arámbéhríríaq mó arámbéhríríarue saiíúwéhre. Wegá saiíúwéh arámbéhríúnyabé ite wene anonka tahnsáue kaweqtaq míone. Wegá saiíúwéh arámbéhrí tábúsoqme sehgiónaraq we séhréh atéhónehe. Wensabé wensabé irutaboiréq iteite we séhréh atéhúnaga ite Sísane anonka kaweqtaq méq anonúkúne.

Ahbabáq kega mirao serahniyehboq kawerurero i ehwéhne.

17 Itene Wahnahne sánsá págegeue teiníboq írátíáhro. Maniká íre tagaríáh náhnsó kéga mirao serahniyeho. Segá peh ahbabáq iwiáhéra

18 sirupipeq sunkíkírirara íre tábúsoqme iwiáhorahowe. Se múguwahguéra saiyo puara Manikánka oganúq sitahráhi sansá íre ahtebahwe.

19 Segá kaweq sansá suera ahbabáq aruqaruowe. Segá íre mirao naneq sansá pehipi miraéra minayabe íre siyehitehre. Segá mirao serahniyehboq kawerurero.

20-21 Segá mirao sansámé íre Sísá Karáhéne sansáne. Ite Sísane sánsá ahtebarotaq mi ahbábáq sánsá íre ahtebarowe. Itega Sísá Karáhé éhweh ireq kéraneheqmúne íwíáhowaq ínereq mó kereqka wene aiq pútaq sansá íwáhnoruraune.

22 Itene irupipeqté áhbábáq íwíáhgá íre kaweq naneqmarínsábé arutaboirowana menah saiqnariarairaq ahbabáq sansa sehgiowe. Amahnága itene irupipeqté áhbábáq íwíáh súáhro.

23 Itene irupipeq kaweq iwiáh kankehboq peh kaweq sansánsábé iwiáhoró. Manikánka kaweqtaq ména iwiáhinserahno.

24 Miraéq tábúsoqme iwiáhéq Maniká awahbeh sansá sehgieq kaweqtaq mía míao.

Abiahnsaninaraq apubúue parabaruo i ehwéhne.

25 Ite Sísá Karáhéne anímárí méq peh morá káhnáh míáh púaq péhe éhwéh irariyehboq peh aiq pútaq ehwéh irarero.

26 Mó anínsábé aru págegeue abiahnsanéq ahbabáriyehboq apubúue parabarúáhro. Abiahnsanónawe ío tupekínaraq abiahnsa peh kehnehboq apubúue parabarúáhro.

27 Owainawanka iteba séna ahbabáq íúgi ínehboq abiahnsanirataq apubúue parabarúáhro.

28 Menah aebóuro kegá mókake mó aebóiyehboq ápeq meyagéhboq arambehrioro. Tabonah ke nárieq séhréh aritaneheéq arambehrioro.

29 Ahbabáratahráhi ehwéh irariyehboq peh morá séhréh atahráhi ehwéh irarero. Séhréh atahráhi ehwéh irarinaraq íréhra kegá tábúsoqme iwiáhéra kaweqtaq míagehe.

30 Abehq éhwéh irarirataq Manikáne Awane aru págege agíneho. Manikáne Awanka iteba mía míai puag ite wene animárí miónana Sísaga tuina tanáhráq ite airaiq kawerai-tankéhe.

31 Teiéna sansámé súáhro. Abiahnsame, áyátéwé, taonsahwé, tobeh ehwehmé, éhruru ehwéhme, ahbabáq atewé, moke mi sansámárí súáhro.

32 Mi ahbábáq sánsámárí sueq mó keyábé irutaboiréq we séhréh atéhoró. Sísá Karáhéga miraúnsabe Maniká Iteriboga itene ahbabáqsabe íre iwiáhue ahrraq matíéhre. Mina inserah mó anínká are ahbabáratahna mi ahbábáq íre iwiáhue ahrraq matiahno.

5

Wensabé wensabé irutaboiréq we séhréh atéhoró i ehwéhne.

1 Ite Manikáne arutaboiri anímárí miónayabé we awahbeh sansá sehgióro.

² Naho Asiu kegá Maniká titiratówana kaweq kunkúni naneq mire éna kawerowe aritowe. Sega titiratówana Manikánka, Kawerowe aritonserah Sísa Karáhé ite kawerai-tanieéna pukúwana Manikánka wensabé, kaweróne atowe. Sísa pukútaq itensabé ano-tahtaq arutaboírúnserah itewe moq wensabé wensabé irutaboírég we séhréh atéhoró.

³ Itewe Manikáne animárí míáh púaq ahabábáq sansa miraome íre ábérehre. Mó aniné weh ahre abariéwé, íre kaweq sansámé, mó aniné ménsámehnsánsabe aigará pabekime pehragahro. Ite Manikáne animárí míáh púaq minawarinsábé íre ehwehno.

⁴ Ehbome, múguwahgu ehwéhme, ogie ehwéhme pehragahro. Minawari íre ábéreh sansáne. Írakaumo. Moke ahabábáq pehragég peh Manikánsabe kaweróne ateq wensabé iwíáh iwíáh atáthro.

⁵ Ménsámehnsánsabe arutaboiri anímé owainawansabé titiratéh ání tahnsane. Minayabe ménsámehnsánsabe arutaboiro kewé, mó aniné weh ahre abario kewé, íre kaweq sansá mira aruqaruro kewé Sísa Karáhéreq Maniká Iteriboreqka wahnah wahnahnóyarabeq íre kioráhowe. Minayabe ahtebahro.

Peh téhrehrebeqte kaweq sansánoro i ehwéhne.

⁶ Manikánka mi sansáno ke íre kamah arinkéhe eme péhe éhwéhnowe. Sene múguwahgu ehwéhnsábé aig pútare aritéhboq kawerurero. Manikánka mi ahabábáq sánsáno ke, wene ehweh íre sehgiro ke anotahtaq kamah arinkéhe.

⁷ Minayabe mi ahabábáq sánsáno kereq íre míáthro. Sene ahabábáq insoqitéhboq sereq íre míáthro.

⁸ Menah itewe mi ahabábáro ke tahnsanéq sunkíkírabeq míarowe. Amahnága itene Wahnahne animárí míáh púaq téhrehrebeq míáhwe. Ite téhrehrebeq míáh púaq sunkíkírabeqte sánsá pehragég peh morá téhrehrebeqte káwég sánsánoro.

⁹ Téhrehrebeqte sánsá sehgiro kegá kaweq sansánóra tábúsoqme arámbéhriéra aig pútaq ehwéh irarewe.

¹⁰ Itene Wahnah awahbeh sansá ahtebég sehgióro.

¹¹ Sunkíkírabeqte áhbábáq sánsáno kereq íre méq peh sene ahabábáq pahsúáthro. Sene ahabábáq sansanká kaweq naneq íre áhwárahahire.

¹² Sega kopípeq mirao sansámé niyehiteh sansá púana minayabe móme íre irarinie.

¹³ Téhrehnka moke sansá áwahe sokigi ainieéna ábóraq marahráhire.

¹⁴ Téhrehnka moke sansá áwahe ábórararuahna puana mó íre kopég suahráhire. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Sugahna aníno, irigúno. Pusa ké míáhrabeqte iriwe míahno. Iriwe míéhraqmé Sísa Karáhéga téhrehme kaweq sansámé sokigi ainkéhe íre. *(Aisaia 26.19)*

Píah nahnsabé múguwahgu agéra ahabábáq aitahráhi sansáne i ehwéhne.

¹⁵ Itega sehgió sánsá kawerue auráq matíáthro. Múguwahgu kegá onserahniyehboq peh ahtebia ké tahnsanue míáthro.

¹⁶ Mah tanáhráq pehipi sotaikínehboq ahriahri Manikáne arambehri miraoro. Mah tanáhráq íre kaweq tanáhráq púaq kawerue arambehrioro.

¹⁷ Múguwahgu sansániyehboq itene Wahnah awahbeh sansá ahtebég sehgióro.

¹⁸ Píah nahnsabé múguwahgu iyeho. Ahqáho. Mi sansanká ahabábáq aitahráhire. Manikáne Awanka itene sánsá moke wahnahninkehboq teaweq, Nirupipeq mía míaé auráq íntaríačno teawéro.

¹⁹ Itereq mó Sísa tagariáh kéreq moraráq méq itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh atanéhboq Sísansabé iwíáh iwíáh igónkónoro. Moke Púkuipéqté igónkómé momiwíorabeqte igónkómé Manikáne Awanka iwíáh aitarái igónkómé wensabé iwíáh iwíáthro. Itene irupipeq eyoyóue igonkónéq itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáthro.

²⁰ Ahriahri Maniká Iteribonsabé moke mó naneqsabé, Kaweróne atáthro. Itene Wahnah Sísa Karáhé áwírue kaweróne atáthro.

Ahrerono, iteruwehqsone ehweh kawerue sehgióro i ehwéhne.

²¹ Itega Sísa Karáhénsabe irutaboírég áhteno puaq morání moránínue Sísa tagaríáh kéné ehweh ireq sehgióro.

²² Ahrerono, Sísa itene Wahnahne ehweh kawerue sehgiónserah iteruwehqsone ehweh moq kawerue sehgióro.

²³ Sísa Karáhéga we tagaríáh kéráq wahnahninserah awehkawagá wene ahreraq wahnahninkehe. Sísa Karáhéga ite kaweraitéhsábé ite we tagariona ke wene anonka tahnsá úkue míone.

²⁴ Minayabe ite Sísa tagariona kegá wene ehweh kawerue sehgiunanserah ahreronká iteruwehqsone ehweh kawerue sehgióro.

Weho, itene ahreronsábé irutaboíro i ehwéhne.

²⁵ Sísa Karáhéga ite we tagariona ke arutaboíraitena ite kaweraitanieéna pukúwe. Weho, Sísa itensabé arutaboírinsarah itene ahreronsábé moq irutaboíro.

²⁶ Sísa ite kaweraitanieéna pukúwaq wene kaweq ehwéh írátáúnaga kaweqtaq méq wání meraune. Mirauraunayabé amahnága kaweqtaq míahrahúne.

²⁷ Ite we tagariona ke íre ahbabária peh kaweqtaq mía míaiagehéna Sísa ite kaweraitanieéna pukúwe.

²⁸ Wehga wene anonka arutaboíréna kawerue wahnahninserah wene ahreyabé moq arutaboírue wahnahninkehe. Wene ahreyabé arutaboíri wehgá wewensabé moq arutaboírue.

²⁹ Wehukeníká wewene anonkansabé, Nuwahriehre íwíáh íre iwíáhíre. Wewene anonkansabé arutaboíréna kawerue wahnahnéna táhutahirire. Ite Sísa tagariona ke wene animarí púana wega ite kawerue wahnahnaitéhre.

³⁰ Ite Sísa Karáhéne anonka tahnsá púana wega wahnahnaitéhre.

³¹ Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Wehga wenanoibone nahtapeq suena wene ahrereq mía míainkehe. Se morá ání tahnsanue míagehe ire. *(Stat 2.24)*

³² Mi ehwéhká íre peh morá weh ahreyabé irarire. Mi ehwéhká Sísa Karáhéreq we tagariona kereqsabé moq irarire.

³³ Weho, morá ání tahnsanue míagehe irarinsabé arerene anonkansabé arutaboíré kawerue wahnahnónanserah arene ahreyabé moq arutaboírúno. Ahrega wenawehqne ehweh kaweruwe irena wensabé iwíáh íwíáhinkehe.

6

Iteinoibone ehweh íráhro i ehwéhne.

¹ Animaríno, iteinoibone ehweh íráhro. Itene Wahnahka sene ehweh íráhro aitéhsábé mína aiq kaweq sansáne.

²⁻³ Manikánka sehgióro ú ehwehnká mahraréna, Iteinoibonsabé iwíáh íwíáhoró. Mirairataq kaweqtaq méq mah marákórág ore orení uragéhe ire. *(Lo 5.16)*

Wega sehgióro ú ehweh irarútaq wega mah omásá éhwéh téh irarúwe.

Itene animarí tábúsoqme síwáhnororo i ehwéhne.

⁴ Sibowárého, itene animarínsábé áhnte ehwéh aruqaruronka siwahsoreqsirara sega itensabé abiahnsa aitagéhe. Minayabe mi sansá sueq itene animarínká itene Wahnahne sánsá kawerue ahtebagehboq tábúsoqme síwáhnororo.

Itene Wahnahne ehweh kawerue sehgióro i ehwéhne.

⁵ Mó kené arambehrireq saiqnaríáh kéó, itene marakóipeqté wáhnáhmárínsábé áhtenéq sene ehweh kawerue sehgióro. Sene arambehrireq taoraho iyehboq Sísa Karáhéne arambehri kawerue miraonserah sene arambehri moq miraoro.

6 Íre peh morá sega tagehrataq kawerue arambehrioro. Írakaumo. Segá íre míehrataqkakáq kawerue arambehrioro. Ite Sísá Karáhéne arambehrio ke púaq moke mirao arámbéhrí kawerue arambehrioro. Minawé Maniká Iteribo awahbeh sansáne.

7 Itene marakóipeqté wáhnáhné arambehri miraotaq íre peh morá sene arambehri miraowe. Mi arámbéhríwé Sísá itene Wahnahne arambehri úkire.

8 Minayabe mi arámbéhríirataq iru eyoyóue kawerue arambehrioro. Sísá itene Wahnahka moke kaweq arámbéhrío ke ápeq náinkéhe. Arambehri saiqnariáh kéreq sene arambehriyabé móne méyáh kéreq peh morá íwiáhéna mókake ápeq náinkéhe.

9 Arambehriraq wahnahno keo, iteba arambehrio keyábé peh kaweq sansánoro. Anotah ehwéh arítéhboq itene ehweh kawerue sehgírataq itega se pehwehrue arítáhiro. Itere q sereqne íopeqté Wáhnáhnká íre mó iwíáh mó iwíáhíre. Wega moke wehukeyabé peh morá iwíáhí puaq minayabe ahreraq matawéq kawerurero.

Sísá tagariáh kégá owainawamarínseq ebehúne i ehwéhne.

10 Ínéga parabaruanau ehwéh íráhro. Itene Wahnahme ayahnsa kira anínéna págegeue mía míaire. Ite moq mina tahnsa míaneheéq wega séhréh aitéhnsábé weba wahtotaq mía míaéq págegeue mía míairo.

11 Owainawanka ahbabáq aitehnehboq itega kaweqtaq míaneheéq Manikánka náí íq, póriáh, téhnké sokahue míáhiro.

12 Íre wehukereq ebehúne. Írakaumo. Owainawamarínseq sene wahnahmarínseq sunkíkírirabeqte wahnáhnseq áhnte íopeqté áhbábáq kéreq ebehúne.

13 Minayabe Manikánka náí íq, póriáh, téhnké sokahue míáhiro. Mirairataq owainawamarínká iteba siraq ebehirataq sega ite íre iuboráhowaq peh págegeue méq ebehorahowe. Ebeh parabarueq págegeue míahrahowe.

Owainawanseq ebehúna naneqsabé pabeqme ehwéhne.

14 Owainawanseq kawerue ebehoneheéq teiú naneqmarí sokah sokahue míáhiro. Aiq pútaq ehwéh irareme itene árétí tahnsáne. Kaweqtaq mía míaéwé káhpahraté miraia síotí tahnsane.

15 Manikáne kaweq ehwéh insahwé aite ehwéh teríémé itene igárápité súú tahnsáne.

16 Sísansabé aiq pútare atewé itene tehnke tahnsane. Mi tehnké mararaq pentabehrataq owainawane poriaha íre séuqmianae.

17 Manikánka aiq kaweraitéhmé itene págege ayáhúq tahnsane. Manikáne púkuipéqté éhwéhmé itene poka tahnsane. Mi ehwéh irarirataq Manikáne Awanka séhréh aitanae.

18 Manikáne Awanka iwíáh aitahna naneqsabé ahriahri púreroro. Mó naneq mó naneqsabé iwíáhue púreroro. Kawerue púreroneheéq túbáh agiyehboq áwéh panantáínaq tagéq moke Maniká tagariáh keyábé púreroro.

19 Ínénsabe moq púreraintáhiro. Íné íre áhrea Manikáne kaweq ehwéh peh kawerue pahsuaníboq Manikánsabe, Íné págege ate séhréh ato ue teawéro.

20 Íné Manikáne ehweh koreri terinu aní múge. Teri terinunsabé mó kegá karábúsiipéq móintáhwe. Kaweq ehwéh págegeue teri teriné sansamé kaweq sansáne. Ínéga íre áhrea peh tábúsoqme mirainiboq púreraintáhiro.

Poraga Manikánsabe mi ke moke kawerarito ú ehwehne.

21 Itene iruí iyáhnábó aní wenáwíq Tíkíkúsie. Wega itene Wahnahne arambehri kawerue mira aruqarurire. Wega íné éhweh teinkeheéna iteba eqmaróge.

22 Ínéwé árahue míehre iwíáhoo? Íné aneq arámbéhríre iwíáhoo? Íné éhweh Tíkíkásaga moke teiena itene irupipeq eyoyó aitankéhe.

23 Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísá Karáhéreqka itene iru ukiq itehye. Itega kawerue aiq pútare ariteq mó keyábé irutaboirigeheéta séhréh aitehye.

²⁴ Itene Wahnah Sísa Karáhénsabe anotahtaḡ irutaboiro kewé Manikánka séhréh aitéhre.

Pírípái

Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Pírípái suwahpeqme Másérónía marákórápéq kowe. Poraga mibeqté keyábé anotahtaq arutaboirána mah pahsí sehiranúwe. Mah pahsíípéq wega mó naneq mó naneq ehwéh sehiranéna sega Sísane sánsá ambubu atawéq kawerue sehgeheéna mah pahsí sehiranúwe. Sega mótaq mótarue Pora móne nánwúwana wega sensabé kawerowe aritowe. Wegá sensabé, Ahriahri iru eyoyóéq iwíáh iwíáhoró úwe.

Poraga Pírípái suwahpeqte ké siu pahsíe.

¹ Pírípái suwahpeqte kéó, íné Porane páhsi sáhnsahwe tagahro. Moke Sísá Karáhéne animárinseq wahnahno kereq séhréh arító kérero, mah pahsí kawerue tagahro. Ínéreq Tímótireqka Sísá Karáhéne arambehriúya aníté úye.

² Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísá Karáhéreqka ite séhréh aitera itene iru ukiq itagéhe.

Poraga Pírípái ke púrerarito ehwéhne.

³ Itensabé niahreq kéhtáq ahriahri Maniká Iteribonsabé kaweróne atena iwíáh iwíáh atóge.

⁴ Itensabé púreraitótáq ahriahri nirupipeq eyoyóirana púreraitóge.

⁵ Ínéga Sísane kaweq ehwéh téh teiátáutaqkákáq amahnágaákáq séhréh aintáhwe. Séhréh aintáh púana itensabé púreraitótáq ahriahri nirupipeq eyoyóirana púreraitóge.

⁶ Íné aiq tagaríomé Maniká Iteriboga itene irupipeq kaweq arámbéhrí áhwáraraire. Mi arámbéhrí íre túbáh agia Sísá Karáhé tuinagake Manikánka parabaruanawire.

⁷ Manikánka Sísane kaweq ehwéh koreri terinúno urairana tábúsoqme koreri terinurauge. Sísane kaweq sansánsabé ehweho kereq moq teri terinurauge. Teri terinurautaqkákáq amahnága karábúsiipéq míótáqkákáq mi arámbéhrí mirainkeheéq itega náni náninéq séhréh aintáhwe. Minayabe itensabé ahriahri nirutaboiritóge. Mira iwíáh aítomé aiq tábúsoqme iwíáhuge.

⁸ Manikánka aiq tagaríéhmé Sísá Karáhéga itensabé arutaboiritena íné mira iwíáh aintéh púana ínéga itensabé moq nirutaboiritóge.

⁹ Itega mó keyábé anotahtaq irutaboiritageheéna itensabé púreraitóge. Irutaboiréq ahtebia ké tábúsoqme iwíáho ke míageheéna itensabé púreraitóge.

¹⁰ Mina tahnsa ké míéhrataq ite peh kaweq sansá omaq itahráhire. Peh kaweq sansá omaq itahráhinsabé mirairataq Sísá Karáhé tuinagake ite íre ahbabáq ke méq peh kaweqtaq míagehe.

¹¹ Sísá Karáhéga séhréh aihnaga ite peh kaweq ke míagehe. Ite tagehra kegá Maniká Iteribo áwíq pankerera wensabé iwíáh iwíáh atagéhe.

Pora karábúsiipéq míó ehwehne.

¹² Néne iyahnabo animárinó, mah ehwéh iragéhboq kawerue írátíáhro. Ínéga Sísá Karáhéne arambehri mirauraunsabé saiqnaintera karábúsiipéq íntárówe. Íntáróme sega kaweq ehwéh íre saiqnariahrowe. Írakaumo. Segá íné karábúsiipéq íntáronka kaweq ehwéh íre saiqnaruto puana peh págegeue abae aguraire.

¹³ Minawé moke mahtaqté wáhnáhné sóntía kereq mó kereqka tagaríáhwe.

¹⁴ Íné karábúsiipéq míónsábé kaweq ehwéh abae agurairara áhnte Sísá tagaríáh kegá íráhwe. Íráhwana itene Wahnahnka séhréh aritéhrara sega moq íre áhreia Manikáne ehweh pahsúáhwe.

15 Táhmaro kegá néne arambehri tagéra, Ite moq anotah anímáí míaneheqmúne íwíáhéra Sísá Karáhé éhweh teri terinowe. Mó kegá peh kawerue iwíáhéra mi ehwéh teri terinowe.

16 Ínéga Sísá Karáhé éhweh pahsutaunsabé karábúsiipéq móíntárówe. Minawé kaweq kegá tagéra ínénsabe sirutaboírera Sísá éhweh teri terinowe.

17 Íre kaweq iwíáho kegá sensíwíq pankeranehe íwíáhéra, Amahnága Pora karábúsiipéq míéhnsábé we kamah aweneheéq Sísá éhweh teri terinonehe ewe.

18 Minayabe abiahnsanugo? Írakaumo. Nirupipeq eyoyóire. Mó terié ké kaweq iwíáhowara mó terié ké íre kaweq iwíáhowe. Moke sega Sísá Karáhé éhweh teri terinon-sabé nirupipeq eyoyóire.

Poraga Sísareq méyabe awahbó ehwehne.

19 Itega ínénsabe púreraintáhnká Sísá Karáhéne Awanka séhréh aintéhrana karábúsiipéqté pugeq nuwagéhe íwíáhuge. Mira íwíáhunka nirupipeq eyoyóire.

20 Mókakeakáq peh eyoyóinae. Wega níatái arámbéhrí kawerue mirainieéna anotah nirútábóíruge. Niyehitegurégúonehoéna mi arámbéhríyábé kawerue mirainauge. Íné íre áhrea peh ahriahri Sísá Karáhé éhweh teri terinuraunserah amahnágaákáq pahsuqme terieyabe nuwahbehre. Miraonaraq oga míanabu pukinabugapómo néne arambehri tagehra kegá Sísá Karáhénsabe iwíáh iwíáh atagéhe.

21 Íné oga míó tánáhráq peh Sísá Karáhéreq mía míainie. Íné pukonaraq weba mía míaonawe anotah kawerinawire.

22 Íné mah marákóipéq oga míáhnaraq mó kaweq arámbéhríéna áhnte ke séhréh ari-tahráhuge. Minayabe anerininkono? Íre tagaríoge.

23 Anerininkono íwíáhéna téhtaré íwíáhuge. Niru eyoyói sansámé néne ninonka suena Sísaba pokéyabe nuwahbehre íwíáhuge. Sísaba pokéyabe níranawe

24 peh mahtaq ména ite séhréh aitahráhuge íwíáhuge.

25 Ite séhréh aitahráhuge tagaríó púana mahtaq ména ite séhréh aitanauge. Ínéga ite séhréh aitáhnaga ite Sísane sánsá ambubu atíéhra puana itene irupipeq eyoyóinae.

26 Ínéga iteba konaraq íné tagéq Sísá Karáhénsabe iwíáh iwíáh atagéhe.

Itene naruoga íwíoqnah ehwéhne.

27 Anotah ehwéh teiníboq írátíáthro. Sísá Karáhéne kaweq ehwéh tábúsoqme sehgióro. Sehgirataq itega peh morá íwíáhue kaweqtaq mía míaigehe. Kaweqtaq mía míaéq moráénue Sísane sánsá ambubu atawéq wene ehweh teri terinigehe. Mirairataq iteba konaraqpópoq mahtaq míáhnaraqpópoq ite kaweqtaq mía míaio ehwéh iraníe.

28 Itene naruoyabé íre áhreoro. Sensabé íre áhreirataq itene naruoga mina tagéra iwíáhéra, Ite pukoneheqmúne. Peh moró Manikánka Pírípái suwahpeqte ké séhréh arítéhnsábé kaweqtaq míaneheqmóe siahtebagehe.

29 Manikánka itensabé, Sísansabé aiq pútare atáthro éna néne arambehri miraoro. Miraéq wenáwíq pankeréhrataqmé itensabé suwahrieh kegá íwíoqnagehe ire.

30 Menah ínéga Sísane arambehri miraunaunsabé níwíoqnarowaq tagarowe. Amahnágaákáq Sísane arambehri miraunsabé mó kegá níwíoqnah ehwéh itega íráhwe. Itereq ínéreqka ahababáq saiqnarueq peh morá arámbéhríúne. Minayabe Sísane ehwehnsabé suwahrieh kegá íwíoqnahwe.

2

Moráénue séhréh atéhoró i ehwéhne.

1 Itega Sísá Karáhéreq mía míaowana aiq págege aitehro? Wega itensabé arutaboiraítéhnsábé itene irupipeq eyoyóiro? Itereq Manikáne Awanseqka moráénoo? Itega mó ke séhréh ariteq sensabé írutaboiroo?

² Kowe irataq moráénoro. Mó keyábé irutaboirariteq wensabé wensabé arutaboiratého. Peh morá iwíáhue míáhro. Ite mi ehwéh sehگیرانکا nirupipeq eyoyóinkehe.

³ Itene arambehri mirairataq peh iteitensabé iwíáh íwíáhiyeho. Ite mó ke kiotaikuna ke úne íwíáhiyehboq íre píribahrioro. Írakaumo. Mó kegá ite kiotaikowe íwíáhéq uwaresa ké míáhro.

⁴ Íre peh morá iteitene arambehriyabé auráq matíáhro. Itene iyahnabone náneq moq iwíáhue séhréh arítáhro.

Sísaga, Íné anotah aní múge íre ú púana Manikánka wenáwíq pankero ehwéhne.

⁵ Sísá Karáhéga iwíáhúnserahnoro.

⁶ Wereq Manikánseq senahnáéra monseráhnuye. Minayabe Sísaga, Íné Nánibo míéhrabeq peh we tahnsá anotah Wahnáh aní míanauge íwíáhuwo? Írakaumo.

⁷ Ite kaweraitanieéna Wenabo míéhrabeq íópeq suena wehukení úkéna arambehri aní tahnsa úkúwe.

⁸ We wehukení úkéna mah marákóipéq míotaq íre píribahri anínéna peh Wenabo awahbeh sansá ahriahri tábúsoqme miraúwe. Miraúnsabe awankátaq táhpague putiowe.

⁹ Minayabe Manikánka Sísá iriatena wega wahnahnirabeq móatowe. Móatena anotah aní míahno ato puana wenáwíqka moke mó ke síwíq kiotaikire.

¹⁰ Minayabe moke íópeqté kéreq mah marákó marákóipéqté kéreq iraipéqté kéreqka sirehunseraráq méra Sísá áwíq pankeragéhe.

¹¹ Pankerera, Sísá Karáhé aiq pútaq anotah Wahnáh míre pahsuqme irarigehe. Irariranka Maniká Iteribo áwíq pankeragéhe.

Kaweqtaq méq eyoyóue arambehrioro i ehwéhne.

¹² Néne iyahnabo anímáríno, iteba míarautaq néne ehwehme kawerue sehgirowe. Amahnága iteba íre míótáqkákáq moq kawerue sehgióro. Oga mía míaonehéq wene ehwehnsabé áhreue iransánéq kawerue sehgióro.

¹³ Itega Maniká awahbeh sansá kawerue ireq tábúsoqme miraigeheéna wega itene irupipeq ména ahriahri séhréh aitéhre. Minayabe wene ehwehnsabé áhreue iransánéq kawerue sehgióro.

¹⁴ Itega arambehriirataq íre síéhruruoro. Íre síéhruruéq peh ahriahri eyoyóue arambehrioro.

¹⁵ Mah marákó marákóipéq áhnte ahbábáq kéreq ahkaragára kereq míáhwe. Itewe se míáhtáq mirao serahniyehboq peh Manikáne kaweq anímárí míáhro. Wene kaweq anímárí méq ite íre ahbabária peh kaweqtaq mía míaonehéq eyoyóue arambehrioro. Wehyoqka íópeq téhréna ábóraq kéhnserah ahbabáq ke míáhrabeq itene kaweq arámbéhrí ábóraq kéhra q oga mía mía ehwéh teri terinowe.

¹⁶ Minayabe Sísá Karáhé tuinagake néne arambehriyabé kaweróne aintankéhe. Itega oga mía mía ehwéh kawerue pahsúáhnsabé néne arambehri íre abehq úkia peh ábóraq kéh púana iwíáh íwíáhinie.

¹⁷ Itega Sísane sánsá kawerue sehgiogeheéna séhréh aitaráuge. Séhréh aitaráunsabé ahbabáq kega nubiq suaneherabowapómo. Anetaníbo. Itereq iwíáh íwíáhéna nirupipeq eyoyóire.

¹⁸ Ite moq iwíáh íwíáhororo. Ínéreq iwíáh íwíáhéq itene irupipeq eyoyóue iwíáh íwíáhororo.

Poraga Tímóti Pírípái suwahpeq eqmaraníe ú ehwehne.

¹⁹ Itene Wahnah Sísaga iwíáh aintahnana Tímóti mótaq iteba eqmaraníe. Wegá itene arambehri tagéna ínéba kouwekue sereninkéhe. Íráhnaraq nirupipeq eyoyóinae.

²⁰ Tímótiga íné iwíáhunserahnéna ite kaweqtaq méyabe arutaboiréna, Árahue Pírípái ke séhréh aritanínkono íwíáhire. Mó mina tahnsa íwíáho kewé ínéreq íre míáhwe.

²¹ Sega íre Sísá Karáhéne arambehri peh seyene arambehriyabé sirutaboïrowe.

²² Sísane kaweq ehwéh teri teri arámbéhríurataq Tímóti nénahni tahnsanéna séhréh aintáráire. Séhréh aintáráinsabé itega wene sánsá tagaríáhwe.

²³ Minayabe áwénunéna, Mahtaq ínéba aneqpopoq kanabirapómo éna Tímóti iteba eqmaraníe.

²⁴ Ínéga iwíáhume itene Wahnah Manikánka íné séhréh aintahnana ínéga moq iteba mótaq koraganie.

Poraga wehukení wenáwíq Épápóríta Pírípái suwahpeq eqmaraníe ú ehwehne.

²⁵ Épápórítaga íné séhréh aintankeheéq itega ínéba eqmaq áúwátówe. Eqmaq áúwátówana we náníbáq tahnsa míarairata moráráq arambehriurauye. Wegá itensabé anotah arútábóiri puana amahnága iteba eqmaraníe íwíáhuge.

²⁶ Wegá itensabé anotah arútábóiréna ite tageyabe awahbehre. We awahreuraire uro ehwéh írátónsabe wene arupipeq iwíáh kikirire.

²⁷ We aiq pútaq awahreéna peh áura pukuraire. Manikánka wensabé arutaboïru-rainsabé we kaweratáráire. We pukuraitaq tahirímé nirupipeq áhnte pagégéurai irino. Minayabe Manikánka íre peh wensabé arutaboïréna ínénsabe moq arutaboïraintáráire.

²⁸ Itega we tagéq itene irupipeq eyoyóinkeheéna iteba eqmaraníe. Itene irupipeq eyoyóinayabé néne nirupipeq umehime moq eyoyóinae.

²⁹ We itene Wahnahne ani míéhnsabé eyoyóue mehweh atáhro. Mina tahnsa ké síwíq pankereq sensabé iwíáh íwíáhoro.

³⁰ Ite íre wahto míáh púaq íné íre séhréh aintahráhowe. Minayabe itega Épápórítansabé, Koséhréh ato éq ínéba eqmaq áúwátówana wewensabé íre iwíáhire. Írakaumo. Peh íné séhréh aintena Sísá Karáhéne arambehri miraurainsabé áura pukuraire. Minayabe ayahmaq aweq iwíáh íwíáhoro.

3

Sísansabé aiq pútare atáh kéwé kaweq ke wóe i ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímárinó, mó ehwéh kéhre. Itene Wahnahnsabé iwíáh íwíáh ateq itene irupipeq eyoyó ke míáhro. Métáq sehiranue teí éhwéh mónkakáq séhréh aitanieéna teiníe.

² Ahbabáq aruqaruro ke, úrinsi iánká tahnsa sánsáno kegá péhe sánsá aitehboq auráq matíáhro. Sega, Ite Asiu kené sánsánéq íú amurúruáhro ue pagu paguno ke wóe.

³ Manikáne Awanka séhréh aitéhraq itega Manikánsabe iwíáh íwíáh ateq Sísá Karáhé áwíq pankerone. Minayabe ite Manikáne animári míone. Ite tagarionawe síú amurúruáh sánsánká wehuke íre séhréh aritahráhire.

⁴ Teiníboq írátíáhro. Wehukega mirao sansánká kawerarítéhtáq tahirímé ínéga miraurau sansánká íné aiq kaweraintárái irino. Ínéga miraurau sansánká áhnte mó kegá mirauro sansá aiq kiotaikuraire.

⁵ Náinoibo akéq Pénsámíni kahnáh akéq Asiu aníte wóye. Náinoga íné maqmarotaq abapeqte apahtáro wéhékáh sótaikútaq níú amurúruówe. Náinoibo akéqká Íbaru ehwéh Asiu kené ehwehnóyansabé ínéga moq Íbaru kené ehwehnuge. Anonútáutaq Mósísiga sehgióro ú ehwehnsabé Péhrasi kené sánsá kawerue miraurauge.

⁶ Manikáne arambehri págegeue mirauge íwíáhéna Sísá tagaríáh ké síwíoqnarauge. Mósísiga sehgióro ú ehweh íre anterusa peh kawerue sehgirauge. Wehukega néne sánsá iwíáhue tagéra ahbabáq anine íre orahurowe.

⁷ Minayabe ínéga iwíáhuraume, Íné kaweqtaq míóge urauge.

Amahnága Sísá Karáhéne sansá miraunsabé néne naho kiotaikurai sansá abehq náneq úkire íwíáhuge.

⁸ Íre peh morá néne naho sansá abehq náneq úkire. Írakaumo. Moke mó sansá abehq náneq úkire íwíáhuge. Itene Wahnah Sísa Karáhé tagaríó sánsánká moke mó sansá kiotaikirana moke mó sansá abehq náneq úkire. Sísa Karáhéne sansá sehgiónsábé moke mó sansá abehq náneq tahnsáne íwíáhéna sutaugé. Peh morá Sísa Karáhénsabe nirutaboirena mó sansá sutaugé. Peh wereq mía míainieéna sutaugé.

⁹ Suena amahnága íné Sísareq mía míaéyabe nuwahbehre.

Mósisiga sehgióro ú ehweh sehgiúnká, Kaweqtaq míahne aintahráhiro? Írakaumo. Peh Sísa Karáhénsabe aiq pútare atáráunsabé Manikánka, Kaweqtaq míahne aintaráire.

¹⁰ Sísa Karáhé tagarawéyabe nuwahbehre. Manikánka Sísa iriato púana wega págege aintahráhire. Págege aintahnayabé níre. Íné wene iyahnabo aní míó púara mó kegá Sísa áwíoqnonserah níwíoqnagehe. Sísaga we puké tanahráqsábé iwíáhurainserah íné moq mina tahnsa íwíáhinie.

¹¹ Ínéga iwíáhume mókake íné moq iriintena oga mérapeq móintanawire íwíáhuge.

Poraga, Tauntahu arámbéhrínie ú ehwehne.

¹² Sísa Karáhé tahnsa amahnága íre úkuge. Ahriahri kaweqtaq mía míau aní amahnága íre úkuge. Peh kaweqtaq méyabe nuwahbehre. Sísa Karáhéga omaq intena kaweraintarái puana ínéga págegeue arambehriuge.

¹³ Néne iyahnabo anímáríno, amahnága Sísa tahnsa íre úkuge. Íné peh morá íwíáh kéhre. Menah tanáhráqsábé anetaníbo íwíáhéna peh morá mókakeyabé iwíáhue págege arámbéhríuge.

¹⁴ Sísa Karáhéne sansá kawerue sehgiúnsábé Manikánka ínénsabe, Kaweróne. Íópeq mahbeq kio. Ínéba mía míaúno aintanawire. Mi tanáhráq nina apéqsábé iwíáhue págege arámbéhríuge.

¹⁵ Tábúsoqme iwíáhoraho keo, itega moq mina tahnsa íwíáhoró. Itega mó iwíáhirataq minayabe Manikánka sokigi aitankéhe.

¹⁶ Itega kaweqtaq mía míauraunanserah mókakeakáq kawerue mía míaoneheqmúne iwíáhoró.

¹⁷ Néne iyahnabo anímáríno, iteba míarautaq néne sánsá tagarowe. Mitaq ínéga mía míauraunserahnue míáhro. Miraurau sansá miraira ke kawerue tagarawéq sene ehweh íráhro.

¹⁸ Sísa Karáhéga itene ahbabáqsabe awankátaq táhpawe pukú ehweh áhnte kegá íre irera peh ahbabáq aruqaruowe. Minayabe sega Sísa Karáhéne naruo úkowe. Mi ehwéh menah teiena amahnágaakáq nirupipeq umehirana mónkakáq teiúge.

¹⁹ Sinonkanka suwahbeh naneq mira aruqaruro puana minawé sene maniká tahnsa úkire. Mah marákóipéqté náneqmarínsábé iwíáh íwíáhéra sene siyehiteh sansánsábé iwíáh íwíáh atáhwe. Mi sansáno kega iraipéq pokoneherawoe.

²⁰ Iteitene irutaboiri matábúwé íópeq kéhraq mitaqté sánsánúne. Mibeqté ite kaweraitéh aní, itene Wahnah Sísa Karáhéga tuinawire. Wegá tuina tanáhráqsábé irutaboiréq áwénunúne.

²¹ Itene mareqmareq pukorahi inónká wene págegeue kagai anonká tahnsa úqitankéhe. Sísa Karáhéga moke wehukeakáq ménsámehnsánkakaq págegeue wahnahnorahi puana wega itene mareqmareq inónká págegeue kagai anonká úqitankéhe.

4

Itega peh morá iwíáhéq iru eyoyóue iahtebahro i ehwéhne.

¹ Néne niruní iyáhnábó anímáríno, itensabé nirutaboiruge. Itega Sísane sánsá kawerue sehgió púana nirupipeq iwíáh íwíáhue eyoyóire. Néne niruní iyáhnábó anímáríno, mókakeakáq kawerue sehgióro.

² Íyúóriareq Síntíkireq koreníteo, néne ehweh íráhta. Itene Wahnah peh morá ání mire. Minayabe uwaresa ínité méta peh morá íwíáhotao.

³ Néne weho, mi ínité kawerue séhréh arito. Segá íné séhréh aintároye. Sísane kaweq ehwéh teri terinurautaq sereq Kéménareq ínéreq arambehrio kereqka séhréh aintárowe. Oga mía míaoneherao kené síwíq kéh púkúípéq Manikánka sensíwíq aiq sehiranaréhre.

Iwíáh kikiriyehboq Manikánsabe teawéro i ehwéhne.

⁴ Ahriahri itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh ateq itene irupipeq eyoyóo ke míáhro. Mónkakáq teiníboq írátíáhro. Itene irupipeq eyoyóo ke míáhro.

⁵ Ómiga tagagehboq uwaresa ánimárí mía míaoro. Itene Wahnah tuina tanáhráqmé peh áhnbóránire.

⁶ Itene irupipeq iwíáh kikiriyehboq moke aru págegeorahi naneqsabé Maniká teawéro. Wensabé iwíáh iwíáh ateq ite iwíáho naneqsabé teawéro.

⁷ Mirairataq Manikánka itene iru ukiq itankéhe. Iru ukiqite sansa áwahewé íre iahtebahrahúne. Manikánka itene iru ukiq itahnaga ite Sísá Karáhéreq mía míaúnana itene irupipeq íre iwíáh kikirúne. Írakaumo. Peh iru ukiréhraq míone.

Peh kaweq naneqsabé iwíáhoró i ehwehne.

⁸ Néne iyahnabo ánimáríno, mó ehwéh kéhre. Teina kawéq náneqmarínsabé iwíáhoró. Aiq pútaq ehwéhme, séhréh arite sansámé, kaweqtaq mía míaome, tabasíwe mía míaome, kaweq naneqmarínsabéwé, kiotaiki sansámé, uwaréqme, mía míaome, minawarínsabé iwíáhoró.

⁹ Íwáhnoruraugaq írátó ehwéh sehgióro. Ínéga miraurau serahnoro. Mirairataq Manikánka iteba mía míaéna itene iru ukiq itankéhe.

Poraga Pírípái kegá we náwa náwanunsabé iwíáh iwíáh ú ehwehne.

¹⁰ Itene Wahnahne arambehri mirainkeheéq mónkakáq níátówe. Minayabe nirupipeq eyoyóue itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh atóge. Menah moq itega ínensabe irutaboiraiteq peh mi tanáhráq íre nieráhurowe.

¹¹ Íne tabonah aní míónsábé mi ehwéh irarugo? Írakaumo. Íné tabonah aní míarautaqkákáq nirupipeq íre umehire. Ahriahri niru eyoyóire.

¹² Íné tabonah aní míarautaqkákáq áhnte káráitaqkákáq monseráhnue niru pehwehrue eyoyóire. Niyahbankiréh sánsánkákáq nirupibi sansánkákáq tagaríóge. Áhnte kéh tánáhráqkákáq tabonah tanáhráqkákáq tagaríóge. Moke mi tanáhráq monseráhnue niru pehwehribeq eyoyóire. Minayabe niahtebarauge.

¹³ Sísaga págege aintahráhire. Peh wewega págege aintéhnká ínéga moke miraorahuge.

¹⁴ Íre kaweq sunúq káráitaq itega íné séhréh aintaronsabé kawerurówe.

¹⁵ Másérónía suwahpeq suena Sísane kaweq ehwéh téh teri terinurautaq itega náni náninurowe. Ite Pírípái suwahpeqte kegá tagaríáhmé mó Sísá tagaríáh kegá íre náníátówe. Írakaumo. Peh itebataq náni náninurowe.

¹⁶ Íné Tésárónáika suwahpeq ména tabonah aní míarautaq itega séhréh ainteq mótaq mótarue náni náninurowe.

¹⁷ Íre peh íné náni náninuro naneqsabé nirutaboiruge. Írakaumo. Peh morá itega náni náninuronsabé kagai apéq mókake meyagéhe. Minayabe iwíáhume nuwahbehre.

¹⁸ Épápóritaga itega eqmato naneq níatáinsabé amahnága áhnte matíóge. Itega Manikánsabe iruí púaq áhnte náníátówe. Minawé Maniká awahbeh sansáne. Itega mirauronsabé wega kawerówe aitéhre.

¹⁹ Sísá Karáhé áhnte matíéh aní mía míaire. Minayabe Maniká Nániboga ite íre kéh náneq moke náinkéhe.

²⁰ Maniká Iteribonsabé ahriahri iwíáh iwíáh atanéhe. Aiq míre.

Poraga Pírípái keyábé iroro arito ehwehne.

²¹ Ínéga moke mibeqté Sísá Karáhé tagaríáh keyábé iroro uge. Moke ínéreq mahtaqté Manikáne animárínká moq itensabé iroro ewe.

²² Mahtaq anotah wahnáh ání Sísáhrine nahtapeq méra wene arambehri mirao kereqka íné pagunera itensabé iroro terio ewe. Ómi mahtaqté Sísá tagaríáh kégá itensabé iroro ewe.

²³ Itene Wahnah Sísá Karáhéga itensabé arutaboirena itene irupipeq mía míaéna séhréh aitéhre.

Kórósia **Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.**

Kórósia suwahpeqme Esia marákórápéq kowe. Mó kegá Kórósia suwahpeqte ké Sísa éhweh teriuwara mibeqté kégá Sísansabé aiq pútare atówe. Anehe mó kegá péhe éhwéh síwáhnoruwana Poraga mina irena mah pahsíépéq ahqáho aritena aiq pútaq ehwéh síwáhnorúwe. Wega mahraue síwáhnoréna, Sísa Karáhéga moke kéh náneq mirarena webataq ite kaweraitena ite kiotaiki Wahnáh mía míaire. Minayabe wene aiq pútaq sansá ambubu atawéq tábúsoqme sehgióro éna Poraga mah pahsí sehiranúwe.

Poraga Kórósia suwahpeqte ké siu pahsíe.

¹ Kórósia suwahpeqte kéó, íné Porane páhsi sáhnsahwe tagahro. Sísa Karáhé éhweh kosíwáhnorinkeheéna Manikánka omaq intena eqmaq núwátáire. Ínéreq Tímótireqka Sísa Karáhéne arambehriúya anité úye.

² Itewe Sísa Karáhéne sansá kawerue ambubu atíáhwe. Maniká Iteriboga ite séhréh aitena iru ukiq itankéhe.

Kórósia kegá Sísansabé aiq pútare atera kéro ehwehne.

³ Maniká we Sísa Karáhé itene Wahnahne abowáe. Itensabé púreraitoyataq Manikánsabe kaweróne ateta ahriahri iwíáh iwíáh atoye.

⁴ Sísa Karáhéne sansá aiq kawerue ahtebéq tábúsoqme sehgieq ómi Manikáne animárínsabé irutaboírowe. Minayabe ireta itensabé púreraitoyataq Manikánsabe kaweróne ateta ahriahri iwíáh iwíáh atoye.

⁵ Aiq pútaq ehwéhmé kaweq ehwéh téh írótaq íópeq oga mérapeq awaq mianeheqmúne iwíáhéq irutaboírowe. Irutaboíronsabé itega Sísansa sansá miraéq we tagaríáh keyábé irutaboírowe.

⁶ Manikánka séhréh aitahráhi ehwéh irátótaq aiq pútare atera ahtebarowe. Minayabe mi tanáhráq Manikánka kaweraitáaire. Sísa tagaríáh kégá mah kehiná kéhíná mah kawéq éhwéh teri terinowana Manikánka íráh ké moq kawerarítéhre.

⁷ Mi kawéq éhwéhmé ite Kórósia ke íwáhnorurai anímé Épárási Sísa Karáhéne arambehri aní ména itereq arambehrire. Arambehriraq wensabé irutaboírúne. Iteba íre pokorahúyansabé Épárásiga Sísa Karáhéne sansá kawerue íwáhnoruraire.

⁸ Wega teiena, Manikáne Awanka séhréh aitárai puq itega mó keyábé áhnte irútábóírowe uraire.

⁹ Wega teiátáitaqkákáq menahnkákáq amahnágaákáq itensabé púreraitaráúye. Ite íre túbáh agia peh ahriahri púreraitaráúye. Manikáne Awanka awahbeh iwíáh wene sansá iahtebageheéta púreraitoye.

¹⁰ Manikáne Awanka miráinaraq ite ahtebia ké tábúsoqme íráh ké míagehe. Minayabe wega mirainkeheéta itensabé púreraitoye. Iahtebehrataq Maniká awahbeh sansá miraéq kaweqtaq mía míaorahowe. Itega áhnte kawéq árámbehrí miraorahéq Maniká tábúsoqme tagariagehe.

¹¹ Íre kaweq sunúq sínaraq ite uwarena anímáí tabasíwe míageheéna Maniká págege aní púana wega ite págege aitéhre. Wega ite séhréh aitena págege aitankeheéta itensabé púreraitoye.

¹² Ite págege anímáí méq itene irupipeq eyoyóue Maniká Iteribonsabé kaweróne atáhro. Manikánka wahnahnirabeq téhrehabeqme áhnte kawéq náneq kéhre. Mókake ite wene animáí mibeq méq mi kawéq náneq meyageheéna Manikánka aiq kaweraitáaire.

¹³ Sunkíkírirabeq owainawanka saiqnariarairabeqte Manikánka ite meiqmena wene arunáwí áhnínkáwágá wahnahnirabeq móítáaire.

¹⁴ Sísaga miraúnsabe Manikánka itene ahababáq kaqiuwena insahwé aitéhre.

Poraga Sísá Karáhé éhweh pahqsuo ehwéhne.

¹⁵ Wehukega Maniká íre tagahrahúne. Sísá Karáhéwé Maniká tahnsa aní míéhre. Téhwe Sísá Karáhé ména moke miraro naneqmarí kiotaikéna wahnahnire.

¹⁶ Wegá moke íópeqté náneqkákáq mah marákóipéqté náneqmarínkákáq mirarowe. Moke ábóraq kéh náneqmarínkákáq kopípéq kéh náneqmarínkákáq mirarowe. Wegá moke íópeqté kéné wahnahmarínkákáq moke anotah wahnáh ánímárinákákáq moke págege naneqkákáq omaq sitowe. Wenahninká moke kéh náneqmarínkákáq wahnahninkeheéna Manikánka, Miraúno atowana mirarowe.

¹⁷ Moke miraro naneqmarínkákáq íre kotaq Sísá Karáhé míowe. We íre míéhtáq tahirímé moke kéh náneqmarínkákáq apubúue taqnobagi irino.

¹⁸ Sísá tagariona ke moráénue wene anonka tahnsá mionana wegá wahnahnaitena itene iyahqno tahnsa míéhre. Sísá Karáhé mía míainsabé moke ite we tagariona ke oga mía míaorahúne. Sísá pukéna we ebeq oganúkú púaq anehe ite moq oganúkoneheqmúne. Oganúkúnsabe moke ite kiotaqme ména wahnah wahnahnire.

¹⁹ Manikánka iwíáhúnka abowá mía míainserah wenahni moq mía míaire.

²⁰ Wenahninká miraúnsabe Manikánka, Íné moke kéh náneqkákáq kaweraritanauge iwíáhuwe. Sísá awankátaq táhpague pukútaq wene korahq tunsabe Manikánka itene iru ukiq itéhre. Iru ukiq itena moke mah marákóipéqté náneqkákáq íópeqté náneqkákáq kaweraraníe iwíáhuwe.

²¹ Menah ite Manikáne naruo ánímáí méq wensabé iuwahriehre iwíáhéq ahababáq iwíáhue ahababáq aruqaruruowe.

²² Sísaga itene ahababáqsabe awankátaq pukúnsabe Manikánka amahnága ite insahwé aitaráire. Wegá ite íre ehweh aitanieéna insahwé aitaráire. Ite íre ahababária peh weba kaweqtaq mía míageheéna insahwé aitaráire.

²³ Sísane kaweq ehwéh teri terininkeheéna íné Pora eqmaq núwátáire. Mah kawéq ehwéhme mah kehiná kéhíná teri terinúne. Mah ehwéhme ambubu atawéq sehgióro. Kaweq nahnká íre míu míuia peh págegeue kagainserah mó ehwéhnsabé itene irupipeq iwíáh kikiriyeboq Sísá éhweh ambubu atíáhro. Mah kawéq ehwéh írátótaq itega, Oga mía míaonehe iwíáhowe.

Poraga Kórósia ke séhréh arito ehwehne.

²⁴ Ite séhréh aitaráunsabé níwioqnahwe. Minayabe nirupipeq íre umehia peh eyoyóire. Sísá tagariáh ké áhnte úkéq kaweqtaq míageheéna arambehriunsabé níwioqnahwe. Ite Sísá tagariona ke moráénéq wene anonka tahnsá míone. Wene anonka tahnsá mionayabé wehukega níwioqnahtaq Sísá Karáhé moq áwioqnahwe.

²⁵ Ite kaweqtaq míageheéna Manikánka, Sísá tagariáh ké séhréh arito aintaráire. Aintaráirana arambehriéna Manikáne ehweh moke pahsuqme teri terinuge.

²⁶ Naho naho Manikánka wene epéqté éhwéh íre teriasa peh amahnága wene animáí teíre.

²⁷ We awahbeh sansánéna naho íre teriasa éhwéh amahnága ite nahnso kereq itereq teíre. Mi epéqté éhwéhme mahraréna, Sísá Karáhé itene irupipeq míéhra moke Manikánka wahnahnirabeq áhnte kawéq náneq kéhrabeq seneherawoe ire. Mi ehwéhme anotah kawéq éhwéhnká ite ómi kehiná séhréh aintahráhi ehwéhne.

²⁸ Moke mah kehiná kéhínánká irageheéna we éhweh ómi teri terinuge. Ómi íráh kégá Sísá Karáhéne sansá ahtebéra kawerue miraigeheéna tábúsoqme síwáhnoréna kawerue miraoro éna pagu pagunuge.

²⁹ Ínéga kawerue mirainkeheéna Manikánka anotahtaq págege aintéhre. Págege aintéhnká áhntetaq arambehri aruqaruruwe.

2

Manikánsabe aiq pútare ateq péhe éhwéh saiqnaruanéhe i éhwéhne

¹ Itereq Áráórísia suwahpeqte kéreq mó Sísá tagariáh kéreqka néne niuranabiahtapeq íre tagarowe. Itega Sísane sánsá ahtebéq kawerue miraigeheéna áhntetaq arambehriuge. Minawé íráhro.

² Manikánka itene irupipeq kaweq iwíáh aitankeheéna arambehriuge. Mó kereq iteitereqsabé wensabé wensabé irutaboirigeheéna ite aiq pútaq éhwéh kawerue ahtebageheéna arambehriuge. Manikánka naho íre teiasa peh amahnága teí éhwéhmé Sísá Karáhé éhwehne. Minayabeákq Sísaga miraorahi sansánkákáqsabé ahtebageheéna teiúge.

³ Késiipéq kaweq mensáméhnsá kopípéq kéhnserah Manikáne ahtebia sánsámé Sísaba kéhre.

⁴ Mó kegá péhe éhwéh kawerue teiraq aiq pútare arítéhoéna teiúge.

⁵ Ínéga iteba íre mía míaugana peh néne iwíáh iteba kagaire. Sísá Karáhéne sansá ambubu atawéq morárq kawerue miraonsabé irena nirupipeq eyoyóire.

Sísareq mía míaeq oga mérapeq awaqme ehwehne.

⁶ Itega Sísá Karáhénsabe aiq pútare ateq we itene Wahnah mía míai puaq we kéranehemúne iwíáhurowe. Itega mira iwíáhuronserahnoro. Ahriahri wereq mía míao.

⁷ Íwáhnoruro sansá kawerue iahtebahro. Anotah awánkánká áhnte anúq kéna págegeue kagainserah itega Sísá kawerue tagariagehboq weba mía míao. Págege marákórq píéhra nahnká íre míu míuia peh kaweqtaq kagainserah mi sansá ambubu atawéq mira aruqaruroro. Mira aruqarurirataq Manikánsabe iwíáh iwíáhor.

⁸ Péhe éhwéhnsabé aiq pútare arítéhboq kawerue iwíáhue tagariáhro. Íre Sísá Karáhéne sansá peh wehukene iwíáh ehwehmé, abehq éhwéhmé, itene igaqnaréhne sansánsabé éhwéhmé, owainawamaríné sánsánsabé éhwéhmé teírataq mi éhwéhnsabé aiq pútare arítého.

⁹ Sísá Karáhéwé wehukení úkéna Maniká Wenabo tahnsanéna abowágá inserah moke miraorahire.

¹⁰ Ite wereq mía míáuina puaq kaweqtaq míahrahéq oga mía míáuine. Wega moke mó wahnáhmáí kiotaigme wahnahnire.

¹¹ Itega Sísá tagariáh púaq Manikáne aiq pútaq sansá miraorahowe. Íre itene inonka amurúreyabe peh itene irupipeqté áhbábáqkákq abehq iwíáhákq sueq kaweq sansá miraorahowe.

¹² Ite Sísaba mía míaeq wání merowe. Itega weba mía míaonsabé sega Sísá maisatotaq ite moq maisatowe. Manikánka Sísá iriwe oganúq atonsabe aiq pútare atárónsabé Manikánka ite moq iriwe oganúq ítaráire.

¹³ Manikáne ehweh íre írátótaq ahabábqka ite saiqnariaraire. Saiqnariarairaq peh ahabábq aruqarururonsabé ite pusa ké tahnsa míarowe. Ite Sísaba mía míáuayabé Manikánka itene ahabábqsabe moke insahwé aitena oganúq ítaráire.

¹⁴ Wega sehgióro ú sansa itega íre sehgiráuayabé itene ahabábq áhnte karáire. Manikánka mina sehgióro ú sansa Sísá pukú awánkátq táhparó púana mi sansá parabarowe.

¹⁵ Mitaq Manikánka moke owainawamarínseq sene wahnahmarínseq kiotaigme ména se saiqnaruwe. Saiqnéna anotah wahnáh ánínká karábúsiipéq mórítéhra ke sabironserahnue sabirúwe. Sabirúwara we míorabeq se abehq náneq tahnsá úkuwara ómiga tagowe.

Itega Sísareq pukowanana sehgióro ú ehwehncá íre séhréh aitahráhire i éhwéhne.

¹⁶ Minayabe itega táhutahuqkákq wánínkakaq íre awehrionsabé mó kegá ehweh aitého. Ábáhré tanahráqmé, íó seraríéh tánáhráqmé, ahrena ahrena wehekáhmé sega miraoro ira sansá íre mirairataqmé ehweh aitého.

¹⁷ Minawé peh mókake sína naneqsabé peh mánkánah tahnsá míre. Sísa Karahéwé aiq pútaq aní miéh púaq tagagehe.

¹⁸ Mó kegá itensabé, Peh morá awehrio kewé íópeqté keyábé iwíáh iwíáh arítáh kéwé sensiwanka áhntetaq tagah kewé mó ke kiotaikowe teigéhe. Segá mi ehwéh aitéhransabé íre iwíáhoró. Mi ehwéhmé peh wehukeníné ehweh puaq íre aiq pútare arítáhró. Mi ehwéh irare kegá seyega iwíáhéra ite ahtebia ké úne éra píribahriowe.

¹⁹ Sewe Sípane sánsá íre ambubu atíahwe. Sísa tagariona kewé wene anonka tahnsá miónana wega wahnahnaitena itene iyahqno tahnsa míehre. Itene inonka onkakaq onunkakaq kéh púana itene inonka págegeue kéhre. Minayabe Manikánka séhréh aitéhra q ite Sísa tagariona ke wene anonka tahnsá méq anonúkúne.

²⁰ Sísa Karáhéga itene ahbabáqsabe pukútaq owainawamarí kiotaikú púana sega ite saiqnaríórabeqte sabiiuowe. Minayabe itega mah marákóipéqté abehq sánsámé aneqsábé mirao? Aneqsabé wehukega teié sánsámá mí sehgioo?

²¹ Peh wehukega itensabé, Mahna íre táhtoro. Mina íre nahro. Mó naneq pehrahro eme aneqsabé sene ehweh iraho?

²² Segá irare naneqme íre kagaorahi naneq puana parabaginawire. Minawé peh wehukega iwíáhue sehgióro e sánsáne.

²³ Mi ehwéh sehgió kegá, Kaweq sánsáne iwíáhowe. Mi sánsá sehgió kegá iwíáhéra, Mó sánsámé kaweq iwíáh iwíáhé sansa míre. Mó sánsámé uwaresa sánsá míre. Mó sánsámá mí inonka kaweq wahnahnorahi sánsámá míre ewe. Mina pehrahro e ehwéhnkáwé, mah marákóipéqté abehq sánsámé íre séhréh aitena saiqnaruahrahire.

3

Sísareq moraráq irigowana ehwéhne.

¹ Ite Sísa Karáhéba mía míaonsabé Manikánka we iriwe oganúq atotaq ite moq iriwe oganúq itowe. Minayabe Sísa Karáhé míehrabeqte sánsánsábé irutaboíro. We íópeq Manikáne ayah púpeq tútuue ména wahnah wahnahnire.

² Mah marákóipéqté sánsánsábé iwíáhéq irutaboíriyehboq peh Sísa míehrabeqte sánsánsábé iwíáh iwíáhue irutaboíro.

³ Sísa pukútaq ite moq wereq pukéq amahnága wereq Maniká Iteriboreq kopípéq moraráq míahwe. Minayabe Sísa míehrabeqte sánsánsábé iwíáh iwíáhue irutaboíro.

⁴ Sísa Karáhéwé itene ogamé áwahe wíre. Wegá kaweq tehreh naneqkákáq tuinagake itega moq wereq tuigéhe.

Ite o ke úkurauna ehwéhne.

⁵ Minayabe itene irupipeqté áhbábárorahi iwíáh súáhró. Mó aniné ahre ahrari weh mahbi abarié iwíáhwé, íre kaweq iwíáhwé, ahbabáq sansa sehgie iwíáhwé, mó aniné ménsámehnsánsabe aigará pabeki iwíáhwé súáhró. Mó aniné ménsámehnsánsabe aigará pabekime, minawé péhepehe manikánsábé iwíáh iwíáh atáh sánsáne.

⁶ Mina tahnsa ahbabáronsabé Manikánka anotah abíahnsá aritena kamah arinawire.

⁷ Menah iteitega mina tahnsa áhbábáq mira aruqaruruowe.

⁸ Amahnágawé mina tahnsa áhbábáq sánsá moke súáhró. Taonsahwé, abiahnsa atewé, mó aní ahbabáq atewé, mó anínsábé péhepehe ehwéh atewé, ehbome, mina tahnsa áhbábáq sánsá moke súáhró.

⁹ Itene irupipeqté áhbábáq iwíáhwé, ahbabáq sansamé airaiq súáhnsábé wensabé wensabé péhe éhwéh teawíiyeho.

¹⁰ Itega o ke úkurowe. Manikánka ite kaweq iwíáh aitowaq itega we tahnsá kaweq ke mía míagehe.

¹¹ Sípane sánsá mirao kewé peh morá ké tahnsane. Káríki kewé, Asiu kewé, síu amurúrúáh kéwé, síu íre amurúrúáh kéwé, mó ehwéhnkákáq irare kewé, mó sánsá mirao kewé, mó kené arambehhiraq saiqnaríáh kéwé, arambehhriyabé ápeq meyháh kéwé, moke

mina tahnsa ké Sísane ehweh sehgiówe. Sísá Karáhéga moke mina tahnsa kéné sirupipeq mía míaire. Segá wereq mía míaconsabé sene sirupipeq mía míaire.

Moke mó keyábé irutaboíré sansa sehgióro i ehwéhne.

¹² Manikánka itensabé arutaboíréna wene kaweq animárí míageheéna omaq itaráire. Minayabe teínserah sansánue miáhro. Mó keyábé irutaboírue séhréh arítáhro. Ite iuwahbeh naneq iwíáh sueq mó keyábé siru ukisiteq uwaresa animárí miáhro.

¹³ Mó kegá íre kaweraitéhraatqmé peh uwaresa ké miáhro. Itene Wahnahnka itene ahababáqsabe íre iwíáhue ahreraq matiéhre. Mina inserah itebaqté ánínká are ahababáratahnaraq wene ahababáqsabe íre iwíáhue ahreraq matiahno. Mó keyábé irutaboíro sansánká moke mó kawéq sánsámárí kiotaikire.

¹⁴ Moke mó keyábé irutaboíro. Mah sansánká moke mó sansá kiotaikéna moke mó sansá págege atena séhréh atéhre.

¹⁵ Sísá Karáhéga itene iru ukiq itena peh morá iwíáh aitaráire. Minayabe ite iru ukiqme miáhro. Iru ukiqme méq peh morá ké tahnsa míageheéna omaq itaráire. Minayabe ite iru ukiqme mía míaro. Manikánsabe ahriahri iwíáh iwíáhue kaweróne átáhro.

¹⁶ Sísá Karáhéne ehweh itene irupipeq ambubu atawéq iwíáhue tagahro. Ite morání moránínue Sísane sánsá ahtebagehboq we kawerue teawíéq síwáhnororo. Ite igonkónirataq itene irupipeq Manikánsabe iwíáh iwíáhoró. Buk Songipéqté ígónkónkákáq áróturapeqté ígónkónkákáq Manikáne Awanka iwíáh atahna ígónkónkákáq igonkónéq itene irupipeq Manikánsabe iwíáh iwíáhoró.

¹⁷ Sísá itene Wahnah míéh púaq moke miraira arámbéhrí kawerue miraéq moke irarira ehwéh kawerue irarero. Mirairataq Sísá itene Wahnah áwírue Maniká Iteribonsabé kaweróne ateq wensabé iwíáh iwíáh átáhro.

Poraga Sísá tagariáh kárró ánínsabé irari ehwéhne.

¹⁸ Ahrrerono, iteruwehqsone ehweh kawerue íráhro. Minawé Maniká itene Wahnah awahbeh sansáne.

¹⁹ Weho, itene ahrreronsabé irutaboíro. Íre áyátehreh sah subóro.

²⁰ Animárríno, ite inoibone ehweh saiyoiyehboq kawerue íráhro. Minawé Maniká awahbeh sansáne.

²¹ Sibowárrého, itene animárrínká itene ehwehnsabé abiahnsanue anetaníbo iwíáhiyehboq pehipi íre ehweh arítáhro.

Wahnah kené ehweh kawerue íráhro i ehwéhne.

²² Mó kené arambéhri keo, itene marakóipeqté wáhnáh kéné ehweh moke kawerue íráhro. Itene wahnah kegá ite kaweq arámbéhrí animárí móe iwíáhigeheéq peh morá se miáhtáq tauntahunue arámbéhríwé kaweq sansápo? Írakaumo. Maniká itene Wahnahnka tagariéhnsabé wensabé áhreeq iwíáhue ahriahri kawerue arambéhriro.

²³ Moke miraira arámbéhríwé tauntahunue arambéhriro. Íre peh morá wehukega wahnahnonsabé Manikánka moq wahnahni puaq kawerue arambéhriro.

²⁴ Ite kiotaiqme wahnáhmé Sísá Karáhé wíre. Itewe peh wene arambéhriúna animárrí múne. Wegá mókake kaweq naneq oga mé apéq náinkéhe. Minawé tagariáhwe.

²⁵ Manikánka ahababáq ani kamah awinawire. Wegá moke wehuke peh morá sánsánéna tábúsoqme sainsuanawire.

4

¹ Wahnah keo, itene arambéhri ke tábúsoqme wahnahnéq pehwehrué kawerarítáhro. Iteitene Wahnah íopeq ména tagariéhre. Minawé aiq irátíáhwe.

Itega págegeue púreréq kaweq sansánoro i ehwéhne.

² Púreré sansa túbáh agiyehboq ahriahri púreroro. Púrerirataq itene irupipeq taorahoiyehboq kawerue iwíáhue Manikánsabe iwíáh iwíáh átáhro.

³ Itensabéákáq púreraitáhro. Manikánka naho íre teiasa éhwéh amahnága íróge. Mó ke Sísá Karáhé éhweh koreriniboq Manikánka mi ahtápéqté ónsá sinkehboq púreraintáhro. Mi ehwéh teri terinuraunsabé suwahriarai kegá íné karábúsiipéq méintárowana míóge.

⁴ Sísá éhweh tábúsoqme teri terime kaweq sansáne. Ínéga kawerue mirainkeheéq púreraintáhro.

⁵ Sísá íre tagariáh kegá itene sánsá tagahnsabé kawerue iwíáhéq tabasíwe míáhro. Seba míéhrataq ahtebawe anímáí méq Sísane sánsá kawerue sokigioro.

⁶ Ehweh irarirataq iwíáhue tábúsoqme ehwéhno. Mó kegá itene ehwehnsabé kasenirataq iwíáhue tábúsoqme teriéro. Minayabe iahtebahro.

Poraga téhraníte Kórósía kebá eqmaq suo ehwéhne.

⁷ Ínéreq Tíkíkúsireqme Sísá itene Wahnahne arambehri moráráq miraurauye. Wegá mi arámbéhrí kawerue mira aruqarurire. We áhnte niruní ání míre. Wegá néne sánsá teinkéhe.

⁸ Ite págege aitena mahta q miraúna sansá teinkeheéna eqmaraníe.

⁹ Ónésímaga moq Sísane arambehri kawerue mira aruqarurire. We iruí ání ména iteruwahrah aní míre. Wereq Tíkíkúsireq iteba moráráq konaraq itega mahta q moke miraúna sansá sega teigéhe.

Poraga Kórósía suwahpeqte keyábé iroro i ehwéhne.

¹⁰ Ínéreq karábúsiipéq míoya aní Árisátákiga itensabé iroro ire. Páhnábásane anahnowáné ani Máhkaga moq itensabé iroro ire. Menah ehweh teiátáunserah wegá iteba kína q mehweh ateq kirabooro.

¹¹ Mahtaqté ání Sísása we mó awíq Sásátaga moq itensabé iroro ire. Mi anímáí Asiu anímáí móe. Ínéga Manikánka wahnahnirabeqte arámbéhrí mirautaq sebataq ínéreq arambehriowe. Segá anotahta q séhréh aintáhwe.

¹² Épárásiwe iteruwahrah aní ména Sísá Karáhéne arambehri mira aruqaruréna itensabé iroro ire. Wegá ahriahri itensabé áhnteta q púreraitéhre. Itega Maniká awahbeh sánsá iahtebéq ambubu atawéq kawerue seh gigeheéna púreraitéhre.

¹³ Áráórísía suwahpeqte kéreq Íérápórísía suwahpeqte kéreq itereq séhréh aitanieéna wegá págegeue arambehrire. Minawé tagarawéna teiúge.

¹⁴ Árukawe niruní sótéh ánine. Wereq Témásireqka itensabé iroro éye.

¹⁵ Áráórísía suwahpeqte Sísá tagariáh kéreq Nímbareq wene nahtapeq momiwí aruqaruro kereqsabé iroro teriéro.

¹⁶ Mah pahsí sáhnsahwe parabarúéhrata q Áráórísía suwahpeqte Sísá tagariáh kegá sáhnsahigéhboq síéro. Áráórísía suwahpeqte Sísá tagariáh ké síú pahsí kiwewe sáhnsahwe tagahro.

¹⁷ Áhkípúsansabé, Itene Wahnahnka omaq atarái arámbéhrí kawerue miraue parabaruo teawéro.

¹⁸ Íné Poraga amahnága ínénéne niyahnkaratáté mah anéhété éhwéh sehiranuge. Karábúsiipéq míónsábé ahrrera q matiáhro. Manikánka ite séhréh aitahráhire. Mirainkeheéna itensabé púreraitóge.

1 Tésárónáika Ebeq sáhnsahwe ahtebe ehwehne.

Tésárónáika suwahpeqme Másérónía marákórápéq kowe. Poraga mitaq Sísa éhweh síwáhnorúwara mitaqté kéga Sísansabé aiq pútare atónsabe mó kegá Poransabé abihnsa atera kaqsúówana wega mó ke suwahpeq pokúwe. Anehe tanahráq Asiu kegá Tésárónáika suwahpeqte Sísa tagariáh ké síwíoqnowana Poraga irena mah pahsí sehiranúwe. Wegá sensabé, túbáh agiyehboq Sísame ehweh tauntahunue sehgióro úwe. Wegá Sísa tuina tanáhráqsábéákáq mah pahsíépéq sehiranue teriuwe.

Poraga Tésárónáika ke ebeq siu pahsíe.

¹ Ite apáhránító íwíq Pora, Sáira, Tímóti, míone. Itene páhsi sáhnsahwe tagahro. Tésárónáika suwahpeqte Sísa tagariáh kéó, itewe Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísa Karáhéreq moráráq mía míaoewe. Mía míaconsabé sega ite séhréh aitera itene iru ukiq itagéhe.

Tésárónáika kegá aiq pútare atónsabe Poraga iwíáh iwíáhú ehwehne.

² Ahriahri itensabé ahrreraq matawéq púreréq Manikánsabe iwíáh iwíáh ata ataúne.

³ Itega púrerúnaraq itensabé ahriahri púreraitone. Itega Sísansabé kawerue aiq pútare atáh púaq anotah arámbéhríowe. Itega mó keyábé irutaboiro puaq séhréh arítáhwe. Itene Wahnah Sísa Karáhéga aiq tuinawire iwíáhonsabé itega wene kaweq sansá ambubu atawéq sehgiówe.

⁴ Itene iyahnabo animáríno, Manikánka itensabé arutaboirena wene animarí míageheéna omaq itáráire. Minayabe tagarione.

⁵ Itega Manikáne kaweq ehwéh teiátúnaraq íre peh ehweh teiátáúne. Írakaumo. Manikáne Awanka séhréh aitaráiraq mah ehwéh aiq pútaq ehwéhne tagariona puaq págegeue teiátáúne. Iteba míaraunaraq séhréh aiteq kaweqtaq mía míauraunaq tagariáhwe.

⁶ Itega mirauraunanserah itega moq mirauowe. Itene Wahnahne sánsá kawerue mirauowe. Manikáne ehweh írátótaq aiq pútare atárówara mó kegá íwíoqnarowe. Íwíoqnarowaq itega, Manikáne ehweh peh aiq pútaq ehwéhne iwíáhurowana Manikáne Awanka irupipeq anotah eyóyó aitaráire.

⁷ Itega kaweqtaq mía míaconsabé moke Másérónía marákórápéqte Sísa tagariáh kéreq Ákáia marákórápéqte Sísa tagariáh kéreqka irera, Mina tahnsanonehe iwíáhowe.

⁸ Itega itene Wahnah éhweh Másérónía marákórápéqte kéreq Ákáia marákórápéqte kéreq teriátówe. Íre peh morá mi kegá írátówe. Írakaumo. Itega Manikánsabe aiq pútare ató ehweh mah kehiná kéhínánká írátówe. Moke aiq írátó puaq itega mónkakáq íre teriátáúne.

⁹ Iteba suraunaraq itega kawerue mehweh aitarówe. Itega péhepehe maniká aiq sueq aiq pútaq Maniká kétówe. Webataq aiq pútaq Maniká ména oga mía míai aníne iwíáhéq wene arambehri miraowe. Seyega mi ehwéh tei teinowe.

¹⁰ Manikáne ahninkáwá íópeqte tuina tanáhráqsábé áwénunowe. Mókakewe Manikánka ahbabáq ke kamah arinawire. Sísa itene ahbabáqsabe pukúwana Manikánka we oganúq atowe. Oganúq atowana wega ite kaweraito púana mókake Manikánka ite íre kamah ainkéhe.

2

Poraga Tésárónáika suwahpeq miraú arámbéhríyábé éhwéhne.

¹ Nánuwahrah Sísa tagariáh kéó, iteba míarauna arámbéhrí íre abehq arámbéhríuraage. Minawé ite tagariáhwe.

² Iteba íre surautaq Pírípái suwahpeq míaraunara mó kegá iubiꝓ marera íwíoqnarowe. Minawé ite írátíáhwe. Iteba surautaq Maniká Iteriboga págege aítarái puaq itene ehwehnsabé suwahrieh keyábé íre áhreia peh wene kaweq ehwéh págegeue íwáhnoruraune.

³ Itega íwáhnoruraunawe áhwára áhwára ehwéh íre teiátáúne. Ahbabáq ehwehmé péhe éhwéhmé íre teiasa peh tábúsoqme íwáhnoruraune.

⁴ Manikánka itene irupipeqté íwíáh tagéna kawerowe éna itensabé, Néne kaweq ehwéh koreriéro urainsabé íwáhnoruraune. Íwáhnoréq íre wehukega ehnenehne aítáhnsabé irutaboírúne. Manikánka itene irupipeq tagaríéhnsabé peh morá wega kawerowe aitéhnsabé iuwahbehre.

⁵ Itega ehweh teiátáúnaraq íre ehnenehne aítaráúne. Minawé ite tagaríáhwe. Itene ménsámehnsánsabe ehnenehnenue meyanéhe íwíáh íre uraune. Minawé Manikánka tagaríéhre.

⁶ Itereq mó kereqka ite iwíáh íwíáh aítarónsabéwé íre iuwahbaraire.

⁷ Sísa Karáhéga ite eqmaq íúwátái puaq itega séhréh aito teiátáúnaraq tahirí kaweri irino. Anowagá wene animarí wahnahnéna kawerue auráq matíéhnserah iteba míaraunaraq pehwehrue íwáhnoruraune.

⁸ Itensabé anotah iruí púaq Manikáne kaweq ehwéh teiátáúne. Itega íre peh teiátáúnayabé itensabé anotahtaq irutaboírurauna puaq séhréh aitanehéq iubiꝓ suahráhi arámbéhríuraune.

⁹ Itene iyahnabo anímáríno, itega Manikáne kaweq ehwéh teiátáúnaraq itene táhutahuq paiqmaranehéq arambehriuraune. Ineh inehonehoéq itega wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákáq anotah págegeue arambehriuraune. Minawé ite iahreraq kéhre.

¹⁰ Ite Sísansabé aiq pútare atáró kebá míaraunaraq itega íre ahbabária peh kaweqtaq mía míauraune. Minawé itereq Manikánseq tagaríáhwe.

¹¹ Sibowágá wene animarí kawerue síwáhnorinserah itega pehwehrue íwáhnoruraune. Minawé tagaríáhwe.

¹² Ite kaweq iwíáh aiteq itene irupipeq eyoyóinkehéq íwáhnoruraune. Itensabé teiunawe Manikánka wahnah wahnahnirabeq áhnte kawéq mápére. Wegá ite mitaq míagehéna omaq itéhre. Minayabe, Wegá kaweqtaq mía míainserahnue mía míaoro ue pagu pagunéq teiátáúne.

Mó kegá Sísa tagaríáh ké síwíoqnarowara peh kaweqtaq míaro ehwéhne.

¹³ Itega Manikáne ehweh teiátáúnaraq írátówe. Írátótaq peh wehukene ehwehne íre iwíáhurowe. Írakaumo. Peh Manikáne ehweh mire íwíáhurowe. Mira íwíáhuronsabé itega púrerúnaraq Manikánsabe iwíáh íwíáh atone. Mi ehwéhmé aiq pútaq Manikáne ehwehne. Itega Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atarónsabé mi ehwéhnká séhréh aítaráire.

¹⁴ Itene iyahnabo anímáríno, itega Súría marákórápéqté Maniká tagaríáh ké tahnsa úkurowe. Asiu kegá mitaq Sísa Karáhé tagaríáh ké síwíoqnarowe. Segá síwíoqnaronserah iteruwahrahga moq íwíoqnarowe.

¹⁵ Asiu kegá Manikáne ehweh iraru ke subiq súówe. Segá itene Wahnah Sísa subiq suera ite íwíoqnéra kaqíúwówe. Segá Maniká awahbeh sansá anteruera mah kehiná kéhínané naruo úkurowe.

¹⁶ Nahnso kegá Sísansabé aiq pútare atera oga mía míaiagehéq itega Manikáne ehweh teriátáúne. Teriátáúnaraq Asiu kegá itensabé ahqáho aitera íwíoqnarowe. Minayabe sene ahbabáq kagaéna áhnte káráire. Amahnága Manikánka sensabé anotah abíáhnsá arítéhre.

Poraga Tésárónáika kebá koragéyabe awahbó ehwehne.

¹⁷ Itene iyahnabo anímáríno, menah Asiu kegá kaqíúwátótaq iteba íre méq sibowágá wene animarínsabé sirutaboírinserah itensabé anotahtaq irutaboíruraune. Itensabé íre

ibitarusa peh iteba kouwekue tagéyabe iuwahbaraire. Iteba pokoneheéq mótaq mótarue ah kabaréq iwíáh kikiruraune.

¹⁸ Ite koragéyabe iuwahbarairana íné Poraga mónkakák mónkakárue ah kabarurauge. Kabaruraugana owainawanka ite saiqnaiúwátáire.

¹⁹ Itega Sísá kawerue kéréhwe. Minayabe itene Wahnah Sísá tuinagake itene irupipeq eyoyóinae.

²⁰ Itega Sísá kawerue kéréhnsábé iwíáh íwíáhéq itene irupipeq anotahtaq eyoyóire.

3

Poraga Tímóti Tésárónáika ke séhréh aritankeheéna eqmaq auwo ehwéhne.

¹ Itensabé iwíáh kikiréq iteba moke íre korahúnayabé itega Tímóti eqmareta ínéreq Sáirareqka itebataq Áténi suwahpeq míarauye.

² Tímótiwe Manikáne arambehri aní míre. Itereq wereq moraráq arambehriuraune. We Sísá Karáhéne ehweh síwáhnori aní míre. Wega ite íwáhnorinkeheéta eqmatáúye. Itega Sísane sánsá kawerue miraigeheéna págege aitena íwáhnorinkehe.

³ Mó kegá ite íwíoqnehrataq ite iwíáh kikiréta Sísane sánsá súéhoéta Tímótiga séhréh aitankeheéta iteba eqmatáúye. Sísane sánsá mirao puara mó kegá ite íwíoqnaneherawoe. Minawé ite aiq tagariáhwe.

⁴ Iteba míaraunaraq, Mó kegá ite íwíoqnaneherawoe aiq teiátáúne. Itega aiq teiátáúnanserah menah íwíoqnarowe. Minawé tagariáhwe.

⁵ Minayabe ínéga mó íre áwénunorahinsabé Tímóti eqmatáuge. Owainawanka áhwárawe tagéna túbáh agoro teíraq wene ehweh sehgiowámo. Sísane sánsá ambubu atiahwamo íwíáhurauge. Itene arambehri abehq náneq úkíneho. Minayabe Tímótiga koragéna teinkeheéna eqmatáuge.

Tímótiga kaweq ehwéh Pora teawuwana iwíáh íwíáhú ehwehne.

⁶ Amahnága Tímótiga kouwekuraitaq ite éhweh teiátáire. Itewe Sísansabé aiq pútare atáro sansá ambubu atawéq mó keyábé irutaboírarítáhwe uraire. Ínéreq mahtaq míáh kéreqka itensabé iwíáhue irutaboíréq ite tagéyabe iuwahbehre. Mira únanserah itega moq ite tagéyabe iuwahbehre urairaq írátáúnaraq irupipeq eyoyóuraire.

⁷ Itene iyahnabo anímárino, mó kegá ínéreq mahtaq míáh kéreq íwíoqnarowana íéruraitaq itega Sísansabé aiq pútare ateq kéréhnsábé itene iru eyoyóire.

⁸ Itene Wahnahne sánsá kawerue sehgiónsábé iru anotah kawérire.

⁹ Minayabe itene kaweq sansánsábé iwíáhéq Manikánsabe kaweróne ateq wensabé iwíáh íwíáhúne.

¹⁰ Ite koragéyabe iuwahbehre. Itega íre tábúsoqme íráh éhwéh íwáhnoréyabe iuwahbehre. Minayabe ahriahri wehekáhnkákák inokáhpeqkákák púreq aruqarurúne.

Poraga se koragéyabe Manikánka séhréh atankeheéna púrerú ehwehne.

¹¹ Iteba konayabé Maniká Iteriboreq Sísá itene Wahnahnséqsabé, Séhréh aítáhtao ue púrerúne.

¹² Itensabé anotah irútábóirúne. Mina únanserah iteitereq ómi kehinánseqsabé anotah irútábóirigeheéq itensabé púreraitone.

¹³ Itega mirairataqmé Manikánka págege aitahnaraqmé kaweqtaq mía míaiagehe. Mókake itene Wahnah Sísareq ómi wensabé aiq pútare atáh kéreqka kiwekue tuigéhe. Mitaqkake ite Maniká Iteriboba míanehe irataq íre ahbabária peh kaweqtaq míagehe.

4

Mó kené ahre weh abariiyehboq pehragahro i ehwéhne.

¹ Itene iyahnabo anímáríno, itega Manikáne kaweq sansá íwáhnoruraunaq ahtebéq mira aruqaruowe. Itene Wahnah Sísa áwírue teiníe. Mina onserah ahriahri kawerue miraiagehéq pagu pagunéq teiátáúne.

² Sísa itene anotah wahnáhnká teriéro urainsabé wene sánsá íwáhnoruraunaq ahtebawerue.

³ Mó kené ahre weh abariiyehboq pehragéq peh kaweqtaq mía míaoro. Minawé Manikáne sansáne.

⁴ Itene ahbabáq íwiáh sueq tabasíwe méq Maniká awahbeh sansánoro.

⁵ Maniká íre tagariéh ánínká ahre ahrari tagéna, Pehipi abariinie íwiáhire. Itega mina tahnsaniyeho.

⁶ Mó aniné ahre abari anímé mi ininé awehkawa moq ahbabáratéhre. Itene Wahnah Sísa mina tahnsa áhbábáq ké kamah arinawire. Minayabe menahmé págegeue teiátáuge.

⁷ Mina tahnsa áhbábárigheéna Manikánka ite íáhrabéna omaq itaráiro? Ahqáho. Írakaumo. Peh kaweqtaq mía míaigeheéna íáhrabéna omaq itaráire.

⁸ Mi ehwéhnsabé anetaníbo íwiáho kegá íre peh wehukene ehweh anterúáhwe. Írakaumo. Segá Manikáne ehweh anterúáhwe. Manikánka ite séhréh aitankeheéna Wenawa iteba eqmataire.

Peh kaweq sansánoro i ehwéhne.

⁹ Sísa tagariáh keyábé irutaboire ehwehmé Manikánka aiq íwáhnori puag itega mi ehwéh íre sehiranue teienéhe.

¹⁰ Itewe Másérónía marákórápéq Sísa tagariáh keyábé irutaboirowe. Itene iyahnabo anímáríno, ahriahri irutaboiroro éq pagu pagunúne.

¹¹ Pehwehrue mía míaoro. Íre itereq wehgaq naneqme pehragéq peh iteitene naneq auráq matiáthro. Taoraho iyehboq ibobiah taebewe arambhioro. Mi ehwéh aiq teiátáuge.

¹² Mirairataq Sísa íre tagariáh kegá itene sánsá tagéra kaweq ke wóe éra itensabé íwiáh íwiáh aitagéhe. Mirairataq ite tabonah ke íre míagehe.

Itene Wahnahka kiwekue ite tumeirankéhe i ehwéhne.

¹³ Itene iyahnabo anímáríno, itega kawerue iragéhboq pukia ké ehweh teienéhe. Íre ahtebah kegá pusa keyábé ibitunatúnáno serahnuyehboq teienéhe.

¹⁴ Sísa pukéna oga úkúnsabe aiq pútare atone. Ai q pútare ateq ite tagarionawe wensabé aiq pútare ató ke pukotaq Manikánka oganúq sitankéhe. Sísa tuinagake wereq sereq moraráq tuoneherawoe.

¹⁵ Itene Wahnahka íwáhnorurai ehwéh teienéhe. Itene Wahnah Sísa tuinagake ite oga míona kegá pukia ké íre kiotaikorahúne. Írakaumo.

¹⁶ Mitaqkake Manikánka anotahta q sawaiinae. Íópeqté kéné wahnahnka moq sawaiinae. Manikáne pembiáhnka anotahta q ehwehninae. Ehwehnínaraq itene anotah wahnáhnká íópeqté tuinawire. Tuinaraq wensabé aiq pútare atera pukuro kewé ebeq irigigehe.

¹⁷ Anehe íópeqté kegá ite oga míona ke tumeiqmera itene Wahnahpa móitagéhe. Íópeq írábúyá kéhrabeq irigira kereq moraráq kie kiuqmianéhe. Mitaq itene Wahnahseq piehgionéhe. Piehgiónaraq weba ahriahri mía míaonehe.

¹⁸ Itereq íréhra kereqne irupipeq eyoyóinkehboq mah ehwéh terieq moraráq íwiáh íwiáthro.

5

Sísa tuina tanáhráqsabé kawerue sokahue méq áwénunonehe i ehwéhne.

¹ Itene iyahnabo anímáríno, wega tuina wehekáhmé itega íre sehiranue teieráhúne.

² Inokáhpeq wehukega sene ménsámehnsá íre wahnahno tanáhráq aebó ánínká sire. Mina inserah itene Wahnah tuina tanáhráq sinawire. Minawé ite tagaríáhwe.

³ Mitaqkake wehukega mahra íwíáhéra, Amahnága peh kaweq tanáhráre. Ite peh kaweqtaq míone íwíáhigehe. Iwíáhirataq íre kaweq sunúqká seba apubúue séna kamah arinkéhe. Kía míéh ínínká ani maqmianaitaq apubúue érire. Mina inserah mi tanáhráq apubúue sinawire. Apubúue sína puara wehukega íre pehbeheráh pokorahowe.

⁴ Itene iyahnabo anímáríno, aebó ánínká apubúue sinserah Sísaga apubúue tuinawire. Ite íre sunkíkírabeqte ké míáhwe. Minayabe mi wehekáh sína tanáhráq íre áhtenigehe.

⁵ Ite wéhékáh peh téhrehabeq kaweqtaq mía míao ke wóe. Ite íre inokáhpeq sunkíkírabeq míona ke úne.

⁶ Minayabe íre irasa kégá sugáhnserahniyehboq peh tótuqméq uqmatianehe.

⁷ Suga sugao kegá inokáhpeq sugáhwe. Píah nah kegá inokáhpeq múguwahgu agowe.

⁸ Ite wéhékáh nogó ké tahnsa ké míona puaq tabasíwe míaneheqmúne. Itega Sísansabé aiq pútare ateq mó keyábé irutaboironene. Minawé itene tehne tahnsane. Sísaga ite kaweritáráinsabé mókake ite tumeirankéhe íwíáhúne. Mira íwíáhwé itene káhpahraté miraia ayáhúq tahnsane.

⁹ Manikánka ite anotah kamáh ainieéna íre omaq itaráire. Írakaumo. Itene Wahnah Sísá Karáhéga ite kaweritena mókake tumeirankeheéna omaq itaráire.

¹⁰ Ite oga míáhnaraq Sísaga tuinabirapómo. Ite pukonaraq tuinabirapómo. Wegá itene ahabáqsabe pukú púana tuinagake weba oga mía míaoneheqmúne.

¹¹ Iteitene irupipeq eyoyóinkehboq mi ehwéh we teawíoro. Menah itega aiq mirauronserah mókakeakáq moq mira aruqaruroro.

Ite moke kaweq sansá miraigeheéna Manikánka séhréh aítáhráhi ehwéhne.

¹² Itene iyahnabo anímáríno, ite íwáhnorigeheéna Manikánka itetaq wahnah ke omaq sitaráire. Ite Sísane sánsá ahtebéq kawerue sehigigeheéra arambehriue íwáhnorowe. Sensíwíq pankereq sensabé iwíáh iwíáh arítáhiro.

¹³ Sega mi arámbéhrí miraonsabé irutaboirue sensabé iwíáh iwíáh arítáhiro. Iteite peh morá iwíáhéq pehwehrue míáhiro.

¹⁴ Itene iyahnabo anímáríno, teiéna ehwéh irátíáhiro. Taoraho keyábé, Kawerue arambehrioro arítáhiro. Áhre keyábé Manikáne ehweh ahrreraq sitáhiro. Mareqmarero ke séhréh arítáhiro. Ómi mi kebá méq uwaréqme ke míáhiro.

¹⁵ Ite ahabáraitéhra kewé íre ahabárarítáhiro. Peh ahriahri Manikáne animarí we séhréh atéhéq pehrápeqte ké moq séhréh arítáhiro.

¹⁶ Ahriahri iru eyoyó ke míáhiro.

¹⁷ Púreq aruqaruroro.

¹⁸ Kaweq sunúq íre kaweq sunúq ahriahri Manikánsabe, Kaweróne ateq iwíáh iwíáh atáhiro. Minawé Maniká awahbeh sansáne. Ite Sísá Karáhé tagaríáh púaq mina tahn-sanoro.

¹⁹ Manikáne Awanka iwíáh aitena miraoro ínawe ahqáho atého.

²⁰ Manikáne ehweh irare kené ehwehnsabé siwiréh ariteq anetaníbo íwíáhiyeho.

²¹ Moke íréhra ehwéhnkákáq wehukene sansánkákáq íwíáhue tagéq peh kaweq ehwéh sehgieq kaweq sansá ambubu atíáhiro.

²² Moke ahabáq sansa pehragahro.

Páhsi parabaginai ehwéhne.

²³ Maniká aru ukiréh ánínká wewega itene iru ukiq itena kaweq iwíáh aítankéhe. Wegá iteiuwankakáq itene irupipeqkákáq itene inonkankakáq wahnahnaitankéhe. Itene Wahnah Sísá Karáhéga tuinagake ite íre ahabária peh kaweqtaq míagehe.

²⁴ Omaq itarái anínká séhréh aítankéhe. Wegá irari ehwéhmé ahriahri sehgi áni púana séhréh aitena mirainawire.

²⁵ Itene iyahnabo anímárino, itensabé púreraitáhiro.

²⁶ Ómi mitaq Sísa tagaríáh ké mehweh arítáhiro.

²⁷ Sísa tagaríáh ké moke iragéhboq mah pahsí sáhnsáhóro. Itene Wahnah áwírue sáhnsáhóro teíúge.

²⁸ Itene Wahnah Sísa Karáhéga ite arutaboirena séhréh aitéhre.

2 Tésárónáika

Ebeq sáhnshwe ahtebé ehwehne.

Táhmao Tésárónáika suwahpeqte kégá Sísaga tuina tanáhráqsábé múguwahgu iwíáhéra, Wega aiq kowekuraire ue síwáhnoruwe. Poraga mi ehwéh irena mi kegá aiq pútaq ehwéh siahtebageheéna mah pahsí sehiranúwe. Wega sensabé, Péhe éhwéh pehragéq taora-hoiyehboq Sísá itene Wahnahne sánsá tauntahunue sehgióro ue mah pahsí sehiranúwe.

Poraga Tésárónáika suwahpeqte ké anehe siu pahsíe.

¹ Ite apáhránító íwíq Pora, Sáira, Tímóti, míone. Itene páhsi sáhnshwe tagahro. Tésárónáika suwahpeqte Sísá tagariáh kéo, itewe Maniká Iteriboreq Sísá Karáhé itene Wahnahnseq moráráq mía míaowe.

² Mía míaonsabé Maniká Iteriboreq Sísá Karéhéreqka ite séhréh aitera itene iru ukiq itagéhe.

Íre kaweq sunúqkákáq Sísá tagariáh kégá wene sánsá kawerue sehgiro ehwéhne.

³ Itene iyahnabo anímáríno, Sísane sánsá aiq kawerue ahtebéq tábúsoqme sehgirowe. Itega wensabé wensabé arutaboiratéhowe. Menah peh ákáhtaq ahtebéq irutaboirurowe. Amahnága anotahtaq ahtebéq irutaboirurowe. Minayabe itensabé ahrreraq matawéq Manikánsabe kaweróne ateq iwíáh iwíáhúne.

⁴ Íre kaweq sunúq mó kegá íwíoqnarotaq itega Sísane sánsá kawerue ambubu atawéq sehgirowe. Anetaníbo iwíáh íre iwíáhia peh Sísansabé aiq pútare ateq wene sánsá tábúsoqme miraowe. Minayabe ite mó kehiná suwahpeq Maniká tagariáh kéreq míonaraq itene kaweq sansá teri terinúne.

Sísaga tuinagake we íre tagariáh ké kamah arie ehwéhne.

⁵ Sísane sánsá sehgiro puara mó kegá íwíoqnahwe. Minayabe Manikánka itensabé, Kawerowe aitahtaq mókake wega wahnahnirabeq awaq miagéhe. Wega wehuke saraqme sainsuahnarag peh tábúsoqme mirainkehe.

⁶ Manikánka peh tábúsoqme sansánue ite íwíoqnah ke ehweh págegeue kamah arinkéhe.

⁷ Sísaga íópeqté tuinagake itereq itereqne íérime parabaruankéhe. Mitaqkake itene Wahnah Sísareq wene págege íópeqté kéreqka anotah iróbínánínaakák tuoneherawoe.

⁸ Túírataq ite Manikánsabe iuwahriehre éra Sísá itene Wahnahne ehweh íre sehgió ké anotahtaq kamah arinawire.

⁹ Kamah arinara se itene Wahnah míéhrebeq ahriahri íre míaneherawoe. Wega téhrehrabeq págegeue arambehriirabeq íre míaneherawoe. Se peh iraipéq ahriahri méra síérínayabé kamah oneherawoe.

¹⁰ Sísá tuina wehekáh we tagariona ke, wensabé aiq pútare atona kegá wensabé anotahtaq iwíáh iwíáh atanéhe. Itega teiátáuna ehwéh Sísá éhwehnsabé aiq pútare uro puaq ite moq mitaq méq wensabé iwíáh iwíáh atagéhe.

Sísá tagariáh kégá wene ehweh kawerue sehgiheéra púreru ehwéhne.

¹¹ Mókake sína tanáhráqté náneqsabé iwíáhéq itensabé púreréq, Séhréh arito ue púreraita aitaúne. Manikánka ite omaq itena, Kaweq sansánoro aitaráire. Ite Manikánsabe aiq pútare ateq kaweq arámbéhríoneheqmúne urowe. Itega moke wega teiu naneq kawerue miraigeheéna págege aito ue púreraitone.

¹² Itene anotah Wahnáh Sísá áwíq pankereq wensabé iwíáh iwíáh atageheheéq púreraitone. Wene sánsá kawerue mirairataqmé Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísá Karáhéreqka iteíwíq pankerera kawerowe aitera ite séhréh aitagéhe.

2

Manikáne ehwehnsabé awahrieh aní éhwehne.

¹ Itene iyahnabo anímárino, itene Wahnah Sísa Karáhéga tuinagake itereq míageheéna tumeirankéhe. Mi tanáhráq múguwahgu iwíáhiyehoéna kawerue irageheéna teiníe.

² Mi wehekáh aiq sótaikuraire e ke míáhwe. Mó anínká iwíáhéna, Manikáne Awanka iwíáh aintaráime aiq sótaikuraire uraire. Mó anínká Manikáne ehweh síwáhnoréna, Ai q sótaikuraire uraire. Mó anínká péhenéna, Ite Porarehga páhsiipéq mi wehekáh aiq sótaikurai ehwéh aiq sehiranurowe uraire. Sene ehweh írátíówana iwíáh kikirirana irupipeq íre kawerínehboq Sísa aiq tutaire uro ehwéhnsabé íre aiq pútare arítáhiro.

³ Péhe éhwéhnsabé aiq pútare arítéhboq írátíáhiro. Sísa tuina wehekáhmé íre pehipi tuinawire. Írakaumo. Ebeqme áhnte saiyo kegá Sísa sáne sánsá suera wensabé ahqáho ataneherawoe. Mitaqkake Manikáne ehwehnsabé awahrieh anímé, iraipéq míanaína anímé ábóraraginawire.

⁴ Áhnte kegá, Mina itene maniká míre éra iwíáh íwíáh atáhwé. Ábóraragína anínká moke mi naneqsabé ahqáho inawire. Minawarimé abehq nánere éna wenáwíq pankerena ínébataq anotah aní múge inawire. Manikánsabe iwíáh íwíáh atona nahtápéq kiwéna, Íné Maniká múge inawire.

⁵ Iteba míarautaq mah ehwéh aiq teiátáuge. Minawé aiq ibitagiro?

⁶ Mi aní amahnága íre ábóra q míahrahinsabé tagaríáhwe. Manikánka mi tanáhráq aiq awehra q mire iwíáhínaraqmé we ábóraraginawire.

⁷ Amahnága ahkaragára sansámárimé peh kopípéq kéhre. Ahkaragáraga saiqnariéh anínká pokínaraq mi sansá ábóraraginawire.

⁸ Téhwé Manikáne ehwehnsabé awahrieh anínká ábóraragínana anehe Sísa tuinae. Itene anotah Wahnáh téhreh naneqkákáq tuinaraq wene áwéhipeqté éúqká mi aní tabiqsuankéhe. Téhreh naneqka mi aní íre kaweraruawire.

⁹ Manikáne ehwehnsabé awahrieh aní sínaraq owainawanka págege atahna puana wega péhe ótáq sánsánkákáq íre miraorahi sansánkákáq mirainawire.

¹⁰ Mi anínká áhnte ahbábáq sánsá miraéna iraipéq pokira keyábé wene péhe sánsánsabé, Ai q pútare aintáhiro aritanawire. Sega ai q púta q ehwéh Manikáne kawerarite ehwehnsabé suwahriáhna puara mi aniné péhe sánsánsabé ai q pútare atera iraipéq pokigehe.

¹¹ Minayabe Manikánka sene iwíáh íre kaweraritanáe. Sega ai q púta q sansánsabé, Ite iuwahriehre ira puana Manikánka péhe sánsánsabé ai q pútare atáhiro inae. Minayabe se péhe sánsánsabé ai q pútare atagéhe.

¹² Sega ai q púta q ehwéhnsabé íre ai q pútare atera peh ahbabáqsabe suwahbáhna puana Manikánka anotah ehwéh aritena sainsuanawire.

Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna ai q omaq ito ehwéhne.

¹³ Itene iyahnabo anímárino, Manikánka itensabé arutaboiraitéhre. Itega íre ibitarusa peh itensabé iwíáhéq wensabé iwíáh íwíáh atone. Wega ite meirena kaweraitankeheéna téh omaq itowana Wenawanka ite kaweqta q míageheéna moq omaq itowe. Itega wene ehwehnsabé ai q pútare atáro puana Manikánka kaweraitáaire.

¹⁴ Itega teiátáúna ehwéh ai q pútare aitáronsabé itene Wahnah Sísa Karáhé téhrehnkákáq míéhraq pokigeheéna omaq itowe.

¹⁵ Minayabe iwáhnorurauna sansá ambubu atíáhiro. Itene iyahnabo anímárino, mi sansá íwéhipeqté éhwéhnkákáq páhsiipéqté éhwéhnkákáq iwáhnoruraune. Mi ehwéh kawerue ambubu atíáhiro.

¹⁶ Itene Wahnah Sísa Karáhéreq Maniká Iteriboreqka itensabé sirutaboiróye. Sega itene irupipeq ai q kaweraitároyansabé itene irupipeq ahriahri eyoyóinae. Ite séhréh aitera oga mía míaoneheqmúne iwíáh aitáráóye.

¹⁷ Itega kaweq arámbéhríeq kaweq ehwéh irarigeheéra sega ite kawerue séhréh aitera págege aitagéhe.

3

Manikánka ite séhréh aitankéhboq púreraitáhro i ehwéhne.

¹ Itene iyahnabo anímáríno, mó ehwéh kéhre. Sísá itene Wahnahne ehweh abae aginkehboq itensabé púreraitáhro. Itega mi ehwéh téh írátótaq kawerue ireq ambubu atiarowe. Mó kegá mina onserahnigehboq púrerarítáhro.

² Sísane ehweh teriunaraq mi ehwéhnsábé mó kegá aiq pútare atáhwara mó kegá íre aiq pútare atáhwe. Íre aiq pútare atáh ké ahkaragára ahbabáq kega iubiýehboq púreraitáhro.

³ Itene anotah Wahnáhnká anetaníbo íwíáh íre iwíáhia peh kawerue wahnahnaitankéhe. Owainawanka ite ahbabáraithehoéna itene anotah Wahnáhnká séhréh aitena págege aitankéhe.

⁴ Sehgióro urauna ehwéh aiq kawerue sehgiówe. Itega iwíáhúnawe, Mókakeakáq kawerue sehigéhe íwíáhúne. Itene Wahnahnka mi iwíáh aitéhrana irupipeq kawerire.

⁵ Itene anotah Wahnáhnká iwíáh aitahnaq Manikánka arutaboiri sansá iahtebagehe. Sísá Karáhéga wene arambehri ambubu atawéna kawerue sehgiunserah miraigehe.

Ómiga arambehrioro i ehwéhne.

⁶ Itene iyahnabo anímáríno, itene anotah Wahnáh Sísá Karáhé áwírué teiníe. Táhmaro Sísá tagaríáh kegá taorahoéra íwáhnorurauna ehwéh anterúáhwe. Mina tahnsa kéreq íre míáhro.

⁷ Ite tagaríáhmé iteba míaraunaraq íre taorahouraune. Itega miraurauna serahnoro.

⁸ Iteba míaraunaraq itene tópah pehipi íre naraune. Írakaumo. Inokáhpeqkákáq wéhékáhnkakaq págegeue arambehriuraune. Iru págege aitéhoéq íre ineh inehia itene táhutahuqsabé arambehriuraune.

⁹ Íwáhnorúnayabé itega táhutahuq náíéro irarurauno? Írakaumo. Náíéro íre iraruraune. Itega arambehriurauna sansá tagéq mina tahnsanigeheéq mirauraune.

¹⁰ Iteba míaraunaraq mahraréq, Arambehriyabé taorahoi aní tópah íre náíéro uraune.

¹¹ Amahnága ite táhmaro peh taorahoéq íre arambehriowe. Peh íre itereq wehgariraraq irare irareowe. Minayabe mó kegá teiátówaq írátáúne.

¹² Itene anotah Wahnáh Sísá Karáhé áwírué taoraho keyabé mah ehwéh teriéro aitone. Mahraréq, Itene táhutahuq mewe nagehboq tabasíwe méq kawerue arambehrioro teriéro.

¹³ Itene iyahnabo anímáríno, kaweq sansá miraéyabe taorahoiyehboq peh ahriahri mira aruqaruroro.

¹⁴ Mah pahsípéqté éhwéh anteruahna aní peh áwé tagahro. We ayehitawiankéhboq pehragéq weba íre kowíáhro.

¹⁵ We naruo aní míre íwíáhiyeho. We iteruwahrah aní púana wega tábúsoqme iwíáhinkehboq peh kaweq sansánúno págegeue teawéro.

Iru ukiq itahráhi ehwéhne.

¹⁶ Itene anotah Wahnáhmé iru ukiq itahráhi aníne. Kaweq sunúqkákáq íre kaweq sunúqkákáq ahriahri wega itene iru ukiq itahráhire. Wegá itene iru ukiq itena iteba mía míainkeheéq púrerúne.

Porane páhsi parabaginai ehwéhne.

¹⁷ Íné Poraga amahnága ínénéne niyahtate mahna parabaginai ehwéh sehiranuge. Moke ínégá íátáu pahsí mahna tahnsa séhírá káráire. Mahna tahnsa séhírámé peh ínénéne sehírá míre.

¹⁸ Itene anotah Wahnáh Sísá Karáhéga ite moke séhréh aitéhre.

1 Tímóti Ebeq sáhnsahwe ahtebeé ehwehne.

Tímótime anowawé Asiu iní míowana wenabowe nahnso aní míowe. Poraga Tímóti áwáhnorúwana wega Porane ehweh tábúsoqme sehgiuwe. Mah pahsíipéq Poraga Tímótiinsabé mahrarue teawena, Péhe éhwéh irare keyábéwé, Manikánsabe iwíáh iwíáh ate sansánsábéwé, Sísá tagariáh kéréq wahnahno keyábéwé, Sísá tagariáh ké síwáhnoréna kaweq sansá sehgieyabewé, orenínsó kéweinínsó séhréh ariteyabewé, tauntahunue arambehriéyabewé, móneyabé kawerue iwíáhéyabewé, áwáhnorúwe. Poraga mah ehwéhnikákáq mó ehwéhnikákáq mah pahsíipéq sehiranúwe.

Poraga Tímóti ebeq awu pahsíe.

¹ Tímóti, íné Porane páhsi sáhnsahwe tagáhnó. Sísá Karáhéreq Maniká ite kaweraitéh ánínseqka, Sísá éhwéh kosíwáhnorúno aintera eqmaq núwátóye. Mókake Sísá Karáhéba kaweq matábúrápéq oga mía míaonehe iwíáhúne.

² Ínéga Sísá éhwéh áwáhnorurautaq ahtebarona puah are nénahni úkurone. Maniká Iteriboreq Sísá Karáhé itene Wahnahnseqka are séhréh atera sirutaboiratera arene aru ukiq atagéhe.

Péhe éhwéhnsábé ahqáho ataneheqmúne i ehwéhne.

³ Íné Másérónía marákórápéq pokinaurautaq arensabé, Épésá suwahpeq míahno éna amahnága moq mitaq míahno teawúge. Táhmaro areba míáh kégá péhe éhwéh síwáhnorowe. Arega mi keyábé, Itene péhe éhwéh mó síwáhnoriyehboq túbáh agoro terio.

⁴ Áwahe ehwehnikákáq sigaqnaréh síwíqmari iwíáho ehwéhnikákáq síwáhnorowara íráh kégá ehwehowe. Mina tahnsa éhwéhnikáwé peh múguwahgu iwíáh aritahnara Manikáne sansá íre ahtebahrahowe. Minayabe, Túbáh agoro terio. Sísansabé aiq pútare atéhranka ahtebahrahowe.

⁵ Kawerue síwáhnorinaraq íréhra kegá ahbabáq íre miraia sirupipeq mó keyábé sirutaboiraritagéhe. Sirupipeqté áhbábáq sánsánsábé íre sirutaboiréra peh kaweqtaq míéhriansabe sirupipeq pehwehrue míagehe. Sísansabé aiq pútare atéhra puara mó keyábé sirutaboiraritagéhe.

⁶ Táhmaro kegá mi kawéq sánsá sinehepeq suera peh seyene iwíáhéra peh abehq éhwéhmárinowe.

⁷ Sega Manikánka sehgióro ú ehweh síwáhnoréyabe suwahbówe. Ite aiq ahtebone iwíáhéra síwáhnoro ehwéh sirupipeq íre irasa pehipi irare irareowe.

⁸ Ite tagarionawe Mósísiga sehgióro ú ehwehniká wehukene ahbabáq sansa sokigiorahi ehwéhne. Mi ehwéhniká ahbabáq sansa sokigi inkeheéna Manikánka mi ehwéh omaq atowe. Mi ehwéhniká miráinaraq aiq kaweq ehwéhne atone.

⁹ Mósísiga sehgióro ú ehwehmé íre peh morá kaweq keyábé sehgióro irarúwe. Írakaumo. Wene ehweh anterúáh kéwé, píribahri kéwé, Manikánsabe suwahrieh kéwé, ahbabáq kewe Manikáne sansánsábé suwahriehre éra peh mah marákóipéqté sánsá sehgió kéwé sinoibo subiq súáh kéwé mó ke subiq súáh kéwé moke mina tahnsa keyábéwé mi ehwéh irarúwe.

¹⁰ Mó kené ahre weh abariira kéwé wehukeníká mó áwáhu wehukení ahkaragára sansá mirao kéwé mó kené animári aebóo kéwé péhe éhwéh irare kéwé mó keyábé péhepehe aritewé moke mó íre kaweq sansá mirao keyábé Mósísiga sehgióro ú ehweh teriuwe. Moke mina tahnsa ahbabáq kégá aiq pútaq ehwéh anterúáhwe.

¹¹ Aiq pútaq ehwéhmé íre mó ehwéhne. Írakaumo. Peh morá Manikánka korerio teniátái ehwéhne. Ínéga wene kaweq ehwéhmé teriú ání múge. Mi ehwéhniká, Maniká págege

anínéna anotah tehrehabeq mía míai aníne teíre. Minayabe iwíáhéna wensabé iwíáh iwíáh atóge.

Manikánka wensabé arutaboírúnsabe Poraga kaweróne ato ehwéhne.

¹² Itene Wahnah Sísa Karáhéga wene arambehri mirainkeheéna eqmaq núwátáire. Ínéga kawerue arambehrinawire iwíáhéna págege aintáráire. Minayabe kaweróne atóge.

¹³ Íné Sísa íre tagariarautaq íné wene naruo aní míarauge. Wene naruo aní ména wensabé áwioqnéna éhruru atáráuge. Wensabé íre aiq pútare atena peh múguwahgu aní ména mi ahabábáruaugana wega ínénsabe arutaboíraintena insahwé aintáráire.

¹⁴ Itene Wahnah Sísa Karáhéga iwíáh aintena íné anotah sehréh aintárái puana wensabé aiq pútare atena nirutaboíruraugae.

¹⁵ Ahababáqka ite saiqnariaraitaq Sísa Karáhéga ite meirena kaweraitanieéna mah marákóipéq tumíowe. Tumío ehwéhmé anotah kawéq éhwéh púaq ómiga aiq ahte-bahrahúne. Ahtebéq aiq pútaq ehwéhne irarúne. Áhnte ahababáq ké míáhwana ínégá ahababáq aní míaraugana néne ahababáqka moke mó kené ahababáq kiotaikuraire.

¹⁶ Kiotaikurairara mah kehiná kéhínánká, Sísa ahriahri uwarena aní míéhre tagage-heéna wega ínénsabe arutaboíréna kaweraintáráire. Kaweraintáráirara wehukega íné tagéra iwíáhéra, Ite moq kaweraitahráhire éra aiq pútare atéhransabé oga mérapeq awaq miagéhe.

¹⁷ Manikámé we mía míai Wahnáh míre. We íre pukorahi aníne. Wehukene siuranka Maniká íre tagahrahowe. Webataq Manikáne. Ahriahri we anotah Wahnáh míéhre éq wenáwíq pankereq wensabé iwíáh iwíáh atone. Ai q mire.

Ahababáq sansansábé ahqáho ate peh kaweq sansá sehgio i ehwéhne.

¹⁸ Tímótio, are nénahni úkurone. Manikáne ehweh iraruro kegá are éhweh irarurowe. Minayabe sehgie sansa teawiníe. Segá iraruro ehwéh ahrreraq matawé ahababáq sansansánsábé anotahtaq ahqáho ate Manikáne arambehri tauntahunue sehgio.

¹⁹ Manikáne sansá ambubu atawé kaweqtaq miéhnaraqmé arene aru ukiqme míaniewóne.

Táhmáro kegá ahababárára siru págegeuronsabé anetaníbo iwíáhéra Sípane sánsá sine-hepeq sutowe. Sinehepeq sutonsabé abehq úkurowe.

²⁰ Mina tahnsanuya aníte sensíwíq Íménúsireq Árékásántareq miéhye. Segá Manikánsabe éhruuuyansabé owainawanka anotahtaq kamah arinara siahtebageheéna owainawapa míáhtao arítóge.

2

Ómi keyábé púrerarítáhiro i ehwéhne.

¹ Téhwe sehgie ehwéh teawiníe. Ómi keyábé mahraoro terio. Manikánsabe kaweróne ue iwíáh iwíáh ateq mah kehiná kéhínánsábé iwíáhue púrerarítáhiro. Manikánka séhréh aritankéhboq púrerarítáhiro terio.

² Ite pehwehrue méq tabasíwe méq kaweqtaq míanehboq wahnah kereq anotah anímárinseqsabé púrerarítáhiro terio.

³ Minawé kaweq sansáne. Manikámé ite kaweraitéh aní púana mi sansá miraúna keyábé awahbehre.

⁴ Wega moke mah kehiná kéhínánká aiq pútaq ehwéh ahtebéyabe awahbehre. Ahte-behrataq wega kaweraitahráhire.

⁵ Manikámé peh morá aníne. Wehukega Maniká tagariageheéna mibeq mahbeq arítéh anímé peh morá Sísa Karáhé míéhre.

⁶ Ómi ite insahwé aitanieéna awehraq tanáhráq itene ahababáqsabe pukúwe. Pukúnsabe Manikánka ite sokigiéna, Moke mah kehiná kéhíná kaweraiteyabe nuwahbehre uraire.

⁷ Mi ehwéh síwáhnorinkeheéna Manikánka eqmaq núwátáire. Íné íre péhenia peh aiq pútariahnsanuge. Nahnso kegá aiq pútaq ehwéh irera Manikáne sansá ahtebageheéna koreri terinúno éna eqmaq núwátáire.

⁸ Íné nuwahbeh sansá teawiníe. Arega ómi kehiná suwahpeqte wéhyábé síwáhnoré mahraré, Weho, ibiahnsanome ehwehome pehragéq peh kaweqtaq méq iyahnkara pankeqme púreroro ue síwáhnorúno.

Ahreronsábé kaweqtaq míáhro arito i ehwéhne.

⁹ Mó ahréro síwáhnoro ahréro, tabasíwe méq kawerue inerinerue míáhro. Áhnte awahriq naneq pehragéq peh ábéráhna korósí sukiwe míáhro. Pásésuqme áhnte moné tahnsa korósíwé awahriq naneqmarínsábé íre iwíáh íwíáhoró.

¹⁰ Íre iwíáhéq peh Manikáne ehweh sehgieq mó naneq mó naneq kaweq arámbéhríoro. Íre korósí peh itega kaweq arámbéhríome itene awahriq naneq tahnsa kéhre. Íné Manikáne sansá tagaríoge irari inínká miraínaraq aiq kawerinae.

¹¹ Momiwíorabeq ahreronká íre ehwehnia peh ehiya méra Manikáne ehweh kawerue irera ahtebagehe.

¹² Momiwíorabeq ahre inínká weh wahnahnue síwáhnorineho. Írakaumo. Síwáhnorinehboq peh ehiamé ehweh irankéhe.

¹³ Ahrerono, írátíáhro. Téhwe Manikánka Éhráma mirarena anehe wene ahre Íwi mirarowe.

¹⁴ Éhrámaga owainawane péhe éhwéh íre aiq pútare atowe. Írakaumo. Peh wene ahrega owainawane péhe éhwéh irena Manikáne ehweh anteruowe.

¹⁵ Ahre inínká Sísane sánsá ambubu atawéna mó keyábé arutaboíréná kaweqtaq ména tabasíwe míahnaraqmé aiq kaweq sansáne. Mina tahnsa inínsónká ani maqmaréhrataq Manikánka kaweraritankéhe.

3

Peh kaweqtaq míáh kégá Sísá tagaríáh kéráq wahnahnoraho ehwéhne.

¹ Sísá tagaríáh kéráq wahnahnéyabe awahbeh anímé anotah kawéq arámbéhrí miráeyabe awahbehre. Minawé aiq pútaq ehwéhne.

² Sísá tagaríáh kéráq wahnahné arambehri miraéyabe awahbeh anímé peh kaweqtaq míá míai anínká wahnahnorahire. Peh morá áhré matíéh anímé, tabasíwe míéh anímé, uwaresa anímé, tábúsoqme iwíáhi anímé, nahnso mehwehue kiraboi anímé, Maniká awahbeh sansá kawerue síwáhnorahire anímé, peh mina tahnsa anínká Sísá tagaríáh kéráq wahnahnorahire.

³ Mi arámbéhrí íre wahnahnorahire anínsábé teawiníe. Píah néna múguwahgu aruqaruri anímé, móneyabé arutaboiri anímé, tobeh aruqaruri anímé, ehweh aruqaruri anímé íre wahnahnorahire. Peh uwaresa anímé wahnahnorahire.

⁴ Wene ani ahre kawerue wahnahni anínká Sísá tagaríáh kéráq wahnahni aní míahrahire. Sibowáné ehweh íre irasa pehipi anterúáh anímáriné sibowáwé íre wahnahnorahire.

⁵ Wene ani ahre íre kawerue auráq matiahnaraqmé Sísá tagaríáh kéráq árahue kawerue wahnahnorahiro?

⁶ Peh amahnága Sísansabé aiq pútare atéh anínká íre wahnahnorahire. Peh amahnága aiq pútare atéh anínká wahnahníaraq píribahriéna, Íné anotah aní múge íwíáhinabomo. Íwíáhinaraqmé Manikánka naho owainawa kamah awunserah kamah awinawire.

⁷ Sísá íre tagaríáh kégá, Peh kaweq aníne atáh anímé Sísá tagaríáh kéráq wahnahni aní míahrahire. We íre kaweq aní míre íwíáhirataq sega éhruruirana owainawanka mi aní saiqnarianawire.

Peh morá kaweq sansáno ke Sísa tagariáh kéné morábí matiáh ménsáméhnsátáq wahnahnoraho ehwéhne.

⁸ Peh kaweqtaq méra kaweq iwíáho kegá Sísa tagariáh kéné morábí matiáh ménsáméhnsátáq wahnahnorahowe. Píah naruqnaruro kewé, mó kené ménsáméhnsánsabe aigará pabeki kewé íre wahnahnorahowe.

⁹ Siru ukiqme méra peh Manikáne sansá kawerue ambubu atíah kegá wahnahnorahowe.

¹⁰ Téhwe pehgáriq arámbéhrí sieq áhwárawe tagahro. Tagehrataq kawerue arambehriéra kaweqtaq mía míairataq morábí matiéhra ménsáméhnsátáq wahnahnorahowe.

¹¹ Sene ahrero moq peh kaweqtaq mía mía inínsó miéhrataqmé sensuwehqsonka wahnahnorahowe. Sene ahronká péhe éhwéh íre aritera peh tabasíwe miéhrataqmé sensuwehqsonka wahnahnorahowe. Sene ahronká íre sibitarusa peh kaweq arámbéhríéra mó ke séhréh aritéhrataqmé sensuwehqsonka wahnahnorahowe.

¹² Peh morá áhré matiáh kéwé sene ani ahre kawerue wahnahno kewé mi arámbéhrírátq wahnahnorahowe.

¹³ Sísa tagariáh kéné wahnahnka kawerue wahnahnotaq tagah kegá sensíwíq pankeráhwe. Sensíwíq pankeráhwara kawerue wahnahnéra íre áhreia Sísa Karáhé éhweh pahsuqme teriéwe.

Manikáne sansá áwahewé anotah naneq mire i ehwéhne.

¹⁴ Pehgáriq tanáhrátq areba koraganie iwíáhéna mah pahsí sehiranue áwúge.

¹⁵ Areba íre apubúue konaraq arega Sísa tagariáh kegá momiwírarabeqte sánsámé Manikáne animárínsábé ahreraq matiankeheéna mah pahsí sehiranue áwúge. Maniká oga mía míairaq ite Sísa tagariona ke wene animári míone. Awankátate nah pegiqmáráhnserah ite Sísa tagariona kegá momiwíorabeq aiq pútaq ehwéh pankerone.

¹⁶ Íte kawerue tagarionawe Manikáne kaweq sansá nahomé kopéq kowana Sísa tutai puana amahnága ábóraragire. Wene sánsá áwahewé anotah nanere. Minayabe mah ígónkónká aiq mahraréna,

We wehukení úkúwara wehukega we tagowana

Manikáne Awanka wene sánsá peh kaweq sansáne atowe. Íópeqté kegá moq we tagowe.

Manikánka wene kaweq matábúrápéq tumerena,

Mahtaq anotah Wahnáh ání míahno atowe.

Mó kegá we éhweh mah kehiná kéhíná miáhrabeq teriéwara mah marákó marákóipéqté íráh kegá wensabé aiq pútare átáhwe íre.

4

Péhe éhwéhnká wehukene iwíáh íre kaweraritéhre i ehwéhne.

¹ Anehe tanáhrátqmé táhmaro kegá wahnsane péhe éhwéh irera sehigigéhe. Mó kegá owainawamaríné ehweh síwáhnorirara irera Sísame sánsá suagéhe. Minayabe Manikáne Awanka aiq pahsuqme iraruraire.

² Péhe éhwéh irera sirupipeq múguwahgu agéra ahbabáq sansansábé íre siyehitáhnara peh péhe éhwéh síwáhnorigehe.

³ Péhe éhwéh síwáhnoréra, Mahbiga ahre mewe weh úkiyehboq peh ítaq mahbígáú mía míaoro éra mó naneq tahutáhúq órira míre ahriahri awehrioro éra síwáhnorigehe.

Moke táhutahuqme Manikánka aiq mirarowe. Minayabe wensabé aiq pútare atera aiq pútaq ehwéh írátíáh kegá wensabé kaweróne atera mi tahutáhúq pehipi nahwe.

⁴ Moke Manikánka miraro naneqme aiq kaweq nanere. Minayabe itega íre awehria peh wensabé kaweróne ateq pehipi nanehe.

⁵ Manikánka moke táhutahuq nah naneq mire insabé itega wensabé kaweróne atona puaq íre awehria pehipi nóne.

Poraga Tímótinsabé Sísame kaweq arámbéhrí ání míahno ato ehwéhne.

⁶ Arega mah ehwéh Sísa tagariáh ké síwáhnorinaraq Sísa Karáhéne kaweq arámbéhrí aní míankehe. Aiq pútare atahna ehwéhnká are págege atáráirah kaweq sansá ambubu atiarone.

⁷ Ahbabáq áwahe ehwehmé, múguwahgu ehwéhmé pehragáhno. Peh Manikáne kaweq sansá miraúno.

⁸ Wehukene ayahnsa págege arite sansamé ákáhtaq kaweq sansáne. Manikáne kaweqtaq mé sansámé anotah kawéq sánsáne. Wene sánsá sehgió kégá amahnága oga miáh tánáhráqkákáq mókakeakáq oga mia miaoneherawoe.

⁹ Mah ehwéhmé aiq pútaq ehwéh míre. Ómiga irera aiq pútare atéhrataqmé aiq kawerinae.

¹⁰ Maniká oga mia mia anínéna moke mah kehiná kéhíná merirena kaweraritahráhire. Wensabé aiq pútare atáh ké aiq kaweraritéhre. Minayabe aiq pútare ateq págegeue arambehriúne.

¹¹ Mah ehwéhmé síwáhnoré, Kawerue sehgióro terio.

¹² Are íre anonani miáhnayabé mó kegá awiréh atéhrataq ahqáho arito. Peh kaweq ehwéh iraré kaweqtaq mia miáé mó keyábé arutaboírúno. Aiq pútare atahna sansá ambubu atawé peh kaweq sansá miraúno. Sísa tagariáh kégá are tagéra arene sánsá miraigehboq teawú éhwéh sehgio.

¹³ Areba íre apubúue konaraq wehuke miáhtáq Manikáne ehweh sáhnsahwe pahsuqme kawerue síwáhnorúno.

¹⁴ Aboawah wehgá siyahnkarataté arenaneq táhtoréra Manikáne Awanka iwíáh arítarái ehwéh irarurotaq Manikánka págege atáráire. Segá iraruro ehwéhmé kawerue ahreraq matawé sehgio.

¹⁵ Arene arambehri kawerue miraúno. Ómiga tagéra kaweq sansáne íwíáhigehboq teawú éhwéh ambubu atawé sehgio.

¹⁶ Arerensabéákáq arega síwáhnoróna ehwéhnkákáq auráq matiahno. Teawú ehweh ambubu atawé sehgio. Mirainaraqmé íre arebataq áhnte arene ehweh íráh kéreq moq oga mérapeq awaq miagéhe.

5

Poraga kaweq siwáhnoré sansa Tímóti teawu ehwehne.

¹ Arega aboawah wehreq orerónseq ehweh terínaraq píribahriinehboq arenabouránsabé tábúsoqme ehwéh teawenanserah pehwehrué terio. Mahbireq o menáhwéenseqsabé arenábáq áwáhnorónanserahnue kawerue síwáhnorúno.

² Aboawah ahrérónseq orenínsónseq arenanoura auráq matawé séhréh atahnanserahnúno. Ahre ahrariyabé arenanahno auráq matawé séhréh atahnanserahnúno. Sene sinonkataq táhtoréhnehboq pehragé séhréh arito.

Kéweinínsó kiraboé ehwehne.

³ Íre aninkákáq órení kéweinínsabé kaweq sansánúno.

⁴ Kéweiní wene aninseq anahwareq miéhrataq sega auráq matawéra kiraboigehe. Sinoiboga sene animarí ebeq kirabouronsabé se ore orení úkirataq sene animarínká se kiraboigehe. Sene káironaní kiraboéyabe seyene arambehrie. Minawé Maniká awahbeh sansáne.

⁵ Íre aninkákáq anahwankákáq kéwéinímé orení úkínaraq wega iwíáhéna, Manikánka séhréh aintankéhe ire. Minayabe wega wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákáq Manikánsabe, Íné séhréh ainto éna púreq aruqarurire.

⁶ Mah marákóipéqté náneqsabé arutaboíréna peh we awahbeh naneq sehgi kéwéinímé pusa aní tahnsa miéhre.

⁷ Minayabe kéweinínsónsábé mah ehwéh kawerue síwáhnorúno. Segá kaweqtaq mia miáirataq mó kegá se íre síéhruruigehe.

⁸ Wehga wenawahraheq wene káironanínseq íre auráq matawéna kiraboíinaraq Síसानe sánsá aiq anterúéh púana anotah ahabábáq sánsánire. Mi ahabábáqká Sísa íre tagariáh kéné ahabábáq aiq kiotaikire.

⁹ Sísa tagariáh kégá morábí kiraboigehboq kéweinínsó síwíq sehiranúno. Orenímé 60 opéq sotaiki orenímé peh morá wéhráq míarai inímé wenáwíq sehiranare kirabooro arito.

¹⁰ Mó kegá, We kaweq arámbéhrí mira aruqarururai iní míre atáh inímé kirabooro arito. Wene animári kawerue sóránkirai inímé, nahnso mehweh aritena kirabourai inímé, Sísa tagariáh kégá íre wahtopeqte surowana sigará pabeq pabeq arítarái inímé, suwahre ke soberurai inímé, mó ke kawerarítarái inímé mina tahnsa kaweq arámbéhrí mira aruqarururo kewéinínsó síwíq sehiranúno. Mina tahnsa inímé orení úkíinaraq Sísa tagariáh kégá morábí kiraboigehe.

¹¹ Kiraboirataqmé o ahré kéwéinínsó síwíq íre sehiranúno. Téhwe Sísa Karáhéne arambehri miraoneheqmúne iraréra anehe mi arámbéhrí sinehepeq suera wehkigehe.

¹² Mirairataqmé seyene ehweh anterúáhnsábé itene Wahnahnka ehweh aritankéhe.

¹³ Segá taoraho ke úkéra mó kené nahtapeq poku pokuéra íre sereq wehgaq naneq mire éra éhruruirataq sensíwíq pehragáhno. Mina tahnsa kewéinínsó síwíq íre sehiranúno.

¹⁴ Íné teriúmé o ahré kéwéinínsónká mó wehkéra ani maqmarera kawerue sóránkírataqmé kaweq sánsá míre. Kaweq sánsánowara itene naruoga sene kaweq sánsá tagéra íre íéhruruorahowe.

¹⁵ Táhmaro kewéinínsónká Síसानe sánsá sinehepeq suera owainawa kérowe. Minayabe tagariáhwe.

¹⁶ Sísa tagariéh ínínká wenawahrah kewéinínsó kirabo arito ato. Sísa tagariáh kégá kéweiní kórení wene iyahnabo íre míéhrataq wahba kirabo atahro arito. Peh morá sensuwahrah íre míáh kéwéinínsómé Sísa tagariáh kégá wahba kirabo aritahro arito.

Sísa tagariáh kéráq wahnahno ke séhréh ariteq náriéro i ehwéhne.

¹⁷ Sísa tagariáh kéráq wahnahno kegá kawerue wahnahnirataq sensíwíq pankereq awehraq apéq nári nárinoro terio. Segá Sísa éhweh tei teinéra íwáhnorirataqmé anotah iwíáh iwíáh ariteq awehraq apéq nári nárinoro terio.

¹⁸ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Káhoga sera sombirah arámbéhríinaraq wene áwéhraq íre músú atáhro. Pehipi nankehe ire.

Wene ehwehnka mó mahraréna,

Ite séhréh aitéh áni awehraq apéq náwéro ire. *(Lo 25.4; Mátíyu 10.10; 1 Kórína 7.9)*

Mina onserah Sísa tagariáh kéráq wahnahno kegá kaweruwe arambehriirataq awehraq apéq nári nárinoro terio.

¹⁹ Peh morá ánínká Sísa tagariáh kéráq wahnahni anínsábé ehweh atahnararaq mi ehwéhme íre iro. Téhranítégábópoq apahránítógábópoq ehweh atéhrataq sene ehweh iwíáhue tagáhno.

²⁰ Wahnah anímárinóká ahabábirataq áhnte wehuké momiwíorabeq mó wahnáh áni mó wahnáh ánínue ehweh arítáhro terio. Mó wahnáh kégá irera áhreéra kaweqtaq mía míaigehboq ehweh arítáhro terio.

Poraga Tímótinsabé miraúno i ehwéhne.

²¹ Peh morá sánsá ómi keyábé miraúno. Anotah anínseq arenawahraheq mó sánsá miraé moke mó ke mó sánsá miraé anotah íre kawerinae. Ómi keyábé peh monseráhnue iwíáhue saraqmaro. Manikánseq Sísa Karáhéreq Manikánka omaq sito íópeqté kéreqka tagariáhwe. Segá tagariáhtáq mahna teawú éhwéh sehgio pahsuqme teiúge.

²² Sísá tagariáh kéréq wahnahni aní míankeheé íre apubúue ayahnkara táhtoqme omaq ato. Mó anínká ahbabárinaraq arega moq mina tahnsaninehboq peh kaweqtaq mía míaúno.

²³ Are awahreé arupipeq érinšabé íre peh morá wání náhno. Náhníaq sera anonkakaq pehgáriq náhno.

²⁴ Mó kené ahbabáq ábóraq kéhrara tagah kegá ehweh arítáhwe. Mó kené ahbabáq amahnága íre ábóraq kéh púana peh mókake ábóraq kanawire.

²⁵ Mina inserah wehukene kaweq arámbéhrí ábóraq kéhre. Kaweq arámbéhrí íre apubúue ábóraq kahnaraq minaakaq mókake ábóraq kanawire.

6

Arambehrio keyábé kawerue arambehrioro i ehwéhne.

¹ Sísá tagariáh ké arambehri keyábé mahraré, Itene wahnah kené ehweh kawerue ireq sensíwíq pankeráhro arito. Itene wahnah kegá itene sánsá tagéra Manikáne ehwehnsabé ahqáho atera wenáwíqsabe éhruruiyehboq kawerue arambehrioro arito.

² Arambehriaraq atéh ánínká Sísá tagariahnaraq wene arambehri ánínká iwiáhéna, Íné arambehriaraq intéh ánimé nánuwah tahnsá miéh púana peh taoraho arámbéhríinie íwiáhineho. Írakaumo. Kawerue iwiáhinkehboq mi aní áwáhnoruno. Mi anínká arambehriaraq atéh ání arutaboírue séhréh atena kawerue arambehriinkehboq áwáhnoruno. Arambehrio kegá mira íwiáhirataq sega anotah kawéq arámbéhrío ke míagehe.

Móneyabé arutaboírome ahbabáq áwahe wíre i ehwéhne.

Wehukega kaweq sansá miraigehboq teawú éhwéhmé ahriahri síwáhnoré kawerue sehgióro arito.

³ Itene Wahnah Sísá Karáhéne aiq pútaq ehwéhnká Manikáne sansá kawerue íwáhnorire. Mi ehwéh suena peh mó ehwéh áwáhnori animé

⁴ we píribahri aní ména peh íre írén aní miéhre. Peh ehwehéyabe awahbeh aní míre. Wega síwáhnorirara wene ehweh íráh kegá mó keyábé íre kaweq iwiáhéra ehwehéra síéhruruéra

⁵ tobehéra ahbabáq iwiáhowe. Ahbabáq iwiáhéra aiq pútaq ehwéh íre irera peh múguwahguowe. Múguwahguonsabé péhe íwiáhéra, Ite Manikáne sansá sehgiunayabé áhnte ménsáméhnsá pehipi meyanehéqmúne íwiáhowe.

⁶ Manikáne sansá sehgiunaraq wega áhnte kaweq naneq náí náinire. Ménsáméhnsánsabe íre irutaboírira peh wega náí naneq awehraq kéhre íwiáhúnaraq itene iru ukiréhre.

⁷ Iteinoréhga maqitáhtáq íre ménsáméhnsánkakaq maqitáhwe. Ite pukonaraq íre itene ménsáméhnsánkakaq meweq pukoneheqmúne.

⁸ Minayabe táhutahuqkakáq korósiakáq kahnaraq, Aiq awehraq kéhre íwiáhoneheqmúne.

⁹ Áhnte moné meyanéhe íwiáho kéwé ménsáméhnsánsabe sirutaboíro kewé ahbabárorahowe. Sirutaboíro naneqka kahnkapi wah paríéhnserrahnire. Se sirutaboíro naneqka ahbabárarítéhre.

¹⁰ Móneyabé arutaboíré sansamé ahbabáq áwahe wíre. Móneyabé sirutaboíro puara táhmaro kegá móne meyanehééra Sísane sánsá sinehepeq sutowe. Minayabe sirupipeq anotah uméh meyháwe.

Oga mía mía sansá ambubu atawé sehgio i ehwéhne.

¹¹ Are Manikáne ani móne. Wene ani míahnayabé ménsáméhnsánsabe arutaboírineho. Moke íre kaweq sansá anehepeq suo. Kaweqtaq mé Maniká awahbeh sansá sehgio. Manikáne ehwehnsabé aiq pútare ate mó keyábé arutaboírúno. Kaweq sansá págegeue sehgie uwareša aní míahnno. Mi sansámárinšabé arutaboíré sehgio.

¹² Árésísii anínká, Íné kiotaikinauge íwíáhéna pehbeheráh pokire. Mina inserah arega Sísane sánsá ambubu atawé mahraue iwíáhé, Íné kiotaikéna oga mérapeq awaq mianaugé iwíáhúno. Arega, Íné Sísansabé aiq pútare atena wene sánsá sehginauge iraruronaraq áhnte kegá írátówe. Mi tanáhráq oga mérapeq awaq miankeheéna Manikánka omaq atáráire. Minayabe oga mía mía sansá ambubu atawé sehgio.

¹³ Moke oga míona naneqmarí Manikánka oga miáhro aitéhre. Manikánseq Sísá Karáhéreqka tagariehyataq teawú éhwéh iro. Wahnah aní wenáwíqtare Póntiása Páiraga Sísá ehweh atotaq Sísaga íre áhreia pahsuqme teawuwe. Manikánseq Sísá Karáhéreqka tagariehyataq Sísaga pahsuqme teawunserah ínéga are teawúge.

¹⁴ Sísaga íre áhreia pahsutaínserah ínéga teawú éhwéh kawerue tábúsoqme sehgio. Peh morá áhwára áhwára sansá íre miraúno. Amahnágaákáq mókakeakáq itene Wahnah Sísá Karáhéga tuina tanáhráqkákáq kawerue sehgio.

¹⁵ Manikánka webataq omaq atárái tanáhráq Sísá tuinawire. Maniká webataq moke mó wahnáhmári kiotaiqme aní púaq wensabé iwíáh iwíáh atone.

¹⁶ Webataq íre pukorahi anínéna peh ahriahri mía míaéna wehukega íre pokorahi téhrehrebeq mía míaire. Wehukega sene siuratate we íre tagahwe. Sega we íre tagahrahowe. Wega ahriahri wahnahninkehe. Wensabé iwíáh iwíáh atone. Ai q miraoneheqmúne.

Áhnte mensáméhnsá matiáh keyábé éhwéhne.

¹⁷ Mah marákóipéq méra áhnte monéákáq ménsáméhnsánkakaq matiáh keyábé píribahri iyehboq sene ménsáméhnsánsabe íre iwíáh iwíághoro terio. Ménsáméhnsánkakaq móneakáq apubúue taqnobagína nanere. Minayabe iwíáh iwíághiyeho terio. Itene irupipeq eyoyóinkeheéna Manikánka áhnte kaweq naneq náí náinire. Minayabe peh wensabé aiq pútare ateq iwíáh iwíáh atághoro terio.

¹⁸ Kaweq sansá miraoro terio. Mó ke séhréh ariteq kawerarítághoro terio. Anah ke miéhboq wehweh ke miáhro terio.

¹⁹ Mirairataqmé sene ogamé tanahráq peh kaweq tanahráq kanae. Mókake oga mérapeq awaq mera peh kagaorahi apéq meyagéhe.

²⁰ Tímótio, teawú éhwéh auráq matawé ambubu atiahno. Íre Manikáne iwíáh peh wehukene iwíáh ehwehmé pehragáhno. Abehq múguwahgu éhwéh pehragáhno. Mi éhwéhnsabé táhmaro kegá ahtebia éhwéhne atághwe. Ahtebia éhwéhne atáh kegá péhe iwíághowe.

²¹ Mi éhwéhnsabé iwíáh iwíágho kegá Sísane sánsá sinehepeq súághwe. Manikánka itensabé arutaboíréna séhréh aitéhre.

2 Tímóti

Ebeq sáhnsahwe ahtebe ehwehne.

Pora karábúsiipéq míotaq wega iwíáhéna, Ínéga pukinauge éna mah pahsí sehiranúwe. Mah pahsíipéq Poraga Tímótinsabé, Manikáne kaweq arámbéhrí ání míankehboq wene arampehri miraé tauntahunue arambehriúno teawuwe. Wegá ahbabáq sansa anehe tanáhráhq sínaraqsábé sehiranéna we pukinaú ehwéhnkákákq moq sehiranue Tímóti teawuwe.

Poraga Tímóti anehe awu pahsíe.

¹ Tímóti, íné Porane páhsi sáhnsahwe tagáhno. Sísa Karáhé éhweh síwáhnorinkeheéna Manikánka iwíáhue eqmaq núwátáire. Wensabé aiq pútare atáh kégá oga mérapeq awaq mianeherawoe. Mi ehwéh wehuke terinkeheéna eqmaq núwátáire.

² Arewe nirutaboiru aní móne. Maniká Iteriboreq Sísa Karáhé itene Wahnahnseqka arensabé sirutaboiráa séhréh atera arene aru ukiq atagéhe.

Sísa éhweh ayehitegurégúinehboq teri terinúno ú ehwehne.

³ Náinahbúréhga Manikánka sehgióro ú ehweh kawerue sehgiúwe. Ínéga moq kawerue sehgiúnsabé nirupipeq íre umehia peh kawerire. Wéhékáhnkakaq inokáhqpeqkákq ínéga púreq aruqarurutaq arensabé ahreraq matawéna púreratena Manikánsabe kaweróne ata atáuge.

⁴ Are áuwátáutaq ibisaronayabé niahreraq matawéna arensabé nirutaboiratóge. Nirupipeq eyoyóinkehboq are tagéyabe níre.

⁵ Arega Manikánsabe kawerue aiq pútare atahnawe niahreraq kéhre. Íné aiq tagaríomé arenanahrá Áróisireq arenano Íyúnísireqka ebeqme Sísansabé aiq pútare atároyah anehe arega moq wensabé aiq pútare atároné.

⁶ Néne niyahnkarataté arenaneq táhtoqme púreratáráutaq Manikánka miraúno urai arámbéhrí teawena págege atáráire. Teawátái arámbéhríwé tauntahunue mira aruqarurúno.

⁷ Manikánka áhree sansa íre sokigi aiátáire. Peh págegeue mé sansamé, mó keyabé irutaboiré sansamé, tabasíwe mé sansamé sokigi aiátáire.

⁸ Itene Wahnah Sísa éhweh teri terinéyabe íre ayehitegurégúúno. Karábúsiipéq míónsábé ínénsabe moq íre ayehitegurégúúno. Sísa éhweh teri terinónayabé mó kegá áwíoqnaneherawoe. Áwíoqnehransabé íre áhreia Manikánka págege atahnah teri terinúno.

⁹ Wewene kaweq anímáí míageheéna Manikánka omaq itena kaweraitáráire. Íre itega kawerue arambehriuraunayabé kaweraitáráire. Írakaumo. Peh wewe awahbeh iwíáhue séhréh aitena kaweraitáráire. Naho naho mah marákó marákó íre kotaq Manikánka iwíáhéna, Sísa Karáhéga miráínayabé wehuke arutaboiréna kaweraritanauge úwe.

¹⁰ Arutaboiréna, Kaweraritanauge úwana Sísa Karáhé, ite kaweritéh ánínká marakóipeq tunsabe Manikánka arutaboiraitéh sánsá sokigi aitowe. Marakóipeq tuena pukéna oga úkúnsabe amahnága ite pukéyabe íre áhreúne. Írakaumo. Itega tagarionawe Manikáne kaweq ehwéh irona puaq oga mía míaoneheqmúne.

¹¹ Manikánka ínénsabe, Sísa éhweh koreri teriné íné nuwahbeh ehwéh kosíwáhnorúno éna eqmaq núwátáire.

¹² Eqmaq núwátáirana teniátái ehwéh sehgiúnsabé níwíoqnahwe. Aiq pútare atáráu anímé aiq tagaríó púana wensabé íre niyehitegurégúuge. Írakaumo. Manikánka teniátái arámbéhrí mókakeakákq Sísa tuina tanáhráqkákákq wahnahnaintahráhire. Íné tagaríómé wega kawerue wahnahnaintanawire.

13 Ínéga peh aiq pútaq ehwéh áwáhnoruraage. Moke áwáhnorurau ehwéh ambubu atiahno. Ínéga áwáhnoruraunserah mó ke síwáhnorúno. Sísa Karáhénsabe ahriahri aiq pútare ateq wensabé anotahtaq arutaboírúno. Wereq mía míaé síwáhnorúno.

14 Manikánka áwáhnorurai ehwéh áhnte kaweq ehwéhnirah kawerue ahrreraq matawé ambubu atiahno. Kawerue mirainkeheéna Manikáne Awanka itene irupipeq mía míaéna séhréh aitaírahire.

15 Are tagariahnawe Pígérúsireq Érámogénireq moke Esia marákórápéqté kéreqka íné nuwera pokurowe.

16 Íné karábúsiipéq míonsabé Ónésíma íre ayehitegurégúia séhréh aintaráinsabé nirupipeq eyoyóuraire. Minayabe itene Wahnahnka mí karirónánínsabé arutaboírúna séhréh aritankeheéna púreruge.

17 Ónésíma Aroma suwahpeq suraitaq ínénsabe áhnte ninebahréna íné tagaraitaq séhréh aintaráire.

18 Are aiq tagariahnawe íné Épésá suwahpeq míarautaq wega áhntetaq séhréh aintaráire. Séhréh aintaráinsabé itene Wahnahnka tuinagake Ónésímansabé arutaboírúna kaweróne atankeheéna púreruge.

2

Sísane arambehri sehgiyabe pabeqme ehwéhtáro.

1 Tímótio, are nénahni úkurone. Are Sísa Karáhéne ani míahnana wega arensabé arutaboírúna séhréh atéhnsabé págege aní míahno.

2 Áhnte kegá míarotaq are áwáhnoruraage. Manikáne ehweh kawerue sehgiyabe mó ke síwáhnoruraho ke síwáhnorúno.

3 Págege sontiá áninká éreyabe íre áhreire. Mina inserah arega Sísa Karáhéne arambehri miraónayabé áwíoqnehrataqmé íre áhreia peh kawerue mira aruqarurúno.

4 Sontíá aninká wene kíápéténine arambehri kawerue mirainieéna wenawahpeqte árámbéhrí moq íre miraire. Írakaumo. Kíápéténiga kaweróne atankeheéna kawerue arambehrire.

5 Árésísiéna pehbeheráh poki aninká ápeq pehipi íre meyéhre. Árésísi sansá tábúsoqme sehgi áninká kiotaikínaraq ápeq meyéhre.

6 Wahba só uqmarera náwe soráhwe. Ménsámehnsá nera kahnararaq abobiah taebewe arambehrii aninká ebeq koawaq miankéhe.

7 Mah pabéqmé éhwéhtáro iwíáhue iro. Itene Wahnahnka tábúsoqme iwíáh atahnararaq moke ahtebankehe.

Áwíoqnehrataq Sísane sánsá sehgiyehqmúne ú ehwehne.

8 Kaweq ehwéh teawátáume ahrreraq matiahno. Teawátáu ehwéhmé Sísa Karáhéwé Tébitine anahwa míowe. We wehukení ména pukéna mó oga úkúwe.

9 Mah kawéq éhwéh teri terinuraunsabé níwíoqnéra ahbabáq ani tahnsa séniraté táhrarera meniqlmera karábúsiipéq móíntówe. Karábúsiipéq móintera Manikáne ehweh íre saignaruahráhowe.

10 Níwíoqnéyabewé, karábúsiipéq méyabewé, séniraté táhrareyabewé, minawarinsabé íre áhreuge. Manikánka omaq sitéh kegá Sísa Karáhénsabe aiq pútare atera oga mérapeq awaq miageheéna mi ke séhréh aritanauge. Sega wene kaweq matábúrápéq pokue mitaq ahriahri weba mía míaigeheéna séhréh aritanauge.

11 Teawéna ehwéh peh aiq pútaq ehwéhnéna mahraréna, We pukútaq ite moq pukowane. Minayabe wereq oga mía míaoneheqmúne.

12 Áwíoqnehrataq wene sánsá ambubu atíahnaraqmé wereq moraráq wahnahnoneheqmúne. Áwíoqnehrataq wensabé ahqáho atáhnaraq mókake wega itensabé moq ahqáho aitanawire.

¹³ Wene sánsá sehgiónehéqmúne íwíáho kegá íre mirairataq Manikánka mirainauge urai ehwéh sehginawire. Wene sánsá íre anteruahráhire. Írakaumo. Íre anteruahráhi puana sehginawire ire.

Manikáne arambehri tauntahunue miraúno teawu ehwéhne.

¹⁴ Mah ehwéh ahrreraq sito. Manikánka tagaríéhtáq pehgáriq naneqsabé íre ehwehoro terio. Pehgáriq naneqsabé ehwehonka íre séhréh aritahráhire. Írakaumo. Íre séhréh aritasa peh íráh ké ahababáq aritéhre.

¹⁵ Manikánka arensabé kaweróne atankéhboq wene arambehri kawerue miraúno. Mirainaraq arerene arambehriyabé íre ayehitáhnah peh Manikáne ehweh kawerue ahtebé tábúsoqme síwáhnorinkehe.

¹⁶ Íre Manikáne iwíáh peh wehukene iwíáh ehwehmé, abehq múguwahgu ehwéhme pehragáhno. Abehq múguwahgu ehwéh íráh kéwé mi ehwéhnká íre kaweq iwíáh aritéhrara Manikáne sansá sinehepeq súáhwe.

¹⁷ Náonka wehukeníne anonka íre kaweratéhra anotah naonkákáq míehre. Mina inserah abehq éhwéhnká wehukeníne iwíáh íre kaweraruanawire. Mina tahnsa abehq éhwéh iraréya anité Íménéúsireq Pírétúsireq míehye.

¹⁸ Sega aiq pútaq ehwéh suera péhe éhwéh mahraréra, Ite pukérapeq iriwe oga úkuraunayabé mókake mó íre irigonehe óye. Sene ehwehnka táhmaro íráh kéné iwíáh íre kaweraritehye.

¹⁹ Anotah ebáhnabaga íre kúrugúruia peh págegeue kagainserah Manikánka miraú naneq áwahewé peh págegeue kagaire. Manikáne ehwehnka mahraréna, Itene Wahnahnka moke wene animári tagaríehre ire.

Wene ehwehnka mó mahraréna, Itene Wahnah tagarione irare keo, ahababáq pehragéq peh kaweqtaq mía míaoro ire.

²⁰ Anotah nahtápéq áhnte kunúbáwárínkákáq antehyamárínkákáq kéhre. Mó antéhyámárimé áhnte moné tahnsa antéhyámárine. Mó antéhyámárimé peh awankátate miraia antéhyámárine. Mó antéhyámárimé peh marakórate miraia antéhyámárine. Abehq arámbéhríyabewé íroke antéhyámé awehrare. Kaweq arámbéhríyabewé peh morá kaweq antéhyá ábérehre.

²¹ Wehukenínká íre kaweq sansá suena kaweqtaq mía míaéna we kaweq antéhyá tahnsanire. We aiq pútaq Manikáne ani ména itene Wahnahne arambehriire. Wega moke kaweq arámbéhrí miraorahire.

²² Ahrari abarié iwíáh kahnahwe mi iwíáh sue móbeq míahno. Peh kaweqtaq méwé, aiq pútaq ehwéh ambubu atawéwé, mó keyábé arutaboiréwé, aru ukiqme méwé, mah sansámárimé sehgio. Sirupipeq ahababáq íre kéké mi sansámárimé miraigehe. Sega itene Wahnahnsabé áhrabue mahraréra, Séhréh aito éra mi sansámárimé miraigehe.

²³ Abehq múguwahgu ehwéhme pehragáhno. Are tagariahnawe múguwahgu ehwéhme tobehorahi naneq mire.

²⁴ Itene Wahnahne arambehri ani teawe, Íre ehwehúno. Írakaumo. Peh mó ke míéhrarabeq áyáteh sansá sue uwaresa áni mé kawerue síwáhnorúno ato.

²⁵ Wene ehwehnsabé íre kowe atáh ké pehwehrue mónkákáq síwáhnorínana Manikánka séhréh aritahnara sene ahababáq sansa suera aiq pútaq ehwéh iragéhe.

²⁶ Wene arambehri miraigeheéna owainawanka ahababáq ke saiqnaríehre. Saiqnaríehra aiq pútaq ehwéh íréhrataq sega tábúsoqme iwíáhéra owainawane ahababáq sansa suera kaweqtaq míagehe.

3

Anehe tanáhráq wehukega áhnte ahababáq sansan neherawoe i ehwéhne.

¹ Anehe tanáhráq anotah íre kaweq sunúq sinae. Minawé iro.

² Mi tanáhráq wehukega peh seyensabé suwahbanae. Móneyabé sirutaboiro ke méra píribahri saiyo ke míaneherawoe. Mó ke áhnte ehwéh aritera sinoibone ehweh anteruaneherawoe. Mó keyábé kawerowe íre arítáh ké míaneherawoe. Maniká awahbeh sansánsábé íre suwahbáhna ke míaneherawoe.

³ Mó keyábé íre sirutaboironerawoe. Íre insahwé arítáh ké míaneherawoe. Íre insahwé aritera síéhruruo ke míaneherawoe. Íre tabasíwe mía aisobuya ké míaneherawoe. Kaweqtaq méyabe suwahrieh ke méra

⁴ owinahwino ke míaneherawoe. Apubúue íre kaweq sansánoneherawoe. Ite anotah ke úne íwíáho ke méra Manikánsabe iuwahriehre oneherawoe. Mah marákóipéqté náneqsabé sirutaboiro ke míaneherawoe.

⁵ Sega peh ábóraqsabé Manikáne sansá miraéra peh Manikánka págege aritahráhi sansánsábé ahqáho atera íre miraowe. Moke mina tahnsano ké sueq móbeq miáhro.

⁶ Mina tahnsa kégá múguwahgu ahroné nahtapeq pokue ehnenenue síwáhnorowara sene péhe éhwéh íráhwe. Mi ahrérónká áhnte ahbabáruonsabé sirupipeq umehire. Íre kaweq naneqmarínsábé sigára pabeku pabekuire.

⁷ Sigára pabekirara sega mó síwáhnori aní mó síwáhnori aniné ehweh irera peh Manikáne aiq pútaq ehwéh íre íráhwe.

⁸ Wehukénité sensíwíq Sánésireq Sámbarésireqka Mósísinsabé ahqáho atóyanserah mi sansáno wehgá aiq pútaq ehwéhnsábé ahqáho atáhwe. Manikáne ehwehnsabé ahqáho atáh púara peh múguwahgu iwíáhurowe.

⁹ Mi aníténé ahbabáq ábóraq konserah ómiga mi kené ahbabáq mókake tagagehe. Minayabe mó kegá sene ehwehnsabé íre aiq pútare arítáh púara sene arambehri íre anotah úkorahire.

Manikáne ehweh ambubu atawé sehgio i ehwéhne.

¹⁰ Arega menah ínéba míarona puah néne sánsá aiq tagariahne. Maniká awahbeh sansá síwáhnoréna kaweq sansánuraage. Moke néne sánsámé arega áwahe aiq tagariahne. Manikánsabe aiq pútare atena wene sansá ambubu atawéna uwaresa aní ména mó keyábé nirutaboiruge. Tabasíwe aní míóge.

¹¹ Are tagariahnawe mó kegá íné níwíoqnarowana níéruraire. Ántióka suwahpeqkakáq Áikónia suwahpeqkakáq Árisáta suwahpeqkakáq míarautaq anotahtaq níwíoqnarowah tagariahne. Níwíoqnarotaq itene Wahnahnka séhréh aintárái puana íné kaweqtaq míóge. Sega íné íre nubiq suahráhurowe.

¹² Ite tagarionawe Sísa Karáhéreq méra kaweqtaq méyabe suwahbeh kewé mó kegá síwíoqnaneherawoe.

¹³ Ahbabáq kereq péhe éhwéh síwáhnoro kereqka mó kené péhe éhwéhnsábé aiq pútare arítáhwe. Sega múguwahgu agéra síwáhnorirataq íréhra kegá moq péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritaneherawoe. Sega amahnága ahbabáráera mókakewe anotah ahbabároneherawoe.

¹⁴ Arewe aiq pútare ate ahtebarona sansá kawerue sehgio. Are tagariahnawe itega kaweq ehwéh are áwáhnoruraunayabé kawerue sehgio.

¹⁵ Are animai míaronaraq Manikáne ehweh sáhnsahe sansa áhwárarone. Áhwárawe wene ehweh ahriahri sáhnshonaga ahtebé Sísa Karáhénsabe aiq pútare atáronana kaweratáráire.

¹⁶ Manikáne ehweh sehiranutaq Manikáne Awanka iwíáh aritena séhréh aritowe. Manikáne ehweh ahtebáhnaga síwáhnoronaraq múguwahgu ehwéh tábúsoq sitahráhone. Ahbabáq sansa tábúsoq sitahráhone. Manikáne ehweh ahtebáhnaga aiq pútaq ehwéhme kaweqtaq mé sansamé terienawe kawerue síwáhnororahone.

¹⁷ Wene ehwehna ite Sísa tagariona kegá kaweq sansánéq moke kaweq arámbéhrí miraorahúne.

4

Manikáne ehweh págegeue pahsuo i ehwéhne.

¹ Sísá Karáhéga tuinagake moke oga miáh kéreq pukia kéreq sainsuankéhe. Wega tuinaraq ahriahri wahnahnaitanawire. Minayabe wereq Manikánseq tagariehya puah teawéna ehwéh kawerue iro.

² Manikáne ehwehnsabé suwahbeh kereq íre suwahbeh kereq teri terinúno. Se iragéhboq kawerue síwáhnorúno. Wene ehwehnka sirupipeq pankehboq págegeue síwáhnorúno. Sísansabé aiq pútare atera wene sánsá kawerue sehigigéhboq kawerue síwáhnorúno. Maniká awahbeh sansá síwáhnorinaraq uwaresa ání miáhno.

³ Írátiahno. Mókake wehukega aiq pútaq ehwéhme íre irera peh seye suwahbeh naneqsabé sirutaboironerawoe. Seye suwahbeh ehwéh síwáhnoro keyábé, Íwáhnorigehboq máhoro aritaneherawoe.

⁴ Sega aiq pútaq ehwéh sinehepeq suera wehukene áwahe ehwehnsabé aiq pútare aritaneherawoe.

⁵ Ahriahri peh kaweq iwíáhúno. Kaweq sunúqkákák íre kaweq sunúqkákák ahriahri Sísane sánsá sehgio. Áhnte kegá Sísá éhweh iragéhboq teri terinúno. Manikáne Awanka teawátái arámbéhrí miraue parabaruo.

Poraga, Kagai apéq náninkéhe i ehwéhne.

⁶ Íné pukona tanáhráq aiq sinaire. Mi tanáhráqmé aiq wahtonire. Asiu kegá sene sánsánéra náhniáq sera ano Manikánsabe titiréra ahkiónserah íné moke néne arambehriyabé moq Manikánsabe titiruge.

⁷ Manikánka níátái arámbéhrí kawerue mira aruqaruruge. Mi arámbéhrí aiq parabarúoge. Sísane sánsá íre susa peh kawerue sehgiúge.

⁸ Wehukenínká árésisiéna kiotaiki aní awahriq ayáhúq áwínserah Manikánka kaweqtaq kagai apéq náninkéhe. Minayabe itene Wahnahnka ínénsabe, Kaweqtaq miáhne aintankéhe. Mi apéq íopeq intena we tuinagake náninkéhe. Wega tábúsoqme iwíáhue sainsuahnaraq íre ínébataq náninkéhe. Írakaumo. Ómi we tuina tanáhráqsabé áwénuno ke ápeq siena kawerowe aritankéhe.

Poraga Tímótinsabé, Ínéba apubúue súno ato ehwéhne.

⁹ Arega miraorahinaraq iwíáhue tagé ínéba apubúue súno.

¹⁰ Témásiga mah marákóipéqté náneqsabé arutaboirena íné nuwena Tésárónáika suwahpeq pokuraire. Káreséniga Kárétia marákórápéq pokurairana Táitásaga Támésia marákórápéq pokuraire.

¹¹ Áruká webataq ínereq mioye. Néne arambehriwe Máhkaga kawerue séhréh aintahráhi aní míre. Séhréh aintankéhboq meqme súno.

¹² Tíkíkúsiwe Épésá suwahpeq eqmaq áúwátáuge.

¹³ Néne káhq ambántá Tóása suwahpeq Kápúsine nahtapeq matauge. Ínéba sinaraq minaakaq púkuwarínkákák sehirania kanéhwárínkákák mewe súno.

¹⁴ Káhpah kaweraqari aní wenáwíq Árékásántaga anotahtaq íre kaweraintáráire. Minayabe itene Wahnahnka kamah awinkéhe.

¹⁵ Wega itene ehwehnsabé págegeue ahqáho aitaráinsabé arega we auráq matiahno.

¹⁶ Téhwe sega ehweh aintárotaq ómiga íné íre níéhnehia nuwera pokurowe. Minayabe Manikánka kamah arinehoéna sensabé púrerarítaráuge.

¹⁷ Nahnsónka itene Wahnahne ehweh irageheéna tábúsoqme teriátáutaq itene Wahnahnka íné séhréh aintena págege aintáráire. Sega nubiq suaneheraurotaq wega séhréh aintarái puara túbáh agurowe.

¹⁸ Ahbabáq aintéhrakake Manikánka séhréh aintankéhe. Wega wahnahnirabeq íópeq míankeheéna tumeiqmena móintankéhe. Ahriahri wensabé iwíáh íwíáh atanéhe. Aiq míre.

¹⁹ Ákúirareq wene ahre Párisírareq Ónésíma karíronánínseqsabé iroro terio.

²⁰ Érásátiga Kórína suwahpeq míéhre. Tárópíma awahreuirana Mírétúsi suwahpeq áúwátáuge.

²¹ Ópeq íre sínaraq ínéba súno. Mahtaqté ánimáí sensíwíq Íyúbúrúsi, Púrénísi, Árínúsi, Káróriarehga arensabé iraúno atáhwe. Sereq ómi mahtaqté Sísa tagaríáh kéreqka arensabé iraúno ewe.

²² Itene Wahnahnka arereq mía míaire. Wega arensabé arutaboiréna séhréh atéhre.

Táitása Ebeq sáhnshwe ahtebé ehwehne.

Táitásawe íre Asiu anínéna Porane ehweh kawerue sehgiena Kíríti marákórápéqté ké, Sísa tagariáh ké séhréh aritena kawerue wahnahnúwe. Poraga karábúsiipéq míotaq mah pahsí sehiranúwe. Wega Táitásansabé Sísa tagariáh kéréq wahnahno ke omaq site sansánsábé, síwáhnoré sansánsábé, kawetaq mé sansánsábé ue mah ehwéhmári sehiranue Táitása teawuwe.

Poraga Táitása awu pahsíe.

¹ Táitásao, íné Porane páhsi sáhnshwe tagáhno. Íné Manikáne arambehriu aní múge. Sísa Karáhéga we éhweh kosíwáhnorúno aintena eqmaq núwátáire. Manikánka omaq sito ke séhréh aritankeheéna eqmaq núwátáire. Segá aiq pútaq sansá Manikáne kaweqq sansá ahtebagehboq kosíwáhnorúno éna eqmaq núwátáire.

² Itega Sísansabé aiq pútare ateq oga mérapeq kiwíanehe iwíáhúne. Naho Maniká, íre péhenorahi anínká mahraréna, Ínéga omaq sitáhna kegá oga mérapeq awaq miagéhe úwe.

³ Oga mérapeq awaq miagéhe éna wewega iwíáhi tanáhráq mah kawéq éhwéh itene irupipeq iwíáh aítaráire. Maniká, ite kaweraitéh ánínká ínénsabe, Mah kawéq éhwéh koreri terinúno aintaráirana teri terinuge.

⁴ Táitásao, néne páhsi sáhnshwe tagáhno. Itega morá iwíáhue Sísansabé aiq pútare atoyansabé are nénahni úkurone. Maniká Iteriboreq Sísa Karáhé, ite kaweraitárai anínseqka are séhréh atera arene aru ukiq atéhye.

Sísa tagariáh kéréq wahnahno ke omaq siteyabe éhwéhne.

⁵ Ite íre parabaruoaya arámbéhrí arega mirainkeheéna Kíríti marákóráq áuwátáuge. Mó kehiná suwahpeq mó kehiná suwahperue Sísa tagariáh kéréq wahnah anímári míagehboq omaq sito. Teawátáunserahnue omaq sito.

⁶ Peh kaweqtaq mía míai anímé peh morá áhré matíéh anímé Sísa tagariáh kéréq wahnah aní míahrahire. Peh morá Sísansabé aiq pútare atáh anímáriné sibowáwé wahnah aní míahrahire. Wene animáriné ahabaréra sibowáné ehweh anterúáh anímáriné sibowáwé wahnah aní íre míahrahire.

⁷ Sísa tagariáh kéréq wahnah arítéh ánínká Manikáne arambehri auráq matíéh púana peh kaweqtaq mía míai anínká wahnah aní míahrahire. Píribahri anímé, áyáteh anímé, píah néna múguwahgu aruqaruri anímé, tobek aruqaruri anímé, móneyabé arutaboiri anímé íre wahnahnorahire. Írakaumo.

⁸ Nahnsó ke kawerue kirabo arítéh anímé, kaweqtaq méyabe arutaboiri anímé, tabasíwe míéh anímé, kaweq iwíáhue arambehri anímé, Maniká awahbeh sansá sehgi anímé, wewene kaweq iwíáh ambubu atíéh anímé Sísa tagariáh kéréq wahnahnorahire.

⁹ Áwáhnoro ehwéh kawerue ambubu atíéh ánínká mó ke kawerue síwáhnororahire. Wega aiq pútaq ehwéhnsábé suwahrieh ke síwáhnoréna sene iwíáh kaweraritankéhe.

Péhe éhwéh síwáhnoro keyábé éhwéhne.

¹⁰ Kíríti marákórápéqté ké auráq matíáhro. Píribahri ke méra sega abehq éhwéhnéra péhe éhwéhnúwe. Asiu kené síú amurúrué sansa sehgióro e kewé áhnte mina tahnsa míáhwe.

¹¹ Segá mó kené móne meyanheéna áhnte mí karírónánínsábé péhe éhwéh síwáhnorowe. Mí karírónání aiq pútaq sansá súéhboq péhe kéné ehwehnsabé ehiya míáhro arito.

¹² Kíríti marákóipéqté aní Kíríti ke seyene ehweh irari anínká mahraréna, Kíríti marákórápéqté kegá péhe éhwéh irare irareo ke wóe. Se áwéh keropia póeráhq tahnsa ké méra taorahoué kobukahburo ke wóe ire.

¹³ Wega irari ehwéh aiq pútaq ehwéhne. Minayabe Kíríti keyábé págegeue síwáhnorúno.

¹⁴ Aiq pútaq ehwéhnsábé suwahrieh kegá sehgióro e ehwéhnikákáq Asiu kené péhe áwahe ehwéhnikákáq suera Sísane sánsá kawerue sehgiéghboq págegeue síwáhnorúno.

¹⁵ Kaweqtaq mía míaó kegá moke táhutahuq íre órirane éra peh nah naneg mire éra nahwe. Sísansabé íre aiq pútare atáh áhbárerá kéwé moke mah marákóipéq kéh náneq tagéra íre kaweq nanere iwíáhhowe. Sene sirupipeq ahbabáq áhwárera kaweq sansá íre írátíáh púara sega kaweq iwíáh íre orahowe.

¹⁶ Segá mahraréra, Itega Maniká tagarione irarewe. Iraréra Manikáne ehweh anteruera ahbabárera kaweq arámbéhrí íre miraorahowe. Minayabe ite tagarionawe se Maniká íre tagaríáhwe.

2

Aboawah wehyábé síwáhnoré ehwehne.

¹ Arerega peh tábúsoqme aiq pútaq ehwéh síwáhnorúno.

² Aboawah wehyábé mahraré, Múguwahgu iyehboq áhnte piáh né pehragahro. Peh tábúsoqme iwíáhoró. Tabasíwe mía míaoro. Aiq pútaq sansá ahtebawe sehgióro. Manikánsabe irutaboírég wehukeyabé irutaboíroro. Sísane sánsá kawerue sehgióro terio.

Aboawah ahréyábé síwáhnoré ehwehne.

³ Aboawah ahréónsábé mahraré, Manikánsabe áhtenéq kaweqtaq mía míaoro. Mó keyábé péhe éhwéh arítého. Píahyabé irutaboíriyeho. Peh kaweq sansá síwáhnororo terio.

⁴ Segá ibehinínsónsábé mahraue síwáhnororo arito. Iteruwehqsoneq itene animárínseqsabé kawerue irutaboíroro teriéro terio.

⁵ Iteitene kaweq iwíáh ambubu atawéq sehgióro teriéro terio. Mó weh pehragéq peh morá arenawehq kéro teriéro terio. Íre itereq morábí náneq pehragéq peh iteitene arambehriue areqnahreq ahréró míáhro teriéro terio. Peh kaweqtaq mía míaéq iteruwehqsone ehweh kawerue íráhro teriéro terio. Segá mah ehwéh sehgirataq mó kegá Manikáne ehwehnsabé íre awiréh atahráhowe.

Mahbigaunsábé síwáhnoré ehwehne.

⁶ Mahbigaunsábé iteitene kaweq iwíáh ambubu atawéq sehgióro terio.

⁷ Segá are tagéra ahtebagehboq arega peh kaweq sansánúno. Síwáhnoróna tanáhráq ogiogi pehragé peh kawerue tábúsoqme síwáhnorúno.

⁸ Mirainaraq are áwíoqnah kegá tagéra siyehitáhnayabé íre ehwehia peh túbáh agigehe.

Mó kené arambehri keyábé síwáhnoré ehwehne.

⁹ Mó kené arambehri arítáh keyábé mahraré, Píribahri sansá sueq ite arambehriraq ítéh áníné ehweh kawerue ireq itene arambehri tábúsoqme miraoro terio.

¹⁰ Sene ménsámehnsá aebóiyeho. Peh kawerue auráq sítaríáhro terio. Mirairara tagehra kegá Maniká ite kaweraitéh áníné sánsá aiq kaweq sansáne iwíáhigehe.

Sísa tuina tanáhráqsábé éhwéhne.

¹¹ Manikánka mah kehiná kéhínánsábé arutaboíréna aiq sokigi aintéhre. Arutaboíréna ómi kaweraritahráhire.

¹² Itensabé arutaboíréna mahraréna, Ínénsabe íre aiq pútare aintáh kegá onserahniyeho. Mah marákóipéqté sánsánsábé irutaboíriyeho. Mah tanáhráq peh kaweq iwíáhue tabasíwe méq ínégá unserah kaweqtaq mía míaoro ire.

¹³ Sísa Karáhé itene Maniká míre. We ite meirena kaweraitéh ání míre. Mókake we téhreh nanegkakákáq tuina tanáhráqsábé iwíáh iwíáhéq kaweqtaq mía míaéq áwénunúne.

¹⁴ Webataq wene kaweq animárí mía míaigeheéna Sísa itene ahbabáqsabe wene korahqtaté paiqmaranieéna putiowe. Minayabe itene ahbabáq sansa moke sueq peh kaweq arámbéhríyábé irutaboíronehe.

¹⁵ Teawewó éhwéh síwáhnorúno. Peh kaweq sansá sehgióro arito. Ahbabáq sansa miraiyeho arito. Segá arene ehwehnsabé anetaníbo iwíáhíyehboq págegeue síwáhnorúno.

3

Manikánka kaweraitáráinsabé kaweq sansánonehe i éhwéhne.

¹ Arega síwáhnorina keyábé mahraré, Kámáhní kereq sene wahnah kereqne ehweh kawerue íráhro arito. Mi kegá kaweq arámbéhrí miraoro irataq apubúue miraoro arito.

² Síéhrruiyeho terio. Ehweh aruqaruriyehboq pehwehribeq méq uwaresa ánimárí méq kaweraritáhro terio.

³ Naho iteitega saiyoéq ehweh anterueq péhe éhwéhnsabé aiq pútare ataráúnana ahbabáqsabe iuwahbaraire. Ahbabáqsabe iuwahbarainsabé ahkaragáraga ite saiqnar-iaraire. Saiqnariarairaq ahriahri ahbabáq aruqaruréq mó kené ménsámehnsánsabe igará pabekuraire. Mó kegá itensabé iuwahriehre ewaq itega moq wensabé wensabé iuwahriehre iwíáhuraune.

⁴ Maniká, ite kaweraitéh ánínká itensabé arutaboiréna kaweq sansá aitena arutaboiré sansa sokigi aiire.

⁵ Sokigi aiena kawetaq miáhwe aitaráire. Íre iteitene kaweq arámbéhríyábé kaweraitaráire. Peh wewega arutaboiraitena itene ahbabáq sabi iúátáire. Sabi iuena itene irupipeq pabeq paberaitaráire. Pabeq paberaitarái puana Manikáne Awanka o awá maqmarena oganúq ítaráire.

⁶ Wenawanka oganúq ítaráirana iteba mía míainkeheéna Manikánka Wenawa eqmaq áúwátáire. Sísa Karáhéga ite kaweraitáráinsabé eqmaq áúwátáire.

⁷ Sísa Karáhéga itensabé arutaboiréna kaweraitáráinsabé Manikánka ite oganúq ítaráire. Oganúq ítaráirai oga mía míaéq oga mérapeq awaq meyabe áwénunúne.

⁸ Teawú éhwéhnsabé aiq pútare atone.

Manikánsabe aiq pútare atáh kegá, Tábúsoqme kaweq arámbéhrí miraonehe iwíáhíyehboq mótaq mótarue mah éhwéh págegeue síwáhnorúno. Wehukega kawerue ahtebagehboq mah éhwéh síwáhnorúno. Mah éhwéh aiq pútaq éhwéhnéna ómi ke séhréh aritahrahire.

⁹ Táhmaro kegá abehq éhwéhnéna sigaqnaréh síwíq pankerera tobehowe. Mi kegá Mósísiga sehgióro ú ehwehnsabé moq tobehowe. Síwáhnorinaraq mi tobého éhwéh pehragáhno. Minawarimé íre iahtebahrahi naneq mire. Pehragáhno.

¹⁰ Sísa tagaríáh kegá ehwehiyehboq abehq éhwéh aruqaruri aniné iwíáh tábúsoq ato. Mó tanáhráq mó tanáhrárué teawinana íre irahnarai auwe móbeq miáhno.

¹¹ Wene arupipeq ahbabáq áhwareh puana wega íre kaweq iwíáhorahire. Wewene ahbabáqka kamah awinkéhe.

Páhsi parabaginai éhwéhne.

¹² Wehukénité sensíwíq Átémásareq Tíkíkúsireq miéhye. Mótaq mi anité areba eqmaraníe. Areba sirataq arega mitaq sue Níkópórísi suwahpeq ínéba peheráh súno. Moke sóiriri tanáhráq Níkópórísi suwahpeq kowíanie iwíáhíyehboq.

¹³ Sehgióro ú ehweh ahtebah aní wenáwíq Sénási wereq wene iyahnabo aní Ápóróreq itega mi anité séhréh arito. Segá mó ke apubúue korerigéhboq se íre kéh náneqmarí nario.

¹⁴ Itega wahnahno kegá séhrého sansá ahtebagehboq kaweq arámbéhrí miraoro terio. Túbáh agiyehboq Sípane arambéhrio ke nárieq séhréh aritáhro terio.

¹⁵ Moke ínereq miáh kegá itensabé iroro ewe. Mibeqté Sísa tagaríáh ké, itensabé sirutaboiro keyábé iroro terio. Manikánka ite ómi séhréh aitéhre.

Pírémóna **Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.**

Pírémónawe anotah weh ména Sísansabé aiq pútare ato anínéna Porane iyahnabo aní míowe. Pírémónane arambehri aní wenáwíq Ónésímae. Poraga Pírémónansabé, Arene arambehri anínsábé arutaboíré pehwehrue wahnahnato ue mah pahsí sehiranúwe.

Poraga Pírémóna awu pahsíe.

¹ Pírémónao, íné Porareq Tímótireqne páhsi sáhnsahwe tagáhno. Ínéreq iteríbáq Tímótireqka miraúya arámbéhríwé arega moq mira aruqaruróne. Arewe itene kaweq iyáhnábó aní móne. Íné Sísá Karáhéne ehweh teri terinunsabé karábúsiipéq míóge.

² Ápíao, are iteinahno wone. Áhkípúsao, arereq itereqka Manikáne kaweq sansá págegeue sehgiune. Arene nahtapeq momiwío keo, ite Sísá tagaríáh ké wóe.

³ Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísá Karáhéreqka ite séhréh aitera itene iru ukiq aitehye.

Poraga Pírémónane kaweq sansánsábé iwíáh iwíáhú ehwehne.

⁴ Ínéga púrerutaq ahriahri arensabé niahrreraq matawéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atóge.

⁵ Mó kéga are éhweh teniera, Itene Wahnah Sísansabé aiq pútare ate arutaboíróne éra moke Manikáne animárínsábé arutaboíróne ewe. Minayabe púrerutaq ahriahri arensabé niahrreraq matawéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atóge.

⁶ Arereq itereqka monseráhnue Sísá Karáhénsabe aiq pútare atone. Wega ite séhréh aitena kaweraitéhre. Minayabe arereq itereqka kawerue iahtebaneheéna púreraita aitaugé.

⁷ Pírémónao, are náníbáq móne. Arega Manikáne animárínsábé arutaboírarite sene sirupipeq eyoyóinkeheé séhréh aritahne. Minayabe nirupipeq anotahta q eyoyóire.

Poraga Pírémónansabé, Ónésíma pehragé mehweh ato ú ehwehne.

⁸ Arega íné Pora nuwahbeh arámbéhrí mirainkeheéna Sísá Karáhé áwírue teaweráhuge.

⁹ Arega ínénsabe arutaboíraintahna puana págege ehwéh íre teawiníe. Íné Porawe Sísá Karáhéne ani ména wene arambehri mirauraunsabé karábúsiipéq míóge.

¹⁰ Íné karábúsiipéq míarautaq arene arambehri aní Ónésímaga surairana Sísá éhweh teawátáugana irena aiq pútare atáráire. Minayabe néne ani úkurona puah we séhréh ato.

¹¹ Menah Ónésímaga arene arambehri aní ména íre kawerue séhréh atáráire. Amahnága wega arereq ínéreq kawerue séhréh aitaahráhire.

¹² Ínéga wensabé anotahta q nirutaboiratena areba eqmaraníe.

¹³ Sísane kaweq ehwéh teriátáunsabé karábúsiipéq míóge. Minayabe arega íné séhréh aintarónanserah Ónésímaga séhréh aintaahráhire. Wega íné séhréh aintankeheéna ínéreq méyabe nuwahbehre.

¹⁴ Arensabé, Íné nuwahbeh ehwéh sehgio éna págegeue íre teawiníe. Írakaumo. Íre néne iwíáhga peh arerega iwíáhue miraúno. Arega, Íné Pora séhréh atanauge iwíáhínaraqmé peh arerega iwíáhue miraúno.

¹⁵ Menah Ónésímaga are auwena ínéba suraire. Ínéba séna Sísá Karáhéne ani úkurainsabé mókake areba ahriahri míankehe.

¹⁶ Amahnága we íre peh morá arene arambehri aní míankehe. Írakaumo. We arene arambehri aní ména amahnága itene Wahnah tagaríéh púana arenábáq tahnsa ména are

kawerue séhréh atankéhe. Minayabe arega wensabé anotahtaq arutaboirinkehe. Ínéga wensabé nirutaboiruge. We náníbáq tahnsa míéhre iwíáhéna nirutaboiruge.

¹⁷ Ínéreq arereq morá árámbehri ánité úye iwíáhono? Mira iwíáhinaraqmé arega íné mehweh aintahnanserah Ónésíma moq mehweh ato.

¹⁸ Menah wega are ahbabáq atáráiro? Wega arene ménsámehnsá merairo? Wega merai naneqsabé ínéga are náwiníe.

¹⁹ Ínénéga awinauge. Íné Poraga aiq iraruge.

Mah pahsí néne niyahnkaratáté sehiranaróge. Ínéga Sísá éhweh are teawátáutaq arega wensabé aiq pútare atáróne. Minayabe ápeq nánio íre atáráuge. Mókakeakákáq ápeq nánio íre ataníe.

²⁰ Náníbáro, arereq ínéreq Sísá Karáhé itene Wahnahne anité míoye. Minayabe íné séhréh ainte nirupipeq eyoyó ainto.

²¹ Íné tagaríomé arega íre peh morá ínéga sehiranue teawú éhwéh mirainkehe. Arega mó kaweq sansánkákákáq mirainkehe.

²² Wahnah anínká íné pugeq nuwankéhboq púrerainto. Pugeq nuwahnaraq areba kinauge. Minayabe arene nahtapeq máhriq kaweraintewahno.

Porareq morá árámbehri ánímárinká Pírémónansabé iraúno ató ehwehne.

²³ Wehukení wenáwíq Épárási mahtaq míéhre. Wega Sísá Karáhé éhweh teri terinurainsabé ínéreq karábúsiipéq míoye. Arensabé iraúno ire.

²⁴ Ínéba arambehrio ke Máhkareq Árisátákireq Témásireq Árukareqka moq arensabé iraúno ewe.

²⁵ Itene Wahnah Sísá Karáhéga iteba mía míaéna arutaboiréna séhréh aitéhre.

Íbaru Ke Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Íbaru ke, Asiu ke, Ísara kewé se peh morá ké míáhwe. Se apahtáro áwíq kéhre. Mah pahsí sehiranú aní áwíq íre kéhrana peh anehete ehwéh Porane ehweh tahnsá púara áhnte kegá, Poraga sehiranúwe íwíáhowe. Mó kegá Sísá tagariáh Íbárú ké síwíoqnowe. Mi tanáhráq mah pahsí sehiranú aninká sensabé, Ite túbáh agiyehboq peh tábúsoqme iwíáhoru ue Sísane sánsá ambubu atiageheéna mah pahsí sehiranúwe. Sísawe aiq pútaq Manikáne ahninkáwáéna íópeqté kéreq Manikáne ehweh iraru kereq Mósísireq kiotaikúwe. Manikánka Sísá mibeq mahbeq arítéh aní míankeheéna omaq atowe. Sísaga miraúnsabe Manikánka o moráéné ehweh áhwarówe. Minayabe íre kaweq sunúq sínaraq túbáh agiyehboq peh Sísane sánsá ambubu atawéq tauntahunue sehgióro ue Íbaru Ke sehiranue teriúwe.

Íbaru ke siu pahsíe.

¹ Naho Manikánka mó tanáhráq mó tanáhrárué wene ehweh iraru ke iwíáh aritowara mó sansá mó sansánue itene igaqnaréh ehweh teriúwe.

² Teriúwana amahnága anehe tanáhráq wenahni iwíáh atowana wega Wenabone sánsá teiena sokigi aiíre. Manikánka irarúwana wenahninká moke mah marákó marákóákáq íópeqkákáq mirarowe. Wenahninká mókake moke wahnahninkeheéna omaq atowe.

³ Maniká téhrehnka inserahni aní míéhkana wenahni moq téhrehnka inserahni aní míéhre. Maniká mía míainserah wenahni moq monseráh aníne. Wega págege ehwéh irarinka moke mah marákó marákóákáq íópeqkákáq kaweqtaq kagaire. Wega wehukene ahbabáq aiq kaweraitena íópeq Maniká Iteribone ayah púpeq tútuue mía míaire.

Manikáne ahninkáwágá íópeqté ké kiotaikire i ehwéhne.

⁴ Manikánka wenahni áwíratowana mi áwíqká moke íópeqté ké síwíq kiotaikire. Mina inserah wenahninká moke íópeqté ké kiotaikire.

⁵ Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,
Are nénahni móne. Amahnága íné Arenabo míóge ire. (Buk Song 2.7)

Mi sehiránká mó mahraréna, (2 Samuel 7.14)

Íné Wenabo míahnana we nénahni míankehe ire.

Manikánka íópeqté keyábé mah ehwéh irarúwo? Írakaumo. Peh morá wenahninsábé irarúwe.

⁶ Manikánka wene ebeq piah aní mah marákóípéq eqmaq auwanaútaqsabé wene ehwehnka mahraréna, (Lo 32.43)

Íópeqté kéó, ite ómiga nénahninsábé iwíáh íwíáh atáhro ire.

⁷ Íópeqté keyábé Manikáne ehwehnka mó mahraréna,
Wega íópeqté ké sóiriq tahnsá mirarena
se wene arambehri ke irobina tahnsá mirarowe ire. (Buk Song 104.4)

⁸ Wenahninsábé Manikáne ehwehnka mahraréna,
Manikáno, arega wahnah wahnahnóna tanáhráq peh ahriahri kagainawire.
Arega wahnah wahnahnónawe tábúsoqme iwíáhue mirainiewóne.

⁹ Are moke ahbabáq sansansábé awahriehrana
peh kaweq sansánsábé awahbehre.
Awahbeh puana íné Maniká Arenaboga are anotah aní mé moke wahnahnúno atóge.
Arene wehgauné sirupipeq eyoyó aritena
arene arupipeq anotah eyoyó atóge ire. (Aisaia 61.1)

¹⁰ Wenahninsábé Manikáne ehwehnka mó mahraréna,

Itene Wahnahno, téhwe arega mah marákó marákó mirarónana págegeue kéhre.
Moke íopeq kék náneq arerene ayahtate miraróne.

¹¹ Mókake moke mah mensáméhnsá tabanaginaraq
are peh mía míainiewóne.

Ambanta nahonáh úkinserah mah marákó marákóákáq íopeqkákáq nahonáh úkéna íre
kaweraginawire.

¹² Wehukenínká wene máhti sabaréhnserah
arega mah marákó marákóákáq íopeqkákáq sabarárúankéhe.

Wehga wene nahonáh kórósí ugurúruena

o korósí sukiwiéhnserah mirainkehe.

Arewe ahriahri monseráhnue mía míainiewóne.

Arene oga mé tanahráq íre parabaginawire íre.

(Buk Song 104.4)

¹³ Manikáne ehwehnka mó mahraréna,

Arega niyah púpeq tútuue míahno.

Moke arene naruo arene aigúnúbá tahnsa méra

arene ehweh sehgióro aritaníe íre.

(Buk Song 110.1)

Manikánka íopeqté kényábé mah ehwéh irarúwo? Írakaumo. Peh morá wenahninsábé
irarúwe.

¹⁴ Minayabe íopeqté kéké aneq kebo? Íopeqté kéké wehukene siwa tahnsá méra
Manikáne arambehri miraowe. Manikánka kawerarítéh ké séhréh aritageheéna íopeqté
ké siqmaréhre.

2

Manikánka ite meirena kaweratárái ehwéhne.

¹ Manikáne ahninkáwá anotah Wahnáh mía míainsabé itega írátáuna ehwéh ambubu
atawéq sehgiónehe. Itega íre túbáh agia peh wene ehweh sehgióneheqmúne.

² Naho Manikánka íopeqté ké iwíáh aritowara sega iraruwara itene igaqnaréhga írówe.
Manikánka mi ehwéh íre sehgiú ke kamah ariuwe.

³ Minayabe itega Manikánka kaweraitéh éhwéhnsábé anetaníbo íwíáhonaraq kaweqtaq
mía míaonehknono? Írakaumo. Wene ehwehnsabé anetaníbo íwíáhonaraq Manikánka ite
moq kamah ainawire.

Téhwe itene Wahnahnka wene kaweraitéh éhwéh teriuwara mi ehwéh író kega, Aiq
pútaq ehwéhne teiúwe.

⁴ Író kega kaweraitéh éhwéh teiútáq Manikánka págege aritonka sega págege sansánéra
ótaq sansánéra íre tagarío sansanuwe. Manikánka miraúnsabe, Mi ehwéhmé peh aiq pútaq
ehwéhne ue pahsuowe. Wene arambehri kawerue miraigeheéna Manikánka iwíáhue
Wenawanka náí náneq náiuwe.

Sísaga webataq ite meirena kaweraitahráhi aníne i ehwéhne.

⁵ Manikánka íopeqté kényábé, O marákó marákóráq wahnahnoro aritanabo? Írakaumo.

⁶ Minayabe wene Púkuipéq wehukenínká mahraréna,

Manikáno, arega ite wehukeyabé iwíáhónawe

ite aneq tahnsá kéabuno?

Itewe peh abehq naneq mune.

Aneqsabé kawerue wahnahnaitahno?

⁷ Peh wahto tanahráq íopeqté kégá ite kiotaikowe.

Arega ite pankere omaq ite iteíwíq pankerahne.

⁸ Arega moke miraóna naneqsabé wahnahnoro aitahne íre.

(Buk Song 8.4-6)

Ite tagónawe amahnága tánáhráq wehukenínká moke kék náneq íre wahnahnatíéhre.
Írakaumo.

⁹ Itega peh Sísaga tagónana we anotah aní míéhre. Menah wahto tanahráq we arambehri aní úkurairara íópeqté ké síwíqka wenáwíq kiotaikuraire. Manikánka séhréh aitowana Sísaga mah kehiná kéhínáné ahbabáq kaweraitanieéna putiowe. Wegaga itene ahbabáq kaweraitanieéna éruwana pukúnsabe Manikánka we iriatena wenáwíq pankeq atena, Anotah aní mé wahnahnúno atowe.

¹⁰ Manikánka moke kéh náneq mirarena wahnahnatéhre. Minayabe áhnte kegá wenahnímáhq úkéra wene kaweq téhrehrebeq míageheéna Manikánka Sísaga eqmarowana éruwe pukúwe. Manikánka miraúnsabe Sísawe iteruwah úkéna áhnte ke séhréh aitena kaweraitéhre.

¹¹ Sísaga itene ahbabáq aiq kaweraitéhsábé wereq ite kaweraitéh kéreqne Iteribo peh morá aní míéhre. Minayabe Sísaga itensabé, Nánuwahrah woe aiteyabe íre ayehitehre.

¹² Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,
Are éhweh nánuwahrah teriníe.

Are tagariáh ké momiwíotaq

arenáwíq pankeranieéna

arensabé ígonkónue iwíáh íwíáh ataníe ire.

(Buk Song 22.22)

¹³ Mi ehwéhnká mó mahraréna,

Wegaga omasa éhwéh sehginawire íwíáhuge ire.

(Aisaia 8.17)

Mi ehwéhnká mó mahraréna,

Ínéreq moke Manikánka nání ánímárinseq aiq míone ire.

(Aisaia 8.18)

Sísaga wehuke séhréh aitanieéna wehukení úkú ehwehne.

¹⁴ Ite Manikáne animárimé peh wehuke míone. Peh wehuke míona puana Sísaga ite kaweraitanieéna wehukení úkéna ite tahnsá míowe. Owainawanka puké sansatáq wahnahnatíéhre. Sísaga owainawa anehinsaruanieéna putiowe.

¹⁵ Sísaga miraúnka wehuke puké tanahráqsábé anotah áhreo ke sabirúéhrrara amahnága íre áhreowe.

¹⁶ Minawé wegaga íópeqté ké séhréh aritehro? Írakaumo. Wegaga ite Ébárahma kahnáh séhréh aitéhre.

¹⁷ Sísaga wehukene ahbabáq kawerarena insahwé aitanieéna wehukení úkéna wehukene sánsánúwe. Manikáne arambehri mirainieéna itene mibeq mahbeq aitéh aní míanieéna wehukení úkéna wehukene sánsánúwe.

¹⁸ Áhwáre naneqka weba sítáq Sísaga anotahtaq éruwana íre ahbabáruwe. Minayabe amahnága áhwáre naneq iteba sitaq wegaga ite séhréh aitahráhire.

3

Sísaga miraúnka Mósísine arambehri kiotaikú ehwehne.

¹ Néne iyahnabo animárimé, Sísansabé iwíáhue tagahro. Manikánka ite omaq itena íáhraburainsabé itega Sísansabé aiq pútare ateq we tagariáhwe. Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh aní míankeheéna Manikánka Sísaga eqmarowaq itega we éhweh teri terinúne.

² Wene arambehri mirainkeheéna Manikánka Sísaga omaq atena eqmarowe. Mósísiga Ísara ke séhréh aritena Manikáne arambehri kawerue sehgiunserah Sísaga moq Manikáne arambehri tábúsoqme sehgire.

³ Wehukenínká kaweq nah pearéhrrara tagah kegá mi nahnsábé ákáhtaq iwíáh íwíáhéra mi nah pearéh áninsábé anotah iwíáh íwíáhowe. Mina inserah Manikánka Mósísinsabé ákáhtaq iwíáh íwíáhéna Sísansabé anotahtaq iwíáh íwíáhíre.

⁴ Nah pehipi íre kéhrara peh wehukegaga pearáhnserah moke mah marákó marákó kéh náneqme Manikánka mirarowe.

⁵ Mósísi Manikáne arambehri aninéna Ísara ke míótaq moke Manikáne arambehri kawerue sehgiuwe. Naho Manikánka we iwíáh atowana Mósísiga mókake sína naneqsabé irarúwe.

⁶ Minayabe Sísa Karáhéwé Manikáne ahninkáwá ména moke Manikáne animáří kawerue wahnahnire. Itene wahnahnsabé aiq pútare ateq wega mirainie ú ehweh mirainawire íwíáhonaraq we kahnáh míaneheqmúne.

Manikáne ehweh anterúáh kégá ahrenérapeq íre serahowe i ehwéhne.

⁷ Ite Manikáne animáří méq Wenawane ehweh irone. Minayabe Wenawanka Púkuipéq mahraréna,

Iboramé itega íné Manikáne ehweh íréhrataq

⁸ saiyoiyehboq kawerue íráhro.

Naho itene igaqnaréhga abatapi míótaq

sega néne ehweh íre irera peh saiyoéra níwíoqnowe.

Sega mirau serahniyeho.

⁹ Mitaq ínéga itene igaqnaréh 40 opéq séhréh arítáhwara sega néne ótaq sansá tagéra minayabe íre iwíáhia peh saiyoéra níwíoqnowe.

¹⁰ Saiyoéra níwíoqno puana

mi keyábé nibiahnsa arítáhwae.

Minayabe ínéga mahraréna,

Mi kegá néne sánsá íre ahtebera

peh ahriahri ahbabáq aruqarurowe ewae.

¹¹ Ínéga abiahsanéna sensabé pahsuena,

Ahrenérapeq ínéba íre seneheqmóe ewae ire.

(Buk Song 95.7-11)

¹² Néne iyahnabo anímáríno, itene irupipeq ahbabáq iwíáhéq túbáh agiyeho. Maniká Iteribowe oga mía míai aní míre. Wene sánsá ínehepeq súéhboq kawerurero.

¹³ Ahbabáq sansanká ite míáhrabeqte aní saiqnariéhnehboq Sísa kawerue kéranehéq mó wehekáh mó wehekáhnue kaweq ehwéh we teawíéq we séhréh atéhora.

¹⁴ Itega Sísansabé téh kawerue aiq pútare ataráúnanserah mókakeakáq pukona tanáhráqkákáq wene sánsá íre túbáh agia peh kawerue ambubu atíáhnaraq Sísa Karáhéreq moráráq mía míaoneheqmúne.

¹⁵ Métáq sehiranue teiewónserah mónkakáq sehiraninie. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Iboramé itega íné Manikáne ehweh íréhrataq

saiyoiyehboq kawerue íráhro.

Naho itene igaqnaréhga néne ehweh íre irera

peh saiyoéra níwíoqnowe.

Sega mitaq mirau serahniyeho ire.

(Buk Song 95.7-8)

¹⁶ Manikáne ehweh írótaq íre sehgira peh saiyoue míó kewe inseréhbo? Mósísiga Ísípi marákórápéqté meriqmena móríto kewe moke mi ke saiyo kée.

¹⁷ Áhnte opéq 40 opéq Manikánka abiahnsa arito kewe inseréhbo? Ahbabáq aruqaruro keyábé abiahnsa aritowara abatapi pukuwe.

¹⁸ Manikánka abiahsanéna iwíáhéna, Ahrenérapeq ínéba íre seneheqmóe úmé inseréhyabe irarúwo? Wene ehweh anteruera anetaníbo íwíáho keyábé irarúwe.

¹⁹ Sega Manikáne ehwehnsabé anetaníbo íwíáho puara sega ahrenérapeq weba íre korahuwe. Minayabe ireq iwíáhue tagarione.

4

Maniká tagaríáh kégá ahrenérapeq kioraho ehwéhne.

¹ Naho Manikánka itensabé, Ínéba sirataq ahrenagehe úwe. Túbáh aginie íwíáho keo, Manikáne ahrenérapeq íre kíyehboq áhreoro.

² Ísara kegá Manikáne kaweq ehwéh írówaq itega moq írátáúne. Sega írótaq mi ehwehnsabé íre aiq pútare atówe. Minayabe mi ehwehnká íre séhréh aritahráhuwe.

³ Wene ehwehnsabé aiq pútare atona kegá Manikáne ahrenérapeq kiorahúne. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Ínéga abiahsanéna sensabé pahsuena,

Ahrenérapeq ínéba íre kioneheqmóe ewae ire.

(Buk Song 95.7-11)

Wega mah marákó marákó mirarena wene arambehri parabarouwe.

⁴ Abapeqte téhtaré wéhékáhsabé Manikáne ehwehnka mahraréna,

Manikánka moke wene arambehri parabarouena abapete téhtaréráq ahrenówe ire. *(Buk Song 95.11)*

⁵ Ahrenónsabe wene ehwehnka mó mahraréna,

Ahrenérapeq ínéba íre kioneherawoe ewae ire.

(Buk Song 95.11)

⁶ Kaweq ehwéh téh író kega mi ehwéhnsabé íre aiq pútare atónsabe sega Manikáne ahrenérapeq íre kioráhuwe. Íre kioráhuwara kaweq ehwéh sehgió kegá ahrenérapeq kioráhowe.

⁷ Minayabe Manikánka mó tanáhráq omaq atena mi tanáhráqsabé, Iborane atowe. Iborane atowana áhnte opéq parabagúwana Manikánka Tébiti iwíáh atowana sehiranue mahraréna,

Iboramé itega íné Manikáne ehweh íréhrataq

saiyoiyehboq kawerue íráhro úwe.

(Buk Song 95.7-8)

⁸ Minayabe Sósúaga itene igaqnaréh meriqmena ahrenérapeq mórítotaq tahirímé mó tanáhráq Manikánka mó wehekáhsabé íre írarú irino.

⁹ Minayabe Manikáne animári ahrenahraho tanáhráq peh kagainae.

¹⁰ Manikánka wene arambehri abapete morá wéhékáh parabarouena abapete téhtaré wéhékáhtaq ahrenónserah weba séra mía mía kega moq sene ahwimi parabarouera ahrenahrahowe.

¹¹ Manikáne ahrenérapeq kioneheéq págegeue arambehrionehe íwíáhéq miraoro. Itene igaqnaréhga Manikáne ehweh anteruera ahrenérapeq íre kíú serahniyeho.

¹² Manikáne ehwehme oganúq itahráhi naneréna págegeue arambehrire. Págegeue arambehriéna áwéhreh sogiq tahnsane. Sogiqme peh ákáhtaq áwéhrehrana Manikáne ehweh anotah áwéhrehre. Manikáne ehwehnka wehukéniné arupipeq amurúrúéhre. Wene iwíáhákáq wenawapipeqkákáq mi ehwéhnká amurúruena sainsúéhre. Wehukéniné ayahnsankakaq ayahnsapeqté ábíqnónkákáq mi ehwéhnká amurúruena sainsúéhre. Mi ehwéhnká wehukení awahbeh iwíáhákáq moke mó iwíáhákáq sokigi aíre.

¹³ Manikánka moke miráú naneq tagehtaq wehukega kopéq suahráho? Írakaumo. Moke minawari Manikánka tagehtaq ábóraq kéhrana taga tagaire. Minayabe mókake Manikánka moke itene sánsá saraqmarankéhe.

Sísawe itene ehweh mibeq mahbeq aitéh ání míre i ehwéhne.

¹⁴ Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ání íópeq Manikáne auranabiahtapeq míéhre. Mi anímé Sísá Manikáne ahninkáwáe. Minayabe itega aiq pútare atona ehwéh ambubu atianeheqmúne íwíáhéq miraoro.

¹⁵ Ahbabáq iwíáh sínaraq iteriahriáh íre kaqsuahráhu. Owainawanka ite íwíoqnehtaq Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánínká anetaníbo íre iwíáhia peh arutaboairaitena séhréh aitéhre. Owainawanka amahnága ite íwíoqnehnsarah Sísá marakóipeq míotaq áwíoqnówana Sísaga íre ahbabáruwe.

¹⁶ Minayabe itega Manikánsabe íre áhreia wega ite séhréh aitankeheéq weba wahtotaq kowíaneheqmúne íwíáho. Mitaq kowíáhnaraq irupipeq umeh agínaraq Manikánka itensabé arutaboairaitena séhréh aitankehe.

5

Sísá itene mibeq mahbeq aitéh ánínká ite kaweraitéh éhwéhne.

¹ Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánínká ite Asiu ke séhréh aitankeheéq ite mionarabeqte ání mó tanáhráq mó aní mó tanáhráq mó anínue omaq sitáhwe. Manikánka itene ahababáq kaweraitankeheéna wene ehweh mibeq mahbeq aitéh ánínká mó naneq mó nanerue Maniká titiratéhre.

² Titiratena we peh wehukení púana kaweqtaq íre mía míaorahire. Minayabe wega múguwahguo kereq áhwára áhwáráro kereq pehwehrue arítéhre.

³ Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánínká mó kené ahababáqsabe Manikánsabe ménkámehnkáne korahqtaté titiratéhre. Íre peh morá mó kené ahababáqsabe titiratéhre. We moq ahababárorahi aní púana wewene ahababáqsabeákák Maniká titiratéhre.

⁴ Mibeq mahbeq aitéh árámbehríwé anotah arámbehrí wíre. Minayabe wehukenínká, Íné mi arámbehrí mirainie íre orahire. Mi arámbehrí mirainkeheéna Manikánka wehukení omaq atena naho Áróni omaq atonserah omaq atéhre.

⁵ Wehukenínká, Íné mi arámbehrí mirainie íre orahúnserah Sísá Karáhéga, Néníwíq pankerena Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh aní míanie íre úwe. Írakaumo. Manikánka wensabé omaq atena minayabe wene ehwehnka mahraréna, Are nénahni móne. Iborá íné Arenabo ména anotah aní míahno atóge íre. *(Buk Song 2.7)*

⁶ Wene ehwehnka mó mahraréna, Are néne ehweh mibeq mahbeq aritahna aní ahriahri mía míainiewóne. Wehukení wenáwíq Mékíséréki néne ehweh mibeq mahbeq arítéh aní mía míaúnserah are moq mina tahnsa mía míainiewóne íre. *(Buk Song 110.4)*

⁷ Sísá marakóipeq míotaq wega Maniká ehweh teawena púrerúwe. Manikánka Sísá puké tanáhráq ahqáho atáhráhú púana Sísaga anotahta q púreréna áhnte ibisówe. We awahbeh iwíáh íre sehgiira peh Maniká awahbeh iwíáh sehgiuwana Manikánka Sísaga púrerú ehweh irowe.

⁸ Sísawe Manikáne ahninkáwá ména áhnte erúnsabe Wenabone ehweh sehgiu sansa ahtebówe.

⁹ Sísaga Wenabone ehweh tábúsoqme sehgiunsabe amahnága Sísaga wene ehweh sehgió ké kaweraritena oganúq sitahnara oga mérapeq mía míaonehrawoe.

¹⁰ Minayabe Manikánka wensabé, Are néne ehweh mibeq mahbeq aritahna aní mía míainiewóne. Mékíséréki néne ehweh mibeq mahbeq arito aní mía míaúnserah are moq mina tahnsa mía míainiewóne atowe.

Káriq anínká mía míai serahniyeho i ehwéhne.

¹¹ Minayabe áhnte mó ehwéh kéhre. Itega íre apubúue ahtebahraho puana mah ehwéh teieyabe págege arámbehríe.

¹² Ite íre wahto tanáhráq Sísane ehweh íráh púaq wene sánsá ahtebahta q tahirímé mó ke síwáhnoro irino. Itega íre kawerue ahtebaronsabé Manikáne ehweh áwahewé mó anínká ite íwáhnorire. Inahunah ánínká págege tahutáhúq íre nahrahéna peh náh nehnserahnowe.

¹³ Náh neh anínká pehgáriq aní púana tábúsoqmaréh sánsá íre ahtebahrahire.

¹⁴ Págege tahutáhúqmé peh morá anonaninká nahrahire. Págege tahutáhúq nahraho kegá tábúsoqme iwíáhorahowe. Minayabe sega kaweq sansánkákák íre kaweq sansánkákák saraqmarera kawerue ahtebahrahowe.

6

Tauntahu ke méq Manikánka ite náina naneqsabé áwénunoro i ehwéhne.

¹ Sísá Karáhéne ehweh peh morá áwahewé mónkakák íre íwáhnorinie. Págege ehwéh iragéhboq anehete ehwéhnikákák íwáhnorinie. Nah pe anínká íre peh morá nahwiahn-sanse pearéhre. Mina inserah áwahe ehwéh mitaq mareq anehete ehwéhnikákák íráhro. Itene abehq arámbehrí inehepeq sueq Manikánsabe aiq pútare ate ehwéh aiq írátówe.

² Wání mewe ehweh aiq írátówe. Wehukeníné ayahqnotaq táhtoqme púrerate ehwehmé aiq írátówe. Pusa ké iriwe oganúq site ehwehnikákáq mi tanáhráq Manikánka kaweqtapéqkákáq iraipéqkákáq sainsue ehwehnikákáq aiq írátówe. Mina tahnsa áwahe ehwéh aiq írátó puag mitaq mareq anehete ehwéh íráhro.

³ Manikánka kowe aitahnaraq itega miraoneheqmúne.

Sísane ehweh sinehepeq súáh kégá weba íre kouwekoraho ehwéhne.

⁴ Sísane sánsá ahtebéra sehgiro kegá mi sánsá sinehepeq súáhmé árahue mónkakáq sehgiéhbo? Segá íópeqté Manikáne téhreh naneq merowana Manikáne Awanka seba kowíaraire.

⁵ Segá Manikáne ehweh irera sehgiro nsabé aiq pútaq ehwéhne íwíáhurowe. Mókake sína tanáhráqsabé ahtebéra, Mi tanáhráq Manikánka págegeue arambehrinkehe íwíáhurowe.

⁶ Mira íwíáhéra Sísane sánsá sinehepeq súáhmé sega mónkakáq íre sehgiórahowe. Segá Sísansabé, Iuwahriehre íwíáhonsabé Manikáne ahnikáwá awankátaq mónkakáq táhparáhnserahnowe. Segá miraotaq Sísa íre tagaríáh kégá tagéra Sísansabé awiréh atáhwe. Minayabe wene sánsá sinehepeq súáh kégá Sísaba mó íre kouwekorahowe.

⁷ Ibonsirana marakó tantanirana mitaq kaweq tahutáhúq kírérhara wehukega nahwe. Minayabe Manikánka, Ai q kaweq marákóe atéhre.

⁸ Marakóra q peh abehq náhgáqkákáq tahwenkaránkakaq kírétáq peh abehq marákóe. Minayabe Manikánka, Íre kaweq marákóe atena kekiranawire.

⁹ Néne iyahnabo anímá ríno, mah pagégé éhwéh teiúnsabé itega mi marakó tahnsa ké úkigehe íwíáhugo? Írakaumo. Itene Wahnahne sánsá kawerue sehgi gehe íwíáhuge. Sísaga meirena kaweraitena séhréh aitéh púa q itega wene sánsá sehgiówe.

¹⁰ Manikánka pehipi íre ehweh aitankéhe. Itega mirauro arámbéhrí íre abitaginae. Írakaumo. Menahnikákáq amahnágaákáq Manikáne animá rí kawerue séhréh aritena Manikánsabe irutabo irowe. Minayabe wega íre abitaginae.

¹¹ Íné nuwahbehme itega amahnága tauntahunue mira onserah mókakeakáq ahriahriakáq miraoro. Minayabe nuwahbehre. Mirairataq itega áwénuno naneqmarí mókake náinkéhe.

¹² Ite taoraho agiyeho. Peh abobiah taebra ké méq Manikánka mirainawire íwíáhéq wega náina naneqsabé kawerue áwénunoro. Mirairataq wega náinawire.

Manikáne omasa náneqsabé aiq pútare atanéhe i ehwéhne.

¹³ Manikánka Ébárahma ehweh teawutaq wega omasa éhwéh teawena, Ai q mirainauge úwe. Mó anínká Maniká íre kiotaiki puana wega mi ehwéh irarútaq wewenáwíru e irarúwe.

¹⁴ Manikánka Ébárahmansabé mahraréna, Are séhréh atanauge. Mókake ínéga séhréh atáhnaga arenanahréh íregárita q úkigehe úwe. (Stat 22.17)

¹⁵ Ébárahmaga árahinabomo íre iwíáhia peh kawerue áwénunúwana Manikánka teawu ehwéh aiq pútaragúwe.

¹⁶ Wehukenínká omasa éhwéh iraritaq wega mó aní anotah aniné áwíru e mi ehwéh irarire. Minawé Asiu kené sánsáne. Wehukenínká mi sansánínaraq wensabé ehweh atáh ké túbáh agorahowe.

¹⁷ Manikánka omasa éhwéh irarútaq író kega, Wegá mó iwíáhinabomo íwíáhiyeho éna Manikánka wewenáwíru e mi ehwéh irarúwe.

¹⁸ Minayabe Manikánka téhtaré págégé éhwéh aiq irarú púana wega mó iwíáh íre orahire. Wegá péhe éhwéh íre orahinsabé ite Manikápa kowíá míaúna ke iwíáh íwíáhunayabé irupipeq eyoyóire. Irupipeq eyoyóínaq Manikáne ehwehniká aiq pútaraginawire íwíáhéq minawé áwénunoneheqmúne.

¹⁹ Anotah awánká kaweq anúq kéhrana sóiriqka mi awánká íre pankonoráhire. Mina in-serah itega Manikáne ehweh aiq pútaraginawire íwíáhúnaga irupipeq kaweq awánká ánúq tahnsaniraq kaweqtaq mía míaúne. Itega kawerue áwénunúnayabé mókake Manikánka wene íopeqté páqnáhípeq móitankéhe.

²⁰ Ite séhréh aitanieéna Sísaga mitaq ebeq kiena ite mibeq mahbeq aitéh ání úkéna ahri-ahri mía míainawire. Wehukení wenáwíq Mékíséréki Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh ání mía míaúnserah Sísá moq mina tahnsa ahriahri mía míaire.

7

Mékíséréki anotah aníne i ehwéhne.

¹ Manikámé anotah aní míowana Mékísérékiga Sáréma suwahpeqte ké wahnahnéna Manikáne ehweh mibeq mahbeq arito ani míowe. Ébárahmareq we kéro kereqka mó wahnáh kéreq se kéríró kereqka ebehéra mi ke subiq súówe. Sega kouwekutaq Mékísérékireq Ébárahmareqka piehgiúye. Mitaq wega Ébárahmansabé kaweq ehwéh teawuwe.

² Kaweq ehwéh atowana Ébárahmaga moke ebehurabeqte meyo mensáméhnsá nayáhnkú saraqmarena Mékíséréki peh morá awuwe. Mékísérékiwe mi awíq áwahewé kaweq sansá mirai wahnáhne. We Sáréma suwahpeqte kéné wahnah aní ména we mó awíqme áwahewé aru ukiqme sansani wahnáh aníne.

³ Wenanoibonkakáq wene aigaqnaréhakaq we maqmio tanahráqkákáq we pukú tanahráqkákáqsabé éhwéhmé íre kéhre. We Manikáne ahninkáwá tahnsanéna ahriahri wene ehweh mibeq mahbeq arito aní mía míaúwe.

⁴ Mékíséréki anotah aní míonsabe we éhweh ahtebagehboq íráhro. Itene igaqna Ébárahmaga moke ebehurabeqte meyo mensáméhnsá nayáhnkú saraqmarena we peh morá awuwe.

⁵ Ébárahmane anahwa wenáwíq Áríwáie. Mi anímé we kahnáh Manikáne ehweh mibeq mahbeq arito ke míówe. Mósísiga sehgióro ú ehwehnká mahraréna, Ísara kegá sene meyáh ménsáméhnsá nayáhnkú saraqmahwara Áríwái kahnáhnká peh morá pehipi meyówe. Áríwái kahnáh kéreq moke mó Ísara kereqne sigaqnawé Ébárahmae. Sensuwahrah Isará kegá sene meyo mensáméhnsá nayáhnkú saraqmárowara Áríwái kahnáhnká peh morá pehipi meweowe.

⁶ Manikánka omasa éhwéh Ébárahma teawéna, Miranauge teawuwana Mékísérékiwe íre Áríwái kahnáh aní míowe. Ébárahmaga mi mensáméhnsá nayáhnkú saraqmarena Mékíséréki peh morá awuwana Ébárahmansabé kaweq ehwéh atowe.

⁷ Ite ahtebónawe ahriahri kaweq ehwéh atéh ánínká mi ehwéh teawí aní kiotaikire.

⁸ Áríwái kahnáhnká Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh árámbéhrí mirautaq sega Ísara kegá sene saraqmáro mensáméhnsá peh morá pehipi meweowe. Áríwái kahnáh mótaq mótarue pukuwana Mékíséréki oga mía míai aníne uwana wega peh morá saraqmaro naneq pehipi meyowe.

⁹ Itega mahraue irarerahúne. Áríwái kahnáhnká Ísara kegá saraqmáro mensáméhnsá peh morá pehipi meweowe. Téhwé Ébárahmaga Mékíséréki ahtapeq tagéna peh morá saraqmaro naneq awutaq wenanah Áríwáiga moq Mékíséréki awuwe.

¹⁰ Mi tanáhráq Áríwáine anowagá we íre maqmio púana wega Mékíséréki árahue awuwo? Ébárahmawe Áríwáine aigaqna púana minayabe wega Mékíséréki peh morá saraqmaro naneq awutaq wenanah Áríwáiga moq awuwe.

Sísawe Manikáne o mibeq mahbeq arítéh anímé kiotaiki aníne i ehwéhne.

11 Mósísiga sehgióro ú ehweh Ísara ke teriena peh morá Árívái kahnáhnká Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh árámbehrí mirauwe. Mi arámbehrí miraé sansa wehuke kawerarotaq tahirímé mó aní Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritéh aní íre sú irino. Sú anínká íre Áríváireq Árónireq kahnáh anínéna peh Mékíséréki tahnsánéna Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh aní míéhre.

12 Mó anínká Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné arambehri awaq mionsabe miraira sansá o sansa úkinae.

13 Manikánka omaq ato anímé íre Árívái kahnáh anínéna we Súra kahnáh aní ména mi kegá tahberaq Maniká titirue náwe arámbehrí íre mirauwe.

14 Ite ahtebómé Súra kahnáhnká Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké míagehe éhwéh Mósísiga íre irarúwe. Sísá itene Wahnahme we Súra kahnáh aníne. Minayabe ite aiq ahtebóne.

15 Íre Árívái kahnáh aní peh mó aní Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh aní ábóraragéna we Mékíséréki tahnsá aní mía míaire.

16 Omaq ato anímé we kahnáh aiq awehraq kéhre íwíáhúnsabe omaq atoo? Írakaumo. Itene Wahnah ahriahri págegeue mía míai puana we Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh aní úkúwe.

17 Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Are Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritahna aní mé ahriahri mía míainiewóne. Mékíséréki Manikáne ehweh mibeq mahbeq arito ani mía míauñserah are moq mina tahnsa mía míainiewóne íre. *(Buk Song 110.4)*

18 Naho sehgióro ú ehwehmé íre págege aitahráhi éhwéhne. Mi éhwéhnká ite íre séhréh aitahráhinsabé Manikánka mi éhwéh aiq meruowe.

19 Mósísiga sehgióro ú ehwehnká itereq mó naneqkakaq íre airaiq kaweraitahráhire. Manikánka o sansa omaq atowana mi sansánká Mósísiga sehgióro ú sansa kiotaikiraq itega Maniká Iteriboba wahtotaq kowíahrahúne.

20 Wene ehweh mibeq mahbeq aitéh aní míankeheéna Manikánka Sísá omaq atotaq íre pehipi omaq atowe. Írakaumo. Peh págege éhwéhne omaq atowe. Téhwe mó kegá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké úkutaq wehukenínká pehipi omaq sitena íre págege éhwéhnúwe.

21 Peh morá Sísá Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh aní míankeheéna Manikánka omaq atotaq págege éhwéhne omaq atowe. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Itene Wahnahnka págege éhwéhni puana wega mó iwíáh íre inawire. Are wene ehweh mibeq mahbeq aritéh aní ahriahri mía míainiewóne íre. *(Buk Song 110.4)*

22 Sísaga omasa éhwéhmé áhnte kawéq éhwéhne. Mi éhwéhnká naho éhwéh kiotaikire. Minayabe itega aiq irone.

Sísá ite mibeq mahbeq aitéh aní mía míaire i éhwéhne.

23 Téhwe Manikáne ehweh mibeq mahbeq arító ke áhnte míówe. Se peh wehuke puara mótaq mótarue puku pukuunsabé peh morá anínká mi arámbehrí ahriahri íre sehgoráhúwe.

24 Sísaga íre mina tahnsa miraire. We peh mía míai aní púana Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh árámbehrí ahriahri sehgire.

25 Minayabe amahnágaákákq mókakeakákq Sísaga wensabé aiq pútare atáh ké kawer-aritena Manikápa mórítahnara oga mía míaoneherawoe. Sísá ahriahri mía míaéna itene ehweh Maniká teawí púana ite séhréh aita aitaire.

26 Sísawe Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh aní mía míainsabé peh ábéhrana ite séhréh aitéhre. Wegá íre ahbabária peh Maniká awahbeh sansánéna kaweqtaq mía míaire. We tábúsoréh anínéna ahbabáq kega mira onserah íre mirairana Manikánka we iriatena íopeq móatowe.

²⁷ Téhwe Manikáne ehweh mibeq mahbeq arító kega mó wehekáh mó wehekáhnue ménkámehnkáne korahqtaté Manikánsabe titiratówe. Ebeqme sega seyene ahbabáqsabe kaweritankeheéra Manikánsabe titiratówe. Anehemé sega mó kené ahbabáqsabe kaweritankeheéra titiratówe. Sísaga íre mina tahnsanire. We awankátaq táhpawe pukú tanahráq itene ahbabáqsabe peh morá tánáhráq wene anonkataté Manikánsabe titiratowe. Wega mi arámbéhrí aiq parabaruo púana wega mónkakáq íre mirainawire.

²⁸ Téhwe Manikáne ehweh mibeq mahbeq arító ke míageheéra Mósísiga sehgióro ú ehweh sehgiro kegá kaweqtaq íre míahraho ke omaq sitowe. Anehemé Manikánka págege ehwéhne mi arámbéhrí mirainkeheéna wenahni omaq atowana we ahriahri kaweqtaq mía míaire.

8

Sísawe íopeq Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh áníne i ehwéhne.

¹ Ínéga teiú éhwéhmé áwahe ahtebagehboq íráhro. Sísawe kaweqtaq mía míai puana ite séhréh aitéhre. We Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ání mía míaéna amahnága íopeq ména mibeqté anotah wahnáh Maniká Iteribone ayah púpeq tútuue míéhre.

² Sísaga Maniká Iteribone kaweq nahtápéq ména wene ehweh mibeq mahbeq aitéh arámbéhrí mira aruqarurire. Mi nahmé wehukega íre pera peh morá Maniká itene Wahnahnka pearowe.

³ Mah marákóipéq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá Maniká titiréra mó naneq mó nanerue awigeheéra omaq sitówe. Sega miraunserah Sísaga ite séhréh aitéh ánínká moq aiq áwíre.

⁴ Mósísiga sehgióro ú ehwehmká mahraréna, Peh morá Áríwái kahnáh wéhgá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné arambehri miraorahire ire. Peh mi kahnáh wéhgá mó naneq mó naneqtaté Manikánsabe titiratáhwe. Minayabe amahnága Sísaga mah marákóipéq míéhtáq tahirímé mi arámbéhrí íre mirai irino.

⁵ Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánínúrá ména wega íopeqté náhtápéq arambehrire. Mah marákóipéq mibeq mahbeq arítáh kégá arambehrio nahmé peh íopeqté náhné mánkánah tahnsáne. Mánkánah tahnsá púana Mósísiga Manikáne wéhuwehu nah sériraté pianaútaq Manikánka wensabé, Ínéga sáwéhrapeq sokigi awátáu serahnue tábúsoqme pearo úwe.

⁶ Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ání míankeheéna Manikánka Sísaga omaq atowana wene arambehriga moke mó mibeq mahbeq aítáh kéné arambehri kiotaikire. Mi arámbéhrí miraútaq Sísaga Manikánseq wehukereq moráéné ehweh áhwárowe. Sísane moráénia éhwéhnká naho moráénia éhwéh kiotaikire. Sísaga mirainauge ú ehweh áhnte kawéq ómásá éhwéh púana mi ehwéhnká téh ko ehweh kiotaikire.

⁷ Wehukega téh ko moráéné ehweh sehgoráhutaq tahirímé mó moráéné ehweh íre áhwáro irino.

⁸ Manikánka wehukene ahbabáq tagéna mahraréna,

Írátíáhro. Íné itene Wahnahnka mahraréna, Mókake ínéreq Ísara kereq o moráéné ehweh áhwáranehe. Súra kahnáh kéreq ínéreq o moráéné ehweh áhwáranehe.

⁹ Mi ehwéhmé íre sigaqnaréhreq ínéreq moráénowana tahnsá éhwéhne. Ínéga Ísípi marákórápéqté meriqmena mórítáhwataq sereq ínéreq moráénowane. Sega ite moraéno éhwéh anterúo púana ínéga se peh áwé tagahwae.

¹⁰ Íné itene Wahnahnka mó mahraréna, Mi tanáhráq parabagínaraq Ísara kereq ínéreq o moráéné ehweh áhwáranehe. Ínéga sehgióro ú ehweh sene iwíáhipeq sitena sene sirupipeq sehiranaraníe. Íné sene Maniká míahnara se néne animarí míagehe.

- 11 Anotah awíqkákáq kéreq íre anotah awíqkákáq kéreq ómiga íné tagariagehe. Ómiga íné aiq tagariéhra puara sene iyahnaboreq sensuwahrahreqsabé íre síwáhnorigehe. Itene Wahnah tagariáhro íre terigéhe.
- 12 Ómiga íné aiq tagariéhra puana ínéga sensabé nirutaboiraritena sene ahababáq kawer-aritanie. Sene ahababáqsabe mó íre iwíáhue niahrreraq matianie uge úwe. (*Jeremaia 31.31-34*)
- 13 Manikánka, O moráéné ehweh áhwáranene insabé téh ko ehweh nahonáh úkire. Nahonáh úki naneq apubúue parabaginae.

9

Korahq titiré sansánká wehuke íre airaiq kaweraritahráhu ehwehne.

1 Téh ko ehwéhnká Manikánsabe iwíáh iwíáh ate sansa sokigi aíre. Mi tanáhráq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh kowe.

2 Sega mi nah sériraté pearówe. Ébeq paqnáhipéq aráhmuwe, tahbewe, Maniká áwú parétiwé kowara mitaqsábé Kaweqtapére áwíratówe.

3 Mi nahupéq mó mapéq kowana ákáhpi parahnkeq tahnsá ónsá kowe. Mó mapéq Anotah Kawéqtápére áwíratówe.

4 Mitaq kaweq kunkúni naneq pariageheéra kóraraté akariaró tahbé kowe. Moráéneu sehiránia ebáh kánéhwé pókisiipéq kowe. Mi pokisiwé kóraraté akariaró pokisié. Mi pokisiipéq íópeqté tópáhnkákáq Árónine pegiqnánkarankákáq sehirania ebáh kánéhraréákáq kowe. Íópeqté tópáhmé kóraraté akariaró motóréipéq kowe. Mi pegiqnánkárámé Áróniga matiotaq ánáh aunúwe.

5 Mi pokisi maraipéq kowana Maniká miéhrabeqte ánité tahnsa náneqtaré sehwerapeq kowe. Manikáne téhreh naneq tagageheéna mitaq kowe. Sene oe awenahpeqté wehukene ahababáq kawerorahirabeq kowe. Amahnága mah ehwéh áwahewé íre íwáhnorinie.

6 Teiú ménsáméhnsá kawerarówara mó wehekáh mó wehekáhnue Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritáh kéga Kaweqtapéq kibekéra sene arambehri mira aruqaruowe.

7 Peh morá mitaq arambehrio kené wahnahnka webataq Anotah Kawéqtápéq morá ópéqmé peh morá tánáhráq kiena tueyokúwe. Wegá mibeq pehipi íre kiuwe. Írakaumo. Wegá mibeq kiutaq korahq mewena wene ahababáqkakaq mó kegá áhwára áhwáraue mirau ahababáqkákáq kaweraritankeheéna mi koráhq Maniká nawuwe.

8 Kaweqtapéq arambehri peh kéhnsábé itega Maniká miéhrabeqte áh íre ábóraq kéhre. Minayabe Manikáne Awanka aiq sokigi aíre.

9 Maniká miéhrabeqte áh íre ábóraq kéhnsábé mi sériraté pearó nahnká amahnága míáh ké sokigi aíre. Mi nahtápéq wehukega mó naneq mó naneq Maniká titirue náwúwe. Sega mi sansánunka sirupipeq íre kaweraritahráhuwe.

10 Mi sansámé peh táhutahuq awehrié sánsánkákáq sosue sansánkákáq kowe. Mi sansánká íre sirupipeq peh morá sinonka kawerarite sansane. Sísa Karáhéga o sansa íre áhwáriorotaq Mósísiga sehgióro ú ehweh sehgeheéna mi tanáhráq kowe.

Sísaga wewene korahqtaté titirúnka wehuke kaweraritahráhi ehwehne.

11 Sísa Karáhéga tuena kaweq sansá áhwáraéna íre wehukega pearó nahtápéq Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh aní mía míaéna mitaq arambehriúwe. Mi nah áhnte kawéq náhnéna moke mó iwíáh iwíáh atáh sérí náh kiotaikire. Mi nahmé íre mah marákó marákóipéqté náh tahnsane.

12 Sísa Karáhéga mi nahtápéq kiena Anotah Kawéqtápéqté paqnahipeq ménkámehnkáne korahq íre mewena kiuwe. Kiena wewene korahq mewena Maniká titirue náwúwe. Ite oga mérapeq awaq miageheéna wene korahqtaté paiqitowe.

¹³ Wehukene sinonka soqsuaneherautaq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá káho áráhqe anonka iraipéq agera mibeqté tánáhákáq ménkámehnkáne korahqkákáq mewera mó ke soqsuageheéra káqsuahrúwe.

¹⁴ Sega miraunsabé Sísane korahqka mi sansá kiotaikire. Sísaga íre ahbabária peh kaweqtaq mía míaire. Manikáne Awame mía míai anínéna Sísá págege atowana wene korahq Maniká titirue náwuwe. Wene korahqtaté soqsuqme kaweritéh púaq abehq árámbéhriyábé íre iwíáh íwíáhia peh Maniká itene oga mía míai Wahnáhné sánsá seh-gionehqmúne íwíáhúne.

Sísaga wene korahqtaté o moráéné sansa áhwáraro ehwéhne.

¹⁵ Minayabe Sísá Karáhéga o moráéné sansa áhwárowe. Téh ko moráéné sansa kottaq wehukene ahbabáq kaweraritaneéna Sísá pukúwe. Sísá pukútaq wega miraúnka Manikánka omaq itena íáhrabi kégá oga mérapeq awaq miageheéna Sísá Karáhéga o moráéné sansa áhwárowe. Áhwárowana Manikánka náníe ú naneq awaq miagéhe.

¹⁶ Wehukení oga míéhtáq wenawahraha wene ménsámehnsá íre awaq miahráhowe. Peh morá we pukínaraq wenawahraha tagéra aiq pukire éra awaq miagéhe.

¹⁷ Puki anínká sehiranurai pepáhqtáq tagéra sehiranka irarinserahnue wene ménsámehnsá saraqmarera awaq míáhwe. We oga míéhtáq wenawahraha mi pepáhqtáq kéh éhwéh íre sehgoráhowe.

¹⁸ Ebeqte ko moráéné sansa áhwárotaq pehipi íre áhwáwera peh korahqkákáq áhwárowe.

¹⁹ Téhwe Mósísiga mi sansá págegeinkeheéna ménkámehnká subiqme mi kané korahqtaté titirúwe. Titirinaútaq téhwe Mósísiga moke Manikánka sehgióro ú ehweh teriena anehe káho áráhqe korahqkákáq wánínkakaq peh morá ántéhyápípéq ahkiuwe. Ahkiwena awanká ánáhakaq tautáúq nahniáqkákáq mewena mi koráhq pámbáhue sehgióro ú ehweh ko pukúákáq moke míó keakáq sensineq káqsuahrúwe.

²⁰ Mósísiga káqsuahréna míó keyabé,

Itega Manikánka sehgióro i ehwéh págegeue sehgiheéna korahqtaté káqsuahrúge úwe.

(Kisim Bek 24.8)

²¹ Manikánsabe iwíáh íwíáh ató nah sériraté pearó nahnkákáq moke mibeqté ménsámehnsánkákáq Mósísiga mi koráhqtaté káqsuahrúwe.

²² Mósísiga sehgióro ú ehweh nká teiena,

Peh morá korahqka moke kéh náneq kawerorahire. Peh morá korahq túínsabé Manikánka wehukene ahbabáq kaweraritéhre ire. *(Wok Pris 17.11)*

Sísaga peh morá tánáhráq Maniká titirue náwena pukú ehwehne.

²³ Wehukega ménkámehnkáne korahq titiré sansanká íópeqté titiré sansa sokigi aíre. Mah marákóipéq titiré sansa sehgió kégá peh ménkámehnkáne korahq titirowe. Íópeq titiré sansanútaq Sísaga wewene korahq titirúwe. Minayabe íópeq titirú sansa anotah kaweq sansá púana mi sansánká ménkámehnkáne korahq titiré sansa kiotaikire.

²⁴ Sísá Karáhéga Manikánsabe iwíáh íwíáh ató nahmé wehukega sériraté pearó nahupéqmé íre kibekia peh íópeq kibekúwe. Mina pearó nahmé wéhuwehu nahnirana íópeqté náh ahriahri kéh náhne. Minayabe Sísaga íópeq kéh náh Maniká Iteribone auranabiahapeq mía míáéna ite séhréh aita aitaire.

²⁵ Mó opéq mó opéru mah marákóipéq Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritéh ánínká Maniká titirineéna nahupeqte Kaweqtapéq ménkámehnkáne korahq mewena kibekúwe. Mina únsarah Sísá Karáhéga mó opéq mó opéru Maniká íre titirúwe.

²⁶ Miraútaq tahirímé mó tanáhráq mó tanáhráru mah marákó márakó miraútaqkákáq amahnágaákáq áhnte tanáhráq Sísá éri irino. Mah tanáhráq parabagina uraitaq Sísaga peh morágáké tuena wehukene ahbabáqsabe kaweraritaneéna pukúwe. Sísaga Maniká titirue náwunka ite kaweritahráhire.

²⁷ Wehukení mónkakáq mónkakárue íre pukia peh morá tánáhráq pukinawire. Mina inserah Sísa moq peh morá tánáhráq pukúwe. Wehuke pukirataq anehe Manikánka ehweh aritena sainsuankéhe.

²⁸ Minayabe áhnte kené ahababáqsabe Sísa Karáhéga peh morá tánáhráq Maniká titiratena pukúwe. Itene ahababáqsabe aiq kaweraito púana mókake we tuinaraq mi arámbéhrí mónkakáq íre mirainawire. Wensabé aiq pútare ateq áwénunúna ke airaiq kaweraitanieéna tuinkéhe.

10

Ménkámehnkáne korahqka titirorahi naneqme íre awehrare i ehwéhne.

¹ Mósísiga sehgióro ú ehwehnká mókake sína naneqmarínsábé peh píkísah tahnsá púana mi ehwéhnká áwahe íre tábúsoqme sokigi aieráhire. Mi ehwéh irarúnka mó opéq mó opérue wehukega titiraruqaruowe. Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq se kegá titiré sansa sehgiónká kaweraritahráhiro? Írakaumo. Mi sansánká wehuke íre airaiq kaweraritahráhire.

² Titiré sansa sehgiónká kawerarítéhtáq tahirímé sega mó opéq mó opérue íre titiraruqaruro irino. Kawerarítéhtáq tahirímé sene ahababáqsabe mónkakáq íre iwíáhia titiré sansa aiq súáh irino.

³ Segá mó opéq mó opérue titirotaq sene ahababáqsabe íre kawerorahia peh iwíáh aruqaruowe.

⁴ Mémene korahqkakáq káhone korahqkakáqká wehukene ahababáq íre kaweraritahráhi puara sene ahababáqsabe iwíáh aruqaruowe.

⁵ Minayabe Sísa Karáhéga marakóipeq tuinaútaq wega Manikánsabe mahraréna, Are ménkámehnkáne korahqtaté titiré sansansábé íre awahbehre. Arene arambehri mirainkeheé arega ninonka aiq kaweraintahne.

⁶ Wehukene ahababáq kawerariteyabe ménkámehnká arene tahberapeq age sansánkákáq sene korahqtaté titiré sansankákáqsábé íre awahbehre.

⁷ Minayabe ínégá arensabé mahraréna, Maniká Nániboo, are awahbeh arámbéhrí mirainieéna aiq tutaage. Púkuipéqté éhwéhnká íné éhweh aiq irarinserah sehginauge uge úwe.

(Buk Song 40.6-8)

⁸ Téhwe Sísa Karáhéga mahraréna, Are ménkámehnkáne korahqtaté titiré sansánsábé íre awahbehre. Wehukene ahababáq kawerariteyabe ménkámehnká arene tahberapeq age sansankákáq sene korahqtaté titiré sansánkákáqsábé íre awahbehre úwe. Wehukega mi titiré sansa pehipi íre miraia peh Mósísine ehweh sehgióro únsabe mirauwe.

⁹ Anehe Sísa mó mahraréna, Are awahbeh arámbéhrí mirainieéna tumióge úwe. Minayabe wega naho titiré sansa suena itene ahababáqsabe kaweraitanieéna o sansa áhwárowe.

¹⁰ Sísa Karáhéga Maniká awahbó arámbéhrí kawerue miraéna peh morá tánáhráq pukéna wene anonkataté Maniká titiratowe. Wegá miraúnka itene ahababáq kaweraitowaq amahnága ite kaweqtaq mía míaúne.

Sísaga titirúnka itene ahababáq airaiq kaweraitéhre i ehwéhne.

¹¹ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá mó wehekáh mó wehekáhnue iriwe méra peh morá mi titiré arámbéhrí aruqaruowe. Mi titiré arámbéhrionka wehukene ahababáq íre kaweraritahráhire.

¹² Sísa Karáhéga peh morágáké itene ahababáqsabe peh morá tánáhráq titirúnka ahriahri peh awehraq kagaire. Wegá titirarena Manikáne ayah púpeq tútuue mía máire.

¹³ Tútuue mía máiéna áwénunire. Mókake Manikánka, Arene naruo págegeue wahnahnarito teawinkeheéna áwénunire.

14 Wega morágáké titirúnka ite ahriahri kaweqtaq mía míaiageheéna itene ahbabáqsabe airaiq kaweraitowe.

15 Minayabe Manikáne Awanka teíre. Wega Púkuipéq ebeq mahraréna,

16 Itene Wahnahnka mahraréna, Mi tanáhráq parabagínaraq ínega o moráéné sansa áhwáranie. Néne ehweh kawerue siahtebagehboq sirupipeq mi ehwéh siahtebari-taníe. Néne ehweh kawerue siahreraq matiagehboq mi ehwéh iwíáh aritaníe úwe ire. *(Jeremaia 31.33)*

17 Púkuipéq anehe mó mahraréna,

Sene ahbabáqkakaq sene ahkaragáaraakák mó íre niahreraq matianie ire. *(Jeremaia 31.34)*

18 Wehukene ahbabáq airaiq kaweraitena mó íre ahrreraq matiéh púara wehukega mónkakák titirigehboq? Ahqáho. Írakaumo. Mó íre titirorahowe.

Itega Manikánsabe aiq pútare ateq weba wahtotaq kowíanehe i ehwéhne.

19 Néne iyahnabo anímáríno, Sísá pukútaq wene korahq tunsabe itega íre áhreia peh Kaweqtapéq Maniká míéhrameq kioráhuéne.

20 Sísaga kaweq o ah sabaro púaq itega oga mérapeq Maniká míéhrameq kioráhuéne. Sísá pukútaq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté parahnkeq tahnsá ónsá senahpeqté subame tuwe. Miraúmé mi paráhnkéq Sísane anonkansabé sokigi aiíre.

21 Sísá Karáhéwé amahnága Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh aní anotah anínéna Manikáne animárí wahnah aitéhre.

22 Wega kaweq wanítaté itene inonka aiq pabeq paberaitéhre. Sísane korahqtaté itene irupipeq káqsuahratéh púaq itene ahbabáq peh kéhre iwíáh íre úne. Minayabe itene irupipeq kaweq iwíáhéq, Manikánsabe aiq pútare ateq weba wahtotaq kowíanehe iwíáho.

23 Manikánka mirainauge ú ehweh aiq pútaraginawire iwíáhuéne. Minayabe itega íre túbáh agia peh wega mirainawire iwíáhéq ambubu atianeheqmúne iwíáho.

24 Mó Sísá tagariáh keyábé iwíáhéq sensabé irutaboírég we séhréh atéhonehe iwíáho.

25 Sísá tagariáh ké momiwíe sansa súého. Táhmaro mó kegá aiq suto serahniyeho. Írakaumo. Itene Wahnah tuina tanáhráq aiq wahtonagi puaq itene irupipeq kaweq iwíáh kankehboq síwáhnorég we séhréh atéhoro.

Manikáne ahninkáwáné ehweh inehepeq súého i ehwéhne.

26 Írátíáho. Téhwé Sísane sánsá aiq ahtebéq anehe iteitene iuwahbeh iwíáh miraéq ahbabáq aruqarurirataq mi ahbabáq kaweraiteyabe mó íre titirorahire. Írakaumo.

27 Mó íre titirorahi puaq peh áhreeq iransánéq Manikánka ehweh aitahna tanáhráqsábé áwénunoneheqmóe. Manikánsabe ahqáho atáh ké tabikira iráípeqsábé áwénunoneheqmóe.

28 Wehukéninká Mósísiga sehgióro ú ehweh anteruowara téhranítégábópoq apahránítógábópoq tagéra wene ahbabáq pahsutowara író kega ahbabáq aninsábé íre sirutaboiratasa subiq súówe.

29 Ite kaweqtaq mía míaiageheéna Sísane korahqka kaweraitowana anehe mó anínká mi koráhqkákák Sísaga o moráéné sansankákáqsábé abehq náneq mire éna anetaníbo iwíáhéna Manikáne ahninkáwá anehepeq súéhre. Mósísine ehweh anteruo anímé wehukega íre sirutaboiratasa peh kamah awera subiq súówe. Subiq súónsabe Manikáne Awanka séhréh atéh sánsá anehepeq súéh anímé Manikánka mi aní aneratankéhbo? Mókake wega mi aní anotahtaq kamah awinawire.

30 Maniká ite tagariona anínká púkuipéq aiq mahraréna,

Ahbabáqsabe ayahqmarewé ínénéne arambehri wire ire. *(Lo 32.35)*

Wene ehwehnka mó mahraréna,

Itene Wahnahnka wene animárí sainsuena ehweh aritanawire ire. *(Lo 32.36)*

³¹ Maniká oga mía míai anínéna ahbabáq ke sainsuena ehweh aritahna puaq áhreeq wene sánsá anehepeq súéhneho íwíáhoru.

Sísansabé aiq pútare ateq wene sánsá págegeue sehgióro i ehwéhne.

³² Itega Sísansabé téh aiq pútare atáro tanáhráqsábé iahreraq matiáhro. Manikáne sansá téhreh tahnsánirara mó kegá íwíoqnarowaq wene sánsá íre susa peh ambubu atiarowe.

³³ Wehuke míopi ite iriitárowara íre kaweq ehwéh aitera íwíoqnarowe. Segá mó tanáhráq mó ke moq síwíoqnarowaq mi keyábé irutaboírég kosíéhnehurowe.

³⁴ Segá Sísa tagaríáh ké karábúsiipéq mórítárowaq sensabé irutaboírég séhréh arítárowe. Mó kegá itene ménsámehnsá moke pehipi meraotaq ite íre abiahnsania peh irupipeq eyoyói ke míarowe. Oganúq ítéh náneq mó kegá íre meyahráhowe íwíáhuro puaq irupipeq eyoyó ke míarowe.

³⁵ Menah itega Sísane sánsá kawerue sehgirowe. Ahriahri sehgirowe íwíáh íre súáhro. Írakaumo. Itega íre súéhrataqmé Manikánka anotah apéq náinkéhe.

³⁶ Mi apéq náinkeheéq Maniká awahbeh arámbéhrí págegeue sehgióro. Ahriahri mirairataqmé Manikánka náina apéq aiq náinawire.

³⁷ Minayabe wene ehwehnka mahraréna, Pehgáriq tanáhráq parabagínaraq tuinie i anímé tuinawire. We íre túbáh agia peh apubúue tuinawire.

³⁸ Néne ani kaweqtaq mía míai anínká ínénsabe aiq pútare ainta aintai puana kaweqtaq mía míainkehe. Peh néne sánsá suena túbáh agi ánínsábé íre nuwahbanawire íre. *(Habakuk 2.3-4)*

³⁹ Itega wene sánsá ambubu atawéq íre kugeqnáhnúne. Ahqáho. Iraipéq pokoneherao ke tahnsa ké íre míone. Írakaumo. Sísansabé aiq pútare ateq oga mérapeq awaq miona ke úne.

11

Manikánsabe aiq pútare ateyabe áwahe ehwéhne.

¹ Manikánsabe aiq pútare atona sansá sehgiunawe Manikánka irarú ehweh aiq pútaraginawire íwíáhéq minayabe áwénunúne. Itene iuranka mi naneqsabé íre tagónayabé anetaníbo. Peh ite iahtebónawe wega irarú ehweh peh aiq pútaraginawire.

² Naho naho itene igaqnaréhga Manikánsabe aiq pútare atówana wega sensabé kawerowe aritowe.

³ Manikánka irarúnka mah marákó marákóákáq íopeqkákáq miraro ehwéhnsábé aiq pútare atone. Amahnága moke tagóna naneqme íre tagahrahúna naneqtaté Manikánka mirarowe.

Ábérireh Ínókureh Nóahrehga Manikánsabe aiq pútare ato ehwéhne.

⁴ Ábériga Maniká titirútaq wensabé aiq pútare ato púana wene arambehriga wenawah Kéinine arambehri kiotaikúwe. Wegá Manikánsabe aiq pútare atonsabe Manikánka wensabé, Kaweróne. Kaweqtaq míahne atowe. Ábéri naho pukúwe. We oga míotaq Manikánsabe kawerue aiq pútare ato ehweh amahnágaákáq teíre. *(Stat 4.3-10)*

⁵ Ínókuga Manikánsabe aiq pútare atowana Manikánka we tumero púana íre pukúwe. We tabanagútaq mó kegá we kabaruwana Manikánka we tumero púana íre ábóraq marówe. Púkuipéqté éhwéhnká mahraréna, Manikánka we íre tumero tanáhráq Ínókuga Maniká awahbeh sansánúwe íre. *(Stat 5.21-24)*

⁶ Peh morá Manikánsabe aiq pútare atáh kégá we awahbeh sansá sehgiórowe. Wehukenínká Manikápa pehipi íre kioráhire. Ebeqme wega, Maniká aiq míéhre íwíáhéna, We anebahrúna ke mókake kaweraitanawire íwíáhínaraqmé weba kioráhire.

⁷ Nóahga Manikánsabe aiq pútare atowana Manikánka sinaú tanáhráqsábé teawuwe. Teawuwana Nóahga mi tanáhráqsábé íre tagótaq mi ehwéhnsábé aiq pútare atena

Manikáne ehweh sehgiuwe. Wega mi ehwéh sehgiena anotah sipí mirarowe. Nóahreh karíronánínká sípiipéq kibekue méra wání piotaq íre pukuwe. Nóahga Manikánsabe aiq pútare atonserah mah marákó marákóipéq mío kega íre aiq pútare atówe. Minayabe Manikánka mi keyábé ehweh aritena kamah ariuwe. Nóahga Manikánsabe aiq pútare atonsabe Manikánka, Are kaweqtaq míahne atowe. *(Stat 6.13-22)*

Ébárahmareq Sáraheqka Manikánsabe aiq pútare atóya ehwéhne.

⁸ Manikánka Ébárahma téh áhrabútaq Ébárahmaga Manikánsabe aiq pútare atena wene ehweh sehgiena wenawahpeq suena wega íre tagario marákórápéq, Manikánka náwiníe ú marákórápéq pokúwe.*

⁹ Wega Manikánsabe aiq pútare atena náwiníe ue omasa marákórápéq pokéna wáhnaupeqté kéné marakórapeq kowíowe. Wega peh úqnapipéq seri nahtápéq kaegaeúwara wenahnité Áhísáhkireq Sékópareqka moq úqnapipéq kaegaeuye. Mi anitégá Manikánka Ébárahma teawu ehwéhnsábé moq aiq pútare atera mi ehwéh aiq pútaraginawire éra áwénunuye.

¹⁰ Ébárahmaga Manikánka webataq áhwáraro mapéq kagai mapéq kibekinie íwíáhúwe. Mitaq kibekéyabe arutaboirena áwénunúwe.

¹¹ Ébárahmane ahre Sárah orenínéna inahupeq mó íre kaegaeútaq Ébárahmaga iwíáhéna, Manikánka, We animai maqmiankéhe ue omasa éhwéh aiq pútaraginawire ú púana Manikánka Sárah séhréh atowana animai maqmiowe.

¹² Ébárahma pukorahú koré míotaq wene ahrega animai maqmiowe. Mi aní anonurowara wenanahréh peh íregáritaq úkue míówe. Íópeq wehyoq áhnte kéhnserah wenanahréh peh íregáritaq úkue míówe. Náhmbísibeq arahwé áhnte kéhrra wehukega íre sáhsahoráhonserah wenanahréh peh íregáritaq úkue míówe.

¹³ Moke teiú ánímáí Manikánsabe aiq pútare atera sene marakóipeq mé tanahráq parabagútaq pukuwe. Segá marakóipeq oga mío tanahráq Manikánka mókake náiníe ú naneqmarí íre meyówe. Írakaumo. Wehukeníká áwénuni naneq íre wahtote tagehnserah mi kegá áwénunu naneqmarí sirupipeq tagéra iwíáh iwíáhéra, Ite marakóipeq mionaraq peh wáhnaupeqté ké tahnsa míone éra pahsúówe.

¹⁴ Mahna tahnsa éhwéh pahsúó kega íre mah marakóipéqsábé peh kaweq matábúrápéqsábé sirutaboiruwe.

¹⁵ Ébárahmarehga suto marakóyábé íre sirutaboiruwe. Írakaumo. Mitaq sirutaboirutaq tahirímé kouwekorahu irino.

¹⁶ Suto marakóyábé íre sirutaboiruwe. Írakaumo. Peh íópeq kiotaiki mapéqsábé sirutaboiruwe. Segá Manikánsabe, Arebataq Maniká Iteribo wone atónsabe Manikánka sene ehwehnsabé íre ayehitówe. Írakaumo. Peh sega awaq miageheéna wega íópipeq kaweq matábúrápéq kawerarowe.

¹⁷⁻¹⁸ Manikánka Ébárahmansabé, Mókake arenahni Áhísáhkine animáí arenanahréh míagehe úwe. Anehe wega Ébárahmansabé, Arene mahbi Áhísáhkiwe subiqme titirainto teawuwe. Teawena, Ébárahmaga mi ehwéh sehginabomo éna áhwárawe tagówe. Ébárahmaga Manikánsabe aiq pútare atena, Wene ehweh sehginauge iwíáhéna wenahni subiq suanaúwe.

¹⁹ Subiq suanaútaq iwíáhéna, Ínéga we subiq súáhnaraq Manikánka oganúq atahráhire úwe. Puki anínká oga úkue Wenaboba mía míainserah Áhísáhki áura pukéna we moq wenaboba mía míaúwe.

Áhísáhkireh Sékópareh Sóséparehga Manikánsabe aiq pútare ató ehwehne.

* **11:8:** Ébárahma wenáwíq áwahewé áhnte kehináné sibowáe. Stat 17.5 tagáhno. Moke we éhweh Stat sapta 12-23 kéhre.

²⁰ Áhísáhkiga Manikánsabe aiq pútare atena orerague pukinaútaq wenahnité Sékópareq Ísoreqsabé kaweq ehwéh teríúwe. Wegá anehe sína naneqsabé irarúwe. *(Stat 27.27-29,39-40)*

²¹ Sékópaga moq Manikánsabe aiq pútare atena orerague pukinaútaq wenahni Sósépane anitéyábé kaweq ehwéh aritena wene pegiqnáhnkarataq káuqmunue saqmatawéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atowe. *(Stat 47.31-48.20)*

²² Sósépage moq Manikánsabe aiq pútare atena orerague pukinaútaq Ísara kegá Ísípi marákórápéq súéhra ehwéhnkákáq wene ayahnsa kiroqmera pokira ehwéhnkákáq irarúwe. *(Stat 50.24-25; Kisim Bek 13.19)*

Mósísiga Manikánsabe aiq pútare ato ehwéhne.

²³ Mósísine anoiboga Ísípi marákórápéq méra Manikánsabe aiq pútare atera Mósísi maqmaróyataq sene naruoga subíyehoéra apahtáro íótáq sene ani kopéq átóye. Mibeqté wáhnáhnká Ísara keyabé, Animai maqmaréhrataq subiq súáhro úwara Mósísine anoiboga sene animai tagéra, Kaweq mai wíre iwíáhéra íre áhreia subiq súáhro ú ehweh anterúoye. *(Kisim Bek 1.22, 2.2)*

²⁴ Mósísi inahunahní míotaq mibeqté kéné wahnahne ayahunkawagá meyowe. Mósísiga Manikánsabe aiq pútare atena anonúkútaq, Íné íre mi ininé ahninkáwá úge. Írakaumo úwe.

²⁵ Írakaumo iwíáhéna, Ahbabáq miraonawe pehgáriq tanáhráq iwíáh iwíáhé sansa púana íre mirainauge úwe. Minayabe Ísípi kegá wenawahrah Isará ké síwíoqnotaq Mósísiga mina tagéna, Ísípi aní míanie íre iwíáhia peh, Nánuwahrah Manikáne animárinseq míanie iwíáhuwe.

²⁶ Manikáne animárinseq míanie iwíáhéna, Sína anímé Karáhéne sánsá sehgiónsabé Ísípi kegá níwíoqnagehe. Anetaníbo. Manikáne sansá sehginie. Wegá nánina naneqmarínká Ísípi marákórápéq moke móneakáq kaweq awáhríq náneqmarínkákáq kiotaikinae iwíáhuwe. *(Kisim Bek 1.22, 2.2,10-12)*

²⁷ Mibeqté wáhnáh ánínká Mósísinsabé abiahnsa atowana wegá Manikánsabe aiq pútare atena íre áhreia Ísípi marákórápéq suena pokúwe. Wehukega sene siuratate Maniká íre tagahrahwana Mósísiga wene arupipeqté iwíáhgá Maniká tagówe. We tagó púana págege atowana wene kaweq sansá ambubu atawéna sehgiuwe.

²⁸ Wegá Manikánsabe aiq pútare atena wene ehweh irena sótaikú siahrreraq ko sansa áhwárówe. Áhwáréna Ísara keyábé, Sipisípiq subiqme mi kané korahq itene méhpehtapéq abaq máráhro aritowe. Mirairataq íópeqté ánínká sótaikéna itene ebeq piah animári íre subiq suankéhe teriuwe. *(Kisim Bek 2.15, 12.21-30)*

Áhnte Ísara kegá Manikáne sansá ambubu atawéra sehgiú ehwehne.

²⁹ Ísara kegá Manikánsabe aiq pútare atera anotah waní kэрáwéguwe. Mi waní áwíqmé Káhtore Soréq Wáníne. Ísara kegá mi wanítáq kэрáwégonehera utaq mi waní taraqnágúwara sega awaho marákóráq nogónserahnue kéaguwe. Ísípi ebehu kegá sinehe kaqme kéra Ísara kegá onserahnoneheqmúne iwíáhéra mitaq kэрáwégonehera utaq mi waní anotah waní piowara wánínkue pukuwe.

³⁰ Mó tanáhráq Ísara kegá Manikánsabe aiq pútare atera wene ehweh sehgiú púara Séríko suwahpeq ebah kurí pera áhtápéq abapete téhtaré wéhékáh abugeqnáhnuríowana mi ebáh kurí sokogúwe.

³¹ Séríko suwahpeqte weh aebó íní wenáwíq Áráhpa míowe. Mi ebáh kurí íre sokogútaq mi inínká Manikánsabe aiq pútare atena téhtaré Isará ánitégá ahboerayeheéra suyataq mehweh aritena séhréh aritowe. Séríko suwahpeqte kэгá Manikánsabe íre aiq pútare atowana peh morá mi inínká wensabé aiq pútare atowe. Minayabe mi ebáh kurí

sokogútaq Ísara kegá moke Séríko suwahpeqte ké subiqme oraruera peh morá mina séhréh arito iní íre subiq susa pehragatówe.

³² Manikánsabe aiq pútare ató ke éhweh mó teinínkono? Wehuke síwíqmari Kíréóni, Páráki, Sáh músóni, Sépáta, Tébiti, Sáh múéiréh mó Manikáne ehweh iraru kereqne ehweh áhnte kéh púana moke íre teieráhuge.

³³ Sega Manikánsabe aiq pútare atówe. Mibeqté táhmaro kegá mó marákórápéqté kéreq ebehutaq kiotaikuwe. Mibeqté táhmaro kegá kaweq sansánéra Manikánka náníe ú naneq meyówe. Mibeqté táhmaro kegá Manikánsabe aiq pútare atonka úrinsi iá tahnsa kane áwéh músúríowe.

³⁴ Mibeqté táhmaro kegá anotah iraró puinsúówe. Mibeqté táhmaro kegá sene naruoga pokatate kiraranehera utaq íre subiq súówara sabigue pehbeheráh pokuwe. Mibeqté táhmaro ké mareqmareq kéera Manikánsabe aiq pútare atónsabe tauntahu ke úkuwe. Mibeqté táhmaro kegá ebehutaq tauntahunéra wáhnaupéqté ké subipáhrarúówe.

³⁵ Mibeqté táhmaro ahrérónká Manikánsabe aiq pútare ató púara sensuwehqso pukutaq mó oganúkuwe. Mibeqté táhmaro kegá Manikánsabe aiq pútare atówara sene naruoga se saiqnaríówe. Saiqnaríówara sega Manikáne sansá sinehepeq súótaq tahirímé sene naruoga soraq súó irino. Sene sinonkansabé íre sirutaboiria peh oga mérapeqsábé sirutaboiru puara Manikáne sansá ambubu atío púara sene naruoga subiq súówara pukuwe.

³⁶ Maniká íre tagarío kega mó táhmaro ke siwiréh aritera sahtáté subiqmarera séniraté táhru táhruue karábúsiipéq mórítówe.

³⁷ Mó kegá táhmaro ebahnsatate tuparuqme subiq súówe. Sega mó táhmaro ke sóraté ákáh kiraq súówe. Sega mó táhmaro ke pokatate kiraq suqme subiq súówe. Manikánsabe aiq pútare ató ke tabonahuwara sene naruoga síwíoqnéra íre kawerarítówara korósi tabónáhunsabé sipisípiqne áúakaq mémene áúakaqtáté aneranerue míówe.

³⁸ Aneranerue méra abatapi pokéra sáwéhrapeqkákáq ónapipéqkákáq kaegaeuwe. Se kaweq ke míówara mó mah marákóipéqté kegá íre kaweq ke míówana sensabé siyehitówe.

³⁹ Sega Manikánsabe aiq pútare ató púana wega sensabé kawerowe aritowe. Se marakóipeq míótaq Manikánka náríníe ue omasa náneqmarí íre meyówe.

⁴⁰ Manikánka wensabé aiq pútare atona ke kaweq ah sabaitowe. Naho míó kega mi ahtápéq ebeq íre kíúwe. Írakaumo. Íre kíúwana Manikánka, Sereq itereq moraráq kigehe aitowe.

12

Itega Sísa tagéq iwíáh iwíáh atanéhe i ehwéhne.

¹ Mina teiú kegá Manikánsabe kawerue aiq pútare atera amahnága sensuwanka ite abugeqnáhnurawéra iwahnkanowe. Sega Manikánsabe kawerue aiq pútare atónsabe itega iwíáhue tagéq kaweq ahtápéq korahúne. Manikáne ahtapeq tauntahunue nogonéhboq moke umehi naneq sueq ahabárorahi naneqmarí inehepeq suaneheqmúne.

² Sísansabé ahriahri tagéq iwíáh iwíáh atanéhe. Itega wensabé téh aiq pútare ataráunaraq séhréh aitená mókakeakáq séhréh aitankéhe. Minayabe wene sánsánsabé iwíáhue taganehe. Sega Sísa awankátaq táhpawe subiq suanehera utaq wega, Mókake nirupipeq eyoyó aintanawire iwíáhúwe. Minayabe awankátaq táhpawe puké sansa ayeहितeh sansansabé íre iwíáhia amahnága Manikáne ayah púpeq tútuue mía míaire.

Wene animarí ahabárirataq Manikánka kaweraritaneéna kamah arinkéhe i ehwéhne.

³ Ahabábq kega Sísansabé anotah abíáhnsá atera áwíoqnotaq wega págegeue ména íre túbáh agúwe. Minayabe iwíáhéq túbáh agiyehboq wene sánsá peh kawerue sehgióro.

⁴ Itega ahabábq saiqnaruaneheéq págegeue arambehriowe. Miraonsabé ahabábq kega iwíóqnahtaq itene korahq íre túíraq peh oga míáhwe. Minayabe iwíáhue tagahro.

⁵ Wene púkuipéqté éhwéh págege ehwéh iahreráq kehro? Mi ehwéhnká mahraréna,

Nénahníno, itene Wahnahnka are kaweratanieéna kamah awinah ahtebáhnó. Wega arensabé, Íre kaweróne atahnaraq arega wene sánsá sehgieyabe anetaníbo íwíáhineho. Íakaumo.

⁶ Arutaboiri anínká ahbabárinaraq itene Wahnahnka kaweratanieéna kamah awinkéhe. Wega moke wene animárí úko ke wahnahnatawéna se ahbabárirataq kamah arinkéhe ire. *(Sindaun 3.11-12)*

⁷ Wene kaweq animárí míageheéna itega ahbabárunaraq Maniká Iteriboga kaweraitanieéna kamah aíre. Wega kamah aina tanáhráq minayabe iwíáhéq pehwehrue méq wega sokigi aina naneq ahtebéq págegeue míáhró. Sene animárí kaweqtaq míageheéra kaweq sibówárehga wahnahnaritera kawerue kamah aríe mino.

⁸ Ite ahbabárotaq Maniká Iteriboga peh áwé tagehtaq tahirímé ite íre wene animárí pehipéqté ánímárí míáh irino.

⁹ Iteriborehga ite kaweraitaneheéra kamah aiéwaq sene ehweh ireq sensabé kowe ariteq iwíáh íwíáhuéne. Minayabe Maniká Iteribonsabé anotahtaq kowe atáhró. Wega iteiuwa auráq matawéna kamah ainaraq kowe atáhró. Kowe atáhnaraq oga mía míaoneheqmúne.

¹⁰ Iteriborehga ite káriq animárí míarauna tanáhráq seyega iwíáhuronserah íwáhnoréra kamah aiátówe. Ite we kaweqtaq mía mía inserahnigeheéna Manikánka íwáhnoréna kawerue kamah ainainire.

¹¹ Wega kamah aí tanáhráq itene irupipeq íre eyoyóia peh umeh agire. Téhwe itene irupipeq umeh agiraq sokigi aí náneq ahtebónaraq anehe ite kaweqtaq méq itene iru ukíqme míahrahúne.

Tauntahu ke méq Sísane arambehrioro i ehwéhne.

¹² Mareqmaraq ayáhnkáránkákákq ké míéhboq tauntahu ke méq Sísane arambehrioro. Mareqmaraq aréhúnkákákq ké míéhboq tauntahu ke méq

¹³ wene obarisa áhtápéq nogóro. Mirairataq itene igará íre mareqmarerinae. Írakaumo. Peh kawetaq kagainae.

¹⁴ Moke mó kereq kaweqtaq méq uwaresa ké méq arambehrioro. Manikánka kaweqtaq mía mía inserahnigeheéq arambehrioro. Ahbabáq kega itene Wahnah íre tagagehe.

¹⁵ Manikánka séhréh aitéh sánsá sehgiónsabé túbáh agiyehboq kawerurero. Kítabel awanká sera tahnsá úkéq mó ke ahbabáq arítéhboq kawerurero.

¹⁶ Mó aniné weh ahre abarie sansá pehragahro. Wehukení wenáwíq Ísoe. Wega arupibiútaq tira táhútáhúq meyanieéna moke awaqmiahrahí naneq paiqmarowe. Wega Manikánka ebeq piah aní aweráhi naneqsabé anetaníbo íwíáhuéne. Wega mirau serahníyehboq kawerurero.

¹⁷ Téhwe Ísoga awaq miahráhi naneq paiqmarena anehe minayabe arutaboiréna wenabonsabé, Kawerainto éna ibisówe. Téhwe wega mi naneqsabé anetaníbo íwíáhéna aiq paiqmaro púana anehe mónkákákq íre meyahráhire.

Itega o Sarúsarama suwahpeq íópipeq kéhrabeq aiq sewe i ehwéhne.

¹⁸ Itega íre tagahraho mapéq sewe. Íre táhtorahráho mapéq sewe. Ísara kegá tagahraho sawéh áwíq Sáínái suwe. Táhtorahráho sawéhrápéq suwe. Itega Ísara kegá íre mirau serahnowe. Itega mina tahnsa tagahraho sawéhrápéq íre koragarowe. Segá mi sawéhráq koragéra anotah irobina tagéra anehe anotah sunkíkírú tagéra anotah soírírú tagowe.

¹⁹ Tagowana pembíáhnúwara irera mó aniné ehweh írówe. Segá mi ehwéh téh írótaq áhreéra Mósísinsabé, Mi ehwéh mó ireyabe iuwahriehre éra mó íre irarúno teawo éra pagu pagunuwe.

²⁰ Manikánka sensabé, Wehukenínkábópoq ménkámehnkánkábópoq mah sawéhráq abasáhnaraq ebahnserá tuparuqme subiq súáhró aritonsabe áhreéra Mósísinsabé, Mó íre irarúno teawo éra pagu pagunuwe.

²¹ Sega tago naneqsabé áhreorahi naneq puana anotahta q áhreuwe. Minayabe Mósísiga mahraréna, Íné áhreéna iransánuge úwe. *(Kisim Bek 19.12-13,16)*

²² Ísara kegá áhreu naneqsabé suronserah itega íre sewe. Írakaumo. Sáíóna sawéhrápéqmé Maniká oga mía míairabeq we kahnáh suwahpeq mire. Íópeq o Sarúsarama suwahpeq mire. Itega mitaq sewe. Mitaq peh íregárita q íópeqté kégá iwíáh íwíáh orabeq sewe.

²³ Manikánka ite omaq sito kene sensíwíqmari sehiranue íópeq marowe. Marowaq téh omaq sito kegá íópeq momiwíorabeq sewe. Manikánka moke mah kehiná kéhíná ehweh aitená saiuwankéhe. Weba aiq sewe. Manikánka kaweqta q mía mía o ke aiq kaweraritowara sensiwamarí míáhrabeq sewe.

²⁴ Itega Sísaba sewe. Sísaga o moráéné ehweh áhwáróta q wene korahq tunka mi ehwéh págege arowe. Sísane korahqka íre Ábérine korahqka irarú serahnuwe. Írakaumo. Sísane korahqka Ábérine korahq kiotaikéna peh kaweq ehwéh irarire.

Manikánka teí éhwéh anterúéhboq kawerurero i ehwéhne.

²⁵ Iahre parosa ké méq Manikánka teí éhwéh anterúéhboq kawerurero. Naho mah marákóipéq míó keyabé págege ehwéh teriuwara anterúówe. Sega anterúónsabe Manikánka kamah ariu púara sega íre kopéragorahuwe. Itega moq íre kopéragorahúne. Írakaumo. Amahnága Manikánka íópeqté éhwéh teí púaq itega mi ehwéh inehepeq súáhnaraq wega ite anotahta q kamahinkéhe.

²⁶ Naho Manikánka ehweh teriuta q mah marákó marákó máriúwe. Amahnága wega mahraréna, Mókake íre peh morá mah marákó marákóyábé mónkakáq máriúno atanauge.

Íópeqkákáqsabé moq, Máriúno atanauge íre. *(Hagai 2.6)*

²⁷ Wegá, Mónkakáq máriúno atanauge insabé mah ehwéh irahráhuwe. Wegá miraro naneqmarí kúrugúruorahi naneqmarínsabé, Kúrugúruúno atahnana tabanaginae. Peh morá íre kúrugúruorahi naneqmarí kagainawire.

²⁸ Manikánka wahnah wahnahnirabeq íre kúrugúruorahire. Wegá itensabé, Awaq míáhro aitéhnsabé wensabé áhtenéq we awahbeh sansánéq wensabé iwíáh íwíáh atone.

²⁹ Manikámé moke toráh agorahi irá tahnsane. Minayabe wensabé áhtenéq iwíáh íwíáh atone.

13

Wensabé wensabé arutaboiratéhoró i ehwéhne.

¹ Sísá tagaríáh kéó, wensabé wensabé arutaboiratéhoró.

² Wáhnaupéqté kégá iteba sirata q kawerue mehweh ariteq kirabo arítáhro. Menah mó kegá seba suro ke mehweh aritera kirabo aritera suro ke peh wáhnaupéqté kée iwíáhurowe. Írakaumo. Peh íópeqté ké mehweh aritera kirabo arítárówe.

³ Sísá tagaríáh ké karábúsiipéq míéhrata q sensabé iwíáhoró. Sensabé iwíáhéq sirutaboiriranka sereq moráráq karábúsiipéq mé tahnsa iwíáhoró. Sísá tagaríáh ké síwíoqnehrata q sensabé iwíáhoró. Iteitene inonka moq íéríre iwíáhéq sensabé iwíáhoró.

⁴ Ahre mewe sansamé wehké sansamé kaweq sansáne. Minayabe wehga mó aniné ahre abariíneho. Ahrega mó aniné weh abariíneho. Mó aniné ahre weh abario ke Manikánka ehweh aritena kamah arinkéhe.

Móneyabé irutaboiriyeho i ehwéhne.

⁵ Móneyabé irutaboiriyehboq peh matíéhra naneqsabé aiq awehraq mire iwíáhoró. Minayabe Manikánka aiq mahraréna,

Are íre auwaníe. Inehepeq íre auwaníe. Írakaumo íre. *(Lo 31.6)*

⁶ Minayabe árahinabomo iwíáh íre oro. Peh págegeue Manikáne ehwehnka irarinserah irarenehe. Wene ehwehnka mahraréna,

Néne Wahnahka séhréh aintéh púana íre áhreinie. Wega séhréh aintéh púara mó kegá pehipi íre kamah anigéhe íre. *(Buk Song 118.6)*

Sísa kéreyabe íre iyehitegurégúia peh kéranehe i ehwéhne.

⁷ Ite Sísa tagariáh kéréq wahnahno kegá Manikáne ehweh íwáhnoruruwaq sensabé iwíáhoró. Segá kaweq arámbéhriéra Manikánsabe kawerue aiq pútare atáronserahnoro.

⁸ Sísa Karáhéwé menahnkákáq amahnágaákáq mókakeakáq ahriahri peh monseráhnue mía míaire.

⁹ Mó kegá áwánáh éhwéh teírataq mi ehwéhnsábé aiq pútare aritéhranka Manikáne sansá súého. Wega séhréh aitéhnsábé iteyuwa págegeue míahrahúne. Mó naneq tahutáhúq awehrié sansa sehgiönka iteyuwa íre págege aítahráhire. Mina tahnsa sánsá sehgiönka wehuke íre séhréh aítahráhire.

¹⁰ Peh íte Sísa tagariona kené o tahbé kéhre. Manikáne mibeq mahbeq arítáh ké naho táhbérápéqté mewe nah kegá o tahbérapéqté táhútáhúq íre mewe nahwe. Írakaumo.*

¹¹ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá Anotah Kawéqtápéq pokotaq wehukene ahabábáqsabe kaweritankeheéra ménkámehnkáne korahq mewera titirowe. Peh korahq mewera titiréra mi kamáriné sinonka mewera ahnansahrapeq ira paríáhwe.

¹² Mira onserah itene ahabábáqsabe kaweraitanieéna Sísa ahnansahrapeq awankátaq táhpawe pukéna wene korahq tunka kaweritéhre.

¹³ Minayabe íte iuwahbeh sansá sueq ahnansahrapeq Sísa kowíanehe. Mó kegá Sísa áwíoqnowe. Itega weba wahtotaq kowíáhnaraq sega íte moq íwíoqnaneherawoe. Íwíoqnehransabé anetaníbo éq weba kowíanehe íwíáhoró.

¹⁴ Mah marákó marákóipéq íte mía míaona matábúrápéq íre kéhre. Minayabe peh kagaína matábúrápéqsábé áwénunúne.

¹⁵ Áwénunéq amahnága íte ménkámehnkátate íre titiria peh ahriahri Manikánsabe Sísa áwírue kaweróne ateq itene íwéhrate iwíáh íwíáh atanéhe.

¹⁶ Kaweq sansá súéhboq ahriahri kaweq sansánoro. Ite matíéhra naneq wenáwíoro. Mi sansátaré Maniká awahbeh sansá púaq íbitagínehboq kawerue miraoro.

Itetaq wahnahno kené ehweh sehgióro i ehwéhne.

¹⁷ Ite Sísa tagariáh kéréq wahnahno kegá íte séhréh aítaneheéra íte auráq matíáhwe. Moke sene arámbéhriyábé Maniká teawigéhe. Minayabe itetaq wahnahno kené ehweh ireq kawerue sehgióro. Sehgiórataq sene arambéhri eyoyóue miraorahowe. Sirupipeq umeh agínaraq sega íte íre séhréh aítahráhowe.

¹⁸ Itensabé ahriahri púreraitáhiro. Itega kaweq sansánuraunayabé irupipeq eyoyóire. Mókakeakáq ahriahri itega kaweq sansányabe iuwahbehre.

¹⁹ Iteba apubúue kouwekiniboq Manikánsabe íné séhréh ainto ue púreraintáhiro.

²⁰ Sísa ítene Wahnah pukútaq Manikánka iriwe oganúq atowe. Sísa ítene ahabábáqsabe pukúwana wene korahq tunka moráéné ehweh kawerarowana kagaire. Minayabe Sísa íte Manikáne sipisípiq wahnahnaita aítaire. Manikánka iru ukiq itena

²¹ wene arambéhri kawerue miraigeheéna séhréh aitéhre. Ítene irupipeq we awahbeh sansá aítahnana kagainkehe. Sísa Karáhé anotah aní méq wensabé ahriahri iwíáh íwíáh atanéhe. Aiq miraoneheqmúne.

Páhsi parabagínai ehwéhne.

²² Néne iyahnabo anímárinó, ítene irupipeq kaweraitanieéna mah pahsí sehiranuge. Mah pahsí peh wahtotaq ehwéh púaq kawerue sáhnahwe íráhiro.

²³ Iteribáq Tímóti karábúsiipéqté pugeq áúwátówe. Wega ínéba apubúue sínaraq iteba moráráq koragayehetauye.

* **13:10:** Mi o tahbé áwahewé mahraréna, Sísa Karáhé tahpato awanká ítene o tahbé tahnsane. We pukúnka íte oga mé topáh o tahbérapéqté tópáh nóne íre.

²⁴ Moke itene wahnahmarínseq Manikáne animárínseqsabé iroro teriéro. Moke Ítári marákórápéqté Sísa tagariáh kégá itensabé iroro ewe.

²⁵ Manikánka ite ómiyabé arutaboiraitena séhréh aitéhre.

Sémísi **Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.**

Áhnte ahtébiá kégá, Sémísiwe Sísane ábákawae íwiáhowe. Sémísiwe Sarúsarama suwahpeqte Sísá tagariáh kéraq wahnahnú aninéna mah pahsí Sísá tagariáh Ásíú ké séhréh aritanieéna sehiranúwe. Wega íwiáhéna, Sísansabé aiq pútare atáh kégá íre túbáh agia peh kaweq sansá miraigehe. Mirairataqmé sene kaweq sansá tagah kegá íwiáhéra, Mah kegá aiq pútaq Sísá tagariáh ké wóe íwiáhigehe. Mah pahsí sáhnsáho kegá Sísane sánsá tábúsoqme sehgegeheéna Manikánka Sémísi íwiáh atowana mah pahsí sehiranúwe.

Sémísi ga mah pahsí sehiranúwe.

¹ Ínéwé Sémísi Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísá Karáhéreqne arambehri aní múge. Néne páhsi sáhnsahwe tagahro. Ite Ísara ke airápété téhtaré káhnáh míone. Itene igaqnaréhga wáhnaupéqté kéné marakórapeq abae agunsabé mó ke suwahpeq míáhwe. Ite ómiga néne ehweh sáhnsahwe íráhro.

Moke ite áhwáreh naneqka págege aitéh éhwéhne.

² Néne iyahnabo anímáрино, moke áhwáre naneq sínaraq iru ukiqme míáhro.

³ Íre kaweq sunúq sínaq Manikánsabe aiq pútare ateq wene sánsá íre susa peh kawerue sehgirataq págegeue míahrahowe. Minawé aiq tagariáhwe.

⁴ Wene sánsá íre susa peh kawerue sehgirataq ite kaweqtaq míagehe. Ite kaweqtaq míéh rataqmé Manikánka séhréh aitena wega náina naneq íre tabonahigehe.

Ahtebé íwiáh tabonahi anínká púrerinkehe i éhwéhne.

⁵ Íre ahtebéh anínká Manikánsabe, Ahtebé íwiáh nánio ue púrerínaraq Manikánka ahtebé íwiáh atankéhe.

⁶ Manikánsabe, Nánio ue púrerirataq náninabomo árahinabomo íwiáhiyehboq peh aiq pútaq náninawire íwiáhoró. Wánínka mó kantoq mé kantorinserah árahinabomo íwiáhi anínká mó íwiáh mó íwiáhire.

⁷ Manikánka náninabomo árahinabomo íwiáhi anímé wega íre náwinawire.

⁸ Mó íwiáh mó íwiáhi anínká tábúsoqme arámbéhrí íre miraia peh áhwára áhwáraire. Wega náninabomo árahinabomo íwiáhinsabé Manikánka íre náwinawire.

Tabonah kereq áhnte mensáméhnsánkákáq kéreqsabé irari éhwéhne.

⁹ Sísá tagariéh aní tabonahínaraq Manikánka wensabé, Anotah aní míahno atahnana íwiáh íwiáhinkehe.

¹⁰ Uworapeqté náneq kirena áraniwe ehyataginserah áhnte monéákáq ménsáméhnsánkákáq sorupeh aní pukinae. Minayabe Manikánka áhnte moné matíéh ánínsabé, Pehgáriq aní míahno atahnana íwiáh íwiáhinkehe.

¹¹ Ehbíehbeq anotah patáhitag uworapeqté náneq ehyatague ára megínaraq íre kaweq naneq úkinae. Mina inserah áhnte monéákáq anínká áhnte ahwímí arámbéhrínaraq pukinawire.

Manikánka ite ahabáqtaqpeq íre móitahráhi éhwéhne.

¹² Menah Manikánka mahraréna, Ínénsabe arutaboiri anínká mókake kagai apéq náwénaraq oga mía míainkehe íre. Minayabe ahabárorahi tanáhráq sínaraq mí ahabáqsabé ahqáho atéh anínká kaweqtaq míahnaraq wega kagai apéq awaq mena íwiáh íwiáhinkehe.

¹³ Mó aniné arupipeqté íwiáhgá we abarirana wega, Ahabárinie íwiáhínaraq, Manikánka mí íwiáh aintéhre íwiáhineho. Írakaumo. Ahabáqka Maniká íre sabirorahi puana wega mó ke ahabáqtaqpeq íre móitahráhire.

¹⁴ Téhwe itene irupipeqté íwíáhgá morání morániné iwíáh abarire. Minayabe ite ahbabárigheéna iteitene íre kaweq naneqsabé irutaboírúnaga ite ehnenenénéna péhe éhwéh aitéhre.

¹⁵ Kía miéh íníné arupipeq káriq aní miéhрана mina inserah itene irupipeq ahbabáq iwíáh kéhre. Kía miéh ínínká ani maqmaréhnserah itene irupipeqté íwíáhgá ahbabáq áhwárehre. Áhwárehрана ahbabáqka ite saiqnariahnaq áhnte ahbabáq aruqarurirataq pukoneheqmóe.

¹⁶ Néne iyahnabo anímáríno, péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritého.

¹⁷ Moke kaweq naneqmarí íópeqté Ítéribógá aiq náíre. We peh ahriahri téhrehrebeq mía míai anínéna moke kaweq naneqmarí náí náínire. Mánkánahnka ebeq íre wahtonagéna anehe pehgáriragire. Manikánka íre mina tahnsanire. We íre mó sansá mó sansáni aní míre. We peh ahriahri téhrehrebeq mía míai aníne.

¹⁸ Maniká Iteribo wewega iwíáhéna ite omaq itowe. Omaq itonsabe wene aiq pútaq ehwéh írátáúnaraq aiq pútare atáráúnana wega, Néne animarí móe aitena kaweraitáaire. Téhwe ite kaweraitena anehe mó ke kaweraritankéhe.

Manikáne ehweh ireq sehgióro i ehwéhne.

¹⁹ Néne iyahnabo anímáríno, kawerue íráhro. Mó kegá ehwehnirataq ahkabaqme ireq kawerue iwíáhoró. Sene ehweh ireq pehwehrue iwíáhue ehwehnoro. Íre apubúue abiahnsanoro.

²⁰ Apubúue abiahnsano kegá Manikáne kaweq sansá íre miraorahowe.

²¹ Íre mirao naneq sansánkákákq moke ahbabáq sansánkákákq áhnte kagaire. Moke mi sansá itene irupipeqté súáhro. Manikánka wene ehweh ayu tahnsa itene irupipeq uqmataire. Minayabe iteite iuwahbeh sansá sueq wene ehweh kawerue sehgiórataq itene iru kaweraritankéhe.

²² Minayabe Manikáne ehweh kawerue sehgióro. Íre peh iahrega íráhro. Írakaumo. Peh iahrega íráhnaraqmé peh iteitene péhe íwíáhyábé aiq pútare atagéhe.

²³ Wehukénínká Manikáne ehweh peh ahrega irena íre sehginaraq we timanopipéq tageh aní tahnsane.

²⁴ Mi aní wene náwíqkakaq auranabiah timanopipéq tagéna timano mitaq marena pokéna wene auranabiah apubúue abitagire.

²⁵ Manikáne ehwehme anotah kawéq éhwéhne. Mi ehwéh irena kawerue sehgió anímé ahbabáqka íre saiqnariahrahire. Mi ehwéh íre abitarusa peh timanopipéq taga tagainserah sáhnshena kawerue sehginaraq Manikánka, Kaweróne atankéhe.

²⁶ Wehukénínká iwíáhéna, Ínéwé Sísansabé aiq pútare atóge éna Manikánsabe kawerue iwíáh iwíáh atóge éna ahriahri abehq éhwéh iraréna wene péhe éhwéhnká wewe péhenuwíéhre. Mi anínká, Ínéwé Sísansabé aiq pútare atóge éna Manikánsabe iwíáh iwíáh atóge ime íre awehraq kéh púana peh abehq iwíáhíre.

²⁷ Manikáne ehweh sehgiro kegá ehneranimarínseq kéweinínsónseq íre kaweq sunúq séhréh aritera mah marákóipéqté áhbábáq sánsá íre miraia peh kaweqtaq mía míaowe. Minawé Maniká awahbeh sansáne.

2

Peh morá sánsá ómi kehinánsábé miraoro i ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímáríno, itene Wahnah Sísá Karáhé íópeq wahnahni anínsábé aiq pútare atáhwe. Minayabe anotah keyábé iwíáh iwíáhéq kawerariteq pehrápeqte ké inehepeq súého.

² Ite momiwíorabeq kaweq korósiákákq kaweq awáhríq náneqkákákq ánínseq tabonah aní subankia korósiákákq ánínseqka iteba sirataq mó anínsábé mó iwíáh mó anínsábé mó iwíáhíyeho.

³ Itega kaweq korósiákáq ánínsábé, Kaweqtapéq tútuue míahno ateq tabonah anínsábé mobeq koiriwe míahno. Mahtaq igárápí tútuue míahno atého.

⁴ Mira íwíáhóme itega korósi tagahnsabé mó ke kaweq kee íwíáhariteq mó ke abehq kée íwíáh arítáhwe. Mira íwíáhóme itega saraqmáráh wáhnáhmárínká íre kawerue saraqmáráhnserah iwíáhowe.

⁵ Néne iyahnabo anímáríno, néne ehweh íráhro. Manikánka mahraréna, Ínénsabe sirutaboiro kegá wahnah wahnahnurabeq awaq miagéhe ire. Wensabé aiq pútare atera kaweqtapéq awaq miageheéna Manikánka mah marákóipéqté tábónáh ké omaq sitéhre.

⁶ Itewe aneqsabé tabonah keyábé síéhruruo? Áhnte mensáméhnsánkákáq kégá ite íre kaweritáh mino. Ite meiqmera ehwehorabeq móitáh mino.

⁷ Manikánka itensabé, Sísa Karáhéne animarí móe aitéhre. Aitéhrara ménsámehnsánkakaq kégá Sísa Karáhéne kaweq awíqsábé abehq éhwéh atáhwe. Sega mina tahnsa áhbábárowe.

⁸ Maniká itene Wahnahne ehwehnka mahraréna, Arerensabé arutaboironanserah mó keyábéákáq arutaboirúno ire. *(Wok Pris 19.18)* Minayabe itega mó keyábé irutaboiro ehwéh sehgiómé kaweq sansánowe.

⁹ Itega anotah keyábé iwíáh íwíáhéq pehrápeqte ke inehepeq súáhmé mina íre kaweq sansánowe. Manikáne ehweh anterúáh púana mi ehwéhnká itensabé ahbabáq ke woe aitéhre.

¹⁰ Minayabe Mósísiga sehgióro ú ehweh áhnte kawerue sehgi ánínká peh morá éhwéh antehrúéhmé wega moke mi ehwéh aiq anterúéhre.

¹¹ Manikánka mahraréna, Mó aníné ahre weh abariiyeho ire.

Wega mó mahraréna,

Mó aní subiq súého ire.

(Kisim Bek 20.13-14; Lo 5.17-18)

Minayabe arega mó aníné ahre weh íre abariia peh mó aní subiq suahnawe arega mi ehwéh aiq anteruahne.

¹² Manikánka sehgióro ú ehwehnká ahbabáq saiqnariahnaaq wehuke soraq suahráhire. Wega mi ehwéhnsábé iwíáhéna mah kehiná kéhínané sánsá saraqmarankéhe. Minayabe iwíáhue kaweq ehwéh iraréq kaweq sansánoro.

¹³ Wehukénínká mó keyábé íre arutaboirínaraq Manikánka ehweh aitahna tanáhráq mi aní kamah awinkéhe. Mi tanáhráq mó keyábé arutaboiri anínsábé, Kaweróne atankéhe.

Íné aiq pútare atóge i anínká íre kaweq sansanéna abehq íwíáhi ehwéhne.

¹⁴ Néne iyahnabo anímáríno, peh morá ánínká mahraréna, Ínéga Sísansabé aiq pútare atóge ire. Wega iraréna Sísansé sánsá íre sehgiomé wene ehwehme peh abehq úkire. Ínéga Sísansabé aiq pútare atóge irarinka we kaweratahráhiro? Írakaumo. Peh wewene ehwehnka íre kaweratahráhire.

¹⁵ Arega Sísa tagariáh wéh áhré tagé korósiákáq táhutahuqkákáq tabonahotaq

¹⁶ íre náriasa peh ehweh teawenawe arene ehweh peh abehq náneq úkire. Arega wensabé, Tototaq mé ayahbankikitaq mé pehwehrue pokéwahnó teawenawe íre náriasa arene ehwehnka árahue séhréh atankéhbo? Írakaumo. Arene ehweh peh abehq náneq úkire.

¹⁷ Arega Sísansabé aiq pútare atóge íwíáhé mó ke íre séhréh aritahnawe arene iwíáh peh abehq náneq úkire.

¹⁸ Mó morá ánínká mahraréna, Mó kegá peh Sísansabé aiq pútare atáhwara mó kegá peh kaweq sansá miraowe ire. Mi ehwéhnsábé teinié. Arega Sísansabé aiq pútare ate kaweq sansá íre miraónawe ínéga are tagéna arensabé, Árahue Sísa tagariahna aní móne atanínkono? Ínéga kaweq sansá miraonayabé arega tagé ínénsabe, Sísa aiq pútare atahna aní móne ue ahtebahrahóne.

¹⁹ Manikámé peh morá áníne aiq pútare atóge énowe aiq kaweróne. Peh morá mina irarénaga íre awehraq mire. Owainawamarínká moq minayabe aiq pútare atera áhreéra iransánowe.

²⁰ Aiq pútare atahnayabé aiq awehraq mire íwíáhono? Aneqsabé kaweq arámbéhríninkono íwíáhono? Múguwahgu aní móne. Peh morá aiq pútare atóge énowe íre awehraq mire. Mahnayabe áwahewé teiníe.

²¹ Itene igaqna Ébáráhmaga Manikáne ehweh sehginieéna wenahni Áhísáhki subiqme titirinaúwe. Wega íre túbáh agia peh Manikáne ehweh segiunsabe Manikánka wensabé, Kaweróne. Kaweqtaq míahne atóge úwe. *(Stat 22.1-14)*

²² Ébáráhmaga Manikánsabe aiq pútare atena págegeue sehgoráhi ehwéh teawutaq túbáh aginie íre úwe. Wega peh Manikánsabe aiq pútare atóge éna wene ehweh sehgin-auge íwíáhúwe. Sehgiunka wega Manikánsabe aiq pútare atowe sokigi awuwe. Minawé aiq ahtebaho?

²³ Manikáne ehwehnka mahraréna, Ébáráhmaga Manikánsabe aiq pútare atonsabe Manikánka wensabé, Kaweróne. Kaweqtaq míahne atóge úwe íre.

Manikánka Ébáráhmansabé mó mahraréna, Arewe néne iyahnabo aní móne atowe úwe. *(Stat 15.6; Aisaia 41.8)*

Ébáráhmaga Manikáne ehweh kawerue sehgiunsabe mah pukúipéqté éhwéhnká aiq pútaragúwe.

²⁴ Manikánsabe aiq pútare atóge irarime íre awehraq mire. Írakaumo. Peh Manikánsabe aiq pútare atena wene ehweh sehgi ánínsabé Manikánka, Kaweróne. Kaweqtaq míahne atéhre. Minawé aiq ahtebaho?

²⁵ Weh aebó íní wenáwíq Áráhpae. Téhtaré Ísará ánitégá nahnso kené marakó ahboerageheéna Sósúaga eqmarowe. Eqmarowana Áráhpane nahtaqqeq suyana wega mi anité mehwehue kirabo aritena wenawahpeqte kégá subíyehoéna mó ahtápéq sokigi ariuwe. Wega miraúnsabe Manikánka, Kaweróne. Kaweqtaq míahne atowe. *(Josua 2.1-21; Íbaru Ke 11.31)*

²⁶ Wehukéniné awanka wene anonka suena airaiq pokitaq we pusa aní míéhre. Mina inserah Manikánsabe aiq pútare atóge irari anínká wene kaweq sansá íre sehgímé we pusa aní tahnsa míéhre.

3

Itene ehwehme iwíáhue tagéq pehwehrue irarero i ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímáríno, Manikánka ite síwáhnorúna kené arambehri iwíáhue tagéna págegeue ehweh aitahráhire. Minayabe tagariáhwe. Wega mó Sísa tagariáh kéné arambehri pehwehrue iwíáhue tagehre. Minayabe wehukega momiwíorabeq síwáhnoro ke áhnite úkiyeho.

² Ite ómiga mótaq mótarue áhwára áhwáraúne. Ehweh iraré tanahráq ahriahri áhwára áhwára ehwéh íre irari anímé kaweqtaq mía míaire. Wene áwéhipeqté éhwéh kawerue wahnahni puana wega wene moke anonka kawerue wahnahnatiahrahire.

³ Anotah ka wenáwíq ósiga itene ehweh kawerue irankeheéq áwéhipeq áhíniraté iyarone. Miraonaga ite iuwahbehrabeq ósiga meiqmena móitéhre.

⁴ Sípi soberi sansánsabé iwíáhoru. Sípiwe anotah nanere. Anotah soirírinka sípi tauntahunue pagunoráhire. Sípi soberi anínká pehgáriq awánkátáté miraiá náneq paberéhra náneq sípiga wehukénínká pokinie irabeq pokire.

⁵ Mina inserah anebíwé pehgáriq naneréna peh anotah arámbéhrí kéhre. Anehbíga mó ke ahbabáratáhráhire.

Ite tagarionawe pehgáriq irágá anotah irárawe abae ague uworapeqté áhnte awánká tahrahire.

⁶ Ahbabáq ehwéhmé ira tahnsáne. Pehgáriq irágá anotah irárawe abae aginserah ahbabáq ehwéhnká moq abaeue anotah agirana mó ahbabáq áhwárehre. Iraipéqté éhwéhnká ahbabáq iwiáh áhwárehrana ahbabáq anotah agorahire.

⁷ Moke ménkámehnkámé, kabarame, weheme sóreq wanípípeqté páhmé wehukene kirabo kamarí úkorahowara wahnahnarítáhwé.

⁸ Mó morá ánínká wewene ahbabáq ehweh íre saiqnarena wahnahnatiahrahire. Wehenka wehuke pehrana pukorahire. Ahbabáq ehwéhnká apubúue abae agéna wehenka wehukení pehnserahnire.

⁹ Itene íwéhipeqté éhwéhnká itene Wahnah Maniká Iteribonsabé iwiáh íwiáh ateq anehe mó ke Manikánka we tahnsá miraro keyabé abehq éhwéh arítáhwé.

¹⁰ Iwiáh íwiáh ate éhwéhnkákákq abehq éhwéhnkákákq peh morá áwéhipeqté sire. Minawé íre kaweq sansáne.

¹¹ Néne iyahnabo anímáríno, arahnome kaweq né wanínkákákq abiqnóno wanínkákákq morábíté íre sire.

¹² Pópo awánkátáq inunara será íre iyahráhire. Párúq nahníáqtáq pópo será íre iyahráhire. Abiqnóno wanínká né waní íre úkorahire. Minayabe kaweq éhwéhnkákákq ahbabáq ehwehnkákákq peh morá áwéhipeqté sime anotah íre kaweq sansáne.

Kaweq iwiáhi anínká kaweq sansáninkehe i ehwéhne.

¹³ Ite mionarabeqte ahtebia ání kaweq iwiáhi anímé inesebo? Ahtebia ánínká íre saiyoí anínéna wewene áwíq íre pankeréhre. Peh ahtebia sánsánéna kaweqtaq mía míairara mó kegá we tagéra, Ahtebia áníne ígehe.

¹⁴ Itega irupipeq mó keyabé anotah abíáhnánéq ahriahri iteitene íwíq árahue panker-anéhnkono íwíáhirataqmé ite ahtebia ké méq kaweq iwiáhúna ke míone íwíáhiyeho. Péhe íwíáhiyeho. Aiq pútaq ehwéhnkákákq péhe éhwéhne atého.

¹⁵ Íopeqté Ítéribógá mina tahnsa íwíáh íre áhwárehre. Írakaumo. Mi iwiáhwé mah marákóipéqté íwíáh wíre. Itene irupipeqté íwíáh gá mina tahnsa íwíáh aitéhrana owainawanka moq mi iwiáh aitéhre.

¹⁶ Írátíáthro. Sirupipeq mó keyabé abiahnsanéra ahriahri seyene síwíq pankeráh ké gá íre kaweqtaq mía míawe. Íre kaweqtaq mía míára áhnte ahbabárowe.

¹⁷ Íopeqté Ítéribógá iwiáh aitéh íwíáhwé ahriahri kaweq iwiáhe. Manikáne Awanka iwiáh aitéh ké gá pehwehrue méq uwaréqme méq mó kené ehweh ireq mó keyabé sirutaboírég kaweq sansá ariteq anotah anínseq íre áwíqkakaq anínseqsabé peh morá íwíáhég ehweh pehipi íre iraria miraonehe e ehweh mira arugaruowe.

¹⁸ Itega uwaréqme peh morá íwíáh kahnaraq minawé sotápéq ayu uqmaráhnserah mire. Uwaréqme peh morá íwíáh kahnaraq peh kaweq sansámá míraorahúne. Minawé sotápéqté ménsáméhnsá kawerue kírénserah mire.

4

Mah marákóipéqté sánsánsábé awahbeh anímé Manikáne naruo aní míre i ehwéhne.

¹ Itega ehwehéq tobehírataq mi sansámé aneq áwahe kehro? Itene irupipeqté iuwahbeh iwiáh gá moke mi íré káwéq sánsá áhwáreh mino.

² Ite iuwahbeh naneqmarí íre meyahráhnonsabé meyaneehéq mó ke subiq súáhwe. Mó kené ménsáméhnsánsabe aigára pabekiraq íre meyahráhnonsabé meyaneehéq ehwehue tobehowe. Ite iuwahbeh naneq Manikánsabe, Náio ue íre teawéwe. Minayabe mi naneq íre matíáhwé.

³ Itega wensabé, Náio urome wega aneqsabé íre náiasa túbáh agiro? Itega íre tábúsoqme iwíáhue, Náio urowe. Íre Manikáne arambehri miraoneheéq peh iteitene iuwahbeh naneq náio uronsabé túbáh agire.

⁴ Ahbabáq inínká wenawehq auwena mó weh kéréhnserah itega Maniká auweq mah marákóipéqté sánsá sehgiówe. Mah marákóipéqté sánsá sehgi ánímé Maniká Iteribone naruo aní míéhre. Minawé aiq iahtebaho? Mah marákóipéqté náneqsabé arutaboiri anínká Manikáne naruo aní úkire.

⁵ Manikáne ehwehnka mahraréna, Manikánka Wenawa eqmaréhrena irupipeq tumiéhre. Itega Manikánsabe kawerue irutaboirigeheéna wega págegeue wahnahnaitéhre íre.

Aiq irarinsabé itega, Mi ehwéh peh abehq éhwéhne iwíáhiyeho.

⁶ Manikánka ite anotahtaq séhréh aita aitaire. Minayabe wene ehwehnka mahraréna, Sensíwíq pankeráh kéwé Manikánka íre séhréhia peh ahqáho arítéhre.

Sensíwíq íre pankeráh kéwé Manikánka séhréh arítéhre íre. *(Sindaun 3.34)*

⁷ Minayabe iteitene píribahri iwíáh sueq Maniká Iteriboga teí éhwéh kawerue sehgióro. Owainawansabé ahqáho atéhrataq wega iuwena pokinkehe.

⁸ Maniká Iteriboba séq wene ehweh kawerue íráhro. Mirairataq wega iteba séna séhréh aitankéhe. Wehukenínká ayahnkara pabeq paberitaq ayahnkara aiq kawerire. Ahbabáq keo, mina inserah itene irupipeqté áhbábáq sueq kawerurero. Mó iwíáh mó iwíáho keo, itene irupipeq kaweq iwíáhigehboq mah marákóipéqté náneqsabé íre irutaboiroro.

⁹ Itene ahbabáqsabe iwíáhéq wíréh wíréh ehweh sueq ibisahro. Itene irupipeqté eyoyói iwíáh sueq íre kaweruraue iwíáho.

¹⁰ Itega Manikánsabe, Íné pehgáriq aní púana ínériahtíáh íre awehraq aní míóge teawéro. Teawenana wega séhréh aítana ite moraní moranínue, Anotah aní míahno aitankéhe.

Mó keyábé ehweh aritého i ehwéhne.

¹¹ Néne iyahnabo anímárinó, itega mó ke Manikáne animárínsabé íre kaweq ehwéh ariteq abehq ánímári móe ariteho. Mirairataqmé Manikáne ehwehnsabé moq mina tahnsanowe. Wene ehwehnsabé awahrieh anínká mi ehwéh íre sehgiena, Peh abehq éhwéhne atéhre.

¹² Manikánka webataq sehgióro ú ehweh teí púana wewega ite sainsuena ehweh aitahráhire. Webataq mó ke kaweraritena mó ke íre kawerarítéhre. Minayabe itewe peh wehuke míáh púaq mó keyábé ehweh aritého. Minawé peh Manikáne arambehri wire.

Ite píribahriéq saiyo ke míyeho i ehwéhne.

¹³ Táhmaro itega mahraréq, Ahbiah mó ke suwahpeq pokue mitaq peh morá ópéq méq arambehriue áhnte moné meyanéhe ewe.

¹⁴ Mira iwíáho keo, teiníboq írátíáhro. Mókakeyabé ite íre tagaríáhwe. Mi tanáhráq ite oga míaneherabowamo. Itene oga mé tanáhráq nonahweyah tahnsáne. Nonahweyahna pehgáriq tanáhráq kéna apubúue sawekinserah itene ogamé tanáhráq moq apubúue parabagorahire.

¹⁵ Minayabe itega iwíáhona ehwéh sueq mahraréq, Itene Wahnahnka kowe aitahnaraq ite oga méq mahraue arambehriehere ero.

¹⁶ Amahnágawé iteitensabé iwíáh iwíáhéq ite íwíq pankereq, Iteriahtíáh miraoneheqmúne ewe. Mina tahnsa píribahri sansámé íre kaweq sansáne.

¹⁷ Kawerue iwíáhúno. Are kaweq sansá miraéyabe ahtebehnaraqmé mi sansá miraúno. Íre mirainaraqmé aiq ahbabáriniewóne.

5

Áhnte mensáméhnsánkákáq keyábé irari ehwéhne.

¹ Áhnte mensáméhnsánkákáq kéo, minayabe ehweh teiníboq írátíáhro. Itene ménsámehnsá pehipi kéhnsábé íre kaweq sunúq sína puaq uwo uwo éq ibisahro.

² Itega áhnte mitaq sáhato mensáméhnsá sósahbahrankírana itene kaweq korósíákáq wenuqka narúéhre.

³ Itene móne ebáhmárí íregárita q pehipi kagairana awehgárógáróirara mó kegá tagéra are anah ani móne íwíáhigehe. Itega móneyabé irutaboírég amahnága áhnte soruparáh púana mókake kamah aina tanáhráq íérinawire. Wehukení osoq míéhra na érinserah íérinawire.

⁴ Kawerue írátíáhro. Itene sotápéq arambehrio ke íre awehraq apéq náriéwara sega itensabé abiahnsa aitera, Íre kawerowe aítáhwe. Maniká itene págege Wahnáhnká sene ehweh aiq íréhre.

⁵ Ite mah marákóipéq méq áhnte kaweq nanéq meweq ite iuwahbeh sansánowe. Minayabe wehga mayawenkakaq póéráhq subiqme kahnirinserah Manikánka ite anotahta q kamah ainkéhe.

⁶ Itega kaweqta q miáh ké, itene ehwehnsabé íre ahqáho aítáh kéwé ehweh ariteq subiq súáhwe.

Itega págegeue méq Sísa tuina tanáhráqsábé áwénunoro i ehwéhne.

⁷ Néne iyahnabo anímáríno, itene Wahnah tuina tanáhráqsábé kawerue áwénunoro. Sónsoréh ánínká wene so uqmarena ibonsi tanáhráqsábé áwénunire. Ménsámehnsá kíréhtáq mó ibonsi tanáhráq áwénunéna nera kankeheéna mó áwénunire.

⁸ Sónsoréh ánínká áwénuninserah ite moq itene Wahnah sína tanáhráqsábé kawerue áwénunoro. Wegá tuina tanáhráq aiq wahto agi puaq aiq sinawire íwíáhéq áwénunoro.

⁹ Néne iyahnabo anímáríno, mó Sísa tagariáh keyábé wensabé wensabé abiahnsa ariteq síéhruruirata q itene Wahnahnka moq itensabé ehweh aitanawire. Ehweh aítana tuina tanáhráqmé áhníbóránire.

¹⁰ Néne iyahnabo anímáríno, Manikáne ehweh iraru kegá wenáwírue wene ehweh pahsúónsabe iwíághoro. Sene naruoga síwíoqnota q sene arambehri íre susa peh págegeue sehgiúwe. Segá mirau serahnoro.

¹¹ Segá Manikáne arambehri íre susa peh págegeue sehgiúnsabé se kaweq ke wóe aritone. Naho naho wehukení wenáwíq Sóba míowe. Íre kaweq sunúq weba súta q wega Manikáne sansá sehgiena, Maniká kaweq aní mía míaire íwíáhéna pehwehrue míowe. Minayabe Manikánka we séhréh atowaq tagariáhwe. Manikánka itensabé moq anotahta q arutaboíréna ahriahri séhréh aítéhre.

Íónka tagariéhtáq aiq pútaruge íre irarero i ehwéhne.

¹² Néne iyahnabo anímáríno, mó kegá itene ehwehnsabé aiq pútare aitageheéq mó nanéq áwírue íre irarero. Pópoqnahga tagariéhtáq aiq pútariahnsanuge íre irarero. Íónka tagariéhtáq aiq pútariahnsanuge íre irarero. Moke mó mina tahnsa éhwéh íre irarero. Itega mina tahnsa éhwéh irarirata q Manikánka ehweh aítankéhe. Ite kowe iwíághirata q peh kowe ero. Ahqáho iwíághirata q peh ahqáho ero.

Manikánka kaweqta q mía míai aniné púreq ehwéh íréhre i ehwéhne.

¹³ Ite miáhrabeqte aniné arupipeq umeh agínaraq wensabé púrerúno atóge. Wene arupipeq eyoyói anínsabé igonkónue Manikánsabe iwíáh íwíághúno atóge.

¹⁴ Awahre anínsabé Sísa tagariáh kéréq wahnahno abóáwáh wéhyábé síághrabúno atóge. Segá awahre anípá séra itene Wahnah áwírue wéri abaq atera wene awahreyabé púreratagéhe.

¹⁵ Manikánka mah awáhré aní kaweratanawire íwíághue púrerirata q Manikánka mi aniné ahbabáq kaqsuena wene awahre kaweratanakéhe. Kaweratahnana awaho ani míankehe.

¹⁶ Minayabe itene ahabábáqmari we teawíoro. Awaho animáí míaneheéq we púreratéhoró. Kaweqtaq mía míai anínká Manikánsabe púrerínaraq wega irena págegeue mirainkehe.

¹⁷ Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Éráísae. We peh wehukení ména ite tahnsá míowe. Wegá Manikánsabe íre ibonsinkeheéna anotahta q púrerúwana apahtáro ópéqkákáq mó akáhtáq ópéqkákáq íre ibonsúwe.

¹⁸ Anehe wega mó púrerúwana íópeqté áhnte ibónsúwana mah marákóípéqté ménsáméhnsá kawerue kirowe.

Túbáh agí anínká ehweh mónkákáq sehginkeheéq koséhréh atáhro i ehwéhne.

¹⁹ Néne iyahnabo anímáíno, ite míáhrabeqte aní aiq pútaq ehwéh suena túbáh agínaraq mi ehwéh mónkákáq sehginkeheéq koséhréh atáhro.

²⁰ Mi ahabábáq anínká abehq sánsánaraq ite séhréh atáhnábé wene ahabábáq sansa súéhra na Manikánka wene áhnte ahabábáq kaqsúéh púana wenawa iraipéq íre pokinkehe. Minawé ahrreraq matíáhro.

1 Píta Ebeq sáhnsahwe ahtebe ehwehne.

Sísa tagariáh ké mó mapéq mó mapérue abae aguwana Pítaga mi keyábé iwíáhéna mah pahsí sehiranúwe. Mah ebéqté páhsípéq sehiranéna, Íre kaweq sunúq iteba sínaraq Sísame sánsá ambubu atawéq kawerue sehgióro. Sísa tagariáh kéréq wahnahno kegá mi keyábé arutaboírue pehwehrue wahnahnarítáho. Manikánka píribahri ke íre séhréhia peh ahqáho aritéhre. Owainawansabé anotahtaq ahqáho atáho ue sehiranúwe. Sísa tagariáh kéga wene sánsá kawerue sehgihehéna Pítaga mah pahsí sehiranúwe.

Pítaga ebeq sehiranú pahsíe.

¹ Íné Pítane páhsi sáhnsahwe tagahro. Sísa Karáhéga íné omaq intena eqmaq nuwowe. Ite Sísa tagariáh ké méq Asiu ke méq wáhnaupéqté kéné marakórapeq mía míaowé. Ite Póntúsa marakórápéq Kárétía marakórápéq Kápárosía marakórápéq Esia marakórápéq Pítínía marakórápéq mía míaowe.

² Maniká Iteriboga iwíáhue ite omaq itowana Sísa Karáhéga wene korahqtaté itene irupipeq kawerairáire. Kawerairáirana wene ehweh sehgieq wene kaweq anímári míagehéna Manikáne Awanka séhréh aitéhre. Maniká Iteriboga itene iru ukiq itena anotahtaq séhréh aitéhre.

Íopeq oga mérapeqsábé áwénuné ehwehne.

³ Itene Wahnah Sísa Karáhéne Abowá, itene Manikánsabe iwíáh íwíáh atone. Manikánka itensabé anotah arútábóiri puana Sísa Karáhé pukúwana iriwe oganúq atotaq ite moq oganúq itowe. Minayabe ite oga mía míaoneheqmúne íwíáhúne.

⁴ Íopeq pokona tanáhráq Maniká Iteriboga omaq itena áhnte kaweq naneqmarí náinkéhe. Wegá mi naneqmarí íopeq sáharéhana mitaq íre kambarékia peh kaweqtaq kagaire. Minawari awaq meyabe itene iru eyoyóue áwénunúne.

⁵ Itega Sísansabé aiq pútare atona puana Manikánka amahnága págegeue wahnah-naitahnaq mókake kaweqtapéq awaq mianéhe. Anehe tanáhráq Manikánka ite airaiq kawerairahna tanáhráqsábé áwénunúne.

⁶ Mókake ite airaiq kawerairahnayabé iru eyoyóue míáhwe. Amahnága pehgáriq tanáhráq íre kaweq sunúqká ite áhwárawe tagéna kamah aíre.

⁷ Minayabe íre kaweq sunúq iteba sínaraq itega Sísame sánsá ambubu atawéq peh kawerue sehgirataqmé minawé kaweq sansáne.

Minawé wehukega ebah moné mirao sansá tahnsane. Móne mirao naneq ebáh áwíq kórae. Wehukega mi ebáh kaweraneheéra iraipéq parearáhwana abehq náneq tagirana anehe peh kaweq koráwé kéhre. Itega Sísansabé kawerue aiq pútare atáhnká mi kawéq ebáh kiotaqme peh kagaire. Kórawe íre kagaorahi nanere. Íre kaweq sunúqká áhwárawe tagáhnaraq itega Sísame sánsá ambubu atawéq peh kawerue sehgirataq mókake Sísa Karáhéga tuinagake itensabé, Kawerowe éna anotah anímári míáhro aítankéhe.

⁸ Itene iuranka Sísa íre tagéq pehipi wensabé irutaboírowe. Amahnága itene iuranka Sísa íre tagia pehipi wensabé aiq pútare ateq anotahtaq iru eyoyóue iwíáh íwíáhowe. Iru eyoyóinsabé irareyabe itene ehweh íre awehraq kéhre.

⁹ Itega Sísansabé aiq pútare atáh púana Manikánka iteiuwa kawerairéhre.

¹⁰ Manikáne Awanka sokigi ariue ehweh pahsuq pahsuro kéga ite kawerairéhra ehwéh naho iraruwe. Iraréra, Wegá árahue kawerairéhramo iwíáhéra áwahe kabaréra kasenuwe.

¹¹ Sísa Karáhéne Awanka iwíáh aritowara sega Karáhé ehweh iraréra we érinana anehe anotah aní úkína ehwéh iraruwe. Iraréra, Ite meirahna anínká aneq tanáhráq tuinabomo? Mi tanáhráq aneq ábórarinabomo iwíáhéra,

¹² Itega irarúna ehwéhmé íre ite oga mé tanahráq peh mó tanáhráq aiq pútaragínara mó kegá tagagehe uwe. Naho sega aiq pútaq ehwéh iraréra sehiranurowaq itega amahnága írátiáhwe. Manikánka Wenawa íópeqté eqmaréhrana kaweq ehwéh tei teino ke págege aritéhrara aiq pútaq ehwéh tei teinowe. Mah ehwéh íópeqté kegá moq ahtebéyabe suwahbehre.

Manikánka ite kaweqtaq míageheéna omaq itéh éhwéhne.

¹³ Minayabe itewe tábúsoqme iwíáhue kaweq sansánoro. Sísá Karáhéga tuina tanáhráq anotahtaq séhréh aitankéhe. Minayabe iwíáhue áwénunoro.

¹⁴ Ite múguwahguue míarotaq itene ahbabáq iwíáhghá saiqnariaraire. Amahnága mi ahbabáq iwíáh sueq

¹⁵ Manikáne animárí míáh púaq wene sánsá kawerue sehgióro. Ite omaq itéh aní ahriahri kaweqtaq mía míainserah ite moq kaweqtaq méq moke mirao sansá kaweq sansánoro.

¹⁶ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Íné kaweqtaq mía míau puag ite moq kaweqtaq mía míaoro ire. *(Wok Pris 11.44-45)*

Manikánka anotah apéqtáté ite paiqmaro ehwéhne.

¹⁷ Itega Manikánsabe, Iteriboe atahwe. Wegá peh morá iwíáhue ómi wehukene arambehri agehgaqme tagéna sainsúéhre. Minayabe itega mah marákóipéq míáh tánáhráq wensabé áhtenoro.

¹⁸ Itega itene igaqnaréhne abehq sánsá sehgironka saiqnariowe. Manikánka anotah apéqtáté paiqmaronka saiqnariomé sabiruowe. Ite aiq tagariáhmé móneakáq ménsámehnsánkakaq abehq úkorahi naneq puana wegá minarate íre paiqmarowe. Írakaumo.

¹⁹ Sísá Karáhéga itene ahbabáqsabe pukúwana Manikánka Sísane kaweq koráhqtáté ite sabiruanieéna paiqmarowe. Sísawe awaho sipísípiq áráhq tahnsa ména itene ahbabáqsabe pukúwe.*

²⁰ Manikánka mah marákó marákó íre mirarotaq ite meirankeheéna Sísá omaq atowe. Ite séhréh aitankeheéna marakóipeq ábóraraginkehe úwana ábórarúwe.

²¹ Wegá ite séhréh aitaráinsabé Manikánsabe aiq pútare atáhwe. Sísá pukútaq Manikánka iriwe oganúq atena wensabé, Anotah aní míahno atowe. Miraúnsabe itega Manikánsabe aiq pútare ateq wene omasa éhwéh moke mirainkéhe iwíáhéq minayabe áwénunowe.

Sísá tagariáh keyábé kawerue irutaboirono i ehwéhne.

²² Itega aiq pútaq ehwéh ireq kawerue sehgiionsabé kaweqtaq míáhwe. Kaweqtaq méq mó Sísá tagariáh keyábé kawerue irutaboirono. Sensabé pehgáriqtaq irutaboiriye-hboq anotahtaq irutaboirono.

²³ Manikáne ehwehme oganúq itahráhi ehwéhnéna ahriahri kagainawire. Itega mi ehwéh ireq aiq pútare atáh púana Manikánka irupipeq o awá maqitáráire. Iteiuwa íre pukorahiraq peh ahriahri mía míaoneheqmóe. Manikáne ehweh kagainsabé

²⁴ wene ehwehnka mahraréna, Mah kehiná kéhíná peh wahto tanahráq mah marákóipéq míáhwe. Se uworapeqté náneq tahnsá míáhwe. Segá iwíáh iwíáho naneqme peh uworapeqté wéhgánáh ára tahnsáne. Uworapeq kíréh náneq ehyatagirana árame pururuqngaire.

²⁵ Itene Wahnahne ehweh mina tahnsa íre miraia peh ahriahri kagainawire ire. *(Aisaia 40.6-8)*

Mah ehwéhmé aiq tei teino kaweq ehwéhne.

* **1:19:** Manikánka sene ahbabáqsabe kaweraritankeheéra Ísara kegá sipísípiqtaté Maniká titiratówe. Awahreéna soriqnahnú sipísípiq íre subisa peh awaho mío sipísípiqtaté titiruwe. Wok Pris 22.17-25 tagáhno. Pítaga mi sansá iwíáhéna, Sísawe awaho sipísípiq áráhq tahnsa míéhre ue sehiranúwe.

2

Ite sunkíkírabeqte meiqmena téhrehrebeq móito ehwéhne.

¹ Manikánka o awá maqítarái puaq moke íre kaweq sansá súáhro. Péhe éhwéh irareme, moke péhe sánsámé, mó kené ménsámehnsánsabe igará pabekime, éhruru ehwéhme, mí sansámári moke súáhro.

² Inahunah anínká náhnsabe arutaboirena nehnserah Manikáne ehwehnsabé irutaboiroro. Itega mi ehwéh ireq sehgírataq págegeue míahrahowe.

³ Minayabe itene Wahnahnka kaweraitéhmé ahtebéq iwíáh íwíáhowe.

⁴ Sísá itene Wahnah oga mía mía wahq tahnsa míre. Weba sero. Áhnte kegá wensabé, Iuwahriehre atówana Manikánka wensabé, Are omaq atóge éna, Arega moke mó ke kiotaikóna aní móne úwe.

⁵ We itene oga mía mía wahq tahnsaniraq weba séq wene nahwiahnsanse tahnsá míagehe. Minayabe Maniká Iteriboga mi nahwíáhnsánséráté wene nah pearankéhe. Ite mitaq Manikáne mibeq mahbeq arítáh ké méq Sísá Karáhéga miraúnsabe Manikánsabe kaweróne ateq wensabé iwíáh íwíáh ataneheqmóe.

⁶ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Írátíáhro. Sáióna sawéhrápéq néne nah pearaníe. Omaq ato anínká mitaq kaweq wahq táhnsá míankehe.* Wensabé aiq pútare atáh kegá anehe íre siyehitanawire ire. *(Aisaia 28.16)*

⁷ Wensabé aiq pútare atáh kegá, We anotah kawéq ánine íwíáhowe. Wensabé íre aiq pútare atáh keyábé Manikáne ehwehnka mó mahraréna,

Nah piáh kegá suto wahqká moke nahwiahnsanse kiotaikire ire. *(Buk Song 118.22)*

⁸ Manikáne ehwehnka mó mahraréna, Mi wahqmé wehuke siyobeq patame inahnsuoráhowe. Wehukega wahqtáq siyobeq patame surahoneherawoe ire. *(Aisaia 8.14-15)*

Wahqtaq siyobeq patame inahnsuónserah Manikáne ehwehnsabé iuwahriehre e kewé ahabárowe. Naho Manikánka iwíáhéna, Mókake mi kegá néne ehwehnsabé suwahríáhnaraq ahabárighehe úwe.

⁹ Itewe mina tahnsa íre owe. Manikáne kaweq animárái wenkahnáh míageheéna omaq itowe. Itene Wahnahne mibeq mahbeq arítáh ké míageheéna ite omaq itowe. Wega séhréh aitéh árámbéhrí teri terinigeheéna ite omaq itowe. Menah ite sunkíkírabeq míarowana Manikánka itensabé, Máhoru urairaq itega mitaq sueq wene kaweq téhrehrebeq kowíarowe.

¹⁰ Menah íre kaweq ke méq amahnága ite Manikáne animárái míáhwe. Menah wega kamah aieráhuraire. Amahnága wene animárái míáhnsabé íre kamah ainkéhe.

Peh kaweq sansá sehgioneheqmúne i ehwéhne.

¹¹ Néne iyahnabo animáráino, néne ehweh teiníboq kawerue íráhro. Ite wáhnaupéqté ké suwahpeq tahnsá míáhtáq sene ahabábáq íre sehgiówe. Mina onserah itene irupipeqté áhbábáq iwíáhga iteuwa áugi ínehoéq íre sehgira peh ahqáho atáhro.

¹² Sísá íre tagaríáh ké míáhrabeq tábúsoqme sansánéq kaweqtaq mía míaoro. Segá itensabé, Ahabábáq ke woe aitéhrataq itene kaweq sansá tagéra mó iwíáhéra itensabé, Peh kaweq sansáno ke wóe aitagéhe. Mira íwíáhirataq Sísá tuinagake sega Manikánsabe iwíáh íwíáh atagéhe.

Wahnahno kené ehweh íráhro i ehwéhne.

¹³ Itene íopeqté Wáhnáhnsabé iwíáhéq mah marákóipéq wahnahno kené ehweh íráhro. Kámáhni wahnáh ánínseq wega eqmaréh wáhnáh kéreqne ehweh íráhro.

¹⁴ Kámáhni kegá ahabábáq ke kamah ariera kaweq sansáno keyábé, Kawerowe arítáhwe.

* **2:6:** Kárfki ehwéhme íre wahqtaq pabeqme peh ebahtaq pabeqme ehwéh mirarire.

¹⁵ Maniká awahbeh sansá sehgióro. Kaweq sansá sehgiõnka múguwahgu kené íéhruru ehwéh saiqnaruagéhe.

¹⁶ Umehga íre saiqnaríéh ké tahnsa míáhro. Mó naneqka ite íre saiqnaríéh púaq, Pehipi ahbabáronene íwíáhiyehboq Manikáne arambehrio ke míáhro.

¹⁷ Moke ómiyabé íwíáh íwíáhoró. Sísá tagaríáh keyábé irutaboíroro. Manikánsabe áhtenoro. Mah marákóipéqté wáhnáh keyábé íwíáh íwíáhoró.

Sísaga kaweq sansánúñserah itega moq miraoro i ehwéhne.

¹⁸ Mó kené arambehri arítáh kéó, itene marakóipeqté wáhnáñsábé íwíáh íwíáhéq wene ehweh kawerue íráhro. Íre peh morá kawerue séhréh aítáh wáhnáh kéné ehweh íráhro. Írakaumo. Págegeue wahnahno keyábé áhtenéq sene ehweh moq íráhro.

¹⁹ Mó kegá kamah airaq kaweq sansánirataq Manikánka itensabé, Kawerowe aitankéhe. We awahbeh sansá mirao puana wega itensabé, Kawerowe aitankéhe.

²⁰ Itega ahbabáriransabé mó kegá iubiqme kamah airataq kawerowe íre aitahráhi mino. Kaweq sansánirara mó kegá kamah airataq Manikánka itensabé, Kawerowe aitankéhe.

²¹ Itega kaweq sansá miraigeheéna Manikánka omaq itowe. Sísá Karáhéga itene ahbabáqsabe putiotaq wene arupipeq umeh ague wene anonka éruwe. Wegá kaweq sansánúñserah itega moq miraoro.

²² Sísaga íre ahbabáruwe. Wegá péhe éhwéh íre irarúwe.

²³ Segá we abehq éhwéh atótaq wega sensabé íre síwíwiowe. Segá we áwíoqnowana éruítaq wega sensabé, Mókake kamah ainauge íre irarúwe. Írakaumo. Manikánka tábúsoqme agehmarena sainsuanawire éna, Wegá íné kawerue wahnahnaintankéhe íwíáhúwe.

²⁴ Itene ahbabáq sansa sueq kaweqtaq mía míaigeheéna Sísá Karáhé awankátaq táhpawe pukútaq itene ahbabáqmari wene anonkataq moke meyowe. Sísane anonkataq purambura agúnka ite kaweraitowe.

²⁵ Itewe sipisípiqka wene ah suena peh tanahraipéq móbuq mahbuq inserahnurowe. Amahnága itene Wahnahpa kouwekowana wega iteiuwa kawerue wahnahnaitéhre.

3

Weh ahreyabé éhwéhne.

¹ Ahrerono, iteruwehqsonne ehweh kawerue íráhro. Iteruwehqsonka Manikáne ehweh íre aiq pútare atéhrataq itene kaweq sansá tagagehboq sene ehweh íráhro. Íre itega teríra ehwéhñsábé peh itega kaweq sansánira tagéra, Íné moq Sísá kèraníe íwíáhigehe.

² Iwíáhéra, Néne ahrega kaweqtaq mé sansáni púana, Íné moq Sísá kèraníe íwíáhigehe.

³ Ahrerono, awahriq naneqsabé íre irutaboíroro. Kaweq korósíyábé itene iyahra kaweré naneqsabé moke awahriq naneqsabé íre irutaboíroro. Íre arene anonkataq awahriq naneqsabé

⁴ peh morá itene irupipeqté kaweq íwíáhíyábé irutaboíroro. Kaweq íwíáhirataq iru pehwehrue mía míaorahowe. Minawé Maniká awahbeh sansáne.

⁵ Naho Manikánsabe aiq pútare atera wensabé íwíáh íwíáh ató ininsónká mi sansánéra sensuwehqsonne ehweh írówe.

⁶ Ébárahmane ahre Sáraha wenawehqne ehweh sehgiena wensabé, Néne wahnah mone atowe. Ahrerono, itega kaweq sansánéq mó naneqsabé íre áhreizataq Sárahe ayahunkawa tahnsa míagehe.

⁷ Weho, itene ahreronsábé íwíáhéq sereq kaweqtaq mía míaoro. Itereq itene ahreronseq oga mérapeq moráráq awaq miagéhe. Ahreroné sinonkame íre págege wehne sinonka tahnsáne. Minayabe itene ahreronsábé íwíáh íwíáhéq pehwehrue arítáhro. Mirairataq Manikánka itene púreq ehwéh irankéhe.

Ahriahri mó ke kaweq sansá aritanéhe i ehwéhne.

⁸ Amahnága teiú éhwéhnkákáq kawerue íráhro. Ite ómiga peh morá íwíáhoró. Moke Sísá tagariáh keyábé irutaboiréq we séhréh atéhoró. Píribahri iyehboq uwaresa ké miáhro.

⁹ Are ahbabáratáhna aní ahbabáratéhneho. Arensábé ehbonawi anínsábé íre kaweq éhwéh atéhneho. Ahbabáq sansa pehragé are ahbabáratáhna anímé Manikánsabe, Séhréh ate kawerato ue púrerúno. Miraigeheéna Manikánka ite omaq itena íáhrabúwe. Itega mó ke séhréh ariteq kawerarítéhrrataq Maniká Iteriboga itensabé, Kawerówe aitena séhréh aitankéhe.

¹⁰ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Oga méyabe irutaboiréq kaweqtaq méyabe irutaboiro keo, ahbabáq ehweh sueq péhe éhwéh íre teriéro.

¹¹ Ahbabáq sansa sueq kaweq sansánoro. Peh morá íwíáhéq iru ukiq itahráhi sansánsábé irutaboiréq sehgióro.

¹² Itene Wahnahnka kaweqtaq mía míaó ke tagéna sega púrero éhwéh ahriahri irena peh ahbabáq sansano keyábé abiahnsa arítéhre ire. *(Buk Song 34.12-16)*

Kaweq sansánirataq iru eyoyóue míahrahi éhwéhne.

¹³ Itega kaweq sansánsábé irutaboiréq sehgirataq inseréhga kamah aigéhbo?

¹⁴ Itega kaweq sansánirara mó kegá íwíoqnehrataq iru eyoyóue miáhro. Íwíoqnehra keyábé áhreeq itene irupipeq iwíáh kikiriyeho. Írakaumo.

¹⁵ Itene irupipeq Sísá Karáhénsabe iwíáh íwíáhéq, We itene Wahnah mire íwíáhoró.

Mó kegá itensabé, Itega oga mía míaoneheqmúne íwíáhome aneqsabé mira íwíáhoo éra ahkakebopoq kasenigehe. Kasenirataqmé tábúsoqme terieneheéq íwíáhue mi éhwéh kaweroro.

¹⁶ Kaseno keyabé ehweh ayahqmarahnaraq mi keyábé iwíáh íwíáhéq pehwehrue terio. Kaweq sansánúne iwíáhonehboq kaweqtaq mía míaoro. Kaweqtaq mía míaéq Sísane kaweq sansá sehgiónsábé mó kegá íéhruru aitéhrrataq sega anehe iwíáhirame siyehitanae.

¹⁷ Itega kaweq sansánúnaraq Manikánka kowe aritahnara mó kegá íwíoqnehrataq itega kaweq sansánúna puana aiq kawerire. Itega ahbabáq sansánúnaraq mó kegá kamah aírataq ahbabáq sansánúna puana íre kawerire.

Sísaga itene ahbabáqsabe pukéna irigue oganúkú ehwehne.

¹⁸ Sísá Karáhéga miraúnsabe iwíáhoró. We ahriahri kaweqtaq mía míairaq itewe íre kaweqtaq mía míaúne. Wega Manikánseq itereq insahwé aitanieéna peh morá tánáhráq itene ahbabáqsabe pukúwe. We mónkakáq íre pukinae. We pukútaq wene anonka pukúwana Wenawame íópeq peh oga míéhre.

¹⁹ Oga ména pokue wene ehweh íre sehgiú kene siwamarí karábúsiipéq míótaq kosíwáhnorúwe.

²⁰ Mi ke oga míótaq wehukení wenáwíq Nóah marakóipeq míowe. Nóah míótaq mi kené ahbabáq áhnte agúwe. Áhnte agúwana Manikánka íre apubúue kamah ariuwe. Írakaumo. Peh síwénunúwe. Síwénunúwana Nóahga sípi aiq mirarowana anotah ibónsúnka mi ke wánínkuwe. Wánínkuwara peh Nóahreh karirónání abapete apahtáro ké méra sípiipéq kibekuwe. Kibekuwana wání piotaq íre pukia peh kaweqtaq míówe. *(Stat 6.1-7.24, 8.18)*

²¹ Pio wanímé píkísah tahnsáne. Itega meweúna wanímé naho Nóah míótaq pio wání tahnsane. Íre itene inonkataté náwíq sorahrueyabe wání meyone. Írakaumo. Ite wání meyonaraq iwíáhéq, Sísá Karáhé iriwe oganúkúnsabe ahriahri wene sánsá sehginauge iwíáhúne.

²² Sísá Karáhéga íópeq pokéna Maniká Iteribone ayah púpeq ména moke íópeqté kéreq mibeqté wáhnáh kéreq wahnahnarítéhre.

4

Itene irupipeqté áhbábáq iwíáh moke súáhro i éhwéhne.

1 Sísá Karáhéne anonka érútaq wega iwíáhú serahnoro. Wene anonka éri anínká íre ahbabáq aruqarurire.

2 Wegá mah marákóipéq míéh tánáhráq wene ahbabáq iwíáh íre sehگیرé. Írakaumo. Wene ahbabáq suena Maniká awahbeh sansánire.

3 Menahmé itega Sísá íre tagaríáh kégá ahbabáro serahnuowe. Menah itega mó kené ahre weh abariéq íre kaweq iwíáhéq píah narotaq múguwahgu agéq Manikáne ehweh anterueq péhepehe maníkánsábé iwíáh íwíáh arítárowe.

4 Amahnága Sísá íre tagaríáh kégá mi ahbabáq sánsámárí miraotaq itega sereq moráráq íre miraonsabé sega áhtená itensabé íéhruruowe.

5 Mókake Maniká anotah sáhsi anínká ehweh aritahnaraq sega irigue sene ahbabáqmari pahsuagéhe. Wegá moke oga míáh kéreq pusa kéreq ehweh aitena sainsuanawire.

6 Minayabe moke pukuro ke oga míáhtáq mó kegá Manikáne ehweh teri terinuwara írówe. Maniká oga mía mía inserahnigeheéra teriuwara írówe. Irera ahbabáq kega onserahnéra sinonka pukuwe.

We séhréh atéhoró i ehwéhne.

7 Moke náneq parabagína tanáhráq aiq wahtonire. Kawerue púreronehboq tabasíwe méq tábúsoqme iwíáhoró.

8 Kiotaiki sansá teiníboq íráhro. Moke Sísá tagaríáh ánimárí wensabé wensabé irutaboiratéhoró. Irutaboirinaraqmé mó anínká are ahbabáq atahnaraqmé arega íre iwíáhue ahrreraq matiankehe.

9 Maniká tagaríáh kégá iteba sirataq kawerue séhréh ariteq iru eyoyóue wenáwíoro. Mirairataqmé mi keyabé íre síéhruru arítáhro.

10 We tagaríáh ké séhréh aritageheéna Manikánka itensabé arutaboiréna morání moránínue kaweq naneq íátáire. Kaweq naneq íátáinsabé wene sánsá kawerue sehgieq we séhréh atéhoró.

11 Manikánka, Néne ehweh terio atéh anínká wene ehweh tábúsoqme irarinkehe. Séhréh ariteh anínká Manikánka págege atahnana séhréh aritankéhe. Mirairataq tagehra kegá iwíáhéra, Sísá Karáhéne sansá aiq kaweq sansáne éra Manikánsabe iwíáh íwíáh atagéhe. We anotah anínéna áhnte págege aní mía míai puaq wensabé ahriahri iwíáh íwíáh atanéhe. Ai q miraoneheqmúne.

Sísá áwíoqnonserah ite moq íwíoqnagehe i ehwéhne.

12 Néne iyahnabo ánimáríno, itensabé nirutaboiruge. Íre kaweq sunúq ite áhwáré tanáhráq sínaraq áhteniyeho. Íre kaweq sunúq áhwáreh naneqka peh morá ínéba sire íwíáhiyeho. Írakaumo.

13 Mó kegá Sísá Karáhé áwíoqnonserah ite íwíoqnehrataq iwíáh íwíáhoró. Minayabe wega tuinaraq itene irupipeq eyoyóinaq iwíáh íwíáhigehe.

14 Itega Sísá Karáhéne sansá sehgiónsábé mó kegá íre kaweq ehwéh aitéhrataq iru ukigme míáhro. Manikáne Awa págege kiotaiki anínéna iteba mía míai puaq iru eyoyóue míáhro.

15 Mó aní subiq suewé, aebówé, ahkaragárawe, mina tahnsa ahbabáq íre miraoro. Íre itereq wehgaq mire pehragahro. Itega mina tahnsa ahbabárotaq mó kegá kamah aiémé minawé áhnte iyehiteh sansáne.

16 Ite Sísá tagaríáh ké míáhnsábé mó kegá íwíoqnehrataq minawé íre iyehiteh sansáne. Mó kegá ite Sísá Karáhéne animárí móe aítáhnsábé iyehitegurégúiyehboq peh Manikánsabe iwíáh íwíáh atáhro.

17 Ehweh aite tanáhráq aiq sire. Mi tanáhráq ite Manikáne animáripá ebeq áhwáranáe. Anehemé Manikánka wene kaweq ehwéh anterúáh ké ehweh aritena anotahta q kamah arí mino.

¹⁸ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, TábúSORáh ké kawerariteyabe págege sansáne. Manikánsabe suwahrieh ahabábáq kéwé árahiro? Árahue kaweraritankehbo úwe. *(Sindaun 11.31)*

¹⁹ Manikánka kowe aritahnara mó kegá íwíoqnehrataq peh kaweq sansá miraéq Manikánsabe, Arensabé aiq pútare ateq arene sánsá sehgioneheqmúne teawéro. Teawirataqmé wega kawerue wahnahnaitankéhe.

5

Sísa tagariáh kéréq wahnahnarite ehwéhne.

¹ Sísa tagariáh kéréq wahnahno keo, ehweh teiníboq írátíáhiro. Íné moq Sísa tagariáh kéréq wahnahnu aní múge. Sísa Karáhé awankátaq éruwana pukútaq niuranka tagahwae. Wegá tuina tanáhráq kaweq naneq náiena anotah aní ména kawerue wahnahninkehe. Minayabe Sísa tagariáh ké kawerue wahnahnarítáhiro.

² Sipisípiq wahnáhnká wene kamári wahnahninserah ite moq Maniká tagariáh kéréq kawerue wahnahnarítáhiro. Wehukega pagu pagunonsabé mi arámbéhrí mirainie íwíáhiyeho. Peh Manikánka miraoro aitéhnsabé we tagariáh kéréq kawerue wahnahninie íwíáhiro. Mi arámbéhríunsabé ápeq meyanie íwíáhiyehboq peh mi arámbéhríyábé irutaboírue miraoro.

³ Mah marákóipéqté wáhnáh kégá págegeue wahnahno serahniyehboq pehwehrue méq kaweq sansánirataq itega wahnahnarítáh kégá tagéra sega moq pehwehrue méra kaweq sansánigehe.

⁴ Mirairataq kiotaqme wahnáh tuinaaq wega itensabé, Kawerowe aitankéhe. Mi tanáhráq wega náina naneq íre parabagia peh ahriahri kagainawire.

Manikánka píribahri ke íre séhréh aritankéhe i ehwéhne.

⁵ Mahbigaunseq o menahwénsónsero, Sísa tagariáh kéréq wahnahno kené ehweh íráhiro. Ite ómi píribahri sansá sueq mó kené ehweh ireq we séhréh atéhoro. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Sensíwíq pankeráh kéwé Manikánka íre séhréhia peh ahqáho aritéhre. Sensíwíq íre pankeráh kéwé Manikánka séhréh aritéhre ire. *(Sindaun 3.34)*

⁶ Minayabe iteitene iuwahbeh iwíáh sueq Manikánsabe, Wahnahnainte séhréh ainto teawírataq wewega iwíáhína tanáhráq anotah aní miahno aitankéhe.

⁷ Wegá itensabé arutaboíraitéh púaq moke ite iwíáh kikiro naneq teawéro.

Owainawansabé anotahtaq ahqáho atáhiro i ehwéhne.

⁸ Itene naruo anímé owainawane. Anotah pusí tahnsa kanká wah pawe nanieéna ahkabaqmena nogínserah wega wehuke ahabábáq aitanieéna ahkabaqmena nogíre. Minayabe áwéh panantágínaq tagariáhro.

⁹ Sísansabé aiq pútare ateq owainawansabé anotahtaq ahqáho atáhiro. Ite tagarionawe íre itebataq moke mah marákóipéq Sísa tagariáh ké moq síwíoqnehrrara siru umehire. Owainawanka íwíoqnáhnaraq minayabe iwíáhéq wensabé ahqáho ata ataoro.

¹⁰ Ahriahri Sísa Karáhéreq oga mérapeq mía míageheéna Manikánka itensabé arutaboíréna omaq itowe. Manikámé áhnte séhréh aitéh áníne. Minayabe wahto tanáhráq iru umeh agínana Manikánka ite kaweqtaq míageheéna anotahtaq págege aitankéhe.

¹¹ We ahriahri págegeue kiotaqme aní mía míaire. Aiq pútaq ehwehne.

Páhsi parabagínai ehwéhne.

¹² Sísa tagariéh aní wenáwíq Sáírae. Íné tagaríomé wega Sísane sánsá kawerue sehgié. Mah karíq páhsí sehiraninie ugana wega íné séhréh aitéhre. Ite kaweq iwíáh aitanieéna Manikánka séhréh aitéh éhwéh sehiranue teiúge. Wene aiq pútaq sansá kawerue sehgióro.

¹³ Pábíroni suwahpeqte Sísá tagaríáh kégá itensabé iroro ewe. Manikánka se moq omaq sitowe. Náníbáq Máhkaga moq itensabé iroro ire.

¹⁴ Moke mibeqté Sísá tagaríáh káyábé irutaboiréq we mehweh atéhoro. Ite Sísá Karáhéreq mía miao puana Manikánka iru ukiq itéhre.

2 Píta

Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Píta wene anehete pahsí sehiranútaq péhe éhwéh síwáhnoro kegá Sísansabé aiq pútare atáh ké síwáhnorúwe. Péhe kégá íre kaweq iwíáh aritehoéna Píta mah pahsí sehiranúwe. Sísá itene Wahnah tuina tanahráqsábé kawerue siahtebagehéna mah pahsí sehiranue teriuwe.

Píta anehe sehiranú pahsíe.

¹ Íné Pítane pahsí sáhnsahwe tagahro. Sísá Karáhéga íné omaq intena eqmaq nuwowana wene arambehri mira aruqaruruge. Maniká Iteriboreq Sísá Karáhé ite meirena kaweraitéh ánínseq kaweqtaq mía míaéra ite séhréh aitehye. Séhréh aitehya puag Sísansabé aiq pútare atáráúnanserah itega moq aiq pútare atáhwe.

² Itega Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísá Karáhéreq tagaríáh púara sega ite áhntetaq séhréh aitera iru ukiq itagéhe.

Manikáne animárí míagehéna wega ite omaq ito ehwéhne.

³ Sísá Karáhéwé anotah anínéna kaweqtaq mía míaíre. Wega inserahnue mía míagehéna ite omaq itowe. We Maniká ména págegeue séhréh aitéh puag ite wene ehweh ireq kaweqtaq míahrahúne.

⁴ Wega kaweqtaq ména séhréh aitanauge i ehwéh teíre. Mi ehwéhmé áhnte kawéq éhwéhne. Itega mi ehwéhnsábé aiq pútare atéhrataq wega séhréh aitanawire. Wega séhréh aitéhnká mah marákóipéqté áhbábáqká ite íre saiqnariahrahire. Íre saiqnariahrahi puag Manikánka inserah kaweqtaq mía míaorahowe.

⁵ Minayabe iwíáhéq Sísansabé aiq pútare ateq kaweq sansánoro. Kaweq sansánéq ahtebahro.

⁶ Ahtebéq tabasíwe míáhro. Tabasíwe méq Sísane sánsámé íre túbáh agia peh ahriahri sehgióro. Sísane sánsánsábé íre túbáh agia peh ahriahri sehgieq Manikánka kaweqtaq mía mía inserahnoro.

⁷ Manikánka kaweqtaq mía mía inserahnéq we séhréh atéhoró. Séhréh atéheéq mó keyábé irutaboíro.

⁸ Itega kawerue mirairataq itene Wahnah Sísá Karáhéne sansá ahtebéq kawerue sehgioneheqmóe.

⁹ Mi kawéq sánsá íre sehgióra kewé sirupipeqté aúra pira ké tahnsa móe. Manikánka sene ahbabáq kawerarítaráime aiq sibitagire.

¹⁰ Néne iyahnabo anímáríno, Manikánka ite omaq itena íahraburairaq we kétéwe. Sísane sánsá ambubu atawéq kawerue kéréhro. Kawerue kéréhrataq mókake wene sánsá íre suagéhe.

¹¹ Itega wene sánsá íre susa peh kawerue sehgirataq itene Wahnah Sísá Karáhé, ite meirena kaweraitéh ánínká ahriahri wahnah wahnahnirabeqte ónsá siitena itensabé, Mahbeq kíóro aitankéhe.

¹² Teiú éhwéh ireq kawerue iwíáhigeheéna ahriahri teiena iahreraq itaníe. Mi ehwéh ireq aiq pútaq sansá sehgiuruq sehgiuruwe.

¹³ Teiú éhwéh kawerue iwíáhigeheéna amahnága oga míó tánáhráq mónkakáq iahreraq itóge. Iahreraq itómé kaweq sansáne iwíáhuge.

¹⁴ Íné írátíómé pehgáriq mókake íné pukéna ninonka suanauge. Minawé itene Wahnah Sísá Karáhéga pahsuqme teniátáire.

¹⁵ Amahnága mah ehwéh tei teinunsabé pukonaraq iahreraq matawéq iwíáhigehe.

Manikánka Sísá téhreh awuwara eqmaro kega tago ehwéhne.

16 Itene Wahnah Sísa Karáhéga págege sansá miraúnsabe teiune. Wega mó tu-inaraqsábé teiune. Mah ehwéhmé íre wehukene áwahe ehwehne. Írakaumo. Íre wehukega iwíáhue áhwárawe irarenserah ehwéhne. Manikánka Sísa págege atena téhreh awuwaq itene iuranka tagahwane.

17 Maniká Iteriboga sáwéhrapeq Sísansabé iwíáh iwíáh atena kaweq téhreh naneqkákáq ábóraragéna mahraréna, Mah anímé niruní nénáhní míre. Wensabé nirutaboíréna wega miraime íné nuwahbeh arámbéhríi aní míre úwe.

18 Itega mi sawéhrápéq méq íópeqté éhwéh irarútaq itene iahrega irahwáne.

19 Mi ehwéh aiq íráhwansabé Manikáne ehweh iraru kené ehwehme aiq pútaq ehwéhne iwíáhuge. Manikáne ehweh iraru kené ehweh kawerue íráhro. Sunkikírabeq áráhmuga téhreh rera tagahnserah Manikáne ehweh iraru kené ehweh ireq ahtebahrahowe. Tuembíná kiembogirana áhníbórá téhrehre. Mina inserah itega Sísa tagaríáhsábé irupipeq téhrehre.

Manikáne Awanka iwíáh aritowara Manikáne ehweh pahsúó ehwéhne.

20 Téhwe teiéna ehwéh kawerue ahtebagehboq írátíáhro. Manikáne ehweh iraru kené sehírame wehukega seriahríáh íre ahtebahrahowe.

21 Manikáne ehweh iraru kegá íre seyega iwíáhue Manikáne púku sehíranuwe. Manikáne Awanka mi ke iwíáh aritowara sega Manikáne ehweh pahsúówe.

2

Manikánka ahbabáq ke kamah arinawire i ehwéhne.

(Súta 4-13)

1 Naho mó kegá péhenéra, Itewe Manikáne ehweh irarúna ke úne éra peh seyene péhe éhwéh irare irareuwe. Segá miraunserah mókake iteba péhe éhwéh iwáhnorira ke méra íre kawerorahi ehwéh mótaq mótarue iwáhnorigehe. Itene Wahnahnka sene ahbabáqsabe paiqmarowara sega wensabé ahqáho atéhra puana wega apubúue kamah arinkéhe.

2 Segá íre kaweq sansá sehgirataq tagehra kegá aiq pútaq sansánsábé éhruruigehe.

3 Íwáhnorira kegá mónega sigára pabekína puara itene mone meyanehéera ehnenenue péhe éhwéh teigéhe. Sene ahbabáqsabe sáhnshíhí ánínká íre peh áwé tagehre. Sene ahbabáqmari moke aiq tagaríéh púana we tábúsoqme ehweh aritena kamah arinkéhe.

4 Íópeqté kegá ahbabárutaq Manikánka anetaníbo íre iwíáhia peh iraipéq sitowe. Se sunkikíri matáípéq méra ehweh aritahna tanáhráqsábé áwénunowe.

5 Naho naho Nóahga ahbabáq keyabé, Kaweqtaq míáhro teri terinúwana Manikánka mi ahbabáq ké íre peh áwé tagówe. Wega, Wání pio atowana wání pionka moke wehuke subipáhraruowe. Subipáhraruowara peh morá Nóahreq abapete téhranítéreq kaweqtaq míówe.

6 Sóróma suwahpeqte kéreq Kómóra suwahpeqte kéreqka áhnte ahbabáruwana Manikánka ehweh aritena ira kekiarowana mi anótáh mátábúrará moke irarawe tabipáhraguwana peh tanah úkúwe. Miraúnsabe mókake ahbabárra kegá mi ehwéh irera iwíáhue tagagehe. Itene ahbabáq sansa íre súáhnraqmé ite moq kamah ainawire iwíáhigehe.

7 Sóróma suwahpeq iraranaútaq kaweqtaq mía míaú ani wenáwíq Áróta mitaq míowe. Mibeqté kegá áhnte ahbabáruwe ahkaragáruwana Árótaga kaweqtaq mía míaúnsabe tagéna wene arupipeq umehúwana Manikánka mi ke subipáhraruanaútaq Áróta meqmena móbeq móatowe.

8 Áróta ahbabáq keba mía míaútaq mó wehekáh mó wehekáhnue sene ahbabáq sansa tagéna sene ahbabáq ehweh irena sega Manikáne ehweh anterúnsabe wene arupipeq umeh agu aguúwe.

⁹ Íre kaweq sunúq sínaraq Manikánka Nóahreq Árótareq séhréh aritonserah ite kaweqtaq mía míaúna ke moq séhréh aitaírhire. Anotah ehwéh aritahna tanáhráq íre suriahnaraq Manikánka ahbabáq ke auráq matawéna kamah arinawire.

¹⁰ Ahbabáq kene sirupipeqté íwíáh sehgiara mó kené weh ahre abariéra Manikáne ehwehnsabé abehq éhwéhne íwíáhira kewé Manikánka anotahtaq kamah arinkéhe.

Mi ahbabáq kéwé píribahri saiyo ke méra íre áhrea peh íopeqté kiotaiko keyábé abehq éhwéh arítáhwe.

¹¹ Íopeqté kégá mi píribáhrí ké kiotaikéra anotah pagégé ké méra mó íopeqté ké Maniká miéhraheq kiotaiko keyábé íre ehweh arítáhwe.

¹² Íre ehweh arítáhwara ahbabáq kega áwéhq poeráhq tahnsa méra peh se suwahbeh sansánowe. Wehukega áwéhq poeráhq pahwana pukinserah mi kené ahbabáqka kamah arinara íre kaweragoneherawoe. Segá íre ahtebah naneqsabé éhruuowe.

¹³ Segá mó ke ahbabárarítónsabe mi kegá moq ahbabáraritagéhe. Segá íre peh inokáhpeq ahbabárára wéhékáhnkakaq suwahbeh ahbabáq miraéra minayabe iwíáh iwíáhowe. Itega táhutahurorabeq sega sene siyehiteh sansánonsabé ite íre kaweraitera sene péhe sánsánsábé iwíáh iwíáhowe.

¹⁴ Segá ahbabároneheéra mó kené ahrrero siwahnkanéra, Abariinie iwíáhowe. Se ahri-ahri ahbabáqsabe suwahbehre. Sísane sánsá íre moke ahtebah ke ahbabárigheéra péhe éhwéh síwáhnoro kegá ehnehnenu pagu pagunarítáhwe. Mó kené ménsámehnsánsabe aigará pabeki iwíáh sirupipeq ahriahri kagaire. Mókake Manikánka mi ahbabáq ké anotahtaq kamah arinkéhe.

¹⁵ Segá aiq pútaq sansá suera aura pira kánká tanahraipéq móbuq mahburue nogínserah mi kegá ahbabárowe.

Wehukení wenáwíq Péóri míowana wenahni wenáwíq Péráma míowe. Pérámaga iwíáhéna, Ahbabáq sansanonaraq ápeq náninkéhe éna móneyabé arutaboíréna ahbabáruwe. Teiú kéwé mina tahnsanowe.

¹⁶ Tónkiwarí íre ehwehnorahi kamárá míowana peh morá Pérámane tónkiga wehukene ehwehnue Pérámansabé, Íre kaweróne atowana wega mi kané ehweh irena múguwahgu sansá suena túbáh agúwe.

¹⁷ Ahbabáq kewe wání arahno taraqnáginserah ké tahnsa móe. Mi kewé sóiririrana sabona abae agínserah ké tahnsa móe. Se anotah sunkíkírirabeq míagehéna Manikánka sunkíkírirabeq omaq marowe.

¹⁸ Segá píribahri saiyo ehwehnowe. Mó kegá sene ahbabáq suera peh míáhwe. Peh míáhwara teiú áhbábáq ké síúgio ke méra mó ke ahbabáraritagehéra sensabé, Mó kené weh ahre abarioro éra ehnehnenu pagu pagunarítáhwe.

¹⁹ Pagu pagunaritera síúgira keyábé, Itene sánsá mirairataqmé mó naneqka itene iru íre umehinawire. Mó naneqka ite íre saiqnarianawire éra iuwahbáhna sansámé pehipi miraigehe ewe.

Mi ehwéhmé mó ke teriutaq seyene ahbabáq sansanká se saiqnariéhre. Aneq sansápópoq wehukení saiqnariahnaraqmé wewe awahbeh sansá íre miraorahire. Írakaumo. Mi sansánká we aiq saiqnariéh púana peh mi sansá sehgié.

²⁰ Mah marákóipéqté áhbábáq sánsánká wehuke saiqnariéhtáq itene Wahnah Sísá Karáhé éhweh irera wensabé aiq pútare atáhwe. Ai q pútare atáhwana sene ahbabáqka saiqnariéhtáq Sísá ite kaweraitéh ánínká sabiruena kaweraritéhre. Kaweraritéhrana sene ahbabáqka mó saiqnariéhrara anotahtaq íre kaweqtaq míaneherawoe. Té hwe sega Sísane sánsánsábé iuwahriehre iwíáhurotaq se íre kaweqtaq míarowe. Segá, Ahbabáq sansa sueq Sísane sánsá sehgieneheqmúne iwíáhéra anehe sene ahbabáqka mó saiqnariéhrara se anotahtaq íre kaweqtaq míáhwe.

²¹ Mi kegá kaweqtaq miáh sánsá íre tagaríáhtáq tahirímé peh ákáhtaq kamah arí irino. Kaweqtaq miáh sánsá aiq tagaríáh púara anehe kaweq ehwéh sinehepeq súéhrataq anotahtaq kamah arinkéhe.

²² Itene igaqnaréhga pabeqme ehwéh mahraréra, Ianká mugiq suena kouwekue mina mugiq súéh náneq mó sewe nanae uwe. Mó pabéqmé éhwéh mahraréra, Póeráhqne abowágá wene ka pabeq paberatéhra mi kanká apubúue segarúpípeq kaboririre uwe. Mina inserah wehukega Sísane sánsá sinehepeq suera sega suto ahabábáq mó sehgirataqmé mah pabéqmé éhwéhtaré aiq pútaragire.

3

Itene Wahnah tuina tanáhráqsábé éhwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímárinó, mah pahsíwé anehete pahsí sehiranue íúge. Itega kaweq iwíáhigeheéna mah pahsíréré sehiranue iahreraq ítóge.

² Manikáne ehweh iraru kegá anehe sína naneqsabé púkuipéq teiúwe. Sene ehweh iwíáhigeheéna ínégá iahreraq ítóge. Itene Wahnah ite kaweritéh aniné éhwéh moq iahreraq ítóge. Wegá eqmaro ke teriátáirara sega iteba séra teiátówaq itega írátárowe.

³ Téhwe teiú éhwéh íráhro. Anehe tanáhráq sene sirupipeqté áhabábáq íwíáhgá saiqnar-iahna kegá iteba sigéhe. Segá itensabé iwiréh aitera

⁴ mahraréra, Ínéga kiwekinauge ú anímé eheq miéhro? Wegá íre tuinkéhe. Itene igaqnaréh pukutaqkákáq amahnágaákáq Manikánka moke ménsámehnsá téh miraron-serahnue peh kagai mino igehe.

⁵ Segá mirariransabé Manikánka irarú ehweh áhwára áhwáraue iragéhe. Naho naho Manikánka irarútaq íó miraréna anehe sóreq waní ákáhpipeq mah marákó marákó mirarowe.

⁶ Manikánka mó irarúwana anotah waní pionka moke mah marákó marákó íre kawer-arowe.

⁷ Manikánka aiq irarúnka íópeqkákáq mah marákó marákóákáq amahnága kagaire. Ehweh aritahna tanáhráq wegá moke ahabábáq ke ehweh aritena mah marákó marákó iraragúno atahnana moke toráh aginawire.

⁸ Itene iyahnabo anímárinó, teiú éhwéh ibitarúéhboq írátíáhro. Maniká itene Wah-nahnka, Peh morá wéhékáhnkákáq 1 táhúséni (1,000) opéqkákáqsábé peh monseráh tánáhráre íwíáhire.

⁹ Manikánka omasa éhwéh íre miraurainsabé aiq túbáh agire íwíáhoo? Írakaumo. Ite iraipéq pokiyehoéna íwénunire. Itene ahabábáq sueq wene ehweh sehigigeheéna íwénunire.

Mah marákó marákóákáq íónkakaq parabaginae i éhwéhne.

¹⁰ Itene Wahnah tuina tanáhráqmé aebói anínká sinserahnue mi tanáhráq sine. Mi tanáhráq íópeqté anotah éhwéhnéna íópeq tabanaginae. Moke mibeq kéh náneqmarí toráh aginae. Mah marákó marákóákáq moke mitaq kéh náneqmarínkákáq parabaginae.

¹¹ Moke minawari apubúue toráh agína puáq itene sánsánsábé iwíáhue tagahro. Ite kaweqtaq mía míaéq Manikáne sansá moke kawerue sehgióro.

¹² Mirairataq Manikánka tuina tanáhráqsábé áwénunoro. Mi tanáhráq apubúue sinke-heéq wene sánsá kawerue sehgióro. Mi tanáhráq íómé toráh ague parabaginae. Anotah irágá púana íópeqté náneqmarí moke toráh aginae.

¹³ Manikánka o marakóákáq o ionkákáq miraraníe úwe. Mitaq peh tábúsoqme kaweqtaq mía míaira kegá míagehe úwe. Minayabe áwénunúne.

Itene Wahnah tuina tanáhráqsábé kawerue áwénunoro i éhwéhne.

¹⁴ Néne iyahnabo anímárinó, mi tanáhráq áwénunúnayabé wegá itensabé, Kawerowe aitankeheéq moke itene ahabábáq sueq kaweqtaq méq we awahbeh sansánoro.

¹⁵ Itene Wahnahnka íre apubúue kamah aiasa pehwehrue íwénuni tanáhráq wensabé áhrabo ke kaweraritankéhe. Minayabe iteruwah, itene iyahnabo aní Pora Manikánka ahtebia íwíáh atowana sehiranue teiátáire.

¹⁶ Ínéga teiú éhwéh Poraga moq moke wene páhsi sehiranue teiátáire. Wene ehweh mó ehwéhmé pahsuqme ehwéh kéhrana mó ehwéhmé págege ehwéh kéhre. Mi pagégé éhwéhmé íre tábúsoqme iwíáhoraho kegá múguwahguéra úbíráhbíq ehweh síwáhnorowe. Íre peh morá Porane sehira mó Manikáne púkuipéqté éhwéhnkákáq moq úbíráhbíq ehweh síwáhnorowe. Sega miraonsabé anotah kamáh arinkéhe.

¹⁷ Néne iyahnabo anímáríno, ite anehe sína tanáhráqsábé tagaríáhwe. Manikáne ehweh anterúáh kégá péhe éhwéh íwáhnorotaq sene ehwehnsabé aiq pútare ariteq kaweq sansá súéhboq kawerurero.

¹⁸ Itene Wahnah, ite kaweraitéh aní, Sísa Karáhéga séhréh aitaahnaq wene sansá kawerue ahtebahro. Amahnágaákáq wensabé iwíáh íwíáh ateq ahriahri wensabé iwíáh íwíáh atanéhe. Aiq mire.

1 Sóni

Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Sóniga mah pahsiákák 2 Sóni pahsiákák 3 Sóni pahsiákák Sokigi pukúákák mó wenáwíq kék pukúákák sehiranúwe. Mah pahsiípéq sehiranue mahraréna, Sunkíkírirabeqte kéné péhe éhwéh sehgiyehboq peh téhrehrebeq nogóro. Itega morání moráninkáue moke mó keyábé irutaboiroro. Peh morá Manikáne ahninkáwáreq mía míaó kegá oga mérapeq awaq miagéhe ue sehiranúwe. Áhnte kegá oga mérapeq awaq miageheéna mah pahsi sehiranúwe.

Sóniga ebeq sehiranú pahsía.

Sísa Karáhéwé oga mía míai Ehwéhne i ehwéhne.
(Sóni 1.1-14)

¹ Oga mía míai Ehwéh* ánínsábé teiúge. Mi Ehwéh téh míó ánínsábé teiúge. Wene ehweh irahwáne. Itene iuranka we tagahwane. Itega we tagéq itene iyahnkaratáté wenaneq táhtorahwáne.

² Oga mía míai aní tuerígútaq itega tagéq teiune. Oga mía míai anímé Maniká Iteriboreq mía míaéna tuerígútaq we tagahwanayabé teiune.

³ Itega we tagéq wene ehweh ireq minayabe teiune. Itereq itereq morá íwíáhonehéq teiune. Maniká Iteriboreq wenahni Sísa Karáhéreq itereqka morá íwíáhonehe.

⁴ Itega moraráq itene irupipeq anotah iwíáh íwíáhonehéq mahnawé sehiranue teiune.

Itega peh téhrehrebeq mía míaoneheqmúne i ehwéhne.

⁵ Sísa Karáhéga irarú ehweh ireq teiune. Manikámé téhrehnserahni aní míre. Wene arupipeq pehgáriq sunkíkíq íre kéhre. Peh téhrehnka inserahni aní míre.

⁶ Itereq Sísa req morá íwíáhúne irarúna kegá sunkíkírirabeq míáhnaraq itega péhenéq aiq pútaq sansá íre sehgiune.

⁷ Wega téhrehrebeq mía míainserah itega mía míaúnawe itega morá íwíáhúnana wenahni Sísa Karáhéne korahqtaté itene ahbabáqsabe moke kaweraíta aitaire.

⁸ Itega iraréq, Ite íre ahbabáq animárí múne irarúnaga itene irupipeqte péhe éhwéhnká péhe aitéhre. Péhe aitéhrana aiq pútaq ehwéh itene irupipeq íre kéhre.

⁹ Itene ahbabáqsabe Maniká pahsuqme teawunawe we kawerue tábúsoqme iwíáhéna itene ahbabáqsabe insahwé aitena itene irupipeqté áhbábáq íwíáh moke kaqíúwéhre.

¹⁰ Ite íre ahbabáruéne irarúnaga Manikánsabe, Péhe aní móne atonana itene irupipeq wene ehweh íre kéhre.

2

Sísaga íéhnehéna insahwé aitéhre i ehwéhne.

¹ Néne animáríno, ite íre ahbabárigheéna mahnawé sehiranue teiúge. Ahbabáruánaqmé Sísa Karáhéga Maniká Iteribone auranabiahtapeq ména íéhnehire. Sísa Karáhéwé peh kaweqtaq mía míai aníne.

² Manikánka itene ahbabáqsabe abiahnsa aitéh púana insahwé aitankeheéna Sísaga wene korahqtaté paiqmarowe. Íre itebataq itene ahbabáqsabe, moke mah kehíná kéhínané ahbabáqsabe insahwé aitéhre.

Maniká tagariéh ánínká wene sánsá sehgié i ehwéhne.

³ Itega ahtebahrahúnawe Manikánka sehgióro ú ehweh sehgiónaraqmé itega we aiq tagarione.

* **1:1:** Ehwehme Sísa Karáhé. Sóni 1.1-5,14 tagáhnno.

⁴Wega sehgióro ú ehweh anetaníbo éna, Ínéga we tagaríoge irari anínká péhenéna wene arupipeq aiq pútaq ehwéh íre kéhre.

⁵Wega sehgióro ú ehweh sehgi ánínká Manikánsabe aiq pútaq arutaboiratéhre. Itega iahtebahrahúnawe mi sansá miraonaraqmé itereq wereq moráráq mía míaúne.

⁶Wereq mía míauge iraréna aníno, Sísaga kaweqtaq mía míainserah are moq kaweqtaq mía míaúno.

⁷Néne iyahnabo animáríno, o sehgióro i ehwéh íre sehiranue teiúge. Írakaumo. Mah ehwéh itega téhwe író ehweh míre. Wega naho sehgióro ú ehwehmé itene iahrega író ehweh míre. *(Sóni 13.34)*

⁸Sunkíkíqmé parabagirana amahnága aiq téhrehre. Ai q téhreh puana Sísaga wene animárínsábé arutaboirinserah itega moq sensabé irutaboiorowe. Itega sensabé irutaboionsabé wega naho sehgióro ú ehweh peh o ehweh tahnsa úkire. Mi ehwéhnsábé sehiranue teiúge.

⁹Ínéga téhrehrebeq míoge irari anínká Sísaga tagaríéh ánínsábé, Nuwahriehre ime we peh sunkíkírirabeq mía míaire.

¹⁰Wenawahrah anínsábé arutaboiri anínká téhrehrebeq nogíre. Téhrabeq nogírana mitaq mó morá inahnsuoráhi naneq íre kéhre.

¹¹Sísaga tagaríéh ánínsábé nuwahriehre íwíáhi anínká sunkíkírirabeq míéhre. Sunkíkírirabeq nogí púana, Eheq pokugamo éna sunkíkírinka we saiqnaríéh puana wene auranka íre tagahrahire.

¹²Néne animáríno, Sísaga wenáwírue itene ahbabáqsabe insahwé aitéh púana sehiranue teiúge.

¹³Nániboreho, téh mío ani tagaríáh púana sehiranue teiúge.

Nánibáqmarino, itega ahbabáq ani kaqsuq kaqsuro puana sehiranue teiúge.

¹⁴Néne animáríno, itega Maniká Iteribo tagaríáh púana sehiranue teiúge.

Nániboreho, téh mío aní tagaríáh púana aiq sehiranue teiúge.

Nánibáqmarino, ite págegeue míáh púana aiq sehiranue teiúge. Manikáne ehweh itene irupipeq kagairaq ahbabáq ani kaqsuq kaqsuro puana aiq sehiranue teiúge.

Mah marákóipéqté sánsánsábé íre irutaboiororo i ehwéhne.

¹⁵Mah marákóipéqté sánsánsábé mahtaqté náneqkakáqsábé íre irutaboiororo. Mah marákóipéqté sánsánsábé arutaboiri anínká Maniká Iteribonsabé íre arutaboiorahire.

¹⁶Sirupipeqté áhbábáq íwíáhga sirutaboiorome, auranka tageh mensáméhnsánsábé aigará pabekime, píribahri saiyo sansámé, moke mah marákóipéqté sánsámé, Maniká Iteriboga íre áhwárehre. Írakaumo. Mina moke peh mah marákóipéqté áhbábáq sánsá míre.

¹⁷Mah marákó marákó parabaginawire. Moke mah marákóipéqté sánsánsábé moq parabaginawire. Parabagínana mah marákóipéqté aigará pabeki naneqkakáq íwíáh íwíáhúna naneqkakáq moq parabaginawire. Parabagínara Maniká awahbeh arámbéhrí mira aruqaruro kewé ahriahri mía míaoneherawoe.

Sísaga Karáhéne naruo áborarago ehwéhne.

¹⁸Néne animáríno, amahnága anehe tanahráre. Mó kegá, Sísaga Karáhénsabe ahqáho atahna anínká sinae urowaq aiq írátáúne. Írátáúnara amahnága wensabé áhnte ahqáho atáh ké aiq míáhwe. Ai q míáh púaq amahnága anehe tanahráq aiq sime tagarione.

¹⁹Mi kegá itereq méra íre ite tahnsá íwíáho ke míáh púara ite iuwera pokowe. Ite tahnsá íwíáho ke míáhtáq tahirímé itereq mía míaúna irino. Segá ite iuwera pokonsabé se íre ite kahnáh móe íwíáhorahúne.

²⁰Manikánka Wenawa iteba eqmatairana iwíáh aitéh púaq itega moke aiq iahtebahwe.

²¹Aiq pútaq ehwéh íre írátíáhnsábé sehiranue teiúge? Írakaumo. Ai q pútaq ehwéh ai q írátíáh púana sehiranue teiúge. Ai q pútaq ehwéhkná péhe éhwéh íre úkorahi puana sehiranue teiúge.

²² Péhe ánimé insebo? Manikánka itene ahbabáqsabe kaweraitena tumeirankeheéna omaq ato aní íre Sísa wire irari ánimé wewe péhe ání míre. Maniká Iteriboreq wenahninseqsábé íre aiq pútare aritéh ánínká wewe Sísa Karáhéne naruo aní míre.

²³ Sísa sinehepeq súáh kéga Maniká Iteribo moq sinehepeq súáhwe. Sísansabé aiq pútare atáh kéga Maniká Iteribonsabé moq aiq pútare atáhwe.

Manikáne Awanka moke aiq pútaq ehwéh íwáhnorire i ehwéhne.

²⁴ Itega téh író ehweh kawerue ambubu atawéq sehgióro. Mirairataq Maniká Iteriboreq wenahninseq itereq morárác mía míaihege.

²⁵ Sísa Karáhéga itensabé, Oga mérapeq awaq miagéhe éna ínénéga irarúnsabe aiq awaq miagéhe teiátáire.

²⁶ Péhe éhwéh tei teino keyábé sehiranue teiúge.

²⁷ Sísa Karáhéga Manikáne Awa iteba eqmatairana itereq mía míaiéna ite moke íwáhnori puaq, Mó íwáhnori aní insebo íwíáhiyehboq Manikáne Awanka moke íwáhnorinkehe. Wega íre péhenia peh aiq pútaq ehwéh íwáhnorire. Wega íwáhnorinserah Sísa req mía míaioro.

Amahnága ite Manikáne animáí múné i ehwéhne.

²⁸ Néne animáíno, wega tuinagake itega íre iyehitegurégúia peh kawerire íwíáhigehboq Sísa req mía míaioro.

²⁹ We kaweqtaq mía míai aní míre íwíáhéq moke kaweqtaq mía míai ke wene animáí úkurowe íwíáhorahowe.

3

¹ Maniká Iteriboga itensabé anotahtaq arutaboiraitéhre. Arutaboiraitéhnsábé wega, Néne animáí móe aitéhre. Ite aiq pútaq wene animáí múné. Ahbabáq kehiná kéhínánká Manikánsabe, Iuwahriehre atáh púara itensabé moq, Iuwahriehre aítáhwe.

² Néne iyahnabo animáíno, ite amahnága Manikáne animáí múné. Mókake ite aneq tahnsánue míanehnkono? Amahnága mina íre ahtebóne. Sísa tuinagake itega we kawerue tagéq we tahnsánue míaneheqmúné. Mina aiq ahtebóne.

³ Sísa kaweqtaq mía míaire. Minayabe wensabé áwénuno kéga moq kaweqtaq méyabe suwahbehrra kaweqtaq mía míaiowe.

Ahbabáqsabe teí éhwéhne.

⁴ Ahbabáro kéga Manikánka sehgióro ú ehweh aiq anterúáhwe. Ahbabáqmé aneqpomo? Manikánka sehgióro ú ehweh anterúáhmé minawé ahbabáq míre.

⁵ Sísa itene ahbabáq meyanieéna wehukení úkue tuména ahriahri íre ahbabáq ani mía míaire. Mina aiq ahtebahwe.

⁶ Sísa req mía míai anínká íre ahbabáq aruqarurire. Ahbabáq aruqaruri anínká Sísa íre ahtebéna we íre tagaríehre.

Sísa owainawane arambehri sabiruanieéna tumío ehwéhne.

⁷ Néne animáíno, mó kené péhe éhwéhnsábé, Ai q pútaq ehwéhne aritého. Sísa kaweqtaq mía míai inserahnue kaweq sansá mira aruqaruri anínká kaweqtaq mía míaire.

⁸ Téhe owainawanka ahbabáq aruqarurú púana amahnága ahbabáq aruqaruro kewé owainawane animáí móe. Owainawane arambehri sabiruanieéna Manikáne ahnínkáwágá wehukení úkue tumíowe.

⁹ Manikánka oganúq atéh ánínká íre ahbabáq aruqarurire. Manikáne Awanka wene arupipeq mía míai puana we íre ahbabáq aruqarurire. Manikánka oganúq átéh púana we íre ahbabáq aruqarurorahire.

¹⁰ Manikáne animáí inseréhbo? Owainawane animáí inseréhbo? Mahraue tagahrahúne. Ahbabáq aruqaruro kewé íre Manikáne animáí móe. Manikáne animáínsábé suwahrieh kewé íre Manikáne animáí móe.

Wensabé wensabé arutaboiratého i ehwéhne.

11 Wensabé wensabé arutaboiratéhoru. Mi ehwéhmé naho naho aiq író ehwehne.

12 Wehukení wenáwíq Kéínie. Wega mirau serahniyeho. We owainawane aninéna wenábáq subiq suowe. Aneqsabé subiq suoo? Wenábáqka kaweq sansánúwana we ahbabáq sansanéna wenábáq subiq suowe.

13 Nánuwahraho, mah marákóipéqté áhbábáq kégá itensabé suwahriehre eme íre áhtenoro.

14 Menah itewe pusa ké tahnsa míaraune. Amahnága itega Sísa tagariáh keyábé irutaboírúnayabé oga míone ue tagariahrahúne. Mó keyábé íre sirutaboíro kewé peh pusa ké tahnsa míáhwe.

15 Mó Sísa tagariéh áninsábé awahrieh anínká wehukení subiq súéh ání tahnsa míéhre. Wehukení subiq súéh ánímé oga mérapeq íre awaq miahráhire. Minawé aiq ahtebahwe.

16 Sísa itensabé anotahtaq arutaboíri puana itene ahbabáqsabe pukúwe. Wega aiq miraúnsabe irutaboíré sansa ahtebóne. Wega miraúnserah itega moq Sísa tagariáh keyábé irutaboírég séhréh aritanéhe.

17 Wehukenínká áhnte mah marákóipéqté ménsáméhná matawéna Sísa tagariéh ání tabonah aní tagéna wensabé ayaqnehnsabé mi anínká Manikáne arutaboíré sansa íre sehگیر. Minawé aiq tagarione.

18 Néne animárino, ínéga mó keyábé nirutaboíruge pehipi irariyehboq séhréh arítáhiro. Peh morá séhréh arítáh kégá aiq pútaq sirutaboíro ke míáhwe. Minayabe itega séhréh aritaneheqmúne.

Moke Sísa tagariáh kégá siru eyoyóue míahrahowe i ehwéhne.

19-20 Itega Sísa tagariáh keyábé irutaboírég séhréh arítáhnaraqmé itega aiq pútaq wene ehweh sehgiune íwíáhorahúne. Itene irupipeqté íwíáhgá ite ehweh aitahnaraq itene iru págegeue umeh agirana Manikánka moke tagariéhre. Wene íwíáhgawé itene irupipeqté íwíáh kiotaikire. Minayabe íwíáhég Manikánseq mía míáéq iru eyoyó agorahire.

21 Néne iyahnabo animárino, itene irupipeqté íwíáhgá íre koti aitahnaraqmé ite Manikáne auranabiahapeq iriwe méq págege ke míone.

22 Wega sehgióro i ehwéh sehgieq we awahbeh sansá miraúnawe wega itene púreq ehwéh irena náire.

23 Manikánka sehgióro i ehwéhnká teímé wenahni Sísa Karáhénsabe aiq pútare ateq wega teínserah wensabé wensabé arutaboiratéhoru.

24 Manikánka sehgióro i ehwéh sehgió kéwé wereq mía míawana wega sereq mía míaire. Wega Wenawa iteba eqmaréhrana itereq mía míaire. Itereq mía míáéna we sokigi aímé itereq Manikánseq moráráq mía míáúne.

4

Péhe éhwéhnsábé aiq pútare arítéhboq íwíáhue tagahro i ehwéhne.

1 Néne iyahnabo animárino, áhnte péhe éhwéh teri terino ke mah marákóipéq míáhwe. Segá, Manikáne Awanka itensabé íwíáh aitéhre éra péhenowe. Sene ehwehnsabé aiq pútare arítéhboq kawerue íwíáhue tagahro. Wehukega ite íwáhnorirataq Manikáne Awanka íwíáh aritehrápómo. Mó anínká íwíáh aritehrápómo éq íwíáhue tagahro.

2 Sísa Karáhé wehukení úkue tumíowe irari anímé aiq pútaq íwíáhowana Manikáne Awanka mi íwíáh arítéhre. Minayabe itega, Manikáne Awapomo íwíáhirataq áhwárawe tagéq ahtebagehe.

3 Sísa Karáhé íre wehukení úkue tumíowe irari anímé péhe íwíáhirana Sísa Karáhéne naruo anínká mi íwíáh atéhre. Manikáne Awanka mi íwíáh íre atéhrana peh owainawanka mi íwíáh atéhre. Mira íwíáho kégá peh Sísa Karáhéne naruo míáhwe. Mi péhe éhwéh irare kégá seneherawoe éhwéh írátówe. Segá amahnága mah marákó márákóipéq aiq míáhwe.

⁴ Néne animáríno, ite Manikáne animári móe. Itega péhe kéné ehweh íre irasa se saiqnarúáhwe. Árahue saiqnaruahó? Péhe éhwéh irari awánká mah marákóipéqté kéné sirupipeq míéhрана Manikáne Awanka mi awá aiq kiotaikire. Manikáne Awanka itene irupipeq míéh púana itega moq péhe kéné ehweh aiq saiqnarúáhwe.

⁵ Péhenó ke mah marákóipéqté ké púara peh marakóipeqté éhwéh irarirara mó marákóipéqté kégá sene ehweh irera sehgiówe.

⁶ Itewe íre mina tahnsanéq peh Manikáne animári múne. Maniká tagariáh kégá itene ehweh írátíáhwe. Manikánsabe suwahrieh kégá itene ehweh íre írátíáhwe. Minayabe itega íwáhnori éhwéh ireq iwíáhue tagéq aiq pútaq ehweh nkákáq péhe éhwéhnkákáq saraqmarahráhowe.

Manikánsabe arutaboiri anínká mó keyábé moq arutaboirinkehe i éhwéhne.

⁷ Néne iyahnabo animáríno, Manikánka ahriahri arutaboiri aní míéh púaq wensabé wensabé arutaboiratéhoró. Sirutaboiro kewé Manikáne animári méra Maniká aiq tagariáhwe.

⁸ Manikánka ahriahri arutaboiri aní míéh púara mó ke séhréh ariteyabe suwahrieh kégá Maniká íre tagariáhwe.

⁹ Ite oga mía míaiageheéna Manikánka webataq wenahni mah marákóipéq eqmarowe. Eqmaronsabe ite tagarionawe Maniká anotahtaq arutaboiritéh aní míéhre.

¹⁰ Itega naho Manikánsabe íre irutaboiirowane. Téhwé wega itensabé arutaboiritena itene ahbabáqsabe insahwé aitanieéna wenahni eqmarowe. Sísaga wene korahqtaté paiqmarankeheéna eqmarowe.

¹¹ Néne iyahnabo animáríno, Manikánka itensabé anotah arútábóiritéh púaq itega wensabé wensabé arutaboiratéhoró.

¹² Itene iuranka Maniká íre tagarione. Íre tagéq itega wensabé wensabé arutaboironaraqmé we itereq mía míaire. Mía míaeéna séhréh aitéhraq itega mó keyábé kawerue irutaboiiúne.

¹³ Ite tagarionawe Manikánka Wenawa iteba eqmaréh púaq Manikánseq itereq moráraq mía míáúne.

¹⁴ Mah kehiná kéhiná oga mía míaiageheéna Maniká Iteriboga wenahninká insahwé aitankeheéna eqmarowe. Minayabe tagéq teiune.

¹⁵ Sísá aiq pútaq Manikáne ahninkáwá wíre atéh anímé wereq Manikánseq moráraq mía míáoýe.

¹⁶ Aiq pútare ateq ite tagarionawe Manikánka itensabé anotahtaq arutaboiritéhre. Itensabé arutaboiritéhnsabé mó keyábé irutaboiiúne.

Manikánka arutaboiié sansa áhwárehre. Áhwárehraq mó keyabé irutaboiiúnaraq ite Manikánseq mía míáunana we itereq mía míaire.

¹⁷ Maniká arutaboiri aní mía míainserah ite mah marákóipéq mé tanahráq mó keyábé anotahtaq irutaboiiaritone. Minayabe wega ehweh aitanhá tanáhráqsabé íre áhreúne.

¹⁸ Arutaboiri anínká íre áhrei. Arutaboiié sansanká áhreié sansa kaqsuahráhire. Ahbabáq anínká, Kamah aníneho éna áhre aruqaruréna arutaboiri aní íre míahrahire.

¹⁹ Manikánka itensabé téh arutaboiiarito púaq itega amahnága mó keyábé irutaboiiúne.

²⁰ Manikánsabe nirutaboiiuge i anínká mó Sísá tagariéh anínsabé awahriehre éna anetaníbo iwíáhime wega péhe iwíáhire. Wega Sísá tagariéh aní tagéna Maniká íre tagehre. Minayabe wega tageh anínsabé awahrieh puana Manikánsabe íre arutaboiiaritéhre.

²¹ Sísaga sehgióro ú ehweh nká mahraréna,

Manikánsabe arutaboiiaritéh anínká íné tagariáh kéreq moq arutaboiiaritarihro uraire.

(Sóni 13.34)

5

Sísa tagaríáh kégá mah marákóipéqté áhbábáq sánsá suqsuro ehwéhne.

¹ Manikánka itene ahabáqsabe kaweraitena tumeirankeheéna omaq ato anímé Sísa wire íwíáho kewé se Manikáne animárí móe. Maniká Iteribonsabé sirutaboiro kewé wene animárínsábéákáq moq sirutaboirowe.

² Itega tagarionawe itega Manikánsabe irutaboírég wega sehgióro i ehwéh sehgiunayabé Manikáne animárínsábé moq irutaboírúne.

³ Itewe Manikánsabe irutaboírúna kegá wega sehgióro i ehwéh kawerue sehgiune. Wega sehgióro i ehwéh sehgieyabe itene irupipeq íre umehi naneq mire. Írakaumo.

⁴ Manikáne animárínká mah marákóipéqté áhbábáq sánsá suqsurowe. Wensabé aiq pútare atonaga ahabábáq sansa kiotaikéq mi sansámárí suahráhué.

Manikánka wenahni éhweh pahsúéh éhwéhne.

⁵ Insega mah marákóipéqté áhbábáq sánsá kiotaikéna suahráhiro? Sísa aiq pútaq Manikáne ahninkáwá wire atéh ánínká mah marákóipéqté áhbábáq sánsá kiotaikéna suahráhire.

⁶ Sísa Karáhéga wání meanieéna Sóniba súwe. Íre peh morá wání meanieéna mah marákóipéq tuwe. Írakaumo. Itene ahabáqsabe pukinieéna tuwe. Itene ahabáqsabe pukúwana wene korahq tuwe. Manikáne Awanka aiq pútari aní púana wega Sísa éhweh peh aiq pútaq ehwéh tei teinire.

⁷ Apahtáro éhwéhnká wene sánsá teíre.

⁸ Manikáne Awanka tei éhwéhnkákáq wání meawu ehwehnikákáq korahq tu ehwehnikákáq mi ehwéhtárógá peh morá éhwéh teíre.

⁹ Wehukene ehweh ireq aiq pútaq ehwéhne irarúne. Manikáne ehwehniká wehukene ehweh anotahtaq kiotaikire. Manikánka wenahni éhweh teímé íráhro.

¹⁰ Manikáne ahninkáwánsábé aiq pútare atéh ánínká Manikáne ehweh wene arupipeq aiq íréhre. Wene ehwehnsabé íre aiq pútare atéh ánínká Manikánsabe péhe aní móne atéhre. Wene ahninkáwá ehwehnsabé íre aiq pútare atéh púana wega Manikánsabe péhe aní móne atéhre.

¹¹ Manikánka tei éhwéhmé oga mérapeq awaq miageheéna wega oganúq ítéhre. Wenahninká miraúnsabe oganúq ítéhre.

¹² Manikáne ahninkáwáreq mía míai anímé oga mérapeq awaq míéhre. Manikáne ahninkáwáreq íre mía míai anímé oga mérapeq awaq miehro? Írakaumo. Oga mérapeq íre awaq míéhre.

Itega oga mérapeq awaq míone éq aiq irona ehwéhne.

¹³ Manikáne ahninkáwánsábé aiq pútare atáh kéo, itega oga mérapeq aiq awaq míone éq ahtebageheéna sehiranue teiúge.

¹⁴ Itega Maniká awahbeh iwíáh sehgieq wensabé, Miraúno únana itene ehweh íréhre. Wensabé íre áhreeq peh weba kúnana itene ehweh íréhre. Minawé aiq tagarione.

¹⁵ Ite tagarionawe itega púrerúna ehwéh wega moke íréhre. Minayabe itega wensabé, Náio teawénaraqmé wega náinawire tagarione.

¹⁶ Sísa tagaríéh ánínká we íre pukorahi ahabárinaq tagéq Manikánsabe kawerato ue púreroro. Púrerirana Manikánka kaweratankéhe. Íre pukorahi ahabáqsábé sehiranue teiúge. Pukorahi ahabáqsábé púreroro íre teiúge.

¹⁷ Moke íre tábúsoréh sánsámárimé aiq ahabábáq míre. Mó ahabábáqmé pukorahi ahabárirana mó ahabábáqmé íre pukorahi ahabábáre.

¹⁸ Itega tagarionawe Manikáne animárínká íre ahabábáq aruqarurowe. Írakaumo. Manikáne ahninkáwágá wene animárí wahnah wahnahni puana owainawanka íre saiqnariahrahéna se pehragarítéhre.

¹⁹ Moke mah marákó márákó owainawane ayahpeq kéhrana peh itewe Manikáne animáí míone. Minawé aiq tagarione.

²⁰ Mahraue tagarionawe Manikáne ahninkáwágá séna Manikáne iwíáh aitéhraq minayabe aiq pútari aní tagariahrahúne. Ai q pútari anínseq wenahni Sísa Karáhéreq itereq moráráq mía míáúne. Sísa Karáhéwé aiq pútaq Maniká ména ahriahri mía míai aníne.

²¹ Néne animáíno, péhepehe maníká pehragéq peh móbeq míáhro.

2 Sóni

Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Mah pahsíipéq Sóni áwíq íre kéhrara peh ahtebia kégá Sóniga aiq sehiranúwe íwíáhowe. Segá iwíáhome wene naruoyabé áhreú púana wenáwíq íre sehiranúwe. Mina únsrah wega Sísá tagaríáh kée íwíáhéna omaq atéh ínínseq wene animárínseqsabé pabeqme ehwéhne sehiranúwe. Áhnte ahtebíá kégá mira íwíáhowe. Ite íre tagarione. Páhsi sehiranú aninká mahraréna, Mó keyábé irutaboiroro. Péhe éhwéh tei teino kegá Sísá Karáhé wehukení úkue tumíonsabe íre aiq pútare atáhwe. Mi kewé Sísá Karáhéne naruo woe ue sehiranúwe.

Sóniga ákáhpi sehiranú pahsíe.

¹ Manikánka omaq atéh ínínseq arene animárínseqsabé íné Sóni aboawah wehéna teiúge. Itega aiq pútaq sansá sehgiónsábé itensabé nirutaboiruge. Íre ínébataq ínéga peh ómi aiq pútaq ehwéh sehgió kéreqka itensabé irutaboirúne.

² Aiq pútaq ehwéh itene irupipeq kagaéna ahriahri mitaq kagai puaq itensabé irutaboirúne.

³ Maniká Iteriboreq wenahni Sísá Karáhéreqka ite séhréh aitera sirutaboiraitera iru ukiq itehye. Segá aiq pútaq sansánéra itensabé sirutaboiraitehye.

Mó keyábé irutaboire sansa kawerue sehgióro i ehwéhne.

⁴ Itene animarí aiq pútaq ehwéh sehgiónsábé iwíáh íwíáhuge. Segá Maniká Iteriboga sehgióro ú ehweh aiq íráhwe.

⁵ Ínéga teiú éhwéhmé kawerue íráhro. Íre o sehgióro i ehwéh sehiranue teiúge. Mah ehwéhmé itega téh aiq írátó ehwéhne. Wensabé wensabé arutaboiratéhoró éhwéh teiúge.

⁶ Irutaboire sansamé mahraue kéhre. Manikáne sansá sehgióro ire. Wega sehgióro ú ehweh téh írátówe. Mi ehwéhmé mahraréna, Irutaboire sansa kawerue sehgióro ire.

Sísá Karáhéne ehwehme ambubu atawéq sehgioneheqmúne i ehwéhne.

⁷ Áhnte péhe éhwéh irare ke mah marákóipéq míáhwe. Segá Sísá Karáhé wehukení úkue tumíonsabe íre aiq pútare atáhwe. Mina tahnsa kéwé péhe íwíáh aitahráho ke méra sewe Sísá Karáhéne naruo woe.

⁸ Itega kaweq arámbéhriuronsabé ápeq tabanagínehboq kawerurero. Itene ápeq moke meyagéhboq kaweroro.

⁹ Sísá Karáhéne ehweh suena mó ehwéh sehgió ánímé Maniká moq aiq áúwéhre. Sísá Karáhéne ehweh ambubu atawéna sehgió ánímé Manikánseq wenahnínseqka wereq mía míaóye.

¹⁰ Íre Sísá Karáhéne ehweh peh mó ehwéh íwáhnori anínká iteba sínaraq we mehweh atého. Itene nahupeq móátéhboq peh áwéragahro.

¹¹ Péhe éhwéh íwáhnori aní mehweh atéh ánínká wene ahbabáq sansa séhréh atéhre.

Sóniga mi ke koragéyabe awahbeh ehwéhne.

¹² Íné áhnte mó ehwéh kéhranawe amahnága pépahqtaq sehiranéyabe nuwahriehre. Iteba koragéyabe nuwahbehre. Iteba konaraq itereq moráráq ehwehnéq mi tanáhráq iwíáh íwíáhonehe.

¹³ Manikánka omaq atéh íní arenanahnone animarínká itensabé iroro ewe.

3 Sóni

Ebeq sáhnshawe ahtebé ehwehne.

Mah pahsípeq Sóni áwíq íre kéhrara peh ahtebia kégá Sóniga sehiranúwe íwíáhowe. Páhsi sehiranú aninká wene iyahnabo aní aboawah wehgá sáhnshahinkeheéna sehiranúwe. Wega mahraréna, Ahbabáq sansa pehragé peh kaweq sansánúno. Ahbabáq aruqaruri anímé Maniká íre tagariéhre ue sehiranúwe.

Sóniga anehe sehiranú pahsíe.

¹ Káíúsio, íné aboawah wehne páhsi sáhnshawe tagáhno. Ínéga arensabé aiq pútaq nirutaboírue.

² Néne iyahnabo aníno, arenawa kaweqtaq mía míaime aiq tagaríóge. Mina ónanserah are kaweqtaq mé awaho ani mía míainkeheéna púreratóge.

³ Arega aiq pútaq ehwéh sehgiona puah arewe kaweqtaq mía míaóne. Mó Sísá tagaríáh kégá séra mi ehwéh teniátónsabé nirupipeq anotahtaq eyoyóuraire.

⁴ Ínéga Sísá ehweh síwáhnorurau kegá wene sánsá kawerue sehgiónsábé nirupipeq anotahtaq eyoyóire.

Sísá tagaríáh ké séhréh arite ehwéhne.

⁵ Néne iyahnabo aníno, arega mó Sísá tagaríáh ké séhréh aritahne. Arega nahnso suwahpeqte Sísá tagaríáh ké moq mehweh arite séhréh aritahnawe kaweróne. Mina kaweq sansáne.

⁶ Arega kaweraritahna kegá mahtaq Sísá tagaríáh ké teriera, Káíúsiwe anotah arútábóiri aní míre ewe. Segá Manikáne arambehri miraonsabé sega are auwera pokoneherairataq séhréh arite se íre matíáh náneq nário. Maniká Iteribo awah-behnserah séhréh arite nário.

⁷ Segá Sísane arambehri miraonehe íwíáhéra Sísá íre tagaríáh kéné ménsámehnsá íre mewera pehipi pokuwe.

⁸ Minayabe mina tahnsa pokoneheraira ke íre matíáh náneq nário. Mó ke aiq pútaq ehwéh iragéhboq miraue séhréh arito. Miraue sereq itereq moraráq arambehriéq Manikáne aiq pútaq ehwéh terienéhe.

Saiyo píribahri aninká íre kaweq sansánú ehwehne.

⁹ Ínéga arenawahrah Sísá tagaríáh ké páhsi sehiranue síátáuge. Wehukení wenáwíq Tíótárépésá seba míéhre. Wega píribahriéna, Ínébataq mahtaqté kéné wahnah muge íwíáhinsabé itene ehweh íre irasa peh anehepeq sutaire.

¹⁰ Iteba konaraq wene ahbabáqmé pahsuqme ehweh ataníe. Wega íre kaweq ehwéh aintena péhe éhwéh aintaráire. Péhe éhwéh aintena íre peh morá mi ahbábáruaire. Sísá tagaríáh kégá mitaq surowana wega íre mehweh arítaráire. Íre mehweh aritena mitaqté Sísá tagaríáh kégá mi ke mehweh aritého éna momiwí nahtápéqté kaqsutaire.

¹¹ Néne iyahnabo aníno, ahbabáq sansa pehragé peh kaweq sansánúno. Kaweq sansá mira aruqaruri anímé Manikáne anine. Ahbabáq aruqaruri anímé Maniká íre tagariéhre.

¹² Wehukení wenáwíq Témítíúsiga Manikáne arambehri kawerue mira aruqaruri puara ómiga we kaweq aníne íwíáhowe. Manikáne aiq pútaq ehwéhnká moq wene kaweq sansá pahsúéhre. Ínéga moq, We kaweq aníne teawúgah are tagariahnawe, Néne ehwehme peh aiq pútaq ehwéhne.

Sóniga we koragéyabe awahbó ehwehne.

¹³ Íné áhnte mó ehwéh kéhranawe peh pépahqtaq sehiranéyabe nuwahriehre.

¹⁴ Pehgáriq tanáhráq are koraganie íwíáhuge. Mitaqkake pehipi ehwehnoyehe.

¹⁵ Manikánka arene aru ukiq atéhre. Mahtaqté arene iyahnaboga arensabé iraúno ewe. Mibeqté itene iyahnaboyabé iroro terio.

Súta Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Áhnte ahtébiá kégá, Sútawe Sísareq Sémísireqne síbákawa wíre íwíáhowe. Sútaga íre peh morá ánínsábé iwíáhéna mah pahsí sehiranéna peh moke Maniká Iteriboga omaq sito keyabé sehiranúwe. Wega mahraréna, Anehe tanahráqmé seye suwahbeh ahbábáq miraira kegá aiq pútaq ehwéhnsábé awiréh atagéhe. Mi kegá Sísá tagaríáh ké saiqnar-itaneheéra péhe éhwéh terigéhe. Itene Wahnah Sísá Karáhéga itensabé arutaboirána mókake oga mía míorabeq móitankéhe. Mi tanáhráqsábé áwénunéq wene ehweh kawerue ireq sehgióro ue Sútaga sehiranúwe.

Sútaga sehiranú pahsíe.

¹ Moke Maniká Iteriboga omaq itarái keo, íné Sútane páhsi sáhnsahwe tagahro. Maniká Iteriboga itensabé arutaboiritéhrana Sísá Karáhéga kawerue wahnahnaitéhre. Íné Sémísine ábákawa ména Sísá Karáhéne arambehriu aní múge.

² Maniká Iteriboreq Sísá Karáhéreqka séhréh aitehyanka iruí sánsámé iru ukiqite sansamé mó keyábé irutaboire sansamé itene irupipeq anotah úkinkehe.

Kaweq ehwéhnsábé íre suwahbeh kegá Sísá tagaríáh kébá sewe i ehwéhne.

(2 Píta 2.1-18)

³ Néne iyahnabo animárino, Manikánka ite meirena kaweraitaráinsabé ite wene animári méq peh morá ké tahnsa míone. Minayabe sehiranue teinieutaq mó ehwéh niahrreraq kéhre. Mina niahrreraq kéh éhwéh teinié. Manikánka Sísá tagaríáh ké wene sánsá aiq teiátáire. Minayabe péhe éhwéh aiq pútare atehboq peh morá wega teiátái ehwéh ambubu atawéq sehgióro.

⁴ Manikáne sansá íre sehgió ké táhmaroga iteba epéráhpérue míáhwe. Segá péhenéra, Manikánka ite séhréh aitéh púana itega ahbabáronaraq wega itensabé íre abiahnsa aitankéhe ewe. Mira íwíáhéra ahbabáq aruqaruowe. Mi sansá mirao puara itene Wahnah Sísá Karáhénsabe ahqáho atáhwe. Mi kewé iraipéq pokoneherawoe. Minayabe Manikánka naho aiq irarúwe.

⁵ Téhwe Manikánka Ísara ke Ísípi marákórápéqté koweriqmena méritowe. Anehe áhnte mérito kega wene ehwehnsabé íre aiq pútare atónsabe wega se oraruowe. Itega mi ehwéh aiq irátówana mónkakáq ahrreraq itahnaq iwíáhigehe.

⁶ Manikánka íópeqté ké omaq sito arámbéhrí aritówara táhmaroga wene ehweh anterúonsabe Manikánka se táhru táhruarena sunkíkírirabeq márunsitowe. Se amahnága mitaq peh mía míaowana mókake ehweh aritahna tanáhráq sínaraq Manikánka ehweh aritena kamah arinkéhe. Minayabe iwíáhue tagahro.

⁷ Sóróma suwahpeqte kéreq Kómóra suwahpeqte kéreq wahtotaq kehiná suwahpeqte kéreqka moq ahbabárára ahkaragára sansánuwe. Ahkaragára sansánuwana Manikánka kagai iraráté kamah ariuwe.

Manikánka ahbabáru ke kamah ariunsabe iwíáhue tagéq mi kegá ahbabárunserah íre oro.

⁸ Amahnága teiú ké ite péhe éhwéh aítáh kégá moq ahbabárowe. Segá múguwahguéra peh áónáho ke tahnsa méra seyene sinonka ahbabárawíáhwe. Ahbabáruera Manikáne ehwehnsabé suwahriehre. Segá téhreh naneqkakáq íópeqté keyábé síehruruowe.

⁹ Anotah íópeqté aní wenáwíq Máhíkérie. Wereq owainawanseqka Mósísine anonkansabé ehwehuye. Ehwehuyataq Máhíkériga owainawansabé íre éhruruúwe. Írakaumo. Wega owainawansabé, Manikánka ehweh atankéhe teawuwe.

¹⁰ Mi pehe kégá íre mina tahnsanéra sega íre tagaríáh náneqmarí síéhruruowe. Áwéhq poeráhqká íre iwíáhéna peh wene anonkanka awahbeh sansá pehipi mirainserah sega aiq miraowe. Sega miraonka seye kamah aríre.

¹¹ Naho kégá ahbabáru serahnowe. Kéiniga ahbabárú serahnowe. Pérámaga móneyabé wene aigará pabekúwara ahbabárú serahnowe. Kórahga saiyoéna wene wahnahne ehweh anteruo serahnéra mi ke airaiq tabanagowe. (*Stat 4.3-8; Namba 16.1-35, 22.1-35*)

¹² Itega moráráq nahtaq mi pehe kégá ábóraq ahbabárowe. Sega peh seyensabé sirutaboirá seye suwahbeh sansá sehgirowe. Se íre ibonkakáq írábúyá tahnsanéra peh sóiriqka paentarúéh írábúyá tahnsa míáhwe. Sera íyéh tánáhráq awanká sera íre íyéhnserahnowe. Se ánúqkakaq pagogi awánká aiq ehyatagi awánká tahnsa míáhwe.

¹³ Wání períéhraha áhnte atútú kéhnserah sega áhnte ahbabáq kéhre. Wání períéhraha nonarehya ábóraq kéhnserah sene ahbabáq ábóraq kéhre. Wehyoqka ah íre nora peh wewega túbíginserah mi kégá kaweq ahmé íre nogówe. Sega ahriahri anotah sunkíkírabeq mía míaiagehéna Manikánka mitaq sene máhriq arítáráire.

¹⁴ Éhrámataté áhwárawe mó mitaqté sínáhbúwá mó mahtaqté sínáhbúwá sure sure abapete téhtaré aní wenáwíq Ínókutaq seawehrarúwe. Manikánka mi aní iwíáh atowana wega teiu keyabé naho naho mahraréna, Tagaríáhhro. Itene Wahnahnseq we míéhrabeqte íópeqté kéreqka áhnte kereq tuoneherawoe.

¹⁵ Sega túírataq Manikánka ómi keyabé ehweh aritena sainsuena moke ahbabáq ke Manikánsabe ahqáho atáh kéwé kamah arinkéhe. Mi kégá Manikánsabe ahqáho atera ahbabáq aruqaruréra Manikánsabe íre kaweq ahbabáq éhwéh éhruruonsabé wega anotahtaq kamah arinkéhe.

¹⁶ Teiú ké sirupipeq umehi ke méra, Íre kawerire irare irareo ke míáhwe. Seye suwahbeh ahbabáq miraéra seyensabé iwíáh íwíáh éra píribahriéra seye síwíq pankerera seyene iwíáh miraigeheéra mó keyabé ehnenehne arítáhwe.

Anehe tanahráqsábé irari éhwéhne.

¹⁷ Néne iyahnabo anímáríno, itene Wahnah Sísa Karáhéga wene ehweh teri terinigeheéna wehuke eqmarowe. Manikáne Awanka mina eqmaro ke iwíáh aritowara anehe tanahráqsábé teiátówe. Sene ehweh ahrraq matíáhhro.

¹⁸ Eqmaro kega aiq mahraréra, Anehe tanahráqmé seye suwahbeh ahbabáq miraira kégá aiq pútaq éhwéhnsábé awiréh atagehe urowe.

¹⁹ Urowara amahnága mina tahnsa ke míáhwana sene péhe éhwéhnká Sísa tagaríáh ké sainkowe. Manikáne Awanka mi ke íre iwíáh aritahnara peh wehukene iwíáh íwáhnorigehe.

²⁰ Néne iyahnabo anímáríno, Iteitega Sípane kaweq sansá ambubu atawéq tábúsoqme sehgióro. Manikáne Awanka séhréh aitahnaq púreq aruqaruroro.

²¹ Maniká Iteriboga itensabé arutaboiri puaq wene ehweh kawerue ireq sehgióro. Itene Wahnah Sísa Karáhéga itensabé arutaboirána mókake oga mía míaoabeq móitankéhe. Mi tanáhráqsábé áwénunéq wene ehweh kawerue ireq sehgióro.

²² Manikáne ehwehnsabé aiq pútaq ehwehpómo íwíáho ke séhréh ariteq tábúsoqme síwáhnororo.

²³ Itega toráh aginai topáh sokeráhnserah árahinabomo íwíáho ke iraipéq pokiyehboq apubúue séhréh ariteq síwáhnororo. Mó ke ahbabáq keyabé áhreeq irutaboiroro. Wehukenínká nówíbagi korósí sukíeyabe awahriehnserah mi kené ahbabáq sansa iuwahriáhhnaq pehragahro. Sene ahbabáq sansa iuwahriáhhnaq pehragéq peh seyensabé irutaboiroro.

Manikánsabe iwíáh íwíáh ateq wenáwíq pankerone i éhwéhne.

²⁴ Ahbabáqka ite saiqnariehnéboq Maniká Iteriboga kawerue wahnahnaitahráhire. Ite wereq méq mó oga miáhna tanáhráq peh kaweqtaq méq irupipeq eyoyóigeheéna Maniká Iteriboga wahnahnaitankéhe.

²⁵ Maniká Iteribo webataq Manikáne. Wereq itene Wahnah Sísa Karáhéreqka ite meirera aiq kaweraitehye. Wegá nahomé, amahnágawé, mókakewe, ahriahri kiotaiki Wahnáh áninéna págegeue wahnah wahnahnire. Wensabé iwíáh íwíáh ateq wenáwíq pankerone. Ahriahri pankeraneheqmúne. Ai q mire.

Sokigi

Ebeq sáhnshwe ahtebé ehwehne.

Sónine naruoga we Pátímósi marákórápéq saiqnariotaq wenawanka tagówana Sísaga áhnte naneqmarí sokigi awuwana tagówe. Mi tanáhráqmé Sísansabé aiq pútare ató kene naruoga se anotahtaq síwioqnowe. Sóniga sehiranú ehweh áwahewé Sísá Karáhé anotah Wahnáh ánínéna moke wene naruoreq owainawanseq saiqnariankehe. Wega mi arámbéhrí parabarúéhra moke Sísansabé aiq pútare atera wene sánsá íre susa peh ambubu atíéhra kewe Manikánka síwíq pankerena wereq ahriahri mía míaiagehéna kaweraritankéhe.

Sísá Karáhéga Sóni sokigi awu ehwehne.

¹ Naho kopípéq ko ehwéh Sísá Karáhéga amahnága ábóraq maréhre. Téhwe Manikánka mah ehwéh Sísá teawena wene arambehrio ke sokigi arinkeheéna mókake ábóraragína naneq teawátáire.

Íné Sóni Sísane arambehriu aní múge. Sísá Karáhéga wene íopeqté aní eqmaréhra mah ehwéh sokigi anírana sehiranuge.

² Íné Sóniga Manikáne ehwehnikakáq Sísá Karáhéga sokigi aní éhwéhnkákáq moke sehiranue teiníe.

³ Manikánka wene ehweh iwíáh aintéhra sehiranuge. Mah ehwéh mó kegá irageheéna sáhnshwe terí ánínsabé Manikánka, Kawerone atéhra iwíáh iwíáhíre. Mah ehwéh irera sehgiro kereqsabé Manikánka, Kawerowe arítéhra iwíáh iwíáhíre. Mah ehwéh aiq pútaragína tanáhráq áhníbórání puara iwíáh iwíáhíre.

Sóniga abapete téhtaré Sísá tagariáh kéhíná suwahpeq siu pahsí sehiranú ehwehne.

⁴ Ite Esia marákórápéqté ké abapete téhtaré Sísá tagariáh ké iteruwahpeq iteruwahpe-rue míáhwe. Itega irageheéna íné Sóniga mah pahsí sehiranue íúge.

Manikámé naho mía míáu anínéna amahnága moq ména mókakeakáq peh mía míaina tuinawire. Wega wahnah wahnahniatq íopeqté ké abapete téhranítégá wene auranabi-ahtapeq mía míaoe. Sereq Sísá Karáhéreq Maniká Iteriboreqka itensabé sirutaboi aitera séhréh aitera itene iru ukiq ítáhwe.

⁵ Sísá Karáhé marakóipeq míotaq Wenabone sánsá sokigi aiena Wenabone ehweh pahsuowe. Manikánka Sísá ebeq iriwe oganúq atowana Sísaga moke mah marákóipéqté wáhnáhmári kiotaikéna wahnahnarítéhre.

Wega itensabé arutaboiraitena itene ahbabáqka ite saiqnariaraitaq wene korahq tunka ite kaweraitaráire.

⁶ Maniká anotah Wahnáh ánínéna Sísane Abowá míéhre. Wene animarí méq wene ehweh mibeq mahbeq aritona ke míageheéna Sísaga ite kaweraitaráire. Sísá Karáhéwé anotah anínéna págege sansá mira aruqarurinsabé ahriahri iwíáh iwíáh atone. Aiq mire.

⁷ Tagariáhro. Wega íopeqté piribirioyahnkakaq tuinawire. Tuinaraq ómi mah kehiná kéhínánká we tagagehe. We sehsabíó kega moq tagagehe. Mah kehiná kéhínánká we tagéra áhreéra ibisaneherawoe. Teiúnserah ábóraraginawire. Aiq mire.

⁸ Maniká, moke miraorahi anínká mahraréna,

Íné ebeqte aní ména

íné moq anehete aní múge ire.

Webataq Maniká míre. We naho mía míáu anínéna amahnága moq ména mókakeakáq peh mía míaina tuinawire.

Sóniga Sísá Karáhé tagó ehwehne.

⁹ Íné Sóni iteruwah uge. Sísane sánsá sehgiunayabé mó kegá itereq ínéreq íwíoqnahwe. Sísá itene Wahnahne arambehri kawerue miraéq áwénunúne. Mókake wega wahnah wahnahnirabeq moráráq mía míaoneheqmúne. Manikáne ehwehnikakáq Sísá Karáhéga sokigi aní éhwéhnkákáq teri terinuraunsabé sega íné kaqme wáhnaupéqté kéné marakórapeq, Pátámósa marakórápéq móíntárówe.*

¹⁰ Manikáne wéhékáhtáq Wenawanka iwíáh aintehrana néniwanka tagehrana inehepeqte anotah ehwéh íróge. Író éhwéhmé pembíáhnka tahnsa éhwéhne.

¹¹ Mi ehwéhnká mahraréna, Arenawanka tageh naneqsabé púkuipéq sehiranue abapete téhtaré kéhíná suwahpeq Sísá tagariáh ké momiwíuriáhrabeq nário. Épésá suwahpeq, Síména suwahpeq, Pégámúma suwahpeq, Táiyátáira suwahpeq, Sáhrísi suwahpeq, Pírárépía suwahpeq, Áráórísía suwahpeq, miraue mi kehiná suwahpeq Sísá tagariáh ké momiwíuriáhrabeq nário ire.

¹² Nário irana íné tení aní taganieéna pabeqme tagéna abapete téhtaré kaweq aráhmú, kóraraté miraia aráhmú tagoge.

¹³ Áráhmuwarí kéhrabeq ákáhpi wehukení úkú ani iriwe ména íre wahto korósí sukiwe míéhre. Kaweq aretí, kóraraté miraia aretí wene ákáhbababí kéhrana tagoge.

¹⁴ Wene ayahqnonkakaq ayahrankakáq anotah tabérábééna sipisípiqne áyó tahn-sanéna piribirioyah tahnsane. Wene aurame anotah irárehnserahne.

¹⁵ Wene aigárámé káhpahga aurehtehrínserahne. Wene ehwehme anotah wanínká ahkuah ahkuarínserahne.

¹⁶ Wene ayah púpeq abapete téhtaré wéhyóq táhtotíéhre. Éberiópéq éberiópérue áwéhria póká wene áwéhipeq kéhrana auranabiah pópoqnahga anotah tehréna wéhékáhnabubu anotah patáhgá téhrehnserahnire.

¹⁷ Téhreh serahnirana íné Sóniga we tagéna wene aigárápí inahnsabena pusa aní tahnsa míóge. Pusa aní tahnsa míógana wene púpeqte áyáhtáté íné táhtorena ínénsabe, Íre áhreúno. Íné ebeqte aní múge. Íné anehete aní múge.

¹⁸ Ínéwé oga mía míau aní múge. Íné pukéna amahnága oga mía míaugah tagáhne. Mókakeakáq oga mía míainaage. Púkerapeqté kíákáq irapeqté kíákáq matiógé.

¹⁹ Amahnága tagáhna naneqme mókake anehe tanahráq sína naneq moke sehiranúno.

²⁰ Niyah púpeq abapete téhtaré wéhyóq matiógah tagáhne. Abapete téhtaré kóraraté miraia aráhmú tagáhne. Minawarimé áwahe teawiníe. Abapete téhtaré aráhmúe ume abapete téhtaré kéhíná suwahpeqte Sísá tagariáh kéyábé iraruge. Abapete téhtaré wéhyóre ume íopeqté kégá abapete téhtaré kéhíná suwahpeqte Sísá tagariáh kéréq auráq matiáhwe ire.

2

Épésá suwahpeqte Sísá tagariáh ké teriu ehwéhne.

¹ Íné ehweh tení anínká mó mahraréna, Íópeqté anínká Épésá suwahpeqte Sísá tagariáh kéréq auráq matiéhre. Mi anínsabé mah ehwéh sehiranue teawo.*

Niyah púpeq abapete téhtaré wéhyóq matawéna kaweq aráhmú, kóraraté miraia aráhmú kéhtáq nogena mah ehwéh teawiníboq iro.

² Arega miraona sansá aiq tagarióge. Are abobiah taebewe arambehriona sansá aiq tagarióge. Arega néne sánsá íre susa peh kawerue sehgiunana tagarióge. Arega ahbabáq keyabé íre awahbehme aiq tagarióge. Péhepehenéra, Manikánka ite aiq eqmaq

* **1:9:** Pátámósa marakówé pehgáriq marakóéna sóreq waní ákáhpi kéhre. Aroma kegá iwíáhéra, Mi marakówé peh karábúsi kené matabue uwe. * **2:1:** Sísaga Sóninsabé, Néne ehweh íópeqté ké terio éna íre mi kené sánsá peh mibeqté síósipeqté kéné sánsánsabé iwíáhéna pahsuowe.

íuwéhsábé itene ehweh íráhro uro keyabé sene ehweh áhwárawe tagé sene péhe sánsá pahsuahe.

³ Néne arambehri miraónayabé mó kegá áwíoqnarowah arega anetaníbo íre iwíáhia peh néne sánsá ambubu atawé kawerue sehigionana tagaríoge.

⁴ Peh morá íre tábúsoq marahna naneq teawiníe. Arega ínénsabe téh aiq pútare aintáronaraq anotahtaq arutaboiraıntaróne. Amahnága túbáh ague írakaunóne.

⁵ Arega ínénsabe téh anotahtaq arutaboiraıntarónayabé iwíáhue tagáhno. Amahnága arega peh ákáhtaq arutaboiraıntahnayabé íre kaweróne. Minayabe iwíáhue tagé téh miraurónanserah mónkakáq miraúno. Arega mó iwíáh íre inaraq areba kure areba kéh áráhmú sabiwianaugé.

⁶ Mó kawéq sánsá matiahne. Níkóra kéréh kéné sánsá sehgió kegá ahababáq miraonsabé awahriehrana íné moq mi sansánsábé nuwahriehre.†

⁷ Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísá tagaríáh ké teí éhwéhmé kawerue iro. Ahababáq kiotaikina anínsábé, Íné Manikáne kaweq matábúrápéqté áwánká ara oga mía míorahi será náhno ataníe ire.

Síména suwahpeqte Sísá tagaríáh ké teriu ehwéhne.

⁸ Íné ehweh tení áninká mó mahraréna, Íópeqté áninká Síména suwahpeqte Sísá tagaríáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.

Íné ebeqte aní múge. Íné anehete aní múge. Íné pukéna iriwe oga úkurau aní múge. Mah ehwéh teawiníboq iro.

⁹ Íre kaweq sunúq surainsabé arene arupipeq umehirana tagoge. Are tabonah aní míahnana tagoge. Móneakáq ménsámehnsánkakaq íre kéhre ényabé peh morá ínégá nágwú náneqmarí áhnte matiahne.

Péhenéra, Asiu anímárí múne irare kegá are éhruruowana íróge. Se íre Asiu kahnáhnéra peh owainawa kahnáh míáhwe.

¹⁰ Sega are áwíoqnehrataqmé íre áhreúno. Owainawanka mirainaga mó kegá ite táhmaro karábúsiipéq itagéhe. Mi tanáhráq wega áhwárawe tagáhnana nayáhnkú wéhékáh íre kaweq sunúq kanawire. Are pukina tanáhráqkákáq néne sánsá íre susa peh kawerue sehginaraq oga mía mía apéq awiníe.

¹¹ Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísá tagaríáh ké teí éhwéhmé kawerue iro. Ahababáq kiotaikina anímé anehe puké tanáhráq iraipéq íre kaqauwankéhe. Írakaumo ire.

Pégámúma suwahpeqte Sísá tagaríáh ké teriu ehwéhne.

¹² Íné ehweh tení áninká mó mahraréna, Íópeqté áninká Pégámúma suwahpeqte Sísá tagaríáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.

Éberiopeq éberiopeúe áwéhria poká néne níwéhipeq kéhre. Mah ehwéh teiníboq írátíáhro.

¹³ Owainawanka arenawahpeq wahnah wahnahnime aiq tagoge. Néníwíqsabe íre ayehitegurégúia peh néne ehweh teri terinurone. Arenawahpeqte mátábúwé aiq tagaríoge. Owainawanka arene mátaburapeq mía míairara ínénsabe suwahrieh kegá néne ehweh pahsutai aní Ántípa subiq sutotaq arega néne sánsá íre susa peh kawerue sehigionana tagoge.

¹⁴ Arega íre tábúsoq marahna sansá teawiníe. Are míahnarabeqte mó táhmaro kegá Pérámene sansá sehgiówe. Ísara kegá ahababárigéheéna Pérámaga naho Péráki péhe sánsá sokigi awuwe. Sokigi awuwana Pérákiga Ísara ke ahababáq sansa sokigi ariuwara sega péhepehe maníkánsábé titirue nágwú tahutáhúq néra mó kené weh ahre pehipi abariowe.

¹⁵ Are míahnarabeqte mó táhmaro kegá Níkóra kéréh kéné sánsá ahababáq sansa sehgiówe.

† 2:6: Níkóra kéro kegá síwáhnoréra, Péhepehe maníkánsábé iwíáh iwíáhoru aritera, Mó kené weh ahre abarioro éra síwáhnoruwe.

¹⁶ Mi ahabábáq sánsá sue peh kaweq sansánúno. Íre mirainaraqmé mótaq areba kure níwéhipeqté pókáráté mi ahabábáq ké apiwe kamah ariníe.

¹⁷ Íre parosa áhréákák áníno, Manikáne Awanka Sísá tagariáh ké teí éhwéhmé kawerue iro. Ahabábáq kiotaikina anímé íopeqté tópáh, kopésúó tópáh náwiníe. Ínéga o awíq taberábe ebáhtáq sehiranarena náwiníe. Wehukega mi awíq íre ahtabahwana peh morá matíéh ánínká ahtebankehe ire.

Táiyátáira suwahpeqte Sísá tagariáh ké teriu éhwéhne.

¹⁸ Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íopeqté ánínká Táiyátáira suwahpeqte Sísá tagariáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah éhwéh sehiranue teawo.

Íné Manikáne ahninkáwáéna néne niurame ira tahnsáne. Néne nigarámé káhpahga aurehtehrinserahne. Mah éhwéh teiníboq írátíahno.

¹⁹ Arene sánsá moke tagarióge. Arega ínénsabe aiq pútare ainte mó keyábé arutaboire séhréh aritahne. Arega néne sánsá íre susa peh kawerue sehigionana tagarióge. Arega anehepeqte árámbehriónaga arene ebeqte arámbehri kiotaikirana tagoge.

²⁰ Peh morá íre tábúsoq marahna naneq teawiníe. Mó ahré íní wenáwíq Sésébérie. Wega areba ména néne arambehri ke péhe éhwéh síwáhnorire. Wega péhenéna, Íné Manikáne ehweh iraru íní múge éna Manikáne arambehrio keyábé síwáhnoréna, Itega mó kené weh ahre pehipi abarioro. Péhepehe maníkánsábé titirue nárie tahutáhúq nahro síwáhnorire. Mi pehe sánsá síwáhnoriraq arega íre ahqáho atahne.

²¹ Wene ahabábáq sansa suankeheéna peh áwé tagogana wega mi ahabábáq sánsá sueyabe íre awahbehre.

²² Minayabe mi inínseq we abario kereqsabé, Awahreoro aritena anotahtaq kamah ariníe. Sene ahabábáq sansa íre susa peh mirairataq kamah ariníe.

²³ Mi íní kéréh ánímáí subiq suaníe. Subiq suahnaq ite Sísá tagariáh kégá tagéq Manikánka wehukene sirupipeq sene iwíáhipeq aiq tagariéhre ahtebagehe. Itega miraira sansá tagéna morání moránínue saime náiníe.

²⁴ Ite Táiyátáira suwahpeqte Sísá tagariáh ké táhmaro itega mi ahabábáq íníné sánsá íre sehgiówe. Mó kégá mi ahabábáq sánsánsábé iraréra, Owainawane kopésúéh éhwéh íráhro ewaq itega ahqáho aritahwe. Itensabé mó págege éhwéh íre aitaníe.

²⁵ Peh morá itega írátíáh sánsá íné túóna tanáhráqkákák kawerue sehgióro.

²⁶ Ahabábáq kiotaikéna néne sánsá anehe tanáhráqkákák kawerue sehgina anínsábé, Mah kehiná kéhíná wahnahnarito ataníe.

²⁷ Nániboga ínénsabe, Wahnah arito aintéhnserah wensabé moq, Wahnah arito ataníe. Wehukénínká anotah sahtáté kunuba subiqme piteruéhnserah ahabábáq keraq wahnahnaritankéhe.

²⁸ Wahnahnaritéh ání anotah wehyóq tuembíná náwiníe.

²⁹ Íre parosa áhréákák áníno, Manikáne Awanka Sísá tagariáh ké teí éhwéhmé kawerue iro ire.

3

Sáhrísi suwahpeqte Sísá tagariáh ké teriu éhwéhne.

¹ Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íopeqté ánínká Sáhrísi suwahpeqte Sísá tagariáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah éhwéh sehiranue teawo.

Abapete téhtaré íopeqté kégá ínéba mía míaowana abapete téhtaré wéhyóq táhtotawéna mah éhwéh teawiníboq iro. Arene sánsámé moke tagarióge. Mó kégá are tagéra, Kaweq ogamé sansanóna aní móne atáhwana ínégá mó iwíáhéna, Are pusa aní miahne uge.

² Minayabe irigue arega moke matiahna sansá, íre soraq suahna sansá ambubu atawé tábúsoqme sehgio. Arene sánsá aiq tagarióge. Moke arene sánsánsábé Manikánka, Íre tábúsoq marahne íwíáhire.

³ Arega írátóna ehwéhnkákáq ahtebarona ehwéhnkákáq mónkakáq iwíáhue tagé kawerue sehgio. Ahbabáq sansa sue kaweq sansánúno. Arega íre mirainaraq areba séna kamah awinauge. Aebó ánínká iwíáhue sinserah are íre tagariahna tanáhráq areba sinauge.

⁴ Ite Sáhrísi suwahpeqte Sísa tagaríáh ké ite mó táhmaro íre ahbabária peh kaweqtaq míáh púaq taberábe korósí aneraneraruq ínereq moráráq nogigéhe.

⁵ Ahbabáq kiotaiki aní taberábe korósí sukiwe míahno atena oga mérapeq awaq míéhra ke síwíq kéhrabeq wenáwíq íre sorahrúaníe. Írakaumo. Peh Nániboreq íópeqté kéreqpa wenáwíq pahsuaníe.

⁶ Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísa tagaríáh ké teí éhwéhmé kawerue iro ire.

Pírárépía suwahpeqte Sísa tagaríáh ké teriu ehwéhne.

⁷ Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íópeqté ánínká Pírárépía suwahpeqte Sísa tagaríáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.

Íné kaweqtaq mía míau anínéna aiq pútaq sansá áwahe aní múge. Tébitiga naho wahnahnúnserah ínégá págegeue wahnah wahnahnuge. Ínéga síú ónsá mó kegá íre paiqmarahráhowe. Ínéga paiqmaró ónsá mó kegá íre sioráhowe. Mah ehwéh teawiníboq írátíahno.

⁸ Arene sánsá moke tagaríóge. Are peh ákáhtaq págege aní míahnana tagaríóge. Arega néníwíq anehepeq íre susa peh néne sánsá kawerue sehigionana tagaríóge. Minayabe arene auranabiahtapeqté ónsá siatógara mó kegá íre paiqmarahráhowe.

⁹ Owainawansabé iwíáh iwíáh ataneheéra momiwío kegá péhepehenéra, Ite Asiu ke úne ewe. Ínéga miraoro unka mi kegá areba séra arene aigárátáq káuqmunue arensabé iwíáh iwíáhéra ínégá arensabé nirutaboirume ahtebagehe.

¹⁰ Mah kehiná kéhíná áhwárawe taganieéna íre kaweq sunúq mah marákó marákó sinawire. Arega néne ehweh peh kawerue sehgiona puana are auráq matíáhnaga mi sunúqká are íre áwíoqnankehe.

¹¹ Ínéga apubúue sinauge. Arega arambehriuronayabé merona apéq mó kegá meyéhboq ambubu atawé arega ahteabáhna sansá kawerue sehgio.

¹² Ínéga ahbabáq kiotaikina anínsábé Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté náhwíáhnsánsé tahnsa míahno ataníe. Wegá mi nahupéqté ahriahri íre tueyokinkehe. Írakaumo. Maniká Nánibone mátabu o Sarúsarama suwahpeq íópeqté tuinawire. Mahna teawú mátabú áwíqkakaq Maniká Nánibo wenáwíqkakaq néne o níwíqkákáq ahbabáq sansa kiotaikina aniné anonkataq sehiranaraníe.

¹³ Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísa tagaríáh ké teí éhwéhmé kawerue iro ire.

Áráórísía suwahpeqte Sísa tagaríáh ké teriu ehwéhne.

¹⁴ Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íópeqté ánínká Áráórísía suwahpeqte Sísa tagaríáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.

Ínéwé aiq pútaq ehwéh áhwáro anínéna Manikáne ehweh tábúsoqme teri terinu anínéna peh aiq pútaru aní múge. Ínéwé moke Manikánka miraro naneqmarí áhwáro aní múge. Mah ehwéh teawiníboq iro.

¹⁵ Arene sánsá moke tagaríóge. Arewe íre tuituiragire. Are íre osoréhre. Írakaumo. Are peh ákáhtaq osoréhnsábé íre nuwahbehre.

¹⁶ Arewe peh ákáhtaq osoréh púana wehukenínká wene áwéhipeqté kahqmuri topáh kisúéhnsarah are níwéhipeqté kisuanauge.

¹⁷ Arega mahraré, Íné áhnte moné matawéna áhnte mensáméhnsá kéhre ene. Mó naneqsabé íre tabonahuge ene. Írakaumo. Arewe íre kaweqtaq míahne. Ahtebah kegá are tagéra, Múguwahgu aníne iwíáhowe. Are tabonah aura pira aní mé pehrákora aní míahne.

¹⁸ Minayabe teawiníboq iro. Are íre tabonah aní míankehboq áhnte kaweq naneq, kóra moné ínéba sebaiqmaro. Are pehrákora aní míahnana mó kegá tagehranka ayehitéhnehoé taberábe korósí úbítq miankékéboq sebaiqmaro. Arene auranka kawerue tagankehboq márásíni sebaiqme aurapi abaqmaro.

¹⁹ Ínéga nirutaboiru kegá ahbabárotaq sensabé ehweh aritena kamah aríúge. Miraun-sabé arene ahbabáq apubúue sue néne kaweq sansá sehgio.

²⁰ Tagariahno. Ínéga onsaraq iriwe ména pakobakoéna áhrabuge. Néne ehweh íréh anínká onsa siintahnana kibekue weba míanie. Wereq kiwéta táhutahuroyehe.

²¹ Ínéga kiotaikéna Nániboga wahnah wahnahnirabeq wereq tútuue míóge. Ahbabáq sansa kiotaikína anínsábé, Máho teawiníe. Ínéga wahnah wahnahnurabeq tútuue miónserah arega moq ínereq mahtaq wahnah wahnahnurabeq tútuue míahno ataníe.

²² Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísa tagariáh ké teí éhwéhmé kawerue iro ire.

4

Sega íopeq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh éhwéhne.

¹ Anehe íné Sóniga mó tagogana íopeqté ónsá sírana tagoge. Írátáu ehwéh pembíáh tahnsa ehwéhnká mó mahraréna, Anehe sína naneqsabé sokigi awiníboq íopeq kio ire.

² Íopeq kio irana Manikáne Awanka págege aintéhрана néniwanka tagéna wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh aní tagoge.

³ Apahtáro ébáh síwítq sásípa, kóniríáni, émera kéhre. Kóniríáni ebáhmé tautáúq ebáhne. Émera ebáhmé sehenáh ebáhne. Patahga sásípa ebáhtáq patahirana téhrehnserah mitaq tútuue míéh aní wenaneq téhrehre. Tautáúq ebáh, kóniríáni ebáhnká tautáúrinsrah mi aní wenaneq tautáúrire. Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq ora pewe abugeqñáh atawéna sehenáh ebáh, émera ebáhnká tahnsanue téhrehre.

⁴ Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq mó síáhwári abugeqñáh atiehrara 24 abóáwáh wéhgá mitaq tútuue míáhwe. Se taberábe korósí úbítqme méra kaweq ayáhúq, kóraraté miraia áyáhúq sukiwe míáhwe.

⁵ Wahnah wahnahnirabeqte síáhráqté sokaeqsuena ehwehnéna puruburuire. Mi siáh abiahtapeq abapete téhtaré kánéqká téhrehre. Mi kanéqmárimé Manikáne Awane.

⁶ Mi siáh abiahtapeq anotah kawéhú tahnsa náneq, timano tahnsá náneq kéhre.

Itaréitaré oga míáh ká wahnah wahnahnirabeq abugeqñáh atawéna siuranabiahtapeqkákáq sinehepeqkákáq áhnte aurá kéhre.

⁷ Ebeq oga míéh ká úrinsi iá tahnsa káne. Anehe oga míéh kámé awehq kaho tahnsane. Mó anehe oga míéh kámé wehukéniné auranabiah masa káne. Mó sinehe oga míéh kámé kúpapaqka puahmbuahninsrah tahnsá káne.

⁸ Mi itaréítaré oga míáh kámári mó ka mó kanue abapete morá óé kéna moke sinonkataq áhnte aurá kéhre. Sene oe awenahpeq moq áhnte aurá kéhre. Sega wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákáq ahriahri mahraréra, Maniká itene Wahnahnka moke miraorahire.

We peh kaweqtaq mía míai aníne.

We peh kaweqtaq mía míai aníne.

We peh kaweqtaq mía míai aníne.

We naho mía míau aninéna

amahnága moq ména

mókakekákq peh mía míaina tuinawire ewe.

⁹ Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue miéh ánínká ahriahri mía míaire. Mina oga miáh kámárínká wenáwíq pankerera wensabé, Kaweróne atera iwíáh íwíáh atáhwe.

¹⁰ Sega iwíáh íwíáh atáhtáq 24 abóawáh wéhgá wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue miéh áníbá sewe. Sega ahriahri mía míai áníné auranabiahtapeq séra sene kaweq ayáhúq mitaq marera káuqmunue, Arebataq anotah aní móne éra wensabé iwíáh íwíáh atáhwe.

¹¹ Iwíáh íwíáh atera igonkónue mahraréra,

Arewe Maniká itene Wahnah mone.

Are anotah kawéq aní móne.

Arensabé iwíáh íwíáh ateq arenáwíq pankerone.

Anotah Wahnáh aní móne.

Arega moke miraorahóne.

Arega moke kéh náneq miraróne.

Are awahbeh sansámé mirarónana

amahnágaákáq kagaire.

Minayabe arensabé iwíáh íwíáh atone éra igonkónowe.

5

Wehukega íre pugerahráhi pukú éhwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue miéh áníné ayah púpeq sehirankakaq pukú táhtotíéhra tagoge. Mí pukú abapete téhtaré únkúméhrté táhpatainsabé pehipi íre pugerahráhire.

² Pehipi íre pugerahráhinsabé íópeqté págege anínká anotah ehwéhne mahraréna, Peh kaweqtaq mía míai anínká mí unkúméh kéhsuena mí pukú pugerahráhire. Ahriahri kaweqtaq mía míai anímé insega pugerahráhiro ue kasenire.

³ Insega pugerahráhiro irana íópeqkákáq mah marákó marákóipéqkákáq pusa ké miáhrabeqkákáq púku pugeqme tagahrahi aní írakaunire.

⁴ Mí pukú pugeqme tagahrahi aní írakauninsabé ínégá áhnte ibisoge.

⁵ Áhnte ibisogana peh morá abóawáh wéhgá ínénsabe, Íre ibisáhno. Tagáhno. Súra kahnáh aní miéhre.* We úrinsi iá tahnsa aní miéhre. We Tébitine anahwa ména kiotaiki aní púana mí abápété téhtaré únkúméh awehraq kéhsuahráhéna mí pukúipéq tagahrahire íre.

Sóniga Sipisípiq Áráhq tagó ehwehne.

⁶ Ínéga tagome subiq suto Sipisípiq Áráhq miéhra tagoge. Wahnah wahnahnirabeq oga miáh kámári miáhrabeq ákáhpi iriwe miéhra abowah wehgá abugeqnáh atíáhwana tagoge. Sipisípiq Áráhqne ayahqnopeq abapete téhtaré pówéh kéna abapete téhtaré áúra kéhre. Mí aurámárimé Manikáne íópeqté ké wóe. Wega mí ke mah marákó marákóipéq eqmaq suowe.

⁷ Mí Sipisípiq Áráhqka kure wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue miéh áníné ayah púpeqte pukú meyéhre.

⁸ Wega meyéhtáq itaréitaré oga miáh kámárínseq 24 abóawáh wéhreqka Sipisípiq Áráhqne auranabiahtapeq arehunseraráq méra káuqmunowe. Sega moke morá moránue kíta tahnsá náneqkákáq kóraraté miraia párétáhákáq matawéra káuqmunue igonkónowe. Kaweq kunkúni naneq párétahipéq kéhre. Minawé Sísa tagaríáh kégá púrero ehwéhne.

⁹ Káuqmunue igonkóno kegá o igonkónéra mahraréra,

Arega miraónaga mí pukú mewe kéhsuahráhóne.

Are subiq sutotaq Manikáne animári míagehé

arene korahqtaté wehuke insahwé aritahne.

Arega íre peh morá kéhíná insahwé aritahne.

* **5:5:** Sísa kahnáhmé Súra kahnáh móe.

Mó kehiná suwahpeqte kéákáq
 mó ehwéhnikákáq kéákáq
 mó kuasa mó kuasa kéákáq
 mah marákó mánakóipéqté kéákáq insahwé aritahne.

¹⁰ Arega insahwé aritahna kegá

Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké úkéra
 wahnahnéra mókake mah marákó mánakóipéq wahnahnaritagéhe éra igonkónowana
 írátíóge.

Sipisípiq Áráhqsabe iwíáh íwíáh ate ehwéhne.

¹¹ Íné Sóniga mó tagogara áhnte peh íregárita q íópeqté kégá igonkónowana íróge. Peh áhnte tahusení kégá igonkónéra míáhwe. Wahnah wahnahnirabeq itaréitaré oga míáh ká iriwe míáhrabeq 24 abóáwáh wéh míáhrabeq íópeqté kégá abugeqñáh atawéra iriwe méra igonkónowe.

¹² Segá anotahta q igonkónéra mahraréra,

Subiq suto Sípísípiq Áráhqmé anotah aníne.
 Minayabe wega págegeue wahnahnéna
 áhnte kawéq náneq matawéna
 ahtebia ánínéna moke miraorahire.
 Moke miraorahi puaq wenáwíq pankereq,
 Kaweróne ateq iwíáh íwíáh atone ewana íróge.

¹³ Manikánka moke miraro naneqmarínká igonkónowana íróge. Íópeqmé mah marákó mánakóipéqmé pusa ké míáhrabeqme sóreq wanípípeqmé moke mibeqté náneqmarínká igonkónowana íróge. Igonkónéra mahraréra,
 Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánínseq
 Sipisípiq Áráhqseqne síwíq pankereq,
 Kaweróye ariteq ahriahri iwíáh íwíáh aritone.
 Anotah pagégé ánité míehya puaq
 ahriahri itensabé iwíáh íwíáh aitone ewana íróge.

¹⁴ Írógara itaréitaré oga míáh kámárínká, Aiq pútaróne ewara aboawah wehreqka mánakóipeq káuqmunue sensabé iwíáh íwíáh arítáhwe.

6

Sipisípiq Áráhqka púkuraq unkumeh kéhsúéh éhwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana Sipisípiq Áráhqka matíéh púkúráq abapete téhtaré únkúméh kéhre. Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 1 unkúméh kéhsúéhkana peh morá oga míéh kánká anotahta q puruburu tahsánue mahraréna, Mahbeq súno ire.

² Mahbeq súno irana taberábe oséráq tútuue míéh ánínká iq matíéhkana tagoge. Tagogana wahnah kené ayahúq wene ayahqnotaq suki atéhkana pokue, Mó ke subipáhraruanieéna pokire.

³ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 2 unkúméh kéhsúéhkana mó ogá míéh náneq kánká, Mahbeq súno irana íróge.

⁴ Írógana mó osé tautáúq osé ábóraragire. Manikánka mi oséráq tútuue míéh ání págege atena anotah ebeh poká awena wensabé, Mah marákó mánakó pokue kaweq sunúq parabaru ire. Mibeqté kégá ebehéra we subiq súéhigehéna págege atena ebeh poká awire.

⁵ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 3 unkúméh kéhsúéhkana mó ogá míéh náneq kánká, Mahbeq súno irana íróge. Irena tagogana mó osé pabusa osé ábóraragire. Mi oséráq tútuue míéh ánínká ménsámehnsá agehmare naneq matíéhkana tagoge.

⁶ Itaréitaré oga míáh kámárí iriwe míáhrabeqte wehukenínká tahnsa ehwehnirana íróge. Mi ehwéhnká pabusa oséráq tútuue míéh ánínsábé mahraréna, Arega pokue arene arambehri miraé ehwehráhna tanáhráq sinkehe. Ehwehráhna tanáhráq púana táhutahuqme áhnte moné áwíroneherawoe. Óríwi awanká sónkákáq náhniáq sera sonkákáq pehragáhno.* Íre apiaro irana íróge.

⁷ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 4 unkúméh kéhsúéhraha mó oga míéh kánká, Mahbeq súno irana íróge.

⁸ Irena tagogana mó osé wiehq osé ábóragire. Óseraq tútuue míéh ání wenáwíqmé Puké Anine. Mó aní wenáwíqmé Iraipéqté Áníne. Wega Puké Ani anehe sire. Segá miraóyanka ebehéra áhnte pukowe. Segá miraóyanka ehwehrehrara áhnte mó ke pukowe. Segá miraóyanka wehuke mó naneq awáhré mó naneq awáhréue pukowe. Segá wehuke sub-oráho naneq kámárí eqmarehyara mi kámárinká áhnte mó ke subiq súáhwara pukowe. Mi anitégá mah kehiná kéhiná itaréitaréráq saraqmarera apahtáro sárásá pehragéra peh morá sárásá moke subiq suehye. Miraóyara áhnte ke pukowe.

⁹ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 5 unkúméh kéhsúéhraha Manikáne tahbe tehnopeq tagoge. Manikáne ehwehnsabé íre ahqáho atasa peh kawerue sehgiara wene ehweh tábúsoqme teri terinuro kewé mó kegá mi kawéq ké subiq sutowara sensiwamarí mitaq míáhwana tagoge.

¹⁰ Tagogara sensiwamarínká anotahtaq mahraréra, Itene Wahnahno, arega moke wahnah wahnahnóne. Arega ahriahri kaweqtaq mía míaé peh aiq pútaq sansá miraóne. Mah marakóipéq míáh kégá ite iubiq sutonsabé ahkake ehweh arite ayahq maraníbo ewe.

¹¹ Ewara íopeqté kégá mó aní mó anínue íre wahto taberábe korósíwárí náriera mahraréra, Pehgáriq tanáhráq ahrenahro. Itene naruoga ite iubiq sutonserah sega itereq arambehrio kereq iteruwahraheq subiq súéhrahaq anehe Manikánka ehweh aritankéhe ewe. Omaq sitéhra ke pukirataq wega ayahq marankéhe.

¹² Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 6 unkúméh kéhsúéhraha anotah maríire. Wéhékáhte ió nahonáh pabusa ambékí únáh tahnsa úkire. Úkirana inokáhpeqte ió tubugonahgoitaq korahbagirana tagoge.

¹³ Tagogana anotah soírírirana awanká ánáh pururuqmaginserirah íopeqté wéhyóqmárinká marakóipeq megire.

¹⁴ Megirara máhti sobuonserah ió moq sobuue tabanagire. Tabanagirana moke sáwéhwari móbeq agire. Moke sóreq waní ákáhpi kéh marakó moq móbeq agire.

¹⁵ Mi tanáhráq mah marakóipéqté wáhnáhmárinseq anotah wehwárinseq ebeho kené kíápéténiwarínseq áhnte monéákáq kéreq tauntahu wehwárinseq arambehriraq saiq-nariáh kéreq arambehriyabé ápeq meyháh kéreqka pehbeheráh pokue táhmaro kegá íre am-barúnkákáq mátáipéq tabanagowara mó táhmaro kegá sáwéhrapeq ónapipéq tabanagowe.

¹⁶ Tabanagéra sáwéhakaq ebahnkakáqsábé mahraréra, Ite akariue iubiq suo. Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánínseq Sipisípiq Áráhqseqka itensabé anotahtaq abiahnsa aitehyansabé akariue iubiq suo.

¹⁷ Kamahina tanáhráq aiq si puara inseréhga kaweqtaq míahraho ewe.

7

Manikánka 144 táhúséni (144,000) Ísara ke omaq sito ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogara íopeqté itaréitaré kégá mah marakó marakó ayehré ayehré iriwe méra sóiriq saiqnariáhwe. Sóiriqka marakóakaq sóreq wanínkákáq awankánkakaq sóiriríneho éra saiqnariáhwe.

* 6:6: Áruká 16.6 aigárapéqté éhwéh tagáhno.

² Mó íópeqté ánínká íó kiembogirabeq kírana tagoge. Tagogana wega Maniká mía míai aniné máhki aritahráhi naneq ayahpi matíéhre. Matawéna wega íópeqté itaréitaré ké marakóakaq sóreq wanínkákáq íre kaweraruahráhi keyábé anotahtaq mahraréna,

³ Marakóakaq sóreq wanínkákáq awankánkakaq amahnága pehrahro. Ebeqme Manikáne arambehri kené siyehitaq wene máhki sehiranaritanéhe. Arítáhnaraqmé anehe mi naneqmarí íre kawerarúáhro íre.

⁴ Íópeqté kégá siyehitaq Manikáne máhki sehira meyháh kéwé 144 táhúséni (144,000) kee ewana íróge. Ísara kewé airápété téhtaré káhnáh míáhwe. Máhki arítáh kégá moke mó kahnáh mó kahnáhnue sehiranarítáhwe.

⁵ Máhki sehiranarítáh kégá Súra kahnáh 12 táhúséni (12,000) ke sehiranaritera Árúbéni kahnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Ágáti kahnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera

⁶ Áséra kahnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Nápátári kahnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Mánáse kahnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera

⁷ Símióni kahnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Áríwái kahnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Ísákah kahnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera

⁸ Sébúrúna kahnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Sósépa kahnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Pénsámíni kahnáh 12 táhúséni ké sehiranarítáhwe. Miraue kahnáh sehiranarítáhwe.

Áhnte kegá Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh éhwéhne.

⁹ Íné Sóniga togagara áhnte ke, íre sáhnshoráho ke moráráq iriwe míáhwe. Mó kehiná suwahpeqte kéákáq mó kuasa mó kuasa kéákáq mah marákó marákóipéqté kéákáq mó ehwéhnkákáq kéákáq mó tahmáró mó tahmároue moráráq iriwe míáhwe. Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh anínseq Sipisípiq Áráhseqne siuranabiahtapecq iriwe míáhwe. Segá íre wahto taberábe korósí sukiwe méra awanká ánáh táhtotawéra pore poreowe.

¹⁰ Pore poreéra anotahtaq mahraréra, Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánímé itene Manikáne. Wereq Sipisípiq Áráhseqka insahwé aítaróyansabé amahnága kaweqtaq mía míáuine ewe.

¹¹ Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh anínseq abowah wehreq oga míáh kámárínseq míáhtáq moke íópeqté kégá abugeqnáhnue iriwe míáhwe. Iriwe méra wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh aniné auranabiahtapecq arehunseraráq méra káuqmunue Manikánsabe iwíáh íwíáh atáhwe.

¹² Íwíáh íwíáh atera mahraréra, Aiq míre. Maniká itene Wahnah anotah anínéna ahte-bia aníne éq wensabé, Kaweróne ateq wenáwíq pankereq ayahmaq atone. We págege tauntahu aní míéh púaah ahriahri wensabé iwíáh íwíáh atone. Aiq miraoneheqmúne ewe.

Amahnága mah kahnáhné síérime aiq parabagire i éhwéhne.

¹³ Peh morá ábóawáh wéhgá ínénsabe kasenéna, Íre wahto taberábe korósíákáq ké inseréhbo? Se ehqte seo íre.

¹⁴ Eheqte seo irana ínéga wensabé, Anotah aní móne. Are aiq tagariahne uge. Ugana wega ínénsabe, Mi kené naruoga síwíoqnéra kamah arítówara sene korósí Sipisípiq Áráhseqne korahqpipéq pabeq paberurowana taberábe agire.

¹⁵ Minayabe Manikánsabe iwíáh íwíáh atáhrabeq méra wene auranabiahtapecq mía míáéra wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákáq wensabé iwíáh íwíáh atáhwe. Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánínká sereq míéh púana wahnahnaritena séhréh arítéhre.

¹⁶ Se mókake íre sirupibiinawire. Íre tahbobóoneherawoe. Patahga íre kamah arinawire. Osoréh írágá íre tabisuanawire. Írakaumo.

17 Wahnah wahnahnirabeqte Sipisípiq Áráhqka se wahnahnaritankéhe. Wahnah aritena oga mía míaorahi waní arahno sokigi arinana Manikánka siurapite áqnú moke sorahruankéhe ire. *(Aisaia 4.5,6)*

8

Náhmbáh 7 unkúméh kéhsúéh ehwehne.

¹ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 7 unkúméh kéhsúéhrara pehgáriq tanáhráq, ákáhtaq ahwáh íopeq íre ehwehnia peh ehiya míáhwe.

² Mi tanáhráq sótaikitaq íné Sóniga tagogara abapete téhranité íopeqté ké míáhwe. Manikáne auranabiahapeq iriwe mía míaéra abapete téhtaré pémbíáh meyháwe.

³ Meyáhwana mó íopeqté ánínká sure Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh táhbérápéq iriwe ména kóraraté miraia párétáh matíéhre. Mi parétáhípeq kaweq kunkúni pahuráh ira tehrena áúnirana kaweq kunkúnire. Áhnte kunkúni naneq náwéwana íopeqté ánínká minaakaq Sísa tagariáh kéné púreq ehwéhnkákákq morábí ánkarue Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh táhbé kóraraté miraia táhbérápéq titiratéhre.

⁴ Titiratéhrena áúninkakákq Sísa tagariáh kéné púreq ehwéhnkákákq íopeqté áníné parétahípeqté kiena kire kire Manikáne auranabiahapeq kíre.

⁵ Kírana íopeqté ánínká Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh táhbérápéqté írá tarasa mewena we matíéh párétáhípeq obenkíq marena mah marákó marákóípeq tuparúéhre. Tuparúéhtáq puruburuéna anotah ehwéhnéna sokaesuena máríire.

Íopeqté kégá pémbíáhno ehwéhne.

⁶ Abapete téhtaré íopeqté kégá abapete téhtaré pémbíáh matawéra pémbíáhnoneherawoe.

⁷ Náhmbáh 1 íopeqté ánínká pémbíáhnirana obiaurankakákq iraaqákq korahqkakákq mah marákó marákóípeq tuparúéhrena sehekáhnkakaq marakóakaq apahtáróráq saraqkirana peh morá sárásá tagirana téhtaré peh kéhre. Peh kéhrana uwaruntúme moke tagire.

⁸ Náhmbáh 2 íopeqté ánínká pémbíáhnirara anotah iráreh sawéh tahnsa náneq sóreq wanípípeq tuparúéhrena wání apahtáróráq saraqme kéna peh morá sárásá korahq úkirana téhtaré sárásá peh kéhre.

⁹ Wánípeqté ménkáméhnká peh morá sárásá pukowana téhtaré sárásá peh oga míáhwana sípi peh morá sárásá wánínkowana téhtaré peh kéhre.

¹⁰ Náhmbáh 3 íopeqté ánínká pémbíáhnirana kánéqka téhrehnserah anotah wehyóq téhréna íopeqté ísígue megire. Wání apahtáróráq saraqme kéhrarana wehyoqka wání aroipéqkákákq arahnotaqkakákq peh morá sárásátáq surahire.

¹¹ Mi wehyóq áwíq Kítahé Maráhsíníe. Mi wehyóqká ísígue márunsurahitaq wání peh morá sárásá kítahé wání úki puara áhnte kegá pukowe.

¹² Náhmbáh 4 íopeqté ánínká pémbíáhnirana pópoqnahakákq íónkakaq wehyoqmarínkákákq apahtáróráq saraqme kéhrana peh morá sárásá subírana íre téhria peh sunkíkíragire. Minayabe wehekáhnabubu peh ákáhtaq téhrehrena inokáhnabubu peh ákáhtaq íónitehrana wehyoqka peh ákáhtaq téhrehre.

¹³ Íné Sóniga tagogana íopeq anotah kuqnúnká paqme kéna anotahtaq mahraréna, Mó íopeqté ánítógá pémbíáhnonehera irataq anotah kamáh arieneherawoe éna uwo uwo uwo ire. Uwo uwo éna, Mah marákó marákóípeq míáh keyábé iwíáhunka nirupipeq anotah uméhire irana írógé.

9

Íre ambarúnkákákq mátáípeqté kíyábé éhwéhne.

1 Náhmbáh 5 íópeqté ánínká pembroáhnirana íópeqté wéhyóqká ísígue mah marákó marákóipéq márunsurahirana tagoge. Tagogana íre ambarúnkákákq mátáipéqté kí kéhrana wehyoqme áwíre.

2 Áwírana wehyoqka onsa sírara abe kekiówana áhnte auninserah áúnká íre ambarúnkákákq mátáipéqté kírana wéhékáh íótaqkákákq moke íópeqkákákq akari agirana sunkíkíragire.

3 Sunkíkírara áúnirabeqte áhnte wahráhqmárínká séra mah marákó marákóipéq abae agowe. Mi kamárí págege kamárí méra wehiboyanka wehuke kamah arínsersahnowe.

4 Mi kamárínsábé, Uwaruntúnkakaq awanká ánáhakaq moke kíréh náneqkákákq pehrahahro. Peh morá siyehitaq Manikáne máhki íre kéh ké síwíoqnahro aritera sensabé,

5 Wehuke subiq súéhboq peh moberíáh íótáq síwíoqnahro arítáhwe. Wehiboyanka wehuke pehnserah mi kamárinká wehuke pahwana síéríre.

6 Áhnte síérirara mi tanáhráq pukéyabe suwahbehrara íre miraorahowe. Segá, Árahue pukinabugamo éra iwíáhue kabarowana írakaunire.

7 Mi wahráhqmárímé ebehorahi oséwárí tahnsa míáhwana tagoge. Siyahqnopeq wahnah kené ayahúq, kóraraté miraia áyáhúq sukiwe míáhwana sene siuranabiah wehukene siuranabiah tahnsane.

8 Sene siyahrame ahreroné íre wahto ayáhrá tahnsanirana sene síwéhwé wehuke parahí ka úrinsi iáné áwéh tahnsane.

9 Sene ahrame káhpahraq kéhnserah ahráne. Áhnte ebehorahi oséwárinká sabirue nogí káhrégá pehbeheráh pokirana anotah ehwéhnire. Mina inserah mi wahráhqmárínká anotahtaq ehwehnowe.

10 Wehiboyanka pehnserah mi kané éhwegáránká pahrahire. Moberíáh íótáq sene éhwegáránká wehuke pehrana síéríre.

11 Wáhráhqmaríné wahnahme íre ambarúnkákákq mátáipéqté áníne. Íbaru ehwéh Asiu kené ehwehme mi wahráhqmáríné wahnahme wenáwíqmé Ábáronie. Káríki kené ehwehme mi awíqmé Wehuke Íre Kawerarítéh Áníné.*

12 Ebeqte íre kaweq sunúq aiq parabagirana téhtaré mó íre kaweq sunúq ábóraraginae.

Ósewarítáq tútuue míáh kégá mirao naneqsabé ehwehne.

13 Náhmbáh 6 íópeqté ánínká pembroáhnirana Manikáne auranabiahtapeq kéh táhbé, kóraraté miraia táhbé itaréitaré pówéhwárí itaréitaré ayehráq kéhrana mitaqté ehwehnrana íróge.

14 Írógana mi ehwéhnká pembroáhni anínsábé mahraréna, Íyúpétísa waní aroipéq mitaq itaréitaré íópeqté ké táhru táhrue saiqnaríáh ké pugeq suo irana íróge.

15 Segá mi opéqkákákq íónkakaq wéhékáhnkakaq áhwahakáqsábé aiq áwénunowe. Mi tanáhráqsábé áwénunowana pugeq súéhrara mah kehiná kéhíná apahtároráq saraqme míáhwana peh morá túiná subiq suaneheéra pokowe.

16 Pokowara sene ebeho ké áhnte míáhwé. Segá ósene abobiahtaq tútuue méra peh íregáritaq 200,000,000 ke míáhwé irana íróge.

17 Néniwanka tagehtaq ebeho keakákq sene óseakákq mahraue tagoge. Mi ke káhpahraté miraia síótí sukiwe míáhwana tagoge. Mó síótíwárimé tautáúrirana mó síótíwárimé kókomuirana mó síótíwárimé wiehq kéhrana tagoge. Ósewaríné siyahqnomé úrinsi iáné ayahqno tahnsane. Iraakákq áúnkakaq osoréh ébáhnkákákq sene áwéhipeqté sire.

18 Iraakákq áúnkakaq osoréh ébáhnkákákq ósewaríné áwéhipeqté sinka mah kehiná kéhíná peh morá túiná subiq súéhre.

* 9:11: Mi animé owainawane.

¹⁹ Ósewarínká sene síwéhrate wehuke kamah ariera éhwegárátáté subiq súáhwe. Sene éhwegára wehene ayahqno tahnsanéna wehuke kamah ariéwe. Peh morá túiná subiq súáhwara téhtaré túiná íre pukowe.

²⁰ Íre puko kegá sene ahababáq sansa peh sehgiówe. Sene ahababáq sansa íre susa peh siyahtate mirao naneqmarínkákáq owainawamarínkákáqsábé iwíáh íwíáh arítáhwe. Siyahnkaratáté mirao naneqme kóraakáq káhpahakáq ebahnkákáq awankánkakaq mewe miraowe. Miraowana minawarinká íre tagahrahire. Íre irahráhire. Íre nogoráhire. Írakaunire.

²¹ Mi kegá sene ahababáq sansa íre susa peh mó ke subiq suera ánégie sansankákáq ahgora sansánkákáq miraowe. Sega mó kené ahre weh abariéra mó kené ménsámehnsá aebóowe. Mi ahababáq sánsámári íre susa peh matíáhwe.

10

Anotah íópeqté ánínká miraú ehwehne.

¹ Íné Sóniga tagogana mó aní, págege íópeqté ánínká mibeqté tuirana tagoge. Tagogana wehukenínká ambanta úbítq miéhnserah wega írábúyá úbítíéhkana wene ayahqno abobóráhpeq ora períéhkana wene auranabiah patah tahnsanéna wene aigará ira tehere.

² Wega pehgáriq pugesa pukú wene ayahpi matawéna mó aigará sóreq wanípípéq abasarawéna mó aigará mah marákórátq abasarawéna anotahtaq sawaiire.

³ Úrinsi iánká ehwehninserah anotahtaq sawaiire. Wega sawaiitaq abapete téhtarérátq puruburuire.

⁴ Puruburuitaq, Ínéga sehiraninie utaq íópeqté éhwéhnká mahraréna, Sawaii ehwéhmé íre sehiranúno. Mi ehwéh peh epéq éhwéh kankehe íre.

⁵ Peh epéq éhwéh kankehe irana sóreq wanítátq marakóratq abaseh anínká wene púpeqte áyáh íóperue pankeréhre.

⁶ Wene púpeqte áyáh íóperue pankeréna Maniká oga mía míai aní wenáwírue ehwehnire. Manikánka íópeqkákáq mitaq kéh náneqmarínkákáq mirarena mah marakó marakóákáq mitaq kéh náneqmarínkákáq mirarena sóreq wanínkákáq mipéq kéh náneqmarínkákáq moke mirarowe. Íópeqté ánínká Maniká áwírue mahraréna, Mah tanáhrátq aítq parabaginaire. Manikánka mó íre íwénuninkehe. Írakaumo.

⁷ Írakaumo éna mó mahraréna, Náhmáb 7 íópeqté ánínká pemiáhnínaraq Manikáne épéqté éhwéh aítq pútaraginkehe. Wega naho íre teriasa peh wene ehweh iraru ke teriuwe íre.

⁸ Irana íópeqté éhwéhmé íre sehiranúno éwéh éhwéhnká ínénsabe mó mahraréna, Sóreq wanítátq marakóratq abaseh anínká pugesa pukú wene ayahpi matíéhre. Mi pukú koweo íre.

⁹ Koweo irana íópeqté ánípá kure wensabé, Káriq pukú menio ugana wega ínénsabe, Mewe náhno. Nehnaraq arene áwéhipeq sahq tahnsanínana arene arupipeq kítabanae íre.

¹⁰ Irana ínégá íópeqté áníné ayahpíte pukú mewe noge. Níwéhraq sahqka teinserahnirana nirupipeq áhnte kítabehre.

¹¹ Kítabehkana wega ínénsabe, Manikánka, Irarúno atahnah arega mókake sína naneqsabé irarinkehe. Mah kehiná kéhínámé sene marakówé, sene ehwehme, sene wahnahmarímé miraira naneqsabé irarinkehe íre.

11

Ehweh pahsúéhra anitéyábé éhwéhne.

¹ Agehmare naneq pegiqnáhnkara tahnsa náneq nániena ínénsabe, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqkákáq mibeqté táhbéákáq iriwe koagehmaro. Mibeq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh ké sáhnsho.

² Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté mátábú íre agehmaro. Mitaq wáhnaupeqté ké wéhuwa náríra sega 42 ió Sarúsarama suwahpeq méra mi mátábú íre kaweraruagehe.

³ Mi tanáhráq néne ehweh pahsúéhra anité págege aritahnara sega nahonáh kórósi aneranerue méra áhnte ió 42 ió pahsuqme irarigehe ire.

⁴ Téhtaré óríwí áwánkánkákáq téhtaré áráhmúákáq mah marákó márakóípéqté Wáhnáhné auranabiahtapeq kéhrara ehweh pahsúéhra anité mi awánkátaré tahnsa móye. Mi aráhmúréré tahnsa móye.

⁵ Mó kegá mi anité íre kaweq sansá aritéhrataq mi aniténé síwéhipeqté íragá mi ke tabiq suanawire. Mi anité íre kaweq sansá aritéhra kewé miraue pukigehe.

⁶ Manikánka págege aritéhrara mi anitégá moke Manikáne ehweh pahsúéhra tanáhráq ibonsabé, Ahqáho atéhrataq íre ibonsorahire. Sene págege ehwéhnká moke wánímé korahq waní úkorahire. Sene págege ehwéhnká moke mó naneq mó naneq íroke naneqmarí mah kehiná kéhínápá serahire. Sega suwahbáhnaraq mi sansámá mí miraigehe.

⁷ Manikáne ehweh pahsúéhra tanáhráq parabagínaraq íre ambarúnkákáq mátáípéqté áwéhq poeráhqká kiembogue mi anitéreq ebehéna se kiotaikue subiq suankéhe.

⁸ Subiq suahnaraq sene sinonka Sarúsarama suwahpeq anotah ahtápéq ábóraq kanae. Mi kehiná suwahpeqsabé pabeqme ehwéhmé Sóróma suwahpeqkákáq Ísipi marákórápéqkákáre. Mitaq sene Wahnahnka awankátaq táhpawe pukúwe.

⁹ Manikáne ehweh pahsúéhra aniténé sinonka apahtáro wéhékáhnkákáq mó ákáhtaq wehekáhnkákáq ómiga tagagehe. Mó kehiná suwahpeqte kéreq mó kuasa mó kuasa kéreq mó ehwéh mó ehwéhnkákáq kéreq mah marákó márakóípéqté kéreqka tagéra mi anité maisareyabe ahqáho aritagéhe.

¹⁰ Mi anité íre pukirataq sene ehwehnka ahbabáq ke síwíoqnagehe. Síwíoqnáhnna puara mi anité pukirataq marakóipeqté kégá iwíáh iwíáhéra ábáhréra sene iyahnabo anímá mí ménsámehnsá pehipi nárigéhe.

¹¹ Apahtáro wéhékáhnkákáq mó ákáhtaq wehekáhnkákáq parabagirana Manikánka mi anité oganúq sitahnara iriwe miéhrataq ómi se tagah kegá anotahtaq áhre agigehe.

¹² Áhre agirataq íópeqté éhwéhnká mi anitéyábé, Mahbeq kíótao ínara sene naruoga tagehrataq sega íópeq írábúyápipeq kibekoyeherawoye.

¹³ Mi tanáhráq anotah maríitaq mi kehiná suwahpeq peh morá áyéhráq íre kawer- arúéhtáq abapete itaréitaré áyéhráq peh kéhre. Máriaínka áhnte ke 7 táhúséni (7,000) ke subiq súéhre. Peh awahoraq míáh kégá mina tagéra anotahtaq áhreéra Maniká íópeqté ánínsabé iwíáh iwíáh atáhwé.

¹⁴ Mi sunúq aiq parabagire. Mó íre kaweq sunúq anehe áhníbóra sinawire.

Aboawah wéhwárínká Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh éhwéhne.

¹⁵ Náhnábáh 7 íópeqté ánínká pembíáhnirana íópeqté éhwéhmárinká anotahtaq mahrari- rana íróge. Mi ehwéhmárinká mahraréra,

Manikánka eqmaréh aní itene Wahnahnka mah marákó márakó wahnahné arámbéhrí aiq awaq miéhre. Wega ahriahri wahnah wahnahninkehe ire.

¹⁶ Manikáne auranabiahtapeq 24 abóáwáh wéhgá tútuue míáhrabeqte irigéra sene siuran- abiah maraipérue Manikánsabe iwíáh iwíáh atera

¹⁷ mahraréra,

Maniká itene Wahnahno,
arega moke miraorahóne.

Arewé naho mía míaé
amahnága moq mía míaóne.

Arega págegeue miraé
mah marákó márakóípéq wahnahné arámbéhrí
aiq awaq meronayabé, Kaweróne atone.

¹⁸ Arensabé suwahrieh kegá abiahnsanowah

arega moq sensabé abiahnsanónana
 pusa ké sainsue tanahráq aiq sire.
 Arene arambehri ke ápeq nárie tanahráq aiq sire.
 Arene ehweh irare kereq
 Sísa tagariáh kéreq arensabé áhteno kereq
 arene sánsá sehgió kéreq ápeq nárinkéhe.
 Arega anotah kereq íre síwíqkakaq kéreq
 monserahnue iwíáhue tagé ápeq nárinkéhe.
 Mah marákó márákó íre kawerarítáh ké
 sainsue tanahráq aiq sire ewe.

¹⁹ Mi tanáhráq íopeq Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté ónsá sírana Manikánka irarú ehweh kéh púkú pókísí ábóraq kéhre. Kéhrana sokaesuena anotah ehwéhna puruburue máriirana anotah ibó obiaurankakáq íbónsirana tagoge.

12

Karahrabah tahnsá náneq kansábé éhwéhne.

¹ Íopeq anotah naneq ábóraragirana tagoge. Íné Sóniga tagogana anotah iní patahraté aneranerue ména inokáhpeqte íó wene ai awenahpeq kéhrana wene ayahqnotaq airápété téhtaré wéhyóqmárinkánká áyáhúq sukiriéhrana tagoge.

² Mi iní kía ména wene aní maqmianai puana érinsabé anotahtaq uwo uwoire.

³ Mó anotah naneq íopeq ábóraragirana tagoge. Íné tagogana tautáúq awasa káráhrábáhnaba ábóraragirana tagoge. Nayáhnkú pówéhákáq abapete téhtaré áyáhqnónkákáq kéhrana mi ayáhqnótáq abapete téhtaré wáhnáh kéné ayahúq wene ayahqnomarítáq sukiriéhrana tagoge.

⁴ Wene éhwegárátáté íopeqté wéhyóqmári subibinaruena mah marákóipéq tuparúéhrana mipéq sáhagire. Peh morá ákáhpite wéhyóqmári miraruéhrana ayehré ayehré kéh wéhyóqmári peh kéhre.

Mi inínká maqmianai aní nanieéna mi karáhrábáhnká mi ininé auranabiahtapeq ména áwénunire.

⁵ We áwénunirana mi inínká animai maqmaréhrara sega mi aní apubúue tumeqmera Manikánka wahnah wahnahnirabeq móátáhwe. Mi anínká mah kehiná kéhíná págege sahtaté págegeue wahnah wahnahninkeheéna Manikánka aiq omaq atéhre.

⁶ Mi inínká maqmarena pehbeheráh abatapi pokire. Wega káirabeq Manikánka wene máhriq kaweraréhrana wega apahtáro ópéq mó opéq ákáhtaq mitaq kowíéhrana Manikánka we wahnahnatéhre.

⁷ Íopeq anotah ebéhowana tagoge. Íopeqté aní mi keráq wahnahni aní wenáwíq Máhíkérie. Wereq we keráh íópéqté kéreqka mi karáhrábáhnseq wene íopeqté keráh kéreqka ebehowe.

⁸ Íopeqté kéreqka mi karáhrábáhnseq we keráh kéreq kiotaikéra kaqsúáh púara íopeq mó íre míahrahowe.

⁹ Íre míahrahowara íopeqté kégá mi karáhrábáhnseq we keráh kéreq mah marákóipéq tuparúáhwe. Mi karáhrábáhmé we owainawamaríné wahnah mire. Nahomé we wehe ména we mó awíq Séténie. Wega mah kehiná kéhínánsábé péhe éhwéh teriu púara íre kaweq sansá miraowe.

Sísa tagariáh kégá owainawa kiotaiko éhwéhne.

¹⁰ Íopeqté anotah ehwéhnrana íróge. Mi ehwéhnká mahraréna, Wéhékáhnkakaq inokáhpeqkakáq owainawanka Maniká Iteribone auranabiahtapeq iteruwahrah ehweh arita aritaire. Amahnága íopeqté kégá owainawa íopeqté tunkaqsúáhwana Maniká, ite

meirena kaweraitéh ánínká págegeue wahnah wahnahni tanáhráq aiq sire. Ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka omaq atéh ání anotah aní úkéna págege aní úkire.

¹¹ Iteruwahga mah marárakóipété oga me tanáhráq íre iwíáh íwíahia peh aiq pútaq ehwéh pahsuera Sipisípiq Áráhqne korahqtaté owainawa kiotaikowe. Sipisípiq Áráhqne ehweh sehgiunayabé iubiq suaneherabomo éra se puke tanahráqsábé íre áhreéra owainawa kiotaikowe.

¹² Íopeq míáh kéó, minayabe iwíáh íwíáhoró. Mah marákó marákóipéq míáh kéó, owainawanka ite kamah ainayabé itega uwo uwooneheqmóe. Owainawanka tagehme peh wahto tanáhráq kéh púana anotahtaq taonsahéna iteba aiq sire ire.

¹³ Karahrabahnka tagehme, Íné mah marákóipéq tuparúáhwe éna animai maqmaréh íní subiq suanieéna káréhre.

¹⁴ Mi iní anotah kuqnúné téhtaré óé áwéwana wega karahrabah auwena abatapi paqmena pokire. Mitaq apahtáro ópéq mó opéq ákáhtaq mi iní kirabo atagehe.

¹⁵ Karahrabahnka mi iní wánínkinkeheéna wání mugiq súdehrana anotah wání pewe wánínka mi iní káréhre.

¹⁶ Káréhana marakóga mi iní séhréh atanieéna marakó tahtahragirana mi wání mipéq tupekire.

¹⁷ Mi ininé animárimé Manikáne ehweh sehgió kéreq Sísa éhweh terié kéreq míáhwe. Míáhwana karahrabahnka mi inínsábé anotahtaq abiahnsanéna mi ininé animárinseq ebehinieéna kogabaréna

¹⁸ sóreq wanítápéq arahwéraq iriwe míéhre.

13

Kiembogi kanká mirai ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana sóreq wanípípeqté anotah ka kiembogirana tagoge. Mi kamé abapete téhtaré áyáhnónkákáq nayáhnkú pówéhákáq kéhrana tagoge. Mi powéhwáritáq nayáhnkú wáhnáh kéné ayahuq sukiriéhrana tagoge. Mi kané ayahqnomarítáq Manikánsabe éhruru atéh éhwéh sehira kéhrana tagoge.

² Mi kané págege anónkamé tanahraipéqté ká áwéhq pusiné anonka tahnsáne. Wene aigáramé anotah kané aigará tahnsane. Wene áwéhwe úrinsi iáné áwéh tahnsáne. Karahrabahnka sóreq wanípípeqté kiembogi ka págege atena wene wahnah arámbéhrí awaq mio atéhre.

³ Mi kané peh morá áyáhnótáq pukorahi nao karáírana wagirana mah kehiná kéhínánká kurináhnéra mi ka kéráhwé.

⁴ Kéráhwana karahrabahnka mi ka págege atena, Wahnahnúno atéh púana mah kehiná kéhínánká karahrabahnsabé iwíáh íwíáh atáhwe. Iwíáh íwíáh atera kiembogi kansábé moq iwíáh íwíáh atera mahraréra, Mi ka áhnte pagégé ká míre. Minayabe mi kamé insega we tahnsa míehro? Mi kanseq ebehináraq insega kiotaikorahiro? Írakaumo ewe.

⁵ Iwíáh atéhana mi kanká wewensabé iwíáh íwíáhi ehwéhnéna Manikánsabe éhruru atena 42 íó págegeue wahnahnire.

⁶ Mi kanká Maniká áwíqkakaq we mía míairabeqkákáq íre kaweq ehwéh atena Manikánseq íopeq míáh kéreqsabé síéhruru arítéhre.

⁷ Owainawanka págege atowana mi kanká Maniká tagaríáh ké ebeh aritena kiotaikéna subipáhrarúéhre. Wega págegeue wahnahnéna mó kehiná suwahpeqte kéákáq mó kuasa mó kuasa kéákáq mó ehwéh mó ehwéhno keákáq mah marákó marákóipéqté kéákáq wahnahnarítéhre.

⁸ Págegeue wahnahnarítéh púara mah kehiná kéhínánká mi kansábé iwíáh íwíáh atagéhe. Manikánka mah marákó marákó íre mirarotaq oga mérapeq awaq míéhra ke síwíq púkuipéq sehiranúwe. Sipisípiq Áráhq subiq súówana mó oga úkúwe. Mi pukúwé

wene púkue. Mi pukúipéq sensíwíq íre kéké ómiga kiembogi naneq kansábé iwíáh iwíáh atagéhe.

⁹ Íre parosa áhréákák kéó, kawerue íráhro.

¹⁰ Mí tanáhráq Manikánka insebópoq karábúsiipéq míankeheéna omaq atahnaraq mó kegá mi aní meqmera móatagéhe. Pokatate kirasuqme subiq suagéheéna omaq atahnaraq mi aní pokatate kirasuqme subiq suagéhe. Maniká tagariáh kéó, mi tanáhráqkákák Manikánsabe aiq pútare ateq wene ehweh ambubu atawéq sehgióro.

Mó kiembogi kanká mirai ehwéhne.

¹¹ Íné Sóniga tagogana mó kanká marakóipeqté kiembogirana tagoge. We káriq sipisípiqné pówéhrrare táhnsá wene ayahqnotaq kéhre. Anotah karáhrábáhnká ehwehni serahnire.

¹² Anehe kiembogi kanká ebeq kiembogi kané págege wahnáh arítéh árámbehrí awaq míéhre. Awaq mena mah kehiná kéhínánsábé, Náo wagi kansábé iwíáh iwíáh atáhro éna págege arítéhre. Págege aritena

¹³ Ótaq sansá págege sansánéna íopeqté irobinansabé, Mahbeq tuo iraritaq íopeqté irobina túírara áhnte kegá tagahwe.

¹⁴ Tagahwana anehe kiembogi kanká ebeq kiembogi kané págege arámbehrí awaq mena ótaq sansánire. Ótaq sansáni puara mah kehiná kéhínánsábé wene péhe éhwéhnsábé aiq pútare atáhwe. Mó anínká ebeq kiembogi ka pokatate subirana pukéna oga úkire. Anehe kiembogi kanká mah kehiná kéhínánsábé, Ebeq kiembogi kané píkísah mirareq, Minayabe iwíáh iwíáh atáhro arítéhre.

¹⁵ Iwíáh iwíáh atáhro aritena ebeqte kané píkísah págege atéhrona píkísahga oga úkéna ehwehni. Ehwehninka píkísahyabé íre iwíáh iwíáh atáh ké subiq súéhre.

¹⁶ Anehete kanká mirarinka mah kehiná kéhínánsábé sene siyah púpeqkákák siyehitaqkákák máhki meyháwe. Wega moke anotah kereq íre síwíqkakaq kéreq áhnte moné kéké kéréq tabonah kereq arambehriaraq saiqnaríáh kéreq arambehriyabé móne meyhá kéréq moke, Máhki meyháro arítéhre.

¹⁷ Mi mahkí ahqáho atáh kégá ménsámehnsá íre paiqmarahráhowe. Peh morá mi kané áwíqpópoq wene náhmbahpopoq máhki matíáh kégá ménsámehnsá paiqmarahráhowe.

¹⁸ Teiú éhwéh iwíáhue tagahro. Ahtebahraho kegá mi kané náhmbahq ahtebahro. Mi nahmbáhqmé wehukéniné náhmbahq mire. Mi nahmbáhqmé mahraue 666 nahmbáhre.

14

Sipisípiq Áráhqne animárínká o igónkóno ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana Sipisípiq Áráhq míéhrona tagoge. Werek áhnte mó kereq 144 táhúséni (144,000) kereq Sáióna sawéhrápéq iriwe míáhwana tagoge. Sipisípiq Áráhq áwíqkakaq Wenabo áwíqkakaq mi kené siyehitaq kéhrana tagoge.

² Ahkuq ahkuari wanínká uinserah ehwéhneéna anotah purúbúruinserah íopeqté éhwéhnirana íróge. Mi ehwéhmé peh kaweq éhwéh áhnte kegá kítah subónserah ehwéhne.

³ Sega Manikánka wahnah wahnahnirabeq itaréitaré oga míáh ká míáhrabeq 24 abóáwáh wéh míáhrabeq iriwe méra o igónkónowe. Mó kegá mi igónkó íre ahtebahwara peh mi ke 144 táhúséni (144,000) kegá ahtebéra igónkónowe. Se marakóipeq míarotaq Sísaga wene korahqtaté insahwé aritena kawerarítáaire.

⁴ Wehga ahbabáq ahréro íre abariéra peh kaweqtaq mía míasonserah mi kegá peh kaweqtaq méra Sipisípiq Áráhqka pokirabeq kéréhwe. Manikánseq Sipisípiq Áráhqseqka mi ke téh insahwé aritera kawerarítóye.

⁵ Sega péhe éhwéh íre iraria peh kaweqtaq mía míaowe.

Apahránító íopeqté kégá pahsúó ehwehne.

⁶ Íné Sóniga tagogana íópeq ákáhnabubu peh morá íópéqté ánínká paqmiéhra tagoge. Wega mah kehiná kéhíná kaweq kagai ehwéh korerie arámbéhrí kéhre. Mó kehiná suwahpeqte kéákákq mó kuasa mó kuasa keakákq mó ehwéh mó ehwéhnkákákq kéákákq mah marákó marákóípeqté kéákákq mi ehwéh korerie arámbéhrí kéhre.

⁷ Íópeqté ánínká anotahtaq mahraréna, Manikánka ehweh aitená sainsue tanahráq aiq si puag wensabé áhreeq iwíáh iwíáh atáhro. Íópeqkákákq mah marákó marákóákákq sóreq wanínkákákq moke wání arahnonkakákq miraro aninsábé iwíáh iwíáh atáhro ire.

⁸ Mó íópeqté ánínká anehe séna anotahtaq mahraréna, Áhnte kehiná suwahpeq Pábíróni suwahpeq íre kaweragire. Moke mibeqté kégá miraonserah mah kehiná kéhíná tagéna sene ahkaragára sansánowe. Píah néra ahbabáq ini abarionserah sega íre kaweq sansánowe. Minayabe Pábíróni suwahpeq aiq moke íre kaweragire ire.

⁹ Mó íópeqté ánínká sinehepeq séna anotahtaq mahraréna, Kiembogi kankákákq wene píkíshakákqsábé iwíáh iwíáh atéh ání wene ayahnkarakákákq wene ayehitaqkákákq máhki matíéh ání Manikánka mi aní kamah awinkéhe.

¹⁰ Manikánka mi anínsábé anotah abíáhnsá atena irobinankakákq osoréh ébáhnkákákqtáté kamah awinkéhe. Sipisípiq Áráhseq moke Manikáne íópeqté kéreq tagahrabeq mi aní anotahtaq kamah awinkéhe.

¹¹ Uwo uwo orabeqte íráípeqté ahriahri áú kiegieire. Wehukega uwo uwoéra wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákákq íre ahrenahrahowe. Kiembogi kankákákq wene píkíshakákqsábé iwíáh iwíáh atáh ké, máhki matíáh kéwé mitaq ahriahri mía míaiagehe ire.

¹² Maniká tagaríáh kéó, itega Sísansabé aiq pútare ateq Manikáne ehweh kawerue sehgiómé kawerowe. Teiú tánáhráqkákákq mi ehwéh ambubu atawéq Sísa kawerue kэрáhró.

¹³ Íné Sóniga írógana íópeqté éhwéhnká mahraréna, Mahna teawú éhwéh sehiranúno. Manikáne arambehri sehgiara pukira kegá anehe iwíáh iwíáhigehe ire. Irana Manikáne Awanka moq ehweh mahraréna, Wega aiq irarire. Se pukirataq sene arambehriyabé ahrenagehe. Se pukirataq pehipi íre pukigehe. Írakaumo. Sene kaweq sansá mewera pokigehe ire.

Manikánka ahbabáq ke kamah arieyabe pabeqme ehwéhne.

¹⁴ Íné Sóniga mó tagogana taberábe piribiríoyáh ábóraq kéhrana tagoge. Piribirioyahtaq tútuue míéh ání wehukení úki anínéna wene ayahqnotaq kóraraté miráia áyáhúq sukirawéna wene ayahnkaratáq áwéhreh sogíq tahnsa matíéhra tagoge.

¹⁵ Mó íópeqté ánínká Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpeqté tueyokéna piribirioyah-taq tútuue míéh anínsábé anotahtaq mahraréna, Mah marákó marákó moke kiréh náneq nera kéhnsábé koawaqme tanahráq aiq si puah arene áwéhreh sogíq mewe koawaqmio ire.

¹⁶ Koawaqmio irana piribirioyahtaq tútuue míéh ánínká marakóipeq tuména wene áwéhreh sogíqtáté koawaqmíéhre.

¹⁷ Íné Sóniga tagogana mó íópeqté ánínká Manikáne íópeqté náhúpeqté tueyokéna wene ayahpi áwéhreh sogíq matíéhra tagoge.

¹⁸ Mó íópeqté ání titiré tahbérápéqté séna iraraq wahnahni aní ména áwéhreh sogíq matíéh anínsábé anotahtaq mahraréna, Marakóipeq moke náhniáq sera aiq nera kéh púah arene sogíqtaté koawaqmio ire.

¹⁹ Koawaqmio irana mi íópeqté ánínká wene sogíqtaté marakóipeq koawaqména náhniáq sera sorupárehre. Náhniáq sera ano sareranieéna sarere nanepipéq sáharéhre. Manikánka ahbabáq keyabé anotah abíáhnsánéna wehukeníká náhniáq sera ano sorupárehnserah mi ke kamah arinkéhe.

²⁰ Sarere naneq kéhmé ahnansahrapere. Sareréh kóráhqká wání piéhnserah tahnsánirana abae agire. Mi kóráhqká wehukéniné akorapéq tahnsánue íre wahto 300 kirómítá tahnsanue abae agire.

15

Wehuke íre kawerariteyabe éhwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana íópeq mó anotah naneq ábóraragirana tagéna áhtenuge. Abapete téhraníté íópeqté kégá wehuke íre kawerarite naneqmarí abapete téhtaré matíáhwana tagoge. Mi íre kaweq naneqmarí anehe sína nanere. Mó íre sinae. Minawari parabagínana Manikáne abiahnsa aiq parabaginae.

² Íné Sóniga tagogana anotah kawéhú tahnsa náneq, irareh timánó táhnsá náneq kéhrana tagoge. Kiotaiko kegá mitaq iriwe miáhwe. Sega kiembogi ka kiotaikowe. Mi kegá mi kané píkisah íre iwiáh íwiáh atera wene náhmbahq sene sinonkataq sehiranényabe ahqáho atáhwe. Sega mitaq iriwe méra Manikáne kítah tahnsá náneq subera

³ Manikáne arambehri aní Mósísireq Sipisípiq Áráhseqne igonkónéra mahraréra, Maniká Iteriboo, arega moke págege arámbéhrí miraorahone. Minayabe tagéq áhtenéq arensabé iwiáh íwiáh atone. Arega moke mah kehiná kéhíná wahnahnóne. Arene sánsámé aiq pútaq tábúsoréh sánsáne.

⁴ Itene Wahnahno, arebataq kaweqtaq mía míaóna aní púara ómiga arensabé áhreéq arenáwíq pankeragéhe. Arene kaweq arámbéhrí ómiga tagahraho puara mah kehiná kéhínánká sure arensabé iwiáh íwiáh atagéhe ewe.

⁵ Ewana íné Sóniga mó tagogana íópeq Manikáne nahtapeqté ónsá sírana tagoge. Mi nahmé marakó abatapi wéhuwa náh tahnsanéna peh íópeq kéhre. Mi nahtapéqté peh aiq pútaq ehwéh sire.

⁶ Mi nahtapéqté abapete téhraníté íópeqté kégá wehuke kamah arieráhi naneqmarí morá moráue matíáhwé. Matawéra tueyokéra kaweq tabérábé kórósí aneranerue méra kóraraté miraia árétí sene siahwiraq kógahpawíáhwana tagoge.

⁷ Maniká ahriahri oga mía míai anínká ahbabáq keyabé abiahnsani puana abapete téhtaré kóraraté miraia párétáhipéq kamah arieráhi naneqme aiq obenkíq máréhre. Obenkíq máréhraha peh morá oga míéh kánká íópeqté ké mi parétáh morá moráue náríre.

⁸ Párétahwarí nárítáq Manikáne téhreh naneqkakáq wene págege naneqkakáq áú tahnsa agirana Manikáne nahupeq áú marataragire. Minayabe mó anínká mibeq íre kibekorahire. Írakaumo. Peh áwénunirana abapete téhraníté íópeqté ké matíáh náneq wehuke kamah arieráhi naneq parabagínaraq kibekinkehe.

16

Íópeqté kégá párétahipéq kéh náneq márunantirúáh éhwéhne.

¹ Íné Sóniga írógana Manikáne nahtapeqté éhwéhnká mahrarirana íróge. Mi ehwéhnká abapete téhraníté íópeqté keyabé mahraréna, Ite matíáh párétáhipéq Manikánka kamah arieráhi naneq abapete téhtaré kéhre. Mina mewe q mah marakó márakóipéq márunantirúáhro íre.

² Antirúáhro irana náhmbáh 1 íópeqté anínká mah marakó márakóipéq wene párétahipéq kéh náneq márunantirúéhraha kiembogi kané máhki matíáh ké, wene

píkisahyabé iwíáh iwíáh atáh kéwé íroke nao, íre kaweq kunkúni nao sene sinonkataq ábórarire.

³ Náhmbáh 2 íópeqté ánínká sóreq wanípípeq wene párétahipeq kéh náneq márunantirúéhrena pukia aniné korahq tahnsá úkirana mi wanípípeq moke oga miáh kámárí pukowe.

⁴ Náhmbáh 3 íópeqté ánínká moke wání aroipeqkákáq arahnonkakáq wene párétahipeq kéh náneq márunantirúéhrena mi wanímárí korahq wání úkire.

⁵ Úkirana mi wanítáq wahnahni íópeqté ánínká mahraréna, Kaweqtaq mía míaóna aníno, are naho mía míaé amahnága moq míahne. Arega peh kaweqtaq mé kaweq sansá mira aruqaruróne. Arega kamah ariena arámbéhríwé aiq tábúsoq marahne.

⁶ Wehukega are tagaríáh kéreq arene ehweh irare kereq subiq súáhwana sene korahq túíre. Mi ahbábáq ké korahq waní nagehe aritonayabe aiq kawerire ire.

⁷ Manikánsabe titiré tahbérápéqté éhwéhnká íópeqté áníné ehweh irena minayabe mahraréna, Maniká Iteriboo, arega moke miraorahé itene Wahnah míahne. Arega kamah ariena arámbéhríwé tábúsoq marahne ire.

⁸ Náhmbáh 4 íópeqté ánínká patahi íótáq wene párétah antirúéhrena íónka anotah iráreh

⁹ puana wehuke osoqsírara sene ahbabáq íre súáhwe. Se kamah arieráhi aní Manikánsabe íre iwíáh iwíáh atasa peh wensabé éhruruera wenáwíqsabe abehq éhwéh atáhwe.

¹⁰ Náhmbáh 5 íópeqté ánínká kiembogi kanká wahnah wahnahnirabeq wene párétah márunantirúéhrena mi kanká wahnahno ke míáhrabeq sunkíkíragire. Sunkíkírara wehuke anotahtaq síérinsabé uwo uwoéra sene sinehbi abonabonéra

¹¹ sene ahbabáq íre susa peh sene síérinkakáq sene náonkakáqsabé iwíáhéra íópeqté Mánikánsabé íre iwíáh iwíáh atasa peh wensabé abehq éhwéh atáhwe.

¹² Náhmbáh 6 íópeqté ánínká anotah waní aroipeq Íyúpétísa aroipeq wene párétah márunantirúéhrena mi waní taraqnágire. Íó kiembogirabeqte wáhnáh kéreq sene ebeho kereqka mi waní serawégigeheéna taraqnágire.

¹³ Taraqnágirana íné Sóniga tagogana karahrabahne áwéhipeqté io tahnsa ówáínáwánká sirana kiembogi kané áwéhipeqté io tahnsa ówáínáwánká moq sire. Sirana péhe éhwéh irari aníné áwéhipeqté io tahnsa ówáínáwánká moq sirana tagoge.

¹⁴ Mi owáínáwátárógá ótaq sansánéra mah marákó marákóípeqté wáhnáhmáripá pokéra ebeho iwíáh arítáhwe. Iwíáh arítáhwara mi wáhnáhmárinká momiwíuera Manikánka omaq atéh wéhékáh ebehigeheéra mi iwíáh arítáhwe. Maniká, moke miraorahi anínká mi wehekáh moke mah kehiná kéhiná kamah arinkéhe.

¹⁵ Mó éhwéh írómé mahraréna, Aebó ánínká sinserah ínéga apubúue sinauge. Sugéh aní wene korósi wahtotaq márénserah íwéh panantági ke míáhro. Mina tahnsa miáh ké eyoyó ke méra íre pehrákora ké tahnsa míáhwe. Pehrákora kéwé mó kegá siwiréh arítáhnserahme sensabé íre siwiréh aritagéhe ire.

¹⁶ Owainawamarínká moke wahnahmarí mórítáhwara momiwíuera ebeh marákórápéq pokowe. Mi marákówé Íbaru kené ehwehme Áhmágéróni marákóe atáhwe.

¹⁷ Íné Sóniga tagogana náhmbáh 7 íópeqté ánínká sóriqtaq wene párétah antirúéhrena Manikáne nahtapeqté éhwéh wega wahnah wahnahnirabeqte éhwéhnká anotahtaq mahraréna, Aiq parabagire ire.

¹⁸ Aiq parabagire irana sokaesúéhrena anotah éhwéhnirana purubuirirana anotahtaq máriire. Wehuke mah marákó marákó míáh tánáhráqmé mina tahnsa máriwé íre kagaire.

¹⁹ Anotah matábúrápéq apahtáro sainkue mah kehiná kéhiná suwahpeqte náhmárí sokogue íre kaweragire. Íre kaweragirana Manikánka Pábíróni suwahpeq, mi anótáh mápéq ahrreraq matawéna mibeqté áhbábáq keyábé abiahnsa aritena anotahtaq kamah aríre.

²⁰ Sóreq waní ákáhpeq kéh marákówáí tupekirana moke sáwéhwari tahperagire.

21 Obiaurankakárué anotah ibónsirana mora mora serámé umeh óbíúráné ume-hwe 50 kiró tahnsá úméhi puana marakóipeq surahitaq wehuke subipáhrarúéhre. Subipáhrarúéhrra áhreéra Manikánsabe abehq éhwéh atáhwe.

17

Ahbabáq ini kamah awí éhwéhne.

1 Íné Sóniga métáq tagéwómé íópeqté kégá abapete téhtaré párétáh morá moráue táhtotíáhwe. Peh morá párétáhákák ánínká ínéba séna ínénsabe, Anotah ahbabáq íní, sóreq wanítáq tútuue míéh íní Manikánka we anotahtaq kamah awinkéhe. Wegá kamah awina naneq tagankehboq máho ire.

2 Mah marákó márakóipéqté wáhnáh kégá mi iní abariéra ahbabárowara mó marákóipéqté kégá moq abariéra ahbabárowe. Áhnte piáh nah kégá múguwahgu agonserah sega múguwahgu agowe ire.

3 Íópeqté ánínká néniwa mewena abatapi móintéhrrana tagogana ega poeráhq, áwéhq poeráhq tahnsa ká míéhrrana tagoge. Mi kamé Manikánsabe éhrruru atéh áwíqmárí wene anonkataq áhnte kéhre. Mi ka abapete téhtaré áyáhnqó kéna nayáhnkú pówéh kéhrrana wene abobiahtaq peh morá ínínká tútuue míéhrrana tagoge.

4 Mi inímé mankuara korósíákák tautáúq kórósíákák aneranerue ména kórraté miraia náneq awahriruéna áhnte kaweq pasésúq awahriruéna wene ayahpi kórraté miraia káhpú matíéhre. Mi inímé mó naneq mó naneq ahbabárrana wene ahbabáqka mi kahpúipéq obenkíréhre.

5 Wene ayehitaq pabeqme ehwéh sehiranue kéhrrana tagoge. Mi sehiránká mahrraréna, Pábíroni suwahpeqme ahbabáq ininsóné sinowae. Mah marákó márakóipéqté íre kaweq sansámárimé Pábíroni suwahpeq mi ahbabáq áwahe wire ire.

6 Mi inínká Maniká tagariáh kéreq Sísane sánsá pahsúáh kéreq subiq suena sene korahq néna piáh neh anínká múguwahgu aginserah wegá múguwahgu agirana tagoge. Mina tagotaq áhtenéna áhnte iwíáhuge.

7 Íópeqté ánínká ínénsabe, Aneqsabé áhtenono? Mi inínká káhkouríéh ká abapete téhtaré áyáhnqó kéhrrana nayáhnkú pówéh kéhrrah tagáhne. Mi kanká mi iníné epéráhpéq ehwehnikákák áwahewé teawiníe.

8 Mi kamé naho míowe. Amahnága íre míéhre. Mókake íre ambarúnkákák mátáipéqté kiembogínaq Manikánka kamah awinkéhe. Manikánka mah marákó márakó íre mirarotaq oga mérapeq awaq míéhra ke síwíq púkuipéq sehiranúwe. Mi pukúipéq sensíwíq íre kéh kégá mi ka tagéra áhtenigehe. Mi ka naho míowe. Amahnága íre míéhre. Mókake kiemboginae. Minayabe mah kehiná kéhínánká mi ka tagéra áhtenigehe.

9 Kawerue iwíáhorahi anínká teawú éhwéh ahtebahrahire. Arega tagáhna kané abapete téhtaré áyáhnqómé mina áwahewé abapete téhtaré sáwéhwarí míre. Mi inínká mi sawéhwarítáq tútuue míéhre.

10 Mi kané abapete téhtaré áyáhnqómé mina áwahewé abapete téhtaré wáhnáh ké wóe. Mi wahnáhmárimé moberíáh aiq pukurowana peh morá anínká amahnága wahnahnirana mó anínká mókake sínaraq peh wahto tanahráq wahnahninkehe.

11 Naho ména amahnága íre míéh kámé we náhmbáh 8 wahnáh aní míankehe. We abapete téhtaré wáhnáh káhnáh aní ména iraipéq pokinawire.

12 Arega nayáhnkú pówéh tagáhne. Pówéh áwahewé nayáhnkú wáhnáh ké wóe. Amahnága se íre wahnahnia peh mókake wahnahnigehe. Mi wahnáh kéreq áwéhq poeráhq tahnsa anínseqka wahnah arámbéhrí moráráq awaq miagéhe. Wahnah arámbéhrí awaq míéhrrataq pehgáriq tanahráq, peh morá áhwáh wahnahnigehe.

13 Mi wahnáh kégá peh morá iwíáhéra awaq míáh wáhnáh arámbéhrí áwéhq poeráhq tahnsa aní awigéhe.

¹⁴ Sereq Sipisípiq Áráhqseqka ebehowe. Sipisípiq Áráhqmé wahnah kené wahnah anínéna anotah anímáriné wahnah aní míéh púana se subipáhraruanawire. Wereq míáh kéwé Manikánka omaq sitena síáhrabéna, Néne sánsá tábúsoqme sehgió ké wóe arítéhre ire. Íópeqté ánínká mah ehwéh teníre.

¹⁵ Íópeqté ánínká ínénsabe mó mahraréna, Ahbabáq ini tútuue míéh wání tagáhne. Mi wanímé áwahewé peh áhnte wehuké wíre. Se mó marákó mó marákórápéqté ké míáhwe. Se mó kuasa mó kuasa ké míáhwe. Se mó ehwéh mó ehwéhnkákák ké ue míáhwe.

¹⁶ Arega nayáhnkú pówéh tagáhne. Mi wahnáh kéreq áwéhq poeráhq tahnsa anínseqka mi ahbábáq ínínsábé íre suwahbanae. Sega moke wene ménsámehnsá meyehrana we pehrákora ání míanae. Sega wene awaq néra mi iní ira parianeherawoe.

¹⁷ Maniká awahbeh iwíáh sehgihehéna wega iwíáh arítéhna mi wahnáhmárinká morá iwíáhéra se awaq míáh wáhnáh árámbéhri áwéhq poeráhq tahnsa aní áwéwe. Sega mirairana Manikáne ehweh aiq pútaraginawire.

¹⁸ Arega métáq tagáhna iní áwahewé we anotah matábúrápéqté kée. Mi kegá mó marákórápéqté ké wahnahnowe ire. Íópeqté ánínká mah ehwéh teníre.

18

Pábíróni matábú moke íre kaweragi ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana mó íópeqté ánínká mibeqté túirana tagoge. We anotah wahnáh aní míéhna wene téhreh naneqka mah marákó marákó áhnte tehrehre.

² Wega anotahtaq mahraréna, Pábíróni matábú íre kaweragire. Mitaq owainawamaríné mátabu úkire. Píoroqkákák mó íre kaweq kabáramárinkáq mitaq mía míawe.

³ Menah mah kehiná kéhínánká Pábíróni kené ahbabáq tagéra amahnága monseráhnowe. Pábíróni kegá ahbabárunonserah mah marákóipéqté wáhnáh kegá moq ahbabárowe. Pábíróni kegá ménsámehnsá moráráq sáhatonserah paiqmaq paiqmaro kegá íre tábúsoqme paiqmarera áhnte monéákák ménsámehnsánkakaq moráráq sáharáhwe ire.

⁴ Íné Sóniga írógana mó ehwéhnká íópeqté mahraréna, Néne animárinó, ahbabárorabeq sueq mobeq míáhro. Ite moq kamah aiénehboq mibeqté áhbábáq pehragahro. Mi ininé ahbabáqka íúgi ínehboq we auweq mobeq míáhro.

⁵ Wene ahbabáq áhnte puana mi ahbabáq soruparéhtáq tahirímé anotah sawéh tahnsa úki irino. Manikánka moke wene ahbabáq ahreraq matíéhre ire.

⁶ Wega mó ke íre kawerarítéhnserah kamahoro. Wega áhnte ahbábári puaq anotahtaq kamahoro.

⁷ Wenáwíq pankerena abarié sansankákák mó ahbabáq sánsámárinkáq áhnte miraurainsabé anotahtaq kamahoro. Wewensabé iwíáh iwíáhéna we awahbeh sansánéna wene arupipeq iwíáhéna, Íné wahnah iní míóge. Íné íre kéweiní míóge. Mókake íné íre ibitunátúnáninie. Írakaumo ire.

⁸ Mi inínká mi ehwéh irarinsabé ibiséna uwo inkeheéna anotahtaq kamah awinkéhe. Maniká Iteribo, anotah anínká sainsuahna tanáhráq kamah awinkéhe. Wega kamah awinana peh morágáké mó naneq mó nanerue íre kaweq sunúq sinae. Mibeqté kegá awahreéra uwo uwoirana anotah ehwéhráhnana sene mátaburaq ira kekiaranae ire.

⁹ Íópeqté éhwéhnká mó mahraréna, Mah marákóipéqté wáhnáh kegá Pábíróni suwahpepte kegá ahbabáru serahnowe. Minayabe Pábíróni matábú táhnaga áúnínara mi wahnáh kegá tagéra móbeq iriwe méra ibiséra uwo uwo oneherawoe.

¹⁰ Sega mina kamah arina naneqsabé anotahtaq áhreéra móbeq kowéra mahraréna, Pábíróni suwahpeq anotah matábúo, arensabé iwíáhéq uwo uwo úne. Peh morá áhwáh are kamahé tanáhráq aiq si puaq uwo uwo úne igehe ire.

11 Mi ehwéhncá mó mahraréna, Mi tanáhráq mah marákóipéqte paiqmaq paiqmaro kegá mi matábúyábé ibisera sirupipeq umehigehe. Aiq tagínayabé sene ménsámehnsá mó íre paiqmarahráho puara sirupipeq umehigehe.

12 Sega paiqmaq paiqmaro mensáméhnsámé mahraue kórawe, móne mirao naneqme, awahriq naneqme, kaweq pasésúqmé, taberábe ambántámé, mankuara ambántámé, tautáúq ámbántámé, nigi tahnsá áwánká auwe, pówéhwe, kaweq awánkámé, káhpahwe, áhíniwe, kaweq sehirania ebáhmé,

13 kímé, kaweq kunkúni irá pare naneqme, kaweq kunkúni unkúméhwe, wériwe, náhniáq sera anome, mayawemé, párawahwe, wítiwe, káhowe, sipisípiqme, ósewe, ósega sabiri kahréwé miraue sega paiqma paiqmaro mensáméhnsáne. Wehukega ménkámehncá paiqmaq paiqmaronserah arambehriraq saiqnaríáh ke moq paiqmárahwe ire.

14 Paiqmaq paiqmaro kegá Pábíroni suwahpeqte kényábé mahraréra, Iru páréh náneq aiq moke tabanagire. Moke itega iwíáh iwíáho naneq aiq moke tabanagire. Aiq tabanagi puana mókake íre ábóraq kanawire igehe ire.

15 Ménsámehnsá paiqmaq paiqmaro kegá áhnte moné merowe. Mi kegá móbeq iriwe méra mi matábú kamah arínsábé áhreéra anotahtaq ibiséra sirupipeq umehigehe.

16 Sirupipeq umehínara sega mahraréra, Pábíroni suwahpeq anotah matábúo, arensabé iwíáhéq uwo uwo úne. Mibeqté ké métáq áhnte kaweq tabérábé kórósíákáq mankuara ambántánkákáq tautáúq ámbántánkákáq méra kóraraté miraia náneqkákáq kaweq pasésúqkákáq mó awahriq naneqkákáq matíáhwana moke íre kaweragire.

17 Moke sene móneakáq sene ménsámehnsánkakaq apubúue peh morá áhwáh ákáhpeq íre kaweragire igehe ire.

Sípiipéq arambehrío kereq sene wahnahnseq móbeq iriwe méra tagagehe.

18 Mi matábú táhnaga áúnínara tagéra anotahtaq mahraréra, Mahna tahnsa anotah kawéq matábú mó íre kéh mino éra

19 tanahuq siyahqnopeq abera ibiséra sirupipeq umehigehe. Ibiséra anotahtaq mahraréra, Pábíroni suwahpeq anotah matábúo, arensabé iwíáhéq uwo uwo úne. Ite sípiipéq arambehriúna kegá mi matábúrápéq itene ménsámehnsá paiqmaq paiqmarurau-nayabé áhnte moné meraune. Amahnága mibeq apubúue peh morá áhwáh ákáhpeq moke íre kaweragire igehe.

20 Manikánka aiq kamah arí púaq we tagaríáh kéreq we eqmaréh kéreq wene ehweh irare kereq íopeqté kéro, mibeqté kegá ite íwíoqnaronsabé amahnága Manikánka aiq ayahq marena kamah arí púaq iwíáh iwíáhoró igehe ire.

21 Íopeqté áníné ehweh parabagirana íné Sóniga tagogana págege íopeqté ánínká anotah suaqsuaq ebáh pankeqme sóreq wanípípéq tuparúéhre. Tuparuena mahraréna, Ínéga mi ebáh tuparúógana tabanaginserah Pábíroni suwahpeqte ke kamah arírana sene mátabu airaiq tabanaginawire.

22 Pábíroni suwahpeq anotah matábúo, Mókake pontonka ehwehnéwé, pembíáhnka ehwehnéwé, kítahga ehwehnéwé itene marakóraq írakauni puara íre iraneherawoe. Sene siyahnkaratáté ménsámehnsá miraé ahtebah kewé mitaq íre míaneherawoe. Suaqsuaq ebáhtáq arambehriéra suaqsuarira ehwéh íre iraneherawoe.

23 Áráhmuga mitaq mó íre téhranae. O menáhwé íbéhíni ákéqné ehweh mitaq mó íre iraneherawoe. Menah mitaq paiqmaq paiqmaruro kewé mah marákóipéq anotah ke míarowe. Itega mah marákó marákóipéqte kéhíná síúgi urowe. Mókake mó íre miraoneheqmóe ire.

24 Mibeqté kegá Maniká tagaríáh kéreq wene ehweh iraruro kereq subiq sutowana sene korahq tutaire. Mah marákó marákóipéq sene naruoga subiq suto kené korahq mitaq tutaire. Minayabe Manikánka Pábíroni suwahpeqte ke anotahtaq kamah arinkéhe.

19

Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh éhwéhne.

¹ Íné Sóniga írógana áhnte kegá íópeqté anotahtaq ehwehnowana íróge. Írógara anotahtaq mahraréra, Maniká áwíq aiq pankerone. Maniká anotah anínéna págege arámbéhríéna ite meirena kaweraitáráinsabé iwíáh iwíáhúne.

² Manikánka tábúsoqme iwíáhéna wehukene sánsá sararéhre. Anotah ahbábáq íní mah kehíná kéhíná íre kawerarítarái inínirana Manikánka we ehweh atena kamah awíre. Mi inínká Manikáne arambehriuro ke subiq sutainsabé Manikánka minayabe kamah awíre ewe.

³ Sega mónkakáq anotahtaq mahraréra, Maniká áwíq aiq pankerone. Wega kamah arírana mi matábú iraráhnana ahriahri áúninae ewe.

⁴ Ewara mi 24 abóáwáh wéhreq itaréitaré oga miáh kámárínseqka Manikánka wahnahnahnirabeqte síáhráq méra wene auranabiahtapeq sirehunseraráq méra káuqmunue iwíáh iwíáh atera wensabé, Maniká áwíq aiq pankerone. Aiq mire ewe.

⁵ Ewana Manikánka wahnahnahnirabeqte éhwéhnká mahraréna, Manikáne arambehrio keo, ite Manikánsabe áhteno ke wóe. Íte táhmaro anotah ke méq táhmaro íre áwíqkakaq ké wóe. Íte moke Maniká áwíq pankeráhro ire.

Sipisípiq Áráhqka ahre merai éhwéhne.

⁶ Áhnte wehekéqká sorupawe moraráq méra ehwehnonserah éhwéh íróge. Mi éhwéhmé ahkuuq ahkuari waní, anotah wanínká uinserah éhwéhnéra anotah purúbúrúinserah éhwéhnowe. Mi éhwéhnká anotahtaq mahraréra, Maniká áwíq pankerone. Maniká itene Wahnahnka moke miraorahire. Wega ahriahri wahnahnahnire.

⁷ Sipisípiq Áráhqka ahre merai tanáhráq sirana wene ahre aiq sokah sokahue míéh púaq irupipeq eyoyóue méq Manikánsabe iwíáh iwíáh atone.

⁸ Maniká tagariáh kéné kaweq arámbéhríwé taberábe korósí tahnsane. Minayabe Sipisípiq Áráhqne ahre mi kawéq taberábé kórósí anotah tehreh korósí aneranerue míéhre ewe.

⁹ Ewana íópeqté ánínká ínénsabe mahraréna, Teawéna éhwéh sehiranúno. Sehiranue mahraré, Sipisípiq Áráhqka ahre meyéhnsabé kaweraráh táhútáhúq nagehboq omaq itéh keyábé máhoro aitéhre. Itene irupipeq eyoyóinkehboq máhoro sehiranúno. Amahnága teawú éhwéhmé Manikáne aiq pútaq éhwéhne ire.

¹⁰ Aiq pútaq éhwéhne irana ínégá íópeqté ánínsabé iwíáh iwíáh atanieéna wene aigarátáq nirehunseraráq ména káuqmunugana wega ínénsabe, Ahqáho aintena, Ínénsabe íre iwíáh iwíáhuno. Arereq mó Sísane ehweh teri terino kereq wene arambehri anímári móe. Íné moq wene arambehriu aní múge. Minayabe webataq Manikánsabe iwíáh iwíáh ato. Sísaga pahsutai éhwéhnká Manikáne ehweh irare ke págege aritena séhréh arítéhre ire.

Taberábe oséráq tútuue míéh ánínsabé éhwéhne.

¹¹ Íné Sóniga tagogana íópeqté ónsá sigirana taberábe osé mitaq míéhkana tagoge. Mi kané abobiahtaq tútuue míéh ánínká ebehéna ehweh aritena tábúsoqme saraqmárehre. Saraqmárehrara mó kegá wensabé, Aiq pútari aníne atera, Kawerue arambehrii aníne atáhwe.

¹² Wene aurame irobina tahnsáne. Wene ayahqnotaq wahnahnahné ayahuqmari sukiwe míéhre. Wene anonkataq wenáwíq sehira kéhrawe mó kegá íre sáhsahwe iraráhrowana webataq mi awíq írátíéhre.

¹³ We korahq sosa korósí íre wahto korósí aneraneratíéhrra wensabé, Manikáne Ehwehne ue áwíratáhwe. *(Sóni 1.1,14; 1 Sóni 5.7-8)*

¹⁴ Moke íópeqté ebeho kegá kaweq taberábé ámbántá aneraneréra taberábe oséwáritáq tútuue méra mi aní kэрáhwe.

¹⁵ Kéráhwana mi aniné áwéhipeq áwéhreh poká kéhre. Mi pokátaté mah marákóipéqté ké kamah ariena anotah sahtaté págegeue wahnahnaritankéhe. Maniká moke miraorahi anínká áhnte keyábé abiahnsa aritéhre. Wehukeníká náhniáq sera ano meyanieéna sera sareréhnserah óseraq tútuue miéh ánínká mi ke anotahtaq kamah arinkéhe.

¹⁶ Wene íre wahto korósiráqkákáq wene aigárátáqkákáq wenáwíq sehira kéhrana tagoge. Mi awíq áwahewé Moke anotah kené Wahnahne. Moke wahnah kené Wahnahne ire.

¹⁷ Íné Sóniga tagogana peh morá íópeqté ání patahi iotáq iriwe miéhhrana tagoge. Tagogana wega íópeq paqme nogó kábáramárínsábé anotahtaq mahraréna, Manikáne anotah tahutáhúq sewe nahro.

¹⁸ Anotah wahnáh kéné awaqme, sóntía kené kíápéténi kené awaqme, tauntahu wehwáriné awaqme, ósene awaqme, óseraq tútuue nogó kéné awaqme sewe nahro. Arambehriraq saiqnariáh kéreq arambehriyabé ápeq meyáh kéreq anotah kereq íre síwíqkakaq kéreqne siwaq sewe nahro ire.

¹⁹ Íné Sóniga tagogana áwéhq poeráhq tahnsa anínseq mah kehiná kéhínané wahnahmarínseq sene ebeh kereq momiwíuriáhwana tagoge. Segá taberábe oséráq tútuue miéh ánínseq wene ebeho kereq ebehoneheéra momiwíuriáhwe.

²⁰ Métáq tagéwó ánimé péhe éhwéh irari anínká miraime áwéhq poeráhq tahnsa anínká tagehre. Tagehrana péhe éhwéh irari anínká ótaq sansá mirairara áwéhq poeráhq tahnsa aniné máhki matiáh kéreq pikísahyabé iwíáh iwíáh atáh kéreqka mi otáq sánsá tagéra iwíáh iwíáhéra wene péhe éhwéhnsábé aiq pútare atáhwe.

Amahnága áwéhq poeráhq tahnsa anínseq taberábe oséráq tútuue miéh ánínseqka ebehoneheéra momiwíuriáhwe. Momiwíera ebehowara taberábe oséráq tútuue miéh ánínseq wene ebeho kereqka áwéhq poeráhq tahnsa anínseq péhe éhwéh irari anínseq saiqnariáhwe. Saiqnarawéra íre subiq susa peh anotah púrúruia káwéhúpípeq, anotah osóréh íráreh kawéhúpípeq tuparúáhwe. Sano ebáhnká anotah osóréhnserah mi kawéhúpípeq anotahtaq osorosq aruqarurire.

²¹ Taberábe oséráq tútuue miéh ánínká wene áwéhipeqte ebeh pokátaté moke mó ebeho ke kiraqme subiq súéhhrana kabamarínká mi kené siwaq nahwana siyahbankiréhre.

20

Íópeqté ánínká owainawa 1 táhúséni (1,000) opéq saiqnariankehe i ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana íópeqté ánínká mibeq tútuue miéhhrana tagoge. Íre ambarúnkákáq mátáipéqté ónsáráté kíákáq anotah seniákáq matiéhhrana tagoge.

² Wegá owainawa táhtoqme mi seníráté táhru táhruire. Karahrabah tahnsá ánimé naho wehe úkorahú ánimé Séténiwe peh owainawane. Íópeqté ánínká mi karáhrábáh táhru táhruarena tuparúéhhrana wega áhnte opéq 1 táhúséni (1,000) opéq mitaq peh míanae.

³ Owainawanka mah marákó marákóipéqté ké péhe iwíáh aritehnehoéna íópeqté ánínká we táhru táhruue íre ambarúnkákáq mátáipéq tuparuena mibeqté ónsá paiqme págegeue áróki parúéhre. Mi tanáhráq 1 táhúséni (1,000) opéq parabagínaraq we mó wahto tanáhráq ah noginkeheéna pugeq auwankéhe.

⁴ Íné Sóniga wahnahnorabeqte síáhwári tagéna mitaq tútuue miáh ké moq tagoge. Manikánka mitaq tútuue miáh keyábé mahraréna, Wehukega mirauro sansá iwíáhue tagéq saraqmáráhro aritéhre. Sísansabé aiq pútare atáh kégá wene ehweh teri terinéna kawerue sehiera áwéhq poeráhq tahnsa anínkákáq wene pikísahakáqsábé íre iwíáh iwíáh atárówe. Wene máhki siyehitaqkákáq sene siyahnkaratáqkákáq íre merowe. Íre meronsabé sene sánsánsábé suwahriehre aritáro kegá sene sinuo tehsúmetaté kiraq suera se subiq sutowe.

Subiq sutowara sensiwamarí miáhwana tagoge. Tagogara se mó oga ukéra áhnte opéq 1 táhúséni (1,000) opéq Sísa Karáhereq wahnah wahnahnowe.

⁵ Mina oga úké tanahráqmé ebeqte oga úké tanahráre. Mó pusa ké mi tanáhráq íre oga úkowe. Mi 1 táhúséni (1,000) opéq parabagínaraq oga úkigehe.

⁶ Ebeqte oga úké tanahráq oga úkira kewé Manikánka omaq sito ke woe. Sega anotahtaq iwíáh iwíáhigehe. Mó puké tanahráqká se íre kamah arieráhire. Se Manikánseq Sísa Karáhéreqne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké méra áhnte opéq 1 táhúséni (1,000) opéq Sísa req moráráq wahnah wahnahnigehe.

Owainawa iraipéq airaiq tuparuahna ehwéhne.

⁷ Mi 1 táhúséni opéq parabagínaraq owainawa saiqnaríéhmé soraq suankéhe. Soraq súehrana owainawanka kiembogue

⁸ mah marákó marákóipéqté ké péhe iwíáh aritanieéna ábóragire. Mah marákó marákóipéqté ké sensíwíq Kókireq Mágókireq áhnte ke míáhwe. Wehukega arahwé íre sáhsahoráhonserah se áhnte ke puana íre sáhsahoráhire. Mi ke ebehigeheéna owainawanka soruparítéhre.

⁹ Moke mi kegá ebehoneheéra pokue Maniká tagariáh ké míáhrabeq wega arutaboiri ke suwahpeq abugeqnáhnuríáhwana íopeqté irobina tunse moke mi ke tabipáhrarúéhre.

¹⁰ Tabipáhrarúéhrena Manikánka owainawa, péhe iwíáh arítéh ání táhtoqme anotah púrúrúia káwéhú, osoréh ébáhnkákáq íráreh káwéhúpípéq tuparúéhre. Áwéhq poeráhq tahnsa ánínseq péhe éhwéh irari ánínseq míéhya iraipéq mitaq moráráq ahriahri mía míaoneherawoe. Wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákáq kamah arinara ahriahri uwo uwo oneherawoe.

Ehweh aritena sainsue ehwehne.

¹¹ Íné Sóniga tagogana wahnahnirabeqte síáh, anotah taberábe síáh kéhrana tagoge. Mitaq tútuue wahnahni aní anotah aní púana we míéhtáq mah marákó marákóákáq íopeqkákáq íre kahrahire. Peh tabanagirana mó íre ábóraq kéhre.

¹² Moke pukia kéwé anotah kereq íre síwíqkakaq kéreq wahnahnirabeq iriwe míáhwana tagoge. Moke sene arambehri púkuipéq sehirania kéhrana mi pukúwári pugeqme tagehre. Mi wahnáhnká púkuipéqté séhírá tagéna wehukene arambehri iwíáhue tagéna ehweh aritena sainsúéhre. We mó pukú matíéhrena mi pukúwé oga mérapeq kioráho kené síwíq kék púkúe.

¹³ Sóreq wanínká pukia keyábé, Sóreq wanípípéqté kiembogue pokoro arítéhrara Puké Aninseq Irapéqté Ánínseqka pukia keyábé, Irapéq sueq pokoro aritehye. Pukia kegá pokue sainsúéh ánípá sewana wega oga míarotaté árámbehri pukia ké peh morání moránínue iwíáhue tagéna ehweh aritena sainsúéhre.

¹⁴ Sainsuena Puké Aninseq Irapéqté Ánínseq anotahtaq osoréh íráreh káwéhúpípéq tuparúéhre. Wehuke osoréh íráreh káwéhúpípéq tuparúéhmé anehete puké tanahráq míre.

¹⁵ Oga mérapeq awaq míéhra ke síwíq kék púkúipéq tagéna mitaq síwíq íre kék kéwé anotah osoréh íráreh káwéhúpípéq tuparúéhre.

21

O ionkákáq o marákóákáq ábóraq kahna ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana ebeq kék íopéqkákáq mah marákó marákóákáq sóreq wanínkáq moke tabanagirana o ionkákáq o marákóákáq ábóraq kéhrana tagoge.

² Manikáne kaweq matábú o Sarúsarama suwahpeq íopeq Maniká míéhrabeqte túirana tagoge. Wene iyahnaboga o ibehiní wenawehqpa móauwaneheéra awahrirue sokah sokah atáhnserah mi ke suwahpeq túirana tagoge.

³ Wahnah wahnahnirabeqte éhwéhká anotahtaq mahrarirana íróge. Anotahtaq mahraréna, Írátíáhro. Manikánka seba mía míáínara se wene animarí míagehe. Sereq mía míáéna sene Wahnah míankehe.

⁴ Manikánka sereq mía míaéna sene siurapite áqnú moke sorahruankéhe. Mi tanáhráq wehuke mó íre pukigehe. Sirupipeq mó íre umehinae. Mó íre ibitunátúnánigehe. Mó íre ibisagehe. Mó íre síerinae. Menah kárái naneqmarí aiq parabagi puana mó íre kanae irana íróge.

Manikánka, Íné tábúSORÁH KÉNE WAHNAH MÍANIE I EHWÉHNE.

⁵ Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánínká mahraréna, Írátíáhro. Ínéga moke o naneq aiq miraróge íre. Aiq miraróge éna mahraréna, Néne ehweh aiq pútaq ehwéh púah sehiranúno. Ómi kegá mah ehwéh aiq pútaq ehwéhne íwíáhigeheé sehiranúno íre.

⁶ Sehiranúno éna ínénsabe, Moke áhwáro arámbéhrí aiq parabarúóge. Íné téh míáhwa aní múge. Íné anehemé mía míainie. Íné ebeqte aní ména anehete aní múge. Wání tahbobói aní oga mía mía arahnó wání pehipi náwiníe.

⁷ Ahbabáq kiotaiki anínká moke kaweq naneq awaq miankéhe. Ínéga wene Maniká míahnana we néne aní mía míainkehe íre.

Moke ahbabáq aruqaruro kegá iraipéq pokigehe i ehwéhne.

⁸ Wega mó mahraréna, Áhreéra néne sánsá íre sehgió kéwé, néne ehwehnsabé íre aiq pútare aintáh kéwé, ahbabáq aruqaruro kewé, mó ke subiq súáh kéwé, mó aniné weh ahre abario kewé, mó ke ánéhgíó kéwé, ahgora sansáno kewé, péhepehe maníkánsábé íwíáh íwíáh atáh kéwé, moke péhe éhwéh irare irareo kewé, moke mi kegá iraipéq pokoneherawoe. Segá anotah púrúruía osoréh íráreh kawéhúpípéq awaq miagéhe.

Peh anotah púrúruía káwéhúmé osoréh ébáhnkákáq íráreh kawéhúpípéq tuparúáhwe. Sano ebáhnká anotah osórénserah mi kawéhúpípéq anotahtaq osorosoq aruqarurire. Iraipéq awaq mewé anehete puké tanáhráq míre íre.

Sóniga o Sarúsarama suwahpeq tagó ehwehne.

⁹ Wega mó mahraréna, Abapete téhraníté íópeqté ké kamah arieráhi naneq matawewáhwe. Íópeqté ánínká mibeqté ínéba séna ínénsabe, Mahbeq súno. Sipisípiq Áráhqne ibehiní sokigi awiníboq máho íre.

¹⁰ Máho éna néniwa móintena anotah sawéhrápéq móintéhre. Manikáne kaweq matábú o Sarúsarama suwahpeq íópeq Maniká míéhrabeqte túirana tagoge.

¹¹ Manikáne téhreh naneqka mi matábúráq anotahtaq téhrehre. Mi téhrehme mó kuasa téhrehre. Kaweq ebáh áhnte moné tahnsa ebáh áwíq sásípaqa tahnsa téhrehre. Mi matábúwé timano tahnsa anotah téhreh matábúe.

¹² Mi matábúráq anotah kurí kéhrana mi kuríúpeq airápété téhtaré ónsá kéhrara airápété téhtaré íópeqté kegá mó onsáráq mó onsárárue wahnahnowe.

¹³ Airápété téhtaré Ísara kahnáh mó kahnáh mó kahnáh síwíq sehirania morá moráue onsaraq kéhre. Íó kiembogirabeqte ónsáwé apahtároe. Íó tupekirabeqte ónsáwé apahtároe. Ébeq ayehrápéqté ónsáwé apahtároe. Mó ébeq ayehrápéqté ónsáwé apahtároe.

¹⁴ Mi kurí áwahebi airápété apahtáro págege ebáh kéhre. Mi kurí ahpí Sipisípiq Áráhqka eqmaréh ké síwíq airápété téhraníté síwíq kéhre.

¹⁵ Íné ehweh tení ánínká kaweq agehmare karatáté mi matábúákáq mi kuríákáq onsawárinákáq agehmaranieéna matíéhre.

¹⁶ Mi matábúwé ahnansahrapeq ébeq ahnánáshrápéq nahorapeq nehwiehrapeq peh monseráhne. Íópeqté ánínká agehmare karatáté agehmaréhrana peh íre wahto 2,200 kirómítá kéhre. Sehwerapeq moq agehmaréhrana peh monseráhnire.

¹⁷ Mi matábúrápéqté kuríwé tahperue agehmaréhmé 144 mitá tahnsane. Wehukénínká mátabu agehmaréhnserah íópeqté ánínká agehmaréhre.

¹⁸ Mi kuriwé sásipa ebáhtaté pera kurie. Mi matábúráq kéh náneqmarínká kóraraté miraira tímánónká tahnsanue anotah téhrehre.

¹⁹ Mi matábú áwahewé áhnte kaweq ebáh awahriq naneq ebáhtaté pearéhre. Náhmbáh 2 ebáh mankuara ebáhmé sápáíae. Náhmbáh 3 ebáhmé ágétie. Náhmbáh 4 ebáhmé sehenáh tahnsa ebáhmé émérae.

²⁰ Náhmbáh 5 ebáhmé sáróníkisie. Mi ebáhmé tautáúqkakaq taberábeakáq ebáhne. Náhmbáh 6 ebáhmé tautáúq ebáhmé kóníríanie. Náhmbáh 7 ebáh wiehq ebáhmé kárísoráítie. Náhmbáh 8 ebáh sehenáh tahnsa ebáhmé pérírie. Náhmbáh 9 ebáh wiehq ebáhmé tópásie. Náhmbáh 10 ebáhmé kírísópésae. Náhmbáh 11 ebáhmé áhíasínie. Náhmbáh 12 ebáh tautáúq ebáhmé ámétísie. Mi ebáhmárímé mó naneq mó naneq tahnsá ebáhmárínéna áhnte moné tahnsa ebáhmáríne.

²¹ Kuriraté ónsáwé airápété téhtaré ónsáwé anotah pasésúq tahnsa náneq taberábe pasésúqtaté mó onsá mó onsáue miraira ónsáwárine. Mi matábúrápéqté áhmé kóraraté miraira áhnéna timanonka téhrehnserahni ahne.

²² Íné tagome mi matábúráq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh íre kéhre. Írakaumo. Maniká itene Wahnah moke miraorahi anínseq Sipisípiq Áráhseq mitaq míehya puana Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh íre kéhre.

²³ Mitaq íónkakaq pópoqnahakáq íre kéhre. Írakaumo. Manikáne téhreh naneqka mitaq téhrehrana Sipisípiq Áráhseq áráhmu tahnsá ání míehre.

²⁴ Manikáne téhreh naneqka téhrehraeqme mah kehiná kéhínánká mitaq nogigéhe. Mah marákóipéqté wáhnáh kégá sene kaweq mensáméhnsánkákáq mi matábúrápéq mewe sigéhe.

²⁵ Wéhékáh mi matábúrápéqté ónsá íre paiqmaragéhe. Mitaq íre sunkíkírina puana mi onsá ahriahri íre paiqmaraneherawoe.

²⁶ Mah kehiná kéhínáné kaweq naneqmarínkákáq sene awahriq naneqkákáq mi matábúrápéq mewe sigéhe.

²⁷ Moke ahbabáq mitaq íre serahowe. Ahbabáro kereq péhe éhwéhnkákáq kéreq mitaq íre serahowe. Ahqáho. Írakaumo. Peh morá Sipisípiq Áráhseq oga mérapeqté púkúipéq sensíwíq kéh kégá mitaq serahowe.

22

Oga mé wanínkákáq oga mé awánkánkákáqsábé éhwéhne.

¹ Íopeqté ánínká oga mé waní sokigi anírana mi waníme timanonka téhrehnserahnire. Mi waní ahyahipeqmé Manikánseq Sipisípiq Áráhseqka wahnahnóyabeqte túíre.

² Tuena mi matábúrápéqté áh ákáhpi túíre. Oga mé awanká mi waní ayehráq éberiopeq éberiopérué kéhre. Mi awánkátáq airápété téhtaré mó naneq mó naneq seránue íyéhe. Mó íotáq mó naneq será iyena mó íotáq mó naneq seránue íyéhe. Mi awánká ánáwharínká mah kehiná kéhíná kawerarítéhre.

³ Manikánka kamah arina naneqmarí mitaq mó íre kanawire.

Manikánseq Sipisípiq Áráhseqka mitaq wahnah wahnahnigehe. Moke Manikáne arambehri kegá wensabé iwíáh iwíáh atagéhe.

⁴ Iwíáh iwíáh atera wene auranabiah tagagehe. Wenáwíq sene siyehitaq kanae.

⁵ Mitaq íre sunkíkíraginae. Maniká itene Wahnahnka mitaq téhreh puana áráhmuakáq íónkakaq mitaq íre kanae. Írakaumo. Wene arambehri kegá ahriahri mitaq wahnah wahnahnigehe.

Sísaga, Apubúue tuinauge i éhwéhne.

⁶ Íopeqté ánínká ínénsabe mahraréna, Ínéga teawú éhwéh aiq pútaq éhwéh púana wehukega aiq pútare aintahráhowe. Maniká itene Wahnahnka wene ehweh irare ke

iwiáh aritéhrara pahsúáhwe. Amahnágawé áhníbórá sína naneqmarí wene arambehri ke sokigi arinkéheéna íopeqté ání eqmaréhrana túire ire.

⁷ Íopeqté ánínká mó mahraréna, Írátíáhno. Sísaga mahraréna, Íné apubúue tuinauge ire. Mah pukúipéqté éhwéh sehgió kégá iwiáh íwíáhigehe ire.

⁸ Mah ehwéh irena mi naneqmarí tago anímé íné Sóni uge. Mah ehwéh irena mi naneqmarí tagotaq sokigii aniné aigárátáq iwiáh íwíáh atanieéna káuqmunue míógana

⁹ wega ínénsabe, Ahqáho. Íre miraúno. Íné itereq moráráq arambehriu aní múge. Manikáne ehweh irare kereq mah pukúipéqté éhwéh sehgió kéreq itereq moráráq arambehriu aní múge. Manikánsabe webataq iwiáh íwíáh ato ire.

¹⁰ Íopeqté ánínká ínénsabe mó mahraréna, Arega púkuipéq sehiranóna ehwéhmé un-kumehrataq íre táhparo. Írakaumo. Mi tanáhráq áhníbóráni puah íre táhparo.

¹¹ Mi tanáhráq sínaraq ahbabáq kega peh ahbabárighe. Íre mirao naneq sansáno kegá peh sene sánsá miraigehe. Tábúsoréh sánsáno kegá peh tábúsoréh sánsá miraigehe. Kaweqtaq mía mía kegá peh kaweqtaq mía míaigehe ire.

¹² Sísaga mahraréna, Írátíáthro. Íné apubúue tuinauge. Túónaraq wehukene arambehri saraqme tagéna awehraq apéq morání moránínue náinauge.

¹³ Íné téh míáhwa aní múge. Íné anehemé mía míainauge. Íné ebeqte aní ména íné anehete aní múge. Íné moke náneq áwahe aní múge. Moke áhwáro arámbéhrí aiq parabarúo aní múge ire.

Kaweq matábúrápéq íre kioráho keyábé éhwéhne.

¹⁴ Sísaga mó mahraréna, Wehukega sene korósi pabeq paberowana taberábe aginsabé iwiáh íwíáhowe. Mina inserah sene sirupipeq pabeq paberia kégá oga mérapeq mi kawéq matábúrápéq kioráhonsabé iwiáh íwíáhigehe. Segá mitaq oga mé awankánara ísíwe nagehe.

¹⁵ Ahbabáq kega mitaq íre kioráhowe. Ánéhgió kéreq mó kené weh ahre abario kereq mó aní subiq súáh kereq péhepehe manikánsabé iwiáh íwíáh atáh kéreq moke péhe éhwéh irare sansá suwahbeh kereq peh máhpeq mía míaéra mitaq íre kioráhowe ire.

¹⁶ Íre kioráhowe éna ínénsabe, Íné Sísá uge. Íné Tébitine anahwa úge. Íné tuembínága téhrehnserahni aní múge. Íné tagariáh kégá mah ehwéh irageheéna íopeqté ánínká mah ehwéh ite teinkeheéna eqmaróge ire.

¹⁷ Manikáne Awanseq Sísá tagariáh kéreqka Sísansabé, Mahbeq tuo ewe. Mah ehwéh íráh kégá moq mahbeq tuo igehe. Wání tahbobói kegá séra oga mé wanínsabé suwahbeh kegá pehipi nagehe.

Sóniga mah pukú sáhsáhó keyábé págege ehwéh pahsúéh éhwéhne.

¹⁸ Mah pukúipéq mókake sína naneqsabé éhwéh aiq sehiranuge. Mi sehirá sáhsahwe tagahro. Págege ehwéh teiníboq írátíáthro. Mah ehwéh síwáhnori anínká mó ehwéhnkákáq masosahrue síwáhnorínaraq mah ehwéhnká kamahorahi naneq teínserah mi aní moq anotahtaq kamah awinkéhe.

¹⁹ Mah ehwéh síwáhnori anínká moke íre síwáhnoria peh ákáhtaq síwáhnorínaraqmé wega awaq miahráhi naneq Manikánka meyankehe. Oga mé awankánarame mi anínká íre awaq miankéhe. Mah ehwéhmé kaweq matábúrápéqsabé teíre. Mi anínká mi matábú íre awaq miankéhe.

²⁰ Mah ehwéh tení anínká mahraréna, Íné aiq pútaq apubúue tuinauge ire.

Aiq mire. Sísá itene Wahnahno, mahbeq tuo uge.

²¹ Sísá itene Wahnahnka moke we tagariona keyabé arutaboiréna séhréh aitéhre. Aiq míre.

Read the New Testament daily

January

date	Scripture
1	Mátíyu 1.1-2.12
2	Mátíyu 2.13-3.6
3	Mátíyu 3.7-4.11
4	Mátíyu 4.12-25
5	Mátíyu 5.1-26
6	Mátíyu 5.27-48
7	Mátíyu 6.1-24
8	Mátíyu 6.25-7.14
9	Mátíyu 7.15-29
10	Mátíyu 8.1-17
11	Mátíyu 8.18-34
12	Mátíyu 9.1-17
13	Mátíyu 9.18-38
14	Mátíyu 10.1-23
15	Mátíyu 10.24-11.6
16	Mátíyu 11.7-30
17	Mátíyu 12.1-21
18	Mátíyu 12.22-45
19	Mátíyu 12.46-13.23
20	Mátíyu 13.24-46
21	Mátíyu 13.47-14.12
22	Mátíyu 14.13-36
23	Mátíyu 15.1-28
24	Mátíyu 15.29-16.12
25	Mátíyu 16.13-17.9
26	Mátíyu 17.10-27
27	Mátíyu 18.1-22
28	Mátíyu 18.23-19.12
29	Mátíyu 19.13-30
30	Mátíyu 20.1-28
31	Mátíyu 20.29-21.22

February

date	Scripture
1	Mátíyu 21.23-46
2	Mátíyu 22.1-33
3	Mátíyu 22.34-23.12
4	Mátíyu 23.13-39
5	Mátíyu 24.1-28
6	Mátíyu 24.29-51
7	Mátíyu 25.1-30
8	Mátíyu 25.31-26.13
9	Mátíyu 26.14-46
10	Mátíyu 26.47-68
11	Mátíyu 26.69-27.14
12	Mátíyu 27.15-31
13	Mátíyu 27.32-66
14	Mátíyu 28.1-20
15	Máhka 1.1-28
16	Máhka 1.29-2.12
17	Máhka 2.13-3.6
18	Máhka 3.7-30
19	Máhka 3.31-4.25
20	Máhka 4.26-5.20
21	Máhka 5.21-43
22	Máhka 6.1-29
23	Máhka 6.30-56
24	Máhka 7.1-23
25	Máhka 7.24-8.10
26	Máhka 8.11-9.1
27	Máhka 9.2-29
28	Máhka 9.30-10.12

date	Scripture
1	Máhka 10.13-31
2	Máhka 10.32-52
3	Máhka 11.1-26
4	Máhka 11.27-12.17
5	Máhka 12.18-37
6	Máhka 12.38-13.13
7	Máhka 13.14-37
8	Máhka 14.1-21
9	Máhka 14.22-52
10	Máhka 14.53-72
11	Máhka 15.1-47
12	Máhka 16.1-20
13	Árúka 1.1-25
14	Árúka 1.26-56
15	Árúka 1.57-80
16	Árúka 2.1-35
17	Árúka 2.36-52
18	Árúka 3.1-22
19	Árúka 3.23-38
20	Árúka 4.1-30
21	Árúka 4.31-5.11
22	Árúka 5.12-28
23	Árúka 5.29-6.11
24	Árúka 6.12-38
25	Árúka 6.39-7.10
26	Árúka 7.11-35
27	Árúka 7.36-8.3
28	Árúka 8.4-21
29	Árúka 8.22-39
30	Árúka 8.40-9.6
31	Árúka 9.7-27

date	Scripture
1	Árúka 9.28-50
2	Árúka 9.51-10.12
3	Árúka 10.13-37
4	Árúka 10.38-11.13
5	Árúka 11.14-36
6	Árúka 11.37-12.7
7	Árúka 12.8-34
8	Árúka 12.35-59
9	Árúka 13.1-21
10	Árúka 13.22-14.6
11	Árúka 14.7-35
12	Árúka 15.1-32
13	Árúka 16.1-18
14	Árúka 16.19-17.10
15	Árúka 17.11-37
16	Árúka 18.1-17
17	Árúka 18.18-43
18	Árúka 19.1-27
19	Árúka 19.28-48
20	Árúka 20.1-26
21	Árúka 20.27-47
22	Árúka 21.1-28
23	Árúka 21.29-22.13
24	Árúka 22.14-34
25	Árúka 22.35-53
26	Árúka 22.54-23.12
27	Árúka 23.13-43
28	Árúka 23.44-24.12
29	Árúka 24.13-53
30	Sóni 1.1-28

date	Scripture
1	Sóni 1.29-51
2	Sóni 2.1-25
3	Sóni 3.1-21
4	Sóni 3.22-4.3
5	Sóni 4.4-42
6	Sóni 4.43-54
7	Sóni 5.1-23
8	Sóni 5.24-47
9	Sóni 6.1-21
10	Sóni 6.22-40
11	Sóni 6.41-71
12	Sóni 7.1-29
13	Sóni 7.30-52
14	Sóni 7.53-8.20
15	Sóni 8.21-30
16	Sóni 8.31-59
17	Sóni 9.1-41
18	Sóni 10.1-21
19	Sóni 10.22-42
20	Sóni 11.1-53
21	Sóni 11.54-12.19
22	Sóni 12.20-50
23	Sóni 13.1-30
24	Sóni 13.31-14.14
25	Sóni 14.15-31
26	Sóni 15.1-27
27	Sóni 16.1-33
28	Sóni 17.1-26
29	Sóni 18.1-24
30	Sóni 18.25-19.22
31	Sóni 19.23-42

date	Scripture
1	Sóni 20.1-31
2	Sóni 21.1-25
3	Eqmaro 1.1-26
4	Eqmaro 2.1-47
5	Eqmaro 3.1-26
6	Eqmaro 4.1-37
7	Eqmaro 5.1-42
8	Eqmaro 6.1-15
9	Eqmaro 7.1-29
10	Eqmaro 7.30-50
11	Eqmaro 7.51-8.13
12	Eqmaro 8.14-40
13	Eqmaro 9.1-25
14	Eqmaro 9.26-43
15	Eqmaro 10.1-33
16	Eqmaro 10.34-48
17	Eqmaro 11.1-30
18	Eqmaro 12.1-23
19	Eqmaro 12.24-13.12
20	Eqmaro 13.13-41
21	Eqmaro 13.42-14.7
22	Eqmaro 14.8-28
23	Eqmaro 15.1-35
24	Eqmaro 15.36-16.15
25	Eqmaro 16.16-40
26	Eqmaro 17.1-34
27	Eqmaro 18.1-21
28	Eqmaro 18.22-19.12
29	Eqmaro 19.13-41
30	Eqmaro 20.1-38

date	Scripture
1	Eqmaro 21.1-16
2	Eqmaro 21.17-36
3	Eqmaro 21.37-22.16
4	Eqmaro 22.17-23.10
5	Eqmaro 23.11-35
6	Eqmaro 24.1-27
7	Eqmaro 25.1-27
8	Eqmaro 26.1-32
9	Eqmaro 27.1-20
10	Eqmaro 27.21-44
11	Eqmaro 28.1-31
12	Aroma 1.1-17
13	Aroma 1.18-32
14	Aroma 2.1-24
15	Aroma 2.25-3.8
16	Aroma 3.9-31
17	Aroma 4.1-12
18	Aroma 4.13-5.5
19	Aroma 5.6-21
20	Aroma 6.1-23
21	Aroma 7.1-14
22	Aroma 7.15-8.6
23	Aroma 8.7-21
24	Aroma 8.22-39
25	Aroma 9.1-21
26	Aroma 9.22-10.13
27	Aroma 10.14-11.12
28	Aroma 11.13-36
29	Aroma 12.1-21
30	Aroma 13.1-14
31	Aroma 14.1-23

date	Scripture
1	Aroma 15.1-21
2	Aroma 15.22-16.7
3	Aroma 16.8-27
4	1 Kórína 1.1-17
5	1 Kórína 1.18-2.5
6	1 Kórína 2.6-3.4
7	1 Kórína 3.5-23
8	1 Kórína 4.1-21
9	1 Kórína 5.1-13
10	1 Kórína 6.1-20
11	1 Kórína 7.1-24
12	1 Kórína 7.25-40
13	1 Kórína 8.1-13
14	1 Kórína 9.1-18
15	1 Kórína 9.19-10.13
16	1 Kórína 10.14-11.1
17	1 Kórína 11.2-16
18	1 Kórína 11.17-34
19	1 Kórína 12.1-26
20	1 Kórína 12.27-13.13
21	1 Kórína 14.1-17
22	1 Kórína 14.18-40
23	1 Kórína 15.1-28
24	1 Kórína 15.29-58
25	1 Kórína 16.1-24
26	2 Kórína 1.1-11
27	2 Kórína 1.12-2.11
28	2 Kórína 2.12-17
29	2 Kórína 3.1-18
30	2 Kórína 4.1-12
31	2 Kórína 4.13-5.10

date	Scripture
1	2 Kórína 5.11-21
2	2 Kórína 6.1-13
3	2 Kórína 6.14-7.7
4	2 Kórína 7.8-16
5	2 Kórína 8.1-15
6	2 Kórína 8.16-24
7	2 Kórína 9.1-15
8	2 Kórína 10.1-18
9	2 Kórína 11.1-15
10	2 Kórína 11.16-33
11	2 Kórína 12.1-10
12	2 Kórína 12.11-21
13	2 Kórína 13.1-14
14	Kárétia 1.1-24
15	Kárétia 2.1-16
16	Kárétia 2.17-3.9
17	Kárétia 3.10-22
18	Kárétia 3.23-4.20
19	Kárétia 4.21-5.12
20	Kárétia 5.13-26
21	Kárétia 6.1-18
22	Épésa 1.1-23
23	Épésa 2.1-22
24	Épésa 3.1-21
25	Épésa 4.1-16
26	Épésa 4.17-5.2
27	Épésa 5.3-33
28	Épésa 6.1-24
29	Pírípái 1.1-26
30	Pírípái 1.27-2.18

date	Scripture
1	Pírípái 2.19-3.6
2	Pírípái 3.7-4.1
3	Pírípái 4.2-23
4	Kórósía 1.1-20
5	Kórósía 1.21-2.7
6	Kórósía 2.8-23
7	Kórósía 3.1-17
8	Kórósía 3.18-4.18
9	1 Tésárónáika 1.1-2.9
10	1 Tésárónáika 2.10-3.13
11	1 Tésárónáika 4.1-5.3
12	1 Tésárónáika 5.4-28
13	2 Tésárónáika 1.1-12
14	2 Tésárónáika 2.1-17
15	2 Tésárónáika 3.1-18
16	1 Tímóti 1.1-20
17	1 Tímóti 2.1-15
18	1 Tímóti 3.1-16
19	1 Tímóti 4.1-16
20	1 Tímóti 5.1-25
21	1 Tímóti 6.1-21
22	2 Tímóti 1.1-18
23	2 Tímóti 2.1-21
24	2 Tímóti 2.22-3.17
25	2 Tímóti 4.1-22
26	Táitása 1.1-16
27	Táitása 2.1-14
28	Táitása 2.15-3.15
29	Pírémóna 1.1-25
30	Íbaru Ke 1.1-14
31	Íbaru Ke 2.1-18

date	Scripture
1	Íbaru Ke 3.1-19
2	Íbaru Ke 4.1-13
3	Íbaru Ke 4.14-5.14
4	Íbaru Ke 6.1-20
5	Íbaru Ke 7.1-19
6	Íbaru Ke 7.20-28
7	Íbaru Ke 8.1-13
8	Íbaru Ke 9.1-10
9	Íbaru Ke 9.11-28
10	Íbaru Ke 10.1-18
11	Íbaru Ke 10.19-39
12	Íbaru Ke 11.1-16
13	Íbaru Ke 11.17-31
14	Íbaru Ke 11.32-12.13
15	Íbaru Ke 12.14-29
16	Íbaru Ke 13.1-25
17	Sémísi 1.1-18
18	Sémísi 1.19-2.17
19	Sémísi 2.18-3.18
20	Sémísi 4.1-17
21	Sémísi 5.1-20
22	1 Píta 1.1-12
23	1 Píta 1.13-2.10
24	1 Píta 2.11-3.7
25	1 Píta 3.8-4.6
26	1 Píta 4.7-5.14
27	2 Píta 1.1-21
28	2 Píta 2.1-22
29	2 Píta 3.1-18
30	1 Sóni 1.1-10

date	Scripture
1	1 Sóni 2.1-17
2	1 Sóni 2.18-3.2
3	1 Sóni 3.3-24
4	1 Sóni 4.1-21
5	1 Sóni 5.1-21
6	2 Sóni 1.1-13
7	3 Sóni 1.1-14
8	Súta 1.1-25
9	Sokigi 1.1-20
10	Sokigi 2.1-17
11	Sokigi 2.18-3.6
12	Sokigi 3.7-22
13	Sokigi 4.1-11
14	Sokigi 5.1-14
15	Sokigi 6.1-17
16	Sokigi 7.1-17
17	Sokigi 8.1-13
18	Sokigi 9.1-21
19	Sokigi 10.1-11
20	Sokigi 11.1-19
21	Sokigi 12.1-18
22	Sokigi 13.1-18
23	Sokigi 14.1-20
24	Sokigi 15.1-8
25	Sokigi 16.1-21
26	Sokigi 17.1-18
27	Sokigi 18.1-24
28	Sokigi 19.1-21
29	Sokigi 20.1-15
30	Sokigi 21.1-27
31	Sokigi 22.1-21